

СТИВЪН

ЪМОВИ

ПРОБИШЕ
ЗАДОМАШНИ
ЛЮБИМЦИ

СТИВЪН КИНГ
ГРОБИЩЕ ЗА ДОМАШНИ
ЛЮБИМЦИ

Превод: Весела Прошкова

chitanka.info

Полицайте дойдоха късно следобед. Разпитаха Луис, но не изказаха никакви съмнения. Пепелта още бе топла, огледът не можеше да започне. Луис старателно отговаряше на въпросите, показанията му явно се сториха убедителни на служителите на закона. Разговаряха на поляната, той беше с шапка. Ако видеха белите му коси, ченгетата сигурно щяха да се усъмнят, което щеше да бъде фатално. Още по-добре бе, че той носеше грубите си градинарски ръкавици, скриващи разкървавените му ръце.

Реди пасианси дълго след полунощ.

Тъкмо когато за пореден път обръщаше картите върху масата, чу как се отвори задната врата.

„Каквото посееш, това ще пожънеш и то си е вечно твое“ — помисли си Луис Крийд.

Чу бавни стъпки, които се приближаваха, но не се обърна, а продължи да се взира в картите. Видя дама пика и я закри с дланта си.

Стъпките спряха зад него.

Настъпи тишина.

Ледена ръка докосна рамото му. Гласът на Рейчъл беше дрезгав, като че ли гърлото ѝ беше пълно с пръст.

— Скъпи — промълви тя.

Нищо не заплашва семейството на Луис Крийд в новия дом в Мейн. Дом, зад който се вие пътека, водеща към малкото гробище за домашни любимци.

Тъжно място може би... но безопасно. Няма да обсеби сънищата ви, да се събудите с писък, облени с пот, обзети от ужас и зловещи предчувствия...

На Кърби Макколи

ПЪРВА ЧАСТ

ГРОБИЩЕ ЗА ДОМАШНИ ЛЮБИМЦИ

Исус им каза: Лазар, нашият приятел, е заспал, но отивам да го събудя.

Учениците му се спогледаха и някои се усмигнаха, защото не знаеха, че Исус е употребил метафора, и му рекоха: Господи, ако е заспал, ще оздравее.

Тогава Исус им рече открито: Лазар умря..., но да идем при него.

Евангелие от Йоана
(перифраза)

1

Луис Крийд, който бе загубил баща си на тригодишна възраст и не познаваше двамата си дядовци, никога не бе очаквал да намери нов баща, който бе на прага на средната възраст, но всъщност стана точно така..., въпреки че предпочиташе да нарича този човек „приятел“, както обикновено постъпват мъжете, когато сравнително късно в живота срещнат баща, когото биха желали да притежават. Луис се запозна с него същата вечер, когато, придружаван от жена си и от двете си деца, пристигна в Лъдлоу, за да се настани в голямата, облицована с бяло дърво, къща. Заедно с тях дойде и Уинстън Чърчил, наричан галено Чърч, който бе котаракът на дъщеря му Ейлин.

Квартирното бюро към университета бе имало огромни затруднения, докато му осигури жилище на прилично разстояние от кампуса^[1].

Когато колата на семейство Крийд се приближи към мястото, където според Луис се намираше новият им дом — „Всички знаци съвпадат... също като астрологичните знаци през нощта, предшестваща убийството на Цезар“ — мрачно си помисли той, пътниците в нея бяха уморени, напрегнати и раздразнени. Гейдж, на когото никнеха зъби хленчеше почти непрекъснато и отказваше да заспи, въпреки че Рейчъл го люлееше и му тананикаше. Тя се опита да го усмири, като му подаде гърдата си, въпреки че бе още рано за кърменето. Но бебето знаеше по-добре от нея „разписанието“ си за хранене, затова побърза да я ухапе с наскоро поникналите си зъбчета. Рейчъл, която все още не знаеше какво да мисли за преместването в Мейн (беше прекарала целия си живот в Чикаго), избухна в сълзи. Ейлин моментално я последва, очевидно тласкана от някаква загадъчна женска солидарност. В задната част на „комбито“ Чърч неспокойно обикаляше напред-назад, както бе правил през цялото време, докато пътуваха от Чикаго дотук. Още на първия ден бяха принудени да го пуснат от специалната клетка, защото мяукането му ги подлудяваше, но и непрекъснатото му обикаляне из задната част на колата започваше да им действа на нервите.

На самия Луис му идваше да ревне. Изведнъж му хрумна лудешка, но същевременно привлекателна идея: ще предложи да се върнат в Бангор и да вечерят, докато чакат пристигането на камиона с покъщината; когато цялото му семейство — пречка към свободата — слезе от колата, ще натисне до дупка педала на газта и ще профучи по пътя, без дори да погледне назад, докато огромният, четирилитров карбуратор на комбито поглъща литър след литър скъп бензин. Ще се отпрати на юг и ще стигне чак до Орландо, щата Флорида, където ще постъпи като лекар в Дисниуърлд под измислено име. Но преди да стигне бариерата, която го разделя от голямото, старо шосе 95, което води на юг, ще спре встрани от пътя и ще изхвърли шибания котарак.

Комбито леко взе последния завой и пред очите им изникна къщата, която бе виждал единствено той. Бе пристигнал със самолет, за да огледа седемте възможни жилища, които двамата с Рейчъл бяха избрали по снимките на агенцията за недвижими имоти, след като се бяха убедили, че със сигурност е получил службата в университета. Бяха се спрели на голямата стара къща в колониален стил, изцяло ремонтирана и с вътрешна изолация; отначало разходите по отоплението се бяха сторили огромни на Луис, сетне бе осъзнал, че са в границите на разумното. Новият им дом се състоеше от три големи помещения на долния етаж и четири стаи на горния; към него бе пристроена голяма барака, която след време можеше да се преобрази в допълнителна площ. Сградата беше заобиколена от разкошна морава, която бе тучна, въпреки августовските горещини.

Зад къщата се простираше голяма ливада, където децата щяха да си играят, а зад нея додето стигаше погледа, тъмнееше гъста гора. Агентът по недвижими имоти бе обяснил на Луис, че земята наоколо е държавна собственост и че не се очаква да бъде застроена, поради съдебните дела между последните оцелели индианци от племето „микмак“ и федералното правителство. Индианците искали да им бъдат върнати над осем хиляди акра земя в Лъдлоу и в съседните селца. Съдебният процес, в който били въввлечени не само федералното правителство, но и управата на щата Мейн, бил толкова заплетен, че положително нямало да приключи до края на века.

Рейчъл изведнъж престана да плаче, изправи се на седалката и запита;

— Да не би това да е...

— Да — отвърна Луис. Беше притеснен или по точно — изплашен. Всъщност дори изпитваше ужас. Беше ипотекирал дванадесет години от живота им заради къщата; последните вноски за нея щяха да бъдат изплатени едва когато Ейлин навърши седемнадесет години; перспективата му се струваше невероятно далечна.

Той с мъка преглътна и изрече:

— Какво ще кажеш?

— Прекрасна е! — извика Рейчъл и Луис изведнъж усети, че от сърцето му падна камък. Усети, че жена му не се шегува; когато колата се отправи по асфалтираната алея, която заобикаляше пристройката и водеше към задния вход на къщата, Рейчъл жадно се втренчи в празните прозорци, сякаш вече си представяше материята на завесите, мушамата за застилане на кухненските шкафове и Бог знае още какво.

— Тате — обади се Ейлин от задната седалка. Тя също бе престанала да плаче, дори Гейдж се бе успокоил. Луис се наслаждаваше на настъпилата тишина.

— Какво, скъпа — попита той и забеляза в огледалцето за обратно виждане, че кафявите ѝ очи под перчема тъмно-руса коса също са вперени в къщата, в поляната пред нея, в покрива на съседния дом малко по-вляво и голямата ливада, която се простираше чак до гората.

— Това ли е нашата къща?

— Да, скъпа.

— Ура-аа! — извика тя и за малко не спуска тъпанчето му. А Луис, който понякога се вбесяваше от нея, внезапно реши, че хич не му пука, ако никога не види Дисниуърлд в Орландо.

Той паркира пред постройката и завъртя ключа. Моторът изхълца за последен път и замлъкна. Тишината на късния следобед, нарушавана единствено от сладкогласното чуруликане на някаква птичка, им се стори още по-необичайна след шумотевицата на „Стейт Стрийт“ и на „Лууп“ в Чикаго.

— Ето, че сме у дома — каза Рейчъл, без да откъсва поглед от къщата.

— У дома — самодоволно произнесе разположилия се на скута ѝ Гейдж.

Луис и Рейчъл се спогледаха смаяни, очите на Ейлин, отразени в задното огледалце, широко се отвориха.

— Каза ли...

— Той ли...

— Какво беше...

Тримата проговориха едновременно, сетне се разсмяха. Гейдж не им обърна внимание, а продължи преспокойно да смуче палеца си. От близо месец вече казваше „мама“ и напоследък се опитваше да изговори нещо подобно на „тате“ или поне така се струваше на Луис.

Но този път, случайно или папагалски, малкият бе изрекъл една истинска фраза „у дома“.

---

[1] *Кампус* — комплекс от университетски сгради, алеи за отдих, игрища и т.н. — Бел. ред. ↑

До края на живота си Луис щеше да запомни този момент и вълшебното му очарование. Може би защото наистина бе вълшебен, но най-вече заради неприятностите, които преобладаваха до края на вечерта... Защото следващите три часа не бяха нито мирни, нито вълшебни.

Луис старателно бе скътал ключовете от къщата (на света едва ли имаше по-педантичен човек от Луис Крийд) в плик, върху който бе написал „Къщата в Лъдлоу — ключовете получени на двадесет и девети юни“. Беше абсолютно сигурен, че е сложил плика в жабката на колата, но сега от него нямаше и следа.

Докато ровеше из жабката, Луис все повече се нервираше, накрая наистина се притесни. Междувременно Рейчъл вдигна бебето на ръце и последва Ейлин към дървото, което се извисяваше в центъра на поляната. Луис точно претърсваше за трети път пространството под седалките, когато дъщеря му изпищя, сетне заплака.

— Луис! — извика Рейчъл. — Ели се поряза.

Малката бе паднала от старата автомобилна гума, закачена вместо люлка на клона, и бе наранила коляното си върху остър камък. Раната не беше дълбока, но Ели пищеше, сякаш са ѝ отрязали крака — раздразнено си помисли Луис. Хвърли поглед към къщата от другата страна на пътя и забеляза, че лампата в хола свети.

— Престани, Ейлин — смъмри я той. — Съседите ще си помислят, че те колят.

— Боли-и-и ме!

Луис се опита да се овладее и мълчаливо се отправи към колата. Ключовете ги нямаше, но аптечката все още бе в жабката. Той я взе и тръгна обратно към поляната, когато Ейлин я забеляза, закрепця още по-силно:

— Не! Не искам да ме мажеш с онова, дето щипе! Не искам, татко!

— Ейлин, това е само дезинфектор и отлично знаеш, че не щипе...

— Хайде, бъди разумна — намеси се Рейчъл. — Знаеш, че няма...

— *Не... Боли!*

— Престани да крещиш или дупето наистина ще те заболи! — закани се Луис.

— Уморена е, Лу — прошепна жена му.

— Аз също, колкото и да ти е странно — отвърна Луис. — Дръж ѝ крака.

Рейчъл остави бебето на земята и хвана крака на дъщеря си, който Луис намаза с дезинфектора, без да обръща внимание на писъците ѝ, които ставаха все по-истерични.

— Някой току-що излезе на верандата на отсрещната къща — продума Рейчъл, сетне се наведе и вдигна Гейдж, който бе започнал да пълзи по тревата.

— Добре се представихме, няма що — промърмори Луис.

— Лу, тя е...

— Зная, че е уморена — Луис затвори шишето и мрачно изгледа дъщеря си. — Хайде, признай, че не болеше. Стегни се, Ели!

— *Не е вярно! Боли ме! Болиии...*

Ръцете го сърбяха да я напляска, затова Луис с все сила впи пръсти в собствения си крак.

— Намери ли ключовете? — попита Рейчъл.

— Още не — отвърна той, затвори с щракване аптечката и се изправи. — Ще отида да ги...

Гейдж нададе писък съвсем различен от досегашното му хленчене Рейчъл побърза да го вземе на ръце, но той продължи да се гърчи в прегръдките ѝ.

— Какво му е? — извика тя и инстинктивно го подаде на Луис, който раздражено си помисли: „Ето предимството на лекарската съпруга — винаги, когато ѝ се стори, че детето ѝ умира, може да го пробута на мъжа си.“

Обезумяло бебето притискаше ръчичките си към шията си и неистово пицеше. Луис го обърна към себе си и забеляза върху шията му голяма белезникава подутина, която растеше пред очите му. Внезапно видя някакво мъхнато насекомо, уплетено в презрамките на бебешкото гащеризонче, което продължаваше безпомощно да пърха.

Ейлин, която тъкмо бе започнала да се успокоява, отново закрепця:

— Пчела! Пчела! Пчела-а-а-а!

Сетне отскочи назад, препъна се в същия камък, върху който преди малко се бе ожулила, падна на земята и отново се разрева от изненада, болка и страх.

„Струва ми се, че полудявам! — удивено си помисли Луис. — Йо-хо-хо!“

— Направи нещо, Луис! Не можеш ли да му помогнеш?

— Трябва да се извади жилото — провлачено изрече някой зад тях. — Тъй се прави — измъква се жилото и се слага малко сода за хляб върху болното място... след миг подутината изчезва.

Непознатият говореше на диалект, характерен за обитателите на щата Мейн и в умората и объркването си Луис едва успя да разбере смисъла на думите му, които му прозвучаха като чужда реч.

Обърна се и видя старец, който навярно приближаваше седемдесетте, но изглеждаше доста як и здрав. Беше облечен в работен гащеризон и синя, отворена риза, която откриваше силно набръчканата му шия. Лицето му бе обгоряло от слънцето, а от устата му стърчеше цигара без филтър, която внимателно изгаси с два пръста и пъхна в джоба си, когато Луис вдигна поглед към него. Сетне протегна ръка и закачливо се усмихна. Усмивката му мигновено се понрави на Луис, който по принцип трудно се сприятеляваше с непознати.

— Няма аз да те уча, а, нали, докторе? — каза старецът. Ето как Луис се запозна с Джъдсън Крендъл, комуто бе съдено да замести баща му.

3

Старецът заяви, че живеел в отсрещната къща и когато ги видял да пристигат, дошъл да провери дали имат нужда от помощ в „таз каша“, както се изрази той.

Джъд Крендъл се приближи към Луис, който държеше бебето на рамото си, внимателно огледа отока и протегна дебелиите си, изкривени пръсти. Рейчъл понечи да запротестира — ръката на стареца изглеждаше непохватна и голяма почти колкото главата на детето, — но преди да се намеси, пръстите на стареца се стрелнаха напред със сръчността на фокусник, в чиито ръце карти и монети магически изчезват и се появяват. След миг жилото на пчелата се озова в дланта му.

— Големичко е — отбеляза той. — Може да не спечели медал, но положително заслужава утешителната награда.

Луис избухна в смях.

Крендъл отново го изглежда със закачливата си усмивка и промълви:

— А-ха, жестоко е, нали?

— Какво казва той, мамичко? — учудено попита Ейлийн и Рейчъл също се разсмя. Луис си помисли, че се държат ужасно невъзпитано, но изведнъж усети, че непознатият не се обижда. Крендъл измъкна от джоба си пакет „Честърфийлд Кингс“, пхна цигара в ъгълчето на обградената си от дълбоки бръчки уста и доволно поклати глава, докато наблюдаваше усмихнатите им лица. (Дори бебето гукаше, забравило болката от ужилването.) Сетне сръчно драсна клечка кибрит върху нокътя на палеца си. „Старите хора знаят различни номера — помисли си Луис. — Малки хитрини, но някои от тях са изключително ефикасни.“

Той престана да се смее и подаде ръка на стареца, като продължаваше да държи подмокрилия се Гейдж.

— Приятно ми е да се запознаем, мистър...

— Джъд Крендъл — отвърна непознатият и се здрависа. — Предполагам, че вие сте докторът.

— Да. Казвам се Луис Крийд, а това са жена ми Рейчъл и дъщеря ми Ейлийн. Ужиленото дете се нарича Гейдж.

— Драго ми е — каза Крендъл.

— Да не си помислите, че ви се присмиваме. Просто... сме ужасно уморени — промълви Луис, сетне отново го напуши смях, защото „уморени“ бе меко казано — всъщност му се струваше, че ще припадне от изтощение.

— Много естествено — каза Крендъл и поклати глава, сетне погледна Рейчъл и предложи:

— Елате у дома заедно с децата, мисис Крийд. Ще сложим сода върху подутината и тя веднага ще спадне. Сигурен съм, че жена ми умира от нетърпение да се запознае с вас. Последните две-три години не излиза, краката ѝ са схванати от артрит.

Рейчъл въпросително погледна Луис, който ѝ кимна.

— Много мило от ваша страна, мистър Крендъл — прошепна тя.

— О, викайте ми просто Джъд — прекъсна я старецът.

Внезапно дочуха клаксона на кола, чийто мотор забавяше оборотите си, сетне голям син товарен камион зави по алеята и трмаво се заклатушка към къщата.

— По дяволите, още не съм намерил ключовете! — възкликна Луис.

— Не се притеснявай — намеси се старецът. — Семейство Кливланд, вашите предшественици, ми дадоха резервни ключове още преди четиринайсет, петнайсет години. Живяха тук доста дълго, а Джоан Кливланд беше най-добрата приятелка на жена ми. Почина преди две години, а Бил отиде в старчески дом в Орингтън. Ей сега ще намеря ключовете — и без това трябва да ви ги дам.

— Много сте любезен, мистър Крендъл — с облекчение каза Рейчъл.

— Ами! Просто ми е приятно, че около нас отново ще играят деца — промълви старецът с почти неразбираемия си акцент. — Позволете да ви дам един съвет, мисис Крийд — не позволявайте на децата да излизат на шосето — по него непрекъснато минават камиони.

Дочу се шум от затръшване на врати — хората, превозващи покъщнината, скочиха от камиона и се запътиха към тях.

Ели, която незабелязано се бе отдалечила, внезапно възкликна:

— Татко, какво е това?

Луис вече бе тръгнал да посрещне новодошлите, но все пак послушно погледна назад към мястото, което посочваше дъщеря му. В края на ливадата, полускрита от буйната трева, се виждаше широка около метър и половина пътечка, която лъкатушеше нагоре по хълма, преминаваше под ниско сведените преплетени клони и се губеше от погледа.

— Май че е някаква пътека — отвърна Луис.

— Правилно — усмихнато се намеси Крендъл. — Някой ден ще ти разкажа за тази пътечка, малката ми. А сега ела у дома, за да видиш как ще излекуваме братчето ти.

— Добре — отвърна Ели, сетне със скрита надежда попита:

— Щипе ли, когато ти слагат сода за хляб?

След малко Крендъл се върна с резервните ключове, но междуременно Луис успя да открие своите. Малкият плик се бе плъзнал в пролуката над горната част на жабката и бе попаднал върху електрическата инсталация на колата. Луис го измъкна и отвори външната врата на къщата. Крендъл му подаде резервните ключове, окачени на потъмнялата от времето верижка. Младият лекар му благодари и разсеяно ги пъкна в джоба си, докато наблюдаваше как хамалите внасят в къщата сандъци, гардероби, бюфети и хиляди други предмети, натрупани по време на десетгодишния им брачен живот. Сега, когато бяха изтръгнати от познатата му обстановка, всички те му се сториха някак си незначителни. „Обикновени вехтории“ — помисли си той и внезапно се почувства тъжен и подтиснат — навярно изпитваше носталгия.

— Сякаш си изкоренен и отново посаден — каза Крендъл и Луис подскочи от изненада: старецът като че внезапно се бе материализирал до него.

— От думите ти разбирам, че си изпитал подобно чувство — обърна се той към Джъд.

— Всъщност не е така — отвърна Крендъл и запали цигара. Кибритената клечка изпраця и пламъчето ѝ проблесна сред спускащия се мрак. — Баща ми построил собственоръчно къщата, която виждаш отсреща. Довел тук младата си съпруга и ето, че аз съм се пръкнал на бял свят — било е през хиляда и деветстотната година.

— Значи си на...

— На осемдесет и три — отвърна старецът и Луис внезапно изпита странно облекчение, че Крендъл не бе употребил противна фраза от рода на „още не мириша на гроб.“

— Изглеждаш много по млад.

Крендъл небрежно сви рамене и продължи:

— Та както казах, тук съм прекарал целия си живот. По време на Първата световна война постъпих в армията, но стигнах само до Байон, Ню Джърси. Господи, какво отвратително място — беше гадно

дори през хиляда деветстотин и седемнайсети. С радост се върнах у дома. Ожених се за моята Норма, намерих си работа по поддръжка на железопътната линия и ето че все още живея на същото място. Но държа да ти кажа, че животът в Лъдлоу съвсем не е така скучен, както изглежда на пръв поглед.

Хамалите спряха пред входа на пристройката, нарамили пружината на двойното легло, на което спяха Луис и Рейчъл.

— Къде да я поставим, мистър Крийд?

— На горния етаж. Ей, сега ще ви покажа — той тръгна към тях, поколеба се за миг и погледна назад към Крендъл.

— Върви, върви — усмихнато го подкани старецът. — Все пак те съветвам да изпратиш домашните си при мен, за да не ти се пречат из краката. Освен това зная, че при преместването в нов дом, човек ожаднява. Вечер, около девет часа, винаги сядам на верандата и изпивам една-две бири. По време на горещините обичам да наблюдавам как се смрачава. Понякога Норма ми прави компания, понякога си ляга. Е, чувствай се поканен.

— Може би ще дойда — каза Луис, въпреки че нямаше никакво намерение да го стори. Предварително знаеше, че вечерята ще завърши с уж случаен (и безплатен) преглед на скованата от артрит Норма. Каза си, че харесва Крендъл, закачливата му усмивка, непринуденото му бърбрене и мекия му северняшки говор. „Добър човек“ — помисли си той, но за съжаление лекарите прекалено бързо добиват цинично отношение към останалите хора. Рано или късно, дори най-добрите ти приятели започват да ти искат безплатна медицинска консултация. А пък старците могат да бъдат безкрайно досадни докато описват всичките си болезки. Ето защо Луис побърза да добави:

— Ако се забавя, не ме чакай — изкарахме ужасно тежък ден.

— Е, знай, че нямаш нужда от писмена покана, за да ни дойдеш на гости, каза старецът и се усмихна, сякаш знаеше точно какво си мисли Луис.

Крендъл си тръгна и за миг лекарят остана неподвижен, впери поглед в отдалечаващата му се фигура, сетне отиде при хамалите. Помисли си, че Джъд се движи изправен, с плавна походка, сякаш бе на шейсет, не на осемдесет и три години. Внезапно Луис изпита странна обич към този непознат до вчера човек.

Хамалите си отидоха към девет. Ели и Гейдж, изтощени от умора, вече спяха в новите си стаи; Гейдж в малкото си кошче, Ели върху проснат на пода дюшек, заобиколена от планина от кашони, съдържащи безбройните ѝ цветни моливи (неподострени, счупени и притъпени), колекцията ѝ от плакати с героите на „Сизъм стрийт“, книжките ѝ с картинки, дрехите ѝ и Бог знае още какво. Естествено, Чърч спеше до нея, като от време на време от гърлото му се изтръгваше прегракнало ръмжене, което трябваше да мине за мъркане.

Няколко часа по-рано Рейчъл бе обиколила къщата, прегърнала Гейдж, докато се опитваше да налучка къде са поставени мебелите и даваше нареждания на хамалите за пререждането им. За щастие Луис не бе изгубил чека за работниците — откри го във външния си джоб, заедно с петдесетте долара за бакшиш. Когато камионът най-сетне се изпразни, той връчи на хамалите чека и парите, кимна в отговор на благодарностите им, подписа разписката и застана на верандата, докато ги наблюдаваше как крачат към големия камион. Навярно ще спрат в Бангор и ще пийнат по няколко бири, за да прочистят гърлата си от праха. Хрумна му, че една-две бири навярно ще се отразят добре и на самия него и внезапно си спомни за поканата на Джъд Крендъл.

Двамата с Рейчъл седяха на кухненската маса и внезапно Луис забеляза тъмните кръгове под очите ѝ.

— А сега — право в леглото — нареди той.

— По заповед на лекаря, а? — промълви Рейчъл и се опита да се усмихне.

— Точно така.

— Добре — отвърна тя и се изправи. — Уморена съм до смърт, а Гейдж положително ще ме събуди през нощта. Ще си легнеш ли заедно с мен?

Луис се поколеба за миг и отвърна:

— Още не. Знаеш ли, онзи старец, дето живее от другата страна на улицата...

— На пътя. Не забравяй, че сме в провинцията, където няма улици, а пътища. Казва се „от другата страна на пътя“ или както би се изразил Джъд Крендъл „от другата страна на патя“.

— Е, все едно. Знаеш ли, старецът ме покани на чаша бира и май ще приема предложението му. Гроги съм, но се чувствам прекалено пренапрегнат, за да заспя.

Рейчъл усмихнато заяви:

— Сигурна съм, че ще ти се наложи да изслушаш оплакванията на Норма Крендъл и подробно описание на леглото ѝ.

Луис също се засмя и си помисли колко забавно — забавно и понякога дори страшничко — е умението на съпругите след няколко години съвместен живот да четат мислите на мъжете си.

— Човекът ни се притече на помощ, когато имахме нужда от него — опита се да се оправдае той. — Нямам нищо против да му направя малка услуга.

— А-ха, нещо като разменна търговия.

Луис сви рамене; нямаше желание, нито можеше да ѝ обясни необяснимата симпатия, която от пръв поглед бе изпитал към стареца, затова предпочете да попита:

— Какво представлява жена му?

— Много е симпатична — отвърна Рейчъл. Гейдж дори ѝ позволи да го подържи на скута си. Останах безкрайно изненадана, защото беше доста уморен, пък и добре знаеш, че трудно се сприятелява с непознати дори когато е в най-добрата си форма. Освен това, Норма измъкна отнякъде кукла и позволи на Ели да си поиграе с нея.

— Смяташ ли, че артритът ѝ е напреднал.

— По всичко личи, че доста страда.

— Да не би да е в инвалиден стол?

— Не..., но се движи много бавно, а пръстите ѝ... — Рейчъл протегна тънките си пръсти и ги сви като нокти на граблива птица, за да илюстрира думите си.

Луис кимна, а тя продължи:

— Не закъснявай много, Лу. Знаеш, че се страхувам да спя сама в непознатата къща.

— Скоро ще я опознаеш — каза Луис и я целуна.

Когато малко по-късно се върна у дома, Луис се чувстваше като нищожество, защото, противно на очакванията му, не го бяха помолили да прегледа Норма Крендъл; когато бе пресякъл улицата („пътя“ — усмихнато си напомни той), старата дама вече си бе легнала. Седнал в далечния край на верандата, Джъд представляваше смътен силует. Люлеещият му се стол проскърцваше равномерно върху протрития линолеум. Луис почука на паянтовата врата, чиито стъкла приветливо иззвъняха. Цигарата на Крендъл блещукаше сред летния мрак като голяма, кротка светулка. От радиото долиташе тихият глас на говорителя, който коментираше някакъв бейзболен мач и внезапно Луис Крийд изпита странното усещане, че се е върнал у дома.

— Докторе, ти ли си? — прозвуча гласът на Крендъл. — Надявах се, че не си забравил поканата ми.

— А пък аз се надявам, че не си се пошегувал, когато ми предложи да пийнем по чаша бира — каза Луис и пристъпи на верандата.

— О, никога не се шегувам, когато става дума за бира — отвърна старецът. — Човек, който само на майтап предлага да почерпи, може да си спечели много врагове. Сядай, докторе. За всеки случай сложих още две върху леда.

Дългата и тясна веранда бе обзаведена със сламени столове. Луис се отпусна в един от тях и с изненада установи, че е много удобен. Лявата му ръка напипа метална кофа, пълна с кубчета лед, върху които бяха поставени няколко кутии „Блек Лейбъл“. Луис взе една, благодари на домакиня и я отвори. Първите две глътки му се сториха като елексир.

— Ням, защо — отвърна Крендъл. — Надявам се, че ще бъдеш щастлив тук, докторе.

— Амин — отвърна Луис.

— Слушай, ако искаш солени бисквити или някакво друго мезе, ще отида да донеса. Имам и парченце „миша радост“, смятам, че е втасало.

— Парче какво?

— О, така му викаме на сиренето — отвърна Джъд и по гласа му пролича, че се забавлява от недоумението на госта си.

— Не, благодаря, бирата ми идва много добре.

— Е, в такъв случай да изпием по още една — предложи старецът и със задоволство се уригна.

— Жена ти легна ли си? — попита Луис, като същевременно се питаше защо сам се навира между шамарите.

— А-ха. Понякога остава заедно с мен, но по-често си ляга рано.

— Артритът доста я измъчва, нали?

— Виждал ли си болен от артрит, който да не страда?

Младият лекар поклати глава.

— Предполагам, че болките са поносими — продължи Крендъл.
— Тя не се оплаква често. Страхотно момиче е моята Норма — в гласа му прозвуча огромна привързаност към болната съпруга. Пред тях, по шосе 15 премина камион-цистерна, който бе толкова дълъг, че собствената къща на Луис от другата страна на пътя за миг изчезна от погледа му. Надписът отстрани на камиона едва се виждаше в падащия мрак, но лекарят успя да разчете думата ОРИНКО.

— Цяла хала — произнесе той.

— „Оринко“ е завод за химически торове близо до Орингтън — обясни Крендъл. — Камионите му непрекъснато сноват напред-назад по шосето, плюс нефтените цистерни и колите, пренасящи отпадъчните материали, както и хората, които сутрин пътуват за Бангор или за Брюър, а вечер се прибират у дома — той тъжно поклати глава. — Всъщност обичам Лъдлоу и единственото, което не ми харесва, е проклетият път. Нямаме покой от него. Камионите се движат денонощно и пречат на Норма да спи. По дяволите, понякога събуждат дори и мен, а аз спя като пън.

Луис, на когото странната тишина на мейнското градче изглеждаше направо призрачна сред неспирната шумотевица на чикагските улици, безмълвно кимна.

— Някой ден арабите ще затворят кранчето и тогава ще засадим теменужки по жълтата осева линия — каза Крендъл.

— Нищо чудно и това да стане — отвърна Луис, сетне разклати кутията бира и с изненада установи, че е празна.

— Трябва да изпиеш втора, за да усетиш вкуса, докторе.

Луис се поколеба и отвърна:

— Добре, но само една. Време е да се прибирам.

— А-ха. Преместването е гадна работа, нали?

— Абсолютно си прав — съгласи се младият лекар, сетне двамата замълчаха, без да се чувстват неловко, сякаш се познаваха отдавна. Никога досега Луис не бе изпитал подобно усещане и смяташе, че то съществува само в романите. Внезапно се засрами от подозрението си, че старецът го е поканил на гости само за да получи безплатна медицинска консултация за съпругата си.

По пътя профуча камион, задните му светлини примигнаха като падащи звезди.

— Гаден път, така си е — замислено и някак си разсеяно повтори Крендъл, сетне се обърна към Луис. Върху сбръчканите му устни играеше странна усмивка. Тикна една цигара „Честърфийлд“ в ъгълчето на устата си, без да престава да се усмихва, драсна клечка кибрит върху нокътя на палеца си и попита:

— Спомняш ли си пътеката, за която разпитваше дъщеричката ти?

За миг Луис го изгледа недоумяващо; преди да заспи като труп, Ели го бе разпитвала за хиляди неща. Сетне пред очите му внезапно изникна добре утъпканата пътека, която преминаваше през горичката и се спускаше отвъд хълма.

— А, да — каза той. — Струва ми се, че ѝ обеща някой ден да ѝ разкажеш за нея.

— Така е и ще го сторя — отвърна Крендъл. — Пътеката лъкатуши из гората в продължение на близо три километра. Децата, които живеят около шосе 15 и „Литъл Драйв“ я поддържат, защото често минават по нея. В градчето непрекъснато идват нови малчугани, други си заминават... Когато бях малък, хората не се преселваха непрекъснато, както сега. Човек избираше определено място и се установяваше завинаги. Но изглежда, че хлапетата предават тайната на новодошлите — всяка пролет банда малчугани окосяват пътеката и я поддържат през цялото лято, защото знаят какво има на хълма — всъщност съм убеден, че доста от тях нямат представа за съществуването ѝ — но се обзалагам, че всички новодошли деца моментално научават за нея.

— Всъщност накъде води тя?

— Към гробището за домашни любимци — спокойно произнесе Крендъл.

— Гробище за домашни любимци? — учудено повтори Луис.

— Звучи доста странно, но обяснението е много просто — промълви старецът, дръпна от цигарата си и продължи да се люлее на стола си. — За всичко е виновен проклетият път. Убил е сума домашни животни, предимно кучета и котки. Един от големите камиони на „Оринко“ дори прегази любимия миещ мечок на семейство Райдър. Това се случи през... Господи, навярно е било през седемдесет и трета, може би дори по-рано. Във всеки случай преди да излезе законът, забраняващ отглеждането по домовете на миещи мечки и на опитомени скункси.

— А защо е било необходимо налагането му?

— Заради бяса — обясни Крендъл. — Сега в щата има много случаи. Преди няколко години някакъв голям стар санбернар побесня и уби четирима души — ужасна трагедия. Оказа се, че кучето не било ваксинирано. Ако тъпите му собственици се бяха погрижили да го инжектират, непоправимото нямаше да се случи. Но миещите мечки и скунксите могат да бъдат ваксинирани два пъти годишно и пак да побеснеят. Само че мечокът на момчетата Райдър бе „добряк“, както се изразяват кореняците. С клатушкане се приближаваше към хората — леле, колко беше дебел — и като куче ближеше лицата им. Мистър Райдър дори плати на ветеринар да го кастрира и да извади ноктите му — сигурно цяло състояние!

Райдър бе служител на IBM в Бангор. Пресели се със семейството си в Колорадо преди пет... или може би шест години. Просто не мога да повярвам, че двамата му сина са толкова пораснали, че вече могат да шофират. Питам се дали са тъгували за своя мечок. Сигурно, защото Мати Райдър плачеше непрекъснато; майка му беше много разтревожена и искаше да го заведе на лекар. Предполагам, че мъката им е попреминала, но съм сигурен, че никога няма да забравят мечока. Детето никога не забравя любимото си животно, когато някой камион го прегази на пътя.

Внезапно Луис си припомни как Ели спеше заедно с Чърч, който се бе настанил в краката ѝ и дрезгаво мъркаше.

— Дъщеря ми има котарак — каза той. — Казва се Уинстън Чърчил, но му викаме галено Чърч.

— Подскачат ли докато ходи?

— Моля? — стреснато попита Луис, който нямаше представа какво говори старецът.

— Топките му още ли са на мястото си или сте го скопили?

— Не — отвърна Луис. — Не е кастриран. Всъщност още в Чикаго бе имал неприятности с жена си по този въпрос. Рейчъл настояваше да кастрират Чърч и дори бе уговорила час при ветеринаря, но Луис се възпротиви, въпреки че и до ден днешен не знаеше защо. В никакъв случай не можеше да обясни постъпката си с простичката, но идиотска мисъл, че отъждествяваше собствената си мъжественост с тази на големия котарак на дъщеря си. Нито пък с това че изпитваше негодувание при мисълта, че трябва да кастрира Чърч само за да спести на дебелата си съседка труда да затваря по-добре кофите за смет, за да не може котаракът да ги отваря и да рови из тях. Навярно подобни мисли му бяха минали през ума, но всъщност изпитваше странното предчувствие, че операцията ще унищожи едно от най-ценните качества на животното, ще угаси дръзкото пламъче, което блещукаше в зеленикавите му очи. Най-накрая бе убедил Рейчъл, че преместването им в провинцията автоматично ще разреши проблема с котарака. А ето че още първата вечер Джъд Крендъл му обясняваше, че „спокойният провинциален“ живот се състоеше в приспособяване към натовареното шосе 15 и се интересуваше дали котарака е кастриран. „Хапни си малко ирония, доктор Крийд — полезна е за здравето!“

— Ще се погрижа за него — рече Крендъл и смачка фаса си между палеца и показалеца си. Скопените котараци не скиторят чак толкова. Ако непрекъснато пресича шосето, някой ден късметът ще му изневери и ще бъде погребан на хълма редом с миещия мечок на малките Райдър, с кокер-шпаньола на Тими Дреслър и с папагалчето на мисис Брадли. Е, сигурно се досещаш, че поне то не беше прегазено на пътя, а просто хвърли топа.

— Ще си помисля — каза Луис.

— Непременно трябва да се направи — каза Крендъл и се изправи. — Харесва ли ти бирата? Май няма да ми откажеш парче сиренце?

— Изпих си я — отвърна Луис. — Време е да си тръгвам. Утре е голямото събитие.

— Започваш работата в университета, нали?

Младият лекар кимна и обясни:

— Занятията започват след две седмици, но дотогава трябва да се ориентирам в обстановката.

— А-ха, сигурно здравата ще загазиш, ако не знаеш къде е аспириинът — засмя се Крендъл и му подаде ръка. Луис внимателно я пое, защото знаеше колко са крехки костите на старците.

— Идвай, когато искаш — покани го Джъд. — Искам да се запознаеш с Норма. Навярно ще ѝ бъде много приятно.

— Непременно. Радвам се, че се запознахме, Джъд.

— Чувствата ни са взаимни. Сигурен съм, че бързо ще се приспособиш към тукашния живот и може би ще се задържиш за известно време.

— Дано — отвърна Луис, сетне се изкачи по покритата с неравни камъни пътека до шосето. Наложил му се да почака, докато нов камион, този път последван от пет леки коли, отпраши по посока на Бъкспорт. Младият мъж вдигна ръка за сбогом, прекоси улицата (не, пътя) и влезе в новия си дом.

Наоколо цареше тишина, нарушавана единствено от дишането на спящи хора. Ели сякаш не бе помръднала, а Гейдж спеше в креватчето си в типична за него поза — легнал по гръб, с разперени ръце и крака, близо до ръчичката му стоеше бутилката с биберона. Луис застана над креватчето, загледа се в сина си и внезапно изпита толкова огромна обич, че дори се изплаши. Навярно силните му чувства до голяма степен се държаха на носталгия по познати места и хора в Чикаго, които бяха заличени така успешно от голямото разстояние, че все едно никога не бяха съществували. Внезапно си припомни думите на Джъд: „Напоследък хората непрекъснато се преселват... Едно време човек си избираше едно определено място и се установяваше завинаги...“ — изглежда, че в тях имаше определена доза истина.

Луис се наведе над сина си и тъй като нямаше кой да го види (Рейчъл също спеше), докосна с устни пръстите си, сетне ги промуши през решетките на кошчето и нежно погали бузката на бебето.

Гейдж изгука и се обърна на едната си страна.

— Приятни сънища, бебчо — прошепна Луис.

Съблече се безшумно и се плъзна в своята половина от голямото двойно легло, което в момента представляваше само проснат на пода дюшек. Внезапно усети как го напуска натрупаното през деня

напрежение. Рейчъл спеше непробудно. Неразопакованите кашони стърчаха като призрочни възвишения.

Преди да заспи, Луис се повдигна на лакът и погледна през прозореца. Спалнята им се намираше в предната част на къщата и от нея се виждаше дома на Крендъл от другата страна на пътя. Луната се бе скрила зад облаците; беше прекалено тъмно, за да различи определени форми, но внезапно съзря блещукането на цигарата на стареца и си помисли: „Още не си е легнал. Сигурно още дълго ще остане на верандата. Старите хора спят малко. Навярно стоят на стража.“

„На стража ли? Но от какво се боят?“

Странната мисъл не напусна Луис дори когато се унесе. Сънуваше, че се намира в Дисниуърлд и кара бяла камионетка с изрисуван отстрани червен кръст. Гейдж седеше до него, но бе поне десетгодишен. Чърч се бе настанил върху таблото на камионетката и се взираше в Луис с блестящите си зеленикави очи. На „Мейн Стрийт“, близо до гарата, построена в стил „1890“ година, стоеше Мики Маус и се здрависваше със скупчените около него деца. Доверчиво протегнатите им ръчички сякаш биваха погълнати от неестествено големите му, бели ръкавици.

Следващите две седмици се оказаха изключително натоварени за семейство Крийд. Постепенно Луис се запозна с новата си работа. (Питаеше се какво ли ще бъде, когато се озове лице в лице с десет хиляди студенти, голям част от тях алкохолици и наркомани, а някои заразени от венерически болести? Положително ще има и изпаднали в депресия поради слабите си оценки или заради раздялата с родния дом... Ами страдащите от хронична липса на апетит — предимно от женски пол... Страхуваше се да си помисли какво ще се случи, когато всички се съберат в кампуса...) Докато Луис опознаваше работата си като завеждащ здравната служба в Мейнския университет, Рейчъл опознаваше новия си дом. И докато го подреждаше, се случи нещо, за което Луис дори не смееше да мечтае — съпругата му обикна къщата.

Гейдж беше покрит с цицини и с одрасквания, съпровождащи приспособяването му към новата среда; за известно време режимът му беше нарушен, но по средата на втората седмица от пристигането в Лъдлоу, животът им навлезе в обичайните релси и той отново започна да спи непробудно през нощта. Единствено Ели, на която предстоеше постъпване в детска градина в свършено непознат град, непрекъснато бе възбудена и избухлива. Готова бе най-ненадейно да изпадне в пристъп на истеричен смях, последван от период на депресия, характерен за жените в критическа възраст или безпричинно да се муси по цели часове. Рейчъл твърдеше, че ще се оправи, щом установи, че училището съвсем не прилича на огромен червен дявол, който съществува единствено във въображението ѝ. Луис беше склонен да ѝ повярва, защото през повечето време Ели си оставаше същата сладурана, както и преди.

Младият лекар скоро доби навик да изпива по една-две бири вечер в компанията на Джъд Крендъл. Когато Гейдж отново започна да спи през нощта, Луис поднови посещенията си при новия си приятел, като през вечер купуваше по шест бири. Беше се запознал с Норма Крендъл — мила и симпатична жена, — която страдеше от хроничен полиартрит. Коварна болест, която отравя старостта на иначе здрави

мъже и жени. Но Норма се държеше и не капитулираше пред болката; явно бе твърдо решена да не вдига бяло знаме. Нека болестта я сломи, стига да може! Луис прецени, че ѝ остават поне още шест-седем години пълноценен живот, въпреки че никога няма да се отърве от болките.

В противоречие с принципите си, той сам предложи да я прегледа, след което внимателно прочете рецептата, написана от нейния лекар и установи, че назначеното от колегата му лечение е правилно. Испита странно разочарование, че не може да направи нищо повече за старицата. Доктор Уейнбридж очевидно бе взел всички мерки, за да облекчи страданията на Норма Крендъл и да я предпази от внезапно влошаване на състоянието, което често настъпва при възрастните хора. Старицата трябваше да се примири с болките или до края на живота си да остане заключена в стаичка, откъдето ще изпраща на съпруга си писма, надраскани с детски цветни моливи.

Рейчъл я харесваше и приятелството им се затвърди, след като си размениха готварски рецепти, също както момиченцата си разменят лепенки с образите на любимите си герои от бейзболните отбори: Норма Крендъл я научи да прави ябълков пай, а Рейчъл посвети новата си приятелка в изкуството да приготвява „бьоф Строганов“^[1].

Старицата бързо се привърза към двете деца на семейство Крийд, особено към Ели, за която твърдеше, че ще стане „истинска старовремска красавица“. Същата вечер, когато вече бяха в леглото, Луис усмихнато отбеляза, че всичко е наред, щом Норма не е оприличила дъщеря му на „добряка-мечок“, за когото му бе разказал Джъд. Забележката му накара Рейчъл да прихне и шумно да изпусне газове, след което двамата се смяха тъй буйно и силно, че успяха да събудят Гейдж, който спеше в съседната стая.

Настъпи денят, когато Ели трябваше да отиде за първи път в новото училище. Луис прецени, че достатъчно добре е опознал новата си работа и можеше да отсъства един ден (при това в амбулаторията нямаше жива душа; последната пациентка, студентка от летните курсове, която бе счупила крака си на стъпалата пред сградата на Студентския съюз, бе изписана преди седмица). Големият жълт училищен автобус тронаво зави по „Мидъл Драйв“ и спря на поляната пред Рейчъл и пред Луис, който държеше в прегръдките си Гейдж.

Предната врата се отвори и тишината на топлия септемврийски ден бе нарушена от глъчка възбудени детски гласчета.

Ели хвърли последен отчаян поглед назад, сякаш ги питаше дали все пак е възможно поне за миг да се отложи отиването на училище. Навярно изражението на родителите й й подсказваше, че вече е прекалено късно и че всичко, което ще последва този фатален ден е също тъй неизбежно, както прогресиращия артрит на Норма Крендъл. Малката извърна глава и се качи в автобуса, чиято врата се затвори със силно свистене, подобно на въздишката на огромен дракон. Когато автобусът потегли, Рейчъл избухна в сълзи.

— За Бога, престани — смъмри я Луис, въпреки че и на него му идваше да ревне. — Нали ще отсъства само до обяд.

— Лесно ти е да говориш — с упрек отвърна Рейчъл и зариде още по-силно. Луис я притисна до себе си, а Гейдж небрежно прегърна родителите през врата. Обикновено, щом Рейчъл се разплачеше, той бързаше да я последва, но този път беше изключение. Луис си помисли: „Сега сме изцяло на негово разположение и малкият хитрец отлично го съзнава.“

Двамата изпиха няколко литра кафе, докато тревожно очакваха завръщането на Ели. Накрая Луис не издържа, отиде в стаята, където щеше да бъде кабинетът му и се заразхожда из нея, като безцелно преместваше натрупаните вещи. Рейчъл се зае с обяда непривично рано.

В десет и четвърт телефонът иззвъня. Тя се втурна към него, без да дочака повторното му иззвъняване и задъхано изрече „ало?“ Луис застана на вратата между кабинета и кухнята. Сигурен бе, че се обажда учителката на Ели, за да им съобщи, че дъщеря им не може да се справи с уроците; че големият стомах на образователната система я намира трудно смилаема и е готова да я повърне. Всъщност се обаждаше Норма Крендъл — предлагаше им дузина мамули от последната царевица, току-що обрана от Джъд. Луис взе пазарската чанта и отиде при стареца, като го смъмри, че не го е повикал да му помогне.

— Не се кахъри, и без това тазгодишната реколта е ужасно скапана — отвърна Джъд.

— Що за език! — сгълча го Норма, която се появи на верандата със старомоден поднос и им подаде чаши с изстуден чай.

— Съжалявам, скъпа.

— Ами, съжаляваш! — възкликна Норма, намигна на Луис и се отпусна на стола — лицето ѝ се изкриви от болка.

— Видях как Ели замина с автобуса — отбеляза старецът и запали цигара.

— Не се безпокой, Луис — намеси се Норма. — Децата почти винаги свикват с новата обстановка.

„Почти винаги“ — мрачно си помисли Луис.

Оказа се, че лошите му предчувствия са били напразни. На обяд Ели се прибра в отлично настроение. Синята ѝ рокля, ушита специално за първия училищен ден, грациозно се развяваше около покритите ѝ със заздравяващи рани крака (върху едното ѝ коляно като по чудо се бе появила нова драскотина). В ръката си размахваше рисунка, на която бяха изобразени две деца, които повече наподобяваха подедни кранове; обувката ѝ бе развързана, едната ѝ панделка липсваше. Щом видя родителите си, тя ентусиазирано извика?

— Пяхме „Стария Макдоналд“. Мамо! Татко! Пяхме „Стария Макдоналд“!. Също както в училището в Чикаго.

Рейчъл хвърли поглед към Луис, който, настанил Гейдж на скута си, седеше на пейката под големия прозорец. Малкият бе почти заспал. Рейчъл побърза да извърне очи, но съпругът ѝ забеляза тъгата в погледа ѝ и за миг изпита ужасна паника. „Значи наистина ще остареем — помисли си той. — Ето я самата истина — по нищо не се отличаваме от останалите хора. Ели тръгна по пътя си... ние също...“

Дъщеря му изтича при него, като едновременно се опитваше да му покаже картината, новата си рана и да разкаже за „Стария Макдоналд“ и за мисис Бериман. Чърч се мотаеше между краката ѝ, като силно мъркаше и Ели като по чудо не се препъна в него.

— Шт-т-т — прошепна Луис и я целуна. Гейдж бе заспал, без да обръща внимание на суматохата около себе си. — Чакай да оставя бебето в леглото и ще те изслушам най-внимателно.

Сетне понесе Гейдж нагоре по стълбата, осветена от лъчите на топлото септемврийско слънце. Когато се озова на площадката, внезапно изпита толкова мрачно и страшно предчувствие, че се закова на мястото си и изненадано се огледа, като се питаше какво му става. Стисна по-здраво детето и едва не го задуши в прегръдките си —

Гейдж неспокойно се размърда в съня си. Луис усети, че кожата по ръцете и по гърба му настръхва.

„Какво става“ — питаше се той, чувстваше се объркан и изплашен. Сърцето му биеше лудо, усети хлад в горната част на главата си, сякаш внезапно скалпът му бе станал прекалено малък и не можеше да покрие черепа му; почувства прилив на адреналин. Знаеше, че при силен стрес очите на хората действително изскачат от орбитите: не само се отварят по-широко, а буквално изхвъркват при повишаване на кръвното налягане и на хидростатичното налягане на течността в черепа. *„По дяволите, какво е това? Нима ми се привиждат призраци? Имам чувството, че докато минавах по коридора нещо ме докосна, стори ми се, че дори го видях.“*

Външната врата шумно се затръшна.

Луис Крийд подскочи, като едва удържа да не изкрещи, сетне се разсмя. Навярно бе попаднал в някаква психологическа „въздушна яма“, свързана с моментна загуба на съзнанието, което се случва не само с душевно-болните. Какво бе казал Скрудж на призрака на Джейкъб Марли? „Може да си къс недоварен картоф. Изглежда ми да имаш гръб, но не и гроб, каквото и да си всъщност“. Дикенс едва ли е предполагал колко верни са думите му от физиологична и от психологична гледна точка. Опитът от лекарската практика бе помогнал на Луис да се убеди в несъстоятелността на разказите за призраци и за духове. Бе стоял до смъртния одър на повече от двайсет души, но никога не бе почувствал „възнасянето“ на душата.

Лекарят занесе детето в стаята му и го сложи на креватчето. Докато го завиваше с одеялото, по гърба му пробягаха тръпки и внезапно пред очите му изникна изложбената зала на чичо Франк. В нея нямаше нови коли, модерни телевизори или машини за миене на съдове със стъкло отпред, за да се наблюдава „тайнството“ на сапунения препарат. В залата на чичо Франк бяха изложени само отворени ковчези, дискретно осветени от скрити прожектори. Братът на майка му беше собственик на погребално бюро.

„Боже мой, какво толкова те изплаши? Хайде, забрави го!“

Луис целуна сина си и слезе на долния етаж, за да изслуша разказа на Ели за първия ѝ ден в „истинското“ училище.

[1] „Бьоф Стrogанов“ — известно руско ястие, чиято рецепта датира от XIX в. Телешкото филе се приготвя с кисела сметана и гъби. — Бел. ред. ↑

В събота, когато бе завършила първата седмица на Ели в новото училище и точно преди студентите да заприиждат в кампуса, Джъд Крендъл пресече пътя и се приближи към семейство Крийд, които се бяха разположили на поляната. Ели бе слязла от велосипеда, за да изпие чаша леден чай. Гейдж пълзеше из тревата, изучаваше буболечките и навярно поглъщаше по някоя; явно не го бе грижа как обогатява организма си с протеини.

— Здравей, Джъд! — извика Луис и се изправи. — Ей сега ще ти донеса стол.

— Няма нужда — спря го старецът. Беше облечен с джинси, отворена спортна риза и зеленикави ботуши. Той се обърна към Ели и промълви:

— Още ли държиш да разбереш накъде води онази пътечка?

— Да! — извика малката и с блеснали очи скочи на крака. — Джордж Бък от нашия клас ми каза, че там, горе имало гробище за домашни любимци. Помолих мама да ми го покаже, но тя ме посъветва да почакам ти да ме заведеш, защото си знаел къде точно се намира.

— Правилно — отвърна Джъд. — Ако родителите ти нямат нищо против, сега двамата ще се изкачим до там. Само че ще ти трябват здрави обувки — на места почвата е блатиста.

Ели тичешком отиде да се преобуе. Старецът я проследи с развеселен, изпълнен с истинска обич поглед, сетне попита:

— Няма ли да дойдеш с нас, Луис?

— С удоволствие — отвърна лекарят, сетне погледна към жена си.

— Ще ни придружиш ли, скъпа?

— Ами Гейдж? Разстоянието е най-малко два километра.

— Ще го сложим в специалната раница.

Рейчъл се разсмя и заяви:

— Съгласна съм... Ти ще нарамиш раницата.

След десетина минути се отправиха на път. Всички, с изключение на Гейдж, носеха туристически обувки. Малкият седеше в

специалната раница и с облепени от любопитство очи надничаше иззад рамото на Луис. Ели препускаше напред, гонеше пеперудите и береше цветя.

Тревата на ливадата, която се простираше зад къщата, бе висока почти колкото човешки бой, сред нея проблясваше златник, бърбивият предвестник на есента. Но днес есента изглеждаше далеч, слънцето все още приличаше както през лятото, въпреки че според календара вече бе средата на септември. Вървяха в индийска нишка по добре поддържана пътека; когато достигнаха върха на първия хълм, потта беше избила на големи кръгове под мишниците на Луис.

Джъд спря и лекарят си помисли, че навярно иска да си поеме дъх — сетне изведнъж забеляза гледката, която се разкриваше пред очите им.

— Бива си го, нали? — промълви старецът и Луис развеселено си каза, че думите му са отлично доказателство за пословичната склонност на янките да омаловажават.

— Великолепно е! — задъхано възкликна Рейчъл, сетне се обърна към Луис и го укори:

— Защо никога не си ми казвал за това място?

— Защото не знаех, че съществува — смутено отвърна лекарят. Намираше се в пределите на собствената му земя, но до днес не бе намерил време да изкачи хълма зад къщата.

Ели, която доста ги бе изпреварила, побърза да се върне, последвана от Чърч, и също се загледа в картината пред очите ѝ.

Хълмът не беше висок, пък и не бе необходимо. На изток се виждаха само гъсти гори, а на запад хълмистата местност трептеше като мираж сред златистата мараня на топлия следобед. Наоколо цареше опияняваща тишина; дори камионите на „Оринко“ сякаш бяха спрели да преминават по шосето от страх да не я нарушат.

Луис се досети, че гледат към долината на река Пенобскот, по която в миналото дърварите спускали отсечените трупи към Бангор и към Дери. Но хълмът, върху който стояха, се намираше на юг от Бангор и вдясно от Дери. Тук широката река течеше спокойно, сякаш потънала в мечти. Някъде в далечината Луис съзря очертанията на Хамдън и на Уинтърпорт; струваше му се, че може да проследи чак до Бъкспорт подобното на черна змия шосе 15, което се виеше успоредно с реката. Оттук се разкриваше изглед към обградената с гъсти зелени дървета

река, към селските пътища и ниви. Заостреният връх на баптистката черква стърчеше сред брястовата горичка, а вдясно Луис забеляза солидната тухлена сграда на училището на Ели.

Бели облаци бавно плуваха към хоризонта с цвят на избелели дънки, наоколо, докъдето стигаше погледа, се простираха ожънати ниви, потънали в сън, но не мъртви, обагрени в невероятен светлокафяв цвят.

— Да, „великолепно“ е най-точната дума — най-сетне промълви Луис.

— Някога тукашните хора наричаха хълма „Проспект Хил“ — поясни Джъд, пъкна цигара в устата си, но не я запали. — Навярно все още му викат така, но сега в града се преселиха по-млади хора и едва ли някой си спомня за съществуването му. Май че малцина си правят труда да се изкачат дотук. Хълмът не е много висок и едва ли някой би предположил, че от върха му се разкрива подобна гледка. Вижте... — той описа окръжност с ръка и замълча.

— Да, наистина се вижда всичко — тихо и с благоговение промълви Рейчъл, сетне се обърна към съпруга си: — Скъпи, нима всичко наоколо ни принадлежи?

Джъд се намеси, преди Луис да отвори уста:

— Да, част от имота е.

„Кое то — помисли си Луис — не е съвсем същото.“

Температурата в гората беше поне с десет градуса по-ниска. Все още широката пътека бе застлана с изсъхнали борови иглички. Туктаме от двете ѝ страни се виждаха цветя, поставени в саксии или в стари канчета (повечето от последните бяха увехнали). Бяха изминали около половин километър надолу по хълма; Джъд повика Ели, която тичаше пред тях и тихо ѝ каза:

— Малките момичета спокойно могат да идват тук, но искам да обещаеш на мама и на татко никога да не се отклоняваш от пътеката.

— Обещавам — побърза да заяви Ели, сетне запита: — Защо?

Старецът погледна към Луис, който бе спрял да си отдъхне. Носенето на Гейдж, дори под сянката на старите борови дървета, съвсем не бе лека работа.

— Знаеш ли къде се намираме? — попита Джъд.

Лекарят се замисли, понечи да каже: „Лъдлоу, в Северен Лъдлоу, зад моята къща, между шосе 15 и «Мидъл Драйв»“, отказа се и

отрицателно поклати глава. Джъд посочи с палец зад рамото си.

— В онази посока е градът. Но насам, в продължение на повече от сто километра, се простират единствено гори. Местните жители им казват „горите на Северен Лъдлоу“, въпреки че преминават през Орингтън и се спускат през Рокфорд чак до държавните земи, които индианците искат да си получат обратно. Навярно ще ти се стори абсурдно, ако кажа, че симпатичната ти къщичка на магистралата, снабдена с телефон, с електричество и с кабелна телевизия, се издига на границата на пущинак, но всъщност е самата истина. — Той отново погледна към Ели и продължи: — Обяснявам всичко подробно, за да разбереш защо не бива да се изгубваш в гората. Ако се отклониш от пътеката, Бог знае какво може да ти се случи.

— Няма, мистър Крендъл — отвърна Ели. Баща ѝ забеляза, че е впечатлена от думите на стареца и изпитва нещо като страхопочитание, лишено от страх. Но Рейчъл продължаваше смутено да се взира в Джъд, дори Луис изпита леко безпокойство — навярно се дължеше на инстинктивния страх от гората, вроден в градските чеда. Помисли си, че не е хващал компас отпреди двацет години, когато лагеруваше със скаутите и съвсем смътно си спомня как да се ориентира по полярната звезда, върху коя страна на дънера расте мъхът или как да майстори различни морски възли. Джъд изглежда притихналите си събеседници, леко се усмихна и каза:

— Е, никой не се е загубил в гората от хиляда деветстотин трийсет и четвърта насам или по-точно — никой тукашен жител. Последният се казваше Уил Дженсън. Изчезването му не представляваше огромна загуба за човечеството, защото, с изключение на Стани Бушар, в околността едва ли имаше по-голям пияница от него.

— Казахте, че нито един местен жител не се е загубил — прекъсна го неуверено Рейчъл и Луис сякаш прочете мислите ѝ: „Ние все още не сме местни жители.“

Джъд замълча, сетне кимна.

— Вярно е, че всеки две-три години изчезва по някой турист, който си е въобразявал, че не може да се загуби в близост до магистралата. Но винаги го откриваме, госпожо, не се притеснявайте.

— Има ли лосове? — неспокойно попита Рейчъл.

Лекарят се усмихна: нищо не можеше да разубеди жена му, че наоколо ги дебнат незнани опасности.

— От време на време наистина се мяркат лосове — поде Джъд, — но не бива да се плашите от тях, Рейчъл. Раздразнителни са единствено като се разгонят, но иначе са извънредно кротки. Единствените хора, върху които се нахвърлят, когато са разгонени, са жителите на Масачузетс. Не мога да си го обясня, но все пак е факт.

Луис си помисли, че старецът се шегува и го изгледа под око, но събеседникът му изглеждаше напълно сериозен.

— Историята непрекъснато се повтаря — продължи Джъд. — От време на време намираме покачен на високо дърво по някой човек от Милтън или от Уектън, който твърди, че го преследва стадо лосове, големи колкото микробуси. Изглежда, че животните подушват обитателите на Масачузетс или се дразнят от спортните им дрехи, току-що купени от „Л. Л. Бийн“... Бих препоръчал на студентите по зоология да напишат реферат по въпроса, но едва ли някой ще ми повярва.

— Какво означава „разгонени“? — намеси се Ели.

— Няма значение. Важното е да разбереш, че не бива да идваш тук сама — отвърна Рейчъл и несъзнателно пристъпи по-близо до съпруга си.

Джъд като че се засегна и побърза да каже:

— Нямах намерение да ви плаша — гората е напълно безопасна. Пътеката е ясно очертана, въпреки че през пролетта е по-трудно проходима, защото почти непрекъснато е наводнена, с изключение на голямата суша през лятото на петдесет и пета. Тук не расте дори отровен бръшлян, който изобилства в задния двор на училището. Между другото, пази се от него, Ели, ако не искаш в продължение на три седмици да се налагаш с нишестени лапи.

Момиченцето закри устата си с ръка и се изкикоти.

— Пътеката е безопасна — повтори старецът настойчиво и се обърна към Рейчъл, която все още не изглеждаше напълно убедена. — Обзалагам се, че дори Гейдж няма да се отклони от нея, пък и вече споменах, че децата от града често идват тук, за да я поддържат. Никой не ги задължава да го правят — сякаш се подчиняват на някакъв неписан закон. Не искам заради глупавото ми бърборене да плашите Ели с това преживяване — той се наведе към момиченцето, намигна

му и продължи: — Знаеш ли, Ели, в живота обикновено става така: всичко е наред, докато вървиш по правия път. Но свърнеш ли встрани, моментално ще се загубиш. Тогава ще трябва да те търсим със спасителен отряд.

Малката група продължи пътя си. Луис го болеше гърбът от тежката раница, с която носеше детето. Като капак на всичко Гейдж току сграбчваше кичур от косата му и ентусиазирано го дърпаше или пък радостно го изритваше в бърбреците. Комари кръжаха около лицето и шията на Луис и очите му се насълзяваха от натрапчивото им бръмчене.

Пътеката се спусна надолу, като криволичеше сред старите борове, сетне навлезе сред шубраците. Тук цареше вечна сянка, ботушите на лекаря внезапно затънаха в кал и в локви застояла вода. Малко по-нататък се натъкнаха на най-сериозното препятствие — блатист участък, който преминаха като внимателно пристъпваха по големите тревни туфи. Сетне пътеката внезапно залъкатуши към върха на хълма, отново обградена от високи дървета. Пот струеше от лицето на Луис; струваше му се, че Гейдж внезапно е натежал с пет килограма, а температурата се е повишила с десет градуса.

— Как си, скъпи? — попита Рейчъл. — Искаш ли да понося детето?

— Добре съм, няма нужда — отвърна Луис и откри, че наистина се чувства отлично, въпреки че сърцето му сякаш щеше да изскочи от гърдите. Иронично си помисли, че не би било зле по-често да се отдава на физически упражнения, които редовно препоръчваше на пациентите си.

Джъд и Ели вървяха един до друг; лимоненожълтите панталони и червената блузка на момиченцето бяха единствените ярки петна върху засенчената от високите дървета пътека.

— Лу, смяташ ли, че знае пътя? — загрижено прошепна Рейчъл.

Сякаш дочул думите ѝ, Джъд се извърна и бодро извика:

— Почти стигнахме... Тежи ли ти много, Луис?

„Господи — помисли си лекарят, — старецът минава осемдесетте, но дори не се е изпотил.“ Ето защо малко агресивно отвърна:

— Съвсем не.

Тласкан от гордостта си, навярно щеше да отговори по същия начин дори да усещаше, че е в прединфарктно състояние. Усмихна се престорено небрежно, намести презрамките на раницата и продължи да върви.

Изкачиха и второто възвишение и се озоваха сред високи колкото човешки бой храсти и преплетени шубраци, пътеката внезапно се стесни и Луис видя как Джъд и дъщеря му минават под арка от стари, избелели от времето дъски, върху които едва се различаваше надписа с големи черни букви: „Гробище за домашни любимци“. Дватамата с Рейчъл усмихнато се спогледаха и пристъпиха под арката, като инстинктивно се хванаха за ръце, сякаш щяха да се венчават.

За втори път тази сутрин лекарят изпита огромно учудване, че Рейчъл като че чете мислите му.

Тук земята не бе застлана с борови иглички. Пред очите им се разкри почти правилна окръжност, широка около дванайсет метра, където тревата беше окосена. От трите ѝ страни бе обградена от преплетени шубраци, а от четвъртата — от огромна камара повалени дървета, която изглеждаше едновременно зловеща и опасна. На Луис му хрумна, че онзи, който се опита да си пробие път или да се прехвърли през тях, непременно трябва да е облечен със спортен екип от стомана. Полянката беше покрита с малки надгробни паметници, очевидно направени от деца с подръчни материали — дъски от щайги, парчета дърво, консервни кутии. На фона на гъстите шубраци и на ниските, изкривени дървета, които се бореха за всеки лъч слънчева светлина, изработени от неумелите детски ръце паметници изглеждаха симетрично подредени. Гъстата гора около полянката ѝ придаваше тайнственост и странно езическо очарование, чуждо на християнската религия

— Красиво е — произнесе Рейчъл, но по тона ѝ пролича, че мисли другояче.

— Страхотно! — въодушевено извика Ели.

Луис свали раницата от гърба си, измъкна Гейдж, остави го на земята да си попълзи и облекчено въздъхна.

Ели започна тичешком да обикаля надгробните паметници, като се спираше и възкликваше пред всеки. Луис я последва, а Рейчъл предпочете да остане при сина си. Джъд седна с кръстосани нозе на земята, облегна се върху ниска скала и запали цигара.

Луис забеляза, че симетрията на надгробните паметници не е случайна — по всичко личеше, че нарочно са подредени в концентрични окръжности.

Върху скован от стари дъски кръст, неумела детска ръка бе записала: „Котаракът Смъки — най-послушният на света“. А отдолу — „1971-1974“. Малко по-нататък, във вътрешната окръжност, лекарят се натъкна на плоча, върху която се мъдреше надпис с червени, избелели от времето букви: „Бифър, Бифър, истински тигър. Допреди да се спомине, най-вярна бе дружина!“

— Бифър беше кокер-шпаньол на семейство Дреслер — обясни Джъд. С тока на грубата си обувка бе издълбал трапчинка в земята и внимателно изтръскваше цигарата си в нея. — Миналата година го прегази камион. Страхотна поема, а?

— Да — съгласи се Луис.

Върху някои гробове бяха поставени букети, които, с малко изключения, бяха увехнали, а някои дори се бяха разложили. Луис се опита да разчете написаните с молив или с писалка посвещения, но повече от половината почти не се виждаха. Върху някои паметници нямаше никакви надписи — навярно са били направени с тебешир.

— Мамо, ела! — извика Ели. — Тук има гроб на златна рибка!

— Не държа да го видя — отвърна Рейчъл и съпругът ѝ изненадано я погледна — стоеше сама, извън гробището и явно бе притеснена. „Дори и това място ѝ действа на нервите“ — каза си той. Рейчъл явно не можеше да свикне със смъртта („нормална реакция на всеки човек“ помисли си Луис), което безсъмнено се обясняваше с душевната травма, която бе получила в детството си при смъртта на сестра ѝ Зелда. Ужасното преживяване бе забранена тема, която Луис се бе научил да избягва още в началото на брака им. Зелда бе починала от менингит на гръбначния мозък; последните ѝ дни навярно са били мъчителни и грозни, а Рейчъл е била на възраст, когато децата са особено впечатлителни. Съпругът ѝ си казваше, че за нея е най-добре да забрави неприятното преживяване.

Ето защо ѝ намигна, а Рейчъл признателно му се усмихна.

Луис се огледа наоколо. Поляната, на която стояха, не бе окосена; слънцето свободно проникваше през клоните на дърветата и навярно, затова тук тревата бе толкова буйна. Все пак поддържането ѝ изискваше поливане и специални грижи. Лекарят си представи

бидоните с вода, домъкнати дотук или натоварените върху крехките детски гърбове индиански помпи, които положително тежаха повече от Гейдж, настанен в удобната за носене раница. Хрумна му колко е странно, че малчуганите проявяват такова постоянство при поддържането на гробището. От детството си бе запазил спомена за екзалтиран ентузиазъм, който бързо изчезваше, подобно на запалена хартия. Увлеченията на Ели бяха също тъй мимолетни.

Джъд беше прав — явно малчуганите се грижеха за гробището от години насам. Лекарят тръгна към центъра и установи, че навътре гробовете са все по-стари, а надписите — по-избелели. Върху един от паметниците пишеше: „Трикси, убит на шосето на 15 септември, 1968“. Малко по-нататък, в същата окръжност, стоеше плоска дъска, здраво побита в земята. Силният студ и пролетните води я бяха изкорубили и килнали на една страна, но Луис все пак успя да прочете: „В памет на Марта, нашата любима зайка, умряла на 1 март 1965“. На следващия ред бе погребано „Нашето Добро куче! — генерал Патън“ (надписът беше подчертан), умряло през 1958, и Полинезия (ако не го лъжеше паметта, така се наричаше любимата папагалка на доктор Дулитъл), произнесла последното си „Поли иска бисквитка“ през пролетта на 1953. Надписите върху гробовете в двете вътрешни окръжности изобщо не можеха да се разчетат; сетне Луис се натъкна на надгробен камък от пясъчник, който все още бе доста отдалечен от центъра. Надписът върху него гласеше: „Хана — най-доброто куче на всички времена, 1929-1939“. Въпреки че пясъчникът е сравнително мек камък (в резултат на което буквите вече бяха почти незабележими), Луис не можеше да си представи колко време е било необходимо на малчугана, за да издълбае върху него деветте думи. Подобни прояви на обич и на страдание му се струваха обезпокоителни и странни, но беше сигурен, че дори възрастните не издигат такива паметници на покойните си родители или на децата си, когато им се случи да ги надживеят.

— Господи, гробището наистина съществува от памтивека — обърна се той към Джъд, който незабелязано се бе приближил към него.

Старецът кимна и каза.

— Ела да ти покажа нещо.

Тръгнаха към центъра, където още повече се набиваше в очи концентричното подреждане на гробовете, което изглеждаше случайно при външните кръгове. Дждъд спря пред малка, повалена на земята плоча, приклепна и я изправи.

— Едно време върху нея имаше надпис — промърмори той. — Собственоръчно го издълбах с длето, но вече нищо не си личи. Тук е погребано първото ми куче на име Спот, което умря от старост през хиляда деветстотин и четиринайсета точно когато избухна Първата световна война.

Поразен от факта, че на света съществува гробище за животни, много по-старо от повечето обикновени гробища, Луис се отправи към центъра му и се опита да разчете избледнелите надписи потънали в земята. Наведе се и се опита да изправи един от тях, почти изцяло закрит от буйната трева; стори му се, че от земята се изтръгна рязък, протестен стон. Под камъка гъмжеше от слепи бръмбари.

Лекарят потръпна и си каза: „Не знам защо, но този «некропол» за животни ми действа подтискащо.“

— Кога е бил изкопан първият гроб? — попита той.

— Божичко, откъде да знам — възкликна Дждъд и пхна ръце в джобовете си. — Във всеки случай гробището вече съществуваше, когато Спот умря. По онова време имах цяла банда приятели, които ми помогнаха да го заровим. Почвата тук е доста камениста, лопатата едва прониква в нея. Пък и аз съм помагал на приятелите си в подобни случаи.

Той измъкна ръката си от джоба и посочи един-два гроба с мазолестия си пръст.

— Ако не ме лъже паметта, тук е погребано кучето на Пит Левасжор, а хей там, една до друга, са заровени трите котки на Албиън Гроутли. По онова време старият Фричи отглеждаше пощенски гълъби. Тримата с Ал Гроутли и с Карл Хана погребяхме един от тях, убит от някакво куче.

Старецът се замисли и продължи:

— Знаеш ли, единствено аз съм жив от цялата банда. Всичките ми приятели вече са мъртви, всички до един.

Луис не му отговори; пхна ръце в джобовете си и безмълвно продължи да се взира в гробовете.

— Да, тук почвата е камениста — повтори Джъд. — Навярно само труп можеш да заровиш тука.

Изведнъж Гейдж се разплака. Рейчъл го вдигна на ръце, приближи се към тях и промълви:

— Гладен е. Струва ми се, че е време да се връщаме, Лу. „Моля те!“ — казваха очите ѝ.

— Добре — отвърна Луис в отговор на безмълвната ѝ молба. Отново надяна раницата и се обърна с гръб, за да може Рейчъл да постави малкия вътре. Сетне загрижено извика:

— Ели! Хей, Ели, къде си?

— Ето я — Рейчъл посочи към камарата повалени дървета.

Момиченцето се катереше по нея, сякаш се намираше на катерушка в училищния двор.

— Миличка, слизай веднага — извика Джъд и за първи път в гласа му прозвуча тревога. — Ако пъхнеш крака си където не трябва, дънерите ще се разместят и ще ти счупят глезена.

Ели побърза да скочи на земята, извика от болка и се приближи към тях, като потъркваше бедрото си. Кожата ѝ не беше наранена, но сух клон бе разкъсал панталоните ѝ.

— Видя ли, че съм прав, назидателно каза старецът и разроши косата ѝ. — Дори местните хора, които познават горите, не минават през подобни прегради от сухи клони и гледат да ги заобиколят. Повалените от вятъра дървета понякога са много лоши и стига да могат, положително ще те захаят.

— Вярно ли е? — попита момиченцето.

— Да — отвърна Луис, преди старецът да отвори уста.

Джъд побърза да го подкрепи:

— Дърветата са натрупани едно върху друго както клечки от детска игра. Ако стъпиш, където не трябва, цялата камара ще се срути като лавина.

Ели въпросително изгледа баща си и промълви:

— Вярно ли е, татко?

— Сигурно, миличка.

— Пфу! — момиченцето хвърли поглед през рамо към купчината сухи дънери и извика:

— Лоши дървета! Скъсахте ми панталоните!

Тримата възрастни избухнаха в смях. Само камарата стари дънери остана безмълвна; стърчеше под яркото слънце, което десетилетия наред бе избелвало сухите клони. Луис си каза, че му напомня на скелет на праисторическо чудовище, убито от добър и благороден рицар. Все едно, че гледаше костите на дракон, струпани на гигантска пирамида.

Още тогава му се стори странно, че огромната камара така изкусно прегражда гробището на домашните любимци от неизбродните гори, които Джъд наричаше „индиански“. Струваше му се прекалено небрежно наредена, за да е дело на природата. Навярно...

В този момент Гейдж сграбчи ухото му и го усуква, като радостно се кикотеше. Луис забрави за струпаните дървета. Време бе да се прибират у дома.

На следващия ден Ели влезе в кабинета на баща си — изглеждаше угрижена. Луис беше зает със сглобяването на макет на „Ролс Ройс Силвър Гоуст“, модел 1917, който се състоеше от шестстотин и осемдесет елемента и повече от петдесет подвижни части. Колата бе почти готова и младият лекар си представяше облечения в ливрея шофьор, потомък на английските кочияши от края на деветнадесети век, който се перчи зад кормилото.

От десетгодишна възраст се занимаваше с моделиране. Бе започнал с макет на „Спад“ от Първата световна война, подарък от чичо Карл; беше сглобил почти всички самолети тип „Ревел“, а когато порасна, започна да изработва по-големи и по-сложни модели. По едно време се бе пристрастил към корабчета в бутилки, сетне към различни военни машини. Премина дори фаза, когато изработваше огнестрелни оръжия — марка „Колт“, „Уинчестър“ и „Люгер“ — които изглеждаха толкова истински, че човек очакваше да започнат да стрелят при натискане на спуська. През последните няколко години голямата му страст бяха големите трансатлантически кораби. Макети на „Лузитания“ и на „Титаник“ украсяваха кабинета му в университета, а модел на „Андреа Дория“ „пореше вълните“ върху полицата над камината в хола. Сега се бе запалил по класическите коли; съдейки по трайността на предишните си увлечения, щеше да ги изработва в продължение на четири-пет години, докато изпитваше желание да сътвори нещо по различно. Рейчъл гледеше снизходително на единственото му хоби; дори след години брачен живот навярно се надяваше, че съпругът ѝ най-сетне ще порасне и ще се откаже от глупавите си занимания. Навярно пренебрежителното ѝ отношение отчасти бе повлияно от мнението на баща ѝ, който от деня на сватбата твърдеше, че зет му е кръгла нула.

„Навярно Рейчъл е права — каза си Луис. — Навярно някой прекрасен ден ще захвърля всички макети на тавана и ще се заловя с делтапланеризъм“.

Сериозното изражение на дъщеря му го изтръгна от размислите му.

Отдалеч, понесен от кристално чистия въздух, долетя звънът на църковните камбани, които призоваваха вярващите на неделната служба.

— Здравсти, тате — каза малката.

— Здравей, тиквичке. Какво се е случило?

— О, нищо особено — отвърна тя, но изражението на лицето ѝ подсказваше точно обратното. Явно бе разтревожена от нещо, но предпочиташе да не говори за него. Току-що измитата ѝ коса падаше върху раменете ѝ; на светлината на лампата изглеждаше по-скоро руса, отколкото кестенява, каквато неизбежно щеше да стане. Беше облечена с рокля и на Луис му се стори забавно, че в неделните дни дъщеря му винаги се обличаше официално, въпреки че не ходеха на църква.

— Какво правиш сега?

Луис внимателно намаза с лепило миниатюрния калник и заразкава за колата, върху която работеше.

— Виж — промълви той и внимателно ѝ подаде капачка за главината на колело. — Виждаш ли преплетените букви „R“? интересен детайл, нали? Ако отлетим за Чикаго за Деня на благодарността, загледай моторите на самолета „L-1011“ и ще забележиш същата емблема.

— Голяма работа — промълви дъщеря му и му подаде обратно капачката.

— Не говори толкова пренебрежително, скъпа — шеговито я упрекна Луис. — Всички богаташи, притежатели на Ролс Ройс, имат право да се перчат. Когато спечеля втория си милион, ще си купя Ролс Ройс Кониш и когато на Гейдж му прилошее, ще повръща върху истинска кожа.

Докато бърбореше, лекарят се питаше: „*Хайде, Ели, кажи какво те измъчва*“. От опит знаеше, че не бива да я пита направо. За разлика от повечето деца, дъщеря му умееше да прикрива чувствата си — качество, от което Луис се възхищаваше.

— Богати ли сме, татко? — внезапно попита тя.

— Не, но положително няма да умрем от глад.

— Майкъл Бърнс от нашия клас каза, че всички лекари са богати.

— Кажи на твоя Майкъл Бърнс, че много лекари наистина забогатяват, но за тази цел са им необходими двайсетина години. Освен това, парите не идват при обикновените доктори от университетски амбулатории, а при специалистите — гинеколози, педиатри, невролози. Те забогатяват по-бързо от редови лекар като мен.

— Тогава защо не станеш специалист, татко?

Луис отново си припомни своите макети и как един ден изведнъж му бяха омръзнали военните самолети, а след това танковете и оръдията. Как бе започнало да му се струва (някак си внезапно), че изработването на корабчета в бутилки е работа за тъпаци. Сетне си представи как ще се чувства, ако бъде принуден да прекара целия си живот в преглеждане на краката на различни деца, за да открие деформация на пръстите или да нахлузва тънки гумени ръкавици и с опитни пръсти да опипва вагиналният канал на различни жени, докато търси бучици или ранички.

— Защото не ми харесва — отвърна той.

Чърч влезе в кабинета, за миг спря и се озърна, яркозелените му очи сякаш преценяваха положението. Сетне безшумно скочи на перваза на прозореца и се престори на заспал.

Луис изненадано забеляза, че Ели го погледна и се намръщи — обикновено дъщеря му обсипваше котарака с безкрайни нежности, от които му се повдигаше. Малката се заразхожда из кабинета, като се преструваше, че разглежда моделите, сетне престорено небрежно произнесе:

— Леле, колко гробове имаше в „Гробището за домашни любимци“, нали, татко?

„А, ето какво било“ — помисли си Луис, но нарочно не вдигна глава; престори се, че внимателно изучава указанията за макета, сетне се зае с поставянето на фаровете на Ролса.

— Вярно е — каза той. — Навярно са повече от стотина.

— Татко, защо домашните животни живеят по-малко от хората?

— Някои животни живеят колкото нас — отвърна Луис, — а други — дори по-дълго — например слоновете. Знаеш ли, съществуват морски констенурки, на които хората дори не могат да определят възрастта... или пък не могат да повярват, че са толкова стари...

Ели нетърпеливо побърза да го обори:

— Говоря за *домашни* животни, татко. Слоновете и костенурките не спадат към тях. Домашните любимци изобщо не живеят дълго. Майкъл Бърн каза, че всяка година от живота на кучето отговаря на девет от живота на хората.

— На седем — автоматично я поправи Луис. — Разбирам накъде биеш, скъпа и признавам, че в думите ти има известна истина. Вярно е, дванайсетгодишното куче се смята за извънредно старо. Причината е в обмяната на веществата, наречена метаболизъм, която регулира продължителността на живота. Метаболизмът оказва и друго влияние — някои хора могат да се тъпчат до насита и да останат слаби — например майка ти. Други — имам предвид себе си — трябва да пазят диета, за да не напълнеят. Просто обмяната на веществата ни е различна — това е всичко. Но всъщност главната роля на метаболизма се изразява във функциите му на „вътрешен часовник“. Кучетата притежават по-бърза обмяна на веществата в сравнение с хората, чиято средна продължителност на живота е до седемдесет и две години. Повярвай ми, че това е съвсем преклонна възраст.

По лицето на Ели личеше, че е много разтревожена, затова Луис се постара думите му да прозвучат искрено, въпреки че самият той не беше напълно убеден в правотата им. Беше едва на трийсет и пет, а му се струваше, че животът му е минал някак бързо и неусетно като внезапен повей на вятъра през пролуката под вратата.

— Например, морските костенурки имат още по-бавна — об... — поде той.

— Ами котките? — прекъсна го дъщеря му и отново погледна към Чърч.

— Повечето от тях живеят колкото кучетата — излъга Луис.

Всъщност котките прекарваха живота си в жестоки битки и често умираха от насилствена смърт, далече от хорските очи. Например Чърч, който дремеше (или се преструваше, че дреме) под слънчевите лъчи; Чърч, който всяка нощ кротко спеше в леглото на дъщеря му и който бе толкова симпатичен като малък, когато се бе омотал в кълбо конци, не се бе поколебал да измъчва птица със счупено крило и Луис бе готов да се закълне, че в зелените му очи се четеше жадно любопитство и още нещо — студено тържество. Спомни си как от време на време котаракът демонстрира пред Рейчъл своите жертви: мишка, хлебарка и веднъж дори огромен плъх, уловен в алеята между

блоковете. Плъхът бе толкова окървавен и омазан с нечистотии, че Рейчъл, бременна в шестия месец с Гейдж, моментално изтича в тоалетната и повърна. Да, котките живееха и умираха сред жестокост. Един хубав ден кучетата ги докопваха и ги изкормваха, вместо да ги гонят като добродушните си, глупави събрата от анимационните филми; понякога намираха смъртта си в лапите на друг котарак, в поставената в храната им отрова или от минаваща кола... Котките бяха гангстерите на животинския свят — живееха и умираха извън закона. Повечето от тях не свършваха дните си, лениво изтегнати пред камината.

Луис си помисли, че не бива да обяснява всичко това на петгодишната си дъщеря, която за пръв път се сблъскваше със смъртта. Вместо това каза:

— Изчисли сама: сега Чърч е едва на три години, а ти си на пет. Навярно ще бъде жив, когато станеш петнайсетгодишна и постъпиш в колежа. Представи си колко време има дотогава.

— Няма — с треперещ глас отвърна Ели. — Струва ми се съвсем скоро.

Луис вдигна глава от макета, над който се преструваше, че работи и ѝ направи знак да се приближи. Дъщеря му седна на скута му и той отново бе поразен от красотата ѝ, в този момент подчертана от вълнението ѝ. Кожата ѝ притежаваше матов оттенък, като на левантинка. Ненапразно Тони Бентън, негов колега от Чикаго, я бе нарекъл „индианската принцеса“.

— Скъпа — промълви той. — Знаеш, че ако зависи от мен, Чърч ще доживее до сто години. Но не аз измислям правилата.

— Тогава кой? — запита Ели и сама си отговори с изпълнен с ирония глас: — Бог, предполагам.

Луис едва се въздържа да не се изсмее; но въпросът бе прекалено сериозен.

— Бог или някой друг — промълви той. — Зная единствено, че един ден часовникът спира. И никой не е застрахован, малката ми.

— Не искам Чърч да стане като онези мъртви животни — внезапно избухна Ели, лицето ѝ се обля в сълзи. — Не искам Чърч да умира. Нали е мой котарак, а не на Господ. Нека Бог си намери друга котка! Нека Бог вземе всички гадни стари котки и да ги убие! Но Чърч си е мой.

По коридора се разнесоха стъпки — Рейчъл бе излязла от кухнята и стреснато надничаше в кабинета. Ели плачеше, положила глава върху гърдите на баща си. Сълзите ѝ бяха сълзи на облекчение; беше споделила страха си; той вече имаше образ, който, макар и страшен, вече не всяваше ужас в нея. Въпреки че не можеше да го промени, поне имаше възможност да си поплаче.

— Ели — прошепна той и още по-нежно я притисна в прегръдките си. — Ели, Чърч не е мъртъв; погледни как спи върху перваза на прозореца.

— Но може да умре — изплака тя. — Може да умре по всяко време.

Луис продължи да я люлее в прегръдките си; може би грешеше, но му се струваше, че Ели плаче заради неумолимостта на смъртта; за това, че тя не се поддава на убеждаване и не се трогва от сълзите на момиченцата; навярно плачеше заради жестоката ѝ непредсказуемост и още заради прекрасната, но ужасяваща способност на хората да превръщат символите в практични умозаклучения, понякога ведри и благородни, друг път — ужасяващи. Ако всички тези животни са умрели и са били погребани, то и Чърч може да умре по всяко време и да го погребат; а щом е възможно да се случи с Чърч, тогава същата съдба очаква майка ѝ, баща ѝ, братчето ѝ. Дори самата нея! Смъртта бе абстрактна идея, но гробището за домашни любимци беше реалност. Надписите върху грубо изработените надгробни плочи разкриваха истини, разбираеми дори за дете.

Луис си помисли, че в случая е много по-лесно да излъже, както бе направил преди малко по повод продължителността на живота на котките. Но подобна лъжа положително ще бъде запомнена и по-късно ще му донесе двойка в бележника, чрез който всички деца оценяват родителите си; подобна лъжа заплашваше да бъде изцяло в пасив на Луис. Самият той бе изпитал същото разочарование в детството си — майка му го бе излъгала че когато поискат, жените намират бебетата в росната трева. Лъжата бе безобидна, но Луис никога не можа да си прости, че е повярвал, нито на майка си — че го е излъгала.

— Миличка, всички умират — каза той. — Смъртта е част от съществуването.

— Несправедливо е! — продължи да плаче момиченцето. — Наистина е несправедливо!

Този път Луис не можа да измисли подходящ отговор. Дъщеря му продължи да плаче. Той се надяваше, че скоро сълзите ѝ ще пресъхнат. Днес Ели бе направила първата стъпка към възприемане на неизбежната истина, с която трябваше да се примири и която нямаше да я напусне до края на живота ѝ.

Притискаше дъщеря си до гърдите си и се вслушваше в празничното биене на камбаните, което се носеше над ожънатите ниви; след малко Ели престана да плаче, но едва по-късно баща ѝ разбра, че е заспала като котарака на перваза.

Той я сложи в креватчето ѝ, сетне слезе в кухнята, където Рейчъл яростно бъркаше палачинковото тесто. Луис сподели с нея учудването си от необузданото избухване на Ели; обикновено дъщеря им бе изключително спокойна.

— Точно така — заяви Рейчъл и с трясък постави купата върху масата. — Обикновено е спокойна, но ми се струва, че не мигна през миналата нощ. Чух я да се мята в леглото, а в три часа Чърч поиска да го пусна навън. Знаеш, че го прави само когато Ели е неспокойна.

— Но защо смяташ, че тя...

— Много добре знаеш защо! — гневно извика Рейчъл. — Причината е в онова проклето гробище! Тя наистина се разтревожи, Лу. За пръв път в живота си вижда гробище... и е доста разстроена. Не очаквай от мен да изпратя на приятеля ти Джъд Крендъл благодарствено писмо за приятната разходка.

„А, ето, че изведнъж Джъд е само мой приятел“ — развеселено, но същевременно разтревожено си помисли Луис.

— Слушай, Рейчъл... — поде той, но жена му го прекъсна:

— Не искам никога повече Ели да отива там!

— Рейчъл, Джъд беше прав — пътеката е съвсем безопасна.

— Много добре знаеш, че не става дума за пътеката — заядливо произнесе жена му, взе купата и започна да бие тестото още по-силно.

— Не искам Ели да ходи на онова проклето гробище. Повдига ми се при мисълта, че децата се изкачват на хълма, грижат се за гробовете и поддържат пътеката... има нещо адски морбидно в цялата история. Може би децата от града страдат от някаква болест, но не искам Ели да се зарази от нея.

Луис стреснато я изглежда, изгубил ума и дума. Бракът им бе солиден като скала, особено на фона на разводите на познатите им

семейства. Луис подозираше, че стабилността на съюза им се дължи на уважението им към загадъчното; върху доловеното, но никога изречено на глас предложение, че когато се стигне до същността на нещата, бракът престава да съществува — човешката душа остава сама и в края на краищата се противопоставя на разума. Ето в какво се състоеше загадката. Колкото и добре да познаваш партньора си, от време на време се натъкваш на прегради или попадаш в пропаст. А понякога (доста рядко, слава Богу) стигаш до пълно отчуждаване — нещо като „въздушна яма“, в която самолетът попада без видима причина. Например, партньорът ти изразява становище или мнение, коренно противоречащо на досегашното му поведение. Подобна „ерес“ е толкова абсурдна (особено в собствените ти очи), че дори граничи с психозата. В такива случаи, ако човек иска да запази брака и собственото си душевно равновесие, трябва да си припомни, че да се гневиш, означава да се приравниш към глупците, които смятат за възможно едно човешко същество напълно да опознае друго.

— Скъпа, но това е само гробище за животни — каза той.

— Направи ли ти впечатление как плачеше Ели преди малко? — прекъсна го Рейчъл и посочи с покритата с тесто лъжица към кабинета му. — Наистина ли смяташ, че за нея това е обикновено гробище? Убедена съм, че вчерашната ни разходка ще остави дълбок белег в душата ѝ. Забранявам Ели да отива там! Причината не е в пътеката, а в онова противно място. Виждаш ли, вече си е набила в главата, че Чърч ще умре.

За миг на Луис му хрумна абсурдната мисъл, че продължава да разговаря с Ели — просто дъщеря му си е сложила кокили, навлякла е роклята на майка си и е нахлузила съвършено изработена маска, изобразяваща лицето на Рейчъл. Дори изражението бе същото — непоколебимо и малко намусено, а всъщност предизвикано от дълбока обида.

Луис доста дълго търси подходящите думи; изведнъж му се стори, че въпросът е прекалено сериозен и е невъзможно да го избегне, в името на запазването на неуловимата загадъчност. Поколеба се, преди да отговори, защото си помисли, че Рейчъл нарочно не забелязваше очевидното, което не ѝ понася.

— Рейчъл, Чърч наистина ще умре — най-сетне каза той.

Жена му гневно се втренчи в него, сетне каза като грижливо произнасяше всяка дума, сякаш разговаряше с умствено изостанало дете:

— Не става дума за това. Чърч няма да умре нито днес, нито утре...

— Опитах се да ѝ го обясня...

— ... нито в други ден; може би ще поживее още дълги години.

— Скъпа, откъде си толкова сигурна, че...

— Разбира се, че съм сигурна! — гневно извика Рейчъл. — Грижим се добре за него и Чърч няма да умре, никой тук няма да *умре!* Не мога да разбера защо е необходимо да мътиш главата на малкото дете с въпроси, които няма да разбере, докато порасне?

— Рейчъл, изслушай ме...

Но жена му явно нямаше намерение да се подчини, а с пламнали от гняв очи побърза да го прекъсне:

— И без това е трудно човек да се примири със смъртта на любимо животно, на приятел или на роднина — не е необходимо да я превръщаме в ... гадна туристическа атракция...в некропол за животни — по бузите ѝ се стичаха едри сълзи.

— Рейчъл — отново поде той и се опита да сложи ръце върху раменете ѝ. Жена му сърдито го отблъсна и промълви:

— Няма смисъл да говорим повече. Дори не разбираш какво искам да кажа.

Луис въздъхна.

— Имам чувството, че съм пропаднал през скрита врата на пода в някаква гигантска мелница — каза той, с надеждата, че ще я разсмее.

Но този път думите му не успяха да я умилостивят, тъмните ѝ очи продължиха да хвърлят мънии. Осъзна, че е вбесена; не просто ядосана, а истински вбесена.

— Рейчъл — внезапно попита той, въпреки че не знаеше какво точно иска да каже. — Как спа снощи?

— Господи! — презрително възкликна тя и извърна очи, но не преди Луис да прочете обида в погледа ѝ. — Браво, страшно си интелигентен! Никога няма да се промениш. Когато нещата не вървят, веднага обвиняваш Рейчъл, нали? Бедната Рейчъл отново е изпаднала в душевна криза...

— Не си справедлива.

— Така ли?

Жена му взе купата с тестото и я тресна върху масата до печката. Сетне се залови да маже тигана с мазнина; устните ѝ бяха стиснати.

Луис търпеливо се опита да обясни:

— Няма нищо лошо детето да научи нещо повече за смъртта. Всъщност смятам, че дори е необходимо. Реакцията на Ели, дори сълзите ѝ, ми се струват напълно естествени. Тя...

Жена му рязко се обърна, втренчи се в него и изрече:

— Да, напълно *естествено* е дъщеря ти да плаче сърцераздирателно заради котарака, който е жив и здрав...

— Престани! — прекъснал той. — Говориш глупости.

— Точно така, въпросът е приключен.

— Лъжеш се — отвърна Луис, на когото цялата дискусия започваше да писва. — Досега говореше единствено ти, имаш ли нещо против да ме изслушаш?

— Няма да позволя на Ели отново да отиде в гробището и туйто. Що се отнася до мен, въпросът е приключен.

— От една година насам дъщеря ни знае как се раждат бебетата — каза Луис, като се постара да говори спокойно. — Спомняш ли си, че ѝ купихме книгата на Майерс и ѝ обяснихме всичко? Съгласихме се, че децата трябва да знаят как се появяват на бял свят.

— Това няма нищо общо с...

— Напротив! — грубо я прекъсна съпругът ѝ. — Докато разговаряхме в кабинета ми за Чърч, си спомних как майка ми ме забаламосваше с приказката за зелевия лист, когато я питах как се раждат децата. Никога не забравих лъжата ѝ. Струва ми се, че децата никога не прощават лъжите на родителите си.

— Раждането на бебетата няма нищо общо с проклетото гробище! — ядосано изкрещя Рейчъл, докато очите ѝ казваха: „*Можеш да изреждаш примери цял ден и цяла нощ, докато ти пресъхне гърлото, но няма да ме убедиш.*“

Въпреки всичко, Луис направи последен опит:

— Гробището разтревожи Ели, защото олицетворява смъртта. Дъщеря ни знае как се раждат бебетата; полянката на върха на хълма я подтикна да научи за това как свършват нещата — подобна реакция е съвсем естествена. Всъщност, смятам че това е най-естественото нещо на све...

— *Престани да повтаряш едно и също!* — внезапно изкрещя Рейчъл.

Резкият ѝ глас накара Луис да се сепне и автоматично да се отдръпне. Лакътят му закачи отворения плик с брашно върху масата, който се преобърна, падна на пода и се разкъса. Съдържанието му се понесе във въздуха като бяло облаче.

— По дяволите! — рече той.

Гейдж проплака в стаята на горния етаж.

— Прекрасно, няма що! — възкликна Рейчъл и също се разплака. — Отгоре на всичко събуди и детето. Благодаря ти за тихата и спокойна неделна утрин.

Сетне се отправи към вратата, но Луис я спря, като постави ръка на рамото ѝ. Въпреки желанието си да се въздържи, здравата бе кипнал. Та нали Рейчъл бе тази, която събуди Гейдж с истеричните си крясъци!

— Позволи ми да ти задам само един въпрос — каза той. — От лекарската практика ми е известно, че всичко — абсолютно всичко — може да се случи на живите същества. Може би ще се наемеш да обясниш на Ели какво ще стане, ако котаракът и заболее от тифус или от левкемия (левкемията е много разпространена сред котките, както знаеш), или пък го прегази камион. Е, съгласна ли си?

— Пусни ме! — изсъска Рейчъл. Но в погледа ѝ се четяха мъка и ужас, много по-силни от гнева ѝ. Очите ѝ сякаш казаха: *„Не желая да разговарям по този въпрос, Лу и с нищо не можеш да ме принудиш“*. Сетне нервно продължи:

— Пусни ме. Трябва да отида при Гейдж, преди да падне от креват...

— Съгласна ли си? — повтори Луис, сякаш не я чуваше.

— Защото смятам, че е твое задължение. Обясни ѝ, че не е прието да се говори за смъртта, че възпитаните хора избягват да обсъждат подобни въпроси, просто ги погребват... о, извинявай, не бива да споменаваш думата „погребват“, за да не травмиращ Ели.

— Мразя те! — изхълца Рейчъл и грубо блъсна ръката му.

Луис вече съжаляваше за думите си, но бе прекалено късно.

— Рейчъл — понечи да каже той, но жена му мина покрай него и се разплака още по-силно.

— Остави ме намира! — извика тя. — Направи, каквото можа.

Сетне спря на прага на кухнята и обърна към него обляното си в сълзи лице.

— Моля те само за едно — никога повече да не обсъждаме този въпрос пред Ели. Няма нищо естествено в смъртта! *Абсолютно нищо!* И ти го знаеш най-добре, защото си лекар!

Обърна се и излезе, като остави Луис сам в кухнята, която сякаш все още кънтеше от свадата им.

След малко той стана, отиде в килера и взе метлата. Докато метеше пода, размишляваше върху последните думи на Рейчъл; колко диаметрално противоположни са били възгледите им по този въпрос и колко дълго не са си давали сметка за това. Защото като лекар той смяташе смъртта (с изключение може би на раждането) за най-естественото нещо на света. В живота нищо не е абсолютно сигурно: нито данъците, нито човешките свадни, нито обществените конфликти, нито величието или падението. Стрелките на часовника неумолимо се въртят и накрая остават само надгробните паметници, които, с течение на времето рухват и надписите им изчезват. Дори морските костенурки и гигантските секвои умират някой ден.

— Зелда — прошепна той. — Господи, навярно Рейчъл е преживяла ужасни мигове.

Въпросът бе дали да се примири с положението, или да се опита да промени нещо.

Наклони лопатата над кофата за смет и изсипа брашното, което напудри изхвърлените картонени и консервни кутии.

— Надявам се, че Ели не е взела гробището много присърце — каза Джъд Крендъл същата вечер. Луис отново установи, че старецът притежава странната (и не много приятна) способност да чете чужди мисли.

Той, Джъд и Норма седяха на верандата на семейство Крендъл, наслаждаваха се на нощната хладина и пиеха студен чай, вместо обичайната бира. Шосе 15 бе задръстено от колите на хората, които се прибираха по домовете си след прекарания в провинцията уикенд. На Луис му хрумна, че навярно гледат да се възползват от последните топли дни преди настъпването на есента. Помисли си още, че от утре встъпва в длъжността си на шеф на университетската амбулатория. Студентите бяха започнали да пристигат още от предишния ден; апартаментите в Ороно и общежитията в кампуса постепенно се изпълваха. Младежите подреждаха багажа си, подновяваха стари познанства, но вероятно пъшкаха при мисълта, че в продължение на цяла година ще стават призори и ще се хранят в мензата. Рейчъл продължаваше да се държи с него хладно — или по-точно — ледено. Луис знаеше, че когато тази вечер се прибере вкъщи, ще я намери заспала, най-вероятно прегърнала Гейдж и свила се на ръба на леглото, въпреки че имаше опасност бебето да падне. Неговата половина от широката спалня бе увеличила двойно размерите си и му напомняше голяма, неплодна пустиня.

— Казах, че навярно Ели...

— Извинявай — промълви Луис. — Бях се замислил. Вярно е, че дъщеря ми беше малко разстроена. Но как се досети?

— Вече ти споменах, че съм виждал много деца — едни идват, други си отиват. — Джъд нежно взе ръката на жена си и ѝ се усмихна:

— Нали, скъпа?

— О, да, цели дружини — потвърди Норма. — Ние много обичаме децата.

— Понякога гробището за домашни любимци е първото им сблъскване със смъртта — продължи Джъд. — Разбира се, децата са

виждали как хората умират по телевизията, но знаят, че всичко е наужким, както в старите уестърни, които едно време даваха по кината в неделните следобеди. По филмите героите просто се хващат за гърдите или за корема и падат на земята. Само си помисли — за повечето от тях полянката на върха на хълма е много по-реална от всякакъв филм.

Луис кимна и си помисли: „По-добре да го обясниш на жена ми.“

— Някои деца изобщо не се трогват от гробището, поне външно — продължи Джъд, — въпреки че според мен повечето от тях като че... като че отнасят впечатлението вкъщи, както различните предмети, които колекционират. Общо взето, малчуганите реагират нормално, но понякога се срещат изключения. Помниш ли сина на Саймъндс, Норма?

Старицата кимна, ледените кубчета в чашата ѝ иззвъняха. Очилата висяха върху гърдите ѝ на верижка, която за миг проблесна, осветена от фаровете на преминаващата по пътя кола.

— Малкият имаше страхотни кошмари — каза тя. — Непрекъснато бръщолевеше за мъртъвци, които излизат от гробовете и за какви ли не още щуротии. После кучето му умря — всички в града смятаха, че бедното животно е изяло нарочно поставена отрова, нали, Джъд?

— Вярно е — кимна Джъд. — Така се говореше... Беше през хиляда деветстотин двайсет и пета — Били Саймъндс трябва да е бил десетгодишен. По-късно стана сенатор и се кандидатира за долната камара, но загуби. Беше точно преди избухването на войната в Корея.

— Той и неколцина негови приятели погребяха кучето — обади се Норма. — Беше обикновен мелез, но хлапето го обичаше. Отначало родителите му се възпротивиха заради кошмарите на Били, но всичко мина добре. Две по-големи момчета направиха ковчега, нали, Джъд?

Старецът кимна и изпи до дъно чашата си със студен чай.

— Да, братята Дийн и Диана Хол. Помагаше им и онова момче, с което Били се бе сприятелил — не си спомням малкото му име, но съм сигурен, че беше син на Боуи. Норма, сещаш ли се за семейство Боуи, които живееха на „Мидъл Драйв“ в старата къща на Брошет?

— Точно така! — развълнувано възкликна Норма, сякаш всичко, за което говореха се бе случило вчера (навярно паметта ѝ

изневеряваше и старицата губеше представа за времето). — Беше малкият Боуи! Алън или Бърт...

— Или може би Кендал — съгласи се Джъд. — Във всеки случай помня, че здравата се сдърпаха кой да носи ковчега. Кучето беше малко, тъй че нямаше място за повече от двама носачи. Братята Хол имаха най-големи претенции, защото бяха направили ковчега, още повече че бяха близнаци — нещо като комплект, нали разбирате? Били им отговори, че не са познавали достатъчно добре Боузър — така се казваше кучето, — за да заслужат подобна чест, след което поучително заяви: „Баща ми твърди, че само близки приятели имат правото да носят ковчега, а не някакви си обикновени дърводелци.“

Джъд и Норма се разсмяха, Луис също се усмихна и си помисли, че не би било зле Рейчъл да чуе разговора им.

— Момчетата точно щяха да се сбият, когато Менди, сестрата на Били, донесе четвъртия том на „Енциклопедия Британика“ — продължи Джъд. — По онова време баща ѝ Стивън беше единственият лекар в цялата област от Бъкспорт до Бангор — само той можеше да си позволи пълен комплект от енциклопедията.

— Стивън Холуей беше и първият човек в околността, който си прекара електричество — намеси се Норма.

— Та както ви казвах — продължи Джъд, — ето, че се появи Менди. Приличаше на наперено врабче; полата ѝ се развяваше, притискаше към гърдите си книга, която бе прекалено голяма за ръста ѝ. Били и малкият Боуи (все ми се струва, че беше Кендал, който изгоря заедно със самолета си при приземяването след тренировъчен полет на пистата в Пенсакола в началото на хиляда деветстотин четирийсет и втора) тъкмо се канеха да се нахвърлят с юмруци върху близнаците Хол, за да си осигурят привилегията да отнесат бедното старо животно до последното му жилище.

Луис усети, че го напушва смях; не успя да се въздържи и се разсмя от сърце. Изведнъж почувства как изчезва напрегнатостта, породена от вчерашната свада с Рейчъл.

— Менди се спусна към тях и закрещя: „Почакайте! Почакайте! Погледнете какво намерих!“. Момчетата отпуснаха юмруци и се втренчиха в нея. Мамка му, момиченцето...

— Джъд — укоризнено го прекъсна Норма.

— Извинявай, скъпа, но езикът ми винаги се отплесва, когато разказвам тази история.

— Знам — отговори старицата.

— И да пукна, ако лъжа, но момиченцето бе отворило енциклопедията на статията, озаглавена „ПОГРЕБЕНИЯ“, илюстрирана с голяма снимка на кралица Виктория, която се отправя на последното си пътешествие... От двете страни на ковчега ѝ са застанали по петдесет души, някои, облети в пот, се опитват да повдигнат ковчега, други просто стоят до него, издокарани в елегантни палта, сякаш очакват да бъде обявен края на конните състезания. Менди се обърна към момчетата: „Тук пише, че когато се извършват тържествени погребения на държавни глави, всички желаещи могат да носят ковчега!“.

— И навярно проблемът е бил разрешен? — усмихнато попита Луис.

— Точно така. Накрая се оказа, че има двайсетина желаещи да носят ковчега на Боузър. Да пукна, ако не изглеждаха точно като хората на снимката в енциклопедията — липсваха им единствено ризите с къдрички и цилиндрите. Самата Менди се зае с организиране на погребението. Строи момчетата в редица и даде на всекиго по едно полско цвете — глухарче, салеп или маргаритка — сетне шествието потегли. Често си мисля, че страната ни е загубила много, защото никой не се е сетил да предложи кандидатурата на Менди Холоуей за Организацията на обединените нации — той се засмя и поклати глава. — Независимо от всичко, от този ден нататък, Били Саймъндс престана да сънува кошмари, свързани с гробището за домашни любимци. Известно време тъгуваше за кучето, сетне се успокои и продължи да живее както преди. Всъщност ми се струва, че ние постъпваме по същия начин...

„Нима?“ — мислено възкликна Луис и отново си припомни, че през вчерашния ден Рейчъл бе на границата на истерията.

— Дъщеричката ти ще се оправи — промълви Норма и се размърда на стола си. — Не искам да останеш с впечатлението, че смъртта е любимата ни тема за разговор. Двамата с Джъд често обсъждаме въпроса, но се надявам, че още не сме заприличали на черни гарвани, които вещаят смърт.

— Не, разбира се — каза Луис.

— ... но все пак ми се струва, че човек трябва да се примири със съществуването на смъртта. Не знам..., но мисля, че напоследък хората избягват да говорят и да мислят за нея. Забраниха криминалните филми по телевизията под предлог, че убийствата щели да повлияят зле върху психиката на децата... Сега са модерни запечатаните ковчези..., защото роднините не искат да виждат тленните останки на покойника... като че се стараят да забравят за съществуването на смъртта.

— А в същото време въведоха кабелната телевизия, по която дават филми, които показват как... — Джъд погледна към Норма и смутено се изкашля — ... как хората правят онова, което обикновено се върши зад спуснати завеси. Странно е как нещата се променят след всяко поколение, нали?

— Навярно имаш право — отвърна Луис.

— Ние сме хора от друга епоха — продължи старецът с почти извинителен тон. — От епоха, когато срещата със смъртта бе почти ежедневна. Преживяхме голямата епидемия от испански грип след Първата световна война, по наше време жените често умираха на родилното легло, а децата — от инфекция и треска, които днес лекарите лекуват сякаш със замахване на вълшебна пръчица. Когато двамата с Норма бяхме млади, заболяването от рак означаваше сигурна смъртна присъда — през двайсетте години не съществуваше радиотерапия. Двете световни войни, убийства, самоубийства...

Джъд замълча за миг, сетне замислено добави:

— За нас смъртта бе приятел и враг. Брат ми Пит умря от спукване на апендикса през хиляда деветстотин и дванайсета, когато президент беше Тафт. Бе едва четиринайсетгодишен и играеше бейзбол по-добре от което и да е дете в града. По онова време не бе нужно да завършиш колеж, за да опознаеш смъртта. Тя неочаквано се появяваше в дома ти, за да ти каже „здрасти“, понякога се самопоканваше на вечеря или те захапваше за задника.

Този път Норма не го укори за неприличната дума, а мълчаливо кимна.

Луис стана, протегна се и заяви:

— Време е да си вървя. Утре ме очаква труден ден.

— Да, утре започваш голямата битка — каза Джъд и също се изправи. Забеляза, че Норма иска да стане и побърза да ѝ подаде ръка.

Старицата с мъка се приповдигна, на лицето ѝ се изписа болезнена гримаса.

— Май тази вечер доста те боли — отбеляза лекарят.

— Поносимо е — отвърна Норма.

— Когато си легнеш, сложи термофор на болното място.

— Непременно — каза Норма. — Винаги го правя. Луис... не се притеснявай за Ели. Тази есен ще бъде прекалено заета с опознаване на новите си приятели и няма да ѝ остане много време да размишлява за старото гробище. Навярно някой ден всички деца ще се изкачат на хълма, за да подновят надписите, да оплевят гробовете или да засадят цветя. Знаеш ли, понякога ги обземат подобни хрумвания... Дъщеря ти скоро ще забрави тъжните си мисли и ще започне да свиква с представата за смъртта.

„Рейчъл е на съвсем друго мнение“ — помисли си Луис.

— Ако имаш време, прескочи утре вечер до нас и ми разкажи как е преминал първият ти работен ден — предложи старецът. — Обещавам, че ще те разбия на крибидж.

— Може би е по-добре първо да те напия, след което ще те направя капо — отвърна лекарят.

— Докторе — прямо заяви Джъд, — в деня, когато ме победиш на крибидж, без колебание ще позволя да ме лекува шарлатанин като теб.

Двамата старци се разсмяха, а Луис пресече шосето в летния мрак и се прибра у дома.

Прегърнала бебето, Рейчъл спеше на крайчеца на леглото, свита на кълбо. Луис си каза, че рано или късно тя трябва да му прости. През десетте години брачен живот бяха имали недоразумения и понякога разговаряха „служебно“, но никога не се бяха скарвали така жестоко. Луис се чувстваше едновременно тъжен, сърдит и нещастен. Искаше да се сдобри с Рейчъл, но не знаеше как да го стори, дори не бе сигурен, че той трябва да направи първата крачка. Всичко му се струваше толкова глупаво — буря в чаша вода, която въображението му бе превърнало в ураган. И друг път се бяха карали с Рейчъл, но никога не бяха имали толкова сериозно пререкание, както онова, предизвикано от сълзите и от въпросите на Ели. Хрумна му, че са необходими още няколко подобни шока, за да се разклатят основите на брака му; един хубав ден, вместо да получиш писмо от приятел („Лу,

предпочитам да ти го кажа сам, вместо да го научиш от другиго — двамата с Меги решихме да се разделим...“) или да прочетеш тъжната новина в някой вестник, установяваш, че същото се случва със самия теб.

Луис тихо се съблече по гащета и нагласи будилника на шест часа. Сетне взе душ, изми главата си, избърсна се и преди да измие зъбите си, изгълта таблетка Ролаид. Навярно студеният чай на Норма му бе причинил киселини или стомахът му се бунтуваше при вида на Рейчъл, свита в крайчеца на леглото. Иронично си помисли: „Историята учи, че територията е в основата на всичко“.

Привършил с тоалета си преди лягане, Луис педантично постави всичко на мястото му, отпусна се в леглото, но не можа да заспи. Явно не го измъчваха киселините, а нещо друго. Докато се вслушваше в равномерното дишане на Рейчъл и на Гейдж, последните два дни преминаха пред очите му като на филмова лента. „ГЕНЕРАЛ ПАТОН. ХАНА — НАЙ-ДОБРОТО КУЧЕ НА ВСИЧКИ ВРЕМЕНА. МАРТА, НАШАТА ЛЮБИМА ЗАЙКА.“... Припомни си гневните думи на Ели: „Не искам Чърч да умира. Нали е мой котарак, а не на Господ. Нека Бог си намери друга котка!“ и също тъй гневното възклицание на Рейчъл: „Точно ти като лекар трябва да знаеш...“. А след нея Норма Крендъл: „Струва ми се, че хората искат да забравят за съществуването ѝ“. И думите на Джъд, чийто глас звучеше прекалено уверено, сякаш бе глас от друга епоха: „Понякога се самопоканва на вечеря или те захваща за задника“.

Гласът на стареца се преплиташе с гласа на майката на Луис Крийд, която бе излъгала четиригодишния си син за начина, по който се раждат децата, но само осем години по късно не се бе поколебала да му разкрие истината за смъртта, когато братовчедка му Рути загина в нелепа автомобилна катастрофа. Рути беше смазана в колата на баща си от някакъв хлапак, решил да се поразходи с общинския булдозер, чиито ключове бил забравил на таблото; и който едва в последния момент разбрал, че не знае как да спре огромната машина. Хлапакът се бе отървал само с повърхностни наранявания и лека контузия; колата на чичо Карл бе неузнаваема. „Невъзможно е да е мъртва!“ — възкликна Луис, когато без заобикалки майка му му съобщи за случилото се. Беше чул думите ѝ, но сякаш не можеше да схване смисъла им. „Какво разбираш под «мъртва»? за какво говориш?“.

Сетне изведнъж му хрумна абсурдната мисъл: „Кой ще я погребее?“ Чичо Карл, бащата на Рути, притежаваше погребално бюро, но Луис не можеше да си представи, че той ще се заеме с погребението на собствената си дъщеря. В състоянието си на объркване и на растящ страх, този въпрос му се бе сторил най-важен. Беше истинска главоблъсканица, подобна гатанка, в която се пита кой подстригва косата на единствения бръснар в града.

„Навярно ще помолят Дони Донахю“ — отвърна майка му. Очите ѝ бяха зачервени, изглеждаше страхотно изтощена. На Луис му се стори, че всеки момент ще рухне на земята от умора. — „Дони е най добрият приятел на чичо Карл. О, Луис... бедната малка Рути... само като си помисля колко е страдала... искаш ли да се помолиш с мен, Луис? Да кажем молитва за Рути. Трябва да ми помогнеш“

Луис и майка му паднаха на колене посред кухнята и започнаха да се молят; постепенно думите, които изричаха проникнаха до съзнанието на момчето: майка му се молеше за *душата* на Рути, което означаваше, че тялото ѝ вече не съществува. Затвори очи и си представи ужасяващото лице на Рути, която му идва на гости по случай тринадесетия му рожден ден: разложените ѝ очи се стичат по бузите ѝ, в червеникавата ѝ коса се вижда плесен... Внезапно изпита не само вледеняващ ужас, но и потресаваща, безнадеждна любов.

Разкъсван от душевна болка, каквато не бе изпитвал никога досега, Луис извика: „Невъзможно е да е мъртва! МАМО, НЕВЪЗМОЖНО Е ДА Е МЪРТВА. ОБИЧАМ Я!“

Майка му отговори с безжизнен глас, който възбуди във въображението му различни образи: вратата на гробницата, с ръждясали панти, която се затръшва завинаги; мъртви полета, обявявани от студения ноемврийски вятър, разпилени листенца от роза, започнали да почерняват и да се огъват по краищата, празни езера, пълни с тиня, гниене, разложение, пръст:

— Съжалявам, миличък, но е вярно. Рути ни напусна.

Луис потръпна, сепна се и си помисли: „Мъртвият си е мъртъв, какво повече искаш?“

Внезапно се досети какво е пропуснал да направи и защо лежи буден и си припомня минали истории, вместо да се наспи добре преди първия си ден на новата работа.

Стана от леглото, отправи се към стълбата, но изведнъж зави по коридора към стаята на Ели. Дъщеря му спеше спокойно, с отворена уста. Беше облечена в любимата си синя пижама, която вече ѝ бе омаляла. „Господи, Ели, колко бързо растеш!“ — помисли си той. Чърч лежеше между краката на момиченцето и спеше мъртвешки сън. „Трябва да престана да произнасям често думите «смърт» и «мъртвешки»“ — мислено се укори Луис.

На долния етаж, редом със закачения на стената телефон, стоеше нещо като „табло за съобщения“, върху което бяха прикрепени бележки и неплатени сметки. Най-отгоре Рейчъл бе написала с красиви главни букви: „ДА СЕ ОТЛАГА КОЛКОТО Е ВЪЗМОЖНО ПО-ДЪЛГО“. Луис взе телефонния указател, намери необходимия му номер и го записа върху празно листче от бележника. Под номера надраска: *„Куентин Джоландър, ветеринар — да се телефонира във връзка с Чърч. Ако не се занимава с подобна дейност, да препоръча някой свой колега.“*

Прочете бележката и за сетен път се попита дали трябва да предприеме подобна стъпка, сетне си отговори утвърдително. Лошите му предчувствия го бяха подтикнали към вземане на контролно решение; по някое време на деня бе намислил — без изобщо да го съзнава, — че ще направи всичко възможно Чърч никога вече да не пресича шосето.

Усети как в душата му се надига предишното негодувание при мисълта, че кастрирането ще направи котарака непълноценен, че преждевременно ще го превърне в затлъстяло животно, което през цялото време дреме върху радиатора, в очакване да напълнят паничката му с храна. Не му се искаше Чърч да се промени, защото го харесваше какъвто си бе досега — гъвкав и злобен.

Навън, в мрака, по шосе 15 с бучене премина голям камион; Луис решително стисна устни, закачи бележката на таблото и си легна.

Докато закусваха на другата сутрин, Ели забеляза новата бележка и запита баща си какво означава.

— Означава, че Чърч ще претърпи съвсем безобидна операция — отвърна Луис. — Може би след това ще му се наложи да прекара една нощ при ветеринаря. А когато се завърне, ще стои повече в градината и няма да скитосва нагоре-надолу.

— Нито да пресича шосето? — запита Ели.

„Може да е едва петгодишна, но съвсем не е глупава“ — помисли си лекарят, сетне произнесе на глас:

— Точно така.

— Брей! — възкликна Ели и въпросът бе приключен. Луис очакваше дъщеря му да изпадне в истерия и да настоява, че не може да спи дори една нощ без Чърч. Ето защо бе изненадан от лекотата, с която тя прие новината и внезапно разбра, че навярно самата Ели е била силно обезпокоена. Може би жена му все пак беше права да твърди, че гробището за животни е потресло детето.

Рейчъл, която хранеше Гейдж с рохко яйце, одобрително и благодарно изгледа съпруга си и Луис усети как камък падна от гърдите му. Погледът ѝ казваше, че бурята е преминала и че бойната томахавка е заровена. Надяваше се да е завинаги.

По-късно, когато жълтият училищен автобус погълна Ели, Рейчъл се приближи до него, обгърна шията му с ръце и нежно го целуна по устните.

— Постъпи безкрайно мило — промълви тя. — Съжалявам, че се държах толкова гадно.

Луис отвърна на целувката ѝ, но без особен ентусиазъм. Хрумна му, че фразата „Съжалявам, че се държах толкова гадно“ не е съвсем нетипична за Рейчъл и все му се струваше, че обикновено я употребява, след като вече е постигнала своето.

Междувременно Гейдж с клатушкане се приближи до входната врата и надникна през долното стъкло.

— Тобус — произнесе той и небрежно повдигна с ръце увисналите си пелени. — Ели — тобус.

— Расте много бързо — отбеляза Луис.

Жена му кимна.

— Дори прекалено бързо.

— Може да престане, когато спреш да го повиваш — каза Луис.

Рейчъл се засмя и внезапно всичко беше наред. Тя се отдръпна назад, оправи връзката на Луис и критично го изгледа от глава до пети.

— Доволен ли сте от инспекцията, сержант? — попита Луис.

— Изглеждаш много добре.

— Зная. Питам се дали ти приличам на сърдечен хирург, който изкарва двеста хиляди долара годишно?

— Не, приличаш ми само на стария Луис Крийд — засмяно отвърна Рейчъл. — Луис — звярът на рокендрола.

Лекарят погледна часовника си и каза:

— А сега звярът на рокендрола трябва да побърза и да сложи джазовите си обувки.

— Нервен ли си?

— Да, малко.

— Не се притеснявай — промълви Рейчъл. — Ще получаваш шейсет и седем хиляди долара годишно само за да бинтоваш рани, да предписваш лекарства против махмурлук и против грип, както и контрацептиви за момичетата...

— Пропускаш лосиона против въшки — ухили се лекарят. При първата си обиколка на амбулаторията бе изненадан от огромните запаси от въпросния лосион, подходящ повече на армейска болница, отколкото на средно голям кампус.

Забелязала изненадата му, главната сестра мис Чарлтън цинично се усмихна и поясни:

— Сам ще се убедите, частните квартири извън кампуса не се отличават с особена хигиена.

Луис си помисли, че сестрата сигурно има право.

— Приятен ден — прекъсна мислите му Рейчъл и отново го целуна, сетне престорено строго заяви:

— И за Бога, Луис, опитай се да запомниш, че си администратор, не интернист или студент, който кара двугодишния си стаж в болницата.

— Слушам, докторе — смирено произнесе Луис и двамата отново избухнаха в смях. За миг се поколеба да я запита: „Нима си припомни Зелда, скъпа? Тя ли те измъчва? Значи това е зоната на ниското налягане — Зелда и начинът, по който е умряла?“ Но все пак реши, че сега не е моментът за подобен въпрос. Както повечето лекари, Луис притежаваше обширни познания, най-важното, от които бе, че смъртта е също тъй естествена, като раждането; знаеше още, че не бива да бърка с пръст в току-що заздравялата рана. Затова, вместо да зададе въпроса, който го измъчваше, отново целуна Рейчъл и излезе.

Денят започваше добре. Краят на лятото в Мейн бе прекрасен сезон: небето беше синьо и безоблачно, живакът на термометъра се бе заковал на двайсет и два градуса. Луис спря колата на края на алеята и се озърна, за да провери дали пътят е свободен. Помисли си, че все още няма и следа от листопада, с който е прочут щатът Мейн. „Е, има време“ — каза си той, сетне насочи Хондата (която бяха избрали като втора кола) към университета. Рейчъл ще телефонира на ветеринаря още тази сутрин, ще кастрират Чърч и така ще сложат край на морбидната параноя, породена от гледката на гробиштето за думашни любимци (странно как неправилно написаните думи се набиват в съзнанието и започват да ти се струват напълно нормални). В тази прекрасна септемврийска утрин, мисълта за смъртта изглеждаше абсурдна.

Луис пусна радиото и въртя бутона, докато попадна на „Хюи Луис енд дъ нюз“, които пееха „Работя, за да живея“. Той засили радиото и затананика заедно с него — малко фалшиво, но с огромно удоволствие.

Когато колата му навлезе в границите на университета, Луис забеляза, че изведнъж движението стана много натоварено: по шосето се движеха едновременно коли, велосипеди и бегачи по спортни гащета. Веднъж дори му се наложи внезапно да спре, за да не блъсне двама от тях, които се движеха от Дън Хол към стадиона. Лекарят натисна силно спирачките и предпазният му колан се вряза в рамото му, сетне сигнализира с клаксона. Както винаги изпита раздражение от навика на бегачите (велосипедистите имаха същия противен маниер), да се чувстват освободени от отговорност, щом веднъж стъпят на шосето. Та нали го правеха по свое желание, за здраве, а не да загинат под колелата на преминаващите коли. Един от младежите показва среден пръст на Луис, без дори да се обърне... Лекарят въздъхна и отново подкара колата.

Когато пристигна на малкия паркинг пред амбулаторията, остана неприятно изненадан, когато забеляза отсъствието на линейката. В амбулаторията можеха да се лекуват всякакви болести или пострадали при нещастни случаи, при условие че заболяването не изискваше дълъг престой; трите добре обзаведени кабинета за консултация и лечение се намираха по продължение на голям коридор, в дъното, на който имаше две отделения с по петнадесет легла. Единственият недостатък беше липсата на операционна зала или на помещение, което би могло да се приспособи за такава. Жертвите на нещастни случаи и по-сериозно болните пациенти биваха откарвани с линейка в Медицинския център на Източен Мейн. Стив Мастерсън, който бе назначен за асистент на Луис и който го бе развел из университета, с оправдана гордост му показва журнала от двете предишни академични години — линейката бе използвана само трийсет и осем пъти, което съвсем не беше лошо постижение, като се има предвид, че студентите бяха над десет хиляди, а цялото население на кампуса — двойно повече.

И ето че сутринта, когато Луис идваше за първи път на работа, линейката беше изчезнала.

Той паркира колата на мястото, срещу което върху стената се виждаше наскоро направен надпис: „ЗАПАЗЕНО ЗА ДОКТОР КРИЙД“ и побърза да влезе в сградата.

В първия кабинет откри Чарлтън, дребничка, петдесетгодишна жена с посивели коси. Сестрата измерваше температурата на момиче, облечено в джинси и тениска с гол гръб. Луис забеляза, че момичето явно е изгоряло от слънцето наскоро, кожата му се белеше обилно.

— Добро утро, Джоан. Къде е линейката? — попита той.

— О, случи се истинска трагедия — отвърна Чарлтън, извади термометъра от устата на студентката и се втренчи в него. — Стив Мастерсън дошъл на работа в седем и забелязал огромна локва под двигателя и под предните колела. Спукване на радиатора. Наложил се да я изтеглят на буксир.

— Прекрасно, няма що — каза Луис, но същевременно изпит облекчение, че линейката не е заминала по спешност, както си бе помислил отначало. — Кога ще бъде готова?

Джоан Чарлтън се засмя и възкликна:

— Доколкото познавам механиците от гаража, ще я получим обратно около средата на декември, украсена с коледна панделка.

Сетне се обърна към студентката:

— Имате 37,05. Изпийте два аспирина и избягвайте баровете и тъмните алеи.

Момичето стана, изгледа преценяващо Луис и излезе.

— Първата ни „клиентка“ за семестъра — кисело произнесе Чарлтън и с резки движения на ръката започна да сваля живака на термометъра.

— Май не ти е много симпатична?

— Познавам този тип — обясни сестрата. — О, ще се сблъскате и с други разновидности: атлети, които продължават да играят, въпреки че са получили фрактури, разтягане на сухожилието и какво ли още не; правят го, защото не желаят да останат на резервната скамейка, искат да покажат, че са истински мъже и няма да изложат отбора си, като същевременно рискуват да провалят бъдещата си кариера на професионалисти. Освен това, имаме и пациенти като малката мис „Температура трийсет и седем и пет“...

Чарлтън кимна към прозореца и Луис видя момичето със слънчевото изгаряне, което вървеше към университетските

общезития. Докато се намираще в лекарския кабинет, студентката се държеше като човек, на когото хич не му е добре, но се опитва да не се издаде. Но щом излезе от амбулаторията, закрачи бързо, с грациозно полюшване на бедрата, целящо да привлече вниманието на момчетата, които се обръщаха след нея, а тя смело отвърщаше на погледите им.

— Типична хипохондричка — отбеляза сестрата и постави термометъра в стерилизатора. — През учебната година ще ни посети около двайсет и четири пъти. Визитите ѝ ще зачестят преди всяка серия от изпити. Една седмица преди финалните изпити ще бъде убедена, че е болна от пневмония или от мононуклеозна инфекция, когато изследванията докажат обратното, ще започне да твърди, че има бронхит. Така ще се отърве от четири-пет теста, провеждани от преподавателите, които са „сухари“ — (както ги наричат студентите) — и ще се яви на по-леки устни изпити. Младежите често се разболяват тежко, ако трябва да се явят на тест, вместо на обикновен писмен изпит.

— Господи, колко сте цинична днес, Чарлтън — престорено шеговито възкликна лекарят, за да прикрие смущението си.

Сестрата му намигна и Луис неволно се усмихна.

— Не го взимам присърце, докторе. Съветвам ви и вие да правите същото.

— Къде е Стив?

— В кабинета ви. Отговаря на писмата и си блъска главата с най-новите въпросници, изпратени от Организацията за здравно осигуряване.

Луис се отправи към кабинета си. С изключение на цинизма на мис Чарлтън, общо взето бе започнал да свиква с работата си.

Припомняйки си онова, което последва (в редките моменти, когато се осмеляваше да мисли върху случилото се), Луис установи, че истинският кошмар започна, когато, около десет сутринта, в лечебницата донесоха умиращото момче, на име Виктор Пасков.

До този момент денят протичаше напълно нормално. В девет часа, половин час след пристигането на Луис, се появиха две доброволки-санитарки, които щяха да застъпят в смяната до петнайсет часа. Луис им предложи понички и кафе и в продължение на петнайсет минути им обясни задълженията, като се постара да подчертае какво

не бива да правят. Сетне с тях се зае мис Чарлтън. Докато ги извеждаше от кабинета му, Луис я чу да им казва:

— Надявам се, че не сте алергични към лайна и към повръщане. Защото тук ще се нагледате и на двете...

— Боже мой! — прошепна лекарят, закри очите си с ръка и същевременно се усмихна. Чарлтън бе стара грубиянка, но той не се съмняваше в компетентността ѝ.

Сетне се зае с попълването на безкрайните въпросници, изпратени от Организацията за здравно осигуряване, които включваха пълно описание на наличните лекарствени средства и на оборудването на лечебницата.

(— Всяка година е едно и също — плачевно заяви Стив Мастерсън. — Защо не напишеш: „Лечебницата е годна да извършива трансплантации на сърце. Приблизителна оценка — осем милиона долара“. Предполагам, че ще ги шашнеш.)

Беше се задълбочил в работата си, само от време на време в съзнанието му проблясваше мисълта, че не би било зле да изпие още една чаша кафе. Внезапно Стив Мастерсън изкрещя от приемната:

— Луис! Луис, веднага ела! Господи, какъв ужас!

Лекарят реагира моментално на паниката, която звучеше в гласа на Стив. Скочи от мястото си, сякаш подсъзнателно бе предчувствал какво ще се случи. Викът на Мастерсън бе последван от пронизителен писък, режещ като счупено стъкло. Дочу се звук от плесница, сетне сестрата извика:

— Престани или веднага се разкарай оттук.

Луис се втурна в чакалнята и отначало забеляза само кръвта — цялата стая бе оплискана с нея. Едната доброволка хлипаше истерично; другата, бледа като платно, притискаше свитите си юмруци към краищата на устните си и ги разтягаше в ужасяваща гримаса. Мастерсън бе коленичил на пода и се опитваше да повдигне главата на изтегнатия на пода младеж.

Погледна към Луис, широко отворените му очи бяха мрачни и изплашени. Опита се да проговори, но от устата му не излезе нито звук.

Пред стъклената врата на Студентския медицински център започваше да се трупа голяма тълпа. Любопитните се опитваха да разберат какво става вътре, като засенчваха с ръце очите си, за да ги

предпазят от отражението на стъклото. Без да знае защо, Луис изведнъж си припомни отдавна забравена случка от детството си: сутрин е, пет-шест годишно момченце се е втренчило в телевизора, заедно с майка си, преди тя да отиде на работа. Гледат старото предаване „Днес“, с участието на Дейв Гароуей. Минувачите се спират пред прозореца на хола им и със зяпнала уста наблюдават нямото жестикулиране на Дейв и на Франк Блеър, както и на добрия стар Фред Мъгс.

Луис се озърна и забеляза, че другите студенти стояха на прозорците. Не можеше да направи нищо с вратата, но...

— Спусни щорите — изкрещя той на доброволката, която преди малко бе изпищяла.

Тъй като момичето не реагира веднага, Чарлтън я плесна по задника и нареди:

— Хайде малката, размърдайте се!

Момичето се подчини; след миг прозорците бяха закрити със зелени щори. Чарлтън и Стив Мастерсън автоматично застанаха между вратата и проснатото на пода тяло, за да го прикрият, доколкото могат.

— Твърдата носилка ли, докторе? — запита сестрата.

— Да, ако сметнете за необходимо — отвърна Луис и приклепна до Мастерсън. — Нали виждате, че още не съм го прегледал.

— Ела с мен — обърна се мис Чарлтън към доброволката, която бе спуснала щорите. Момичето отново притискаше юмруци към устните си и ги разтягаше в страхотна гримаса. То погледна към сестрата и изстена:

— Ааа-х!

— Точно така, имаш право! А сега тръгвай с мен!

Мис Чарлтън енергично дръпна момичето за ръката и то несъзнателно тръгна след нея; полата на червени и бели райета се развяваше около краката му.

Луис се наведе над първия си пациент в университета в Ороно.

Пред него лежеше дваветинагодишен младеж; на Луис му бяха нужни по-малко от три секунди, за установяване на единствената диагноза, която бе от значение: момчето щеше да умре. Половината му глава беше смазана, а вратът му — счупен. От подутото му и странно изкълчено дясно рамо стърчеше остра кост. От главата му течеше кръв, примесена с жълтеникава течност, и напояваше мокета. През

пропукания череп се виждаше сивкава, пулсираща маса — мозъкът на младежа. Луис имаше чувството, че гледа през счупен прозорец.

Пукнатината беше широка близо пет сантиметра, ако раненият имаше бебе в черепа си, спокойно можеше да го измъкне оттам, подобно на Зевс, чиито деца се раждали през челото му. При тези обстоятелства беше невероятно, че още е жив. Внезапно Луис си припомни думите на Джъд Крендъл: „А понякога те захваща за задника“ и поученията на майка си: „Мъртвецът си е мъртвец“. Испита лудешко желание да се разсмее. Мъртвецът си е мъртвец! Точно така, приятелче!

— Извикай линейката — изстреля той към Мастерсън. — Трябва да...

— Луис, забрави ли, че линейката е...

— Господи! — извика лекарят и се плесна по челото, сетне погледна към сестрата.

— Джоан, как постъпвате в подобни случаи? Предупреждавате службата за сигурност на кампуса или веднага телефонирате в болницата?

Мис Чарлтън изглеждаше объркана; Луис си помисли, че едва ли друг път ще я види толкова разтревожена. Но когато му отговори, гласът ѝ бе сравнително спокоен.

— Не зная, докторе. Не сме имали подобен случай, откакто работя в медицинския център.

Луис бързо размисли, сетне каза:

— Повикайте университетската полиция. Няма време да чакаме да ни изпратят линейка от болницата. Ако се наложи, ще закарат с пожарната ранения до Бангор — нали има сирена и синя лампа. Хайде, Джоан, бързай.

Сестрата се подчини; на излизане хвърли изпълнен със съчувствие поглед към младежа и Луис сякаш прочете мислите ѝ. Почернялото от слънцето мускулесто момче (навярно прекарало лятото в работа на открито като работник по поддържането на пътищата, като бояджия или като учител по тенис), облечено само в червени спортни гащета с бели кантове, щеше да умре, независимо от всичко, което ще направят. Нямаше шанс да го спасят дори ако линейката беше на паркинга, готова да тръгне в момента, когато го бяха донесли.

За огромна изненада на Луис, раненият се размърда. Клепачите му потрепнаха и се отвориха, като разкриха кръвясалите му сини очи, които се взираха в лекаря, без да го виждат. Опита се да помръдне главата си и Луис протегна ръка да го спре: вратът му беше счупен, а разбитият череп не гарантираше липсата на болка.

Господи, ужасната дупка в главата му...

— Как е пострадал? — обърна се той към Стив, макар да съзнаваше колко глупав и безсмислен е въпросът му. Изведнъж му хрумна, че подобни въпроси задават любопитните зяпачи. Но дупката в черепа на младежа потвърждаваше ролята му на пасивен наблюдател, който не може да предотврати настъпването на смъртта. — Полицаяте ли го донесоха?

— Не — отвърна Стив, — някакви... студенти. Бяха го поставили в одеяло, приспособено като носилка. Не знам подробности за злополуката.

Луис вече обмисляше какво трябва да направи по-нататък. В края на краищата и останалото бе негова работа. Ето защо помоли Стив:

— Иди и ги намери. Кажим им да почакаят пред другата врата. По-късно ще ми потрябват, но смятам, че онова, което са видели, е напълно достатъчно.

Мастерсън, явно облекчен да се отдалечи от ужасната гледка, побърза да се отпрати към вратата. Когато се появи навън, бе посрещнат с водопад от въпроси и възклицания. Луис дочу воя на полицейската сирена — за щастие, хората от охраната реагираха бързо — и изпита гузно облекчение.

От гърлото на умиращия се изтръгна гъргорене — явно се опитваше да каже нещо. Луис дочу звуци, които наподобяваха срички, но получените думи бяха неразбираеми. Наведе се над младежа и прошепна:

— Ще се справиш, момчето ми.

Докато произнасяше тези думи, си помисли за Рейчъл и за Ели и внезапно му се повдигна. Притисна ръка към устата си и подтисна желанието да се оригне.

— Кха-а-а — произнесе младежът.

Луис се огледа и забеляза, че е останал сам с умиращия. Някъде отдалеч дочу гласа на Джоан Чарлтън, която крещеше на санитарките-доброволки:

— Колко пъти трябва да ви кажа, че носилката е в склада до зала номер две!

Луис се съмняваше, че двете момичета могат да различат зала № 2 от жабешки тестисули — та нали днес бе първият им работен ден. Прекрасно запознанство със света на медицината, няма що! Изведнъж забеляза, че върху зеления мокет, под главата на момчето, се е образувала локва от изтеклата кръв, която бързо увеличаваше размерите си. За щастие мозъчната течност вече не се процеждаше от разбития череп.

— В гробището за домашни любимци — дрезгаво произнесе умирацията. Внезапно устните му се повдигнаха и разтегнаха в мъртвешка гримаса, странно прилична на истеричното хилене на санитарката, която бе дръпнала щорите.

Луис стреснато се втрени в него; не можеше да повярва на ушите си. Помисли си, че е станал жертва на слухова халюцинация. *„Младежът продължава да издава различни звуци, а подсъзнанието ми ги превръща в думи и ги свързва с преживяното от мен“* — помисли си той. Знаеше, че се самозалъгва и само след миг бе принуден да го признае. Изведнъж бе обзет от вледеняващ страх, който го накараха да настръхне, побиха го тръпки, които сякаш се движеха нагоре-надолу по ръцете му и в стомаха му... но дори и в този миг разумът му безусловно отказа да приеме току-що чутото. Да, беше видял как окървавените устни на умирация, проснат върху мокета, оформят думите и същевременно ги бе чул, но навярно това означаваше, че е имал не само слухова, но и зрителна халюцинация.

— Какво каза? — прошепна той.

Този път, въпреки че думите на младежа прозвучаха странно като че изречени от говорещ папагал или врана с разцепен език, Луис ги чу съвсем ясно:

— Онова не е истинско гробище...

Празните, невиждащи очи на умирация се вираха в него, ирисите им бяха обградени с кръв, разтегнатите му в усмивка устни напомняха устата на умираща риба.

Ужас обзе Луис, сграбчи топлото му сърце с ледените си ръце и започна да го стиска. Лекарят имаше чувството, че започва да се смалъва; изпита непреодолимо желание да си плюе на петите и да избяга от обезобразената, окървавена глава на пода. Не беше

религиозен и никога не се бе занимавал със свръхестествени явления или с окултизъм. Ето защото съвсем не бе подготвен да се сблъска с подобен... феномен.

Все пак с огромно усилие на волята преодоля страха си и дори се наведе по-близо към умиращия.

— Какво каза? — повтори той.

Господи, пак тази ужасяваща усмивка!

— Почвата в сърцето на мъжа е по-камениста, Луис — прошепна умиращия. — Човек засажда каквото може... и се грижи за него.

„Луис!“ — помисли си лекарят. Когато чу името си, съзнанието му отказа да възприеме останалата част от фразата. — „Господи, нарече ме по име!“

— Кой си ти? — запита той с треперещ, безизразен глас.

— Индианец лови риба.

— Откъде знаеш името ми?

— Не се приближавай до нас. Знаем, че...

— Кой сте...

— *Гха-а-а* — изгъркори младежът и на Луис му се стори, че дъхът му вони на смърт, на вътрешни наранявания, на постепенно спиращо сърцебиене, на изчезващ пулс, на разложение.

— Какво каза? — извика той и изпита абсурдното желание да разтърси умиращия.

— *Гха-а-а-а-а...*

Младежът с червените спортни гащета започна спазматично да потръпва, сетне се вкамени, като че всичките му мускули се свиха едновременно. Очите му сякаш загубиха безсмисленото си изражение и за миг срещнаха погледа на Луис, после цялото тяло се отпусна. Луис очакваше, че той ще проговори отново, непременно трябваше да проговори. Но очите на младежа отново станаха безизразни... и започнаха да се замъгляват — беше мъртъв.

Лекарят се отдръпна и седна на пода, смътно усещаше, че дрехите му са прилепнали към тялото, беше потънал в пот. Мрак го обви с черния си плащ, докосна очите му с огромните си крила и светът лудо закръжи пред очите му. Луис осъзна какво става, извърна се от трупа, пъкна главата си между колената си и заби ноктите на палеца и показалеца на лявата си ръка във венците си, докато оттам шурна кръв.

След миг пред очите му се проясни.

Сетне стаята се изпълни с хора. Напомняха му актьори, появяващи се на сцената по даден знак и още повече подсилиха чувството за нереалност и дезориентация, обзело Луис. Лекарят се стресна от силата на това чувство, което бе изучавал в лекциите по психология, но никога досега не бе изпитвал. Предполагаше, че същото изпитва човек, изгълтал питие, в което е поставена огромна доза LSD.

„Прилича ми на пиеса, която се играе специално за мен — помисли си той. Актьорите напускат сцената, за да дадат възможност на умирация пророк да ми прошепне насаме няколко загадъчни фрази, а щом той издъхне, отново заемат местата си.“

Санитарките-доброволки колебливо пристъпиха в стаята, хванали от девет страни твърдата носилка, която се използваше за пациенти с фрактури на гръбначния стълб и на шийните прешлени. Джоан Чарлтън влезе с тях и съобщи, че полицаите от кампуса ще дойдат всеки момент и че младежът бил блъснат от кола, докато тичал по пътя. Луис си припомни двамата студенти, които сутринта бяха изскочили пред колата му и стомахът му се преобърна. На вратата се появи Стив Мастерсън, последван от двама полицаи от охраната на кампуса.

— Младежите, които донесоха Пасков, са... — понечи да съобщи той, замълча за миг, сетне попита: — Луис добре ли си?

— Нищо ми няма — отвърна лекарят и се изправи. За миг отново му призля, сетне му размина. — Значи името му е Пасков? — проговори той с несигурен глас.

— Да, Виктор Пасков — отговори единият от полицаите. — Съобщи ни го момчето, което е бягало заедно с него.

Луис си погледна часовника. Бяха минали две минути. От стаята, където Мастерсън бе поканил младежите, донесли Пасков, се чуваше истеричният плач на някакво момиче. „Добре дошла отново в университета, малка госпожице — помисли си лекарят. — Пожелавам ти приятно прекарване на семейство.“

— Мистър Пасков почина в десет часа и девет минути — съобщи той.

Единият полицай избърса устата си с опакото на ръката си. Мастерсън отново попита:

— Луис, сигурен ли си, че си добре? Изглеждаш ужасно.

Но преди лекарят да успее да отговори, едната доброволка изпусна дръжките на носилката, повърна върху престилката си и изтича навън. Някъде иззвъня телефон. Момичето, което досега плачеше, закрещя, като непрекъснато повтаряше името на мъртвеца:

— Вик! Вик! Вик!

В чакалнята се възцари истинска суматоха. Един от полицаите поиска одеяло, за да покрие трупа, но мис Чарлтън му отговори, че не е сигурна дали може да му го отпусне без писмено разрешение. Луис внезапно си припомни едно изречение на Морис Сендак: „Нека започне щурата бъркотия!“

За негов ужас, отново го напуши смях и трябваше да прояви огромно усилие на волята, за да се въздържа. Нима този Пасков наистина беше казал „Гробище за домашни любимци“? Наистина ли бе произнесъл името му? Ето какво го бе стреснало най-много и за миг го беше извадило извън строя. Но разумът му вече бързаше да излива неприятното преживяване в специална капсула — наново оформяше, изменяше и се стараеше да забрави случилото се. Навярно младежът беше произнесъл нещо съвсем различно (ако изобщо бе проговорил), поради шока от ужасяващата среща със смъртта, беше изтълкувал погрешно думите му. Най-вероятно Пасков да е издавал само несвързани звуци, както отначало се бе сторило на Луис.

Младият лекар направи усилие да се овладее, като си напомни, че явно притежава качества, които са накарали ръководството на университета да го предпочете пред останалите петдесет и трима кандидати. Налагаше се да поеме инициативата, чакалнята бе пълна с хора, които безцелно се мотаеха наоколо.

— Стив, дай успокоително на момичето — нареди той и самото произнасяне на думите го накара да се почувства по-добре. Стори му се, че се намира в излитаща ракета, която се отдалечаваше от повърхността на някаква малка планета. Въпросната планета всъщност символизираше момента, в който Пасков бе проговорил. Луис

решително си каза, че постът му изисква да поеме командването; е добре, точно това и ще направи!

— Джоан, дай одеяло на полицая!

— Докторе, още не сме направили инвентаризация...

— Няма значение, донеси одеялото. А после виж какво става с нашата доброволка.

Той хвърли поглед към другото момиче, което все още държеше единия край на носилката и като хипнотизирано се взираше в трупа на Пасков.

— Хей, доброволката! — рязко изрече той и момичето бързо извърна очи.

— К-к-какво?

— Как се казва приятелката ти!

— Коя?

— Която се издрайфа — преднамерено грубо произнесе Луис.

— Джу-Джуди. Джуди Де Лесио.

— Твоето име?

— Карла — малко по-уверено отвърна момичето.

— Карла, иди да провериш как се чувства Джуди, а след това донеси одеяло. Ще намериш цяла камара в малкия гардероб до първия кабинет. Хайде, всички да напуснат — крайно време е да въведем някакъв ред.

Всички присъстващи се подчиниха. След малко заглъхнаха дори писъците на момичето в съседната стая. Телефонът, който бе замлъкнал, отново иззвъня. Без да вдигне слушалката, Луис натисна бутона за изчакване.

По-възрастният полицай бе успял да запази самообладание и Луис предпочете да се обърне към него:

— Знаете ли кого трябва да известим?

Полицаят кимна и отвърна:

— Не сме имали подобен инцидент от шест години насам. Страхувам се, че учебната година започва зле.

Луис натисна неосветения бутон на телефона и започна дълга серия от задължителни обаждания, без да си направи труда да провери кой го търси по другата линия.

Положението бе овладяно едва към четири следобед, когато Луис и Ричард Ървинг, шеф на службата за безопасност, дадоха пресконференция. Жертвата, студент на име Виктор Пасков, бягал по шосето заедно със свой приятел и с годеницата си, когато бил блъснат от колата на Тремонт Уидърс, трийсет и три годишен, жител на Хевън, щата Мейн. Автомобилът, който се движел с голяма скорост по пътя от женския пансион към центъра на кампуса блъснал Пасков и го запратил в крайпътното дърво. Нещастният младеж бил донесен в лечебницата върху приспособена от одеяло носилка, с помощта на приятелите му и на двамина минувачи. Почина след няколко минути. Уидърс бе обвинен в превишаване на скоростта, шофиране в нетрезво състояние и в непредумишлено убийство.

Редакторът на студентския ежедневник запита дали Пасков е починал в резултат на травми на черепа. Луис, който си припомни гледката на огромната цепнатина, през която се виждаше пулсиращия мозък, отвърна, че предпочита да изчака, докато съдебният следовател от Пенобскот уточни причината за смъртта. Сетне същия журналист зададе въпроса дали е възможно четиримата младежи, които донесли в одеяло Пасков, несъзнателно да са причинили смъртта му.

— Не — отвърна Луис, щастлив от предоставената му възможност да оневини четиримата студенти, които бяха реагирали максимално бързо, тласкани от състрадание към нещастния си колега. — Изключено е. За съжаление, мистър Пасков е получил смъртоносно нараняване от удара в дървото. Във всеки случай, това е моето мнение.

Последваха още няколко въпроса, повечето, от които формални, но всъщност декларацията на Луис за причината на смъртта сложи край на пресконференцията. Сега лекарят седеше в кабинета си (Стив Мастерсън си бе отишъл преди час, веднага след журналистите. Луис подозираше, че асистентът му бърза да се прибере, за да се види по вечерните телевизионни новини) и се опитваше да възстанови в паметта си случилото се през деня — или може би се стараеше да замаскира действителността под фалшивото прикритие на рутината. С

помощта на мис Чарлтън бе класирал картоните на „пациентите от първа група“ — тези студенти, които упорито се мъчеха да завършат образованието си, въпреки някакъв физически недъг. Към групата спадаха двацет и трима диабетици, петнайсет епилептици, четиринайсет студенти с двустранна парализа на тялото и други с различни заболявания: левкемия, церебрална парализа и мускулна дистрофия. Имаше неколцина слепи студенти, двама глухоними и един със сърповидно-клетъчна анемия, заболяване, с което Луис никога не се бе сблъсквал по време на практиката си.

Най-тежкият за него момент бе настъпил късно следобед, веднага след като Стив си бе отишъл. Мис Чарлтън влезе и постави на бюрото му бележка, върху която пишеше: „Мокетът ще пристигне от Бангор утре в девет“.

— Какъв мокет? — запита той.

— Онзи от чакалнята — с извинителен тон обясни сестрата. — Няма начин да отстраним петното, докторе.

Разбира се, че няма. Луис побърза да отиде в аптеката и да вземе туинал — успокоително средство, което първият му съквартирант по време на следването му, наричаше „Влакът на мечтите“. „Качи се на «Влака на мечтите», Луис — често казваше той, — а аз ще пусна плочата на Кридънс.“ Най-често Луис учтиво отказваше и безсъмнено решението му бе правилно — съквартирантът му бе изхвърлен по средата на семестъра поради слаб успех и бе принуден да отпътува като санитар за Виетнам с „влака на мечтите“. Луис понякога си го представяше как, натъпкан с наркотици, седи в лазарета и слуша „Бягай в джунглата“ на Кридънс.

Но въпреки предубеждението си към наркотиците, в този момент трябваше да вземе нещо успокоително, за да издържи гледката на бележката за мокета, която непрекъснато се набиваше в очите му, щом вдигнеше поглед от разпръснатите върху бюрото медицински картони.

Вече усещаше приятно замайване, когато мисис Бейлингс, нощната сестра, надникна през откритата врата и каза:

— Жена ви се обажда по първа линия, докторе. Луис погледна часовника си и забеляза, че приближава пет и трийсет. Господи, смяташе да си тръгне още преди час и половина.

— Благодаря, Нанси, ще се обадя. Вдигна слушалката и натисна първия бутон.

— Здравей, скъпа. Тъкмо си тръг...

— Луис, как се чувстваш? Добре ли си?

— Да, горе-долу.

— Научих за случилото се от радиото. Лу, толкова ми мъчно! —
тя замълча за миг, сетне продължи:

— Чух как отговаряш на въпросите на журналистите, интервюто
мина отлично.

— Така ли? Много се радвам.

— Наистина ли се чувстваш добре?

— Да, нали вече ти казах.

— Прибери се по-скоро вкъщи — прошепна тя.

— Добре — отвърна лекарят. Думите „прибери се вкъщи“
звучаха ужасно примамливо.

Когато жена му отвори вратата, Луис зяпна от изненада. Рейчъл носеше само любимия му дантелен сутиен и полупрозрачни пликчета.

— Изглеждаш страхотно — каза той. — Къде са децата?

— Взе ги Миси Дендридж. Ще останат при нея докъм осем и трийсет, което означава, че разполагаме с два часа и половина. Предлагам да не губим скъпоценно време.

Рейчъл се притисна към него и лекарят усети лек, приятен аромат — навярно бе розово масло. Побърза да я прегърне, първо през кръста, сетне ръцете му се преместиха върху задните ѝ части. Тя нежно докосна устните му с език, след което го пъкна в устата му.

Когато, задъхани, бяха принудени да се откъснат един от друг, Луис попита с леко дрезгав глас:

— Да не би да си за вечеря?

— Не, за десерт — отвърна жена му, сетне с бавно, сладострастно въртене на ханша се притисна към слабините му. — Обещавам, че няма да те карам да изядеш онова, което не ти харесва.

Луис отново понечи да я прегърне, но тя се изтръгна от ръцете му и прошепна:

— Не, да се качим горе.

Рейчъл напълни ваната с гореща вода, бавно го разсъблече и го накара да влезе вътре. Сетне надяна рядко използваната груба тоалетна ръкавица, която обикновено висеше закачена до душа, леко насапуниса тялото му и го изплакна. Луис изведнъж почувства как денят — ужасният първи работен ден — сякаш се измива от него заедно със сапуна. Рейчъл бе цялата мокра и пликчетата ѝ прилепваха към тялото ѝ като втора кожа.

Луис понечи да излезе от ваната, но тя леко го притисна назад.

— Какво...

Ръката с тоалетната ръкавица нежно го обгърна и бавно започна да се движи нагоре-надолу. Докосването на грубата тъкан почти го влудяваше.

— Рейчъл...

Целият бе плувнал в пот и то не само от горещата вода.

— Шт-т-т.

Струваше му се, че удоволствието продължава безкрайно; винаги, когато приближаваше оргазъм, ръката с грубата ръкавица забавяше движенията си. Сетне започна ритмично да се свива и разпуска, докато накрая Луис се изпразни с такава сила, че се изплаши да не се спукат тъпанчетата на ушите му

— Господи! — възкликна той, когато отново бе в състояние да говори. — Къде си научила всичко това?

— В средношколските лагери — целомъдрено рече тя.

Беше приготвила телешко, което се бе задушавало по време на епизода във ваната. Луис, който само преди няколко часа би се закълел, че до Халоуин^[1] няма да хапне нито залък, изгълта две порции.

Сетне Рейчъл отново го поведе към горния етаж и каза:

— А сега да видим какво можеш да направиш за мен. Имайки предвид обстоятелствата, Луис смяташе, че се е представил напълно достойно.

После Рейчъл облече старата си синя пижама, а Луис навлече фланелената риза и развлечените кадифени панталони, които жена му ненавиждаше, и отиде да прибере децата.

Миси Дендридж го обсипа с въпроси за нещастния случай и той бе принуден накратко да опише трагедията;. Миси положително щеше да научи повече подробности отг утрешното издание на бангорския „Дейли Нюз“. Неприятно му бе да разказва за случилото се — чувстваше се като някоя дърта клюкарка, — но Миси отказваше да приеме пари за гледането на децата, а всъщност на нея дължеше великолепната вечер насаме с Рейчъл.

Домът на Миси се намиреше на около два километра от къщата на семейство Крийд. Докато Луис извървя обратния път, Гейдж заспа в прегръдките му, а Ели непрекъснато се прозяваше и очите ѝ се затваряха. Той смени пелените на Гейдж, пхна го в спалната му торба и го сложи в леглото, сетне прочете на Ели обичайната приказка. Както обикновено, дъщеря му настояваше за любимата си история, озаглавена: „Там, където живеят децата на природата“, защото самата тя беше такава. Този път баща ѝ успя да се наложи и Ели се задоволи с „Котаракът в чизми“. Пет минути по-късно тя вече спеше, а Рейчъл грижовно я завиваше.

Когато отново слезе на долния етаж, Рейчъл седеше на канапето в хола; в ръката си държеше чаша мляко, върху дългото ѝ бедро лежеше отворен криминален роман от Дороти Сейърс.

— Луис, сигурен ли си, че се чувстваш добре?

— Разбира се, скъпа — отвърна той. — И... благодаря... благодаря за всичко.

— Девизът ни гласи: „Всичко, за да доставим удоволствие на клиента“ — закачливо усмихната отвърна тя. — Няма ли да изпиеш една-две бири с Джъд?

Луис поклати глава.

— Не тази вечер. Чувствам се направо смазан.

— Надявам се, че и аз съм допринесла нещо.

— Точно така.

— В такъв случай те съветвам да изпиеш чаша мляко, докторе и да си легнеш.

Луис очакваше, че дълго ще лежи буден, разумът му непрекъснато ще възпроизвежда случилото се, както обикновено ставаше в края на всеки особено напрегнат ден по време на стажа му в болницата. Но за негова изненада заспа почти веднага, сякаш се плъзна по някаква леко наклонена, гладка дъска. Някъде беше чел, че на човек са необходими средно седем минути, за да „завърти всички ключове“ и да се изолира от света. Седем минути, през които подсъзнателното заема мястото на съзнанието, подобно на вълшебната стена, която се завърта около оста си в „Къщата на призраците“ в лунапарк. Усецането бе доста странно и някак си зловещо.

Тъкмо заспиваше, когато отдалече чу гласа на Рейчъл:

— ... ще го направим вдругиден.

— Хм-м-м-м...

— Джоландър. Ветеринарят. Ще оперира Чърч вдругиден.

— О...

„Чърч, пази си топките, докато все още ги притежаваш, бедни ми старче“ — помисли си той, сетне се плъзна в някаква бездна и забравяйки всичко, заспа дълбоко, необезпокояван от сънища.

---

[1] Халоуин — Последният ден от годината на стария Келтски календар (31 октомври), когато, както гласи преданието, нощем излизали вещици. След въвеждането на християнството съвпада с

навечерието на празника Все светии. На Халоуин децата се маскират и тръгват да обикалят града, като чукат по хорските порти и искат бонбони. — бел. ред. ↑

Късно през нощта се събуди от силен трясък, който го накара да седне в леглото, докато се питаше дали Ели е паднала на пода, или креватчето на бебето се е счупило. Сетне луната изплува иззад облаците и изпълни стаята със студената си бяла светлина; едва тогава Луис забеляза Виктор Пасков, който стоеше на прага. Силният трясък, който го бе събудил, бе предизвикан от шумното отваряне на вратата.

Младежът се взираше в него, черепът му бе странно хлътнал зад лявото слепоочие. Засъхналата кръв образуваше по лицето му кафеникави ивици, напомнящи индианска бойна украса, ключицата стърчеше от деформираното му рамо, устните му бяха разтегнати в усмивка.

— Да вървим, докторе — продума Пасков. — Трябва да се поразходим.

Лекарят се огледа. Завита презглава с жълтия юрган, Рейчъл дълбоко спеше. Той отново извърна очи към Пасков, който беше мъртъв и същевременно жив, но не изпита никакъв страх. Само след миг разбра защо.

„Само сън е — помисли си той и облекчението му го накара да осъзнае колко е бил изплашен. — *Мъртвите не възкръсват, защото е физиологически невъзможно. Всъщност, младежът се намира в хладилната камера на медицинския институт в Бангор, с татуирана буква У на гърдите — мястото, където се прави първият разрез при аутопсията. Патологът навярно е хвърлил мозъка му в отвора на гърдите, след като е взел проба от тъканта и е натъпкал черепната кухина с кафява хартия, за да спре изтичането на течността — много по-просто отколкото да постави обратно мозъка в черепа, което е равностойно с това да намериш мястото на елемент от сложната мозайка.*“ Чичо Карл, бащата на нещастната Рути, му бе казал, че патолозите често постъпват така; беше му съобщил и други подробности, които навярно биха накарали Рейчъл, която изпитваше ужас от смъртта, да изпадне в истерия. Колкото до Пасков, той изобщо не е тук; няма начин да е тук. Пасков се намира в хладилната камера, с

етикет, прикрепен към палеца на крака му. *Освен това, със сигурност са му свалили червените спортни гащета.*

Въпреки всичко, Луис изпита непреодолимо желание да се подчини, да стане от леглото. Очите на Пасков бяха-приковани в него.

Отхвърли завивките и спусна краката си на пода. Усети студеното докосване на вълнените фъндъци върху постланото пред леглото килимче — бяха го получили преди години от бабата на Рейчъл като сватбен подарък. Иронично си помисли, че халюцинациите му почваха да придобиват изключителна реалност. Ето защо тръгна след Пасков едва когато младежът се обърна и слезе по стълбата. Въпреки непреодолимото си желание да последва Пасков, все пак не искаше (дори и насън) да го докосва ходещ труп.

И все пак Луис го последва. Червените гащета на Пасков ясно се виждаха в мрака.

Преминаха през хола, трапезарията и през кухнята. Луис очакваше Пасков да отключи вратата между кухнята и гаража в пристройката, където държаха Комбито и Хондата, но остана излъган. Вместо да отвори вратата, младежът премина през нея. А Луис втрещено си помисли, „*Ето какво ставало! Забележително! Всеки може да го направи!*“

Реши да опита сам и за свое учудване се блъсна силно в дървената врата. Очевидно, дори и в съня си, оставаше закоравял прагматик. Завъртя топката на бравата, вдигна предпазната верижка и влезе в гаража, но Пасков не беше там. За миг се запита дали младежът се е изпарил, както често става с образите от сънищата. Същото се получава с местоположението: в един миг стоиш надървен на ръба на басейна и се каниш да предложиш „шведска тройка“ на (примерно) Роджър и Миси Дендридж, а в следващия вече изкачваш склоновете към някакъв хавайски вулкан. Навярно беше загубил следите на Пасков, защото започваше второто действие.

Но щом излезе от гаража, веднага забеляза — осветен от луната, младежът стоеше в края на поляната точно където започваше пътеката.

Този път Луис наистина се изплаши, подобен на черен дим, страхът бавно обхвана тялото му. Сигурен бе, че не иска да изкачи хълма, затова застина на мястото си.

Пасков го погледна през рамо, под лунната светлина очите му проблеснаха като сребро. Луис се скова от безименен ужас и отново се

втрени в изхвъркналата ключица и в кървавите дири по лицето на младежа. Но очите на Пасков го привличаха неудържимо. „Очевидно това е сън, подчинен на хипноза — помисли си Луис. Сън, в който не можеш да промениш съдбата си, както самият той не бе успял да предотврати жестоката смърт на Пасков. Можеш да изучаваш медицина цели двайсет години, но когато ти докарат човек, когото колата е запратила в крайпътно дърво с такава сила, че в черепа му се е образувала пролука колкото прозорче, едва ли ще съумееш да му помогнеш. В тези случаи е по-уместна намесата на водопроводчик или на вълшебник.“

Но докато подобни мисли се въртяха из главата на Луис, някаква невидима сила го теглеше към пътеката, караше го да последва спортните гащета, които на лунната светлина изглеждаха кафеникави, също като засъхналата кръв по лицето на Пасков.

Хрумна му, че сънят никак не му харесва. О, Господи, определено не му харесва. Бе прекалено реален. Докосването на краката му до студените фъндъци върху рогозката, неспособността му да премине през заключената врата, въпреки че във всеки уважаващ себе си сън хората преминаваха през врати, през стени... А сега ясно усещаше нощната роса върху босите си крака, чувстваше полъха на вятъра върху тялото си, което бе голо, с изключение на гащетата. Когато навлезе в гората, боровите иглички прилепнаха по стъпалата му... малка подробност, прекалено реална, за да му бъде по вкуса.

„Няма значение. Намирам се у дома, в собственото си легло. Това е просто сън, въпреки че е прекалено истински и подобно на останалите сънища, на разсъмване ще ми изглежда смешен. Когато съм напълно буден, съзнанието ми ще проумее неговата абсурдност.“

Някакво изсъхнало клонче се заби в рамото му и го накара да потръпне. Далеч напред, Пасков вървеше и приличаше на движеща се сянка; внезапно страхът на Луис изкристализира в ужасяваща мисъл: *„Вървя сред гората, по петите на мъртвец, следвам го по пътя към Гробище за домашни любимци и изобщо не сънувам. Божичко, помогни ми, значи не е сън! Всичко е напълно реално!“*

Двамата преваляха гористия хълм. Пътеката се виеше между дърветата, сетне се шмугна сред преплетените шубраци. Но този път никой не носеше ботуши. Босите крака на Луис затънаха в студената желеподобна тиня, която сякаш се опитваше да ги впримчи, след което

колебливо отпускаше хватката. Луис усети как калта се набива между пръстите на краката му и се опитва да ги раздели.

Отчаяно се опита да си внуши, че сънува.

Но номерът му не мина.

Стигнаха до полянката, луната отново изплува иззад разкъсаните облаци и освети гробището с призрачна светлина. Наклонените надгробни паметници — счупени дъски и консервни кутии, разрязани със специалното ножче на бащата и изчукани във формата на груби правоъгълници и отломки от различни скали — се открояваха напълно релефно и хвърляха тъмни, ясно очертани сенки.

Пасков спря до надписа: „Котаракът Смъки — най-послушният на света“ и се обърна към Луис. В душата на лекаря се промъкна страх и ужас, пропълзя бавно, но неумолимо; струваше му се, че от напрежение тялото му ще се пръсне като балон. Окървавените устни на Пасков се разтегнаха в страховита усмивка, под призрачната лунна светлина атлетичното му тяло с бронзов загар от работата на открито изглеждаше белезникаво като покрит със саван труп. Младежът вдигна ръка и посочи с пръст. Луис погледна към мястото, което показваше Пасков и от гърдите му се изтръгна стон; очите му щяха да изхвъркнат от орбитите; притисна юмрук към устата си, за да не изкрещи. Усети студена влага върху бузите си и осъзна, че от ужас се бе разплакал.

Купчината повалени дървета, същите, върху които Ели искаше да се изкачи и заради които Джъд Крендъл, видимо обезпокоен, ѝ се бе скарал, се бе превърнала в камара от кости. Костите се движеха. Движеха се и тракаха — челюсти, бедрени и лакътни кости, кътни и предни зъби. Луис забеляза озъбени черепи на хора и на животни; призрачни ръце щракаха с костеливите си пръсти, някакъв крак свиваше белезникавите си стави. Господи, камарата от кости се приближаваше или по-точно — *пълзеше...*

Пасков се извърна и тръгна към Луис, окървавеното му лице изглеждаше още по-страшно под лунната светлина. Луис усети, че мозъкът му се сковала от ужас; в ума му се въртеше една и съща несвързана мисъл: „Трябва да викаш, докато се събудиш, няма значение, че ще изплашиш Рейчъл, Ели, Гейдж, събуди цялата къща, всички съседи, трябва да викаш, докато се събудиш, викай, докато се събудиш, викай, докато се... викай, викай, викай...“ Но от устата му се

изтръгна само леко свистене, сякаш някакъв малчуган се опитваше да свирне с пръсти.

Пасков проговори едва когато се приближи до Луис.

— Вратата не бива да се отваря — каза той и погледна Луис, който бе паднал на колене. Младежът вече не се усмихваше. По лицето му бе изписано странно изражение и лекарят отначало си помисли, че е съжаление; миг по-късно осъзна, че греша — не бе съжаление, а безкрайно ужасяващо търпение. Пасков отново посочи към приближаващата купчина кости.

— Не преминавайте през бариерата, докторе, дори нещо да ви тласка да го сторите. Тя е граница, която не бива да престъпвате. Помнете, това място е по старо от света и никога не е в покой.

Луис отново се опита да изкрещи, но и този път усилията му бяха напразни.

— Идвам като приятел — каза Пасков.

Но наистина ли бе произнесъл думата „приятел“? Очевидно на Луис му се струваше, че младежът говори на чужд език, който той разбира само защото насън стават чудеса; обърканият му разум се бе спрял на думата „приятел“, която бе най-близка по смисъл до онази, употребена от Пасков.

— Гибелта ви и гибелта на хората, които обичате наближава, докторе — произнесе Пасков. Вече е толкова близо, че Луис усети миризмата на смърт, която лъхаше от него.

Пасков протегна ръка.

Дочу се тихо, влудяващо тракане на кости.

Луис рязко се отдръпна и за малко щеше да падне в усилията си да се изтръгне от протегнатите ръце. Закачи с длан някакъв паметник и го повали на земята. Лицето на младежа неумолимо се наведе над него и запълни полезрението му.

— Запомнете, докторе!

Луис се опита да изкрещи, зави му се свят, сякаш земята се преобърна под краката му, пред очите му причерня, ушите му заглъгнаха, чуваше единствено тракането на движещите се кости, осветени от луната, която се опитваше да разпръсне нощния мрак.

На човек са необходими средно седем минути, за да заспи, но в учебника по физиология на Хенд се уточнява, че в замяна са му нужни цели петнайсет минути, за да се събуди, сякаш сънят е басейн, излизането, от който е по-трудно от потапянето. При събуждането си, спящият се сблъсква с действителността на степени, като преминава от непробуден сън към състояние на полудрямка, когато може да възприема звуци и дори да отговаря на въпроси, които след това моментално забравя и които от време на време изплуват в съзнанието му като откъси от някакъв сън.

Луис чуваше тракането на костите, но постепенно звукът ставаше по-остър, по-металически. Разнесе се трясък, последван от вик, а след това отново странните металически звуци... сякаш нещо се търкаляше. „Точно така — уточни все още замъгленото съзнание на Луис. — Костите играят рокендрол.“

Дочу как дъщеря му извика:

— Хайде, Гейдж, вземи я!

Гласът на Ели бе последван от радостното бръщолевене на бебето, което накара Луис да отвори очи и да съзре тавана на собствената си спалня.

Остана неподвижен в леглото, докато възприеме напълно действителността, прекрасната, благословена действителност.

Значи всичко е било сън — ужасен кошмарен, но все пак само сън. Нещо като древно изкопаемо в подсъзнанието му.

Отново дочу металически звук и разбра, че идва от коридора на горния етаж, където Гейдж играеше с количките си.

— Хайде, Гейдж, вземи я!

— Вземи я! — повтори бебето. — *Вземи-вземи-вземи...*

Дум-дум-дум. Босите крачета на Гейдж затупаха по пътечката, с която бе застлан коридора; сетне той се разсмя, разсмя се и Ели.

Луис извърна глава. Дясната страна на леглото бе празна, завивките бяха отметнати. Слънцето се беше изкачило доста високо в

небето. Той погледна часовника си и видя, че приближава осем. Навярно Рейчъл нарочно го бе оставила да поспи повече от обикновено.

При друг случай би се вбесил, но не и тази сутрин. Пое дълбоко дъх, сетне го изпусна с удоволствие; чувстваше се щастлив, че се намира в леглото си, осветено от слънцето, което нахлуваше през прозореца, наслаждаваше се на осезаемия допир с действителността. Миниатюрни пращинки танцуваха сред слънчевите лъчи.

От кухнята прозвуча гласът на Рейчъл:

— Бързо слизай да закусиш, защото ще изпуснеш автобуса, Ели!

— Добре — извика малката и се затича по коридора. — Ето ти количката, Гейдж. Трябва да отида на училище.

Гейдж нададе изпълнен с негодувание писък и възмутено забръщолеви, като от време на време произнасяше правилно по някоя дума. Гейдж, кола, вземи и Ели-автобус. Въпреки това бе ясно какво иска да каже: образователната система да върви по дяволите, а Ели да си остане вкъщи.

Рейчъл отново извика:

— Опитай се да събудиш баща си преди да слезеш, Ели!

Ели нахлу в спалнята. Косата ѝ бе вързана на конска опашка, носеше любимата си червена рокля.

— Буден съм, котенце — каза Луис. — Гледай да не изпуснеш автобуса.

— Добре, татко — тя се приближи, целуна го леко по брадясалата буза и се спусна надолу по стълбата.

Луис с огромно удоволствие установи, че кошмарният сън започва да избледнява и малко по малко да губи смисъла си.

— Гейдж! — извика той. — Ела да целунеш баща си.

Но малкият се престори, че не го чува и се завтече след Ели, като продължаваше с всички сили да крещи:

— Вземи колата, вземи-вземи-ВЗЕМИ!

Когато Гейдж мина покрай вратата на спалнята, Луис успя да зърне набитото му телце, облечено само в гумирани гащички.

Рейчъл отново повиши глас:

— Буден ли си Луис?

— Да — отвърна той и седна в леглото.

— Нали ти казах, че е буден! — извика Ели. — Време е да вървя.

Чао!

Входната врата се затръшна и Гейдж отново нададе възмутен писък.

— Колко яйца искаш за закуска? — провикна се Рейчъл.

Луис отметна завивката и спусна краката си върху грубото килимче пред леглото; тъкмо се канеше да отговори, че не иска яйца, само чиния овесени ядки, защото закъснява за работа... но думите заседнаха в гърлото му-

Краката му бяха покрити с кал и полепнали борови иглички.

Сърцето му подскочи в гърдите, като човече на пружинка, скрито в кибритена кутийка. Очите му изхвъркнаха от ужас; несъзнателно прехапа езика си, Луис бързо отметна цялата завивка. Долният край на леглото бе обсипан с борови иглички, чаршафът беше изцапан с кал.

— Луис?

Той забеляза, че боровите иглички бяха полепени дори по колената му, изведнъж си припомни нещо и погледна към дясната си ръка. Видя съвсем прясна драскотина, точно на мястото, където насън го бе уболо сухото клонче.

Ще закреця! Чувствам, че ще почна всеки момент да креця.

Луис усети как го обзема страх, сякаш в гърдите му се бе забил леден куршум. Светът закръжи пред очите му. Помисли си: „Действителността, истинската действителност представлява прилепналите към краката ми борови иглички, изцапаните чаршафи, кървавата драскотина върху ръката ми.“

Ще закреця, а после ще откача и... край на страховете ми...

— Луис? — извика Рейчъл и тръгна нагоре по стълбата. — Да не си заспал отново?

През тези две-три секунди Луис повика на помощ цялото си самообладание, с огромно усилие на волята се опита да се овладее, както по време на суматохата, предизвикана от донасянето на умирация Пасков в Медицинския център. И този път успя. Спаси го мисълта, че Рейчъл не бива да види изцапаните му, покрити с борови иглички крака и отметнатите завивки, които разкриваха полепналата по чаршафите кал.

— Буден съм! — бодро извика той. Езикът му кървеше, защото преди малко несъзнателно го бе прехапал. В обърканото му съзнание се мярна подозрението, че навярно доста често се е намирал на границата на лудостта и че навярно така се случва с повечето хора.

— Едно или две яйца? — Слава Богу, Рейчъл бе спряла на второто или на третото стъпало.

— Две — механично отвърна той, без да съзнава какво говори. — Бъркани, ако обичаш.

— Браво на тебе! — рече Рейчъл и се отправи обратно към кухнята.

Луис облекчено затвори очи, но в мрака съзря сребристите зеници на Пасков и моментално отвори клепачи, сетне скочи от леглото. Налагаше се да действа колкото е възможно по-бързо, без да размишлява върху случилото се. Внимателно огледа завивките — бяха чисти. Раздели двата долни чаршафа, смачка ги на топка, занесе ги в коридора и ги пусна в специалния улей за мръсното бельо.

Сетне нахълта в банята, рязко завъртя кранчето на душа и застана под него, без да обръща внимание на горещата вода, която за малко не го оцави. Със задоволство забеляза как от краката и от ръцете му изчезва полепналата кал.

Усети, че му е по-добре: постепенно започваше да се овладява. Докато се бършеше с пешкира му хрумна, че точно така се чувстват убийците, когато мислят, че са се отървали от всички веществени доказателства. Изведнъж го напуши смях. Продължи да се бърше, докато се кикотеше лудешки — струваше му се, че не може да спре.

— Хей, малкия! — провикна се Рейчъл. — Какво е толкова смешно?

— Тайна — отвърна Луис и продължи да се кикоти. Беше изплашен до смърт, но страхът го караше да се превива от смях, докато усети, че стомахът му се втвърдява като солидна тухлена стена. Хрумна му, че хвърлянето на чаршафите в улея за мръсното пране е най-гениалната му идея. Миси Дендридж идваше пет пъти седмично да почисти къщата и да изпере. Жена му никога няма да разбере какво се е случило. Разбира се възможно бе Миси да попита Рейчъл за изцапаните чаршафи, но Луис беше убеден, че няма да го стори. Навярно ще подшушне на мъжа си, че семейство Крийд се увличат от странни сексуални игри, по време, на които мажат телата си със смес от кал и от борови иглички.

Мисълта го накара да се изсмее още по-силно.

Докато се обличаше, постепенно смехът му замря и той установи, че се чувства малко по-добре. Колкото и да е странно бе

възвърнал част от здравия си разум. С изключение на липсващите чаршафи от леглото, спалнята бе добила нормалния си вид. Беше се отървал от отровата. А може би от веществените доказателства, но „отрова“ бе думата, която му идваше наум.

„Навярно по този начин хората реагират на необяснимите явления — помисли си той. — Така реагират на всичко ирационално, което отказва да се подчини на причините и на следствията, които управляват западните цивилизации. Навярно нормалният човек реагира по същия начин, когато някоя сутрин забележи летяща чиния, която безшумно кръжи над градината му, когато от небето завалят жаби или когато посред нощ изпод леглото му се промъкне студена ръка и погали босия му крак. Обикновено човек избухва в смях... или в сълзи, но тъй като ужасът остава непокътнат и отказва да изчезне, накрая просто бива пренебрегнат, подобно на камък в бъбреците.“

Седнал на високото си столче, Гейдж беше зает с украсяване на масата и на пластмасовата възглавничка под себе си, с какаовото си желе и дори успешно се опитваше да го втрие в косата си.

Рейчъл излезе от кухнята с поднос, върху който бяха сложени чинията с яйцата и чаша кафе.

— Какво беше толкова забавно, Луис. Смееше се като онази птица... как ѝ казваха... да, гмурец. Знаеш ли, дори се поизплаших.

В момента, когато отвори уста, Луис нямаше представа какво ще каже; сетне машинално повтори някакъв тъп виц, който бе чул предишната седмица в супермаркета на ъгъла. Ставаше въпрос за някакъв евреин — шивач, който си купил папагал, чийто речник се свеждал до една единствена фраза: „Ариел Шарон си прави чекии“.

Когато разказа целия виц, Рейчъл избухна в смях, към който, за да не остане по-назад, се присъедини и Гейдж.

„Отлично. Нашият герой се е погрижил да заличи всички улики: изцапаните чаршафи и подозрителния смях в банята. Сега нашият герой ще прегледа утринния вестник — или поне ще го отвори — за да даде вид, че всичко е наред“ — помисли си Луис и наистина отвори вестника. Сетне с огромно облекчение си каза: *„Браво, точно така трябва да постъпиш. Изхвърляш го като камък в бъбреците и гот забравяш... докато някоя бурна нощ седиш с неколцина приятели край лагерния огън и разговорът се насочи към необясними явления.*

Защото в такива нощи, когато бурният вятър раздухва огъня, хората стават доста приказливи“.

Луис изяде яйцата си, целуна Рейчъл и Гейдж и едва на излизане се осмели да погледне към боядисания в бяло шкаф за мръсно пране, поставен в края на специалния улей. Да, всичко беше наред. Навън времето бе прекрасно. По всичко изглеждаше, че късното лято ще продължи вечно, още един повод за чудесно настроение. Докато изкараше на заден ход колата от гаража, Луис внимателно огледа алеята, но и тук всичко беше наред. „Браво, дори не ти мигна окото. Изхвърли го наведнъж, също като камък в бъбреците“ — каза си той.

Продължи да е в отлично настроение докато измина двайсетина километра по посока на Ороно. Сетне се разтрепера толкова силно, че бе принуден да напусне магистралата и да спре на празния по това време на деня паркинг на „Синг“ — китайски ресторант, намиращ се до университетската клиника в Бангор. Навярно там бяха занесли тялото на Пасков. В болницата, не в „Синг“. Вик Пасков никога вече нямаше да изяде порция муу гуу гай пан — ха, ха, какъв майтап!

Безпомощен и изплашен, Луис нямаше сила да се овладее, цялото му тяло се тресеше. Страхът му не бе предизвикан от някакво свръхестествено явление — та нали беше ден и слънцето ярко сияеше — просто бе ужасен от мисълта, че губи разсъдъка си. Имаше чувството, че през тялото му промушват невидима метална жица.

— Спрете! — избърбори той. — Моля ви, спрете! Завъртя копчето на радиото и попадна на Джоан Бейз, която пееше „Диаманти и ръжда“. Приятният ѝ, хладен глас му подежда успокояващо и щом песента свърши, той почувства, че отново е в състояние да шофира.

Когато пристигна в лечебницата, побърза да поздрави мис Чарлтън и отиде направо в тоалетната. Беше сигурен, че изглежда ужасно. Оказа се, че греша; вярно, че имаше леки сенки под очите, но и Рейчъл не ги беше забелязала. Наплиска лицето си със студена вода, избърса се, среса косата си и отиде в кабинета си.

Там завари Стив Мастерсън и лекаря от Индия, Сурендра Харду. Двамата пиеха кафе и продължаваха да класират картоните на пациентите от „първа група“.

— Здравей, Лу. Как си? — попита Стив.

— Благодаря, добре.

— Да се надяваме, че денят няма да е като вчерашния — обади се Харду.

— Точно така, ти пропусна най-интересното.

— Грещиш, миналата нощ Сурендра добре се е „позабавлявал“ — усмихнато заяви Стив. — Разкажи му за случилото се, Сурендра.

Индиецът свали очилата си и докато ги бършеше, усмихнато обясни:

— Двама юнака доведоха приятелката си някъде към един след полунощ. Тя бе в отлично настроение и пияна до козирката; нали разбираш, празнувала завръщането си в университета. Паднала и порязала бедрото си — раната беше много дълбока. Казвам ѝ, че ще са необходими поне четири шева, но няма да ѝ остане белег. А тя отговаря: „Ший и хич да не ти пука.“ Навеждам се — ето така...

Харду се приведе над въображаемото бедро. Предчувствайки какво ще последва, Луис се усмихна.

— ...ив този момент тя повръща върху главата ми.

Мастерсън и Луис избухнаха в смях. Индиецът само леко се усмихна, сякаш хиляди пъти се бе сблъсквал с подобни случаи по време на многобройните си прераждания.

Луис престана да се смее и попита:

— Сурендра, от колко часа си дежурен?

— От полунощ — отвърна индиецът. — Тъкмо се канех да си тръгна. Останах само за да ви кажа „добро утро“.

— Е, добро утро — каза Луис и стисна малката, кафява длан. — А сега върви да спиш.

— Почти привършвахме с класирането на картоните — намеси се Мастерсън. — Викай „алилуя“, Сурендра.

— Извини ме, но не мога — усмихнато отвърна Харду. — Нали не съм християнин.

— Тогава изпей припева от „Мигове на карма“ — навярно знаеш песента на Ленън.

— Пожелавам ви да сияете като слънцето и луната — все още усмихнат изрецитира Харду и с гъвкава, безшумна походка излезе от кабинета.

За миг Луис и Стив Мастерсън безмълвно се загледаха след него, сетне се спогледаха и отново избухнаха в смях. Луис си помисли, че смехът никога не му се е струвал толкова приятен... толкова *нормален*.

— Добре, че привършихме класирането на проклетите картони — каза Стив. — Днес трябва да посрещнем с почести трафикантите на наркотици.

Луис кимна. Парадът на представителите на фармацевтичните фирми започваше в десет. Обичайната шега на Стив Мастерсън бе, че ако в университета сряда е обичайният ден за отпразнуване култа към „Цар Спагети“, то всеки четвъртък може да се нарече „Свети Д“ (название, взето от „Дарвон“ — най-популярния сред студентите транквилант).

— Чуй съвета ми, о Велики Вожде — с патос произнесе Стив. — Не зная как се държат подобни типове в Чикаго, но местните момчета не се спират пред нищо; ще ти предложат безплатна ловна експедиция в Алагаш през ноември или също тъй безплатно членство в Семейния клуб по боулинг в Бангор. Представи си, веднъж един от тях искаше да ме подкупи с надуваема кукла с естествена големина. При това съм само обикновен асистент! Знай, че дори да не успеят да ти продадат наркотици, нахалството им положително ще те превърне в наркоман, а след посещението им ще имаш нужда от успокоително.

— Трябваше да приемеш куклата.

— Ами, беше червенокоса. Не си падам по този тип жени.

— Във всеки случай, подкрепям изцяло Сурендра — каза Луис. — Дано днешният ден не бъде като вчерашния.

Въпреки очакванията им, представителят на фармацевтичната компания „Ъпджон“ не се появи в уречения час. Докато го чакаше, Луис телефонира в канцеларията на университета и разговаря с някоя си мисис Стейпълтън, която обеща веднага да му изпрати досието на Виктор Пасков. Точно когато затваряше телефона, в кабинета му влезе агентът на „Ъпджон“. Той не се опита да подкупи Луис само небрежно го попита дали не иска да си купи с намаление абонаментна карта за футболните мачове на бостънските „Патриоти“.

— Не — лаконично отвърна лекарят.

— Така си и мислех — мрачно произнесе агентът и напусна кабинета.

По обяд Луис отиде в закусвалнята, купи си сандвич с риба и кола, върна се в кабинета си и обядва, докато преглеждаше досието на Пасков. Надяваше се да открие някаква връзка между него и Северен Лъдлоу, където се намираще Гробището за домашни любимци. Смяташе — въпреки че му се струваше почти невероятно — да открие разумно обяснение на случилото се. Може би младежът е прекарал детството си в Лъдлоу; може би е погребал в Гробището любимото куче или котка.

Не успя да открие онова, което търсеше. Пасков бе от Бергенфийлд, индустриално градче в щата Ню Джърси и беше изучавал електронно инженерство в университета. Съдържащото се в няколко машинописни страници досие с нищо не подсказваше зависимост между Луис и младежа, умрял в приемната на лечебницата — свързваше ги единствено смъртта.

Лекарят изсмука и последната капчица кола, като разсеяно се вслушваше в стърженето на сламката по дъното на картонената кутийка, след това изхвърли всичко в кошчето за отпадъци. Обядът му беше скромен, но го бе изял с огромен апетит. Мислено се поздравя — явно започваше да се оправя. Нервите му се бяха успокоили, изчезнало бе треперенето, което разтърсваше цялото му тяло; дори преживяния при събуждането му кошмар започваше да изглежда като някаква

глупава, неприятна шега, която постепенно се заличаваше от паметта му.

Нервно забарабани с пръсти върху регистъра пред себе си, сви рамене и отново вдигна слушалката. Избра номера на Медицинския център в Бангор и поиска да го свържат с моргата.

Представи се, когато чу гласа на чиновника, завеждащ регистъра и каза:

— При вас има наш студент, на име Виктор Пасков...

— Вече не е тук — прекъсна го гласът на невидимия чиновник.

— Отиде си.

Луис усети, че се задушаваше и едва успя да изрече:

— Какво?

— Късно снощи изпратихме тялото на родителите. Пренасянето бе уредено от представител на погребалното бюро „Бруклин-Смит“. Качиха го на самолет „Делта“, полет номер... — Луис дочу шум от обръщане на страници — ... номер 109. Къде си въобразявате, че е отишъл мъртвецът? Може би на танци в дискотеката?

— Не — отвърна Луис. — Разбира се, че не. Просто...

Просто какво? За Бога, защо продължава да се занимава със случилото се? Явно не съществува никакво разумно обяснение. Трябва да престане да мисли за ужасното преживяване, да го заличи от паметта си, да го забрави, в противен случай рискува да си навлече допълнителни неприятности.

— Просто ми се струва прекалено прибързано — довърши той изречението си и му се стори, че гласът му прозвуча неубедително.

— Пасков бе аутопсиран от доктор Ринзуик вчера следобед в... — отново се чу прелистване на страници — три и двайсет. Междувременно баща му бе уредил всички формалности. Тялото трябва да е пристигнало в Нюарк в два часа сутринта.

— О, в такъв случай...

— Освен, ако някой носач е сбъркал и го е натоварил на друг самолет — лъчезарно рече чиновникът. — Знаете ли, имали сме подобни случаи, но не и с компанията „Делта“. Хората от „Делта“ са отлични професионалисти, не допускат подобни грешки. Спомням си случая, когато някакъв тип бе умрял по време на риболовна експедиция в Арустук, в едно от онези градчета, които са толкова малки, че нямат име и са обозначени само с цифри на картата.

Представете си, глупакът се задавил от езичето на кутийката, докато пиел бирата си. Приятелите му го пренесли на саморъчна носилка — необходими им били цели два дни, докато се измъкнат от пущинака. В подобни случаи балсамирането не може да се извърши с пълна гаранция. От погребалното бюро го инжектирали с антисептична течност, като се молели на Бога тялото да не се разложи. Сетне го натоварили в багажното отделение на самолет, който извършвал редовен полет и го изпратили в Гранд Фолс, Минесота. Но по погрешка ковчегът заминал за Маями, сетне за Де Моанс, а после — за Фарко, Ню Дакота. Накрая някой се усетил какво се е случило, но вече били изминали трийсет и шест часа. Оказало се, че е невъзможно да го балсамират: все едно, че му инжектирали Севън-ъп, вместо фенол. Мъртвецът бил черен като овъглено свинско и от него се излъчвала такава воня, че на шестимата хамали им прилошало. Във всеки случай, така се говореше.

Чиновникът прекъсна монолога си и весело се засмя.

Луис затвори очи и промълви:

— Е, благодаря ви...

— Ако желаете, ще ви дам домашния номер на доктор Ринзуик, но обикновено сутрин той играе голф в Ороно — каза служителят и отново се разсмя.

— Не, благодаря — отвърна Луис.

Затвори телефона и си помисли: *„Доволен ли си от обяснението? Почти сигурно е, че докато си сънувал онзи кошмар, тялото на Пасков вече се е намирало в погребалния салон в Бергенфийлд. Сложи точка на цялата история, смятай я за приключена.“*

Докато късно следобед пътуваше с колата си към Лъдлоу, на Луис най-сетне му хрумна правдоподобно обяснение за следите от кал по чаршафите. От сърцето му сякаш падна камък. Явно бе имал пристъп на сомнамбулизъм, предизвикан от неочакваното и ужасно преживяване, породено от гледката на тежко ранения студент, който бе починал в ръцете му през първия му работен ден в лечебницата.

Да, сега всичко бе ясно. Сънят му изглеждаше безкрайно реален, защото повечето компоненти бяха истински — докосването на краката му до грубото килимче пред леглото, студената утринна роса и,

разбира се, сухото клонче, което бе одраскало ръката му. Ето защо Луис не бе успял да премине през затворената врата, както Пасков.

Изведнъж си представи как Рейчъл слиза в кухнята предишната нощ и го вижда как напразно се опитва да премине през заключената врата. Мисълта го накара да се усмихне. Горката Рейчъл, сигурно здравата щеше да се изплаши.

След като възприе хипотезата за сомнамбулизма, Луис спокойно и дори ентузиазирано се зае да анализира причината, предизвикала кошмарния сън. Беше отишъл в Гробището, защото в съзнанието му мястото бе свързано с наскоро преживян стрес и всъщност бе причината за последвалата свада с жена му. Всъщност, помисли си той с растяща възбуда, гробището е свързано и с първата срещана дъщеря му със смъртта — навярно мисълта за това е присъствала в подсъзнанието му, преди да заспи предишната нощ.

„Имал съм страхотен късмет, че съм се прибрал невредим въпреки — дори нямам представа как съм го сторил. Навярно съм се върнал на «автопилот»“.

Добре, че бе съумял да се прибере. Не можеше да си представи как ще реагира, ако бе дошъл на себе си до гроба на котарака Смъки — напълно дезориентиран, мокър от утринната роса и най-вече — изплашен до смърт (както навярно би се почувствала при вида му и Рейчъл).

Но сега кошмарът бе свършил.

„Забрави го, Луис“ — облекчено си каза той, но някакъв вътрешен гласец — навярно разумът му — се опита да запротестира: „А как ще обясниш предсмъртните думи на Пасков?“. Но лекарят се престори, че не го чува.

Вечерта, докато Рейчъл гладеше, а децата, седнали заедно в един стол, с интерес гледаха поредния епизод на „Куклено шоу“, Луис стана от мястото си и небрежно заяви, че отива да се поразходи.

— Ще се върнеш ли навреме, за да ми помогнеш да приспя Гейдж? — попитат Рейчъл, без да вдигне поглед от дъската за гладене. — Знаеш, че не капризничи в твоето присъствие.

— Разбира се — отвърна Луис.

— Къде отиваш, татко? — изрече Ели, с очи приковани към екрана, където мис Пиги се канеше да зашлеви шамар на Кермит.

— Просто ще се поразходя из полето, скъпа.

— А, добре.

Луис излезе и след петнайсет минути вече се бе изкачил до Гробището за домашни любимци. Любопитно се огледа наоколо, като се опитваше да се пребори с обзелото го чувство, че вече е преживял същото. Вече бе убеден, че е бил тук предишната нощ — плочата, поставена в памет на котарака Смъки, лежеше повалена на земята. Беше я съборил, когато се бе отдръпнал от ухиленото лице на Пасков в края на съня си. Луис машинално я изправи, сетне се запъти към преградата от сухи дървета.

Без да знае защо, при вида на камарата от избелели от слънцето сухи клони и гнили дънери, го побиха тръпки; спомни си как дърветата изведнъж се бяха превърнали в кости. Колебливо протегна ръка и докосна най-горния клон, който явно се държеше на косъм и сега шумно падна на земята. Луис отскочи назад.

Опита се да заобиколи преградата от мъртви дървета, но и от двете страни тя бе оградена от непроходими, преплетени шубраци. Луис си каза, че всеки разумен човек би се отказал от мисълта да си пробие път през тях. Земята под шубраците бе покрита с отровен бръшлян (Луис непрекъснато се сблъскваше с хора, които твърдяха, че бръшлянът е безвреден, но от опит знаеше, че всички малко или много са алергични към отровното растение), а, докдето му стигаше погледа растяха огромни тръни със заплашителен вид.

Луис закрачи обратно и застана с лице към центъра на камарата мъртви дървета, сетне я заразглежда, пъхнал ръце в задните джобове на панталоните си.

„Няма да се опиташ да се покатериш отгоре, нали?“ „В никакъв случай, шефе. Защо да върши подобна тъпотия?“

„Отлично. За миг се притесних заради теб, Лу. Очевидно катеренето по преградата е най-сигурният начин да се озовеш със счупен глезен в собствената си амбулатория.“

„Имаш право. Освен това, вече се смрачава.“

Убеден, че е взел най-правилното решение в съгласие с вътрешния си глас Луис се закатери по преградата от сухи клони.

Вече се бе изкачил доста високо, когато дочу странно скърцане и усети как дърветата се раздвижиха под краката му.

„Костите играят рокендрол, докторе.“

Друг клон се пречупи под тежестта му и Луис реши, че е време да слезе. От бързане ризата му изскочи от панталоните.

Без по-нататъшни перипетии се добра до земята и побърза да изчисти полепналите към ръцете му парченца дървесна кора. Сетне се отправи обратно към пътеката, която водеше към дома му — към децата, които го очакваха, за да им прочете приказка преди лягане, към Чърч, който изживяваше последния си ден като породист котарак и донжуан; към кухнята, където двамата с Рейчъл щяха да пият чай, след като децата си легнат.

Но преди да си тръгне, още веднъж огледа тревистата полянка и внезапно бе поразен от тишината и от ненадейно появилата се мъгла, която постепенно обвиваше надгробните камъни. Отново в очите му се наби концентричното разположение на гробовете... сякаш несъзнателно цели поколения деца от Лъдлоу бяха сътворили миниатюрното копие на Стоунхендж^[1].

„Е Луис, как мислиш, нима това е всичко?“

Въпреки че едва бе имал време да надникне зад преградата преди сухите клони да се раздвижат под краката му, той бе готов да се закълне, че отвъд има пътека, която води навътре в гората.

„Не си пъхай носа, където не трябва, Луис. По-добре забрави всичко.“

„Слушам, шефе!“

Той се обърна и се отправи към дома си.

Рейчъл си беше легнала преди час, но Луис продължаваше да седи в кабинета си и да прелиства купчината медицински списания, които вече бе прочел; отказваше да признае пред себе си, че се бои да легне и да заспи. Никога не бе страдал от сомнамбулизъм, но нищо не му гарантираше, че случилото се няма да се повтори.

Дочу как Рейчъл стана и тихичко се провикна от горния етаж:

— Лу? Няма ли да си лягаш, скъпи?

— Тъкмо се качвах — отвърна той, угаси лампата върху бюрото си и тръгна към стълбата.

Тази вечер му бяха необходими повече от седем минути, за да „завърти ключовете“ и да се изолира от света. Докато слушаше дълбокото дишане на Рейчъл, ужасяващото лице на Виктор Пасков отново се появи пред него — този път още — по-реално. Щом затвореше очи, виждаше как вратата с трясък се отваря и се появява

Виктор Пасков („Нашият специален гост“), облечен само в спортни гащета, кожата му е белезникава под бронзовия загар, счупената кост стърчи от рамото му.

В моментите, когато усещаше, че задрямва, Луис изведнъж се стряскаше при мисълта какво ще се случи, ако внезапно се събуди наред Гробището за домашни любимци и съзре осветените от луната концентрични окръжности; как ще извърви обратно пътеката, която криволичи през гората. Ужасът, който изпитваше, го караше да се разсъни.

Някъде след полунощ сънят на пръсти пристъпи към него и изненадващо го повали. Луис заспа, без да сънува нищо. В седем и половина се събуди от шума на есенния дъжд, който биеше по стъклата на прозорците. С тревожно предчувствие отметна завивките, но чаршафите му бяха безукорни. Едва ли същият епитет бе подходящ за краката му с деформирани пръсти и мазоли по ходилата, но тази сутрин те бяха поне чисти.

Когато застана под душа, Луис изненадано установи, че си подсвирква.

---

[1] *Стоунхендж* — останки от голяма група каменни блокове, издигнати в долината Салисбъри, Англия. Вероятно комплексът е бил създаден между 1800 и 1400 г. пр.н.е. Състоял се е от два концентрични кръга каменни блокове. Смята се, че е служил за слънчев календар. Възможно е да е служил и при погребални церемонии. — Бел. ред. ↑

Рейчъл повери Гейдж на грижите на Миси Дендридж и сама закара Чърч при ветеринаря. Вечерта Ели остана будна до късно, шумно се оплакваше, че не може да спи без котарака и искаше вода, чаша след чаша. Накрая на Луис му писна и заяви, че ако продължава така, ще подмокри леглото. Думите му накараха Ели да избухне в толкова силен плач, че той и жена му учудено се спогледаха.

— Притеснява се за Чърч — каза Рейчъл. — Остави я да свикне, Лу. Ще се оправи.

— Тези истерии не могат да продължават безкрайно — отвърна Луис. — Надявам се, че скоро ще ѝ мине.

Оказа се, че е прав. След няколко минути дрезгавите, гневни викове на Ели замряха, заменени от хълцания и въздишки, сетне настъпи тишина. Луис се качи в стаята ѝ и у я намери седнала на пода, прегърнала здраво до гърдите си кошчето на котарака, в което той благоволяваше да спи много рядко. Луис го издърпа от ръцете ѝ, сложи я в леглото, нежно отметна косата от потното ѝ челце и я целуна. Тласкан от импулсивно хрумване, отиде в съседната стаичка, която служеше за кабинет на Рейчъл и набързо надраска с големи букви върху лист хартия: ВРЪЩАМ СЕ УТРЕ. ОБИЧАМ ТЕ — ЧЪРЧ. Постави бележката на дъното на кошчето и се върна в леглото при Рейчъл. Любиха се, сетне заспаха в прегръдките си.

Чърч се завърна в петък. Идването му съвпадна с края на първата работна седмица на Луис. Ели устрои тържествено посрещане на котарака; похарчи част от джобните си пари, за да купи любимата му храна и дори за малко да плесне Гейдж, задето се е осмелил да го погали. Постъпката ѝ накара малкия да избухне в сълзи, което никога не би последвало след забележка, направена от родителите му. Укорът от страна на Ели бе равностоен на упрек от самия Бог.

Луис не можеше да погледне към Чърч, без да се почувства някак си тъжен. Съзнаваше, че е глупаво и все пак му ставаше мъчно. Нямаше нито следа от предишната самонадеяност на котарака; животното вече не се движеше като пъргав каубой, а пристъпваше

внимателно, подобно на човек, който се възстановява след тежка болест. Позволяваше на Ели да го храни с ръка и вече не проявяваше никакво желание да излиза, дори само до гаража.

Беше се променил. Но в крайна сметка навярно промяната бе за добро.

Очевидно, нито Ели, нито Рейчъл забелязваха разликата.

Циганското лято дойде и си отиде. Короните на дърветата се обагриха в ярки цветове, които постепенно избледняха. Една нощ, в средата на октомври заваля проливен и студен дъжд, след който листата на дърветата започнаха да капят. Всеки ден Ели се прибираше вкъщи, натоварена с украсата за Халоуин, която бе изработила в училище. Една вечер разказа на Гейдж историята на Конника без глава. Докато си легна, малкият щастливко бърбореше безсмислени фрази, в които се говореше за някой си Итчибод Брейн^[1].

Думите му накараха Рейчъл да се разсмее толкова силно, че ѝ трябваше доста време, докато се успокои. Началото на есента бе щастлив период за семейство Крийд.

Луис скоро свикна с новата си и съвсем нелека работа, която, въпреки всичко, го караше да се чувства удовлетворен. Преглеждаше пациентите, участваше в заседания на университетския съвет, съвместно пишеше задължителните статии за студентския ежедневник, в който съобщаваше на девойките, че в амбулаторията се лекуват венерически болести при пълна дискретност и подканяше всички студенти да се ваксинират против азиатски грип, епидемия, от който се очакваше през зимата. Освен това участваше в дискусияния кръжок и дори бе избран за негов председател. В средата на октомври замина за Провидънс на конгреса на местните училищни лекари и изнесе доклад посветен на приложението на правните норми при специфичното лечение на заболяванията у някои студенти. Беше описал и случая с Виктор Пасков, който фигурираше в доклада под фиктивното име Хенри Монтец. Лекцията бе посрещната с интерес от колегите му. Луис се зае с изготвяне на бюджета на амбулаторията за следващата година.

Вечерите му преминаваха еднообразно — занимаваше се с Ели и Гейдж, а по-късно изпиваше една-две бири с Джъд Крендъл. Понякога Миси идваше да гледа децата и Рейчъл го придружаваше при съседите, от време на време Норма също сядаше при тях, но най-често Джъд и Луис оставаха сами. Луис изпитваше безкрайно удоволствие от

компанията на стареца. („Все едно, че нося удобни домашни пантофи“ — често си казваше той.) Джъд обичаше да разказва историята на Лъдлоу и без усилие се връщаше три века назад, все едно, че бе живял по това време. Говореше увлекателно и никога не се отклоняваше в несвързани брътвежи, характерни за хората на неговата възраст. Луис го слушаше с огромен интерес, въпреки че бе забелязал как жена му често прикрива с ръка прозявката си.

Обикновено пресичаше шосето преди десет, прибираще се къщи и почти винаги се любеше с Рейчъл. Всъщност от първата година на брака им не се бяха любили така често и с такова удоволствие. Рейчъл твърдеше, че причината е във водата от артезианските кладенци, а Луис бе склонен да мисли, че мейнският въздух им действа благотворно.

Споменът за противната смърт на Виктор Пасков през първия ден на есенния семестър започна да избледнява от паметта на студентите, дори Луис чувстваше, че започва да забравя случилото се. Единствено семейството на Пасков продължаваше да скърби за него. Луис бе разговарял с бащата по телефона — за щастие не можеше да види лицето на нещастния човек, който с разтреперан глас пожела да научи дали лекарят е направил всичко възможно, за да спаси сина му. Луис му даде честната си дума, че целият персонал на лечебницата е положил максимални усилия. Естествено, не му разказа за настъпилата суматоха, за огромното петно върху мокета и за това, че при донасянето му в амбулаторията, синът му е бил в клинична смърт, въпреки че на самия него му се струваше, че никога няма да забрави ужасните подробности. Но за повечето от обитателите на кампуса, името на Виктор Пасков означаваше само кървава трагедия и те бързо го забравиха.

Луис все още си спомняше кошмарния си сън и последвалия го пристъп на сомнамбулизъм, но сега имаше странното усещане, че всичко това се е случило с другото, струваше му се, че е сцена от забравена телевизионна пиеса. По същия начин си спомняше за единственото си посещение в публичен дом в Чикаго преди шест години; подобни преживявания бяха еднакво маловажни; безсмислени авантюри, които отекваха фалшиво, като звуци, получени в ехо-камера.

Луис се стараяше да забрави думите, които Пасков бе (или не бе) произнесъл в мига, когато издъхна.

През нощта на Халоуин земята се покри със слана. Луис и Ели започнаха традиционната обиколка на съседите от дома на семейство Крендъл. Малката се кикотеше зловещо и се преструваше, че обикаля кухнята на Норма, яхнала метла. Старицата възкликна:

— Най-сладката вещица, която съм виждала, нали, Джъд?

Джъд отвърна, че е напълно съгласен, запали цигара и попита:

— Къде е Гейдж, Луис? Не беше зле да маскирате и него.

Всъщност първоначално бяха възнамерявали да вземат и Гейдж; Рейчъл бе особено щастлива, защото, с помощта на Миси Дендридж, успя да изработи оригинален костюм, представляващ насекомо, чиито пипала бяха измайсторени от увити в разтегателна хартия закачалки за дрехи. За съжаление Гейдж се разболя от остър бронхит; Луис преслуша дробовете му и му се стори, че дочува леко хриптене, погледна термометъра на прозореца, който в шест часа вечерта показваше едва три градуса и категорично забрани малкият да излиза. Рейчъл бе разочарована, но призна, че мъжът ѝ има право.

Ели обеща да даде на братчето си част от подарените сладкиши, но прекомерно тъжното ѝ изражение накара Луис да се запита дали все пак не е доволна от отсъствието на Гейдж, който щеше да се влачи по петите ѝ... или да ѝ попречи да е в центъра на вниманието.

— Горкичкият Гейдж — произнесе тя с тон, обикновено употребяван за неизлечимо болни хора. Братчето ѝ, което не съзнаваше какво изпуска, седеше на канапето и гледаше телевизия, а Чърч придремваше до него.

— Ели-вещица — избърбори Гейдж без особен интерес и отново се загледа в екрана.

— Горкичкият Гейдж — повтори Ели и отново въздъхна.

Думите ѝ напомниха на Луис за пословичните крокодилски сълзи и той неволно се усмихна. Малката сграбчи ръката му и го повлече към вратата, като викаше:

— Да вървим, татко. Хайде, хайде, хайде!

— Гейдж има лек бронхит — отвърна Луис на въпроса на стареца.

— Колко жалко — намеси се Норма. — Нищо, следващата година ще е по-голям и ще се радва повече. Хайде, Ели, отвори торбичката си... Хо-оп.

Старицата взе ябълка и шоколадче от пълната е лакомства купа на масата, но те се изплъзнаха от ръката ѝ. Луис с изненада забеляза, че пръстите ѝ напомнят нокти на граблива птица. Наведе се и вдигна ябълката, която се бе изтърколила на пода. Джъд взе шоколадчето и го пъкна в торбичката на Ели.

— Чакай да ти дам друга ябълка, миличка — каза Норма. — Тази се е набила и ще потъмнее.

— Нищо ѝ няма — намеси се Луис и понечи да вземе ябълката, но Ели отстъпи назад, като здраво стискаше отвора на торбичката.

— Не искам натъртена ябълка, татко — изрече тя и изгледа баща си сякаш бе полудял. — По нея ще се появят кафяви петна, пфу!

— Ели, държиш се ужасно невъзпитано!

— Не ѝ се карай задето казва истината Луис — запротестира Норма. — Добре знаеш, че единствено децата са напълно откровени, иначе нямаше да са деца. Кафявите петна наистина са отвратителни.

— Благодаря, мис Крендъл — промълви Ели и победоносно изгледа баща си.

— Няма защо, малката ми — отвърна старицата.

Джъд ги изпрати до верандата. По пътеката се зададоха два малки призрака и Ели разпозна под маските им свои съученици. Побърза да се върне заедно с тях в кухнята и за момент Луис и Джъд останаха сами на верандата.

— Артритът на Норма очевидно се е влошил — отбеляза Луис.

Джъд кимна и угаси цигарата между палеца и показалеца си над пепелника.

— Прав си. Болките ѝ се увеличават през есента и през зимата, но този път бият всички рекорди.

— Какво казва лекарят ѝ?

— Нищо. Пък и какво да каже, когато Норма не е ходила на преглед.

— Така ли? Но защо?

Старецът изгледа Луис и на светлината на фаровете на комбито, което чакаше да отведе двата „призрака“, лицето му изглеждаше странно безпомощно.

— Смятах да изчакам подходящ момент, за да те помоля за услуга, но ми се струва, че никога няма да настъпи подходящ момент да злоупотребя с приятелството ти. Съгласен ли си да я прегледаш?

От кухнята се дочу воят на призраците и зловещото кикотене на Ели, което малката бе упражнявала в продължение на седмица. Луис си помисли, че веселите викове на децата подсилват празничното настроение.

— От какво се оплаква Норма? — запита той. — Да не би да се страхува от нещо друго, Джъд?

— Има болки в гърдите — тихо промълви старецът. — Освен това, отказва да посети доктор Уейбридж. Знаеш ли, малко съм разтревожен.

— А Норма притеснява ли се?

За миг Джъд се поколеба, сетне отговори:

— Струва ми се, че е изплашена до смърт — ето защо не иска да отиде на лекар. Една от най-старите ѝ приятелки, Бети Косло миналата седмица умря от рак в бангорската болница — беше връстница на Норма. Сигурен съм, че жена ми се страхува да не я сполети същото.

— С удоволствие ще я прегледам — отвърна Луис. — Не се притеснявай.

— Благодаря — с признателност произнесе старецът. — Ще гледам някоя вечер да я изненадаме и да я принудим да... Джъд млъкна, наклони глава и внимателно се заслуша, сетне двамата с Луис се спогледаха.

По-късно лекарят не можа да си припомни точно какво е усетил в този момент или как празничното му настроение внезапно прерасна в ужас. Завиваше му се свят всеки път, когато се опитваше да анализира случилото се. Единственото, което си спомняше с абсолютна сигурност бе, че любопитството му мигновено отстъпи място на усещането, че се е случило нещо нещастие. Втренчи се в Джъд и по погледа му разбра, че старецът е изплашен. За миг Луис не знаеше как да реагира.

— Хоо-о-о-хооо — долитаха виковете на „призраците“ от кухнята. — Хоо-хоо.

Изведнъж прераснаха в изплашен крясък:

— О-о-о-о-о-О-О-О-О... Един от „призраците“ изпищя.

— *Татко!* — извика Ели с разтреперан глас. — *Татко, мис Крендъл падна!*

— Господи! — изстена Джъд.

Ели дотича на верандата, черната ѝ рокля се развяваше около тялото ѝ, в ръката си продължаваше да стиска метлата. Лицето ѝ, украсено със зелена боя и изкривено от ужас, наподобяваше лицето на пигмей, достигнал последния стадий на алкохолно отравяне. Двата „призрака“ я следваха по петите и ревяха с пълен глас.

Джъд се втурна към вратата с изненадваща за възрастта си пъргавина — гъвкавата му походка подходеше повече на младеж. Докато тичаше, непрестанно викаше името на жена си.

Луис се наведе и обгърна с ръце раменете на Ели.

— Чакай ме тук. Не мърдай от верандата. Ясно ли е?

— Страх ме е, татко — прошепна малката.

Двата „призрака“ профучаха покрай тях и се затичаха надолу по пътеката, като викаха майка си, а в торбичките им шумоляха целофановите опаковки на току-що получените сладкиши.

Без да обръща внимание на виковете на Ели, която го молеше да се върне, Луис изтича по коридора и се втурна в кухнята.

Норма лежеше просната върху неравния линолеум, покрита с ябълки и шоколадчета — явно при падането си бе преобърнала купата със сладкишите, която се търкаляше недалеч от нея, подобно на летяща чинийка от нечупливо стъкло. Джъд разтриваше китките ѝ и когато видя Луис, произнесе с изопнато лице:

— Помогни ми, Луис. Помогни на Норма. Струва ми се, че умира.

— Отдръпни се — нареди Луис, сетне приклепна до старицата. Усети как смачка под коляното си ябълка и сокът ѝ проникна през тъканта на старите му панталони; кухнята изведнъж се изпълни с уханието на плодовете.

„*Ето, че историята с Пасков се повтаря*“ — помисли си той, сетне побърза да изтласка от ума си нелепата мисъл, сякаш бе стол на колела.

Напипа пулса на старицата, който беше слаб, накъсан и ускорен — приличаше на спазми... Пълна аритмия, със сигурност водеща към спиране на сърцебиенето. „*Също като при Елвис Пресли, Норма*“ — каза си той.

Разкопча роклята на старицата, под която се виждаше кремав копринен комбинезон, сетне обърна главата ѝ на една страна и с ритмични движения започна да масажира сърцето ѝ.

— Джъд, чуваш ли ме? — извика той.

„Постави основата на лявата ръка върху гръдната кост на четири сантиметра над мечовидния израстък. Дясната ръка стиска лявата китка на болния, като създава високо налягане. Натискай, натискай, но без паника — и не забравяй, че ребрата на старците са чупливи. И за Бога, гледай да не пресилич белите й дробове!“

— Да — отвърна старецът.

— Вземи Ели — нареди Луис. — Идете у дома и внимавайте да не ви блъсне кола, докато пресичате шосето. Кажи на Рейчъл какво се е случило и й поискай да ти даде чантата ми. Не тази, която е в кабинета, а чантата, поставена на най-високата полица в банята на горния етаж — тя знае коя. Поръчай й да се обади за линейка в бангорската болница.

— Бъкспортската болница е по-близо — промълви старецът.

— Но линейката ще дойде по-бързо от Бангор. Хайде, върви. И не се опитвай сам да телефонираш в болницата — остави всичко на Рейчъл. В момента имам най-голяма нужда от чантата — прекъсна го Луис, а мислено си каза: *„Съмнявам се, че жена ми ще донесе чантата, щом разбере за случилото се.“*

Старецът побърза да изпълни нарежданията му. Луис чу как се затръшна вратата на верандата и осъзна, че е сам с Норма Крендъл. Кухнята ухаеше на ябълки, от хола се чуваше равномерно тиктакане на стенния часовник.

Изведнъж от гърдите на Норма се изтръгна дрезгаво хриптене, клепачите й потръпнаха. Луис изтръпна от ужасно предчувствие.

„Сега ще отвори очи... о, Господи, ще отвори очи и ще заговори за Гробицето за домашни любимци.“

Но старицата само го изгледа замаяно и клепачите й отново се притвориха. Луис се засрами от себе си и от нелепия страх, какъвто изпитваше за първи път в живота си. Същевременно усети облекчение и малко се обнадежди. В очите на Норма се четеше страдание, но все пак не приличаха на очи на човек в предсмъртна агония. Очевидно сърдечната криза беше сериозна, но не фатална.

Постепенно Луис започна да се задъхва и се изпоти. Прилагането на изкуствено дишане изглежда лесно само когато се демонстрира по телевизията. Но масажирането на гръдния кош предизвиква изгаряне

на огромно количество калории и Луис знаеше, че на следващия ден ще има жестоки болки в рамената.

— Мога ли да ви помогна?

Лекарят стреснато вдигна глава и забеляза жена, облечена в панталони и кафяв пуловер, която нерешително стоеше на прага, притиснала към гърдите си стиснатата си в юмрук длан. „Навярно е майката на «призраците»“ — помисли си Луис и веднага разбра, че е изплашена, но не и безпомощна.

— Не — отвърна той, сетне се поправи: — Всъщност — да. Намокрете кърпа, изстискайте я добре и я поставете на челото ѝ.

Непознатата побърза да се подчини. Луис погледна към старицата и забеляза, че отново е отворила очи.

— Луис, паднах — прошепна тя. — Струва ми се, че ми се зави свят.

— Всъщност претърпя лек инфаркт — отвърна лекарят. — А сега се успокой и недей да говориш.

Позволи си да отдъхне за секунда, сетне отново измери пулса на Норма, който беше извънредно ускорен. Сърцето ѝ „предаваше Морзовата азбука“, както едно време се бе изразил доктор Тъкър от чикагския медицински факултет; отначало биеше равномерно, следваше серия от накъсани тупкания, сетне равномерното биене се възстановяваше. Туп-туп-туп, Уомпа-Уомпа-Уомпа, туп-туп-туп-туп. Все пак ускореният пулс беше за предпочитане пред пълната аритмия.

Непознатата донесе мократа кърпа и я постави върху челото на Норма, сетне колебливо се отдръпна. В този момент Джъд се върна, стиснал в ръка лекарската чанта.

— Луис?

— Ще се оправи — отвърна лекарят и погледна към Джъд, но всъщност думите му бяха адресирани към Норма. — Телефонирахте ли за линейка?

— Когато си тръгнах, жена ти се обаждаше в болницата — отвърна Джъд. — Страхувах се да не се забавя...

— Не искам... в болница — прошепна Норма.

— Волю-неволю ще постъпиш там, момичето ми — заяви Луис. — Ще прекараш пет дни под наблюдение, ще взимаш необходимите лекарства, а сетне ще се завърнеш по живо по здраво у дома. И ако

промълвиш още само една дума, ще те накарам да изядеш всичките ябълки заедно с кочана.

Старицата се опита да се усмихне и отново затвори очи.

Луис порови из чантата, измъкна флакона с Изодил и изтърси в дланта си хапче, голямо колкото главичка на карфица. Затвори флакончето и стисна миниатюрната таблетка между палеца и показалеца си.

— Норма, чуваш ли ме?

— Да.

— Отвори уста. Погоди ни всички подхождащи на Халоуин номера, а сега ще получиш заслужения сладкиш. Ще поставя под езика ти мъничка таблетка. От теб се иска да я държиш под езика, докато напълно се разтопи. Малко ще ти загорчи, но не се притеснявай. Разбра ли ме?

Норма отвори уста, откъдето лъхна миризма на развалени зъби; за миг Луис изпита огромно съжаление към нея. Старицата, която лежеше на пода на собствената си кухня, под купчината ябълки и празнични сладкиши, някога е била седемнайсетгодишно момиче с разкошни гърди, оглеждани от съседските момчета, с трийсет и два собствени зъба в устата и със здраво като парен локомотив сърце.

Норма притисна таблетката под езика си и за миг се намръщи от горчивия ѝ вкус. Изодилът наистина беше неприятен. Луис си помисли, че Норма коренно се различава от Виктор Пасков, който бе изпаднал в клинична смърт и комуто не можеше да помогне. Навярно старицата щеше да оживее, поради силната си воля. Тя безжизнено вдигна ръка и Джъд нежно я пое.

Луис се изправи на крака, намери купата и се зае да събира разпилените сладкиши. Помагаше му младата жена, която каза, че се нарича мисис Стори и живее наблизо. Когато свършиха, тя заяви, че бърза да се върне при колата си, защото двете ѝ момчета са изплашени до смърт.

— Благодаря за помощта, мисис Стори — каза Луис.

— Няма за какво — простичко отвърна жената. — Но тази нощ на колене ще благодаря на Бога, че бяхте тук, доктор Крийд.

Луис смутено махна с ръка.

— Аз също — промълви Джъд, сетне се втренчи в лекаря. Очите му бяха ясни — явно бе успял напълно да се овладее — краткият миг

на объркване и страх бе преминал.

— Задължен съм ти до гроб, Луис.

— Я не се занасяй — отвърна лекарят и вдигна ръка за поздрав към мисис Сторн, която си бе тръгнала. Младата жена се усмихна и също му махна. Луис взе ябълка и я ухапа. Беше толкова сладка, че за миг небцето му изтръпна..., но усещането беше някак си приятно. „Тази вечер спечели, Луис“ — каза си той и с удоволствие продължи да яде ябълката. С изненада установи, че е гладен като вълк.

— Наистина съм ти задължен — повтори Джъд. — Винаги съм на твое разположение, ако се нуждаеш от някаква услуга.

— Благодаря — отвърна Луис. — Ще се възползвам от предложението.

Линейката от Бангор пристигна след двацет минути. Докато наблюдаваше санитарите, които поставиха носилката с Норма в задната част на колата, Луис хвърли поглед към дома си и забеляза, че Рейчъл наднича от прозореца на спалнята. Махна ѝ, тя също вдигна ръка за поздрав.

Двамата с Джъд стояха и гледаха как линейката потегли — синята лампа на покрива и проблясваше, но сирената мълчеше.

— Май че е по-добре да отида в болницата — промълви старецът.

— Тази вечер няма да ти разрешат да видиш жена си, Джъд. Ще ѝ направят електрокардиограма и ще я настанят в интензивното отделение, където посещенията са забранени, поне през първите дванайсет часа.

— Каж ми честно, ще се оправи ли? Наистина ли ще оздравее, Луис?

Той сви рамене.

— Няма никаква гаранция. Жена ти претърпя сериозен сърдечен пристъп. По мое мнение ще оздравее, дори след лечението ще се чувства по-добре от преди.

— Дано — каза Джъд и запали цигара.

Луис се усмихна, погледна часовника си с изненада установи, че е едва осем без десет — струваше му се, че е изминало безкрайно дълго време от момента, когато двамата с Ели бяха влезли в къщата на семейство Крендъл.

— Джъд, смятам да взема Ели и да продължим обиколката на къщите.

— Разбира се. (На странния му диалект думите му прозвучаха като „Рааз’се“). — Кажй й да се забавлява колкото се може по-добре — и да забрави неприятната случка.

— Ще й предам — отвърна лекарят.

Когато се прибра вкъщи, завари Ели все още облечена в маскарадния си костюм. Рейчъл обясни, че напразно се опитвала да я накара да сложи нощницата си — малката отказвала, с надеждата, че обиколката на къщите, прекъсната от сърдечната криза на Норма, ще продължи. Когато Луис й каза да облече палтото си, Ели радостно нададе вик и плесна с ръце.

— Прекалено е късно за нея — обади се Рейчъл.

— Ще вземем колата — опита се да я успокои лекарят.

— Хайде, Рейчъл, знаеш, че от месец насам с нетърпение очаква тази нощ.

— Е, добре — Рейчъл колебливо се усмихна, а Ели, която тревожно я наблюдаваше, отново извика и хукна за палтото си.

— Как е Норма?

— Смятам, че ще се оправи — отвърна Луис. Чувстваше се отлично. Беше уморен, но доволен. — Пристъпът не беше много силен. Ще се наложи да внимава повечко за здравето си, но когато си на седемдесет и пет, трябва да знаеш, че е настъпил краят на лудориите.

— Какъв късмет, че си бил там — истинска намеса на Провидението!

— Предпочитам да мисля, че е било късмет — каза той и се усмихна на дъщеря си, която се появи, облечена с палтото си. — Готова ли си, страшна вещице?

— Да — изчурулика малката. — Да вървим, хайде, хайде, хайде...

Когато след час пътуваха обратно към дома си (Ели се опита да протестира, когато баща й реши да прекъсне забавлението, но всъщност си личеше, че е уморена), малката изненада Луис със странния си въпрос:

— Татко, да не би аз да съм причинила сърдечната криза на мисис Крендъл, когато отказах да взема набитата ябълка?

Лекарят стреснато я изгледа и се запита откъде на децата им идват на ума подобни странни и дори суеверни хрумвания. Припомни си наивните поговорки от детинството си: „Ако стъпиш върху цепката в дъските, ще изпопадат на майка ти зъбите“, „Обича ме малко, колко жалко“, „Смееш ли се по обяд, баща ти е добре, плачеш ли след полунощ — баща ти ще умре“. Внезапно пред очите му изплува Гробището за домашни любимци, където надгробните плочи бяха подредени в странни концентрични окръжности. Въпреки желанието си, не успя да се надсмее над малодушието си.

— Разбира се, че не, скъпа. Когато беше в кухнята с двата призрака...

— Не са призраци, а близнаците Стори — прекъсна го дъщеря му.

— Добре де, докато беше заедно с тях, мистър Крендъл ми обясняваше, че напоследък жена му усещала болки в гърдите. Всъщност може да се каже, че благодарение на теб тя остана жива или най-малкото, че ти си причината кризата да няма по-сериозни последствия.

На свой ред Ели го изгледа учудено. Луис кимна.

— Норма се нуждаеше от лекар, котенце. За щастие се оказах в дома на Крендъл точно в този момент, защото те придружавах при обиколката по домовете.

Момиченцето се замисли, сетне кимна и рече делово:

— Във всеки случай, мисис Крендъл положително ще умре. Хората, претърпели инфаркт обикновено умират. Дори първия път да оздравеят, следва нов инфаркт... след това друг, докато... Бум!

— Мога ли да знам откъде си научила подобни мъдрости?

Малката мълчаливо сви рамене и Луис развеселено забеляза, че дъщеря му точно имитира собствения му привичен жест.

Ели му позволи да носи торбичката ѝ със сладкиши — знак на почти абсолютно доверие, — а Луис продължи да размишлява върху думите ѝ и странното ѝ поведение. Мисълта, че Чърч ще умре, я бе накарала да изпадне в истерия, но ето, че сега съвсем равнодушно приемаше предположението за евентуалната смърт на приятната старица. Какво беше казала? — следва нов инфаркт, след това друг и... Бум!

Когато се прибраха вкъщи, кухнята беше празна, но Луис дочу стъпките на жена си на горния етаж. Постави торбичката със сладкиши върху кухненския шкаф и се обърна към дъщеря си:

— Хората не винаги умират след сърдечен пристъп, Ели. Кризата на Норма не беше сериозна, освен това навреме успях да ѝ дам необходимите лекарства. Съмнявам се, че сърцето ѝ е засегнато. Тя...

— О, зная — весело произнесе Ели. — Но тя е възрастна и така или иначе скоро ще умре. Също и мистър Крендъл. Мога ли да изям една ябълка, преди лягане, татко?

— Не — отвърна Луис и замислено я изгледа. — Бързо се качвай в стаята си и не забравяй да измиеш зъбите си.

Сетне си каза: „Нима хората си въобразяват, че разбират детската психика?“

Когато къщата утихна и двамата съпрузи си легнаха, Рейчъл тихо попита:

— Как реагира Ели, Лу. Много ли се разтревожи?

„Не — каза си лекарят. — Оказа се, че на дъщеря ни е известно как старците умират на определени интервали, също както знае да пусне скакалеца, когато той зацвърчи... или че ако се препъне на тринайсетото прескачане на въжето, най-добрата ѝ приятелка ще умре... или пък, защото надгробните паметници в Гробището за домашни любимци са подредени в концентрични окръжности.“

— Ами — отвърна той. — Напротив, държа се много спокойно. Хайде да спим, уморен съм.

Същата нощ, докато семейство Крийд спяха в новия си дом, а в отсрещната къща Джъд седеше, без да склопи точи, падна нова слана. Призори задуха силен вятър, който обрули от дърветата и последните листа (които вече бяха скучновато кафяви, не обагрени в разкошни цветове).

Вятърът събуди Луис, който се повдигна на лакти, все още полусънен и замаян. Дочу стъпки, които се изкачваха по стълбата... бавни, провлечени стъпки. Пасков се бе върнал. „Само че от смъртта му са минали два месеца“ — помисли си Луис. Когато вратата се отвори, ще съзре отвратителен разложен труп; спортните гащета са покрити с плесен, тук-там плътта е изгнила и под нея се виждат костите, мозъкът се е превърнал в безформена маса. Само очите изглеждат живи... и блещукат злобно. Този път Пасков няма да

проговори, защото гласните му струни са напълно разложени и не могат да произвеждат нито звук. Но очите му... очите му ще мамят Луис да го последва.

— Не! — изстена лекарят и стъпките замряха.

Той стана, отиде до вратата и решително я отвори — от страх устните му бяха разтегнати в грозна гримаса, всичките му мускули бяха напрегнати. Навярно Пасков стои на прага с вдигнати ръце, като диригент на призрачен оркестър, който се готви да засвири гръмовитото встъпление към „Валпургиева нощ“.

Но Пасков липсваше, както би казал Джъд. Коридорът беше пуст, навсякъде цареше тишина само отвън долиташе виенето на вятъра. Луис се върна в леглото си и отново заспа.

---

[1] *Итчибод Брейн* — Игра на думи — Itchibod Brain в буквален превод означава „крастав мозък“. Всъщност Гейдж произнася неправилно името на героя ат „Легенда за сънната долина“ от Уошингтън Ървинг, на име Ишибод Крейн. — Бел. пр. ↑

На другия ден лекарят телефонира в интензивното отделение на бангорската болница. Оттам му съобщиха, че името на Норма все още фигурира в списъка на пациентите в критично състояние — това бе стандартната процедура, прилагана през първите двайсет и четири часа след сърдечен пристъп. За разлика от дежурния в болницата, гласът на частния лекар на Норма, доктор Уейбридж, звучеше много по-оптимистично.

— Съмнявам се, че е изкарала истински инфаркт на миокарда — заяви той. — Надявам се да няма сериозни последствия. Норма ви дължи живота си, доктор Крийд.

Няколко дни по-късно, подчинявайки се на импулсивно хрумване, Луис отиде в болницата с букет цветя и научи, че са преместили Норма в стая с две легла на долния етаж — явно състоянието ѝ се бе подобрило. Когато отиде при нея, завари в стаята ѝ Джъд. Норма възкликна от удоволствие, когато видя цветята и незабавно позвъни на сестрата с молба да донесе ваза. След това даде подробни указания на Джъд как да ги подреди и се успокои едва когато съпругът ѝ постави вазата върху шкафа в ъгъла

— Както виждаш, нашата майчица явно се чувства много по-добре — кисело отбеляза Джъд, след като бе прередил цветята за трети път.

— Не бъди нахален, Джъдсън — смъмри го Норма. Старецът се престори, че козирува и заяви:

— Слушам госпожо.

Най-сетне Норма се обърна към Луис.

— Искам да ти благодаря за стореното — произнесе тя с неподправена свенливост, която бе още по-трогателна. — Джъд твърди, че си спасил живота ми.

— Ами, преувеличава — смутено отвърна Луис.

— Хич не преувеличавам — намеси се старецът и с премрежени очи изгледа лекаря, по устните му играеше лека усмивка. — Нима

майка ти не те е учила, че никога не бива да отблъскваш благодарността на хората?

Луис не си спомняше майка му да се е произнасяла по този въпрос, но все му се струваше как един ден му бе обяснила, че фалшивата скромност крие в себе си зародиша на горделивостта.

— Норма, направих всичко според възможностите си — отвърна той.

— Добър човек си — промълви старицата. — А сега заведи някъде моя старец и му позволи да те почерпи една бира. Отново ми се приспа, а просто не знам как да го изгоня.

Джъд скочи на крака и извика:

— По дяволите, хайде да я послушаме, Луис. Побързай преди да е размислила.

Първият сняг падна седмица преди Деня на благодарността^[1].

На двайсети ноември снежната покривка беше дебела близо десет сантиметра, но денят преди празника беше ясен и студен, а небето — лазурносиньо. Луис изпрати семейството си до международното летище в Бангор. Рейчъл и децата първо щяха да отлетят за Бостън, а оттам да се прехвърлят на самолета за Чикаго, където щяха да прекарат празниците с родителите на Рейчъл.

— Не е честно — повтори Рейчъл навярно за двайсети път, откакто преди месец се бяха заели със сериозно обсъждане на въпроса. — Неприятно ми е, че ще прекараш Деня на благодарността сам-самичък в празната къща Луис. Все пак, това е семеен празник.

Луис премести в другата си ръка Гейдж, който изглеждаше огромен в новата си канадка и с обещани от учудване очи се оглеждаше наоколо. Ели се бе залепила до големия прозорец и наблюдаваше излитането на някакъв, военен хеликоптер.

— Не си въобразявай, че ще роня сълзи в бирата си — засмя се Луис. — Джъд и Норма ме поканиха на печена пуйка и на всички традиционни мезета. По дяволите, всъщност аз трябва да се чувствам виновен. И без това никога не съм си падал по шумните семейни сбирки. Започвам да пия от три следобед, докато гледам футболния мач по телевизията, в седем заспивам, а на другата сутрин се събуждам с усещането, че цяла балетна трупа танцува в главата ми и надава възторжени викове. Единственото, което ме притеснява е, че заминаваш сама с двете деца.

— Всичко ще бъде наред — прекъсна го Рейчъл. — Чувствам се като принцеса, защото пътуваме в първа класа. Надявам се, че Гейдж ще спи по време на полета от Бостън до Чикаго.

— Винаги си била мечтателка — изрече Луис и двамата избухнаха в смях.

По високоговорителя оповестиха полета за Бостън, Ели се завтече към тях и възкликна:

— Нашият самолет е, мамо. Хайде-хайде-хайде! Самолетът ще тръгне без нас.

— Не бой се — прекъсна я майка ѝ, която стискаше в ръката си трите розови бордови карти. Беше облякла коженото си палто, което всъщност бе някаква кафява имитация наподобяваща... наподобяваща кожата на воден плъх. Луис си помисли, че изкуствено или не, палтото прави жена му очарователна. Рейчъл изглеждаше страхотно.

Навярно очите му издадоха мислите му, защото жена му импулсивно го прегърна, като за малко щеше да сплеска Гейдж помежду им. Малкият я изгледа стреснато, но явно не се разтревожи много.

— Луис Крийд, обичам те — промълви Рейчъл.

— Мамо! — с треперещ от нетърпение глас извика Ели. — Хайде-хайде-хай...

— Добре де, добре — примирено въздъхна Рейчъл. — Дръж се прилично, Луис.

— Обещавам, че ще залича всички улики — ухилено отвърна лекарят, сетне добави: — Предай специални поздравии на родителите си.

— Ах, ти! — възкликна Рейчъл и леко сбръчка нос. Не бе успял да я заблуди — жена му отлично знаеше защо той предпочита да остане в Мейн. — Много смешно, няма що!

Луис наблюдаваше как най-близките му хора се качиха на автобуса и изчезнаха от погледа му до следващата седмица...

Още не бяха заминали, а вече се чувстваше самотен и тъгуваше за тях. Приближи се до големия прозорец, където преди малко бе стояла Ели, пхна ръце в джобовете си и загледа как хамалите товарят багажа.

Истината за отношенията му с родителите на Рейчъл бе съвсем проста — още от пръв поглед съпрузите Голдман от Лейк Форест не

харесаха Луис. Не само заради произхода му от по-долна класа, а най-вече, защото явно очакваше от дъщеря им, за която цели осемнайсет години се бяха грижили с почти религиозна всеотдайност и която бе посещавала най-скъпите училища, да го издържа по време на следването му. При това бяха абсолютно сигурни, че бъдещият им зет навярно ще бъде изхвърлен от университета поради слаб успех.

Луис бе готов да се примири с отношението им, както бе правил от началото на запознанството си с Рейчъл. Сетне се случи нещо, за което жена му не знаеше и никога нямаше да научи (поне от него). Ъруин Голдман му предложи да плати цялата такса за обучението му по медицина. Щеше да отпусне „стипендия“ (точно така се бе изразил) при условие, че Луис незабавно развали годежа си с Рейчъл.

По онова време Луис не бе достатъчно зрял, за да се справи с подобно безобразие, но такива мелодраматични предложения (или подкупи, ако трябва да наричаме нещата с истинските им имена), рядко се правят на зрели хора, които са, примерно, 85 годишни. Преди всичко Луис се чувстваше безкрайно уморен. Прекарваше осемнайсет часа седмично в университета, други двама — наведен над учебниците, а още петнайсет отделяше за работата си като сервитьор в пицарията до хотел „Уайтхол“. Освен това се чувстваше изнервен. Същата вечер мистър Голдман бе необичайно любезен, за разлика от предишните случаи, когато се държеше подчертано студено. Голдман го покани да изпуснат по една пура в неговия кабинет и на Луис му се стори, че двамата съпрузи тайничко се спогледаха. По-късно, когато бе в състояние спокойно да анализира случилото се, си каза, че навярно същият страх изпитват конете, когато подушат прериен пожар. Очакваше, че всеки момент Голдман ще го обвини, че спи с дъщеря му. Но вместо това, бъдещият му тъст му направи невероятното предложение — дори с жест на бонвиван от фарс по Ноел Кауърд измъкна от вътрешния джоб на смокинга си чековата си книжка и я размаха пред лицето на Луис. Младежът не издържа и избухна: обвини Голдман, че иска да постави дъщеря си под стъклен похлупак като музейен експонат, че не се съобразява с никого, освен със себе си и го нарече надут и безчувствен мръсник. Едва по-късно тайничко си призна, че гневната му реакция е предизвикана от облекчение.

Откровенията относно гадния му характер, с които бе обсипал Ъруин Голдман, в никакъв случай не можеха да бъдат окачествени като

дипломатична крачка към одобряването. Бъдещият му тъст забрави да играе ролята на герой на Ноел Кауърд и последвалият диалог бе забавен, но и безкрайно вулгарен. Голдман нареди на Луис да се омиа и обеща, че ако още веднъж го зърне на прага си, ще го изхвърли като мръсно куче. На свой ред Луис го посъветва да натика в задника си чековата книжка. Голдман заяви, че е виждал най-пропаднали безделници, които са много по-способни от Луис Крийд. Луис му каза да натика и кредитните си карти при чековата си книжка.

Размяната на обиди едва ли предвещаваше блестящи взаимоотношения между него и родителите на Рейчъл.

Все пак Рейчъл успя да ги сдобри (едва след като двамата се извиниха, въпреки че очевидно ни най-малко не бяха променили мнението си един за друг). Мистър Голдман явно се бе отказал от мелодраматичните предположения; ето защо не последва театрална сцена от рода на „от днес вече не си ми дъщеря“.

Тъстът му навярно би се съгласил дъщеря му да се омъжи за снежния човек само за да ѝ угоди. Въпреки това, в деня на сватбата лицето на Ъруин Голдман, издокаран със сребристо сако, силно напомняше строгите неумолими лица, гравирани върху каменните египетски саркофази. Младоженците получиха сервиз за шестима от английски порцелан и микровълнова печка, но не и пари. През годините, докато Луис учеше медицина, Рейчъл работеше като продавачка в магазин за дамска конфекция. До ден днешен не бе научила истината за разговора между Луис и баща си... знаеше само, че отношенията между родителите ѝ и съпруга ѝ са „обтегнати“... особено между Луис и баща ѝ.

Луис имаше възможност да замине със семейството си за Чикаго, въпреки че заради работата му се налагаше да вземе обратния самолет три дни по-рано от Рейчъл и децата. Но не там беше бедата. Всъщност изпитваше ужас при мисълта, че ще прекара цели четири дни в компанията на фараон Им-Хо-Теп и на неговата съпруга — сфинкс.

Както обикновено става в подобни случаи, раждането на децата донякъде бе размекнало родителите на Рейчъл. Луис предполагаше, че може напълно да стопи леда помежду им, като се престори, че е забравил вечерта в кабинета на Голдман. Много важно, че Голдман ще усети как зет му разиграва комедия! Но честно казано (Луис не се самозаблуждаваше относно чувствата си към родителите на Рейчъл),

не му се искаше да направи първата стъпка към помирението. От вечерта в кабинета бяха изминали цели десет години, но те не можеха да накарат Луис да забрави как му бе призляло в момента, когато старецът наля две чаши с бренди и с театрален жест измъкна чековата си книжка от вътрешния джоб на идиотския си смокинг. Естествено, бе изпитал облекчение, че тъстът му не е разбрал за нощите (общо пет на брой), когато Рейчъл бе прекарала в тясното му, изтърбушено легло, но всъщност бе повече изненадан от собственото си отвращение от стареца, което изпитваше и досега.

Нищо не му пречеше да замине за Чикаго, но предпочиташе да изпрати на тъста си дечурлигата, дъщеря му и кратко писъмце.

Самолетът „Боинг-727“ на компанията „Делта“ се откъсна от рампата и направи завой... изведнъж Луис забеляза Ели, която стоеше на един от предните люкове и като обезумяла размахваше ръце. Той отвърна на поздрава ѝ и се усмихна, сетне някой — Ели или Рейчъл — вдигна Гейдж до люка. Луис му направи знак с ръка и малкият също вдигна своята — може би виждаше баща си или подражаваше на Ели.

— Господи, пази семейството ми — промърмори Луис, дръпна ципа на канадката си и се отправи към паркинга. Тук вятърът фучеше толкова силно, че бе принуден да придържа ловджийската си шапка, за да не бъде отнесена. Докато се опитваше да отключи лявата врата на колата, дочу шум от излитане на самолет и се обърна — „Боинг“-ът се извиси над сградата на летището сред бученето на двигателите си и се стрелна нагоре в синьото небе.

Луис отново махна за поздрав. Чувстваше се напълно изоставен и, колкото и да е нелепо, му идваше да се разплаче.

Мъката по семейството му не го напусна и вечерта, когато повторно пресече шосе 15, след като се бе почерпил няколко бири в компанията на Джъд и на Норма. Старицата бе изпила чаша вино, защото доктор Ейбридж дори ѝ го препоръчваше. Тъй като навън беше студено, вече седяха в кухнята, вместо на верандата.

Джъд бе заредил с дърва малката печка; тримата се бяха настанили около нея и се наслаждаваха на топлината, мъжете отпиваха от студента си бира. Джъд разказа как преди двеста години индианците от племето микмак предотвратили дебаркирането на англичаните в залива Мачиас. Той обясни, че по това време микмаките всявали ужас у белите хора и добави, че и до ден днешен внушават същото чувство

на мейнските адвокати и на колегите им от федералното правителство, натоварени да преговарят с тях по повод земите им.

Прекараха изключително приятна вечер, но Луис непрекъснато си мислеше как ще се прибере в празния си дом от другата-страна на шосето. Докато пресичаше поляната, покрита със скреж, който скърцаше под краката му, дочу как телефонът в дома му иззвъня. Спусна се да тича, с ритник отвори входната врата, тичешком премина през хола (и събори поставката за списания), сетне влетя в кухнята, като покритите му със скреж подметките се изпързалиха по линолеума. Сграбчи слушалката на телефона и извика:

— Ало?

— Луис? — гласът на Рейчъл прозвуча съвсем ясно. — Вече сме в Чикаго. Пътуването премина без проблеми.

— Чудесно — отвърна той, настани се до телефона, за да продължи разговора и си помисли: „Господи, бих дал всичко на света, за да сте при мене.“

---

[1] *Денят на благодарността* — Национален празник на САЩ, четвъртият четвъртък на месец ноември, посветен на добрината на Господ, който е дарил първите заселници, дошли с „Мейфлауър“ с обилна жътва (1621 година). ↑

Норма и Джъд бяха приготвили великолепен обяд по случай Деня на благодарността. След като се нахрани, Луис се върна вкъщи — чувстваше се преситен и сънен. Качи се в спалнята, като за миг се наслади на тишината свали мокасините си и си легна. Беше малко след три часа; навън бледото зимно слънце се опитваше да си пробие път през облаците.

„Само ще подремна“ — каза си той, сетне потъна в дълбок сън.

Събуди се от звъненето на телефона върху нощното шкафче. Опипом вдигна слушалката, докато се опитваше да се събуди напълно. Чувстваше се объркан от факта, че навън вече падаше мрак. Чуваше фученето на вятъра и тихото шумолене на котела на парното отопление.

— Ало? — промърмори той. Сигурен бе, че отново се обажда Рейчъл, за да му пожелае приятно прекарване на празника. Сега ще даде слушалката на Ели, която ще му каже няколко думи, след това ще се обади и Гейдж и ще забърбори неразбираемите си фрази... По дяволите, как бе успял да проспие целия следобед, след като твърдо възнамеряваше да гледа мача по телевизията...

Само че беше сбъркал: този път се обаждаше Джъд.

— Луис? Боя се, че те очаква неприятна изненада... Луис стана от леглото, като се опитваше да прогони съня, който объркваше мислите му.

— Джъд, ти ли си? Какво се е случило?

— Ами, на поляната пред нашата къща има някаква мъртва котка. Струва ми се, че е котаракът на дъщеря ти.

— Чърч? — попита Луис и сърцето му се сви. — Сигурен ли си, Джъд?

— Е, не давам стопроцентова гаранция, но животното много прилича на вашето.

— О, по дяволите. Веднага идвам, Джъд.

— Чакам те.

Луис остави слушалката и за миг остана неподвижен. После отиде до тоалетната, obu мокасините си и слезе на долния етаж.

„Може би есе пак не е Чърч. Самият Джъд твърди, че не е напълно сигурен. Господи, та котаракът не се качва дори на горния етаж, ако някой не го занесе дотам... Защо е трябвало да пресича пътя?“

Но дълбоко в сърцето си знаеше, че мъртвият котарак наистина е Чърч. Какво ще обясни на Рейчъл, която положително ще се обади вечерта, какво ще каже на Ели?

Без всякаква връзка, изведнъж си припомни собствените си думи: *„От лекарската практика ми е известно, че всичко, абсолютно всичко, може да се случи на живите същества... Може би ще се наемеш да обясниш на Ели какво ще стане, ако някой камион прегази котарака ѝ?“* Но тогава изобщо не бе предполагал какво ще се случи с Чърч, нали?

Спомни си как веднъж Уикс Съливан, един от приятелите, с които играеше покер, го запитва как е възможно да желае само съпругата си и да не получава ерекция при вида на голите жени, които от сутрин до вечер преминават през кабинета му. Луис се опита да му обясни, че повечето хора имат погрешна представа за лекарската професия — жената, която идва, за да ѝ бъде направена цитонамазка или за да научи как сама да изследва гърдата си — не разкрива голото си тяло пред лекаря, подобно на Венера, излизаща от вълните. Виждат се само гърда, вулва, бедро. Останалата част от тялото е закрыта с чаршаф, освен това, прегледът винаги се извършва в присъствието на медицинска сестра, най-вече, за да се запази репутацията на лекаря. Само че Уикс Съливан отказа да му повярва и често повтаряше: *„За мен цицата си е цица, а цацата — цаца. Или през цялото време си надървен, или изобщо не можеш да го вдигнеш“.* Луис простишко отвърна, че *„цицата“* на жена ти е различна.

„Същото се отнася и за семейството ми“ — помисли си той. Чърч не трябваше да умира, защото принадлежеше към вълшебния кръг на семейство Крийд. Луис не успя да обясни на приятеля си, че подобно на другите хора, лекарите също се стараят да затварят очи пред неприятните факти.

Гърдата, която не принадлежи на жена ти, изобщо не е гърда. В лекарския кабинет тя е само част от човешката анатомия. Можеш до

посиняване да цитираш статистическите данни за заболяемостта от левкемия при децата, без да повярваш, че собственото ти дете ще бъде сломено от неизлечимата болест. „Какво, моето дете ли?“ (или дори котарака на детето ми?) „Докторе, сигурно се шегувате!“

Хайде, успокой се. Опитай се да разсъждаваш логично.

Задачата му ставаше още по-трудна, когато си спомнеше истерията, обзела Ели при мисълта, че Чърч ще умре.

Тъп шибан котарак, защо ни беше притрябвал?

Но котаракът вече не можеше да чука. Нали го кастрираха, за да не умре.

— Чърч? — извика той, но дочу само мърморенето на котела на парното, който поглъщаше долар след долар. Надникна в хола, но канапето, върху което напоследък котаракът дремеше по цял ден, беше празно. Животното не спеше и върху радиатора. Луис почука върху празната чинийка на котарака сигурен начин да го накара да дотича, ако е наблизо, но този път котаракът не се появи. Луис бе уверен, че никога вече няма да го види жив.

Неохотно облече канадката си, нахлупи шапката си и тръгна към вратата. После, подчинявайки се на някакъв вътрешен глас, отвори шкафа под умивалника и приклепна пред него. Рейчъл използваше два вида найлонови пликове — малките бели торбички бяха за кошчетата за смет в къщата, а големите зелени чували се поставяха на дъното на казана за боклук. Луис взе един от големите чували — след кастрирането Чърч беше надебелял.

Напъха чувала в страничния джоб на канадката си и без да знае защо, изпита неприятно чувство, когато пръстите му докоснаха хлъзгавия и студен найлон. Сетне заключи входната врата и се отправи през шосето към дома на Джъд.

Наближаваше пет и половина и почти се бе стъмнило. Заснежните полета изглеждаха мъртви. Последните отблясъци на слънцето очертаваха странна оранжева лента на хоризонта отвъд реката. Мразовитият вятър, който фучеше над шосе 15, накара бузите на Луис да изтръпнат и отнесе бялото облаче пара, която излизаше от устата му.

Той потръпна, но не от студ, а от внезапно обзелото го силно и настойчиво чувство на самота. Струваше му се, че никаква метаморфоза не може да изрази силата на това чувство — то нямаше

нито форма, нито образ. Луис просто се чувстваше изолиран от всички, недосегаем и равнодушен.

От другата страна на шосето забеляза Джъд, навлечен със зелената си канадка. Лицето му бе полузакрито от обточената с кожа качулка. Застанал на заскрежената поляна, старецът наподобяваше статуя — безжизнена фигура сред мъртвешкия пейзаж, над който се спускаше нощта и където цареше тишина, ненарушавана от птича песен.

Когато Луис стъпи на шосето, безжизнената фигура на Джъд изведнъж се раздвижи. Старецът размаха ръце и извика нещо, но думите му бяха заглушени от вятъра. Луис отстъпи назад и изведнъж осъзна, че воят се е засилил. След миг прозвуча клаксон и камион на „Оринко“ профуча толкова близо до него, че въздушната струя развя дрехите му. Луис ужасено си помисли, че за малко щеше да попадне право под колелата на проклетата машина.

Този път се огледа и в двете страни, преди да пресече, но видя само задните светлини на танкера, които бързо се отдалечаваха в мрака.

— Изплаших се, че камионът ще те блъсне — каза Джъд. Внимавай, Луис.

Въпреки че стоеше съвсем близо до него, лекарят не можеше да види лицето на стареца и за миг изпита неприятното чувство, че в мрака стои някакъв непознат.

— Къде е Норма? — попита той, като избягваше да погледне пухкавата камара, просната в краката на Джъд.

— Отиде на празничната църковна служба. Навярно ще остане за вечерята, въпреки че едва ли ще хапне залък.

Нов порив на вятъра за миг отметна качулката му и Луис видя, че пред него наистина стои Джъд — пък и кой друг можеше да бъде?

— Всъщност празничната служба е повод за жените да си организират дамско тържество — продължи Джъд. — След обилния обяд, едва ли могат да хапнат нещо повече от сандвичи. Норма ще се прибере около осем.

Луис коленичи, за да разгледа мъртвата котка. Леко я преобърна с облечената си в ръкавица ръка, като мислено си казваше: „Господи, дано не е Чърч. Дано да е друга котка, дано Джъд да е сбъркал“.

Разбира се, че беше Чърч. Котаракът не беше смазан или обезобразен, явно бе станал жертва на някой от големите танкери или самосвали, които непрекъснато се движеха по шосе 15. „Всъщност, какво търси камион на «Оринко» по пътя на връх празника?“ — разсеяно се запита той. Полуотворените очи на котарака бяха изцъклени и наподобяваха зелени топчета. Устата му също бе отворена; от нея беше изтекла съвсем малко кръв, която бе изцапала бялото „лигавниче“ на гърдите на котарака.

— Вашият котарак ли е, Луис?

— Да — с въздишка отвърна лекарят. За първи път установи, че е обичал Чърч; навярно не толкова страстно, както Ели, но по свой собствен начин. През седмиците, последвали кастрирането му, Чърч се бе променил. Беше станал дебел и муден и с мъка изминаваше краткото разстояние между канапето, леглото на Ели и чинийката си и почти никога не излизаше от къщата. Сега, когато беше мъртъв, Луис разпозна в него стария Чърч. Окървавената му муцунка бе изкривена в хищна гримаса и разкриваше острите му зъби. В мъртвите му очи се четеше гняв. Изглеждаше сякаш след краткия си и глупав живот като евнух, в момента преди да умре, Чърч бе преоткрил истинската си природа.

— Да, наистина е Чърч — каза той. — Господи, как ще съобщя на Ели за смъртта му?

В един миг му хрумна една идея: ще погребее Чърч в Гробището за домашни любимци, без да поставя надгробна плоча или подобна щуротия. Тази вечер, когато разговаря с дъщеря си по телефона, няма да спомене нито дума за котарака; утре небрежно ще отбележи, че не го е виждал през целия ден, а по-късно ще изкаже предположението, че навярно Чърч се е запилял някъде — котките често го правят. Ели сигурно ще се разтревожи, но все пак няма да знае с абсолютна сигурност, че котаракът е мъртъв, няма да последва повторение на скандала, предизвикан от отказа на Рейчъл да признае съществуването на смъртта... лека-полека дъщеря му ще свикне с отсъствието на любимия си котарак.

„*Страхливец!*“ — Нашепна му някакъв вътрешен гласец.

„*Такъв съм, признавам. Но кой обича кавгите?*“

— Малката много обичаше котарака, нали? — прекъсна размислите му Джъд.

— Да — разсеяно отвърна Луис и леко побутна главата на животното. Тялото бе започнало да се вкочанява, но главата се движеше необикновено лесно. Явно бе счупен вратът. Луис ясно си представяше какво се е случило. Чърч е пресичал шосето — един Бог знае защо — и е бил блъснат от кола или от камион, при което са били счупени вратните му прешлени и е бил отхвърлен на поляната пред къщата на Джъд... Или пък си е счупил врата, когато е паднал върху скованата от сланата земя. Всъщност нямаше абсолютно никакво значение. Която и от двете хипотези да предпочетеше Луис, заключението беше едно и също: Чърч бе мъртъв.

Луис погледна към Джъд, готов да изкаже на глас предположенията си, но старецът се бе извърнал и втречено наблюдаваше оранжевия отблясък на слънцето, което се бе скрило зад хоризонта. Качулката му беше отметната назад, а лицето му изглеждаше замислено и сериозно... дори сурово.

Луис измъкна зеления чувал от джоба си, като го стискаше, за да не го отнесе вятърът. Шумоленето на найлона като че върна Джъд към действителността.

— Да май че доста го обича — повтори старецът.

Луис изненадано установи, че приятелят му говори в сегашно време и почувства, че го побиват тръпки. Всъщност цялата сцена — падащият мрак, студът и силният вятър — беше зловеща, като в готически роман.

„Ето го и Хийтклиф^[1], който броди из пустите поля — помисли си Луис и се смръщи срещу вятъра, който биеше в лицето му. — Вижте как се готви да пусне любимата котка на семейството в найлоновия плик. Браво, юнак!“

Сграбчи Чърч за опашката, отвори чувала и повдигна котарака. Тялото се отлепи от леда с неприятен разкъсващ звук, който накара Луис да свъси вежди от мъка и от отвращение. Котаракът изглеждаше невероятно тежък, сякаш смъртта се бе загнездила в него като камък.

„Господи, тежи като чувал с пясък.“

Джъд хвана отвора на плика и му помогна да пусне вътре животното; лекарят изпита странно облекчение, когато се отърва от натежалото тяло.

— Какво смяташ да правиш? — попита Джъд. Обрамченото му от качулката лице изглеждаше като издялано от камък, очите му се

взираха в Луис.

— Ще го оставя в гаража, а утре сутринта ще го погребя.

— Къде — в Гробището за домашни любимци?

Луис сви рамене и отвърна:

— Да.

— Ще кажеш ли на Ели?

— Ами... трябва да си помисля.

За миг Джъд остана неподвижен и мълчалив, сетне на лицето му се изписа решителност.

— Почакай малко, Луис — каза той и се запъти към дома си.

Явно и през ум не му минаваше, че може би Луис не иска да чака нито секунда в мразовитата нощ. Движеше се бързо и гъвкаво, сякаш бе младеж, а не осемдесет и три годишен старец. Луис понечи да възрази, но изненадващо за самия себе си се подчини. Стори му се, че не е съвсем на себе си: откри, че няма нищо против да остане прикован на мястото си, докато Джъд се отдалечаваше към дома си.

Когато вратата се затвори зад гърба на стареца, Луис вдигна лице срещу вятъра; пликът с тялото на котарака прошумоля между краката му.

Чувстваше се доволен.

Точно така. За първи път, откакто се бяха преселили в Мейн, усети, че е у дома. Застанал сам-самичък сред призрачния мрак и заскрежените поля, предвещаващи скорошно настъпване на зимата, Луис се почувства нещастен и същевременно странно въодушевен — струваше му се, че от детството си не е бил в подобна пълна хармония със себе си.

„Става нещо особено, Буба. Чувствам, че ще се случи нещо, при това — много странно.“

Отметна главата си назад и съзря зимни звезди, обсипващи бързо притъмняващото небе.

Не знаеше колко дълго ги е съзерцавал, но навярно изминалото време можеше да се измери със секунди или с минути. Някаква светлинка проблесна на верандата на Джъд, заподскача към външната врата и се спусна по стълбата. Оказа се, че идва от голямо електрическо фенерче, което Джъд държеше в едната си ръка. В другата носеше предмет във формата на кръст, но след секунда Луис

видя, че са кръстосани кирка и лопата. Старецът подаде кирката на Луис, който я пое със свободната си ръка и възкликна:

— По дяволите, Джъд, какво си намислил? Не може да го погребем тази вечер.

— Можем и трябва го направим — отвърна старецът, чието лице бе скрито от качулката.

Ярката светлина на фенерчето блестеше в очите на лекаря и му пречеше да види изражението на приятеля си.

— Стъмва се, Джъд. Стана късно и много студено...

— Да вървим — промълви старецът. — Трябва да направим необходимото.

Лекарят поклати глава и отново се залови да го убеждава, но установи, че думите му звучат безсмислено и абсурдно на фона на виещия вятър и на обсипаното със звезди тъмно небе.

— По-добре да почакаме, докато съмне... — поде той.

— Ели обича котарака, нали? — прекъсна го Джъд.

— Да, но...

Джъд зададе нов въпрос, в който се четеше желязна логика:

— А ти обичаш ли Ели?

— Разбира се, нали ми е дъ...

— Тогава върви след мен. Луис се подчини.

Докато вървяха към Гробището за домашни любимци, лекарят на няколко пъти се опита да заговори Джъд, но старецът не обели нито дума. Накрая Луис се отказа. Изненадано установи, че усещането на задоволство (странно при сегашните обстоятелства, но напълно реално) все още не го е напуснало. Като че всичко допринасяше за щастието му: болката в раменете, предизвикана от носенето на чувала с Чърч в едната ръка и кирката — в другата и леденият вятър, който виеше в короните на дърветата и смразяваше всички открити части на тялото му. Когато влязоха в гората, снегът престана да вали. Луис си помисли, че се чувства щастлив от светлината на фенера на Джъд, подобна на примитивна факла, отдалечаваща се все по-навътре в гората. Усети всепроникващо, магнетично, неизбежно присъствие на някаква тайна. На някаква мрачна тайна.

Сенките на дърветата се отдръпнаха встрани и пред очите на Луис проблесна заснежената полянка.

— Тук ще починем — обясни Джъд.

Луис остави чувала на земята и с опакото на ръката си избърса потта от челото си. Джъд бе казал, че ще починат тук. Но нали вече бяха в гробището за домашни любимци? На светлината на фенерчето бе успял да различи надгробните паметници. Старецът уморено се отпусна върху тънкия пласт сняг и закри лицето си с ръце.

— Джъд? Какво ти е?

— Нищо ми няма. Трябва само да си поема дъх.

Луис седна до него и пет-шест пъти пое дълбоко въздух, сетне каза:

— Знаеш ли, от години насам не съм се чувствал толкова добре. Зная, че не бива да говоря така, когато отивам да погребва котарака на дъщеря си, но това е самата истина. Чувствам се прекрасно.

Джъд също на няколко пъти въздъхна дълбоко и отвърна:

— Знам. Случва се с всички. Човек не избира сам миговете на жалост или тъга. Освен това, гробището също ти влияе, но недей да му се доверяваш, не бива да се поддаваш. Хероинът кара наркоманите да се чувстват на седмото небе, но рано или късно ги убива — телом и духом. Това място действа по същия начин — никога не забравяй думите ми. Господи, надявам се, че постъпвам правилно, но изобщо не съм сигурен. Понякога нишките в главата ми се объркват. Предполагам, че е признак на старческо оглупяване. Не говори, а ме следвай — прекъсна го старецът. — Върви след мен и не поглеждай надолу. Зная прохода през преградата, но трябва да го преминем бързо и уверено.

Луис започваше да мисли, че все пак всичко е сън, че просто не се е събудил от следобедната дрямка. Каза си: *„Ако бях буден, нямаше да посмея да се изкача върху камарата мъртви дървета — все едно да се напия и да скоча с парашут. Но все пак ми се струва, че наистина ще го направя. Следователно... все още сънувам. Прав ли съм?“*

Джъд кривна вляво от центъра на преградата от сухи клони. Фенерчето му освети скупчените на камара

(кости)

повалени дървета и изгнили дънери. Когато се приближиха, окръжността, описвана от светлината на фенерчето стана по-малка, но блясъкът му — по-силен. Старецът уверено започна да се изкачва, без дори да се огледа, за да се увери, че е на точното място. Вървеше сигурно и без да се приведе, а не като планинар, който се катери по

стръмен склон. Движеше се така, сякаш просто се изкачваше по някаква стълба и дори не поглеждаше в краката си, като че знаеше къде се намира всяко стъпало.

Луис го последва, като се опитваше да му подражава: не поглеждаше в краката си и не търсеше опорна точка. Хрумна му, че камарата мъртви дървета няма да му причини зло, ако не ѝ позволи. Естествено, съзнаваше, че се заблуждава, подобно на пиян шофьор, който е сигурен, че е в безопасност, щом носи медальон с образа на Свети Кристофър.

Заблуда или не, но се оказа, че му помага.

Този път не чу счупване на сух клон под тежестта на тялото си, наподобяващ пистолетен изстрел, кракът му не попадна в дупка, пълна с остри, избелели от слънцето трески, готови да се забият в плътта му и да я разкъсат. Обувките му (мокасини „Хъш пъпис“, абсолютно неподходящи за изкачване на прегради от повалени дървета) нито веднъж не се подхлъзнаха върху мъха, който покриваше старите дънери, тялото му нито веднъж не се олюля. Около него, вятърът виеше лудешки и огъваше боровите дървета.

Видя как Джъд застана на върха на преградата, сетне старецът се спусна по другата страна — от погледа на Луис изчезнаха глезените му, бедрата му и най-сетне горната част на тялото му. Светлината на фенерчето проблясваше напосоки върху превиващите се от вятъра клони на дърветата от другата страна на... бариерата. Да, точно така, защо да се преструва — камарата от мъртви клони наистина беше бариера.

Луис също достигна върха и за миг спря, поставил десния си крак върху изгнил стар дънер, който стърчеше от камарата стари клони под ъгъл от трийсет и пет градуса, а левия — върху нещо по-еластично — навярно купчина от борови клонки. Не посмя да погледне надолу, само премести тежкия чувал с тялото на Чърч в лявата си ръка, а в дясната взе лопатата. Вдигна лице и леденият вихър разроши косата му. Вятърът беше толкова студен, толкова чист и някак си... *постоянен.*

Луис продължи спускането си бавно, сякаш се шляеше безцелно. Веднъж под краката му шумно се прекърши клон, дебел колкото китка на борец, но на Луис не му мигна окото. Като по чудо подхлъзналият му се крак намери опора на стабилно закрепено дърво, двайсетина

сантиметра по-надолу. Луис дори не залитна. Едва сега разбра ротните командири, които през Първата световна война се разхождали из окопите под дъжд от куршуми и си подсвиркваха „Типерари е далеч“. Сегашното му преживяване беше пълна лудост, но абсурдността му го правеше невероятно вълнуващо.

Продължи да слиза, втренчил поглед пред себе си, право в кръгчето светлина от фенера на Джъд. Старецът стоеше неподвижно и го чакаше. Когато стигна в подножието на могилата от сухи дървета и краката му отново стъпиха на солидна почва, в душата на Луис припламна въодушевление, както от въглените се издига пламък, когато ги залее с бензин.

— Успяхме! — извика той, остави лопатата и потупа Джъд по рамото. Преживяването му напомни как в детството си бе пресякъл железопътната линия на сантиметри от приближаващия се влак; как се бе изкачил до върха на ябълковото дърво, който се огъваше под вятъра като корабна мачта. От двайсет или повече години насам не се бе чувствал толкова млад и жизнен.

— Джъд, успяхме! — повторно извика той.

— Нима се съмняваше? — попита старецът.

Луис понечи да отвърна: „*Как да не се съмнявам! Имахме късмет, че не си строшихме главите!*“, сетне стисна устни. От мига, в който Джъд се бе отправил към преградата от мъртви дървета, Луис не бе продумал. И дори не се тревожеше как ще се върнат обратно.

— Не, струва ми се — отвърна той.

— Да вървим — прекъсна го Джъд. — Чака ни още път — около пет-шест километра.

Двамата се отправиха по пътеката, която както подозираше Луис, продължаваше от другата страна на преградата. На места явно се разширяваше; светлината на фенерчето не бе достатъчна да я освети изцяло, но Луис усещаше, че пространството около тях се е увеличило, сякаш дърветата са се отдръпнали, да им сторят път. Един-два пъти вдигна очи и забеляза звезди, които проблясваха сред гъстите корони на дърветата, ограждащи пътеката. За миг пред краката им се стрелна някакво съществуване — зелените му очи проблеснаха на светлината на фенерчето — сетне то изчезна в тъмнината.

Понякога пътеката толкова се стесняваше, че гъстите шубраци закачаха канадката на Луис. Той напразно прехвърляше тежестта от

едната в другата си ръка — сега болката в раменете му беше постоянна. Стъпките му бяха равномерни и ритъмът им му действаше хипнотизиращо. Чувстваше, че от странното място наистина се излъчва някаква сила. Спомни си как през последната година в гимназията той, приятелката му и още една двойка, се разхождаха из полето, докато се озоваха в края на черен път, близо до някаква електроцентрала. Започнаха да се прегръщат, но не след дълго приятелката на Луис заяви, че иска да се прибере вкъщи или да отиде някъде другаде, защото я заболели всички зъби (или поне пломбираните, които бяха повече от останалите). Луис също си тръгна с удоволствие. Въздухът около електроцентралата го изнервяше и възбуждаше. И тази вечер имаше същото усещане, но сега беше много по-силно. Излъчването бе мощно, но някак си приятно. Приличаше на...

Джъд бе спрял в подножието на нисък хълм и лекарят налетя право в него.

— Почти стигнахме — спокойно промълви старецът. — Последната част от пътя прилича на преминаването през купчината сухи дървета — трябва да се движаш ритмично и уверено. Върви след мен и не поглеждай надолу. Забеляза ли, че се спуснахме по хълма?

— Да.

— Намираме се на границата на местността, наречена от микмаките „Тресавицето на малкия бог“. Търговците на кожи, които успявали да го преминат, го кръстили „Тресавицето на мъртвеца“ — онези от тях, които излизали от него невредими, повече никога не идвали по тези места.

— Да не би да има подвижни пясъци?

— О, да, в изобилие! Цели „поточета“, които извираат през дебелия пласт пясък, наслоил се на мястото на някогашен ледник. Винаги сме му викали кварцов пясък, въпреки че навярно си има някакво научно име.

Старецът изгледа Луис и за миг на лекарят му се стори, че в очите му проблясва лукаво пламъче. Имаше нещо неприятно в изражението на стареца и въздухът около него бе зареден с напрежение, както въздухът около електроцентралата в онази далечна нощ. Не, определено имаше нещо неприятно в цялата работа.

Сетне Джъд насочи фенерчето в друга посока и неприятното изражение на лицето му изчезна.

— По пътя ще видиш много странни неща — продума той. — Въздухът е по-тежък, сякаш е зареден с електричество... или нещо подобно.

Луис сепнато го изглежда.

— Какво има? — попита старецът.

— Нищо.

— Може би ще забележиш пламъчета, които моряците наричат „Светлинките на «Свети Елм»“ — продължи Джъд. — Понякога те добиват странни форми, но не им обръщай внимание и гледай встрани. Навярно ще чуеш и звуци, наподобяващи човешки гласове, но знай, че са само гмурците от брега на Проспект. Странно, но отгук се чува много надалеч.

— Гмурци ли? — скептично попита Луис. — По това време на годината?

— Точно така — повтори старецът. Гласът му бе ужасяващо безизразен и неразгадаем.

За миг Луис изпита огромно желание отново да види лицето му. Странното проблясване на очите му...

— Джъд, къде отиваме? По дяволите, какво търсим сред тази пустош на края на света?

— Ще ти кажа, когато стигнем — отвърна Джъд и се извърна. — Внимавай, гледай да стъпваш по туфите.

Продължиха пътя си, като прескачаха от едно затревено място на друго. Краката на Луис се движеха автоматично, без всякакво усилие. Подхлъзна се само веднъж, когато лявата му обувка проби тънката коричка лед върху някаква локва и попадна в студената и тинеста застояла вода. Той побърза да го измъкне и продължи да върви, воден от подскачащата светлина на фенерчето на Джъд. Тази светлинка, която проблясваше между дърветата, му припомни пиратските истории, които обичаше да чете в детството си. Шайка кръвожадни мъже, копаещи дупка за дублоните под лунната светлина... сетне един от тях пада с куршум в сърцето върху сандъка със съкровището, защото пиратите смятали — или поне така твърдяха авторите на подобни кървави истории, — че духът на мъртвия им другар ще бъде най-верният страж на плячката.

„Само, че сега няма да заравяме съкровище, а кастрирания котарак на дъщеря ми“ — помисли си Луис.

Усети, че го напушва лудешки смях и побърза да го заглуши.

Не чу звуци, „подобни на гласове“, нито видя блуждаещи огньовете, но след като прескочи няколко туфи, погледна надолу и забеляза, че краката му, чак до бедрата, са потънали в белезникава мъгла, която му се стори някак си гладка... и напълно непрозрачна. Струваше му се, че се движи сред почти безтегловен сняг.

Въздухът като че беше изпълнен със сияние и бе по-топъл. Луис виждаше как Джъд крачи равномерно пред него, праметнал през рамо кирката. Тя подсилваше илюзията, че старецът е тръгнал да закопава някакво съкровище.

Луис отново изпита абсурдно въодушевление и внезапно се зачуди, дали Рейчъл не се опитва да му се обади; телефонът му звъни ли звъни с рационалния си, прозаичен звън. Дали...

Той за малко отново щеше да се сблъска с Джъд. Свел глава, старецът бе спрял по средата на пътеката, стиснатите му устни изразяваха напрежение.

— Джъд? Какво...

— Шшт-т!

Луис притихна и неспокойно се огледа. Мъглата се бе поразсеяла, но все още не можеше да види обувките си. Внезапно дочу силен шум от строшени клони. Някакво същество си пробиваше път през гората — някакво огромно същество.

Понечи да попита Джъд дали е лос (всъщност му се струваше по-вероятно да е мечка), но се отказа, защото си припомни думите на стареца: „Оттук се чува много надалеч“.

Несъзнателно сведе глава по подражание на Джъд и се заслуша. Отначало му се стори, че звукът идва отдалеч, а след това — от съвсем близо; ето, че се отклони, сетне заплашително се понесе към мястото, където се намираха... Луис усети как капки пот оросиха челото му и се стекоха по премръзналите му бузи. Премести чувала с Чърч в другата си ръка. Дланта му се бе изпотила и зейналият найлон изглеждаше мазен, готов да се изхлузи от юмука му. Сега звуците, издавани от незнайното същество се дочуха толкова отблизо, че лекарят очакваше всеки момент да го види; представяше си как се изправя на задните си крака и закрива звездите с невъобразимото си, огромно и косматото тяло.

Вече не мислеше, че е мечка.

Вече не знаеше какво да мисли.

След миг странното същество отмина и изчезна.

Луис понечи да каже: „Какво беше това?“, но в този момент от мрака се разнесе безумен смях, пронизителен и истеричен, който ту се засилваше, ту отслабваше. Пискливите му нотки дразнеха слуха и смразяваха кръвта. На Луис му се стори, че всичките му стави са замръзнали и че внезапно е натезжал — страхуваше се, че ако се обърне и хукне да бяга, подвижните пясъци в тресавището ще го погълнат.

Смехът отново се разнесе, сетне се превърна в кикотене, напомнящо трошене на ронлива скала; след миг пак се извиси и прерасна в постепенно затихващ писък, който положително щеше да премине в хълцания, ако не бе заглъхнал.

Отнякъде се чуваше шум от водни капки, придружен от монотонния вой на вятъра, подобен на шума на голяма река сред огромното небесно корито. С изключение на тези звуци, в тресавището на „Малкия бог“ цареше тишина.

Луис целият се разтрепери. Побиха го тръпки, които сякаш започнаха от корема му и запълзяха по цялото му тяло. Да, „запълзяха“ бе най-точната дума — Луис имаше чувството, че плътта му се движи. Устата му беше пресъхнала, като че не му бе останала нито капчица слюнка. Въпреки това странното въодушевление не го напускаше: беше изпаднал в състояние, близко до лудост.

— За Бога, какво е това? — дрезгаво прошепна той.

Старецът се обърна и го погледна; в мрачината на Луис му се стори, че Джъд се е състарил с четирийсет години. В очите му вече не проблясваше странното, лукаво пламъче, лицето му беше изопнато, а в погледа му се четеше ужас. Но когато проговори, гласът му бе спокоен.

— Просто гмурец — каза той. — Да вървим, почти стигнахме.

Двамата продължиха пътя си, след малко туфите изчезнаха и краката им отново стъпиха върху солидната почва. Луис имаше чувството, че се намират сред открито поле, въпреки че сега странното сияние във въздуха бе изчезнало и той едва успяваше да различи гърба на Джъд, който бе три крачки пред него. Усети под краката си заскрежена трева, която скърцаше като натрошено стъкло при всяка негова стъпка. После отново навлязоха в гората. Луис усети миризмата

на бор, елховите иглички заглушаваха стъпките му, от време на време дочуваше пращенето на счупено клонче.

Напълно беше изгубил представа за времето и за посоката, но не след дълго Джъд отново спря и се обърна към него.

— Внимавай, тук има стъпала. Издялани са в скалата, вече не си спомням дали са четирийсет и две, или четирийсет и три. Просто ме следвай. Озовем ли се на върха, смятай, че сме стигнали. Когато изкачим и последното стъпало, ще се озовем на мястото, където отиваме.

Той отново се заизкачва и Луис отново го последва.

Каменните стъпала бяха доста широки, но чувството, че почвата се изплъзва изпод краката му, бе доста обезпокояващо. От време на време обувките му се подхлъзваха върху разпръснатите камъчета и скални отломки.

Дванайсет... тринайсет... четиринайсет...

Вятърът стана по-студен и по-бръснещ и Луис усети, че лицето му изтръпва. Питаше се дали се намират над горския пояс. Вдигна очи и видя безчет звезди, които студено проблясваха в тъмното небе. Никога досега те не го бяха карали да се чувства толкова дребен, незначителен, нищожен. Хрумна му извечния въпрос: „Има ли разумни същества там горе?“. Но вместо да го изпълни с почуда, мисълта го изпълни със студен ужас, сякаш се бе запитал как ще се почувства, ако изяде шепа гърчеци се червеи.

Двайсет и шест, двајсет и седем... двајсет и осем...

„Между другото, кой е издялал стъпалата в скалата? Индианците? Дали микмаките са познавали металните оръдия на труда? Трябва да попитам Джъд.“

Мисълта за индианците го накара да си представи заобикалящата ги дива природа и му напомни за странното същество, преминало покрай тях, докато вървяха из гората. Кракът му се подхлъзна и той протегна ръка към каменната стена, за да запази равновесие. Под защитените си от ръкавицата пръсти усети студения камък, оцърбен и набразден от времето. „Прилича на безкрайно изтъняла суха кожа“ — помисли си той.

— Да не ти е лошо, Луис? — промърмори Джъд.

— Нищо ми няма — отвърна лекарят, въпреки че се бе задъхал и мускулите му бяха напрегнати до краен предел от тежестта на чувала с

мъртвия котарак.

Четирийсет и две... четирийсет и три... четирийсет и четири...

— Четирийсет и пет са — каза Джъд. — Оказа се, че съм забравил. Не съм идвал тук близо дванайсет години. Никога не съм предполагал, че ще се наложи да се връщам отново. Хайде, Луис скачай.

Той сграбчи Луис за ръката, помогна му да изкачи последното стъпало и изрече:

— Пристигнахме.

Луис се огледа — виждаше добре, въпреки че мястото бе осветено само от отблясъка на звездите. Стояха върху обсипана с камъчета площадка на върха на скала, която се подаваше като черен език от тънкия почвен слой върху вулканичното плато. Обърна се и забеляза върховете на борове, под които се виеше пътеката, водеща към стъпалата. Очевидно се бяха изкачили на върха на скалистото плато — геоложка аномалия, която би изглеждала по-на място в Аризона или в Ню Мексико. На върха на платото (или може би беше хълм или угаснал вулкан?), растеше трева, но не се виждаше нито едно дърво, поради което слънцето бе разтопило навалелия сняг. Когато отново се обърна към Джъд, лекарят забеляза как сухата трева се превива под студения вятър, който духаше в лицето му и разбра, че стоят на върха на някакъв хълм, а не върху изолирано плато. На известно разстояние от тях, теренът отново се издигаше и се виждаха високи дървета. Платото, върху което стояха, изглеждало сякаш си неестествено на фона на характерните за Нова Англия ниски и леко заоблени хълмове.

„Микмаките са познавали металните оръдия на труда“, без всякаква причина мислено си повтори той.

— Ела с мен, Луис — каза Джъд и се отправи към горичката, която се намираше на трийсетина метра от тях. Тук вятърът беше по-силен, но някак си освежаващ. Под сенките на боровите дървета — най-старите и най-високите, които бе виждал — Луис съзря неподвижни силуети. Цялостното впечатление, създавано от разположената на върха на хълма пустинна поляна, бе на празнота — но празнота, която вибрираше.

Тъмните силуети се оказаха каменни надгробни плочи.

— Микмаките изравнили и посипали с пясък върха на хълма — обясни Джъд. — Никой не знае точно как са го направили, както е неизвестен начинът, по който майте изграждали пирамидите си. Самите индианци, подобно на майте, вече не си спомнят нищо.

— Но защо им е притрябвало да го правят?

— На това място се намирало гробището им — отвърна старецът. — Ето защо искам да погребеш тук котаракът на Ели. Знаеш ли, микмаките не страдали от предразсъдъци — обикновено погребвали домашните любимци редом с господарите им.

На Луис му хрумна, че египтяните имали много по-префинени обичаи: когато умирала някоя царска особа, убивали всичките ѝ домашни животни, за да последват в отвъдния свят душата на собственика си. Някъде беше чел, че след смъртта на някаква фараонска дъщеря, заклали над десет хиляди домашни животни, включително и шестстотин прасета и двеста фазана. Преди да прережат гърлата на прасетата, ги напръскали с розово масло — любимият парфюм на починалата принцеса.

„Египтяните строили и пирамиди. Никой не знае точно за какво служат пирамидите на майте (някои, например мегалитите на Стоунхендж, се използват при навигацията и хронографията), но ние прекрасно знаем какво са били и са египетските пирамиди — гигантска възхвала на смъртта, най-огромните надгробни плочи, сътворени от човека. «Тук почива Рамзес II — най-добрият на света»“ — помисли си Луис и избухна в див необуздан кикот.

Джъд го изгледа, но явно не бе изненадан.

— Погребви животното си Луис — изрече той. — През това време ще запаля една цигара. Бих ти помогнал, но трябва да свършиш всичко сам. Всеки сам погребва мъртъвците си — такъв е бил обичаят по онова време.

— Джъд, за какво говориш? Защо ме доведе тук?

— Защото спаси живота на Норма — отвърна старецът. Гласът му прозвуча искрено — Луис беше уверен, че той вярва на онова, което казва. Но същевременно някакво шесто чувство му подсказваше, че старецът лъже... или че него го заблуждават, а той предава внушението на Луис. Внезапно си припомни искрата, която за миг бе проблеснала в очите на приятеля му.

Но тук, на върха, всичко изглеждаше незначително. Важен бе само вятърът, подобен на голяма въздушна река, която сякаш го обгръщаше и развяваше косата му.

Джъд седна и опря гръб в дънера на някакво дърво, после драсна клечка кибрит и запали цигара, като прикриваше пламъчето в шепите си.

— Ако искаш, почини си, преди да започнеш — каза той.

— Не съм уморен — отвърна Луис. Всъщност би трябвало да поразпита приятеля си за странното гробище, но откри, че няма никакво желание. Чувстваше, че върши нещо нередно и същевременно — правилно. Ето защо реши да си мълчи... поне засега. В момента го занимаваше само един проблем.

— Смяташ ли, че ще успея да изкопая гроба тук? Почвеният слой ми изглежда много тънък — обърна се той към стареца и посочи с глава обсипаната с камъни полянка.

Джъд бавно кимна с глава и отвърна:

— Вярно е, че тук е доста каменисто. Общо взето, ако видиш, че върху почвата расте трева, значи е достатъчно дебела, за да се изкопае гроб. Индианците погребвали тук мъртъвците си от незапомнени времена. Но не очаквай, че работата ти ще бъде много лека.

Луис и не се надяваше. Земята беше камениста и твърда и той скоро разбра, че ще се наложи да използва кирката, за да изкопае достатъчно дълбок гроб за котарака. Ето защо започна да сменя инструментите: отначало разкопаваше земята и разклащаше камъните с кирката, сетне изхвърляше с лопатата изкопаната пръст. Ръцете започнаха да го болят, топлина се разля из премръзналото му тяло и изведнъж го обзе силно желание да свърши добре работата си. Започна да си подсвирква през зъби, както правеше понякога, докато зашиваше някоя рана. От време на време кирката попадеше в по-твърда скала и от метала изхвърчаха искри, а дървената дръжка потреперваше в ръцете му. Усети, че дланите му се покриват с мехури, но не им обърна внимание, въпреки че обикновено, както всички лекари, пазеше ръцете си. Вятърът развяваше косата му и напяваше монотонно.

Луис чуваше отронването на камъчета, заглушавано от воя на вихъра. Хвърли поглед през рамо към Джъд и забеляза, че старецът се е привел и събира най-големите камъни, изкопани от него, и ги трупна на купчина.

— За могилата — обясни той, когато забеляза, че Луис го гледа.

— О! — възкликна Луис и продължи работата си.

Изкопа трап с ширина шейсет сантиметра и дължина — близо метър. („Приготвих на проклетия котарак гроб, колкото кадилак“ — помисли си той.) Когато дупката стана дълбока около петдесет сантиметра и от кирката хвърчаха искри при почти всеки удар, Луис облекчение захвърли инструментите и запита Джъд дали е както трябва.

Старецът се приближи и критично огледа гроба.

— Струва ми се, че е добре — промълви той. — Важното е на теб да ти харесва.

— А сега ще ми обясниш ли за какво е нужно всичко това? — попита Луис.

Старецът се поусмихна и рече:

— Микмаките вярвали, че този хълм е вълшебен, както и гората, простираща се североизточно от тресавището. Изравнили и посипали с пясък върха на хълма и започнали да погребват мъртвците си тук, далеч от всичко. Индианците от другите племена не припарвали до гробището, пенобскотите дори разправяли, че гората е обитавана от духове. След много години траперите започнали да твърдят същото. Навярно някои от тях съзрели блуждаещите огънчета в „тресавището на Малкия бог“ и решили, че виждат призраци.

Старецът отново се усмихна и Луис си помисли: „Ах, приятелю, пак се опитваш да ме забаламосаш!“

— След време дори микмаките престанали да се изкачват дотук — продължи Джъд. — Човек от тяхното племе твърдял, че видял в гробището Уендиго и че земята се е „развалила“. По този повод микмаките се скарали... или поне така съм чувал в детството си. Всъщност, не знам доколко историята отговаря на истината, защото я разказваше онзи стар къркач Стани Бий^[2] — така му викахме на Стенли Бушар. От Стани Бий винаги можеше да се очакват някаква измишльотина.

Луис, който знаеше единствено, че Уендиго е името на вампир от епоса на североамериканските индианци, замислено попита:

— А ти вярваш ли, че почвата се е променила, че земята се е „развалила“?

Джъд се усмихна, по-точно — устните му се разтегнаха.

— Вярвам, че това място е опасно, но не за кучета, котки или хамстери — тихо рече той. — Хайде Луис, погребви животното си.

Луис пусна чувала в трапа и бавно го зари с изкопаната пръст. Чувстваше се премръзнал и уморен. Шумът от падането на буците пръст върху найлоновия плик го подтискаше. Не съжеляваше за стореното, но странното въодушевление започваше да го напуска, искаше му се необикновеното приключение вече да е свършило. Обратният път му се струваше безкрайно дълъг.

Шумоленето от падащи камъчета постепенно заглъхна, сетне спря, дочуваше се само глух звук от зариваната пръст. Луис хвърли и последната лопата земя в трапа (Изневиделица си спомни думите на своя чичо — собственик на погребално бюро, които бе чул и датираха отпреди около хиляда години: „Пръстта никога не стига за заравяне на гроба“), после погледна Джъд.

— А сега — могилата — каза старецът.

— Слушай, Джъд, много съм уморен и...

— Не забравяй, че го правиш заради котарака на Ели — неумолимо изрече Джъд. — Тя би искала всичко да бъде наред.

Луис с въздишка отвърна:

— Навярно си прав.

Необходимите му бяха още десет минути да натрупа на камара камъните, които Джъд му подаваше един по един. Когато свърши, върху гроба на Чърч се издигаше ниска, конусообразна могила и въпреки умората си, лекарят се почувства доволен. Току-що издигнатият надгробен паметник изглеждаше някак си на мястото си сред другите осветени от звездите могили. Навярно Ели никога няма да го зърне (от мисълта, че дъщеря ѝ ще трябва да премине през тресавището с подвижни пясъци, на Рейчъл навярно ще ѝ побелеят косите), но достатъчно бе, че той го е видял.

Луис се изправи, изчисти полепналата по коленете му пръст и се обърна към Джъд:

— Повечето от старите могили са се разпаднали.

Сега виждаше по-ясно — из полянката бяха разпилени камъни, откъртени от другите надгробни паметници. Но Джъд се бе погрижил Луис да изгради могилата само от скалните отломки, които сам бе извадил при изкопаването на гроба.

— Ами да — рече старецът. — Нали ти казах: гробището съществува от незапомнени времена.

— Сега добре ли е?

— Да — отвърна Джъд и го потупа по рамото. — Свърши добра работа Луис. Никога не съм се съмнявал в тебе. Хайде да си вървим.

— Джъд... — понечи да запита лекарят, но приятелят му побърза да вземе кирката и се отправи към стъпалата. Луис нарами лопатата и изтича да го настигне, сетне забави крачка: трябваше да пази силите си за дългия път.

Обърна се за последен път, но не можа да различи могилата над гроба на котарака Уинстън Чърчил, която се сливаше с тъмните сенки.

„Просто превъртахме филма обратно“ — уморено си помисли Луис, когато излязоха от гората и се озоваха на ливадата зад неговия дом. Не знаеше колко време е изминало — когато следобеда си бе легнал да подремне, беше свалил часовника си и навярно той все още се намираше на перваза на леглото му. Знаеше само че е отмалял, капнал, уморен до смърт. Последният път, когато бе изпитал подобно изтощение, бе преди шестнайсет — седемнайсет години; в края на първия си ден в чикагската служба по чистотата, където (още ученик) работеше през лятото.

Върнаха се по същия път, откъдето бяха дошли, но Луис измени цялото разстояние сякаш насън. Спомняше си само, че веднъж се препъна, докато преминаваше преградата от мъртви дървета. Когато политна напред, ни в клин, ни в ръкав, му хрумна за Питър Пан („О, Господи, загубих щастливите си мисли и ето, че паднах“), но Джъд уверено протегна здравата си ръка и го подкрепи. След няколко минути се озоваха край последните убежища на Смъки и на Трикси, и на Марта — нашата любима зайка, после закрачиха по пътеката, по която толкова отдавна Луис бе вървял заедно с Джъд и с цялото си семейство.

Отново си припомни съня за Виктор Пасков, който го бе довел до пристъп на сомнамбулизъм, но умореното му съзнание отказваше да свърже отдавнашното му нощно приключение с преживяното тази вечер. Хрумна му, че „разходката“ в компанията на Джъд наистина е била опасна — за разлика от измислените приключения в романите на Уилки Колинс^[3].

Фактът, че бе изранил ръцете си до кръв, докато е бил в почти сомнамбуличен транс, бе най-малката беда. По-страшното беше, че би могъл да се пребие, докато изкачваше преградата от мъртви дървета. Всъщност и двамата с Джъд можеха да загинат. Едва ли можеше да окачества поведението си като нормално, но в умората си предпочиташе да припише странната си постъпка на объркването и мъката, породени от смъртта на любимото на цялото семейство животно.

И ето, че отново се намираха близо до домовете си.

Двамата крачеха мълчаливо и спряха едва на алеята зад къщата на Луис. Вятърът продължаваше да стене и от време на време надаваше силен вой. Луис безмълвно подаде лопатата на Джъд.

— По-добре да се прибирам — най-сетне продума старецът. — Луела Бисон или Рути Пъркинс ще докарат Норма вкъщи и тя ще се чуди къде съм.

— Имаш ли часовник? — попита Луис. Бе изненадан, че Норма още не се е прибрала; тялото му бе натежало от умора и му се струваше, че минава полунощ.

— О, да — отвърна старецът. — Винаги го нося — разделям се с него само когато се събличам.

Той бръкна в джоба на панталоните си и отвори гравираната капачка на часовника.

— Минава осем и половина — извести Джъд и щракна капачката.

— Какво? — смаяно запитва лекарят. — Сигурен ли си?

— А според теб колко е часът? — попита старецът.

— Мислех, че е много по-късно.

— Е, до утре, Луис — изрече Джъд и понечи да си тръгне.

— Джъд?

Той се извърна и въпросително го изглежда.

— Джъд, какво направихме тази нощ?

— Погребяхме котарака на дъщеря ти.

— И това ли е всичко?

— Какво друго? — попита Джъд. — Добро момче си Луис, но задаваш прекалено много въпроси. Понякога човек прави нещо само защото дълбоко в сърцето съзнава, че е необходимо. Но понякога същият този човек свършва работата си, а след това чувства угризение

на съвестта, задава излишни въпроси и има смущения в храносмилането (само че те не са в стомаха, а в главата му). И ето, че започва да се пита дали не е сгрешил. Досещаш ли се какво искам да кажа?

— Да — отвърна Луис и си помисли, че навярно старецът е прочел мислите му, докато крачеха из полето по посока на дома му.

— Той не се досеща, че трябва да попита сърцето си, за да преодолее съмненията си — продължи Джъд, докато настойчиво се вираше в лицето на лекаря. — А ти как смяташ, Луис?

— Мисля, че може би имаш право — бавно отвърна Луис.

— А когато човек таи някаква тайна в сърцето си, не бива да я раздразва, нали?

— Ами...

— Точно така — възкликна старецът, сякаш Луис се бе съгласил с него. — Не бива.

И продължи със спокоен, уверен и неумолим глас, от който Луис го побиваха тръпки.

— Има тайни, които никога не трябва да се разкриват. Казват, че жените по-добре умеят да пазят тайни и сигурно е вярно, но всяка жена, която поне малко познава живота, ще потвърди, че никога не е надниквала в мъжкото сърце. Почвата в сърцето на мъжа е покамениста, Луис — също като земята в старото гробище на микмаките — скалите са току под пръстта. Мъжът засажда каквото може... и се грижи за него.

— Джъд...

— Престани да задаваш въпроси, Луис. Примири се със стореното и се вслушай в гласа на сърцето си.

— Но...

— Никакво, „но“. *Примири се със стореното и се вслушай в гласа на сърцето си.* Постъпихме правилно... или поне така се надявам от все сърце. В друго време би означавало грешка — страхотна грешка.

— Ще отговориш ли само на един въпрос?

— Първо го задай, пък след това ще видим.

— Откъде знаеш за съществуването на индианското гробище?

Въпросът се въртеше из главата на Луис, докато вървяха по обратния път, освен това той се питаше дали в жилите на Джъд не тече

индианска кръв, въпреки че старецът изглеждаше стопроцентов англосаксонец.

— Ами от Стани Бий — с изненада рече Джъд.

— Значи той просто ти е разказвал за него?

— Не — каза старецът. — Гробището на микмаките не е място, за което се споменава случайно по време на разговор. Когато бях десетгодишен, погребях там кучето си Спот. То се надяна на ръждива телена ограда, докато преследваше някакъв заек. Раните му се инфектираха и кучето се спомина.

Внезапно Луис почувства, че има нещо нередно в думите на стареца, че те някак си не съвпадат с нещо, което му бе казал преди, но беше прекалено уморен, за да се сети точно какво. Джъд замълча и втренчи в лекаря непроницаемите си старчески очи.

— Лека нощ, Джъд — продума Луис.

— Лека нощ.

Старецът пресече шосето, нарамил кирката и лопатата.

— И благодаря! — импулсивно извика лекарят. Джъд не се обърна, само вдигна ръка в знак, че го е чул. В този момент телефонът в къщата иззвъня.

Луис се затича, като потръпваше от болка в бедрата и в гръбнака си, но когато нахлу в топлата кухня, телефонът бе иззвънял шест-седем пъти и замлъкна точно когато той сграбчи слушалката. Все пак Луис я вдигна и извика: „Ало?“, но дочу само сигнала.

„Сигурно е Рейчъл — помисли си той. — Ей, сега ще ѝ се обадя“. Но изведнъж се почувства прекалено уморен да избере чикагския номер и да си размени любезности с майката на Рейчъл (или още по лошо — с баща ѝ, който обичаше да размахва чековата си книжка), преди да разговаря с жена си... и с Ели. Да, дъщеря му положително не си е легнала — нали в Чикаго е с един час по-рано. Ели положително ще го попита какво прави Чърч.

„Чърч ли? О, много е добре. Само дето го прегази камион на «Оринко». Не зная защо, но съм абсолютно убеден, че е бил камион на «Оринко». В противен случай на историята на случилото се ще липсва драматизъм, ако разбираш какво искам да кажа. Не разбираш ли? Е, няма значение. Камионът го уби, но изобщо не го обезобрази. Двамата с Джъд го погребяхме в старото гробище на микмаките — нещо като продължение на Гробището за домашни любимци, ако

разбираш какво искам да кажа. Направихме си страхотна екскурзия. Някога ще те заведе там и ще поставиш цветя на паметника му — извинявай, на могилата му. Всъщност ще го направим, когато подвижните пясъци замръзват и мечките заспят зимния си сън.“

Луис остави слушалката, отиде до умивалника и го напълни с гореща вода, сетне свали ризата си и се изми. Въпреки студа се бе изпотил като свиня и смърдеше точно по същия начин.

Откри в хладилника парче задушено месо, нарязва го на парчета и го постави върху филия хляб, а най-отгоре подреди няколко колелца кромид лук. Огледа критично „произведението“ си, преди обилно да го полее с кетчъп и да го покрие с още една филия хляб. Ако го видеха Рейчъл и Ели, положително щяха да смръщят нос от отвращение — уф, ама че гадно!

„Голям пропуск, скъпи дами“ — помисли си Луис с безспорно задоволство и ухапа сандвича си — много беше вкусен. Изведнъж си припомни думите на Конфуций: „Онзи, който мирише като свиня, яде като вълк“ и максимата го накара да се усмихне. Довърши сандвича си, като отпиваше прясно мляко направо от картонената опаковка (още един лош навик, от който Рейчъл се опитваше да го отучи), после се качи в спалнята си, съблече се и си легна, без дори да си измие зъбите. Болката във всички част на тялото му се бе превърнала в непрестанно пулсиране, което му действаше почти успокояващо.

Часовникът му беше на перваза, където го бе оставил, той го взе и се втренчи в циферблата. Невероятно — само девет и десет! Цялото приключение вече започваше да му изглежда като сън, като нов пристъп на сомнамбулизъм.

Луис изгаси нощната лампа, обърна се на една страна и заспа.

Събуди се в три часа сутринта и с провлечени стъпки отиде в тоалетната. Докато уринираше и примигваше като бухал срещу флуоресцентната лампа внезапно разгада противоречието в думите на Джъд и изведнъж се разсъни: сякаш две машинни части, които трябва да влизат гладко една в друга, се бяха сблъскали и отскочили.

Преди няколко часа Джъд бе казал, че кучето му починало, когато бил десетгодишен — умряло от инфекция, след като се наранило върху оградата от ръждива бодлива тел. Но в онзи далечен ден в края на лятото, когато цялото семейство Крийд бе посетило Гробището за домашни любимци, приятелят му бе споменал, че

животното умряло от старост и е погребано тук, на хълма — дори бе посочил надгробната плоча с избледнял от времето надпис. Луис пусна водата, изгаси осветлението и отново си легна. Още нещо не съвпаднаше и след миг се сети точно какво: Дждъд беше роден през хиляда и деветстотната година, а когато бяха в Гробището, бе обяснил на Луис, че кучето му умряло при започването на Първата световна война. Ако старецът имаше предвид началото на войната в Европа, значи е бил четиринайсетгодишен или най-много — седемнайсет, ако ставаше дума за влизането на Съединените Щати във войната.

Но преди малко бе споменал, че е бил десетгодишен, когато Спот умрял.

„Е, Дждъд е доста възрастен, а паметта на старците често им изневерява — смутено си помисли той. — Самият Дждъд го признава: спомена, че напоследък напразно се опитва да си спомни добре познати му имена и адреси, че понякога сутрин забравя задачите, които си е поставил от предишния ден... Всъщност доста се държи за човек на неговата възраст. Състоянието му съвсем не може да се нарече старческо оглупяване, а по-скоро — отслабване на паметта. Никак не е чудно, че не помни датата на смъртта на кучето или как точно е умряло, след като оттогава са изминали седемдесет години. Забрави го, Луис.“

Въпреки всичко, не можа веднага да заспи; дълго лежа буден, докато се вслушваше в шумовете на празната къща и във вятъра, който виеше в стрехите.

После, неусетно, сънят дойде. Докато се унасяше, на Луис му се стори, че дочува как боси крака се изкачват по стълбата. Помисли си: „Остави ме намира, Пасков! Стореното е сторено и мъртвите са си мъртви.“ — и стъпките заглъхнаха.

И въпреки че до края на тази ужасна година се случиха много необясними събития, духът на Виктор Пасков вече не обезпокои Луис нито насън нито наяве.

---

[1] *Хийтклиф* — герой от „Брулени хълмове“ на Емили Бронте. — Бел. ред. ↑

[2] *Бий* — съкращение на първата буква от името Бушар. Всъщност тук думата „*bee*“ (пчела) е употребена, за да подчертае, че

човекът, който носи името, не е с всички си (от фразата „A bee in one’s bonnet“). ↑

[3] *Уилки Колинс* — Английски романист. Най.известните му произведения — „Лунният камък“ и „Жената в бяло“ се смятат за предшественици на криминалния роман. — Бел. ред. ↑

На другата сутрин Луис се събуди в девет. Ярка слънчева светлина нахлуваше през прозорците, защото спалнята гледаше на изток. Телефонът иззвъня. Луис се пресегна, сграбчи слушалката и извика:

— Ало?

— Здравей! — прозвуча гласът на Рейчъл. — Надявам се, че те събудих.

— Вярно е, мръсница такава — отвърна Луис и се усмихна.

— Ооо, не е хубаво да говориш така, стар лош мечок — заяви жена му и продължи:

— Снощи напразно се опитах да се свържа с тебе — сигурно си бил при Джъд?

Луис се поколеба за части от секундата и побърза да каже:

— Да, изпих няколко бири у тях. Норма беше на някаква дамска сбирка по случай Деня на благодарността. Мислех да ти се обадя, но... нали знаеш...

— Разбирам — отвърна Рейчъл.

Поговориха няколко минути и жена му го осведоми за семейството си, от което Луис ни най-малко не се интересуваше, въпреки че изпита тайничко и злобно задоволство, когато чу, че тъстът му оплешивява прогресивно.

— Искаш ли да говориш с Гейдж? — запита Рейчъл.

— Разбира се — усмихнато заяви Луис. — Само гледай да не затвори телефона както минали път.

В слушалката се разнесе пращане, някъде отдалеч лекарят чу как жена му убеждава малкия да каже: „Здравей, татко“.

Накрая Гейдж избърбори:

— Зд'аей, тате!

— Здравсти, Гейдж — бодро произнесе Луис. — Как си? как живееш? Силно се надявам, че отново си успял да събориш поставката за лули на дядо си. Може би този път си унищожил и колекцията му от марки!

В продължение на половин минута Гейдж бърбореше неразбрано в ухото му, като от време на време произнасяше правилно по някоя дума — *мама, Ели, баба, дядо, кола* (Луис развеселено отбеляза, че синът му изговори думата „кола“ провлечено, като истински янки), *камион* и *ака* — явно речникът му се увеличаваше.

Най-сетне Рейчъл успя да изтръгне слушалката от ръцете му и малкият нададе негодуващ вик. Луис почувства облекчение: обичаше сина си до полуда и страдаше от отсъствието му, но да разговаряш с толкова малко дете бе все едно да играеш крибидж с луд: противникът ти хвърля картите, когато му дойде наум и внезапно установяваш, че си започнал да преместваш клечките обрано.

— При теб всичко наред ли е? — запита Рейчъл.

— Да — отвърна лекарят, този път без следа от колебание. Съзнаваше, че преди малко е прекрачил някаква невидима граница, когато бе казал на Рейчъл, че е прекарал вечерта в компанията на Джъд. Мислено си припомни думите на стареца: *„Почвата в мъжкото сърце е по-камениста, Луис... Човек засажда каквото може... и се грижи за него“*. После продължи:

— Честно казано, малко ти е скучно, освен това ми липсваш.

— Нима искаш да кажеш, че не се радваш, задето за няколко дни си се отървал от цирка?

— О, разбира се, че обичам тишината — призна лекарят. — Но след първите двама и четири часа започва да ми действа на нервите.

— Мога ли да говоря с татко? — отдалеч долетя гласът на Ели.

— Луис, Ели иска да ти се обади.

— Добре, дай ми я.

Луис разговаряше с дъщеря си в продължение на цели пет минути. Малката се похвали с куклата, подарена ѝ от баба ѝ, и разказа как с дядо си посетили кланиците („Господи, колко лошо мирише там, татко!“ — възкликна тя, а баща ѝ си помисли: *„И дядо ти не е цвете за мирисане, миличка“*), как помагала да омесят хляб и как Гейдж се изтръгнал от ръцете на Рейчъл, докато му сменяла пелените. Гейдж изтичал по коридора и се изакал точно пред вратата на дядовия кабинет. „Юнак!“ — помисли си Луис и широко се усмихна.

Точно когато си въобразяваше, че поне за тази сутрин обяснението му се е разминало и са канеше да помоли Ели да даде слушалката на майка си, за да се сбогуват, дъщеря му попита:

— Татко, как е Чърч? Мъчно ли му е за мен?

Усмивката на Луис помръкна, но той отговори веднага, с престорена небрежност:

— Предполагам, че е добре. Снощи му устройх пиршество с остатъците от задушното и го изведох навън. Тази сутрин не съм го виждал, но едва сега ставам.

„Божичко, дори окото ти не мигна — сигурен съм, че от теб ще излезе отличен убиец. Доктор Крийд кога за последен път видяхте починалия? Вечеря тук снощи — всъщност изяде пълна чиния със задушено. Оттогава не съм го виждал.“

— Е, целуни го от мен.

— Пфу, притрябвало ми е да целувам твоя котарак! — възмутено възкликна Луис и дъщеря му се изсмя, после попита:

— Искаш ли да кажеш още нещо на мама?

— Да, нека да ми се обади.

Това бе всичко. Луис поприказва с жена си още няколко минути, но повече не стана дума за Чърч. После двамата си казаха за последен път „обичам те“ и лекарят затвори телефона.

— Това е положението! — заяви той на празната, обляна от слънцето стая. Най-страшното бе, че не изпитваше никакво чувство на вина и на сърцето му беше леко.

Към девет и половина позвъни Стив Мастерсън и предложи на Луис да изиграят партия скуош в университета. Кортовете са празни, радостно заяви той и ако пожелаят, могат да играят цял ден.

Луис разбираше задоволството на колегата си: обикновено списъкът на желаещите да използват кортовете беше толкова дълъг, че човек трябваше да се запише два дни предварително. Въпреки това той отказа на Стив под предлог, че ще работи върху статията, която подготвяше за списанието „Медицината в университетите“.

— Сигурен ли си? — попита колегата му. — Знаеш, че не бива само да работиш, а по малко и да се забавляваш.

— Обади ми се по-късно — каза Луис. — Може би ще имам настроение.

Стив обеща да позвъни и затвори телефона. Този път Луис излъга само наполовина: наистина възнамеряваше да поработи над статията си, третираща амбулаторното лечение на редица заразни болести, включително варицелата и мононуклеозата, но истинската причина за отказа му бе друга — беше схванат и цялото тяло го болеше. Почувства го веднага след разговора с Рейчъл, когато стана от леглото и отиде в банята да си измие зъбите. Мускулите на гърба му сякаш няма стениха, раменете го боляха от тежестта на чувала, в който бе носил проклетия котарак, а жилите на краката му бяха обтегнати като струни на китара, настроени три октави по-високо. „*Господи — помисли си той, — а имаше безочieto да се хвалиш, че си в отлична форма*“. Навярно щеше да изглежда страхотно, докато се тътри из игрището за скуош като някой скован от артрит старец.

Думата „старец“ го подсети, че не се бе изкачвал сам по хълма предната нощ, а в компанията на човек, който приближаваше осемдесет и пет. Питаше се дали тази сутрин и Джъд се чувства толкова зле.

Занимава се около час и половина със статията, но работата му не вървеше. Пустата къща и тишината го изнервяха. Луис натрупа бележките си и отпечатъците от статиите, които бе получил от „Джон

Хопкинс“^[1] върху полицата над пишещата машина, облече канадката си и пресече пътя.

Джъд и Норма ги нямаше, но на вратата на верандата бе затъкнат плик, върху който бе написано името му. Лекарят го взе и го отвори с палеца си.

Луис,

Заедно с милата ми женичка отиваме на пазар в Бъкспорт. Освен това ще огледаме и някакъв шкаф в стил „рустик“ в „Емпориум Галериум“, на който Норма е хвърлила око някъде отпреди хиляда години. Навярно ще обядваме набързо в „Мак Леод“ и ще се приберем късно следобед. Но стига да искаш, довечера ела да изпием една-две бири.

Твоето семейство си е твое семейство. Не искам да си пъхам носа в чужди работи, но ако Ели беше моя дъщеря, нямаше да бързам да ѝ съобщавам, че котаракът ѝ е убит на шосето — защо да ѝ развалям ваканцията?

Между другото, не те съветвам да говориш за онова, което сторихме снощи. Повечето от обитателите на Северен Лъдлоу знаят за старото гробище на микмаките, някои от тях дори са погребвали животните си там... всъщност то е нещо като „продължение“ на Гробището за домашни любимци. Ако щеш вярвай, но там горе е погребан дори бик. Старият Зак Макгъвърн, който живееше на „Стакпол Роуд“, зарови най-хубавия си бик в гробището на микмаките през хиляда деветстотин шейсет и седма или хиляда деветстотин шейсет и осма. Ха-ха. Животното се казваше Ханарати и бе спечелило много награди от различни панаири. Ама че майтап! Старият Зак ми разказа как с двамата си сина завлекли бика чак до горе — щях да пукна от смях! Но местните хора не обичат да говорят за индианското гробище и не им е приятно „пришълците“ да научават за него. Разбира се, не заради суеверието, което датира отпреди триста и повече години, а най-вече защото местните хора вярват в него и се

страхуват, че новодошлите ще им се присмиват и ще ги сметнат за луди. Как ти се струва всичко това? Навярно ти изглежда глупаво, но такива са тукашните неписани закони. Направи ми услуга и не споменавай нито дума по този въпрос.

Ще поговорим повече за случилото се (може би още тази вечер) и навярно всичко ще ти стане ясно. Но междувременно искам да те поздравя — държа се достойно! Всъщност, никога не съм се съмнявал в тебе.

Норма не знае съдържанието на настоящата бележка (дадох ѝ някакво измислено обяснение) и ако нямаш нищо против, бих предпочел тя да не научи нищо. Женени сме от петдесет и осем години и неведнъж съм я лъгал. Навярно повечето мъже имат навика да баламосват съпругите си, но знай, че лъжите им са толкова невинни, че в Деня на страшния съд повечето от тях могат да застанат пред Спасителя с чиста съвест.

Прескочи довечера до нас и ще си пийнем.

Д.

Застанал на последното стъпало пред верандата на семейство Крендъл (сега празна, защото удобните сламени столове бяха прибрани до другото лято), Луис намръщено препрочете писмото. „Не казвай на Ели за смъртта на котарака“ — така и бе сторил. Но каква бе цялата тази загадъчна история за други животни, вече погребани там и за поверия отпреди триста години?

...навярно тогава всичко ще ти стане ясно.

Луис подчерта фразата с пръст и за пръв път си позволи да размисли върху онова, което бяха направили миналата нощ. Спомените му за случилото се бяха мъгляви и някак си объркани, като че бе сънувал или бе действал под влиянието на слаб наркотик. Спомняше си изкачването на преградата от мъртви дървета, странната, някак си по-ярка светлина в тресавището и значителното покачване на температурата, което бе усетил — но спомените му бяха нереални, както последните думи, разменени с анестезиолога, преди той (или тя) да постави маската върху лицето на пациента.

...навярно повечето мъже имат навика да баламосват съпругите си...

„Съпругите и дъщерите си също“ — каза си Луис. Джъд явно притежаваше свръхестествената способност да научава какво се е случило и да чете мислите на приятеля си.

Той бавно сгъна бележката, написана върху лист от ученическа тетрадка и я постави обратно в плика. Пъхна го в джоба на канадката си и пресече обратно шосето.

---

[1] „Джон Хопкинс“ — един от най-престижните научно-медицински центрове в САЩ. — Бел. ред. ↑

Същия ден, около един часа следобед, Чърч се върна, също както котката от детското стихче. Луис беше в гаража, където от месец и половина насам в свободното си време се занимаваше с изработване на закрепени върху стената полици. Възнамеряваше да постави върху тях, далече от ръцете на Гейдж, всякакви опасни препарати и предмети: течността за чистачките на колата, бутилките с антифриз и остри сечива. Точно се канеше да забие пирон, когато Чърч влезе при него с вирната опашка. Луис не изпусна чука и дори не удари пръста си. Само сърцето му затупка по-бързо; за миг в стомаха му сякаш се нажежи реотан, сетне моментално угасна, също както електрическата крушка припламва по-ярко, преди да изгори. По-късно осъзна, че е прекарал цялата слънчева утрин след Деня на благодарността в очакване на Чърч; сякаш някаква примитивна частица от съзнанието му през цялото време бе знаела за какво е била екскурзията до гробището на микмаките.

Остави внимателно чука, изплю в дланта си пирончетата, които държеше в устата си и ги пусна в джобовете на работната си престилка. Сетне отиде при Чърч и го вдигна.

„Не тежи като мъртво тяло — с морбидна възбуда си каза той. — Килограмите му са същите, както преди смъртта му. Чърч тежеше повече, докато го носех в чувала. Тежеше повече, когато бе мъртъв.“

Този път сърцето му затупка по-силно — почти подскочи — и за миг гаражът се завъртя пред очите му.

Чърч присви ушите си назад и му позволи да го вдигне. Луис го изнесе навън и седна на стъпалата, водещи към задната врата. Котаракът се опита да се изтръгне от ръцете му, но Луис го погали и го задържа на скута си. Сега сърцето му като че се бе поуспокоило.

Леко разроши гъстата козина на шията на животното, като с отвращение и ужас си спомни как снощи главата му се въртеше с лекота поради счупените вратни прешлени. А сега пръстите му напипваха здрави мускули и обтегнати жили. Вдигна високо котарака и

огледа муцунката му. Онова, което видя, го накара моментално да изпусне животното на тревата, да затвори очи и да закрие лицето си с ръка. Прилоша му, стори му се, че всичко се завъртя пред очите му — бе изпитвал подобно чувство след жестоко преливане, точно преди да започне да повръща.

Върху муцунката на Чърч имаше засъхнала кръв, а между дългите му мустаци видя полепнали парченца от зеления найлонов чувал.

„Ще поговорим повече за случилото се и навярно всичко ще ти се изясни...“

Господи, и така знаеше прекалено много!

„Ако науча нещо повече — помисли си той — има опасност да попадна в най-близката лудница.“

Занесе котарака вкъщи, взе синята му паничка и отвори котешка консерва. Докато я изсипваше в паничката, Чърч замърка и се отърка в глезените му. От отвращение Луис го побиха тръпки и той решително стисна зъби, за да се въздържи и да не го изрита. Козината на котарака изглеждаше прекалено гъста, хълбоците му — прекалено загладени — с една дума — противни. Луис почувства, че никога вече не би искал да докосне Чърч.

Наведе се и остави паничката на пода; животното се втурна покрай него и лекарят бе готов да се закълне, че долавя кисела миризма, миризма на развалено — сякаш пръстта се бе набила в козината на котарака.

Отстъпи назад, докато наблюдаваше как Чърч се храни. Дочу мляскането му — нима котаракът бе мляскал преди? Може би го е правил, но не му е направило впечатление. Във всеки случай, звукът беше отвратителен. „Пфу!“ — би извикала Ели.

Луис рязко се извърна и се отправи към стълбата. Отначало вървеше нормално, сетне тичешком се изкачи на горния етаж. Съблече се и хвърли всичките си дрехи в коша за пране, въпреки че сутринта се бе преоблякъл от главата до петите.

Напълни ваната с гореща вода и се потопи целия в нея.

Обгърна го облак пара и усети как мускулите му се отпускат от топлината. Когато водата започна да изстива, Луис сънено установи, че сега се чувства много по-добре.

„Котката се върна, също като в детското стихне. И какво от това? Голяма работа!“

Явно е допуснал грешка. Нали още предишната вечер му се бе сторило, че Чърч изглежда прекалено добре за животно, смачкано от камион?

„Спомни си за всички убити животни, които си виждал по автострадите — помисли си той. — Телата им са разкъсани, червата им се влачат... И всичко е реално, както казва Лудон Уенрайт в песничката си за мъртвия скункс.“

Да, сега бе ясно какво се е случило: Чърч е бил зашеметен от силния удар. Котаракът, който бе носил в чувал до старото гробище на микмаките, е бил в безсъзнание, не мъртъв. Не напразно хората казват, че котките имат девет живота. Слава Богу, че не бе казал на Ели! Тя никога няма да разбере, че любимото ѝ животно за малко е щяло да загине.

„Спомни си за кръвта върху муцунката и върху гърдите му... за счупения врат...“

Но нали е лекар, не ветеринар! Просто е сбъркал диагнозата. Не е чудно, че е допуснал грешка: едва ли би могъл да направи обстоен преглед, докато коленичеше на поляната пред къщата на Джъд под бързо притъмняващото небе, при температура минус шест градуса. „Не забравяй, че носеше ръкавици“ — напомни си той. — „Вероятно...“

Върху облицованата с плочки стена на банята се откри огромна, безформена сянка, подобна на главата на малък дракон или на гигантска змия и нещо докосна голите рамене на Луис. Сякаш ударен от ток, той се отдръпна назад; водата от ваната се изплиска и намокри килимчето пред нея. Луис с потръпване се обърна и погледът му срещна мътните, жълтозелени очи на любимия котарак на дъщеря му, който се бе покачил върху спуснатия капак на тоалетната чиния.

Чърч леко се олюляваше, сякаш беше пиян. Луис продължи да го наблюдава; цялото му тяло потръпваше от отвращение, здраво стискаше зъби, за да не изкрещи. Чърч никога не се бе държал така; като змия, която се опитва да хипнотизира жертвата си — нито преди кастрирането си, нито след това. За пръв и за последен път, Луис се опита да си внуши, че пред него стои чужд котарак, който е влязъл в гаража, докато е поставял полиците, а истинския Чърч лежи погребан

под могилата си върху скалистия хълм. Но отличителните белези съвпадаха... чак до разръфаното ухо и до лапата със странна форма. Ели бе притиснала с вратата на малката им къща в предградията на Чикаго Чърч, когато бе още котенце.

Нямаше грешка — наистина беше Чърч!

— Махай се оттук! — дрезгаво прошепна Луис.

Животното се втренчи в него — Господи, дори очите му бяха някак си различни — сетне скочи от тоалетната чиния. То се приземи тромаво, без обичайната за котките грация. Пристъпи тежко, политна и се удари във ваната, сетне изчезна от погледа на Луис.

„Точно така — то, а не той — помисли си Луис. — Нали помниш, че го кастрираха?“

Излезе от ваната и се избърса набързо, с резки движения. Беше успял да се избърсне и почти да се облече, когато тишината в къщата бе нарушена от пискливото звънене на телефона. Луис подскочи, широко разтвори очи от уплаха и вдигна ръце като да се защити. Сетне бавно ги отпусна, сърцето му биеше лудо, чувстваше приливи на адреналин.

Отново бе Стив Мастерсън, който се обаждаше, за да провери дали шефът му е размислил за партията скуош. Луис предложи да се срещнат пред входа на тенис корта след един час. Всъщност нямаше никакво време за губене и изобщо не му беше до скуош, но чувстваше, че трябва да излезе. Искаше да избяга от странното животно, което нямаше никаква работа в дома му.

Нетърпелив да излезе, Луис бързо напъха ризата в панталона си, сложи тениска, къси панталони и пешкир в спортната си чанта и тичешком слезе по стълбата.

Чърч лежеше на четвъртото стъпало. Луис се препъна в него и за малко щеше да падне. В последния момент успя да сграбчи перилото и се задържа. Падането щеше да е ужасно.

Спря за миг, когато се озова на долния етаж: дишаше на пресекулки, сърцето му биеше лудо, усещаше неприятен прилив на адреналин из цялото си тяло.

Чърч стана, протегна се и като че му се ухили.

Луис излезе. Спокойно можеше да изхвърли котарака, но не го направи. Струваше му се, че няма сили да го докосне.

Джъд запали цигарата си с клечка от голямата кутия кибрит, сетне я хвърли в метален пепелник, на дъното, на който едва се разчиташе реклама на уискито „Джим Бийм“.

— Стенли Бушар ми разказа за гробището на микмаките — повтори той.

Двамата приятели седяха в кухнята на Джъд. Върху покритата с карирана мушама маса стояха почти недокоснатите им чаши бира. Зад тях, закаченият на стената резервоар с бензин изгъркори три пъти, сетне замлъкна. Луис и Стив Мастерсън бях изяли набързо по един огромен сандвич в кафенето на кампуса, което бе почти празно. (Луис навреме бе открил, че местните сандвичи носят различни наименования от тези в Чикаго и бързо се бе научил да си поръчва „подводничарски“ или „макаронджийски“ сандвич.) Сега с пълен стомах усети, че не е много обезпокоен от завръщането на Чърч, че има някакъв изход от положението; все пак не изгаряше от желание да се върне в тъмната си и празна къща, където — да бъдем откровени, приятели — го дебнеше гадният котарак.

Тази вечер Норма остана по-дълго от обикновено при тях — надничаше към екрана на телевизора, докато работеше върху бродерията си, изобразяваща залеза на слънцето над малка селска черква. Беше обяснила на Луис, че бърза да го довърши за голямата благотворителна разпродажба, организирана от църквата една седмица преди Коледа. Пръстите ѝ се движеха бързо и сръчно прекарваха иглата през ленената тъкан, опъната върху метален обръч. Тази вечер почти не си личеше, че страда от артрит. Луис предполагаше, че причината е във времето, което беше студено, но много сухо. Старицата се бе възстановила напълно от сърдечния пристъп и тази вечер, десет седмици, след която повторен сърдечен пристъп щеше да я убие, тя се стори на Луис отпочинала и някак си млада. Тази вечер не му бе трудно да си я представи каква е била в младостта си.

В десет без четвърт тя им пожела „лека нощ“. Луис остана насаме с Джъд, който седеше безмълвно, загледан в колелцата дим,

извиващи се от цигарата му, също както дете протяга врата си, за да преброи окръжностите, изрисувани върху рекламния жалон пред бръснарницата.

— Говореше за Стани Бий — тихо го подсети Луис. Джъд премигна и сякаш отново дойде на себе си.

— О, да. Жителите на Лъдлоу, а навярно и тези на Бъкспорт, Проспект и на Оригън, го наричаха просто Стани Бий. Кучето ми Спот умря през хиляда деветстотин и десета (всъщност тогава се спомина за първи път)... та още тогава Стани беше старец, и то напълно откачен. Много от местните жители знаеха за съществуването на гробището на микмаките, но Стани Бий пръв ми разказа за него, а той го научил от баща си и от дядо си. Семейство Бушар са от канадско-френско потекло — истински кануки от главата до петите.

Джъд се засмя, отпи от чашата си и продължи:

— Все още го чувам как бърбори на своя развален английски. Спомням си, че ме откри да седя зад обора, намиращ се на мястото на сегашния завод на „Оринко“, близо до шосе 15 — само че по онова време му викаха „пътят от Бангор за Бъкспорт“. Спот още не беше умрял, но гаснеше и баща ми нарочно ме изпрати да попитам стария Йорки дали ще ни продаде храна за пиленцата. Зърното ни беше нужно колкото на крава черна дъска и много добре съзнавах защо ме е пратил.

— Искал е да убие кучето, нали?

— Баща ми знаеше колко обичам Спот, затова намери повод да ме отстрани от къщи. Попитах стария Йорки дали ще ми даде зърно и докато той приготвяше торбата, отидох в задния двор, седнах върху стария воденичен камък и се разревах.

Старецът бавно поклати глава, леката усмивка не напускаше устните му.

— И ето, че изневиделица пред мене застава старият Стани Бий. Половината от местните жители го смятаха за откачен, а останалите твърдяха, че е опасен. Дядо му бил прочут трапер и търговец на кожи в началото на миналия век. Изминавали огромни разстояния от канадските провинции до Бангор и до Дери, а понякога отивал още по на юг, до Скоухеган, за да купува кожи — поне така разправят хората. Карал голям фургон, покрит с ивици необработена кожа, подобно на едновременните шарлатани, които продавали различни фалшиви лекарства. Целият фургон бил покрит с кръстове, защото бил

ревностен християнин и когато се напиел, изнасял дълги проповеди за Възкресението (информацията имам от Стани, който обичаше да разказва за дядо си). Но освен с кръстове, фургонът бил окичен и с езически индиански амулети — старият трапер вярвал, че всички индианци принадлежат към едно голямо племе: изгубеното израелско племе, за което се говори в Библията. Според него червенокожите били обречени да попаднат в ада, но все пак вярвал, че вълшебствата им действат, защото, в резултат на някакво странно проклятие, били едновременно неверници и християни.

Дядото на Стани купувал кожи от микмаките и въртял добра търговия с тях дълго след като останалите бели хора се отказали или отишли на запад. Червенокожите го уважавали, защото не се опитвал да ги измами и защото знаел цялата Библия наизуст — микмаките обичали да слушат от устата му Божието слово, което преди много години им проповядвали хората в черни раса.

Старецът замълча и Луис не се осмели да прекъсне мислите му.

— Индианците разказали на дядото на Стани Бий за гробището, което вече не използвали, защото Уендиго отровило почвата. Говорили му и за „тресавището на малкия бог“, за стъпалата в скалата и за всичко.

Историята за Уендиго и до днес се разказва в северните провинции. Явно на индианците е била необходима страшна легенда, подобна на християнските. Ако ме чуе какво говоря, Норма ще ме обвини в богохулство, но знай, че е самата истина, Луис. Понякога зимата продължава повече от обикновено и когато храната свършела, някои северни индиански племена се спускали чак до „лошото място“, където нямали друг избор, освен да умрат от глад... или да...

— Искаш да кажеш, че ставали канибали? — попита Луис.

Старецът сви рамене и отвърна:

— Сигурно. Навярно са избирали някой старец и за известно време е имало храна за всички. Ето защо измислили историята, че призори Уендиго посетил селото или лагера им и ги докоснал; говорело се, че всеки човек, докоснат от вампир, започвал да се храни със себеподобните.

Луис кимна.

— Нарушавали табуто, като твърдели, че дяволът ги е накарал да го сторят.

— Точно така — отвърна Джъд. — Според мен, при някакъв голям глад, микмаките също станали канибали и заровили костите на изядените хора — един, двама или може би дузина — в гробището си на върха на хълма.

— А след това обявили, че земята е станала „лоша“ — промърмори Луис.

— Та както ти разправях, изведнъж пред мен се изправи Стани Бий, който навярно бе отишъл зад обора, за да потърси шишето си с вино — продължи Джъд. — Забелязах, че вече доста си е „сръбнал“. Хората казваха, че след смъртта си дядо му оставил близо милион долара, но Стани бе само местен пияница и вехтошар. Попита ме какво се е случило и аз взех, та му казах. Старецът забеляза, че лицето ми е мокро от сълзи и заяви, че всичко може да се оправи, стига да имам достатъчно желание и смелост.

Отвърнах, че бих дал мило и драго, само и само Спот да оздравее и го попитах дали познава ветеринар, който може да помогне на кучето. „Хич не знам за доктор, момчето ми, но има начин куче да се оправи — каза Стани. — Прибери се вкъщи и заръчай на баща да сложи животното в чувал, но не ти не го погребеш — в никакъв случай! Завлечеш до Гробище за домашни любимци и оставиш в сянката на камарата мъртви дървета. После се прибираш и казваш, че всичко е наред.“

Попитах го какво ще стане после, а Стани ме посъветва да не заспивам през нощта и да изляза, когато хвърли камък в прозореца ми. „И да знаеш, че ще бъде след полунощ, момче! Така че ако забравиш Стани Бий и заспиш, Стани Бий също тебе забрави и тогава — довиждане куче, куче отива направо в ада!“

Джъд изгледа Луис и запали нова цигара.

— Изпълних дословно всички указания на Стани. Когато се прибрах, баща ми каза, че е застрелял Спот в главата, за да му спести по-нататъшни страдания. Дори не ми се наложи да измислям някаква лъжа, за да занеса животното до Гробището за домашни любимци: баща ми каза, че навярно на Спот ще му бъде приятно да го погребат там и аз се съгласих. И ето че се отправих по пътеката, като влачех след себе си чувала с тялото на кучето. Баща ми предложи да ми помогне, но аз отказах, защото си спомних заръката на Стани Бий.

Лежах буден и нощта ми се струваше безкрайна — знаеш, че децата нямат представа за изминалото време. Точно когато си мислех, че вече ще се развидели, стенният часовник започваше да отброява десет или единайсет часа. От време на време задрямвах, но веднага се стрясках, сякаш някой ме разтърсваше и викаше: „Събуди се, Джъд! Събуди се!“, сякаш някой полагаше усилия да не заспя.

При тези думи Луис вдигна вежди, но старецът сви рамене, сякаш признаваше, че думите му звучат налудничаво и отново заразказва:

— Когато часовникът на долния етаж удари полунощ, побързах да стана и да се облека, сетне седнах върху обляното от лунната светлина легло. И ето че часовникът отмери дванайсет и половина, но от Стани Бий нямаше и следа. Точно си казвах „Тъпият му французин ме е забравил“ и се готвех отново да се съблека, когато камъчетата изчаткаха по прозореца, но забелязах пукнатината едва на сутринта. За щастие, майка ми я откри чак в началото на следващата зима и реши, че е от студа.

Полетях към прозореца и го вдигнах. Той застърга и заяде в рамката, както обикновено се случва, когато някое дете иска тайничко да се измъкне от дома...

Луис се засмя, въпреки че не си спомняше в детството да му е хрумвало да излиза от стаята си след полунощ. Все пак беше сигурен, че ако го бе направил, прозорецът положително щеше да изскърца, въпреки че през деня се отваряше напълно безшумно.

— Страхувах се да не би родителите ми да си помислят, че ни нападат крадци, но когато се поуспокоих, чух как баща ми гръмовито хърка в спалнята на горния етаж. Надникнах навън и видях Стани Бий, който стоеше на алеята и гледаше към мен. Олюляваше се като човек по време на буря, въпреки че времето беше тихо. Сигурен съм, че никога нямаше да дойде, ако под влияние на алкохола не бе достигнал стадий, в който човек е буден като бухал с диария и не му пука за нищо. И ето, че Стани закрещя (навярно си мислеше, че шепне): „Хайде, момче, слизаш или аз дойда при теб?“

— Шшт — прошепнах, защото се страхувах, че баща ми ще се събуди и ще ме напляска така, че да го запомня за цял живот. „Какво казваш?“ — изкрещя още по-високо Стани. Спукана ми беше работата, ако спалнята на родителите ми гледаше към пътя. За щастие, те спяха в

стаята, използвана сега от Норма и от мен, чиито прозорци гледат към реката.

— Обзалагам се, че много бързо си слязъл по стълбата — пошегува се Луис. — Имаш ли още една бира, Джъд?

Вече бе изпил две бири повече от обичайното, но тази вечер му беше простено — иначе не би могъл да издържи.

— Разбира се, че имам — отвърна старецът. — Знаеш къде са — иди и си вземи — отвърна старецът и запали нова цигара. Изчака, докато Луис отново седна на мястото си, сетне продължи:

— Не, не смеех да използвам стълбата, защото минаваше покрай спалнята на родителите ми. Спуснах се на ръце по бръшляна и то колкото е възможно по-бързо. Повярвай, че здравата бях изплашен, но ми се струва, че повече се страхувах от баща си, отколкото да отида в Гробището за домашни любимци заедно със Стани Бий.

Джъд изгаси цигарата си.

— Тръгнахме по пътеката и старият французин се препъна най-малко дванайсет пъти. Наистина бе пиян като кютук — смърдеше, като че беше паднал в буре с ракия. Веднъж за малко щеше да си разпори гърлото от някакъв счупен клон. Видях в ръцете му кирка и лопата. Боях се, че когато стигнем до Гробището, Стани ще ми връчи инструментите и ще припадне, докато копая дупката.

Страховете ми се оказаха напразни — старецът дори като че поизтрезня. Съобщи ми, че ще преминем камарата мъртви дървета и ще навлезем още по-навътре в гората, където има друго гробище. Забелязах, че едва се държи на краката си, огледах купчината сухи дървета и казах: „Няма да успееш да изкачиш преградата, ще си счупиш врата.“

А Стани отвърна: „Няма да си счупи врат, нито ти счупиш своя. Аз вървя, а ти влачиш твое куче.“ Оказа се, че е прав. Изкачи се по камарата дървета сякаш вървеше по павирана улица, без дори да погледне в краката си; аз го последвах, като тътрех тежкия чувал с кучето. Трябва да ти кажа, че на другия ден всички мускули ме боляха — между другото, как се чувстваш днес, Луис?

Лекарят не промълви нито дума, само кимна с глава. С радост усети, че бирата е замаяла главата му.

— Продължихме пътя си — поде отново Джъд. — Струваше ми се, че ще вървим до края на света. По онова време гората беше по-

страховита от сега. От дърветата се обаждаха всякакви птици и човек дори не знаеше какви са, през шубраците се провираха различни животни. Най-вероятно да са били сърни, но тогава в гората се срещаха и лосове, да не говорим за мечки и рисове. Продължих да влача след себе си чувала със Спот. По едно време ми хрумна налудничавата мисъл, че старият Стани Бий е изчезнал и вървя по петите на някакъв индианец; след малко той ще се обърне и ще втренчи в мен черните си очи, а ухиленото му лице е украсено със смрадливата боя, която индианците правят от мечка лой; навярно носи томахавка, изработена от парче скала, към която с ивици кожа е привързана дървена рамка за сушене на кирпич; индианецът ме сграбчва за врата и с един замах ме скалпира, като същевременно отнася и горната част на черепа ми. Налудничавата мисъл се подсилваше от факта, че Стани Бий вече не залиташе, а вървеше изправен, с вдигната глава. Когато стигнахме до „тресавището на Малкия бог“, човекът пред мен се обърна и видях, че наистина е Стани, но толкова е изплашен, че вече не залита. Беше напълно отрезвял от страха.

Разказа ми същото, което ти чу от устата ми снощи: за гмурците и за блуждаещите огънчета и че не трябва да обръщам внимание на онова, което видя или чуя. Изрично ме предупреди да не отговарям, ако някакъв глас ми продума. Сетне се отправихме през блатото и действително видях нещо — няма да ти кажа какво, Луис. Знай, че оттогава съм ходил в гробището на микмаките пет-шест пъти, но никога не съм виждал нещо подобно. Няма и да видя, защото снощи се изкачих за последен път на хълма.

„Възможно ли е да си седя преспокойно и да вярвам на бабини деветини? — невъзмутимо си каза Луис. Трите бири явно го бяха замаяли и му позволяваха спокойно да размишлява върху чутото. — Възможно ли е да си седя най-невъзмутимо и да вярвам на глупавата история за стария канак, за индианското гробище, за някакво призрочно същество, наречено Уендиго и за възкръснали животни? За бога, Чърч е бил само зашеметен от удара на камиона, това е всичко. Не бива да вярвам на брътвежите на откачения старец.“

Само че съвсем не бяха брътвежи и Луис съзнаваше, че нито три, нито трийсет и три бири ще му помогнат да избяга от действителността.

Първо, Чърч наистина беше умрял, второ — сега беше възкръснал и трето — напълно се бе променил, от него се излъчваше някакво зло. Какво се бе случило? Джъд смяташе, че му е направил услуга в замяна на спасяването на живота на Норма... но по всичко изглеждаше, че магията на индианското гробище действа зловредно и нещо в погледа на Джъд му подсказваше, че старецът го знае. Луис си припомни зловещото пламъче, което бе видял (или му се струваше, че е съзрял) в очите на Джъд. Припомни си и собственото си подозрение, че старецът не действа изцяло по своя воля, когато бе повел Луис на нощна екскурзия.

„Но кой го е накарал да го стори?“ — запита разумът му, но Луис побърза да забрави неудобния въпрос, на който не можеше да отговори.

— Погребях Спот и издигнах надгробната могила — глухо продължи старецът. — Когато свърших, забелязах, че Стани Бий е заспал. Трябваше здравата да го разтърся, за да го накарам да поеме обратния път. Но когато стигнахме до онези четирийсет и четири стъпала...

— Четирийсет и пет — промърмори Луис.

Джъд кимна.

— Имаш право, четирийсет и пет са. Та когато стигнахме до стъпалата, старият канак закрачи съвсем уверено, сякаш отново беше изтрезнял. Отново преминахме тресавището, гората и камарата от мъртви дървета, най-сетне прекосихме пътя и се озовахме пред дома ми. Струваше ми се, че от момента, в който излязох през прозореца, са изминали часове, но за моя изненада все още цареше пълен мрак.

— Какво ще стане сега? — запитах Стани Бий. „Чакай и ще видиш“ — отвърна старецът и си тръгна. Забелязах, че отново е започнал да залита. Навярно е прекарал остатъка от нощта в задния двор на обора. В края на краищата, кучето ми Спот надживя Стани с две години. Накрая цирозата довърши стария канак. Две деца го откриха зад обора, вдървен като кокал, на четвърти юли, хиляда деветстотин и дванайсета.

А пък аз се покачих обратно по бръшляна, вмъкнах се в леглото и заспах веднага, щом главата ми докосна възглавницата.

На другата сутрин се събудих в девет и навярно щях да спя още, ако майка ми не ме бе повикала. — Джъд замислено замълча, сетне

продължи:

— Всъщност майка ми не ме викаше, а крещеше името ми.

Старецът отиде до хладилника, извади бутилка бира и я отвори от врата на шкафа, върху който стояха кутията за хляб и тостера. На светлината на засенчената с абажур крушка, лицето му изглеждаше жълто, като никотин. Старецът изгълта половината шише бира, оригна се гръмовито, крадешком погледна към спалнята на Норма, сетне обърна поглед към Луис.

— Не обичам да разказвам тази история — каза той. — Години наред непрекъснато мислех за случилото се, но не го споделях с никого. Местните хора разбраха какво е станало, ала никога не ми споменаха нито дума — обикновено така се премълчават темите, свързани със секса. Разказвам ти всичко, защото сега котаракът ти не е същият. Не вярвам да е опасен..., но е някак си променен. Може би вече си го забелязал?

Луис си спомни как Чърч тронаво скочи от тоалетната чиния и се блъсна във ваната и отново видя мътните му очи, които лукаво се взираха в него. Ето защо мълчаливо кимна.

— Когато слязох на долния етаж, майка ми се бе сгушила в ъгъла на килера между шкафа за лед и етажерката. На пода забелязах безформена бяла купчина — пердетата, които бе тръгнала да простира. На прага на килера стоеше Спот — моето куче. Цялото беше овъргаляно в пръст, а краката му бяха кални. Козината на корема му беше сплъстена на кичури мръсотия. Стоеше си кротко — без да ръмжи или да лае, — но неволно или не, явно бе принудило майка ми да се скрие в ъгъла. Беше изплашена до смърт. Не зная какви са били отношенията ти с родителите, Луис, но аз много обичах своите. Мисълта, че съм изплашил майка си ми попречи да се зарадвам от появата на Спот, всъщност дори не се изненадах.

— Напълно те разбирам — промълви Луис. — Когато днес сутринта видях Чърч, просто... стори ми се, че... — той се поколеба за миг и първото, което му дойде наум, бе „*Стори ми се напълно естествено*“, но вместо това изрече:

— ... че е било *предопределено*...

— Така е — отвърна Джъд и запали нова цигара. Луис забеляза, че ръцете му едва забележимо треперят. — Когато майка ми ме видя, още сънен и по долни гащи, закрещя: „Нахрани кучето си, Джъд.

Животното е гладно, хайде махни го оттук, преди да ми изцапа пердетата.“

Намерих останки от вечерята и повиках Спот. Отначало кучето не искаше да дойде, сякаш бе забравило името си и за миг си помислих: „Значи все пак не е Спот, а някое бездомно куче, което прилича на него, всичко е наред...“

— Точно така! — внезапно възкликна Луис и се сепна от гласа си.

Джъд кимна и продължи:

— Но когато го повиках за втори или трети път, Спот се приближи или по-точно заподскача към мене. Когато го поведох към верандата, за голяма моя изненада той се блъсна в рамката на вратата и за малко щеше да падне. После изяде храната, всъщност я изгълта на един дъх. Дотогава бях преодолял първоначалната си уплаха и започвах да разбирам какво се е случило. Паднах на колене и прегърнах Спот — бях толкова щастлив, че отново е жив. За частица от секундата се стреснах, защото ми се стори, че дочувам гърлено ръмжене. Сетне Спот облиза лицето ми и...

Джъд потръпна и довърши бирата си.

— Луис, езикът му беше студен като лед — имах чувството, че до лицето ми се допира умряла риба.

За миг никой не продума, сетне Луис промълви:

— Продължавай.

— Когато кучето се нахрани, измъкнах от задната веранда старото корито и го изкъпах. Спот мразеше да го къпят и обикновено баща ми ми помагаше при трудната задача. Накрая и двамата се намокряхме от глава до пети; Баща ми псуваше, а Спот го гледаше виновно, както правят всички кучета, когато им се карат. Обикновено веднага след банята, той бързаше да се овъргала в прахоляка и изтръскваше козината си сред проснатото пране. Майка ми започваше да ни се кара и крещеше, че много скоро ще застреля проклетото животно.

Но през този ден Спот мирно стоеше в коритото и ми позволи да го изкъпя без изобщо да помръдне. Изпитах неприятно чувство. Стори ми се, че... мия парче месо. След като го изкъпах, подсуших козината му със стар пешкир. Видях белезите от бодливата тел — там козината

беше опадала и плътта изглеждаше някак си вдлъбната — сякаш раните бяха зараснали преди най-малко пет години. Разбираш нали?

Луис кимна; бе виждал подобни рани, които сякаш не се запълваха напълно. Внезапно си спомни за времето, когато помагаше на чичото — собственик на погребално бюро и думите му: „Пръстта никога не стига за запълване на гробове“.

— Изведнъж погледнах към главата му и изтръпнах. Забелязах още една вдлъбнатина, точно зад ухото, обградена от наскоро израснала побеляла козина.

— Белегът от куршума на баща ти — промълви Луис.

Джъд кимна и отвърна:

— Точно така.

— Знаеш ли, Джъд, изстрелът от упор в главата не винаги е най-сигурното средство за умъртвяване на човек или на животно. Лудниците са пълни с кандидат-самоубийци, които са в кома, а други остават цели и невредими само защото не са знаели, че куршумът може да проникне в черепа, да рикошира и да излезе от другата му страна, без изобщо да засегне мозъка. Виждал съм случай, когато някакъв тип, застрелял се в дясното ухо, умрял поради разкъсване на вратната вена от куршума, конто се забил в нея, след като излязъл от черепа. Траекторията, описана от него, наподобяваше път на карта. Старецът усмихнато кимна.

— Сещам се, че четох нещо подобно в един от вестниците, за които Норма е абонирана — в „Стар“ или в „Инкуайърър“. Но щом баща ми твърдеше, че Спот е мъртъв, значи наистина беше сигурен, че си е свършил работата.

— Сигурно имаш право — отговори Луис.

— Котаракът на дъщеря ти беше ли мъртъв?

— Така ми се стори.

— Трябва да си сигурен — нали си лекар.

— Говориш така, сякаш съм Господ. Медицината не е всемогъща, Джъд. Освен това, беше тъмно и...

— Разбира се, че беше тъмно, но главата на котарака се въртеше, сякаш бе монтирана върху сачми, освен това, помниш, че беше замръзнал — когато го дръпна, се чу звук, подобен на разкъсване на прозрачна лепенка върху плик. Ако беше жив котаракът нямаше да замръзне — живите същества затоплят мястото, където лежат.

Часовникът в гостната удари десет и половина.

— Как реагира баща ти, когато се прибра вкъщи и видя Спот? — любопитно попита Луис.

— Преструвах се, че играя на топчета на пътя, но всъщност с нетърпение очаквах завръщането му. Чувствах се гузен, както винаги, когато направех някоя беля и знаех, че ще ме напляскат. Към осем часа баща ми отвори градинската врата — беше облечен с гащеризон и носеше плъстен каскет — навярно си виждал подобни каскети, Луис?

Луис кимна и прикри прозявката си с ръка.

— Да, стана късно, време е да привършвам — каза Джъд.

— О, не е толкова късно — запротестира Луис. — Причината е в няколкото бири над обичайната ми дажба. Продължавай, Джъд и не бързай — искам да чуя края на историята.

— Баща ми носеше стара кутия, в която поставяше обяда си — продължи старецът. — Когато влезе в градината, размахваше празната кутия и си подсвиркуваше. Започваше да се стъмва, но той ме забеляза и както обикновено извика: „Здравей, Джъдкинс“, сетне попита: „Къде е май...“ — но изведнъж сякаш си глътна езика, защото видя Спот. Кучето изскочи от мрака, но не заподскача върху баща ми, както правеше преди, а се приближи бавно, като въртеше опашка. Татко изпусна кутията за храна и отстъпи назад. Все си мисля, че щеше да се обърне и да побегне, ако гърбът му не опираше в оградата. Ето защо остана прикован на място, докато се взираше в кучето. А когато Спот наистина се хвърли към него, баща ми хвана предните му лапи и ги задържа, все едно че бяха ръцете на дама, с която се готви да танцува. Дълго се вира в кучето, сетне ме погледна и каза: „Трябва да го изкълпеш, Джъд. Смърди на гроба, в който си го погребал“. Сетне влезе вкъщи.

— А ти какво направи? — запита Луис.

— Изкълпах го още веднъж. Спот седеше кротко в коритото, както и първия път. Когато се прибрах, майка ми си беше легнала, въпреки че още нямаше девет. Баща ми се обърна към мен и каза: „Налага се да поговорим, Джъдкинс“. Настаних се срещу него и за първи път той се обърна към мене като към възрастен; помня, че из въздуха се носеше уханието на орлов нокът от отсрещната къща — където сега живеете вие — и на дивите рози от нашата градина.

Джъд Крендъл въздъхна.

— Винаги съм си мечтал как един ден баща ми ще се отнася с мен като с възрастен, но сега бях разочарован, дори се изплаших. Баща ми заговори и изведнъж ми се стори, че гледам в огледало, в което е отразено друго огледало, поставено пред него, след това — трето и човек добива впечатлението, че се движи през облицован с огледала коридор. Питам се колко ли пъти е разказвана същата история? История, която никога не се променя, с изключение на имената и на датите. Както ти казах, малко прилича на посвещение в тайните на секса, нали?

— Значи баща ти е знаел за гробището?

— Да. Попита ме кой ме е завел там и когато му казах, кимна с глава, сякаш го бе очаквал. Едва по-късно открих, че в Лъдлоу е имало поне пет-шест души, които биха могли да ме заведат до индианското гробище, но навярно баща ми се досещаше, че единствено Стани Бий е толкова откачен, че да го стори.

— Зададе ли му въпроса защо сам не те е завел, Джъд?

— Разбира се — отвърна старецът. — Попитах го по време на дългия ни разговор. Татко отвърна, че индианското гробище се ползва с лоша слава и не винаги въздейства добре на хората, които са загубили любимците си, както и на самите животни. Попита ме дали харесвам възкръсналия Спот... знаеш ли, Луис, най-трудно ми бе да отговоря на този въпрос... Ще се постарая да ти обясня чувствата, които ме вълнуваха, защото рано или късно ще ме попиташ защо те накарах да погребеш там котарака на Ели, щом предварително съм знаел печалния резултат. Прав ли съм?

Луис кимна. През цялото време, докато играеше скуош със Стив Мастерсън, го измъчваше един и същ въпрос: какво ще си помисли дъщеря му за Чърч, когато се върне?

— Може би го направих, защото децата трябва да разберат, че понякога смъртта е за предпочитане — изрече Джъд с колеблив глас. — Ели не знае, че това е така и ми се струва, че тя не знае, защото жена ти избягва този въпрос. Хайде, поправи ме, ако не съм прав и никога няма да говорим за това.

Луис понечи да отговори после здраво стисна устни.

Джъд продължи да говори; бавно преминаваше от дума към дума, както миналата нощ двамата с Луис бяха прескачали туфите в тресавището.

— Виждал съм как години наред историята се повтаря. Струва ми се, че ти казах как Зак Макгъвърн погребва там расовия си бик, Ханарати — глупаво име за животно, нали? Ханарати умря от спукване на жлъчката и Зак го изкачи на върха на хълма с помощта на шейна. Не зная как е успял да го пренесе през камарата сухи дървета, но нали в поговорката се казва, че можеш да постигнеш всичко, стига да искаш. Смятам, че поговорката е вярна, поне що се отнася до индианското гробище.

И така, Ханарати възкръсна, но след две седмици Зак го застреля. Оказа се, че бикът станал изключително кръвожаден, но не съм чувал нещо подобно да се е случвало с другите погребани там животни. Повечето от тях изглеждат... малко затъпели... със забавени движения... някак си...

— Някак си мъртви?

— Да — отвърна Джъд. — Някак си мъртви и много особени... като че са били в отвъдния свят... и са се върнали..., но не съвсем. Дъщеря ти едва ли ще почувства разликата, Луис. Никога няма да научи, че котаракът ѝ е бил блъснат от кола и умрял, а после възкръснал. Навярно ще възразиш, че не можеш да дадеш урок на детето, ако то не съзнава, че трябва да научи нещо. Само че...

— Само че понякога е възможно — промълви Луис повече на себе си, отколкото на стареца.

— Прав си — съгласи се Джъд. — Понякога е възможно. Ели навярно ще разбере, че с Чърч се е случило нещо нередно и че преди се е чувствал по-добре. Може би ще научи нещо повече за истинското лице на смъртта, която съвсем не означава край на живота, а прекъсване на страданията и начало на хубавите спомени. Няма нужда да ѝ го обясняваш — тя сама ще го разбере.

И ако Ели поне мъничко приличаше на мен, ще продължи да обича котарака. Той няма да освирее и да започне да я хапе. Дъщеря ти ще продължи да го обича... но сама ще си направи съответното заключение... и с облекчение ще въздъхне, когато животното най-сетне умре.

— Значи, затова ме заведе в индианското гробище? — попита Луис и установи, че сега се чувства много по-добре, защото разполагаше с правдоподобно обяснение на случилото се. Естествено, то беше малко объркано и се основаваше предимно на интуитивната

логика, не на рационалната, но при дадените обстоятелства му се струваше напълно приемливо. Още повече, че сега спокойно можеше да забрави злото пламъче, което снощи бе забелязал в очите на Джъд — това мрачно, зловещо задоволство.

— Е, в такъв случай...

В този момент Джъд внезапно изненадващо закри лицето си с ръце. В първия миг лекарят си помисли, че е обхванат от жестока болка и разтревожено понечи да стане; после забеляза конвулсивното повдигане на гърдите на приятеля си и разбра, че той се опитва да сдържи хлипанията си.

— Разказах ти всичко, но има и още нещо — задавено произнесе Джъд. — Тайнствената сила, която ме подтикна да ти покажа индианското гробище и която накара Стани Бий да ме заведе там, е накарал Зак Макгъвърн да посвети в тайната Линда Лавескю, когато кола прегази кучето ѝ. Той ѝ показва индианското гробище, въпреки че преди това бе застрелял любимия си бик, който беше побеснял и преследваше децата из пасището. Въпреки че знаеше какво ще се случи, все пак заведе мисис Лавескю на хълма... За Бога, как си обясняваш всичко това?

Старецът снижи глас и изстена.

— Какво искаш да кажеш, Джъд? — стреснато запита Луис.

— Стани и Зак го направиха поради същата причина, както и аз — защото бяхме обладани от някаква странна сила. Сторихме го, защото гробището крие някаква тайна..., а обикновено хората изгарят от желание да споделят тайната си с някого — ето защо си намират уважителна причина и... — Джъд свали ръцете си и погледна Луис — лицето му изглеждаше измъчено и много старо. — ... и правят онова, което им диктува злата сила. Естествено, измислят си оправдания, които им изглеждат правдоподобни..., но най-вече постъпват така, *защото им се иска*. Или защото са принудени. Ето защо баща ми не ме заведе на хълма — беше чувал за индианското гробище, но *никога не беше ходил там*. А Стани Бий го беше правил... и ми показва пътя... оттогава изминаха седемдесет години... и ето, че изведнъж...

Джъд поклати глава и глухо се изкашля в шепата си.

— Слушай, Луис — продължи той, — доколкото знам, бикът на Зак Макгъвърн е единственото животно, което се промени след завръщането си от оня свят. Чувах, че пекинезът на Линда Лавескю

веднъж ухапал пощаджията други животни се държали странно..., но Спот до края си остана добро куче. Вярно е, че колкото и да го къпех, винаги миришеше на пръст, но беше послушно куче. Майка ми никога вече не го докосна, но все едно, Спот си беше кротък. Знай едно Луис — няма да започна да те разубеждавам, ако още тази вечер решиш да убиеш котарака.

Индианското гробище... от него се излъчва сила, която внезапно те завладява и те кара да си измисляш най-правдоподобни оправдания, за да се завърнеш отново там..., но всъщност ти казвам всичко това, защото се страхувам да не съм сгрешил. Зак може да е сгрешил, Стани — също. По дяволите — аз също не съм светец. Но същевременно, когато възкресява мъртъвците... човек започва да си играе на Бог, прав съм, нали?

Луис понечи да му отвърне, но се въздържа. Фразата, която се канеше да изрече, би прозвучала несправедливо и жестоко: *„Джъд, след всички перипетии, през които преминах, не възнамерявам да убивам проклетия котарак.“*

Старецът изгълта остатъка от бирата си и остави бутилката при другите празни шишета.

— Е, това е всичко — промълви той. — Нямам какво повече да каже.

— Мога ли да ти задам само още един въпрос? — обърна се към него лекарят.

— Казвай.

— Питам се дали някога са погребвали човек в индианското гробище?

Джъд се сепна и събори с ръка две празни бирени бутилки; едната се разби на пода.

— Мили Боже! — възкликна той. — *Не, разбира се!* Пък и кой ли би се осмелил да го стори? Откъде ти дойде наум подобна страхотия?

— Чисто любопитство — смутено промълви Луис.

— Знай, че има неща, за които човек не бива да разпитва прекалено много — заяви Джъд Крендъл и за първи път Луис си помисли, че приятелят му действително изглежда стар и болен, сякаш стои на ръба на прясно изкопаниа си гроб.

По-късно щом се прибра у дома, внезапно си припомни странното изражение на стареца, когато бе изрекъл последния си съвет. Джъд изглеждаше като човек, който лъже.

Луис осъзна, че е пиан едва когато отиде в гаража.

Обсипаното със звезди небе и обкръжената с ореол луна се опитваха да разсеят мрака. Все пак светлината бе достатъчна за Луис да се добере до гаража. Когато влезе вътре, установи, че не вижда абсолютно нищо. Знаеше, че наблизко има бутон за лампата, но нямаше представа къде се намира. Тръгна напред пипнешком, с провлечени стъпки. Усещаше виене на свят и предчувстваше, че всеки момент коляното му ще се удари в някаква играчка — велосипедът на Ели с двете допълнителни червени колелца или детското колело на Гейдж, на кормилото, на което бе поставена пластмасова глава на алигатор; беше уверен, че ще се стресне и ще се просне по корем върху цимента.

Къде ли е Чърч? Нали го бе оставил в гаража?

Без да иска се отклони от пътя си и се блъсна в стената. В дланта му се заби треска и той извика „По дяволите!“ в мрака. Внезапно осъзна, че думите му са прозвучали повече изплашено, отколкото гневно. Стори му се, че гаражът се е обърнал наопаки, сякаш по чудо се е завъртял около оста си. Не ставаше дума само за светлинния бутон — в момента Луис не можеше да открие нищо, включително вратата към кухнята.

Отново бавно тръгна напред; мястото, където треската се бе забила в дланта му, го щипеше. „Ето как се чувстват слепците“ — помисли си той и внезапно си спомни за концерт на Стиви Уондър, който двамата с Рейчъл бяха посетили преди... може би преди шест години. Струваше му се невъзможно оттогава да е изминало толкова дълго време... но да, Рейчъл бе бременна с Ели! Двама асистенти бяха завели Уондър до синтезатора му, като внимаваха да не се препъне в многобройните кабели върху сцената. По-късно, когато певецът бе станал да танцува с една от хористките, тя го бе хванала за ръка и внимателно го бе превела до празното място на дансинга. Луис си спомняше учудването си от подвижността на слепия певец. Той танкуваше добре, но все пак имаше нужда от сигурна ръка, която да го заведе на специално освободеното за него място.

„Май, че и аз в момента се нуждая от сигурна ръка, за да ме заведе до вратата на кухнята.“ — каза си Луис и изведнъж потръпна.

Ако сега от мрака изскочи ръка и го подкрепи, навярно ще изкрещи и не ще може да спре.

Застана неподвижно, сърцето му биеше лудо. *„Хайде, престани с тези глупости — подкани се той. Веднага престани!“*

Но къде е шибаният котарак?

В този миг наистина се блъсна в нещо — оказа се, че е задната част на Шевролета му. От болка цялото му тяло се вцепени, очите му се насълзиха. Наведе се и разтърка удареното място, застанал на един крак като жерав. Сега поне знаеше къде се намира и топографията на гаража отново му бе ясна. Освен това, очите му започваха да свикват с тъмнината и предметите се очертаваха пред погледа му с пурпурна окраска, характерна за нощното зрение. Спомни си, че е оставил котарака в къщата, защото се гнусеше да го докосне и да го изнесе навън, освен това...

В този миг горещото, косматото тяло на Чърч се отърка в глезена му и Луис се почувства така, сякаш върху крака му плиснаха вряла вода; опашката на гнусното животно обгърна прасеца му като опашка на боа. Луис широко отвори уста и изкрещя така, че разтърси стените на гаража.

— *Татко!* — извика Ели и се втурна към него по коридора, като разблъскваше пристигащите пътници подобно на полузащитник, който, сграбчил топката, преминава линията на противника. Повечето пътници усмихнато отстъпваха встрани. Въпреки лекото си смущение от шумните възгласи на дъщеря си, Луис усети как на лицето му цъфва широка, глуповата усмивка.

Рейчъл носеше Гейдж в прегръдките си. Когато сестра му извика, момченцето забеляза Луис и ентусиазирано изкрещя: „Татии!“, след което се опита да се изскубне от ръцете на майка си. Рейчъл се усмихна („Изглежда уморена“ — помисли си Луис) и пусна малкия на земята. Гейдж затича след сестра си, набитите му крачета забързано тупкаха по коридора, гласът му ехтеше: „*Татии! Татии!*“

Луис успя да забележи, че синът му е облечен в гащеризонче, което не беше виждал — явно подарък от дядото. В този момент Ели връхлетя върху му и се закатери по него като по дърво.

— Здравей, татко! — извика тя и го млясна по бузата толкова шумно, че ухото му бучеше през следващите петнайсет минути.

— Здравей, скъпа — отвърна той и вдигна Гейдж. Притисна децата до себе си и възкликна: — Колко се радвам, че отново сте при мен!

Рейчъл се приближи, преметнала през едното си рамо пътнически сак и дамската си чанта, а през другото — сакчето с пелените на Гейдж, върху което пишеше: „СКОРО ЩЕ ПОРАСНА“ (безсъмнено надписът целеше по-скоро да окуражи нещастните родители, отколкото пеленачето). Рейчъл приличаше на професионална фотографка, след завършване на особено труден репортаж.

Луис провря глава между децата и я целуна по устните.

— Здравей!

— Здравсти, докторе! — усмихнато отвърна тя.

— Изглеждаш уморена до смърт.

— Наистина съм пребита. Стигнахме до Бостън без проблеми. Успяхме да се прекачим на самолета без засечка. Излетяхме без проблеми. Но когато самолетът закръжи над града, Гейдж поглежда през люка, сякаш да се наслади на гледката, казва „Хубаво! Хубаво!“ и започва да повръща.

— Господи! — изстена Луис.

— Преоблякох го в тоалетната — обясни Рейчъл. — Не мисля, че е вирус — навярно го е хванала морска болест.

— Да вървим у дома! — извика лекарят. — Сготвил съм.

— Чилиии! Чилии! — ентусиазирано изкрещя Ели право в ухото на Луис.

— Чуиии! Чуиии! — извика Гейдж в другото му ухо и Луис си помисли, че сега и двете му уши пищят еднакво силно.

— Да вървим — повторно подкани семейството си той. — Да вземем багажа и да изчезваме!

Когато остави Ели на земята, малката изневиделица попита:

— Татко, как е Чърч?

Лекарят бе подготвен за подобен въпрос, но не и за внезапно помръкналото личице на дъщеря си и бръчките, които се появиха под разтревожените ѝ, тъмносини очи. Луис свъси вежди и погледна към Рейчъл.

— Ели се събуди с писъци през нощта срещу неделя — тихо обясни жена му. — Каза, че ѝ се присънил някакъв кошмар.

— Сънувах, че Чърч е прегазен от кола — намеси се Ели.

— Предполагам, че е преяла с празничната пуйка — продължи Рейчъл. — По същото време имаше и разстройство. Успокой я, Луис и да се махаме оттук. През последната седмица се нагледах на аерогари и ми се струва, че ще ми държи влага поне за пет години.

— Чърч е добре, скъпа — бавно произнесе Луис.

„Разбира се, че е добре. По цял ден лежи из къщи и ме фиксира със странните си, мътни очи — сякаш е съгледал нещо, от което се е изпарил целият му разум (доколкото котките притежават такъв). Да, Чърч е ужасно добре. Вечер го изпъждам навън с помощта на метлата, защото ме е гнус да го докосна. Просто замахвам с метлата и той се изнизва. И знаеш ли какво? Онзи ден, когато отворих вратата, намерих на прага мишка — или поне онова, което бе останало от нея. Явно Чърч беше закусил с вътрешностите ѝ. Та

като стана дума за закуска, се сетих, че тази сутрин съм я пропуснал. Иначе...“

— Много е добре — повтори той.

— О, така ли? — прошепна Ели и бръчката между очите ѝ се изглади. — Много се радвам. След онзи сън, бях сигурна, че е мъртъв.

— Наистина ли? — усмихнато попита лекарят. Странно нещо са сънищата, нали?

— Съв'ща! — извика Гейдж, който явно бе навлязъл в стадия на папагалското повтаряне на чуждите думи, който Луис бе наблюдавал в ранното детство на Ели. Малкият отново изкрещя и здраво сграбчи кичур от косата на Луис, което накара очите на лекаря да се насълзят.

— Хайде, дружина — извика Луис и всички се отправиха към багажното помещение.

Точно когато се доближиха до паркирания Шевролет, Гейдж отново завика: „Хубаво! Хубаво!“ със странен, хълцащ глас. Този път повърна върху новия панталон, който Луис бе облякъл в чест на завръщането на семейството си. Очевидно Гейдж смяташе думата „хубаво“ за парола, предшестваща фразата: „Извинете, но се каня да повърна — пазете се“.

Все пак се оказа накрая, че Гейдж наистина има вирусно заболяване.

Докато изминаха двайсетте и седем километра, които дележа бангорското летище до дома им в Лъдлоу, малкият вдигна температура и се унесе в неспокоен сън. Когато Луис вкара на заден ход Шевролета в гаража, с крайчеца на окоото си видя как Чърч, с вирната опашка се промъква край стената, втренчил мътните си очи в колата. Животното изчезна сред спускащия се мрак и след миг Луис забеляза друга изкормена мишка, която лежеше до четирите автомобилни гуми (в отсъствието на Рейчъл и на децата, Луис бе сменил обикновените гуми със специални, подходящи за зимата). Розовите вътрешности на мишката проблясваха в мрака на гаража; главата ѝ липсваше.

Луис побърза да излезе от колата и нарочно се блъсна в автомобилните гуми, наредени една върху друга като домино. Горните две паднаха и скриха мишката. Луис извика:

— Ооох!

— Много си несръчен, татко — шеговито го смъмри Ели.

— Права си — приповдигнато извика лекарят. Всъщност му идваше да каже: „Хубаво! Хубаво!“ и да повърне. Не си спомняше Чърч да е убивал плъх преди странното си възкресение; понякога улавяше мишка и си играеше с нея със садистичното удоволствие на котките, които накрая убиват жертвите си, само че той, Ели или Рейчъл винаги се намесваха преди да е станало прекалено късно. Освен това, Луис знаеше, че обикновено кастрираните котараци не обръщат внимание на мишките, стига да са добре нахранени.

— Когато престанеш да мечтаеш, може би ще ми помогнеш с детето — каза Рейчъл. — Слез от планетата Монго, доктор Крийд, земните хора имат нужда от теб — по гласа ѝ личеше, че е уморена и изнервена.

— Извинявай, скъпа — промълви Луис и пое от ръцете ѝ детето, което сега гореше като нажежена печка.

Ето защо само тримата опитаха прочутото чили на Луис; Гейдж, апатичен и трескав, лежеше върху канапето в хола, пиеше топъл пилешки бульон от шишето си и гледаше по телевизията някакъв анимационен филм.

След като се нахрани, Ели отиде до вратата на гаража и повика Чърч. Луис, който миеше чиниите, докато Рейчъл разопаковаше багажа, се надяваше, че котаракът няма да дойде, но остана разочарован. Животното веднага се появи и се приближи към дъщеря му със странната си, залитаща походка, сякаш в очакване да го повикат се бе спотайвало в мрака. „Точно така — спотайваше се“ — каза си Луис.

— Здравей, Чърч! — извика Ели, вдигна котарака и го прегърна. Луис я наблюдаваше изпод вежди и ръцете му, които претърсваха дъното на умивалника за някой забравен прибор, замряха. Забеляза, че щастливото изражение върху лицето на дъщеря му постепенно прерасна в объркване. Котаракът кротко лежеше в прегръдките ѝ, със свити назад уши и очи, приковани в лицето на момиченцето.

След дълга пауза — която се стори безкрайна на Луис — Ели пусна Чърч на земята. Той закуцука към хола, без да се обърне назад. „Убиец на беззащитни мишки! — внезапно си помисли Луис. — Господи, какво направихме онази нощ?“

Опита се да си припомни подробности от опасното приключение в компанията на Джъд, но му се струваше, че всичко се е случило

много отдавна и е избледняло в паметта му, както кървавата смърт на Виктор Пасков на пода на амбулаторията. Спомняше си единствено силния вятър и снега, който проблясваше върху ливадата зад дома му.

— Татко? — обади се Ели с унил глас.

— Какво има, скъпа?

— Чърч мирише особено.

— Така ли? — небрежно запита Луис.

— Да — смутено отвърна Ели. — Мирише отвратително. Преди не смърдеше така! Мирише на... на *наакано*!

— Може би се е овъргаял в боклука, скъпа — каза Луис. — Откъдето и да идва миризмата, скоро ще изчезне.

— Силно се надявам — произнесе дъщеря му с тон на префърцунена дама и излезе от кухнята.

Луис откри последната вилица, изплакна я и дръпна запушалката на умивалника. Докато сапунената вода изтичаше с бълбукане, той продължи да се взира в мрака.

Когато шумът от водата престана, дочу зловещия вой на северния вятър, който предвещаваше настъпването на истинската зима; изведнъж усети страх, глупав, неоправдан страх, който понякога изпитваш, когато облак внезапно затъмни слънцето и отнякъде прозвучи странно и зловещо тиктакане.

— Трийсет и девет и три? — възкликна Рейчъл. — Господи, Луис, сигурен ли си?

— Навярно е пипнал някой вирус — промълви Луис и си каза, че не бива да се дразни от почти обвинителния тон на съпругата си. Рейчъл бе преуморена от дългото пътуване — днес бе прекосила половината страна заедно с децата и въпреки че минаваше единайсет, все още не си беше легнала. Ели дълбоко спеше в стаята си. Гейдж лежеше върху двойното легло на родителите си в състояние, близо до кома. Преди час Луис му бе инжектирал ампула ликуипирин.

— От аспирина температурата му ще спадне до сутринта, скъпа.

— Няма ли да му инжектираш ампицилин или нещо подобно?

Лекарят търпеливо обясни:

— Щях да го сторя, ако детето имаше грип или стрептококова инфекция. Но Гейдж е пипнал някакъв вирус, а ампицилинът не действа в подобни случаи — само ще му причини разстройство и ще го обезводни още повече.

— Сигурен ли си, че е вирус?

— Можеш да го прегледаш, ако се съмняваш в диагнозата — троснато отвърна Луис.

— Не е нужно да ми крещиш! — изкрещя Рейчъл.

— Не крещя! — извика в отговор лекарят.

— Креще-кре-кре-крещеше! — заекна Рейчъл, устните ѝ затрепераха и тя закри лицето си с ръка. Луис забеляза сенките от умора под очите ѝ и внезапно се засрами от себе си.

— Извинявай — промълви той и седна до нея. — Божичко просто не знам какво ми става. Моля да ме извиниш, скъпа.

— Не се оплаквай, не ми натяквай — каза Рейчъл и се опита да се усмихне. — Спомняш ли си как едно време ми го повтаряше? Пътуването беше много уморително. Освен това се страхувах, че ще побеснееш, когато видиш новите одежди на Гейдж. Май ще трябва да ти призная всичко сега, докато ме съжаляваш.

— Защо трябва да побеснея?

Рейчъл изкриви устни в усмивка.

— Родителите ми купиха на Гейдж десет нови костюмчета, включително гащеризончето, което носеше днес.

— Забелязах, че е издокаран с нещо ново — късо заяви Луис.

— И аз забелязах, че забеляза — отговори Рейчъл и направи комична физиономия, която накара Луис да се усмихне, въпреки че не му беше много до смях.

— Освен това купиха на Ели шест нови роклички.

— Шест рокли! — възкликна Луис, като едва се въздържа да не се развика. Внезапно изпита гняв, безумен гняв, придружен от необяснимо чувство на унижение. — Но защо, Рейчъл? Защо си се съгласила? Нямаме нужда... сами можем да купим...

Думите сякаш заседнаха в гърлото му — беше толкова нервиран, че не можеше да говори. За миг си представи как мъкне из гората тежкия чувал с котарака, като от време на време го премества в другата си ръка..., а през това време шибаният фукльо Ъруин Голдман от Лейк Форест се опитва да спечели обичта на Ели, като размахва прочутата си чекова книжка и също тъй прочутата си автоматична писалка.

За миг изпита желание да извика: „Баща ти ѝ е купил шест рокли, а аз възкресих проклетия ѝ котарак! Е, кой я обича повече, а?“

Успя да се овладее и не промълви нито дума. Никога няма да разкрие тайната си, никога!

Рейчъл нежно докосна с пръсти шията му.

— Луис, подаръците не са само от татко. Моля те, опитай се да разбереш родителите ми. Обичат децата, а ги виждат толкова рядко! Освен това, бързо остаряват — ако видиш баща ми, едва ли ще го познаеш.

— О, бъди сигурна, че ще го позная — промърмори Луис.

— Моля те, скъпи. Опитай се да ги разбереш, бъди по-великодушен — няма да съжаляваш. Няма да ти навреди, какво лошо има във всичко това?

Луис размишляваше дълго, преди да ѝ отговори.

— Ще ми навреди и то още как — най-сетне изрече той. — Може би греша, но не мога да се променя.

Рейчъл точно се канеше да му отговори, но в този момент от горния етаж се разнесе гласът на Ели:

— *Татко! Мамо! Елате бързо!*

Рейчъл понечи да стане, но Луис я задържа на мястото ѝ.

— Стой при Гейдж, аз ще отида.

Мислеше, че знае защо вика Ели. По дяволите, нали бе изхвърлил навън проклетия котарак; след като Ели си легна, бе открил в кухнята Чърч, който се увърташе около паничката си и го бе изхвърлил през вратата. Не искаше той да спи при дъщеря му. Всеки път, когато си представеше котарака, изтегнат в краката на момиченцето, започваше да си мисли за заразни болести и за погребалното бюро на чичо Карл.

„*Ели положително ще разбере, че Чърч се е променил, че е по-различен отпреди, че преди му е било по-добре.*“

Добре си спомняше, че е изгонил котарака навън, но когато влезе в спалнята, Ели полусънна седеше на ръба на леглото, а Чърч се изтягаше върху завивката. Силуетът му напомняше сянка на прилеп, широко отворените му глуповати очи блестяха на светлината, която идваше от коридора.

— Татко, изгони го — почти изстена — Ели. — Смърди отвратително!

— Штт, Ели, заспивай — изрече Луис и сам се изненада от спокойния си глас. Изведнъж си спомни как бе реагирал сутринта, след

пристъпа на сомнамбулизъм, предизвикан от смъртта на Пасков: Веднага след пристигането си в лечебницата беше отишъл в тоалетната и бе застанал пред огледалото и се бе огледал, сигурен, че изглежда ужасно. Но бе открил, че изглежда съвсем нормално. Случилото се го караше да се пита дали не е заобиколен от хора, които крият в себе си ужасни тайни.

„По дяволите — няма никаква тайна! Става дума единствено за проклетия котарак!“

Но дъщеря му наистина беше права — Чърч смърдеше отвратително.

Луис вдигна котарака и го занесе на долния етаж, като се опитваше да диша само през устата и си повтаряше, че има и по-неприятни миризми — например на изпражнения. Преди месец беше негов ред да почисти септичната яма; Дждъ се приближи, докато Луис инсталираше помпата, марка „Пъфър енд сънс“ и усмихнато изрече: „Не мирише на Шанел № 5, нали, Луис?“ Още по-отвратителна беше вонята на гангрениясала рана, която старият доктор Брейсърмън от медицинския факултет наричаше „спарена плът“. Дори миризмата от ауспуха на Шевролета беше по-неприятна.

Но леглото на Ели не ухаеше на рози. По дяволите, как проклетият котарак бе успял да се вмъкне при нея? Беше го изгонил навън с помощта на метлата, когато цялото му семейство се намираще на горния етаж. За пръв път се осмеляваше да докосне котарака след възкръсването му. От тялото на животното се излъчваше странна топлина, сякаш възпъщение на някаква гадна болест. Луис си помисли: „Как си успял да намериш пролука, през която да се вмъкнеш, мръсно?“

Изведнъж си припомни полузабравения сън от онази кошмарна нощ и видя как Пасков преминава през заключените врати на кухнята и на гаража.

А може би няма никаква пролука, може би Чърч просто е преминал през стената като призрак.

— Я зарежи тези щуротии — прошепна той и установи, че гласът му леко е прегракнал.

Внезапно изпита предчувствието, че Чърч ще се опита да се измъкне от ръцете му и ще го издраска. Но котаракът бе отпуснат безжизнено в ръцете му, а от тялото му се излъчваше глуповата

топлина и отвратителната воня; взираше се в лицето на Луис, сякаш четеше мислите му.

Той отвори кухненската врата и запрати котарака в гаража.

— Хайде, върви! — извика той. — Иди да убиеш друга мишка или Бог знае какво!

Чърч тронаво тупна на земята, задните му лапи се повдигнаха под тежестта му и той падна. Зелените му точи стрелнаха към Луис изпълнен с омраза поглед. Сетне, олюлявайки се, се изправи и отдалечи.

Луис мислено възкликна: *„Господи, Джъд, защо не си държа устата затворена?“*

Отиде до умивалника и енергично насапуниса ръцете си чак до лактите, сякаш се подготвяше за операция.

„... и правят онова, което им диктува злата сила. Естествено, измислят си оправдания, които им изглеждат правдоподобни..., но най-вече постъпват така, защото им се иска. Или защото са принудени... от него се излъчва сила, която внезапно те завладяват и те карат да си измисляш най-правдоподобни оправдания, за да се завърнеш отново там...“

Не, не бива да обвинява Джъд. Беше отишъл по свое собствено желание и старецът не беше виновен.

Спря водата и започна да се бърше. Внезапно ръцете му, които държаха пешкира, замряха във въздуха и Луис се втренчи в мрака, обграден от рамката на прозореца над умивалника.

„Нима всичко това означава, че сега аз притежавам част от омагьосаното гробище и че ще се подчиня на загадъчното му влияние, подобно на другите местни жители? Не, освен ако не го поускам.“

Той метна пешкира върху закачалката и се качи на горния етаж.

Рейчъл беше в леглото, завита чак до брадичката, Гейдж спеше до нея. Тя произнесе с извинителен тон:

— Нали нямаш нищо против, скъпи? Само за тази нощ. Ще се чувствам по-спокойна, ако детето спи при мен — има много висока температура.

— Не, разбира се — отвърна Луис. — Ще спя долу на разтегателния диван.

— Не се сърдиш, нали?

— Не. Сигурен съм, че няма да навреди на Гейдж, а ти положително ще се почувстваш по-добре — той замълча, после усмихнато добави:

— Само че ти гарантирам, че ще се заразиш от него. Предполагам, че няма да промениш решението си, нали?

Рейчъл също се усмихна и отрицателно поклати глава.

— Какво искаше Ели?

— Да махна Чърч.

— Ели е искала да махнеш Чърч? Не мога да повярвам!

— Прав си — отговори мъжът ѝ и добави:

— Твърдеше, че котаракът смърди отвратително и на мене също ми се стори, че от него се излъчва някаква неприятна миризма. Навярно се е пъхал в някоя боклукчийска кофа.

— Бедната Ели — възкликна Рейчъл и се обърна на едната си страна. — Струва ми се, че Чърч ѝ липсваше почти колкото и ти.

Луис измънка нещо неопределено, наведе се и нежно целуна жена си по устните.

— А сега заспивай, Рейчъл.

— Обичам те, Лу. Радвам се, че отново съм у дома. Извинявай, че ще трябва да спиш на дивана. Надявам се утре вечер всичко да е наред и ще си устроим малка оргия.

— Ще чакам с нетърпение — отвърна Луис и изгаси лампата.

Слезе на долния етаж, махна възглавниците от дивана и го разтегна, докато психически се подготвяше да прекара безсънна нощ, защото желязната рамка под матрака неизменно се забиваше в гърба му. За щастие леглото беше застлано с чаршаф и не му се налагаше да положи особено големи усилия. Взе две одеяла от шкафа в коридора, разстла ги и започна да се съблича. Изведнъж спря и се послуша.

„Нещо ти подсказва, че Чърч отново се е вмъкнал в къщата, нали? Е, в такъв случай не е зле да се поразходиш наоколо и да се огледаш. Както преди малко каза на Рейчъл, няма да ти навреди, само ще ти помогне. При това няма опасност да се заразиш, докато проверяваше дали всички врати са заключени.“

Луис внимателно огледа всички помещения на долния етаж и се убеди, че вратите са заключени. Къщата беше херметически затворена, а от Чърч нямаше и следа.

— Така — произнесе той в тишината. — Хайде да те видя как ще успееш да се вмъкнеш, тъпак такъв.

А мислено добави: „Надявам се, че топките ти ще замръзнат!“ Само че Чърч вече нямаше такива.

...в индианското гробище. Този път беше сам. Този път бе убил Чърч със собствените си ръце, а после му бе хрумвало да го възкреси за втори път. Бог знае защо му бе дошла наум подобна идея. Този път бе погребал котарака надълбоко и животното не би могло да се измъкне. Чуваше някъде изпод земята мяукането на Чърч, което напомняше плач на дете. Звукът проникваше през порите в почвата, през каменистата земя: но заедно с него се разнасяше и особена миризма — отвратителна сладникава воня на нещо гнило или разлагащо се. Луис се опита да не диша през носа — миризмата го караше да се чувства така, сякаш на гърдите му имаше тежест.

Мяукането... ужасяващият плач... продължаваха... и тежестта все още притискаше гърдите му. Изведнъж дочу разтревожения глас на Рейчъл:

— Луис! Ела бързо!

Всъщност гласът ѝ не бе разтревожен, а направо изплашен; Луис отново дочу задавен, отчаян плач и разбра, че е Гейдж.

Отвори клепачи и се втренчи в жълтозелените очи на Чърч, които се намираха на по-малко от десет сантиметра от неговите. Свит на кълбо, котаракът лежеше на гърдите му и Луис ни в клин, ни в ръкав си спомни приказките за вампирите, които изсмуквали дъха на хората. Отвратителната миризма лъхаше на вълни от тялото на котарака, който мъркаше.

Луис извика от отвращение и от изненада, сетне автоматично вдигна ръце, сякаш да се предпази. Котаракът скочи от леглото, тупна на единия си хълбок и се отдалечи със странната си походка.

„Господи, гадното животно лежеше върху мен, точно върху гърдите ми!“

Луис едва ли би почувствал същото отвращение, ако се бе събудил с паяк в устата: за миг му се стори, че ще повърне.

— Луис.

Той отметна завивките и залитайки се изкачи по стълбата на горния етаж. Лъч светлина се прокрадваше през отворената врата на спалнята; Рейчъл стоеше по нощница на площадката на стълбата.

— Луис, Гейдж отново повръща... струва ми се, че ще се задави... много ме е страх.

— Идвам — извика Луис и се приближи към нея, докато си мислеше: „Успял е да се вмъкне! Навярно през някой счупен прозорец на мазето. Всъщност, сега се сецам, че действително стъклото беше счупено. Ще проверя утре, щом се върна от работа. Не — още преди да изляза. Ще...“

Гейдж престана да плаче и от гърлото му се разнесе грозно задавено хъркане.

— Луис! — изкрещя Рейчъл.

Лекарят се втурна в спалнята. Детето лежеше на едната си страна и повръщаше върху старата кърпа, която Рейчъл бе постлала до главата му. Гейдж повръщаше, но недостатъчно — очевидно по-голямата част оставаше в гърлото му и започваше да го задушаваше.

Луис сграбчи детето под мишниците и разсеяно си помисли, че телцето му гори като нажежена печка под тънката пижама. Обърна го по корем и го сложи на рамото си, сякаш, за да го оригне, сетне рязко се изви назад и Гейдж се наклони заедно с него. Вратът на момиченцето се извъртя, от гърлото му се изтръгна силно хринтене, а от устата му — рукна силен поток от повръщано, който изцапа пода и нощното шкафче. Гейдж силно се разрева и този път плачът му звучеше като музика в ушите на Луис. Силният плач означаваше прилив на кислород в белите му дробове.

Краката на Рейчъл се подкосиха и стиснала глава в ръцете си, тя се строполи върху леглото, цялото ѝ тяло се тресеше.

— За малко щеше да умре, нали Луис? За малко да се задави... О, Господи!

Прегърнал сина си, Луис закрочи из стаята. Постепенно стенанията на Гейдж затихнаха и той отново се унесе.

— Вероятно Гейдж щеше сам да изхвърли насъбраните нечистотии. Рейчъл. Аз само му помогнах.

— Не мога да повярвам, че за малко щеше да умре — прошепна Рейчъл и вдигна поглед към него. В зачервените ѝ от умора очи се четеше изненада и страх. — Размина му се на косъм, Луис.

Изведнъж лекарят си спомни онзи отдавна отминал ден в осветената от слънцето кухня, когато жена му бе изкрещяла:

„Той няма да УМРЕ, никой тук няма да УМРЕ!“

— Скъпа, всички непрекъснато сме на косъм от смъртта — каза той.

Навярно млякото, което Рейчъл бе дала на детето, предизвика нов пристъп на повръщане. Тя каза, че Гейдж се събудил около полунощ, след като Луис бе заспал, и се разплакал. Тя решила, че е гладен и му дала от биберона. След около час то отново започнало да се дави.

Когато Луис отново слезе на втория етаж, минаваше два и четвърт, но той загуби още петнайсет минути в търсене на котарака. Докато оглеждаше всички помещения, забеляза, че вратата, която водеше от кухнята към мазето, е открената. Спомни си как майка му разказваше за някаква котка, която можела да отваря старомодни ключалки, каквато беше тяхната. Въпросната котка се покатервала на ръба на вратата и потупвала с лапа езичето на бравата, докато то отскочело назад. „Страхотен номер — помисли си Луис, — но няма да позволя на Чърч да го изпълнява често. Само че не бива да забравям да заключвам и вратата на мазето.“

Откри Чърч да дреме под кухненската печка и най-безцеремонно го изхвърли навън. Преди да си легне, затвори вратата на мазето, но този път дръпна и желязното резе.

На сутринта температурата на Гейдж беше почти нормална. Кожата на лицето му се лющеше от треската, но иначе беше жизнерадостен, а погледът му — бистър. В продължение на една седмица несвързаните му брътвежи се бяха сменили с цели думи: малчуганът самоуверено произнасяше всичко, изречено от родителите му, а Ели се мъчеше да го накара да каже „лайно“.

— Кажи „лайно“, Гейдж — насърчаваше го тя, докато гребеше овесената си каша.

— Лайно-Гейдж — послушно повтори детето, на което Ели се захла, сетне прошепна:

— Кажи „пръц“, Гейдж.

— Пръц-Гейдж — изговори малкият, чието лице беше омазано със закуската му.

Ели и Луис не можаха да издържат и избухнаха в смях. На Рейчъл явно не й беше чак толкова весело. Тя подаде на Луис чинията с пържени яйца и извика:

— Достатъчно! Смятам, че за днес сте се наговорили на неприлични думи.

— Лайно-пръц-лайно-пръц — бодро изчурулика Гейдж и Ели с ръка прикри усмивката си. Устните на Рейчъл леко се извиха, сякаш и на нея й идваше да се засмее и Луис си помисли, че днес тя изглежда много по-добре, въпреки прекараната безсънна нощ. „Навярно чувства облекчение — каза си той. — Гейдж е по-добре, а тя отново си е вкъщи.“

— Смени плочата, Гейдж! — сопна му се майка му. Малчуганът като, че я послуша, извика „Хубаво!“ и повърна цялата си закуска в чинията.

— Ама че гадост! — извика Ели и избяга от кухнята. В този момент Луис не издържа — започна да се смее, докато от очите му потекоха сълзи, а това го накара да се изсмее още по-силно. Рейчъл и Гейдж го изгледаха учудено, сякаш го смятаха за луд.

„Не — искаше му се да им каже. — Наистина бях откачил, но ми се струва, че вече се оправям, повярвайте ми! Всичко ще бъде наред!“

Гейдж оздравя напълно едва след седмица, но няколко дни по-късно се разболя от бронхит. Ели също се зарази, а след нея — Рейчъл. През дните преди Коледа, тримата кашляха и се задавяха, а от гърдите им се изтръгваше хриптене като на много стари ловджийски кучета. Единствено Луис не се разболя и жена му го сметна за лична обида.

Последната седмица от занятията в университета беше напрегната за Луис, Стив, Сурендра и мис Чарлтън. За щастие, очакваната грипна епидемия все още не се беше разразила, но много от студентите имаха бронхит, появиха се отделни случаи на мононуклеоза и на пневмония. Два дни преди Коледната ваканция, студентите доведоха в лечебницата шестима свои колеги, които бяха пияни и стенеха страховито. Появата им предизвика сред персонала на амбулаторията моментно объркване, неприятно напомнящо за деня, когато бяха донесли умирация Пасков. Оказа се, че шестимата глупаци се натъкнали в канадски тобоган (всъщност, доколкото Луис успя да научи от обърканите им обяснения, шестият се настанил върху раменете на седналия на последното място) и се спуснали по хълма към теплоцентралата. Много забавно — няма що! Но след като набрал скорост, тобоганът се отклонил от пистата и връхлетял върху оръдие, останало от Гражданската война. Резултатът бе две счупени ръце, една счупена китка, общо седем спукани ребра и многобройни натъртвания. Само младежът, намиращ се върху раменете на приятелите си, като по чудо бе останал напълно невредим. Когато тобоганът връхлетял върху оръдието, късметлията изхвъркнал от него и се забил с главата надолу в снежна преспа. Допълнителната работа, създадена от жертвите на глупашкото приключение не зарадва Луис и той здравата ги насоли, докато зашиваше раните, гипсираше счупените им крайници и се взираше в зениците им. По-късно, докато разказваше на Рейчъл за случилото се, лекарят се смя до прималяване. Жена му го изгледа озадачено, сякаш не разбираше какво е толкова забавно и Луис не знаеше какво да й отговори. Всъщност се чувстваше щастлив, защото въпреки раните си, жертвите на нелепия нещастен случай се бяха

отървали съвсем леко. Смехът му бе предизвикан от облекчение, но отчасти и от триумф — днес спечели, Луис!

Към средата на декември членовете на семейство Крийд започнаха да се оправят от бронхита (точно тогава Ели излезе във ваканция) и четиримата весело се заприготвяха да прекарат една истинска, старовремска, провинциална Коледа. Къщата в Северен Лъдлоу им се бе сторила толкова странна през онзи августовски ден, когато за пръв път стъпиха в нея (странна и някак си враждебна, още повече, че в деня на пристигането им, Ели и Гейдж едновременно пострадаха — тя одра коляното си върху камък, а той беше ужилен от пчела), но сега се чувстваха напълно у дома.

На Бъдни вечер, след като децата най-сетне заспаха, Рейчъл и Луис на пръсти се качиха на тавана и свалиха оттам купища разноцветни кутии, които съдържаха различни подаръци: комплект състезателни колички „Матч-бокс“ за Гейдж (който бе открил радостта от миниатюрните автомобилчета), кукли Барби и Кен за Ели, велосипед „Батман“ с три колела, дрехи за куклите, детска готварска печка, с монтирана лампичка във фурната и още много други играчки.

Луис носеше халата си, а Рейчъл бе облечена в копринена пижама. Двамата се настаниха един до друг под запалените лампички на Коледната елха и се заеха да подреждат и опаковат играчките. Луис отдавна не бе прекарвал толкова приятна вечер. В камината гореше огън, от време на време един от двамата ставаше и хвърляше по някоя брезова цепеница в пламъците.

Веднъж Уинстън Чърчил се отърка в ръката на Луис, който машинално го отпъди и сбръчка нос — господи, котаракът смърдеше отвратително! По-късно забеляза как Чърч се опита да легне до Рейчъл, която също го отблъсна и нетърпеливо извика: „Къш!“. Луис забеляза, че тя бърше дланта си в копринения панталон, както постъпва човек, докоснал нещо мръсно или заразено — стори му се, че жестът на Рейчъл е напълно несъзнателен.

Чърч се заклатушка към камината и тромаво се строполи пред нея. Котаракът сякаш бе загубил предишната си грациозност през онази нощ, за която Луис предпочиташе да не си спомня. Липсваш му и още нещо, но едва след месец Луис разбра какво точно беше. Чърч никога не мъркаше, докато едно време от гърлото му се изтръгваха страховити звуци, особено, когато спеше. Понякога Луис ставаше и

затваряше вратата на Ели, защото шумният „мотор“ на котарака му пречеше да заспи.

Сега Чърч спеше като пън. Или по-точно — като умрял.

„Всъщност с едно изключение“ — напомни си Луис — през нощта, когато се бе събудил върху разтегателния диван и бе открил Чърч, изтегнат върху гърдите му, подобно на смрадливо одеяло... да, тогава котаракът мъркаше... или по-точно, издаваше някакъв звук.

Но както бе предрекъл Джъд Крендъл, промяната в котарака не бе само за лошо. Луис откри, че действително има счупен прозорец в мазето, точно зад котела на парното и след като поставиха ново стъкло установи, че така ще спести доста нафта. Излизаше, че трябва да е благодарен на котарака, задето е привлякъл вниманието му върху счупеното стъкло, което иначе едва ли би забелязал до края на зимата.

Наистина, Ели вече не искаше да спи заедно с Чърч, но понякога, докато гледаше телевизия, тя му позволяваше да се настани на скута ѝ. Докато ровеше из пликчето за пластмасови винтчета, необходими за сглобяването на велосипеда на дъщеря му, Луис си каза: „Само че най-често след няколко минути Ели го прогонва с думите: «Махни се, Чърч, смърдиш!»“. Но тя продължаваше редовно да го храни и се грижеше за него с любов, както преди; дори Гейдж от време на време го подръпваше за опашката — Луис смяташе, че го прави в знак на приятелство, а не с преднамерена злоба и развеселено си мислеше, че синът му напомня нисичък монах, хванал с две ръце някакво странно, космато въже на камбана. В подобни моменти Чърч бавно отиваше да се скрие под радиатора, където ръцете на малкия палавник не можеха да го достигнат.

„Навярно промяната щеше да бъде по-очевидна, ако Чърч беше куче — каза си Луис. — Но котките са толкова самостоятелни, самостоятелни и странни и дори някак си свръхестествени.“ Не е чудно, че египетските фараони желали котките им да бъдат балсамирани и поставени заедно с тях в триъгълните им гробници, за да им служат като водачи за преминаване в отвъдния свят. Да, котките наистина бяха необикновени животни.

— Как се справяш с велосипеда, Главатарю?

Луис ѝ показа току-що сглобената играчка и нададе триумфалния вик на индианците: „Га-да-да!“

Рейчъл обвинително посочи найлоновото пликче, в което се мъдреха няколко винтчета и попита:

— А това какво е?

— Резервни чисти — с гузна усмивка отговори лекарят.

— Дано да е така, иначе Ели ще си счупи главата.

— И това ще се случи — важно произнесе Луис. — Когато стане дванайсетгодишна и поиска да се изфука с новия се скейтборд.

Рейчъл изстена и възкликна с престорено негодувание:

— Имай милост, докторе!

Луис се изправи, скръсти ръце отзад и се протегна — гръбначните му прешлени изщракаха.

— Ето, че играчките са готови — радостно заяви той.

— При това всичките са сглобени. Спомняш ли си какво стана миналата година? — запита Рейчъл и мъжът ѝ се усмихна.

Миналата Коледа бяха закупили играчки, всичките, от които трябваше да се сглобяват — двамата с Рейчъл не си легнаха до четири сутринта и на празника бяха сънливи и нервни. Отгоре на всичко към обяд Ели бе обявила, че кутиите са много по-интересни от съдържащите се в тях играчки.

— Ама че гадост! — възкликна Луис по подражание на дъщеря си.

— Хайде, ела да си легнеш и ще ти дам подаръка предварително — промълви Рейчъл.

Луис се извиси в цял ръст и надменно изрече:

— Жено, това не е подарък, а по право принадлежи на твоя господар.

— На вашите услуги — произнесе тя и се изкикоти в шепата си — в този момент поразително приличаше на Ели... и на Гейдж.

— Идвам веднага — отвърна лекарят. — Трябва да свърша още нещо.

Отправи се към коридора и измъкна от шкафа единия си ботуш, сетне махна решетката пред камината.

— Луис, какво ще...

— Ще видиш.

В лявата част на камината огънят бе угаснал и се виждаше голяма купчина пухкава сива пепел. Луис притисна ботуша в пепелта и подметката му остави дълбока следа. По същия начин остави белег и

върху тухлената преграда пред камината, използвайки ботуша като гигантски печат.

— Ето — доволно изрече той, след като прибра ботуша обратно в шкафа. — Харесва ли ти?

Рейчъл отново се ухили.

— О, Луис! Ели ще откачи, когато го види.

През последните седмици преди ваканцията, Ели бе дочула слух, който дълбоко я бе разтревожил: някои деца говореха, че всъщност дядо Коледа не съществува, а ролята му се играела от родителите. Подозренията на Ели се подсилиха, когато след няколко дни през витрината на закусвалнята забеляза как някакъв кльошав дядо Коледа нагъва сандвич със сирене. Дядо Коледа седеше на високото столче пред бара, а изкуствената му брада беше отметната на една страна, за да се храни по-спокойно, но всъщност Ели не бе толкова разтревожена от брадата, а от сандвича със сирене. Рейчъл се опита да ѝ обясни, че дядо Коледите от магазините и от Армията на спасението всъщност са помощници на истинския дядо Коледа, който е прекалено зает с описване на склада си и с четене на изпратените в последния момент детски писма и няма време да обикаля целия свят и лично да раздава всички подаръци.

Луис внимателно постави обратно решетката. Сега се виждаха две ясни следи от човешки крак — едната — в пепелта на угасналата камина, а другата — върху тухления перваз. И двете стъпки бяха обърнати към коледното дърво, сякаш добрият старец се бе приземил на един крак, сетне веднага се отправил към елхата, за да остави под нея подаръците за семейство Крийд. Илюзията беше свършена, стига човек да не забележи, че и двете следи са от ляв крак... Луис се надяваше, че дъщеря му няма да обърне внимание на малката неточност.

— Луис Крийд, обичам те! — възкликна Рейчъл и го целуна.

— Омъжвайки се за мен, изтегли голямата печалба, скъпа — отвърна лекарят и искрено се усмихна. — Дръж се за мене и ще направя от тебе звезда.

— Сигурна съм.

Двамата тръгнаха към стълбата. Луис посочи масичката за карти, поставена от Ели до телевизора, върху която бяха подредени сладки от овесени ядки, две шоколадови фигурки с крем и кутия бира. Виждаше

се и бележка, написана от Ели с едри печатни букви, която гласеше: „ДОБЪР АПЕТИТ, ДЯДО КОЛЕДА“.

— Какво предпочиташ — сладка или шоколадче? — обърна се Луис към съпругата си.

— Шоколадче — отвърна Рейчъл и отхапа от едното. Луис отвори кутията бира и я изпи до половината, като промърмори:

— Ако пия бира по това време, положително ще получа киселини.

— Дрън-дрън — шеговито изрече Рейчъл. — Хайде да си лягаме, докторе.

Луис остави кутията върху масичката и изведнъж пъхна ръка в джоба на халата си, сякаш бе забравил нещо — въпреки че през цялата вечер усещаше тежестта на пакетчето.

— Ето — промълви той. За теб е. Можеш да го отвориш още сега — нали минава полунощ. Честита Коледа, мила моя.

Жена му преобърна в ръцете си обвитата със сребриста хартия и завързана със синя копринена панделка кутийка.

— Какво има вътре, Луис?

Той сви рамене и отговори:

— Не знам — отвърна той. — Забравих. Може би сапунче или мостра от шампоан.

Рейчъл развърза панделката и успя да отвори пакетчето преди да стигне до стълбата. Видя кутийката от „Тифани“ и нададе радостен вик. Извади поставения отгоре памук и се вкамени, зяпнала от удивление.

— Е, какво ще кажеш? — нетърпеливо запита Луис. Чувстваше се малко нервен, защото никога досега не и беше купувал истинско бижу. — Харесва ли ти?

Тя извади медальона, усуква тънката верижка около пръстите си и вдигна малкия сапфир към светлината на лампата в коридора. Камъкът лениво се полюшна във въздуха, като хвърляше студен син отблясък.

— О, Луис, прекрасен е...

Гласът ѝ пресекна и Луис се почувства едновременно изплашен и трогнат от сълзите, които блестяха в очите ѝ.

— Хайде, скъпа, недей — промълви той. — По-добре го сложи.

— Но Луис, не можем да си го позволим... не можеш да го ку...

— Шшт — прекъсна я лекарят. — От миналата Коледа до сега спестявам по някой долар. Освен това, медальонът не е толкова скъп.

— Колко струва?

— Никога няма да ти кажа — тържествено заяви той. — Цяла армия от китайски инквизитори не ще успее да изтръгне тайната от мен... Две хиляди долара.

— Две хиляди... — Рейчъл се хвърли на врата му и го прегърна толкова силно, че съпругът ѝ за малко щеше да се изтъркаля надолу по стълбата. — Луис, напълно си откачил!

— Сложи го — повтори той.

Рейчъл се подчини. Лекарят ѝ помогна да закопчае секретата, после тя се обърна с лице към него и заяви:

— А сега ще се кача горе и ще се видя в голямото огледало. Искате ли да се понаконтя.

— Конти се колкото искаш — отвърна Луис. — Ще изнеса навън котарака и ще угася осветлението.

Жена му го погледна право в очите и прошепна:

— Когато се любим, ще сваля всичко, освен сапфира.

— В такъв случай се конти по-бързо — каза Луис и тя се засмя.

Лекарят сграбчи Чърч под мишница — напоследък почти не използваше метлата — навярно свикваше с промените в котарака. Тръгна към входната врата, като по пътя гасеше лампите. Когато отвори вратата между кухнята и гаража, изведнъж го лъхна студен въздух.

— Хайде, Чърч, весела Ко...

Думите замръзнаха на устните му. Върху килимчето пред вратата лежеше голяма черна врана с размазана глава. Едното ѝ крило беше откъснато и лежеше встрани от тялото като къс овъглена хартия. Чърч светкавично се измъкна от ръцете му, жадно завря муцунката си в птицата и започна да я души. Изведнъж рязко стрелна глава напред и с присвити назад уши изтръгна замъгленото, млечнобяло око на враната, преди Луис да успее да извърне поглед.

„Чърч отново нанася удар — ужасено си помисли Луис. Обърна глава, но преди това успя да съзре кървавата, зейнала рана на мястото на окото на птицата. *Какво пък толкова, виждам съм и по-неприятни гледки, о, да — например Пасков. Да, Пасков беше много по-страшен!*“

Но не му беше все едно. Изведнъж усети, че му прилошава и сексуалната му възбуда се изпарява. „Божичко, враната е голяма почти колкото Чърч. Сигурно я е издебнал из засада, иначе...“

Налагаше се незабавно да я изхвърли — нито един член от семейството му не се нуждаеше от подобен „Коледен подарък“. Освен това, беше длъжен да поеме отговорността за действията на Чърч. Да, точно така! Отговорността беше изцяло негова. Беше го почувствал несъзнателно още в деня на завръщането на семейството му, когато нарочно бе съборил автомобилните гуми върху разкъсаното тяло на мишката, убита от Чърч.

„Почвата на мъжкото сърце е по-камениста, Луис.“

Гласът на Джъд отекна толкова ясно в съзнанието му, че лекарят леко подскочи. Имаше усещането, че старецът бе застанал до него.

„Мъжът засажда каквото може и се грижи за него.“

Чърч все още се привеждаше лакомо над мъртвата птица — сега гризеше другото крило. Когато опита да го откъсне, във въздуха се разнесе отвратителен режещ звук. Никога няма да я накараш да излети, Орвил. Имаш право, Уилбър, шибаната птица е мъртва като... кучешко лайно, най-добре да я дадем на котката или пък...

Изведнъж Луис изрита Чърч с всичка сила; задните части на котарака се повдигнаха и той тупна на земята с разкрячени лапи. Преди да се отдалечи, злобно изгледа Луис със зеленикавите си очи.

— Хайде, изяж ме — изсъска Луис през зъби, подобно на разгневен котарак.

Дочу отдалече гласа на Рейчъл:

— Луис? Няма ли да си лягаш?

— Идвам веднага — извика той и си помисли: *„Само че първо трябва да почистя мръсотията. Защото аз я направих.“*

С опипване намери ключалката и запали лампата в гаража. Върна се в кухнята, отвори шкафа под умивалника измъкна зелен найлонов чувал... стри му се, че се повтаря кошмарната нощ, когато котаракът беше блъснат от камион. Занесе чувала в гаража и свали лопатата от куката на стената. После събра с нея останките от враната и ги напъха в плика, заедно с откъснатите крила. Завърза чувала и заобиколи колата, за да го изхвърли в кофата за боклук до вратата на гаража. Когато свърши, усети че краката му са замръзнали от студ.

Чърч стоеше до вратата. Лекарят заплашително замахна към него с лопатата и котаракът изчезна като дим.

Когато се качи в спалнята, намери Рейчъл изтегната на леглото. Както беше обещала, не носеше нищо, освен сапфира. Тя лениво се усмихна и каза:

— Защо се забави толкова дълго, Главатарю?

— Крушката над умивалника беше изгоряла. Наложих се да поставя нова.

— Ела тук — прошепна Рейчъл и леко го притегли към себе си (но не за ръката). „Дядо Коледа усеща дали си заспал“ — тихичко запя тя и на устните ѝ заигра палава усмивка. — „Знае и кога си буден...“ О, Луис ... какво е това? — учудено запита Рейчъл.

— Нещо, което току-що се събуди — изрече лекарят и смъкна халата си. Може би ще успеем да го накараме да заспи преди идването на дядо Коледа, как мислиш?

Рейчъл се повдигна на лакът и той усети топлия ѝ дъх.

— Той знае дали си бил послушен или не... затова бъди добър... добро момче ли бе през годината, Луис.

— Така мисля — отвърна той с несигурен глас.

— Да видим дали си толкова вкусен, колкото изглеждаш — промълви Рейчъл. — Ммммм...

По всичко личеше, че ѝ харесва.

Любиха се страстно и до насита. В подобни случаи Луис се чувстваше щастлив, доволен от себе си, от жена си и от живота си и обикновено заспиваше веднага. Но тази нощ сънят не идваше. Остана буден до настъпването на празничното утро, докато се вслушваше в равномерно дишане на жена си и си мислеше за мъртвата птица, която Чърч му бе оставил на прага на гаража като коледен подарък.

„Мисли за мен, доктор Крийд. Бях жив, сетне умрях, а сега възкръснах. Искам да ти кажа, че се върнах от отвъдния свят с повреден апарат за мъркане и с желание да убивам. Искам да ти кажа, че мъжът засажда каквото може и се грижи за него. Не забравяй, доктор Крийд, че сега съм част от онова, което ще поникне в тебе. Ти ме засади в сърцето си и сега съм част от семейството

ти... редом с жена ти и с двете деца. Не забравяй нашата тайна и се грижи добре за градината си.“

После Луис заспа.

Така премина първата им зима в новия дом. Вярата на Ели в съществуването на дядо Коледа се възвърна — поне временно — от стъпките пред и в камината. Гейдж тържествено се зае с разопаковане на подаръците си, като от време на време пъхаше в устата си по някое парче хартия, което му се бе сторило особено апетитно. Тази година и двете деца още по обяд решиха, че кутиите от играчки са по-интересни от съдържанието им.

В навечерието на Нова година, семейство Крендъл дойдоха да опитат егнога^[1] на Рейчъл. Луис се хвана, че тайно наблюдава Норма.

Бледото ѝ лице и прозрачната ѝ кожа му навяваха неприятни спомени. Баба му навярно би казала, че Норма „клони към залез“ и навярно нямаше да сбърка и фразата му се стори странно подходяща. Изведнъж забеляза, че обезобразените ѝ от артрит ръце са покрити с кафяви петна, косата ѝ бе изтъняла. Старците си отидоха около десет и семейство Крийд посрещнаха Новата година пред телевизора. Оказа се, че Норма ги посещава за последен път.

По време на ваканцията Луис често се чувстваше уморен и раздразнен — навярно лошото му настроение отчасти се дължеше на отвратителното време — навън валеше дъжд и снегът се топеше. Единственото му утешение бе, че поради затоплянето ще спестят малко от разходите по отоплението. Той запълваше свободното си време с изработване на етажерки и допълнителни шкафове, необходими на Рейчъл. На двайсет и трети януари, денят за започване на новия семестър, той с радост потегли към университета.

Очакваната грипна епидемия най-сетне се разрази след по-малко от седмица от започването на семестъра. Въпреки че не беше много сериозна, Луис беше много зает — понякога работеше по десет-дванайсет часа дневно и се прибираще у дома като пребит..., но не и нещастен.

На двайсет и девети януари зимата отново напомни за себе си. Развихри се снежна буря, след която в продължение на цяла седмица температурите бяха под нулата. Луис преглеждаше гипсираната ръка

на някакъв студент, който хранеше отчаяни (и според Луис, напълно неоснователни) надежди, че ще може да играе бейзбол през пролетта. В този момент санитарката-доброволка пъкна глава през вратата и му съобщи, че жена му го търси по телефона.

Луис отиде в кабинета си и вдигна слушалката. Дочу плача на Рейчъл и сърцето му се сви. Помисли си: „Сигурно Ели е паднала от шейната и си е счупила ръката, или пък е получила фактура на черепа“. Спомни си за шестимата младежи с тобогана и се разтревожи още повече.

— Нещо се е случило с децата, нали, Рейчъл? — запита той. — Рейчъл?

— Не, не — отвърна тя и се разплака още по-силно. — Децата са добре, Лу. Става дума за Норма, Норма Крендъл — умря тази сутрин, към осем часа. Дждъ каза, че се е случило веднага след закуска. Той дойде да провери дали си вкъщи — съобщих му, че си излязъл преди час. Изглеждаше напълно объркан и зашеметен и... толкова стар. Слава Богу, че Ели вече беше отишла на училище, а Гейдж е прекалено малък, за да разбере какво се е случило...

Луис свъси вежди и откри, че въпреки тревогата си от неприятната новина, първата му мисъл е за Рейчъл — по гласа ѝ се опита да разбере дали е получила стрес. Страхът ѝ от смъртта не беше нещо ново. Всъщност не беше страх, а чувство, което Луис не можеше точно да определи, защото то се таеше някъде дълбоко в душата ѝ и диктуваше цялото ѝ поведение. Смъртта беше ужасяваща тайна, която децата в някакъв случай не бива да научават. Отношението на Рейчъл към въпроса много напомняше викторианската епоха, когато хората били убедени, че гнусната истина за секса не бива да се разкрива на децата.

— Господи! — възкликна той. — Пак ли сърцето?

— Не знам — отвърна Рейчъл. Беше престанала да плаче, но гласът ѝ бе задавен и дрезгав. — Луис, няма ли да дойдеш? Нали си негов приятел, той навярно има нужда от тебе.

Нали си негов приятел.

„Всъщност е точно така — леко изненадан установи Луис. — Никога не съм предполагал, че ще се сприятеля с осемдесет и четири годишен старец, но ето, че на практика се получи точно така“. Разсеяно си помисли, че е по-добре да са приятели, заради тайната

пomeжду им. Навярно Джъд бе разбрал, че са се сприятелили дълго преди Луис да го осъзнае. Старецът му бе помогнал в затруднението му и въпреки неприятностите, последвали възкресяването на котарака, въпреки разкъсаните мишки и птици, Луис имаше чувството, че Джъд е постъпил правилно или поне милосърдно. Сега трябваше да направи всичко, за да утеши приятеля си дори ако се наложи да играе ролята на разпоредител на погребението на Норма.

— Веднага тръгвам — каза той на Рейчъл и затвори телефона.

---

[1] *Egg-nog* — Традиционно топло новогодишно питие, приготвено от яйце, разбито с мляко и алкохол — Бел. пр. ↑

Смъртта на Норма не бе причинена от инфаркт, а от мозъчен инсулт и Луис си помисли, че навярно е била бърза и безболезнена. Когато следобеда се обади на Стив Мастерсън, за да се осведоми за работата в болницата, Стив каза, че няма нищо против подобна смърт.

— Понякога Бог се бави — каза той, — а друг път те посочва с пръст и нарежда: „Хайде, добри човече, време е да се разделиш със спортния си екип“.

Рейчъл отказваше да говори за смъртта на Норма и не разрешаваше на Луис да обели дума по въпроса.

Ели не се разтревожи, по-скоро беше шокирана и любопитна — „Напълно нормална реакция за петгодишно дете“ — помисли си Луис. Тя като че ли най-много се интересуваше от въпроса дали мисис Крендъл е умряла с отворени, или със затворени очи и баща ѝ отвърна, че не знае.

Джъд посрещна смъртта на жена си изключително хладнокръвно, като се имаше предвид, че са били заедно близо шейсет години. Луис го намери да седи сам в кухнята; от устата му стърчеше цигара, ръката му стискаше кутия бира, празните му очи се взираха в стената. За пръв път наистина изглеждаше като осемдесет и четири годишен старец.

При влизането на лекаря той вдигна поглед и изрече:

— Норма си отиде, Луис.

Каза го с толкова ясен и спокоен глас, че лекарят си помисли: „Явно обърканият му мозък още не е осъзнал, какво се е случило.“ След това устата на стареца затрепери и той закри очите си с ръка. Луис се приближи до него и го прегърна — в този миг Джъд не издържа и зариде — по всичко личеше, че предположението на Луис не е вярно и старецът напълно осъзнава, че жена му е мъртва.

— Хубаво е да си поплачеш, Джъд — промълви Луис. — Струва ми се, че на Норма би ѝ се искало да пророниш една-две сълзи и ще се обиди, ако не го сториш.

В този момент и неговите очи се насълзиха. Джъд силно го прегърна и той отвърна на прегръдката му.

След десетина минути старецът престана да плаче и от устата му се изля порой от думи. Луис внимателно го слушаше — слушаше го като лекар и като приятел и търсеше дори най-малката несвързаност в приказките на стареца и по-специално — объркване на хронологическата последователност (не се опасяваше, че Джъд ще изгуби представа за място, защото за него светът се състоеше единствено от градчето Лъдлоу, щата Мейн). Боеше се приятелят му да не заговори за Норма в сегашно време, което беше лош знак. Но не откри нищо нередно в думите на стареца, което да му подсказже, че има опасност Джъд да загуби разума си. Знаеше, че когато двама души са живели заедно толкова дълго, често се случва да умрат почти едновременно; когато единият от двамата почине, другият го последва след месец, след седмица или дори след двацет и четири часа. Навярно причината бе в ужасния шок или във вродения инстинкт, който тласка живият да настигне мъртвеца в отвъдния свят (подобна мисъл никога не би му дошла наум преди възкресяването на Чърч: очевидно след това коренно бе променил схващанията си по отношение на нематериалното и свръхестественото. Заключениеето му беше, че въпреки дълбоката си скръб, Джъд не е загубил разсъдък си (поне засега). Не забеляза у него и прозрачността на кожата и крехкостта, която се наблюдаваше у Норма при последното ѝ посещение в дома му, в навечерието на Нова година, когато четиримата седяха в хола на семейство Крийд и пиеха грог.

Джъд, чието лице все още беше зачервено и на петна от сълзите, донесе бутилка бира от хладилника и каза:

— Знам, че е раничко, но някъде по света слънцето вече е залязло... и предвид обстоятелствата...

— Не се оправдавай — отвърна Луис и отвори бутилката, сетне погледна към приятеля си. — Искаш ли да прием за нея?

— Добре ще е — отвърна Джъд. — Трябваше да я видиш, когато беше шестнайсетгодишна, Луис, когато се връщаше от църква с разкопчан жакет... блузата ѝ беше бяла като сняг... очите ти щяха да изскочат. За жена като нея, дяволът би се отказал от алкохола. Слава Богу, че тя никога не поиска от мен подобно нещо.

Лекарят кимна и вдигна бутилката.

— За Норма — промълви той.

Джъд се чукна с него. Сълзите отново се стичаха по лицето му, но същевременно леко се усмихваше. Кимна с глава и каза:

— Дано да почива в мир и Бог да ѝ помогне да се отърве от проклетия артрит.

— Амин — отвърна Луис и двамата отпиха от бутилките си.

За пръв път, откакто го познаваше, Луис видя Джъд леко замаян от алкохола, но в никакъв случай не беше пиян, нито бе загубил ума си. От устата му се лееше непрекъснат поток от увлекателни спомени и цветисти анекдоти. Но докато се потапяше в миналото, старецът все пак успяваше да посрещне действителността с енергичност, от която Луис се възхищаваше. Лекарят се питаше дали би се справил толкова добре, ако Рейчъл се бе тръшнала веднага след изяждане на обичайната си закуска от половин грейпфрут и овесена каша.

Джъд се обади на погребалното бюро „Брукингс и Смит“ в Бангор и уговори всичко, което можеше да се уреди по телефона; освен това си определи среща на другата сутрин, когато трябваше да довърши приготовленията, които изискваха присъствието му. Да, иска съпругата му да бъде балсамирана и облечена в рокля, която той ще занесе; да, трябва да сменят белъто ѝ, което той лично ще избере; не, не иска да ѝ слагат специалните обувки с връзки отзад. Биха ли измили косата ѝ? Норма я измила миналия понеделник и се страхувал, че вече била мръсна в деня на смъртта ѝ. Събеседникът му се впусна в дълги обяснения и Луис, чийто чичо беше в бранша, който посветените наричат „тихия занаят“ разбра, че служителят от погребалното бюро обяснява на Джъд, че пълният тоалет на покойника влиза в услугите, предлагани от бюрото. Джъд кимна, благодари, сетне отново се заслуша и отвърна, че иска да гримират Норма, но съвсем незабележимо. „Мъртва е и всички го знаят — каза той и запали нова цигара. — Няма нужда да я цапотите“.

Сетне със спокоен и авторитетен глас нареди на служителя, че иска ковчегът да бъде затворен в деня на погребението, но да е отворен по време на поклонението. Норма щеше да бъде погребана в гробището „Маунт Хоуи“, където бе купил два парцела още през хиляда деветстотин петдесет и първа. Беше приготвил документите пред себе си и продиктува номера на парцела на служителя от „Брукингс и Смит“, за да започнат необходимите приготовления.

Гробът на Норма се намираше в секция Н, под номер сто и едно, а съседният, номер сто и две, беше запазен за него, както по-късно съобщи на Луис.

Старецът най-сетне затвори телефона, погледна приятеля си и каза:

— Според мене, „Маунт Хоуп“ е най-хубавото гробище в Бангор. Ако искаш, отвори си още една бира, Луис. Страхувам се, че трябва да остана на телефона още известно време...

Луис се канеше да откаже — вече се чувстваше леко замаян, — но ненадейно във въображението му изникна страховита картина: поставил трупа на Норма върху индианска шейна, старецът я влачи през гората и през гробището за животни, нагоре по хълма, към древното индианско гробище.

Внезапното хрумване го накара, да се почувства така, сякаш някой му зашлеви шамар. Безмълвно стана, отиде до хладилника и извади шише бира. Джъд одобрително кимна и отново избра някакъв номер. До три часа следобед, когато Луис отскочи до дома си, за да хапне набързо чиния супа и сандвич, Джъд почти бе уредил всички формалности, свързани с погребението на жена му; действаше методично, без да изпусне дори най-малката подробност, сякаш организираше гала-вечеря. Не пропусна да се обади в храма на методистите в Северен Лъдлоу, където щеше да се извърши опелото, както и на администрацията на гробището „Маунт Хоуп“. Всъщност двете обаждания влизаха в задълженията на служителя от „Брукингс и Смит“, но старецът предпочете да позвъни пръв в знак на учтивост. Подобна постъпка би хрумнала на малцина опечалени и дори тогава едва ли биха я предприели. Луис усети, че се изпълва с още по-голямо уважение към стареца. По-късно Джъд се зае с известяване на малцината останали живи сродници на Норма, както и на членовете на своето семейство, като търсеше номерата в разкъсан, подвързан с кожа телефонен указател. А в паузите между обажданията, той отпиваше от бирата си и си припомняше миналото.

Луис изпита към него огромно възхищение... и обич. Да, обич.

Вечерта, когато Ели слезе по пижама, за да целуне баща си, тя го попита дали мисис Крендъл ще отиде в рая. Тя зададе въпроса шепнешком, сякаш разбираше, че е по-добре майка ѝ да не чуе. Рейчъл

бе в кухнята и правеше пай с пиле, който смяташе да занесе на Джъд на другата сутрин.

Всички лампи светеха в дома на семейство Крендъл от другата страна на пътя. Двойна редица коли бяха паркирани на алеята, а други — в продължение на трийсетина метра от двете страни на пътя. Официалното поклонение щеше да се състои в салона на погребалното бюро на следващия ден, но тази вечер съседите бяха дошли, за да утешат, доколкото могат, Джъд в мъката му, да споделят стари спомени и да пийнат по чашка в памет на старицата, която се бе „възнесла“, както се изрази Джъд. Навън духаше студен февруарски вятър и пътят между двете къщи беше покрит с дебел черен лед. По това време зимата в Мейн беше най-мразовита.

— Право да ти кажа, не знам, скъпа — отвърна Луис, притегли Ели на скута си и мимоходом хвърли поглед към екрана на телевизора, където се вихреше ожесточена престрелка. Един от участниците се завъртя около оста си и се строполи на земята, но лекарят и дъщеря му не му обърнаха внимание. Луис имаше странното предчувствие, че Ели знае много повече за Роналд Макдоналд, за Спайдърмен^[1] за Бъргър Кинг, отколкото за Мойсей, Исус и за свети Павел. Беше дъщеря на еврейка, която не изповядваше вярата си и на методист, който от дете не бе стъпвал в храма: навярно представата ѝ за духовния свят бе много смътна, изградена не върху легенди и сънища, а върху мимолетни впечатления. „Вече е прекалено късно — каза си той. — Прекалено късно е, въпреки че Ели е едва петгодишна. Господи, колко бързо изпуснахме подходящия момент!“

Ели очаквателно бе втренчила очи в него — налагаше се да измисли някакъв отговор. Ето защо побърза да каже:

— Хората имат различни представи за онова, което става след смъртта. Някои вярват в съществуването на ад или рай, други, че се появяваме отново под формата на малки деца...

— А, да, нарича се „раждане“ — прекъсна го Ели. — Както стана с Одри Роуз от онзи филм по телевизията.

— Откъде знаеш, след като не си го гледала? — попита той и си помисли, че Рейчъл положително ще получи удар, ако разбере, че Ели знае съдържанието на „Одри Роуз“.

— Разказа ми го Мари от нашето училище — отвърна Ели.

Мари, присвоила си титлата „най-добра приятелка“ на Ели, беше кльощаво и мърляво момиченце, което винаги изглеждаше така, сякаш ще се зарази от импетиго, тения и дори скорбут. Луис и жена му нямаха нищо против дружбата между децата и дори я насърчаваха. Въпреки това, Рейчъл веднъж сподели, че след посещенията на Мари винаги изпитва непреодолимо желание да провери дали в косата на Ели има гниди или въшки. Луис бе кимнал с глава и се бе засмял.

— Майката на Мари ѝ позволява да гледа всички филми — обвинително произнесе Ели, но Луис се престори, че не разбира намека ѝ.

— Не е „раждане“, а прераждане — побърза да я поправи той, — но все пак предполагам, че си разбрала за какво става дума. Католиците вярват в съществуването на ад и на рай, но твърдят, че помежду им се намират преддверието на ада и чистилицето. Будистите пък вярват в нирвана...

Внезапно прекъсна лекцията си, защото забеляза сянка върху стената — Рейчъл се бе заслушала в разговора им. Сетне продължи, като внимателно обмисляше всяка дума:

— Навярно съществуват още много подобни вярвания, но истината е една, Ели: когато се сблъска със смъртта, човек разбира, че не знае нищо за нея. Хората твърдят, че я познават, но всъщност говорят онова, което вярват. Знаеш ли какво означава думичката „вяра“?

— Ами...

— Ето ти един пример: в момента седим на този стол. Убедена ли си, че утре той ще съществува?

— Да, разбира се.

— Ето, това е вярата. Вярваш в съществуването на стола, всъщност и аз вярвам в същото. Вярата означава да си убедена, че нещо ще се случи. Разбираш ли какво искам да кажа?

— Да — отвърна Ели и енергично закима с глава.

— Всъщност не можем да сме напълно сигурни, че столът и утре ще е тук — каза Луис. — Представи си, че някой откачен крадец на столове се промъкне в стаята и го вземе.

Малката се засмя. Баща ѝ също се усмихна и продължи:

— Трябва да вярваме, че това няма да се случи. Вярата е велика сила и религиозните хора искат да ни убедят, че вярата и познанието са

едно и също, само че аз не мисля така. Съществуват многобройни мнения по въпроса, но всичко, което със сигурност знаем, може да се обобщи по следния начин: когато умрем, нашите души и разума ни или оцеляват, или умират заедно с нас. Ако е вярно първото твърдение, то многобройните прераждания са напълно реални: в противен случай смъртта означава пълен мрак, край на всичко.

— Все едно, че заспиваш? — попита Ели.

Луис се замисли и отвърна:

— Според мен повече прилича на пълна упойка.

— В коя от двете възможности вярваш, татко?

Сянката върху стената незабележимо се размърда, сетне отново застина.

Луис се замисли. През по-голямата част от живота си (навярно още от ученическите години), бе убеден, че смъртта означава край на всичко. В лекарската си практика бе стоял до смъртното легло на много хора, но никога не беше усетил покрай него да прелита душа, отправена към... един Бог знае накъде. Спомни си, че същата мисъл му бе хрумнала, когато Виктор Пасков издъхна в ръцете му. Луис напълно подкрепяше схващането на своя професор по психология, според когото случаите на метапсихоза, подробно описани в медицинските списания, а после преиначени от търсещите сензация популярни вестници, представляват отчаян опит за съпротивление на съзнанието срещу настъпващата смърт, нещо като въображаема преграда срещу предизвиканото от страха обезумяване. Напълно бе съгласен и с мнението, изказано от негов колега по време на среднощна сбирка, когато учеше втора година в чикагския университет. Колегата му твърдеше, че в Библията са описани подозрително много чудеса, които, кой знае защо, почти престанали да се случват с настъпването на съвременната епоха. (Всъщност отначало приятелят му твърдеше, че чудеса изобщо не стават, но останалите студенти го принудиха да се поправи, като го обсипаха с примери за странни явления, които се наблюдават и до днес. Не пропуснаха да му припомнят за „тъмните дупки“ в съвременния свят, ярко осветен от Разума и от Просвещението, например Плащеницата от Торино, чиято тайна все още не бе разгадана, въпреки положените усилия.) „И така, Христос възкресил Лазар — казваше колегата му, който междуременно бе станал известен гинеколог в Дийрборн, Мичиган.

— Нямам нищо против, готов съм да се съглася. И без това съм принуден да приемам доста съмнителни теории, както тази, че когато майката ражда едно дете, а в утробата ѝ първоначално е имало близнаци, то по-силният зародиш е погълнал другия, също като някакъв все още нероден канибал. След двайсет-трийсет години лекарите откриват зъби в тестисите му или коси в белите му дробове като доказателство, че го е сторил. Та искам да кажа, че съм готов да повярвам на всичко, нали разбирате? Вярвам във възкръсването на Лазар, но искам да видя смъртния му акт, който доказва, че е бил мъртъв, когато са го пуснали в гроба. Сигурно ви напомням за Тома Неверни, който не повярвал във възкръсването на Христа, докато със собствените си очи не видял раните от пирони и поставил пръста си в тях. Ако питате мен, той е бил истинският лекар сред цялата шайка, не Лука.“

Не, Луис никога не бе вярвал в безсмъртието на душата, поне до възкресяването на Чърч.

— Вярвам, че продължаваме да съществуваме и след смъртта — бавно изрече той. — Но нямам представа точно под каква форма. Може би трансформацията е различна при различните хора. Може би става точно онова, в което си вярвал през целия си живот. Убеден съм, че продължаваме да съществуваме и че сега мисис Крендъл е някъде, където е щастлива.

— Значи наистина вярваш — с благоговение констатира Ели.

Луис се усмихна доволно и същевременно смутено.

— Така предполагам. Освен това вярвам, че още преди десет минути трябваше да си в леглото. Луис я целуна по устата и по нослето.

— Смяташ ли, че и животните се прераждат?

— Да — без да се замисля отвърна Луис и за малко щеше да каже: „Особено котките!“. Осъзна какво е щял да направи и изтръпна, лицето му пребледня.

— Е, добре — промълви Ели и слезе от скута му. — А сега отивам да целуна мама за лека нощ.

— И не се бави — извика подире ѝ Луис. Ели спря на прага на трапезарията, обърна се към него и заяви:

— Държах се много глупаво онзи път, когато се разревах, защото си представих, че Чърч ще умре.

— Не, миличка, грешиш.

— Ако той умре сега, ще мога да го понеса — продължи малката и за миг замълча, сякаш сама бе изненадана от думите си, сетне още по-уверено продължи:

— Точно така, няма да ми е толкова мъчно. После отиде при майка си.

По-късно, когато си легнаха, Рейчъл каза:

— Чух какво си говорихте.

— И сигурно не одобряваш? — попита той. Беше твърдо решен да изясни въпроса докрай.

— Не — отвърна Рейчъл с неприсъщо за нея колебание. — Луис, мисля, че не ме разбираш. При мисълта за смъртта ме обзема страх и както добре знаеш, страхът ме прави агресивна.

Никога не бе произнасяла думите с такова усилие и Луис изведнъж усети, че трябва да е още по-предпазлив, отколкото преди малко с Ели. Интуицията му подсказваше, че се движи сред минно поле.

— Но от какво се боиш? Че ще умреш?

— Не се страхувам от собствената си смърт — прошепна Рейчъл. — Дори вече не мисля за това, да... изобщо не мисля. Но когато бях малка, беше точно обратното и по цели нощи не можех да заспя. А когато се унасях, сънувах, че орди чудовища идват да ме изядат в леглото и всички те приличаха на сестра ми Зелда.

„Най-сетне! — помисли си Луис. — Женени сме от десет години, а тя най-сетне реши да ми разкрие тайната си“.

— Не говориш често за нея — отбеляза той.

Рейчъл се усмихна и го помилва по бузата.

— О, Луис, колко си мил. Не говоря никога за Зелда и дори се опитвам да не мисля за нея.

— Винаги съм си мислил, че си имаш своите причини.

— Прав си. Така е и до ден днешен — замислено отвърна Рейчъл.

— Доколкото знам, Зелда е починала от менингит на гръбначния мозък — каза Луис.

— Менингит на гръбначния мозък — потвърди съпругата му и той забеляза, че е готова да се разплаче. — В дома на родителите ми вече няма нейни снимки.

— Баща ти държи фотография на някакво момиченце върху бю...

— Върху бюрото в кабинета си. Да, бях я забравила Мисля, че и майка ми все още носи снимка на Зелда в портфейла си. Сестра ми беше с две години по-голяма от мене. Когато се зарази, я скриха в най-отдалечената стая в задната страна на къщата, също както се крие някаква неприлична тайна. О, Луис, в продължение на цели месеци наблюдавах как сестра ми гасне в задната стаичка, как най-сетне умря там и през цялото време лежеше там като някаква ужасяваща, неприлична тайна!

Рейчъл не издържа и избухна в сълзи. Хълцаше толкова високо, че Луис се изплаши плачът ѝ да не прерасне в истерия. Протегна ръка и се опита да я хване за рамото, но тя се изскубна от пръстите му и Луис дочу шумоленето на копринената ѝ пижама.

— Рейчъл, скъпа, моля те, недей...

Рейчъл се овладя и рече хлипайки:

— Не ме прекъсвай, Луис. Имам сили да разкажа за случилото се само веднъж, — а след това искам завинаги да го забравя. И без това тази нощ вероятно няма да заспя.

— Нима беше толкова страшно? — попита той, въпреки че предварително знаеше отговора. Сега си обясняваше много неща и внезапно си припомни много случаи, които никога (или почти никога) не бе свързвал. Рейчъл никога не ходеше на погребения, не бе присъствал дори на погребението на Ал Лок, състудент на Луис, който бе загинал, когато връхлетял с колата си върху боклукчийски камион. Ал често им идваше на гости и Рейчъл го харесваше, но въпреки това не бе отишла на погребението му.

„Спомням си, че точно тогава тя се разболя — проблесна в ума му. — Каза, че има грип или нещо подобно и наистина изглеждаше зле. Но чудното е, че оздравя още на другия ден. Всъщност оздравя не на другия ден, а веднага след погребението“ — мислено се поправи той и си припомни страховете си, че болестта на съпругата му навярно е психосоматична.

— Едва ли можеш да си представиш колко бе кошмарно, Луис. С всеки изминат ден Зелда се израждаше пред очите ни и никой не можеше да ѝ помогне. Измъчвах я непрекъснати болки. Тялото ѝ се съсухри... раменете ѝ се приведоха напред, докато получи гърбица, а лицето ѝ беше толкова изпито, че напомняше маска. Пръстите на

ръцете ѝ се извиха като нокти на птица. Понякога трябваше да я храня — господи, как мразех да го правя, но не се издадох. Когато болките ѝ станаха непоносими, започнаха да ѝ дават успокоителни — отначало по-слаби, сетне конски дози морфин, който безсъмнено би я превърнал в наркоманка, ако бе останала жива. Но всички знаехме, че Зелда ще умре. Навярно искахме болестта на сестра ми да остане в... в тайна, защото ИСКАХМЕ тя да умре и то не от състрадание към нея, а от жалост към самите нас, защото Зелда не само започваше да прилича на чудовище, но и се държеше като такова. Господи, знам че звучи ужасно, но...

Рейчъл закри лицето си с ръце. Луис нежно я докосна и промълви:

— Скъпа, уверявам те, че грешиш.

— Зная, че е ужасно — повтори Рейчъл.

— Просто констатираш една истина — прекъсна я съпругът ѝ. — Обикновено хората, които прекарват дълго време на легло, се превръщат в капризни, отвратителни чудовища. Представата за благородните и безмълвно понасящи страданията си пациенти съществува само в романите. Щом върху гърба на болния се появят първите рани от залежаването, той (или тя) започват да тормозят околните. Зная, че не са виновни, но защо роднините им са длъжни да страдат?

Рейчъл слисано го изгледа и в очите ѝ проблесна искрица надежда, сетне изражението ѝ отново стана недоверчиво и тя промълви:

— Измисляш си.

Луис мрачно се усмихна.

— Искаш ли да ти покажа какво пише в наръчника по медицинска патология? Може би ще се заинтересуваш и от статистиката на самоубийствата? Тя свидетелства, че в семейства, където някой от членовете се е грижил за неизлечимо болен, кривата на самоубийствата рязко нараства шест месеца след смъртта на пациента.

— Не може да бъде!

— Членовете на семейството поглъщат приспивателни, отравят се с газ или си пръскат черепа — продължи той, сякаш не бе чул възклицанието ѝ. — Навярно са тласкани към самоубийството от

натрупаните в душите им омраза... отвращение... мъка. — Останалите живи като че имат чувството, че са извършили убийство — затова бързат да последват мъртвите си родственици.

По подпухналото от плач лице на Рейчъл се изписа странно, болезнено облекчение и тя прошепна:

— Зелда беше неопируемо себична... беше станала направо отвратителна. Понякога нарочно се напикаваше в леглото. Майка ми й предлагаше да я заведе до тоалетната, или по-късно, когато Зелда вече не можеше да става, да й донесе подлогата... сестра ми отказваше, а веднага след това се изпикаваше в леглото и се налагаше двете с мама да сменяме чаршафите... Зелда винаги се извиняваше и казваше, че е станало случайно, но очите й проблясваха ехидно, а стаята бе просмукана от миризмата на урина и на лекарства... взимаше някакъв наркотик, който миришеше на капки против кашлица от черешова кора и вонята му се разнасяше навсякъде... Започнах да се събуждам през нощта... всъщност и до днес, когато нощем се събудя, ми се струва, че долавям миризмата на капките против кашлица... когато съм полусънна си казвам: „Кога Зелда най-сетне ще умре?“ Струва ми се, че...

Рейчъл се задави. Луис взе ръката ѝ и тя здраво я стисна.

— Когато сменяхме чаршафите, виждахме отвратителната ѝ гърбица, която сякаш се гърчеше. Знаеш ли, Луис, малко преди Зелда да умре, ми се струваше, че задникът ѝ някак си се е озовал в средата на гърба ѝ.

Насълзените очи на Рейчъл бяха изцъклени от страх, като на дете, което си припомня непрекъснато преследващ го кошмарен сън.

— Понякога... понякога Зелда ме докосваше с ръцете си, които наподобяваха нокти на граблива птица... едва успявах да се въздържа и да не ѝ извикам да не ме пипа. Веднъж, докато я хранех, тя ме докосна по лицето. Подскочих от отвращение, излях горещата супа върху ръката си и действително изкрещях. Докато крещях, забелязах, че очите на сестра ми тържествуват.

Малко преди смъртта ѝ, наркотиците престанаха да ѝ действат. Сега беше ред на Зелда да пици и никой от нас не си спомняше каква е била преди, никой, дори майка ми. Тя се превърна в отвратително, омразно нещо, което надаваше писъци в най-отдалечената стая... в нашата мръсна тайна.

Рейчъл с мъка преглътна, от гърлото ѝ се разнесе задавен звук, сетне с видимо усилие продължи.

— Бяха ме оставили сама с нея. Беше по Великден и мама и татко бяха прескочили за няколко минути до свои приятели. Спомням си, че четях списание в кухнята или по-точно го разлиствах, докато чаках да стане време да дам поредната доза морфин на Зелда, която крещеше с всичка сила. Започнала бе да вика още когато родителите ми излязоха и писъците ѝ ми пречеха да чета. След това... изведнъж виковете ѝ престанаха. Бях едва *осемгодишна*, Луис... всяка вечер сънувах кошмари. Въобразявах си, че Зелда ме мрази, защото нямам гърбица, защото не изпитвам непрекъснати болки, защото мога да ходя, защото ще остана жива... Въобразявах си, че иска да ме убие. Всъщност дори и сега смятам, че страховете ми са били основателни, защото съм убедена, че Зелда ме ненавиждаше. Може би нямаше да ме убие, но някак си щеше да завладее тялото ми... да ме прогони от него, както в приказките за вещиците... сигурна съм, че ако можеше, щеше да го направи. Когато сестра ми престана да крещи, надникнах в стаята ѝ, за да видя дали всичко е наред... да проверя дали не е паднала от леглото или се е смъкнала от натрупаните една върху друга възглавници. Влязох в стаята и я погледнах — стори ми се, че си е глътнала езика и се задушава. О, Луис...

Обляна в сълзи, Рейчъл отново повиши глас като изплашено дете, сякаш отново виждаше пред очите си страшната картина.

— Бях едва осемгодишна, Луис! Просто не знаех какво да правя!

— Разбира се, че не си знаела — опита се да я успокои съпругът ѝ. Обърна се към нея и я прегърна, а Рейчъл се вкопчи в него с отчаяната сила на човек, който не умее да плува и чиято лодка се е преобърнала сред дълбоко езеро.

— Нима са те упреждали за нещо? — попита той.

— Не, но никой не пожела да ме утеши, никой не можеше да промени случилото се. Оказа се, че Зелда не си е глътнала езика — от гърлото ѝ се изтръгна някакъв звук — викаше нещо като... като „гхаааа“...

Навярно споменът за ужасната сутрин все още бе свършено жив в паметта ѝ — Рейчъл успя много точно да имитира звука, издаван от сестра ѝ. Внезапно пред очите на Луис изникна образа на Виктор Пасков. Той още по-силно притисна жена си в прегръдките си.

— ... а по брадичката ѝ течеше слюнка — ето така...

— Рейчъл, достатъчно — каза той с разтреперан глас. — Добре познавам симптомите.

— Искам да ти обясня всичко — заинати се тя. — Да ти обясня защо не мога да отида на погребението на бедната Норма и защо се скарахме преди известно време...

— Штт — вече съм го забравил — прекъсна я Луис.

— Но аз не съм — възкликна Рейчъл. — Отлично си спомням как се чувствах през онова априлско утро на хиляда деветстотин шейсет и трета, когато сестра ми Зелда се задушаваше на леглото.

Двамата дълго мълчаха, най-сетне Рейчъл поднови разказа си:

— Обърнах я по корем и започнах да я удриям по гърба — това бе единственото, което се сетих да направя. Краката ѝ ритяха във въздуха, забелязах колко са обезформени от болестта... дочух нещо като пърдене и си помислих, че звукът идва от Зелда... или от мен, сетне осъзнах, че блузата ми се пука по шевовете от усилията ми да преобърна сестра си. Тя започна да се гърчи... лицето ѝ беше обърнато настрани и полузакрито от възглавницата. Помислих си: „Зелда умира! Господи, Зелда умира! Зелда умира, а когато родителите ми се приберат в къщи, ще ме обвинят, че аз съм я задушила, ще ми кажат: «Мразеше я Рейчъл», което си беше абсолютно вярно, или: „Искаше тя да умре“, което също отговаряше на истината. Разбираш ли, Луис, първата мисъл, която ми мина през ума, когато я видях да се мята върху леглото, беше: „О, прекрасно — най-сетне Зелда ще се задуши и целият кошмар ще свърши!“

Отново я обърнах по гръб и забелязах, че лицето ѝ е почерняло, очите ѝ бяха изскочили от орбитите, а шията ѝ беше подута. После Зелда умря. Заднешком отстъпих към вратата, но се блъснах в стената и съборих картината, на която беше изобразен Магьосникът от Оз (преди да се разболе, сестра ми беше вманиачена на темата Магьосника от Оз и беше прочела всички книги за него). На картината, под изображението на магьосника, беше написано: „Великият и страшен Оз“, само че Зелда винаги го наричаше „Веуикия и стуашен Оз“, заваляйки буквите като Елмър Фуд. Майка ми постави картината в рамка, защото... защото изглеждаше, че Зелда харесва най-много нея... И ето че „Веуикият и стуашен Оз“ падна на земята, а стъклото стана на парчета. Закресях, защото знаех, че сестра ми е мъртва и си

мислех... мислех си, че духът ѝ ме преследва, ще ме преследва и ще ме мрази също както тя. Изведнъж осъзнах...

— В такъв случай ти свалям шапка — прекъсна я лекарят.

— Не говориш сериозно — отвърна Рейчъл. Седна в леглото, запали нощната лампа и повтори:

— Да, наистина ти свалям шапка. Освен това научих нещо, което показва колко съм прав да ненавиждам родителите ти. Как са могли да те оставят сама с нея?

— Беше по време на Великденските празници, Лу — упрекна го тя с тон на осемгодишно момиченце, каквото е била по време, когато се беше случила позорната и отвратителна история.

— Хич не ми пука, дори да са звучали тръбите на Страшния съд — с внезапен гняв извика Луис и жена му стреснато се отдръпна назад.

Лекарят си спомни за двете санитарки-доброволки, които имаха лошия късмет да започнат работа в деня на смъртта на Виктор Пасков. Едната, нисичка студентка на име Карла Шейвърс, се бе върнала в лечебницата на другия ден и работеше толкова добре, че дори мис Чарлтън я похвали. Другата никога вече не се появи. Луис не бе изненадан и не я обвиняваше.

Но къде е била сестрата? Би трябвало да оставят при болната дипломирана медицинска сестра... А семейство Голдман най-нехайно си отишли на гости и оставили осемгодишната си дъщеря сама със смъртно болното момиче, което по онова време навярно вече не е било с ума си. Защо? Просто защото било Великден! И защото точно тази сутрин елегантната Дори Голдман не можела да понася вонята и трябвало да излезе поне за малко! Ето защо Рейчъл трябвало да поеме дежурството. Нали така, приятели и съседи? Тежкото задължение се паднало на осемгодишното момиченце с коса, завързана на миши опашчици и моряшка блуза, Рейчъл спокойно можела да остане вкъщи при отвратителната миризма. Защо всяко лято я изпращали на скъп летен лагер във Вермонтските планини, ако не да понася след завръщането си гнусната миризма, излъчваща се от умиращата ѝ, ненормална сестра? Десет нови костюмчета за Гейдж, шест нови рокли за Ели и солидна стипендия за обучението ти Луис, стига да се откажеш от връзката си с дъщеря ми... но къде беше претърканието ти портфейл, мистър Голдман, когато дъщеря ти умираше от менингит, а ти бе оставил малката ѝ сестра да я гледа? Може би си нямал пари да

платиш за медицинска сестра, гаден простак такъв? Луис скочи от леглото.

— Къде отиваш? — уплашено запита Рейчъл.

— Ще ти донеса един Валиум.

— Знаеш, че никога не пия...

— Тази вечер ще пиеш — строго произнесе той. Рейчъл погълна таблетката и довърши разказа си. Сега говореше спокойно, явно транквилантът вече ѝ въздействаше.

Съседката, която живееше до тях, открила Рейчъл свита зад някакво дърво. Малката непрекъснато повтаряла едно и също: „Зелда е мъртва!“ От носа ѝ течала кръв и цялата била омазана. Съседката повикала бърза помощ, сетне, след като спряла кръвоизлива от носа на малката и я поуспокоила с помощта на чаша горещ чай и два аспирина, успяла да научи от нея адреса на приятелите, където се намирили родителите ѝ, и им телефонирала. Голдманови били на гости у семейство Каброн, които живеели в другия край на града; Питър Каброн бил главен счетоводител във фирмата на баща ѝ.

До вечерта в дома на Голдманови настъпили значителни промени. Зелда вече я нямало. Стаята ѝ била почистена и дезинфекцирана, старите мебели — изхвърлени. Сега стаята представлявала една празна кутия. По-късно, години по-късно, Дори Голдман я превърнала в стая за шев.

Същата нощ Рейчъл сънувала първия си кошмар; когато в два през нощта се събудила и започнала да вика майка си, с ужас открила, че не може да стане от леглото, защото изпитвала страхотни болки в гърба. Пресилила го, когато се опитвала да вдигне сестра си. Била толкова възбудена, че с лекота успяла да я преобърне, като от рязкото движение разпрала блузата си под мишниците.

Фактът, че Рейчъл получила разтягане на мускулите, докато се опитвала да спаси сестра си от задушаване, бил очебиен, съвсем елементарно, драги ми Уотсън. Очебиен за всички, освен за самата Рейчъл. Била убедена, че Зелда ѝ отмъщава от гроба. Зелда знаела, че Рейчъл се радва на смъртта ѝ; Зелда знаела, че когато сестра ѝ изтичала на улицата крещейки „Зелда е мъртва!“, всъщност се опитвала да прикрие смеха си; Зелда знаела, че сестра ѝ е причина за смъртта ѝ и за отмъщение я заразила от менингит. Малко по малко на Рейчъл също щяла да се появи гърбица и на свой ред да бъде

прикована към леглото, докато бавно, но сигурно се превърнала в чудовище, а пръстите и започнели да наподобяват на ноктите на граблива птица.

След известно време щяла да започне да крещи от силната болка, да подмокря леглото си, докато най-сетне се задушела от собствения си език — отмъщението на сестра ѝ се стоварвало върху нея.

Никой не могъл да разубеди момиченцето от идеята — фикс; нито родителите ѝ, нито семейният лекар, доктор Мъри, който установил, че малката има разтягане на мускулите на гърба и ѝ казал (доста брутално, както биха сметнали повечето хора, включително Луис), че трябва да престане да се лигави. Освен това ѝ напомнил, че родителите ѝ са покрусени от скорошната смърт на сестра ѝ и че сега не е време да се опитва да привлече вниманието им с детински капризи. Единствено постепенното намаляване и изчезване на болката убедило Рейчъл, че не е жертва на свръхестественото отмъщение на мъртвата Зелда, нито на Божие проклятие заради недостойното си поведение. В продължение на месеци (така каза на Луис, но всъщност в продължение на цели осем години), се събуждала посред нощ от кошмарни сънища, в които отново и отново пред очите ѝ се нижели последните мигове на Зелда; Рейчъл уплашено опипвала гърба си в мрака, за да се увери, че всичко е наред. В моментите на страх, последвали кошмарните сънища, често ѝ се струвало, че вратата на гардероба с трясък ще се отвори и че оттам с клатушкане ще излезе Зелда; обезобразеното ѝ тяло е посиняло, очите ѝ са облещени, почернелият ѝ и подут език стърчи между устните ѝ, а пръстите ѝ се насочват към убийцата, която се е разположила в леглото и страхливо опипва гръбнака си.

Рейчъл не присъствала на погребението на сестра си и от този ден нататък отказвала да ходи на гробища.

— Ако ми го беше разказала по-рано, щях да разбера много неща — промълви Луис.

— Не можех, Лу — простичко отвърна съпругата му и гласът ѝ прозвуча сънено. — Оттогава изпитвам някакъв страх към тази тема.

„О, просто някакъв си страх“ — каза си Луис.

— Струва ми се, че..., че не мога да го превъзмогна. Съзнавам, че си прав, че смъртта е напълно естествено явление и в някои случаи

— дори необходима. Но има разлика между онова, което съзнавам с разума и... с душата си...

— Разбирам — прекъсна я Луис.

— Онзи път, когато се нахвърлих върху тебе — сънено продължи Рейчъл, — знаех, че Ели плаче само защото за пръв път се сблъскваше с мисълта за смъртта..., че скоро ще свикне с нея, но въпреки това, не успях да се въздържа. Извинявай, Луис.

— Не е нужно да се извиняваш — промълви лекарят и я погали по главата. — По дяволите, готов съм на всичко, само и само да се почувстваш по-добре.

— Повярвай ми, че вече се чувствам така — усмихнато отговори Рейчъл. — Имам чувството, че току-що съм повърнала нещо, което в продължение на години е отравяло организма ми.

— Може и да си права.

Клепачите на Рейчъл се затвориха, после тя с огромно усилие ги повдигна за миг и промълви:

— Моля те, не обвинявай за всичко баща ми. Родителите ми преживяха тежки моменти. Сметките за лечението на Зелда бяха астрономически; баща ми пропусна възможността да разшири търговията си в предградията, продажбите в магазина не вървяха, отгоре на всичко, имаше опасност и майка ми да загуби разума си.

След смъртта на Зелда всичко се оправи, сякаш бе даден сигнал за настъпване на нов период на благосъстояние. Икономическото положение, което до този момент бе нестабилно в целия свят, даде признаци на подобрене; татко получи заема от банката и оттогава много му върви. Струва ми се, че родителите ми са така обсебвачи, защото съм им останала само аз и...

— И защото се чувстват виновни! — каза Луис.

— Сигурно имаш право. Нали няма да ми се разсърдиш, ако се разболея в деня, когато погребват Норма?

— Не, скъпа — отвърна Луис и, след кратко колебание взе ръката ѝ и попита:

— Имаш ли нещо против да заведе Ели? Усети ръката ѝ да се вкопчва в неговата.

— Наистина не знам, Лу — промълви тя несигурно и в гласа ѝ отново се прокрадна предишния страх. — Още е много малка и...

— Но нали от година и повече знае как се раждат децата? — отново ѝ напомни той.

Рейчъл дълго мълча — взираше се в тавана и хапеше устни. Най-накрая промълви:

— Съгласна съм, щом смяташ, че е необходимо и щом... щом си сигурен, че няма да ѝ навреди.

— Ела при мен, Рейчъл — прошепна Луис.

Тази нощ двамата спаха плътно притиснати един към друг, гърбът на Рейчъл допрян до стомаха на съпруга ѝ; когато след няколко часа приспивателното престана да действа и Рейчъл се събуди цялата разтреперана, Луис я взе в прегръдките си, нежно започна да я гали и продължи да ѝ шепне успокояващи думи, докато тя отново заспа.

---

[1] *Човекът паяк* — герой от комикси — Бел. пр. ↑

„Защото мъжът — и жената — са подобни на цветята в полето, които днес цъфтят, а на другия ден вече са повяхнали; човешкият живот прилича на годишен сезон: идва и отминава. А сега да се помолим, братя и сестри.“

Ели, издокарана в тъмносиня рокля, купена специално за случая, сведе глава толкова рязко, че Луис, който седеше до нея, дочу изщракването на вратните ѝ прешлени. Малката рядко ходеше на църква и сега за пръв път присъстваше на погребение; комбинацията от двете явно я бе накарала да изпита страхопочитание и за пръв път в живота си да се въздържа от задаване на обичайните си въпроси.

За Луис този ден бе прозрение по отношение на дъщеря му. Обикновено беше толкова заслепен от любовта си към нея и към братчето ѝ, че не успяваше обективно да прецени поведението им. Но днес видя пред себе си дете, което беше пред завършване на първия голям етап от развитието си, всички реакции на което бяха почти идеална илюстрация на лекциите в учебниците по детска психология: същество, чието любопитство приличаше на мотор с единствената функция: натрупване на максимум информация. Когато Джъд, който изглеждаше странен, но елегантен в черния си костюм и обувки с връзки (всъщност Луис за пръв път го виждаше обут в друго, освен с мокасини или със зелени гумени ботуши) се наведе над Ели, целуна я и каза: „Радвам се, че дойде, миличка и съм сигурен, че на Норма също ще ѝ е приятно“, малката остана необичайно мълчалива, само го изгледа с ококорени очи.

Накрая методисткият свещеник, преподобният Лафлин произнесе благословията, като призова Бог да ги озари с лика си и да ги дари с мир, сетне помоли напред да излязат хората, които ще носят ковчега.

Луис понечи да стане, но Ели го задържа, като разтревожено го задържа за ръката — в очите ѝ се четеше страх.

— Татко, къде отиваш? — високо прошепна тя.

Луис седна обратно на пейката и я прегърна през раменете.

— Аз съм един от четиримата, които ще помогнат да се изнесе ковчега на Норма, миличка. Другите са двама племенника на Джъд и братът на мисис Крендъл.

— Как ще те намеря после? — тихичко попита Ели. Лицето ѝ все още изглеждаше напрегнато и изплашено.

Луис хвърли поглед към масата за причастие и забеляза, че тримата носачи и Джъд вече стоят до ковчега. Останалите енориаши бавно излизаха от църквата, някои от тях продължаваха да бършат сълзите си. Забеляза и Миси Дендридж, която вече не плачеше, но очите ѝ бяха зачервени; тя незабележимо вдигна ръка и го поздрави.

— Най-добре да ме почакаш на стълбата отвън — отвърна той. — След малко ще дойда да те взема.

— Добре, само да не забравиш.

— Няма — отвърна Луис и се изправи. Ели отново го дръпна за ръката.

— Татко?

— Какво, котенце?

— Гледай да не я изпуснете — прошепна тя.

Луис отиде при другите носачи и Джъд го запозна с племенниците си, които се оказаха негови втори или трети братовчеди — потомци на чичото на стареца. Бяха едри момчета на възраст между двайсет и двайсет и пет години и много си приличаха. Братът на Норма навярно приближаваше шейсетте, но Луис си помисли, че изглежда изключително добре запазен за възрастта си, въпреки покрусеното от скръб лице.

— Приятно ми е да се запознаем — каза Луис и се почувства малко неловко — бе единственият чужд човек сред всички роднини.

Тримата мълчаливо му кимнаха.

— Ели добре ли е? — попита старецът и хвърли поглед към момиченцето, което стоеше в коридора и ги наблюдаваше.

— Естествено, че е добре. — „Просто иска да се увери, че няма да изчезна яко дим“ — помисли си Луис и тайничко се усмихна, но изведнъж се досети за друго момиченце, което обожавало „Веуикия и стуашен Оз“ и усмивката му помръкна. — Така ми се струва — отвърна той и направи знак с ръка на дъщеря си. Тя също вдигна ръка, сетне изтича навън, тъмносинята ѝ пола грациозно се развяваше около бедрата ѝ. За миг Луис остана поразен — стори му се много пораснала.

Знаеше, че е зрителна измама, но все пак му даваше повод за сериозен размисъл.

— Готови ли сме? — попита един от племенниците. Луис кимна, последван от брата на Норма.

— Носете я внимателно — прегракнало произнесе Джъд, сетне се обърна и с наведена глава тръгна по пътеката между пейките.

Луис застана от ляво на ковчега (Джъд беше избрал за съпругата си стоманен ковчег, марка „Американ Итърнъл“) и го повдигна и хвана за дръжката, сетне четиримата мъже бавно понесоха останките на Норма към отворената врата. Навън беше ясен мразовит февруарски ден. Някой — навярно клисарят на църквата — беше посипал със сгурия хлъзгавата пътека. До тротоара стоеше катафалка Кадилак. Моторът на колата работеше на бавни обороти и ауспухът му бълваше белезникав дим в мразовития въздух. Шефът на погребалното бюро и синът му — някакъв здравеняк — стояха до катафалката и внимателно наблюдаваха придвижването на носачите на ковчега, готови да се притекат на помощ, ако някой (например братът на Норма) се подхлъзне или падне.

Джъд стоеше до него и наблюдаваше как поставиха ковчега в автомобила.

— Сбогом, Норма — промълви той. — Ще се видим скоро, момичето ми.

Луис се приближи до него и го прегърна през раменете, а братът на Норма застана от другата му страна, измествайки на заден план собственика на погребалното бюро и сина му. Яките племенници (или втори братовчеди) побързаха да се изпарят, безсъмнено преценили, че вече са си свършили работата. И не бе чудно, защото с течение на времето се бяха отчуждили от този клон на семейството; разбира се, познаваха лицето на покойната от снимки или може би от редките задължителни посещения в дома ѝ — безкрайни следобеди, по време, на които опитваха бисквитите на Норма, отпиваха от бирата на Джъд и разсеяно слушаха разказите му за отдавна минали времена и за хора, които не познаваха, докато същевременно си мислеха за онова, което биха могли да направят през това време (да измият и излъскат колата, да поиграят боулинг или просто да седят пред телевизора в компанията на неколцина приятели и да гледат боксов мач), след което с облекчение си тръгваха с чувството на изпълнен дълг.

Джъд беше последната издънка от този клон на фамилията им и те се бяха отчуждили от него, също както разяден от ерозията астероид се отдалечава от главната планета и изчезва в пространството, докато се превърне в незначително петънце на хоризонта. За яките младежи миналото представляваше албум със стари снимки и истории за минали времена, разказвани им в прекалено затопления хол, където се чувстваха неудобно, защото не бяха стари, защото нямаха артрит и кръвта им все още кипеше. За тях миналото свършваше с ковчега, който вдигнаха и положиха в катафалката. В края на краищата, ако тялото на човека бе черупка за душата — Божието послание до света (според учението на различните религии), — то ковчегът марка „Америкън Итърнъл“ бе само черупка, съдържаща друга черупка и за здравенящите племенници (или братовчеди) миналото представляваше старо писмо, което трябваше да бъде изхвърлено, защото адресантът вече не съществуваше.

„Да живее миналото!“ — каза си Луис и несъзнателно потръпна при мисълта, че някой ден ще се почувства толкова отчужден от собствените си потомци — от племенниците си или от децата на Ели и на Гейдж, ако доживееше да ги види. Фокусът се изместваше. Роднинските линии се прекъсваха и бяха заменени от младежки лица, надничащи от пожълтели фотографии.

„Да живее миналото“ — повторно си помисли той и още по-здраво прегърна Джъд през раменете.

Разпоредителите поставиха цветята в задната част на катафалката, след което задното ѝ стъкло автоматично се вдигна и се затвори с глух звук. Луис намери дъщеря си и двамата се отправиха към паркираното комби. Той я държеше под ръка, за да не се подхлъзне върху леда с новите си обувки с гъонени подметки. Колите на паркинга потегляха една след друга.

— Защо запалват фаровете, татко? — учудено запита Ели. — Нали не са им необходими през деня?

— Правят го от уважение към мъртвите, Ели — отвърна той с прегракнал глас и сам запали фаровете на комбито.

— Хайде, качвай се.

Най-сетне пътуваха обратно към дома си, след погребалната церемония (която всъщност се състоя в църквата на „Маунт Хоуп“,

защото гробът на Норма щеше да бъде изкопан едва напролет), когато изведнъж Ели избухна в сълзи.

Луис изненадано я погледна, но не се обезпокои.

— Ели, какво ти е?

— Вече няма да има бисквити — изхлипа момиченцето. — Мисис Крендъл правеше най-вкусните бисквити, които някога съм яла. Но вече няма да ги прави, защото е мъртва. Татко, защо хората трябва да умират?

— Право да ти кажа, не знам — отвърна Луис. — Навярно, за да направят място на новородените, на дечица като теб и Гейдж.

— Никога няма да се омъжа! — извика Ели и още по-силно се разплака. — Така няма да е необходимо да правя секс и да раждам бебета и може би никога няма да умра. Господи, колко е ужасно! От-отвратително е!

— Но смъртта означава и край на страданията — тихо промълви Луис. — Като лекар съм виждал много страдащи хора. Знай, че една от причините, поради които приех работата в университета е, защото ми бе опротивяло ден след ден да гледам мъките на пациентите. Младите хора често се разболяват — дори тежко — но болките им не приличат на продължителните страдания на старците.

Той замълча, после продължи:

— Може би ще ти се стори невероятно, скъпа, но възрастните хора не се страхуват от смъртта, както тебе. А ти имаш пред себе си дълги, дълги години живот.

Ели поплака още малко, сетне мълчаливо заподсмърча и сълзите ѝ пресекнаха. Попита баща си дали може да пусне радиото и когато той кимна утвърдително, тя завъртя копчето и намери местната рокстанция, по която Шейкин Стивънс пееше „Тази стара къща“. След няколко минути дори му заприглася. Когато се прибраха вкъщи, отиде право при майка си и ѝ заразказва как е преминалото погребението. Луис с възхищение забеляза, че Рейчъл я слуша внимателно и със съчувствие..., въпреки че самата тя беше бледа и изглеждаше замислена.

После Ели я попита дали умее да прави бисквити от овесени ядки; майка ѝ моментално остави плетивото си и се изправи, сякаш несъзнателно бе очаквала този или подобен въпрос.

— О, да. Искаш ли да направим една тава?

— Е-ха! — извика Ели. — Наистина ли, мамо?

— Да, стига баща ти да погледа Гейдж за един час.

— С удоволствие — каза Луис.

Луис прекара вечерта, докато четеше и си взимаше бележки от дълга статия в „Дюкесни Медикал Дайджест“, чийто автор отново повдигаше многократно дискутирания въпрос за разтворимите хирургически конци. В ограничения свят на относително малкото човешки същества, за които зашиването на рани представляваше жизнен интерес, този периодично подновяван спор напомняше споровете между психолозите по повод противопоставянето на природата срещу възпитанието.

Възнамеряваше още същата вечер да напише унищожително писмо до автора, за да го обвини в неубедителност на аргументите, в неуместно подбрани примери и в почти криминална небрежност при извършване на проучванията. Накратко, предварително изпитваше удоволствие при мисълта, че завинаги ще компрометира онзи скапаняк. Точно ровеше из библиотеката за „Лечение на раните“ от Трoutман, когато Рейчъл се появи на стълбата и попита:

— Ще си лягаш ли, Лу?

— След малко отвърна той и я погледна. — Всичко наред ли е?

— И двамата спят като заклани.

Луис внимателно я изгледа и промълви:

— Ами ти? Защо не спиш?

— Досега четох.

— Сигурна ли си, че си добре?

— Разбира се — усмихнато отвърна Рейчъл. — Обичам те.

— И аз те обичам скъпа.

Той отново се обърна към библиотеката и откри учебника на обичайното му място и побърза да го извади.

— Докато двамата с Ели бяхте на погребението, Чърч довлече някакъв плъх в къщата — каза Рейчъл и се опита да се усмихне. — Ама че беше гаден!

— Господи, мила, съжалявам — възкликна Луис с надеждата, че гласът му няма да прозвучи виновно. — Сигурно е бил отвратителен.

Рейчъл приседна на стълбата. Облечена в розова бархетна нощница, с изчистено от грима лице и с коса, вързана на конска опашка, тя приличаше на дете.

— Изхвърлих го — каза тя, — но се наложи да ударя глупавия котарак с тръбата на прахосмукачката, защото изглеждаше решен да... да пази трупа. Знаеш ли, дори изръмжа срещу мене. Никога досега не го е правил. Напоследък изглежда странен — да не би да е болен от тифус или нещо подобно, Луис?

— Не вярвам, но ако настояваш, ще го заведе на ветеринар — бавно отвърна съпругът ѝ.

— А, не, няма нужда — отвърна тя и умоляващо го изгледа. — Няма ли да си лягаш? Зная, че работиш, но...

— Идвам — каза Луис и се изправи, сякаш онова, което правеше, не беше важно. И наистина не беше важно — само че знаеше, че вече никога няма да напише унищожителното писмо, защото до утре ще изтече много вода и ще се случи нещо ново. Но плъхът си бе негова заслуга, нали? Плъхът, донесен от Чърч и безсъмнено разкъсан, с провиснали вътрешности и с откъсната глава. Да, плъхът си беше негов.

— Да си лягаме — промълви той и изгаси лампата в кабинета. Дватамата с Рейчъл се изкачиха по стълбата, той я прегръщаше през кръста. Докато се любеха, се постара да бъде безкрайно нежен — но дори в момента, когато я облада, продължи да се вслушва във воя на вятъра зад заскрежените прозорци и да се пита къде е Чърч — котаракът, който принадлежеше на дъщеря му, а сега беше негова собственост — и дали в момента дебне или убива жертвата си. „Почвата на мъжкото сърце е камениста“ — помисли си той. Вятърът продължаваше да пее тъжния си припев, а на няколко километра от дома на Луис, Норма Крендъл, която едно време беше уплела на децата му еднакви вълнени шапки, лежеше в стоманения ковчег върху мраморна маса в моргата на „Маунтън Хоуп“. Топките памук, с които служителят от погребалното бюро бе подпълнил бузите ѝ, положително бяха започнали да почервеняват.

В деня, когато навърши шест години, Ели се прибра от детската градина с книжна шапка, килната на главата ѝ и с няколко свои портрета, нарисувани от приятелки по случай празника ѝ (на най-сполучливите от тях, Ели приличаше на дружелюбно плашило). Освен това, тя разказваше страховита история за побой между хулигани в училищния двор през междучасието. Грипната епидемия най-сетне отмина, но се наложи да изпратят двама младежи за лечение в Медицинския център в Бангор. Сурендра Харду безсъмнено спаси живота на тежко болен студент първа година, който носеше ужасно име Питър Хамперитън. Въпросният студент повърнал, докато лежал по гръб на леглото в лечебницата и за малко щял да се задуши. Рейчъл се увлече по русокосия младеж, който опаковаше стоките в супермаркета в Брюър и всяка вечер се впускаше в поетични описания на издутите му отпред панталони, като веднъж каза:

— А може би е натъпкал там тоалетна хартия?

— Защо не го стиснеш между краката? — предложи Луис. — Ако изпищи, значи топките му не са фалшиви.

Рейчъл се смя до сълзи на думите му. Най-сетне краткият, но студен февруари, през който температурите винаги бяха под нулата, отмина. Дойде капризният март, когато валеше ту сняг, ту дъжд. По шосетата се образуваха коварни дупки и заледени гърбици и се появиха предупредителните оранжеви пътни знаци.

Силната, агонизираща скръб на Дъжд, последвала смъртта на съпругата му, премина. Психолозите твърдят, че тя започва да се усеща три дни след погребението на любимия човек, остава здраво загнездена в сърцето на живия родственик най-често в продължение на четири, до шест седмици — подобно на този период от зимата, който хората от Нова Англия наричат „дълбока зима“. Но времето минава и наслоява чувствата едно върху друго, както се наслояват цветовете на дъгата. Силната мъка се превръща в скръб, след това — в тъга, която след време се преобразява в спомени за починалия — процес, който може да трае от шест месеца до три години и все пак да се счита за

нормален. Денят, когато подстригаха Гейдж за пръв път настъпи и отмина. Луис забеляза, че новата коса на сина му е по-тъмна и побърза да се пошегува, но в сърцето си изпита мъка.

Пролетта дойде и остана за малко.

След време Луис Крийд започна да вярва, че двацет и четвърти март, хиляда деветстотин осемдесет и четвърта година бе последният щастлив ден от живота му. Повече от шест седмици дяляха семейство Крийд от трагичните събития, надвиснали над главите им като нож на огромна гилотина. Но едва по-късно, докато си припомняше всичко случило се през периода, Луис не намираше нищо, което да се сравни по своя колорит и силно въздействие с онзи щастлив ден. Навярно щеше да го запомни завинаги, дори ако не бе последван от ужасната трагедия. Струваше му се, че хубавите дни — хубави от начало да край — са изключително редки. В повечето случаи, в живота на човека навярно има общо тридесетина такива. Луис Крийд бе убеден, че Бог, в безкрайната си мъдрост, проявява безгранична щедрост,

Денят беше събота и той бе останал вкъщи, за да гледа Гейдж, докато Ели и Рейчъл отидоха на пазар в Бангор. Закара ги Джъд със стария си, раздрънкан пикап „Интернешънъл Харвестър“, модел 1959. Можеха да използват и комбито, но знаеха, че компанията им е приятна на стареца. Рейчъл попита съпруга си дали има нещо против да погледа Гейдж и той с удоволствие се съгласи. Радваше се, че Рейчъл ще се поразходи; беше прекарала цялата зима, без да напусне Лъдлоу и той смяташе, че ѝ е необходимо малко разнообразие. Жена му стоически бе понесла „затворничеството си“, но все пак му се струваше доста изнервена.

В два Гейдж се събуди от следобедния си сън. Беше умърлушен и кисел и не пропускаше да проявява капризите, характерни за всички двегодишни деца. Луис направи няколко опита да го развесели, но усилията му останаха напразни. Като връх на всичко, проклетият малчуган изака в гърнето си огромно лайно, което Луис не успя да възприеме като абстрактна скулптора, въпреки че сред него се мъдреше синьо стъкло топче (което принадлежеше на Ели). Луис с ужас си помисли, че Гейдж е могъл да се задави и твърдо реши, че топчетата трябва да изчезнат (малкият пъхаше в устата си всичко, което му попадне).

Наостри уши и се заслуша в пролетния вятър, нахлуващ в къщата през отворените прозорци и люлеещ клоните на дърветата, които хвърляха редуващи се светлини и тъмни сенки върху поляната на съседния дом. Изведнъж си спомни, че преди около месец, на връщане от университета, случайно бе купил огромно хвърчило. Дали се бе сетил да се снабди и с необходимия канап? Господи, разбира се, че бе купил!

— Гейдж! — извика той.

Междувременно малкият бе намерил под дивана си зелен молив, с цвят на „пресен“ сопол и улисано драскаше в една от любимите книги на Ели („Ето още един повод за подклаждане на съперничеството между двамата“ — помисли си Луис и се усмихна). Ако Ели започне да се цупи заради „абстракциите“, изрисувани от Гейдж в любимата ѝ книга (Луис се съмняваше, че ще успее навреме да я изтръгне от ръцете му), тогава небрежно ще спомене за съкровището, което бе открил в гърнето на брат ѝ.

— Какво? — бодро извика Гейдж.

Вече говореше доста правилно и баща му беше решил, че е прекалено умен за възрастта си.

— Искаш ли да се поразходим?

— Иска да разходи! — възкликна малчуганът. — Иска да разходи. Къде тонките, тате?

Изразена фонетично, фразата му прозвуча нещо като: „Къее тонките таее?“, но навярно в превод означаваше: „Къде са ми маратонките, татко?“

Луис често се заслушваше в бърборенето на сина си не защото го намираще очарователно, а защото му се струваше, че невръстните деца приличат на емигранти, които учат чужд език по някаква объркана, но все пак забавна система. Знаеше, че бебетата умеят да възпроизвеждат всички звуци, на които е способен фонетичният апарат на човека... заваленото ‘Р’, което създава толкова трудности на начинаещите, изучаващи френски, мърморенето на австралийските аборигени, получено чрез експлазия в ларинкса, гърлените и резки съгласни в немския език. Докато учат родния си език децата губят тази си способност и Луис за пореден път се запита дали детството не представлява период за постепенно забравяне, отколкото на придобиване на знания.

След продължително търсене най-сетне откриха маратонките на Гейдж — те също се въргнаха под дивана. Една от теориите на Луис бе, че в семейства, където има малки деца, площта под канапетата в хола след известно време придобива някаква странна електромагнитна сила, която постепенно привлича всякакви боклуци — от бебешки шишета и безопасни за пелени, до моливи с цвят на сопол и стари броеве на списанието „Сизъм Стрийт“, със слепени страници от попадналата помежду им храна.

В отрицание на теорията му, якето на Гейдж се оказа насред стълбата. Най-трудно намериха червената му бейзболна шапка, без която той отказваше да излезе, защото беше на мястото си — в гардероба. Естествено, провериха там най-накрая, след като бяха преобърнали наопаки цялата къща.

— Къде отива, тате? — попита Гейдж и доверчиво подаде ръчичка на баща си.

— Отива на поляната на мисис Винтън — весело извика Луис. — Ще пускаме хвърчилото, приятелю.

— Хвърчило? — недоверчиво попита малкият.

— Положително ще ти хареса — отвърна Луис. — Имай малко търпение, дечко.

Отидоха в гаража. Луис извади връзката си с ключове, запали лампата и отвори малкия шкаф. Порови из него и измъкна хвърчилото, все още опаковано в хартия, върху която бе залепена касовата бележка. Беше го купил в средата на февруари, когато душата му жадуваше за настъпването на пролетта.

— Тоа? — запита Гейдж, което на неговия език навярно означаваше: „По дяволите, какво криеш тук, татко?“

— Това е хвърчило — обясни Луис и го извади от опаковката. Малкият любопитно наблюдаваше как баща му разпростря на пода хвърчилото, изобразяващо граблива птица, разперените пластмасови крила, на която бяха широки повече от метър и половина. Птицата имаше дълга, розова шия, завършваща с малка глава, откъдето в тях се вираха опулените ѝ, налети с кръв очи.

— Пиленце! — извика Гейдж. — Татко купил пиленце!

— Да, наистина е птица — съгласи се Луис и се залови да поставя пръчките в специалните жлеbove от обратната страна на хвърчилото. Сетне отново зарови из шкафа — търсеше кълбото

специален канап, който бе купил през същия ден. Погледна Гейдж през рамо и повтори:

— Положително ще ти хареса, приятелю.

Гейдж наистина хареса хвърчилото. Занесоха го на поляната на мисис Винтън и Луис пръв го пусна в небето, по което преминаваха облаци, подгонени от пролетния вятър. Успя, въпреки че не бе пускал хвърчило от преди... Всъщност откога? Откакто е бил дванайсетгодишен. Господи, нима бяха изминали цели двацет и три? Ужас.

Мисис Винтън бе връстница на Джъд, но за разлика от него, беше доста болнава. Живееше в тухлена къща в единия край на поляната. Джъд веднъж бе казал на Луис, че от незапомнени времена ливадата се нарича „поляната на Винтън“. Веднага зад къщата започваше гората, през която криволичеше пътеката към Гробището за домашни любимци и към индианското гробище отвъд него.

— Хвърчило лети, татко! — изцвърча Гейдж.

— Да, погледни колко високо се издига — изкрещя в отговор Луис и възбудено се засмя. Отпусна канапа толкова бързо, че се вряза в ръката му и Луис изпита парещ болка.

— Виж лешояда, Гейдж. Ще ги накара да се накензат!

— Накензат! — повтори Гейдж и високо и радостно се изсмя.

Слънцето се появи иззад пухкавия пролетен облак и сякаш изведнъж температурата се повиши с пет градуса. Баща и син стояха сред изсъхналата трева на ливадата на мисис Винтън, огрявани от колебливото мартенско слънце, което напразно се опитваше да създаде илюзията, че вече е настъпил април; над тях хвърчилото се издигаше все по-високо в лазурното небе, пластмасовите му криле се изопваха от силния вятър. Внезапно Луис изпита същото желание, както в детството си: да полети нагоре, заедно с него и от висините да съгледа истинската форма на земята, каквато навярно картографите виждат в мечтите си. Изпъкналите, кръвясали очи на лешояда съзираха всичко: поляната на мисис Винтън, по която имаше петна от сняг, който започваше да се топи; ето, че вече не беше поляна, а голям паралелепипед, обграден от каменни стени, от двете страни, а от третата — с пътя, който напомняше прав, черен шев. Птицата виждаше и криволичещата из долината река, наподобяваща пръстен от хладна стомана, вълните, на която все още носеха късове лед. Отвъд реката

лешоядът съзираше Хампдън, Нюбърг и Уитърпорт, с един единствен кораб в пристанището му; може би и хартиената фабрика в Бъкспорт, почти скрита под облака дим, издигащ се от комините ѝ. Нищо чудно погледът да достигаше чак до брега на Атлантическия океан, където приборът гърмеше сред голите скали.

— Погледни колко е високо, Гейдж! — извика Луис и се засмя.

Малкият силно се изви назад и имаше опасност да падне, сетне, усмихнат до уши, замаха на хвърчилото.

Луис леко отпусна канапа и каза на сина си да му подаде ръка. Гейдж се подчини, без да откъсва очи от хвърчилото, което кръжеше и танцуваше във въздуха и хвърляше зигзаговидни сенки над полето.

Луис омота два пъти канапа около ръчичката на детето. Усетил рязкото дърпане, Гейдж учудено погледна ръката си и попита:

— Какво?

— Просто пускаш хвърчилото — отвърна Луис. — Хвана му цаката, мой човек — сега е твое!

— Гейдж пуска? — избърбори малчуганът, но въпросът бе отправен повече към самия него, отколкото към баща му. Осмели се леко да подръпне канапа — хвърчилото му кимна от небето. Гейдж затегли по-силно и птицата се стрелна към поляната. Двамата се разсмяха едновременно. Гейдж, без да гледа, протегна на баща си свободната си ръка и Луис я пое. Стояха дълго сред поляната на мисис Винтън, загледани в хвърчилото.

Луис завинаги щеше да запомни този момент на близост със сина си. Изпитваше чувството, че прониква в него, както едно време си въобразяваше, че полита в небето заедно с хвърчилото. Стори му се, че се смаява, докато успя да влезе в къщичката на Гейдж и погледна през прозорците, които бяха всъщност очите му. Видя гигантски, ослепителен свят, в който поляната на мисис Винтън приличаше на огромна солена пустиня в Юта; хвърчилото кръжеше някъде високо над него, канапът се увиваше като живо същество около ръката му при всеки повей на вятъра, който разрошваше косата му.

— Хвърчило пуска! — извика Гейдж на баща си. Луис го прегърна през раменете и целуна порозовялата му от вятъра бузка.

— Обичам те, Гейдж! — възкликна той и не се притесни от изблика си на чувства, защото знаеше, че синът му няма да го издаде.

А Гейдж, на когото оставаха по-малко от два месеца живот, пискливо се засмя и изкрещя:

— Хвърчило пуска! Хвърчило пуска, тате!

Все още бяха на поляната, когато Рейчъл и Ели се прибраха. Хвърчилото се бе издигнало толкова високо в небето, че кълбото канап се бе размотало почти до край; опулените очи на лешояда вече не се виждаха, защото представляваше само черно петънце на фона на синьото небе.

Луис изпита удоволствие, когато видя жена си и дъщеря си и избухна в смях, когато Ели за момент изпусна канапа, впусна се да го гони из тревата и го хвана точно в мига, преди да се размотаят последните сантиметри от кълбото. Но появата на Рейчъл и на Ели някак си промени атмосферата и той без особено съжаление се прибра, когато, двайсет минути по-късно, жена му извика, че Гейдж не бива повече да стои навън и че навярно ще се простуди от ледения вятър.

Преди да се прибере, свали хвърчилото, което след всяко подръпване на канапа с нокти и зъби се бореше да остане в небето, но накрая все пак се предаде. Лекарят пхна под мишница лешояда с черни крила и опулени, кръвясали очи и отново го заключи в шкафа. Вечерта Гейдж изяде огромна порция наденица с фасул; докато Рейчъл го преобличаше за през нощта в непромокаемите му гащички, Луис дръпна Ели настрана и ѝ изнесе цяла лекция за разхвърляните наоколо стъклени топчета. При други обстоятелства навярно щеше да ѝ закрепчи, защото Ели имаше навика да се държи надменно — и дори нагло — в случаите, когато бе допуснала грешка. Луис разбираше, че реакцията ѝ е естествена, но въпреки всичко се вбесяваше, особено когато беше уморен или дъщеря му преиграваше. Но тази вечер той бе в отлично настроение от прекарания на полето следобед, а Ели бе необичайно сговорлива. След като обеща в бъдеще да внимава повече, тя отиде да гледа телевизия в хола — в събота вечер ѝ бе разрешено да остане пред телевизора до осем и половина — предимство, което малката ценеше безкрайно. „Прекрасно, проблемът е разрешен и може би намесата ми ще се окаже навременна“ — помисли си Луис, без да знае, че опасността не се крие в топчетата на Ели, нито в безобидните детски болести, а в един голям камион на „Оринко“, в пътя, който преминава покрай къщата им... както ги бе предупредил Джъд в деня на пристигането им в Лъдлоу.

Луис се качи на горния етаж петнайсет минути след като Рейчъл бе сложила сина му да спи. Намери го да лежи кротко в леглото си; все още не беше заспал, взираше се доволно в тавана и смучеше от шишето с биберон, където имаше още няколко глътки мляко.

Луис взе крачето на детето, повдигна го и го целуна.

— Лека нощ, Гейдж — прошепна той.

— Хвърчило пуска, тате! — рече Гейдж.

— Хвърчеше много високо, нали? — попита Луис и изведнъж усети, че очите му се насълзиха. — Хвърчеше чак до небето, приятелю.

— Хвъъчи — избърбори детето, сетне се обърна на другата страна, затвори очи и моментално заспа.

Застанал на прага, Луис хвърли последен поглед към него и забеляза как от гардероба, чиято врата беше открената, надничат зеленикави очи. Сърцето му се сви, а устните му се разтегнаха в грозна гримаса.

Отвори вратата и си помисли...

(Зелда, Зелда е в гардероба, а почернелият ѝ език виси от устата ѝ)

всъщност нямаше време да мисли, защото от гардероба изскочи Чърч. При вида на Луис, тялото му се изви като дъга, също както на котките, придружаващи вещиците, изрисувани на картичките за Халоуин. Котаракът изсъска. През полуотворената му уста се виждаха остриите му като тесли зъби.

— Разкарай се от там — промърмори Луис. Чърч отново изсъска, но не се помръдна.

— Разкарай се, казах! — извика лекарят и хвана първата попаднала му под ръка играчка на Гейдж — пластмасово локомотивче, което на светлината на нощната лампа изглеждаше кафяво, като засъхнала кръв. Замахна към котарака, който не само че остана прикован на мястото си, а изсъска още по-силно.

Изведнъж, без да се замисли, Луис запрата играчката към Чърч — този път не му беше до шеги и до игри; замахна с всички сили, ядосан и същевременно изплашен от нахалството на котарака, който се криеше в тъмния гардероб в стаята на Гейдж и отказваше да излезе, сякаш това място му принадлежеше.

Попадението му беше съвършено точно. Чърч измяука и избяга. Както винаги напоследък, движенията му бяха тромави — блъсна се във вратата и за малко не падна на излизане.

Гейдж се размърда, промърмори нещо, сетне се обърна на другата си страна и отново заспа. Луис усети, че му прилошава, челото му беше оросено с пот.

— Луис? — прозвуча разтревоженият глас на Рейчъл. — Да не би Гейдж да падна от креватчето?

— Не, Гейдж спи, скъпа. Чърч събори някакви играчки.

— А, добре.

Луис изпита същото чувство, което навярно би изпитал, ако откриеше змия, пълзяща върху гърдите на сина му или огромен плъх, настанил се на полицата над леглото на Гейдж. Естествено, подобна мисъл беше ирационална. Но когато проклетото животно изсъска така злобно от гардероба...

(Помисли си, че е Зелда, нали? Помисли си, че е Веуикият и стуашен Оз.)

Затвори вратата на гардероба, като с крак натика вътре изсипалите се играчки. Заслуша се, докато чу изщракването на ключа, а след моментно колебание дръпна и резето.

Отново се върна при креватчето на детето. При преобръщането завивките на Гейдж се бяха омотали между краката му. Луис внимателно ги издърпа и зави сина си. Сетне дълго стоя до леглото, докато наблюдаваше заспалото дете.

ВТОРА ЧАСТ

ГРОБИЩЕТО НА МИКМАКИТЕ

Когато дойде във Витания, Исус намери, че Лазар е вече от четири дни в гроба. Марта, като чу, че иде Исус, посрещна го и рече:

— Господи, да беше тук, нямаше да умре брат ми. Но и сега зная, че, каквото и да поискаш от Бога, ще Ти даде Бог. Исус ѝ рече:

— Брат ти ще възкръсне.

Евангелие от Йоана
(перифраза)

Навярно е погрешно да се мисли, че съществува предел за ужаса, който човешкият разум може да издържи. Точно обратното — изглежда, че със сгъстяване на сенките, се получава ефект, подобен на проявяването на фотографията. Въпреки, че не го признаваме, от опит знаем, че хората обикновено поддържат тезата, според която ужасът поражда ужас, случайно извършеното зло води след себе си други, съзнателно сторени злини, докато накрая всичко да обвие в мрак, който съпътства кошмара. От всички въпроси, свързани с тази тема, навярно най-чудовищният е колко ужас може да понесе човек, без да изгуби разсъдъка си. Най-вероятно е подобни събития да се подчиняват на някаква абсурдна логика, напомняща сложните и безсмислени абстракции на Рюби Голдбърг. Навярно в мига, когато разумът е изправен пред избора да се спаси или да вдигне ръце и да се предаде, на помощ му се притичва чувството за хумор.

Навярно така щеше да разсъждава Луис Крийд, ако бе способен да мисли рационално на седемнайсети май, по време на часовете, последвали погребението на сина му Гейдж Уилиам Крийд. Но способността му да мисли рационално — или поне да се опита — се бе изпарила в салона на погребалното бюро, където сбиването с тъста му (само по себе си отвратителна сцена), бе довело до още по-ужасяващ инцидент, наподобяващ финал на готическа мелодрама, и достатъчен да нанесе удар върху остатъка от самообладание, който Рейчъл като по чудо бе успяла да запази. Денят, изобилстващ с най-различни ужасяващи перипетии, достигна апогея си, когато насила изведоха разкрещялата се Рейчъл от салона на погребалното бюро „Брукингс и Смит“, където Гейдж лежеше в затворен ковчег и когато Сурендра Харду я накара да седне на пейката в преддверието и ѝ инжектира конска доза успокоително.

По ирония на съдбата на Рейчъл може би щеше да ѝ бъде спестен последният епизод от трагедията, напомняща сцена от някакъв кървав комикс, ако сбиването между Луис Крийд и мистър Търуин Голдман от Диърборн бе станало по време на утринните часове за поклонение (от

десет до единайсет и трийсет), вместо през следобедните (от четиринайсет до петнайсет и трийсет). Рейчъл не беше дошла сутринта, защото не бе в състояние да напусне дома си, където съпругът ѝ я бе оставил на грижите на Джъд Крендъл и на Стив Мастерсън. Луис не можеше да си представи как би издържал предишните четирийсет и осем часа без помощта им.

За негово щастие — всъщност за щастие на тримата живи от семейство Крийд — Стив бе дошъл веднага, след като бе научил за нещастieto, защото Луис временно бе неспособен да предприеме каквото и да било — дори не се бе сетил да инжектира седатив на Рейчъл, която беше изпаднала в шок. Той дори не забеляза, че очевидно жена му възнамерява да отиде на утринното поклонение по пеньоар, който отгоре на всичко бе закопчан накриво. Косата на Рейчъл беше разрошена, мръсна и усукана на пискюли. Кафявите ѝ безжизнени очи изпъкваха от хлътналите ѝ орбити и лицето ѝ напомняше жив череп. Кожата ѝ имаше землист цвят и беше отпусната. По време на закуската, тя седеше на масата, дъвчеше парче препечен хляб, което бе забравила да намаже с масло и изричаше несвързани, напълно лишени от смисъл фрази. По едно време внезапно извика:

— Лу, какво стана с онова Уинебаго, което искаше да купиш?

Въпросното Уинебаго беше пътническа каравана, която Луис бе възнамерявал да купи през хиляда деветстотин осемдесет и първа година.

Луис само кимна и продължи да се храни. Тази сутрин закусваше любимата какаова каша на Гейдж. Вкусът ѝ му се струваше отвратителен, но все пак продължаваше да я яде. Беше облякъл най-хубавия си костюм, който не беше черен (той не притежаваше черен костюм), но поне бе антрацитеносив. Беше се изкъпал и избръснал, косата му бе гладко сресана. Изглеждаше добре, въпреки че бе на границата на обезумяването.

Ели беше облечена в сини дънки и жълта блуза. Когато дойде да закуси, стискаше в ръката си някаква снимка. Беше увеличено копие на цветната фотография, която Рейчъл бе заснела с новия си „Полароид“, подарен ѝ от децата и Луис по случай рождения ѝ ден. На снимката се виждаше Гейдж, седнал на шейната на Ели, върху полускритото му от качулката на канадката лице бе изписана широка усмивка. Ели също

беше там; теглеше шейната и Рейчъл я бе уловила точно в момента, когато се обръщаше да се усмихне на Гейдж.

Ели не изпускате снимката от ръката си, но почти не говореше, сякаш смъртта на брат ѝ на шосето пред дома им бе пресушила обичайния ѝ порой от думи.

Луис като, че не забелязваше в какво състояние се намират жена му и дъщеря му; хранеше се машинално, докато пред очите му като на филм отново се разиграваше случилото се. Само че във въображението му краят на филма не беше трагичен; в този филм Луис бе по-бърз и Гейдж се отървяваше само с шамари, задето не се бе подчинил, когато родителите му викали да спре.

Стив веднага забеляза какво става с майката и с дъщерята и категорично забрани на Рейчъл да отиде на утринното поклонение пред мъртвеца (който фактически не се виждаше, защото ковчегът беше затворен). „Ако го оставех отворен — помисли си Луис, — всички, включително и аз, щяхме да избягаме през глава от салона на погребалното бюро.“ Стив нареди и Ели да остане вкъщи. Рейчъл запротестира, а дъщеря ѝ седеше мълчаливо, като продължаваше да стиска снимката на Гейдж.

Пак Стив инжектира на Рейчъл успокоителното, от което тя така много се нуждаеше и накара Ели да изпие лъжичка безцветна течност. Малката винаги хленчеше, когато се налагаше да вземе някакво лекарство каквото и да било то, но този път се подчини мълчаливо и дори не направи обичайната гримаса. В десет часа вече спеше в леглото си (като продължаваше да притиска към гърдите си снимката на Гейдж), а Рейчъл седеше пред телевизора и гледаше „Колелото на щастието“. Със закъснение отговаряше на въпросите на Стив, но иначе гласът ѝ беше спокоен. Беше напълно замаяна от успокоителното, но лицето ѝ бе загубило унесеното изражение, граничещо с лудост, което толкова бе разтревожило, дори изплашило, младият асистент на Луис, когато в осем сутринта бе дошъл в дома на семейство Крийд.

Естествено, Джъд уреди всички формалности около погребението. Справи се с тях със същото спокойствие и ефикасност, които бе демонстрирал преди три месеца, когато жена му бе починала.

Но отново Стив Мастерсън дръпна настрана Луис, малко преди той да се отправи към салона на погребалното бюро.

— Ще се погрижа Рейчъл да присъства следобед, при положение, че е в състояние да го направи — промълви той.

— Отлично — отвърна Луис.

— Дотогава седативът ще престане да й действа. Приятелят ти, мистър Крендъл, каза, че ще остане при Ели по време на следобедното поклонение...

— Много добре.

— ... и ще поиграе с нея Монополи или някаква друга игра.

— Ъ-хъ.

— Но...

— Съгласен съм.

Стив млъкна. Дватамата стояха в гаража — бърлогата на Чърч, където криеше разкъсаните птици и мъртвите плъхове. Птиците и плъховете на Луис. Навън ливадата беше обляна от майското слънце; една червеношийка забързано подскачаше по алеята за коли, сякаш й предстоеше някаква важна работа.

Най-сетне Стив наруши мълчанието:

— Луис, трябва да се овладееш.

Колегата му го изгледа с неразбиращ поглед. Всъщност почти не бе чул предишните думи на Стив — непрекъснато си мислеше, че ако бе малко по-бърз, щеше да спаси живота на сина си, — но последната фраза смътно проникна в съзнанието му.

— Навярно не си забелязал — продължи Стив, — че Ели не говори, а Рейчъл е в такъв шок, че представата й за времето е напълно объркана.

— Точно така — натъртено отвърна Луис. Нещо (не знаеше точно какво) му подсказваше, че отговорът му трябва да прозвучи поубедително.

Стив постави ръка на рамото му и каза:

— Лу, сега семейството ти се нуждае от теб повече от всякога. Стегни се, човече... Мога да сложа още една инжекция на жена ти, но... разбираш ли, трябва да... О, Господи... каква шибана, ужасна трагедия!

Леко обезпокоен, Луис забеляза, че очите на Стив се насълзиха и побърза да промърмори:

— Имаш право.

Но във въображението си отново видя как Гейдж тича през поляната към пътя. Родителите му викат да спре, но той не се подчинява: напоследък най-новата му игра е да се надбягва с мама и татко. Луис успява да изпревари Рейчъл, но Гейдж има солидна преднина, Гейдж се смее, защото е надбягал татко. Луис скъсява преднината (много бавно), но вече е прекалено късно: малкият се спуска по наклонената поляна към пътя, докато баща му се моли на Бога детето да падне — когато малчуганите тичат толкова силно, почти винаги падат, защото не могат да контролират движенията си до седем-осем годишна възраст. Луис непрекъснато се моли: нека падне, нека падне, дори да разкървави носа си или да счупи главата си, защото чува ръмженето на приближаващ камион, един от огромните камиони на „Оринко“ с десет колела, които непрекъснато пътуват между Бангор и завода в Бъкспорт; в този миг изкрещява името на Гейдж — убеден е, че малкият го е чул и се опитва да спре. В края на краищата Гейдж сякаш осъзнава, че играта е свършила — родителите не крещат така, когато всичко е на шега. Опитва се да дръпне спирачката си, но ръмженето на камиона вече е оглушително, сякаш целият свят замлъква пред дяволското му бучене. Луис отчаяно се хвърля напред и несъзнателно забелязва как сянката му се проточва зад него, подобно на сянката, хвърляна от хвърчилото върху повяхналата трева на поляната на мисис Винтън през онзи мартенски ден. Струва му се (но не е съвсем сигурен), че пръстите му за миг докосват якето на Гейдж, сетне инерцията изхвърля детето на пътя и то попада пред оглушително ревящия камион, докато хромираните части на колелата весело отразяват слънцето, а шофьорът отчаяно натиска клаксона...

Всичко това се бе случило в събота, преди три дни.

— Добре съм — каза той на Стив. — А сега трябва да вървя.

— Разбери, че ако успееш да се овладееш и да помогнеш на семейството си, ще помогнеш и на себе си — промълви Стив и избърса очите си с ръкава на якето си. — Трябва да посрещнете нещастieto заедно, Луис. В противен случай няма да издържите. Това е единственият изход.

— Прав си — съгласи се Луис и отново си припомни ужасната сцена, само че този път всичко беше по-различно: той успяваше да скочи петдесетина сантиметра по-напред, сграбчваше Гейдж за якето, дръпваше го назад и предотвратяваше трагедията.

За разлика от Рейчъл, Ели пропусна ужасната сцена, разиграла се в салона на погребалното бюро „Брукингс и Смит“, защото по това време играеше Монополи с Джъд Крендъл. Момиченцето мълчаливо и безцелно местеше пионката си и хвърляше зара с една ръка, защото в другата продължаваше да стиска снимката, където се виждаше как вози Гейдж на шейната си.

Стив Мастерсън прецени, че Рейчъл е в състояние да присъства на следобедното поклонение — решение, за което случилото се впоследствие го накара горчиво да съжалява.

Същата сутрин семейство Голдман бяха пристигнали със самолет от Чикаго и бяха отседнали в „Холидей Ин“ на „Один Роуд“. Бащата на Рейчъл бе телефонира четири пъти до обяд. Стив Мастерсън бе принуден да прояви изключителна твърдост и дори да заплаши стареца при последното му обаждане, когато Търуин Голдман обяви, че иска да дойде в Лъдлоу и че всички дяволи от ада не могат да му попречат да бъде до дъщеря си, когато тя се нуждае от него. Стив търпеливо обясни, че на Рейчъл и трябва време, за да преодолее първоначалния шок и да отиде на поклонението. Освен това каза, че не е сигурен в помощта на дяволите, но познава един лекар от шведско-американски произход, който за нищо на света няма да допусне жива душа в дома на семейство Крийд, докато Рейчъл сама не пожелае да се срещне с други хора. Накрая добави, че след следобедното поклонение, няма нищо против тя да бъде утешавана от загрижени сродници, но дотогава трябва да я оставят на мира.

При тези думи, старецът го обсипа с еврейски ругатни и тресна телефона. Стив беше твърдо решен да се противопостави на мистър Голдман, ако той все пак се появи, но явно старецът бе решил да почака. Към обяд Рейчъл като се посъвзе — във всеки случай чувството ѝ за време се бе възстановило и тя дори отиде в кухнята, за да провери дали е необходимо да се приготвят сандвичи или някакви други закуски за след церемонията. Беше попитала Стив дали приятелите ще ги придружат до дома им и Стив кимна утвърдително.

Нямаха наденици, нито студено задушено, но Рейчъл откри във фризера голяма пуйка и я остави на дъската до мивката да се размрази. След няколко минути Стив надникна в кухнята и видя как Рейчъл стои неподвижно пред умивалника, вперила очи в пуйката, а по лицето ѝ се стичат сълзи.

— Рейчъл?

Тя го погледна и промълви:

— Гейдж обожаваше пуйка, особено бялото месо — тя измъчено се усмихна. — Дойде ми на ум, че никога вече няма да го вкуси.

Стив я изпрати да се облече в спалнята на горния етаж (всъщност искаше да провери дали тя е в състояние да се владее). Когато след малко Рейчъл слезе, облечена в семпла черна рокля, пристегната с коланче, стиснала под мишници малко портмоне (или по-скоро — вечерна чантичка), Стив реши, че тя може да излезе и Джъд се съгласи с него.

Стив я закара до Бангор, после, заедно със Сурендра остана в преддверието на погребалното бюро, докато наблюдаваше как Рейчъл бавно тръгна по пътеката между скамейките към отрупания с цветя ковчег. Стори му се, че тя не върви, а по-скоро се носи като някакъв призрак.

— Как вървят нещата, Стив? — тихо попита Сурендра.

— Шибано — отвърна Стив с прегракнал глас. — А на теб как ти се струва?

— Шибано — с въздишка каза индиецът.

Всъщност неприятностите започнаха още по време на утринното поклонение, когато Ъруин Голдман отказа да се ръкува със зет си...

При вида на събраните приятели и роднини, Луис леко се отърси от вцепенението си и започна да забелязва какво става около него. Огромната скръб го бе направила покорен, състояние, което уредниците на погребения познаваха добре и умееха да използват. Луис изпълняваше всякакви нареждания, все едно, че беше пионка, движена по шахматната дъска.

До траурната зала имаше друг, по-малък салон, където опечалените ставаха да пушат. Салонът беше обзаведен с тапицирани столове, които имаха видна купени на разпродажба при ликвидацията на разорен аристократичен английски клуб. До вратата на траурната зала стоеше малък статив, изработен от тъмен метал, гравирани със злато, върху който бе поставена табелка с простичък надпис: ГЕЙДЖ УИЛЯМ КРИЙД. Ако човек прекосеше просторната бяла сграда, която повече приличаше на стар, уютен дом, щеше да попадне в идентичен салон, намиращ се в съседство на западната траурна зала. Тук надписът върху статива гласеше: АЛБЕРТА БЪРНАМ НИДО. В

дъното на сградата имаше още една зала, с изглед към реката, но стативът пред вратата ѝ беше празен, защото този ден залата не се използваше. В приземието се намираше още един салон, където бяха изложени модели ковчези, всеки един дискретно осветен от малък, монтиран на тавана, прожектор. Ако човек вдигнеше очи (както бе сторил Луис, предизвиквайки гнева на собственика), добиваше впечатлението, че над главата му дремят някакви странни животни.

В неделята след смъртта на Гейдж, Джъд придружи Луис до Бангор, за да изберат ковчег. Когато слязоха в приземието, вместо да завие вдясно към залата, където бяха изложени ковчезите, лекарят, в замаяното си състояние, продължи направо по коридора към боядисаната в бяло летяща врата, каквато има в ресторантите между залата и кухнята. Джъд и собственикът на бюрото извикаха в един глас: „Не, не влизай там!“ и Луис покорно се отдалечи от бялата врата. Той знаеше какво има зад нея. Нали чичо му бе собственик на погребалното бюро.

Траурната зала беше обзаведена с безупречно подредени съгъваеми столове от скъпия модел, с плюшени седалки и облегалки. Ковчегът на Гейдж се намираше в предната част на залата и бе поставен върху подиум, който напомняше кораб на църква. Луис бе избрал ковчег от фирмата „Американ Каскет Къмпани“ — моделът се наричаше „Вечен покой“ — бе изработен от розово дърво и облицован с розова коприна. Собственикът на бюрото каза, че ковчегът е наистина красив и изрази съжаление, че не разполага с модел, облицован със синя коприна. Луис отвърна, че той и жена му не са придавали особено значение на подобни подробности. Собственикът кимна, сетне попита дали Луис е помислил как ще покрие разноските по погребението на сина си. Ако доктор Крийд не е в състояние да плати в брой, биха могли да отидат в кабинета и да обсъдят най-изгодните възможности за кредит, предлагани от бюрото...

На Луис изведнъж му се стори, че дочува бодрия глас на някакъв коментатор: „Ура! Благодарение на купоните от цигарите «Рали», получих безплатен ковчег за детето си!“

— Ще платя със синята си карта — отвърна той и се попита дали не сънува.

— Прекрасно — каза собственикът.

Ковчегът бе дълъг около метър и двајсет — изглеждаше като ковчег за джудже — но за сметка на това цената му надвишаваше шестстотин долара. Луис предположи, че е поставен върху дървени крачета, но не беше напълно сигурен, защото не виждаше добре от натрупаните отгоре цветя, от миризмата на които му прилошаваше. Ето защо предпочете да остане по-далеч от ковчега.

В дъното на залата, точно до вратата, която водеше към съседното салонче, бе поставена отворена книга върху стойка и прикрепена с верижка химикалка. Уредникът на погребалното бюро настани Луис до стойката, за да посрещне „своите приятели и роднини“.

Приятели и роднините трябваше да се разпишат в книгата, като упоменат имената и адресите си. Луис нямаше представа каква е целта на този идиотски обичай, но не пожела да се осведоми. Навярно след погребението трябваше да занесе книгата у дома — всъщност това му се струваше най-идиотско. Навярно някъде из къщата все още се въргаляха албуми от последните му години в гимназията и в колежа, както и албум, ознаменуващ завършването на медицинския факултет; имаше и албум от сватбата, подвързан с изкуствена кожа, върху който се мъдреше надписът: „МОЯТА СВАТБА“, изрисувана с букви, имитация на злато. На първата му страница се виждаше снимка на Рейчъл, която, застанала пред огледалото, поставя воала си с помощта на майка си, а на последната — фотография на два чифта обувки пред затворена хотелска врата. Семейство Крийд притежаваха и албум „бебе“, купен заради Ели, само че скоро и на двамата им бе омръзнало да го попълват с все нови и нови снимки, от рода на тези, под които пише: „ПЪРВОТО МИ ПОДСТРИГВАНЕ“ (тук залепете къдрица от косичката на детето) и „ОПАЛА!“ (залепете снимка на бебето, което пада на дупето си). Подобни банални текстове и фотографии се бяха сторили прекалено сладникави на Рейчъл и на Луис.

А сега щяха да си прибавят нова перла към колекцията си от албуми. „Как ли ще го наречем?“ — питаше се Луис, докато седеше вцепенен до стойката и очакваше началото на увеселението. „МОЯТА КНИГА НА СМЪРТТА“? „МОЯТ НЕКРОЛОГ“? „АВТОГРАФИ ОТ ПОГРЕБЕНИЕТО“? „ДЕНЯТ, В КОЙТО ПОГРЕБАХМЕ ГЕЙДЖ“? Или нещо по-възвишено, например „СМЪРТ В СЕМЕЙСТВОТО“?

Затвори книгата, която, подобно на албума със сватбените снимки, бе подвързана с изкуствена кожа. Но върху нея нямаше никакъв надпис.

Както можеше да се очаква, първа в траурната зала влезе Миси Дендридж, добродушната Миси, която толкова пъти беше стояла при Ели и при Гейдж. Изведнъж Луис си спомни, че тя беше взела при себе си децата в деня, когато бе умрял Виктор Пасков и когато двамата с Рейчъл се бяха любили първо във ваната, после в леглото.

Очевидно Миси бе плакала и преди да пристъпи прага на траурната зала, но при вида на безжизненото, каменно лице на Луис, тя отново избухна в сълзи и слепешката му протегна ръце. Луис я прегърна и си помисли, че при подобни случаи хората винаги търсят опора един в друг (или поне така се предполага) — сякаш при допира им се освобождава електрически заряд, който парализира сърцето и освобождава разума от песъчливата утайка, натрупана от шока.

— Толкова ми е мъчно — прошепна Миси и отметна тъмнорусата си коса от бледото си лице. — Беше толкова послушно, сладко момченце. Много го обичах. О, Луис, толкова ми е мъчно... това ужасно шосе. Надявам се, че ще тикнат в затвора онзи шофьор до края на живота му — карал е прекалено бързо. Гейдж беше толкова сладък, толкова добър и умен... Не знам защо Бог му отне живота, наистина не знам, хората обикновено не разбират от тези неща, нали? Но ми е толкова мъчно, толкова мъчно, Луис!

Луис се опита да я утеши и докато я държеше в прегръдките си, усети как сълзите ѝ мокрят яката му, а гърдите ѝ се допират до тялото му. Миси попита къде е Рейчъл и лекарят отвърна, че жена му почива. Миси обеща да отиде да я види и каза, че ще гледа Ели всеки път, когато е необходимо и за колкото искат време. Луис ѝ благодари и съседката се отдалечи; продължаваше да подсмърча, а очите ѝ изглеждаха още по-зачервени от черната кърпичка, с която ги бършеше.

Беше направила няколко стъпки към ковчега, когато лекарят я повика обратно. Собственикът на погребалното бюро, чието име Луис все още не можеше да запомни, му бе казал, че всички опечалени трябва да се разпишат в книгата и Луис бе твърдо решен да не пропусне никого.

„Загадъчни посетителю, моля те да се подпишеш“ — помисли си той и за малко щеше да избухне във висок, истеричен смях, който замря на устните му при вида на насълзените, тъжни очи на Миси.

— Миси, би ли се разписала в книгата? — запита той, сетне добави, сякаш се оправдаваше: — За Рейчъл.

— Разбира се — възкликна Миси. — Ах, бедният Луис, бедната Рейчъл.

Изведнъж Луис се досети какви ще бъдат следващите й думи и поради една или друга причина изпита панически страх. Въпреки че съзнаваше неизбежността на онова, което щеше да се случи, усети сякаш е улучен право в сърцето от еднокалибрен куршум, изстрелян от професионален убиец; знаеше, че куршумите ще продължават да го обсипват през следващите безкрайни деветдесет минути; разстрелът ще се повтори и по време на следобедното поклонение, въпреки че раните му от сутринта все още кървят.

— Слава Богу, че не е страдал, Луис. Поне всичко е станало много бързо.

Луис изпита диво желание да й каже истината без заобикалки и да види как лицето й отново се свива от мъка.

„О, да, безсъмнено беше бързо — ето защо ковчегът е затворен. Нищо не можеше да се направи за Гейдж, дори двамата с Рейчъл да одобрявахме варварския обичай да се издокарват мъртъвците в най-хубавите им дрехи, като манекени от универсален магазин, да се пудрят лицата и да се червят устните им. Да, моя скъпа Миси, наистина се случи невероятно бързо: в един миг Гейдж беше на шосето, а само минута по-късно лежеше върху него, но стотина метра по-далече, пред къщата на семейство Рингър — представи си — само на стотина метра, колкото е дължината на футболно игрище. Камионът блъсна Гейдж, уби го, сетне го повлече — най-добре да продължаваш да си мислиш, че смъртта му е настъпила моментално. Изтичах след него, Миси... непрекъснато крещях името му, сякаш очаквах да е още жив — аз, който съм лекар. Тичах като обезумял; навярно съм пробягал десетина метра, когато видях червената му шапка за бейзбол, след двайсет — една от маратонките му. Сигурно бях изминал четирийсет метра, когато камионът изхвъркна от шосето и кабината му се заби в поляната зад хамбара на Рингърови. Съседите заизлизаха от домовете си, а аз продължавах да крещя името на Гейдж; след десет

метра видях якето му — беше обърнато наопаки; пробягах още двацет метра и се натъкнах на втората маратонка, а след това на самия Гейдж.“

Изведнъж светът около него се обви в синкава мъгла, подобна на перушината на гълъб, пред очите му причерня. Луис усещаше единствено — й то много смътно — как ръбът на стойката, върху която бе поставена книгата, се забива в дланите му.

— Луис? — гласът на Миси прозвуча някъде отдалеч, защото до слуха му долиташе само загадъчното гукане на гълъби.

— Луис? — повтори по-високо и разтревожено Миси. Мъглата се разсея, светът отново изплува пред очите му.

— Луис, добре ли си?

Той се опита да се усмихне и утвърдително кимна.

Миси написа в книгата с калиграфския си почерк: „Мистър и мисис Дейвис Дендридж“, а отдолу добави адреса им: „Олд Бъкспорт Роуд № 67“. Вдигна очи към Луис, сетне бързо ги сведе, сякаш се срамуваше, че живее на пътя, където бе убит Гейдж.

— Дръж се, Луис — прошепна тя.

Дейвид Дендридж също стисна ръката му и промърмори нещо неразбрано — изпъкналата му адамова ябълка непрекъснато се движеше нагоре-надолу. Сетне той побърза да последва съпругата си, за традиционното ритуално поклонение пред ковчега, изработен в Сторивил, Охайо, където Гейдж не беше ходил никога и където никой не бе чувал за него.

След семейство Дендридж заприиждаха останалите приятели и съседи; заставаха един след друг пред Луис, а той приемаше съболезнованията им, стискаше ръцете им, прегръщаше ги, виждаше сълзите им. Скоро яката на ризата му и ръкавът на сакото му се овлажниха. Ароматът на цветята започна да прониква чак до дъното на залата, където седеше той, и напояваше въздуха с миризмата на смърт, на погребение. Така добре позната на Луис от детството му, когато бе работил в погребалното бюро на чичо Карл. Той мислено започна да класира съболезнованията, които му поднасяха. Трийсет и два пъти му казаха, че за щастие Гейдж не е страдал. Двацет и пет пъти чу, че неведоми са пътищата Господни. Последен в класацията остана изразът: „Сега той е при ангелите“ — беше изречен едва дванайсет пъти.

След известно време повтаряните банални фрази започнаха да му действат на нервите. Вместо да притъпят чувството му за реалност (както обикновено става, когато човек непрекъснато повтаря собственото си име), те сякаш всеки път пробождаха още по-дълбоко гърдите му, сякаш се стремяха да проникнат в сърцето му. Когато родителите на Рейчъл най-сетне благоволиха да се появят, той бе започнал да се чувства като уморен боксьор.

Щом ги видя, първата му мисъл бе, че Рейчъл е права — Труин Голдман наистина беше остарял. Луис не знаеше точната му възраст — бе сигурен, че тъстът му още не е навършил шейсет, — но днес старецът със съсипаното от мъка лице спокойно можеше да мине за седемдесетгодишен... С плешивата си глава и изпъкналите си очила, той абсурдно приличаше на израелския министър-председател Менахем Бегин. Въпреки че при завръщането си от Чикаго Рейчъл бе казала, че баща ѝ започва да остарява, Луис не бе очаквал подобна тъжна картина. Но може би по време на празниците по случай Деня на благодарността, старецът не е бил в толкова трагично състояние — та нали тогава още не бе загубил едното си внуче.

Дори вървеше до него, лицето ѝ почти не се виждаше под двойния (или троен) воал от черен тюл. Косата ѝ бе обагрена в синкав оттенък, който възрастните дами от американската буржоазия явно смятат за връх на елегантността. Тя държеше съпруга си под ръка. Зад тежкия ѝ воал Луис успя да различи само сълзите, които се стичаха по бузите ѝ.

Внезапно реши, че е време да забрави миналото. Не биваше вечно да подклажда старата вражда, която изведнъж му се стори безсмислена. Навярно решението му бе повлияно и от множеството банални фрази, които бе принуден да слуша до този момент.

— Труин, Дори — промърмори той, — благодаря ви, че дойдохте.

Протегна двете си ръце, сякаш възнамеряваше едновременно да се ръкува с бащата на Рейчъл и да прегърне майка ѝ или пък да прегърне и притисне до гърдите си и двамата. Жестът му бе интуитивен; за пръв път усети, че сълзите му напират; за миг му хрумна смахнатата мисъл, че сега е моментът да се сдобри с родителите на Рейчъл, че смъртта на Гейдж ще послужи за нещо добро, както в сладникавите романчета, където смъртта сдобрява и

най-злите врагове, където тя има много по-градивни последствия, отколкото безкрайната, безсмислена и режеща болка, която отказва да изчезне.

Дори пристъпи към него и като че също понечи да му протегне ръцете си; произнесе: „О, Луис...“ и още няколко неразбираеми думи, но в този момент Голдман я дръпна назад. За миг тримата замръзнаха на местата си — жива картина, останала незабелязана от присъстващите, с изключение на собственика на погребалното бюро, дискретно оттеглил се в отдалечения край на залата. (Луис бе сигурен, че чичо му Карл положително би забелязал). — Луис протяга ръце, а Ъруин и Дори Голдман стоят изпъчени и вдървени, като фигурки на младоженци върху сватбената торта.

Луис забеляза, че нямаше и следа от сълзи в очите на тъста му, които се вираха в него с неприкрита омраза. („Да не би да си въобразява, че съм убил Гейдж само за да му направя напук?“ — за секунди си помисли той.). Враждебният поглед на Ъруин Голдман сякаш го измери от глава до пети, установи, че вижда пред себе си същия мухльо, който бе похитил Рейчъл и бе причинил сегашното й нещастие, сетне се извърна с отвращение. Старецът погледна вляво от Луис, към ковчега на Гейдж и едва сега ожесточеното му лице се смекчи.

Луис направи последен опит и промълви:

— Ъруин... Дори... Моля ви... Трябва да бъдем заедно в нещастieto.

— Луис... — отново поде Дори съчувствено или поне така му се стори на Луис. Сетне двамата отминаха, Ъруин Голдман, влачеше след себе си съпругата си и крачеше напред, без да поглежда нито вляво, нито вдясно, а най-малко към Луис Крийд. Двамата застанаха до ковчега и старецът измъкна от джоба на сакото си черна еврейска молитвена шапчица.

„Пропуснахте да се разпишете в книгата“ — помисли си Луис, сетне почувства как в стомаха му се надигат киселини, които сякаш щяха да го задушат, лицето му се изкриви от болка.

Когато утринното поклонение най-сетне завърши, Луис се обади вкъщи. Дъжд вдигна слушалката и попита какво става, а Луис отговори, че всичко е нормално. После поиска да говори със Стив.

— Ако Рейчъл е в състояние да се облече сама, ще ѝ разреши да дойде на следобедното поклонение — каза Стив. — Съгласен ли си?

— Да — отвърна Луис.

— А ти как си, Лу? Само не се опитвай да ме заблуждаваш!

— Добре съм — рязко отвърна лекарят. — Справям се. „Накарах всички да се разпишат в книгата. Всички, с изключение на Голдманови, които не пожелаха да го сторят.“

— Добре — каза Стив. — Искаш ли да се срещнем някъде за обяд?

Обяд. Да се срещнем за обяд. Думите на асистента се сториха толкова нереални на Луис, сякаш ги беше прочел в някой от научно-фантастичните романи, които толкова обичаше в детството си и в които майсторите на жанра Робърт Хайнлайн, Мъри Лейнстър и Гордън Диксън описваха завладяването на различни галактики. „Обитателите на планетата Куарк имат странен обичай, лейтенант Абелсън: когато някое от децата им умре, те «се срещат за обяд». Навярно подобен обичай ще ви се стори жесток и варварски, но не забравяйте, че тази планета все още не е тераформирана.“

— Разбира се — отвърна той. — Знаеш ли някой ресторант, където обикновено опечалените родители обядват по време на паузата между двете поклонения пред мъртвото им дете?

— По-спокойно, Лу — смърри го Стив, но по тона му личеше, че думите на Луис не са го засегнали.

Луис си помисли, че сегашното му състояние на привидно спокойствие, граничещо с лудост, му помага да надникне в душите на хората, както никога досега. Може би си въобразяваше, но подозираше как точно сега Стив си казва, че дори саркастичното изявление на Луис, подобно на избликлала от устата му жлъчна течност, е за предпочитане пред предишната му апатия.

— Не ми обръщай внимание — побърза да се извини той. — Какво ще кажеш за „Бенджаменс“?

— Съгласен съм — отвърна Стив. — Ще се видим там. Луис затвори телефона — беше се обадил от канцеларията на собственика на бюрото, сетне се отправи към изхода. Когато мина покрай траурната зала, забеляза, че е празна. Само Дори и Ъруин Голдман седяха на първия ред със сведени глави. Лекарят имаше чувството, че ще останат там завинаги.

Оказа се, че е бил прав, когато бе избрал „Бенджаменс“. Хората в Бангор обядваха рано и в един следобед ресторантът беше почти празен. Дждъ дойде заедно със Стив и с Рейчъл и четиримата си поръчаха пържено пиле. По едно време Рейчъл отиде в тоалетната и се забави толкова дълго, че Стив се разтревожи. Тъкмо се канеше да помоли сервитьорката да провери какво става с нея, когато Рейчъл се върна на масата — очите ѝ бяха подозрително зачервени.

Луис почти не докосна пилето си, но за сметка на това изпи огромно количество бира „Шлиц“. Дждъ също пиеше бутилка след бутилка бира и почти не говореше.

Чиниите им останаха почти пълни. В проблясък на свръхестествено ясновидство, Луис забеляза как сервитьорката, пълничко момиче с хубаво личице, се двоуми дали да ги попита дали обядът не им е харесал. След кратко колебание, явно забелязала зачервените очи на Рейчъл, тя реши, че въпросът е неуместен. Докато пиеха кафето си, Рейчъл внезапно каза нещо, което шокира останалите, особено Луис, чиято глава започваше да се замайва от бирата.

— Ще дам дрехите му на Армията на спасението — промълви тя.

— Така ли? — след кратка пауза попита Стив.

— Да — отвърна Рейчъл. — Съвършено нови са... Всичките му якета... кадифените му панталони... ризите му... Някой ще им се зарадва, защото могат да се носят още дълго. Естествено, с изключение на онези с които беше облечен. Те са... съсипани.

Последните думи Рейчъл произнесе със задавен глас. Опита се да отпие глътка кафе, но ръката ѝ трепереше. След миг закри лицето си с ръце и се разрида.

Настъпи странна тишина, изпълнена със скрито напрежение, което сякаш се съсредоточаваше в Луис. Свръхестественото му ясновидство отново се проявяваше и този път беше най-силно изразено. Дори сервитьорката усети скритото напрежение и Луис видя как тя го поглежда тайничко, докато се преструва, че подрежда приборите и салфетките върху масичката в дъното на салона. За миг лекарят ги изглежда озадачено, сетне разбра: всички очакваха той да утеши жена си.

Само че Луис не можеше да го стори. Искаше да го направи и разбираше, че е длъжен, но все пак остана прикован на мястото си.

Внезапно, без всякаква рима или смисъл, образът на шибания котарак бе застанал между него и Рейчъл. Чърч, който обичаше да изкормва мишките и да къса крилата на птиците. Всеки път, щом откриеше нова жертва, Луис бързаше да унищожи следите от кръвопролитие, без да се оплаква или да го сподели с някой. Нямахме право да протестира, защото бе получил заслуженото. Но нима бе заслужил онова, което се бе случило със сина му?

Отново видя как пръстите му за миг докосват якето на Гейдж, сетне то изчезва от погледа му. Гейдж също изчезва.

Луис се втренчи в чашата пред себе си и остави жена си да плаче, без да се опита да я утеши.

Неприятностите започнаха, когато Ъруин Голдман яростно произнесе:

— Знаех си, че нещо подобно ще се случи. Знаех го още, когато дъщеря ми се омъжи за тебе, затова и казах „Момичето ми, дори не можеш да си представиш, колко ще страдаш“ и излязох прав. Погледнете, погледнете каква... гадост!

Луис вдигна очи към тъста си, който незабелязано бе застанал пред него, подобно на дяволче с черна молитвена шапчица, което изскача на пружина от кибритена кутийка. Сетне инстинктивно погледна към стойката с отворената книга, до която жена му бе седяла през целия следобед (защото се чувстваше виновна, че не е присъствала на утринното поклонение), но Рейчъл я нямаше.

Следобедното поклонение беше по-слабо посетено, ето защо след около половин час, Луис седна на първия ред близо до пътеката. Уморено се отпусна на съгваемия стол, почти без да осъзнава какво става около него (усещаше единствено натрапчивия аромат на цветята и това, че е безкрайно уморен и му се спи). Навярно причината не беше само в бирата; навярно разумът му най-сетне беше готов да изключи. Луис си помисли, че сигурно е за добро. Може би след дванайсет или шестнайсет часа сън ще бъде в състояние да утеша Рейчъл.

След малко главата му кљомна върху гърдите му и той не виждаше друго, освен сключените си ръце, които висяха между колената му. Тихите гласове, долитащи от залата зад него, му действаха успокояващо. При завръщането си от ресторанта с облекчение забеляза, че Ъруин и Дори ги няма, но беше уверен, че няма да отсъстват дълго — беше прекалено хубаво, за да е вярно.

— Къде е Рейчъл — попита той и се озърна.

— Къде другаде, освен при майка си — отвърна Голдман като бизнесмен, който току-що е сключил успешна сделка. Луис усети, че дъхът му мирише на скоч, явно бе изпил доста. Стоеше пред зет си изпъчен, като областен прокурор, който ни най-малко не се съмнява

във вината на човека, седнал на подсъдимата скамейка, и леко се олюляваше.

— Какво си й казал? — попита Луис и усети, как в гърдите му забушува гняв. Разбра, че Голдман е разтревожил Рейчъл — беше изписано на лицето му.

— Казах й истината — отвърна старецът. — Казах й, че нещастieto постига всички дъщери, които се омъжват против съгласieto на родителите си. Казах й още, че...

— Не може да бъде! — невярващо възкликна Луис. — Положително не си й надрънкал подобни щуротии.

— Казах й го и още как — самодоволно произнесе Голдман, като прокурор, който произнася обвинителната си реч. — Винаги съм знаел, че ще се случи някакво нещастие. Разбрах какъв си още първия път, когато те видях — старецът се приведе, от устата му отново лъхна на скоч. Той произнесе следващите си думи с вид на човек, който споделя някаква голяма тайна: — Изобщо не успя да ме заблудиш, ти, долен мръсник, който се правиш на доктор. Успя да излъжеш дъщеря ми и я накара да се съгласи на този абсурден и безнадежден брак, превърна я в слугиня и остави синът й да бъде прегазен на пътя като... като катерица.

Луис не чу по-голямата част от речта на тъста си, защото обърканото му съзнание все още се опитваше да възприеме мисълта, че дъртият глупак бе казал...

— Нима си й надрънкал всичко това? — повтори той. — Нима си се осмелил да й го кажеш?

— Да пукнеш дано! — извика Голдман и няколко глави любопитно се извърнаха към тях. От кафявите, кръвясали очи на Ъруин Голдман закапаха сълзи, плешивото му теме проблясваше под приглушената светлина на флуоресцентните лампи. — Превърна прекрасната ми дъщеря в слугиня... унищожи бъдещето й... отведе я от родния й град... и остави внукът ми да умре позорно на някакъв си селски път.

Гласът му постепенно се повишаваше, докато се превърна в истеричен крясък:

— Къде беше ти, а? Навярно си седял в кабинета си, докато детето е играело на пътя? Може би си съчинявал някоя от тъпите си

медицински статии? Признай какво правеше, мръсно! Гаден мръсник такъв! Убиец на дете! Убиец...

Двамата се изправиха един срещу друг в предната част на залата, точно до подиума с ковчега. Луис изведнъж усети как ръката му се вдига, а ръкавът на костюма му открива маншета на бялата му риза. Като в просъница забеляза проблясването на златното копче за ръкавели. Рейчъл му бе подарила копчетата по случай третата годишнина от сватбата им, без да подозира, че един ден съпругът ѝ ще ги носи на погребението на тогава още неродения им син. Луис не съзнаваше какво прави: юмрукът му бе само прикачен към ръката му предмет, който се стовари върху лицето на Ъруин Голдман. Под кокалчетата на пръстите си усети как устните на стареца неволно се отварят; усещането бе крайно неприятно, сякаш бе смачкал с юмрук някакъв гол охлюв. Луис не изпита никакво удовлетворение. Зад устните на тъста му като солидна преграда стояха изкуствените му зъби.

Голдман се препъна и политна назад. Ръката му удари ковчега на Гейдж, който застрашително се наклони на едната си страна. Препълнена с цветя ваза се преобърна и се разби на пода. Някой изпищя.

Беше Рейчъл, стремяща се да се изтръгне от прегръдките на майка си, която се опитваше да я задържи. Присъстващите в залата, общо петнайсетина души — се вкамениха от изненада и от неудобство. За миг в главата на Луис проблесна мисълта, че за щастие Стив е придружил Джъд обратно до Лъдлоу — навярно би потънал в земята от срам, ако приятелят му станеше свидетел на подобна недостойна сцена.

— Не го удряй! — изкрещя Рейчъл. — Луис, моля те, не удряй баща ми!

— Харесва ти да биеш старци, а? — пискливо извика Ъруин Голдман с дебелия портфейл. Опитваше се да се усмихне, въпреки че от устата му течеше рубиненочервена кръв. — Харесва ти, нали? Хич не ми е чудно, мръсник такъв! Изобщо не съм изненадан!

Луис се обърна към него и старецът го удари в гърлото. Ударът му бе неточен, нанесен повече с дланта, отколкото с юмрук, но Луис бе неподготвен за него. Страхотна болка парализира гърлото му и той веднага се досети, че ще преглъща доста трудно през следващите два

часа. Главата му се отметна назад и той падна на колене върху червения килим, който застилаше централната пътека.

„Първо цветята, а сега мен — помисли си той. — Какво се казваше в онази песничка на състава «Рамонас»? «Хей, хей, всички дружно да вървим»“. Идваше му да се изсмее, но от контузеното му гърло са изтръгна само жалко гъргорене.

Рейчъл отново изпищя.

Ъруин Голдман, от чиято уста продължаваше да капе кръв, изрита Луис право в бъбреците. От болка на Луис му притъмня пред очите; хвана се с две ръце за металическата, пръчка, която придържаше червената пътека, за да не падне по корем.

— Некадърен си да набиеш дори един старец, малкият! — извика Голдман с пресипнал от възбуда глас. Отново замахна с крак, но този път пропусна целта и старомодната му обувка улучи Луис в лявата част на задника. Той изстена от болка и се просна на земята. Брадичката му шумно се удари в пода и той прехапа езика си.

— На ти! — извика Голдман. — Така ти се падаше още първия път, когато започна да се увърташ около Рейчъл, мръсник, такъв! На ти!

Той още веднъж изрита Луис, като едновременно плачеше и се смееше. Луис за пръв път забеляза, че тъстът му е небръснат, в знак на траур. Собственикът на погребалното бюро се спусна към тях. Рейчъл се изтръгна от ръцете на майка си, изпищя и също се спусна натам.

Луис с мъка се преобърна на едната си страна и седна. Тъстът му отново го изрита. Тогава Луис здраво улови обувката му с две ръце като топка за ръग्би, сетне с всичка сила го блъсна назад.

Голдман нададе яростен рев, олюля се и лудо размаха ръце, опитвайки се да запази равновесие. Не успя и се стовари точно върху ковчега на Гейдж, произведен в Сторивил, Охайо, който съвсем не беше евтин.

„Веуикия и Стуашен Оз току-що падна върху ковчега на сина ми“ — замаяно си помисли Луис. Ковчегът се изплъзна от подпорите, наклони се вляво и с трясък падна на земята. Ключалката на капака му щракна. Дори сред виковете и сълзите на присъстващите, дори след яростното цвилене на Голдман („цвилене“ беше най-точната дума, защото в края на краищата старецът приличаше на дете, което играе на „Обвинете магарето“), Луис дочу изщракването на ключалката.

Луис Крийд остана на пода, закри очите си с ръце и се разрида. В този момент не се интересуваше от нищо и от никого; беше забравил за съществуването на тъста си, за ракетите МХ, за спора относно хирургическите конци, за евентуалния край на света поради прекалено затопляне на атмосферата. Луис би дал всичко на света в този момент да е мъртъв. Изневиделица в съзнанието му изникна лицето на Гейдж, украсено с големи уши като на Мики Маус, който засмян стои сред главната улица на Дисниуърлд и се здрависва с огромно куче. Видението беше свършено ясно.

Едно от дървените магарета, поддържащи ковчега, беше паднало; другото небрежно се подпираше като пияница до ниския подиум, върху който свещеникът се качваше, за да произнесе траурната реч. Ъруин Голдман лежеше проснат сред цветята и също плачеше. От преобърнатите вази се процеждаха капки вода, а ароматът на смачканите и прекършени цветя беше още по-непоносим.

Рейчъл продължаваше да пици.

Луис не реагира на писъците ѝ. Образът на Гейдж, маскиран като Мики Маус постепенно избледня, но преди напълно да изчезне, Луис дочу как по високоговорителя обявиха, че по-късно ще има фойерверки. Остана на земята, закрил лицето си с ръце, изпитваше силно желание да се скрие от всички. Не искаше да виждат обляното му в сълзи лице, издаващо мъката му, вината му, срама му; и най-вече не искаше да разберат подлото му желание да умре и да се изтръгне от заобикалящия го мрак.

Директорът на погребалното бюро и Дори Голдман изведоха Рейчъл навън. Рейчъл продължаваше да крещи. По-късно, в друго помещение (Луис предположи, че е предназначено специално за родители и приятели, които са обезумели от мъка — нещо като „Зала за истерии“), тя най-сетне се успокои. Луис настоя да ги оставят сами и този път сам ѝ инжектира седатива. Въпреки че главата му бе замаяна, бе успял да се овладее.

Когато се прибраха вкъщи, Луис придърпа съпругата си до спалнята и ѝ постави втора инжекция. Сетне притегли завивките до брадичката ѝ и се вгледа във восъчнобледото ѝ, изпито лице.

— Рейчъл, много съжалявам — промълви той. — Бих дал мило и драго да избегна грозната сцена.

— Няма нищо — промърмори тя със странно беззвучен глас, обърна се на едната си страна и скри лицето си от Луис.

Луис не произнесе баналния въпрос „Как си?“, който спонтанно напираше на устните му; при сегашните обстоятелства думите му щяха да прозвучат фалшиво.

— Много ли си зле? — накрая попита той.

— Ужасно — отвърна Рейчъл и издаде звук, напомнящ задавен смях. — Всъщност се чувствам шибано.

Луис чувстваше, че трябва да ѝ каже още нещо, но не знаеше точно какво. Внезапно изпита омраза към нея, към Стив Мастерсън, към Миси Дендридж и към съпруга ѝ с изпъкналата адамова ябълка, към цялата проклетата пасмина. До гуша му бе дошло да разчитат единствено на него. Що за налудничава идея?

Изгаси лампата в стаята и излезе.

След малко установи, че не може да помогне особено много и на дъщеря си.

Застанал на прага на затъмнената стая, в един изпълнен с налудничава надежда миг му се стори, че вместо дъщеря си, вижда Гейдж — хрумна му, че цялата история е само кошмарен сън подобно на онзи, по време, на който бе последвал Пасков в гората и умореният му разум се вкопчи в хрумването му като удавник за сламка... Зрителната измама се подсилваше от факта, че стаята се осветяваше единствено от екрана на портативния телевизор, който Джъд бе донесъл на Ели, за да не скучае през часовете, докато чака завръщането на родителите си. През дългите, прекалено дълги часове...

Разбира се, че не беше Гейдж. Беше Ели. Продължаваше да стиска снимката, изобразяваща как вози Гейдж на шейната си и се бе настанила в столчето на братчето си, донесено от неговата стая. Беше сгъваемо столче с брезентови седалка и гръб, каквото използват режисьорите. На гръба с големи печатни букви бе написано „ГЕЙДЖ“. Рейчъл бе поръчала по каталог четири стола и на гръбовете им с печатни букви бе написано името на всеки член на семейството.

Столчето на Гейдж беше прекалено малко за Ели. Тя едва се събираше в него и брезентовата седалка бе провиснала застрашително. Малката притискаше снимката на братчето си до гърдите си и с невиждащи очи се вираше в екрана.

Луис изгаси телевизора и каза:

— Ели, време е да си лягаш.

Дъщеря му с мъка се измъкна от столчето и го сгъна — очевидно възнамеряваше да спи заедно с него.

Луис се поколеба, искаше му се да ѝ направи забележка за стола, но накрая се задоволи да попита:

— Искаш ли да те сложа в креватчето?

— Да, ако обичаш — промълви малката.

— Ако искаш, тази вечер можеш да спиш при майка ти.

— Не, благодаря.

— Сигурна ли си?

— Да — отвърна Ели и се опита да се усмихне. — Мама винаги ми краде завивките.

Луис също се усмихна.

— Тогава бързо в леглото.

Ели не се опита да си легне със столчето, а го разгърна и го постави до креватчето си. На Луис му хрумна смахнатата мисъл, че се намира в кабинета на най-малкия психиатър на света.

Момиченцето се съблече, като предварително остави върху възглавницата си снимката, на която се виждаха двамата с Гейдж. Облече нощницата си, взе снимката, отиде в банята, отново я остави настрана, докато изми лицето и зъбите си, използва тоалетната и изпи обичайната съдържаща флуор таблетка. После грижливо взе снимката и си легна, без да я изпускат от ръцете си.

— Ели, искам да разбереш, че ако продължим да се обичаме, ще успеем да превъзмогнем мъката.

Луис почувства, че с усилие произнася всяка дума, сякаш тика пред себе си количка, натоварена с бала мокър памук; изпита пълно изтощение, когато най-сетне довърши изречението.

— Ще се моля на Бог от все сърце — спокойно произнесе Ели.
— Ще се моля да ни върне Гейдж.

— Ели...

— Бог може да го върне, ако пожелае — повтори момиченцето.
— Нали е всемогъщ?

— Ели, Господ не върши подобни чудеса — смутено я прекъсна Луис и изведнъж си припомни мътните очи на покачения върху

седалката на тоалетната Чърч, които го следяха, докато лежеше във ваната.

— Грещиш — отвърна Ели. Учителката от неделното училище ни разказа за Лазар, който умрял, а Исус го възкресил, като извикал: „Лазаре, стани!“. Учителката ни обясни, че ако кажел просто „Стани!“, всички мъртъвци щели да се надигнат от гробовете си. Но Исус искал да възкреси само Лазар.

В този миг Луис каза нещо свършено безсмислено, но и без това целия ден, от начало до край, му изглеждаше странно абсурден:

— Случило се е много отдавна, Ели.

— Ще подготвя всичко за завръщането му — продължи дъщеря му, сякаш не го беше чула. — Ще държа снимката му и ще седя на стола му...

— Ели, столчето на Гейдж е прекалено малко за тебе — възрази Луис и хвана горещата ѝ, трескава ръка. — Ще го счупиш.

— Бог ще ми помогне да не го счупя — спокойно произнесе момиченцето.

Баща ѝ забеляза огромните кафеникави кръгове под очите ѝ. Побърза да извърне поглед, защото сърцето му се късаше. Може би когато столчето на Гейдж се счупи, Ели ще започне да проумява какво се е случило.

— Непрекъснато ще нося снимката му и ще седя на стола му — повтори малката. — И всяка сутрин ще ям любимата му какаова каша.

Гейдж и Ели винаги закусваха различни каши; веднъж тя бе казала, че какаовата каша смърди на умрели буболечки. Ако Рейчъл пропуснеше да купи от любимата ѝ каша, Ели се задоволяваше с една варено яйце или отиваше на училище гладна.

— Ще ям боб, въпреки че го мразя. Ще прочета всичките книжки с картинки на Гейдж и ще... нали разбираш... ще подготвя всичко за завръщането му..., в случай че...

Ели произнесе последните думи през сълзи. Луис не се залови да я утешава, само отметна косата от челото ѝ. Въпреки всичко, в думите ѝ имаше някаква абсурдна логика. Точно така, Ели: остани на линия, не се предавай! Поддържай легендата за присъствието на Гейдж, запази мястото му в хит-парада и не позволявай да го забравим. Най-добре непрекъснато да ни напомняш за него: „Помниш ли, когато Гейдж направи това... или онова... Да, беше страхотно... ах, този

Гейдж, какъв сладур!“ . Права си Ели, когато човек престане да чувства мъката, става безразличен. „Тя положително разбира колко лесно е да се примириш с мисълта, че Гейдж е мъртъв“ — помисли си Луис.

— Стига си плакала, Ели — промълви той. — Няма смисъл.

Дъщеря му продължи да ридае. Плака поне още четвърт час. Всъщност сълзите продължиха да се търкалят но бузите ѝ дори когато заспиваше. Най-сетне се унесе, а стенният часовник на долния етаж удари десет и огласи притихналата къща.

„Скъпа моя, щом искаш, живеи със спомена за Гейдж — помисли си Луис и я целуна. — Психолозите положително ще кажат, че е перверзно, но аз те подкрепям. Защото знам, че скоро ще дойде денят (може би още в края на тази седмица), когато ще забравиш да вземеш със себе си снимката. Ще я намеря захвърлена върху леглото в празната ти стая, докато ти караш велосипеда си по алеята, разхождаш се из ливадата зад къщата или си отишла при Кати Макгаун, за да ушиете рокли за куклите си на миниатюрната и шевна машина. Гейдж вече няма да е заедно с тебе. От този момент името му ще изчезне от класацията (каквато всички момиченца тайно правят в сърцето си) и смъртта му ще се превърне в едно от събитията, случили се през хиляда деветстотин осемдесет и четвърта година. В някаква стара и отдавна забравена история.“

Луис излезе от стаята на Ели, застана пред вратата, като си мислеше, че трябва да си легне.

Всъщност нямаше нужда от сън, а от нещо друго.

Слезе на долния етаж, за да си го вземе.

Луис Албърт Крийд методично се залови със задачата да се напие. В зимнина откри пет каси светло пиво „Шлиц“. Луис обичаше да пие бира. Джъд Крендъл и Стив Мастерсън — също. Дори Миси Дендридж не се отказваше от една-две бири, докато гледаше децата („пардон, детето“ — мислено се поправи лекарят, докато слизаше по стълбата към мазето). Дори мис Чарлтън, по време на редките си посещения в дома на семейство Крийд, винаги предпочиташе пиво (стига да е светло), пред чаша вино. Добре, че през зимата, когато в супермаркета имаше разпродажба на ниво „Шлиц“, Рейчъл купи цели десет каси наведнъж и гордо заяви на съпруга си: „Така поне няма да прпусках до Орингтън всеки път, когато някой ни дойде на гости. И без това непрекъснато цитираш героя на Робърт Паркър: «Хубава бира

е всяка бира, открита в хладилника след затварянето на магазините.»
Затова си пий светлото «Шлиц» и си мисли колко пари си спестил.“ Да,
бирата беше купена през зимата, когато всичко бе все още наред.
Когато всичко все още беше наред. Забавно е колко бързо и леко
безболезнено разумът започва да прави фаталното разграничение.

Луис занесе цялата каса бира в кухнята и подреди кутиите в
хладилника. Затвори вратата му, взе последната кутия и дръпна
халката. Дочул шума от затварянето на хладилника, Чърч излезе от
килера и лениво се отправил към Луис. Спря на известно разстояние от
него и очаквателно го изгледа, но не посмя да се приближи — явно
ритниците, които редовно получаваше от Луис, му внушаваха респект.

— За теб няма нищо — сопна му се Луис. — Нали си изяде
консервата. Ако не ти стига, иди и убий някоя птица.

Чърч остана на мястото си и продължи да се взира в него. Луис
изгълта наведнъж половината бира и почти веднага усети, че главата
му се замайва.

— Дори не ги ядеш, нали? — обърна се той към котарака. —
Достатъчно е, че ги убиваш.

Очевидно решил, че няма да получи допълнителна порция, Чърч
се повлече към хола, Луис го последва след няколко секунди.

Ни в клин, ни в ръкав отново си припомни песничката на
„Рамонас“:

„Хей, хей, всички дружно да вървим“.

Настани се в креслото и отново хвърли поглед към котарака.
Чърч се изтягаше на килимчето пред ниската масичка, върху която
стоеше телевизорът и дебнеше Луис, явно бе готов да изчезне, ако
господарят му внезапно стане агресивен и реши да го използва вместо
топка.

Но Луис вдигна кутията с бира и произнесе:

— За Гейдж. За сина ми, който можеше да стане художник,
олимпийски шампион по плуване, или президент на Съединените
щати. Да, президент, мамицата му мръсна! Какво ще кажеш, глупако?

Чърч го изгледа с безжизнените си, странни очи.

Луис на големи глътки изпи остатъка от бирата си и усети силна
болка в нараненото си гърло. Сетне стана, отиде в кухнята и взе втора
кутия от хладилника.

След изпиването на третата бира усети, че за пръв път от началото на деня, изпитва душевен покой. Когато изпи шестата реши, че може би все пак ще успее да заспи след час-два. Връщайки се от кухнята с осмата кутия (или може би вече деветата; вече бе престанал да ги брои и леко залиташе), отново отправи поглед към Чърч. Както винаги, котаракът се изтягаше върху килимчето, но сега спеше или се преструваше, че спи. Идеята изкрystalизира в ума на Луис с такава лекота, сякаш винаги се е въртяла из главата му и е очаквала подходящия момент да изплува:

„Кога ще го направиш? Кога ще погребеш Гейдж в гробището за домашни любимци?“

Веднага след това си помисли: *„Лазаре, стани!“*

Отново дочу съннения глас на Ели: *„Учителката каза, че ако бе извикал само «Стани!», навярно всички мъртвци щели да възкръснат.“*

Изведнъж го полазиха тръпки. Бяха толкова силни, че разтърсиха цялото му тяло. Припомни си какво се бе случило през първия учебен ден на Ели през миналата есен: Гейдж беше заспал на скута му, докато дъщеря му възбудено бърбореше за „Старият Макдоналд“ и за мисис Бериман. Луис бе казал: „Почакай само за миг, докато сложа бебето да си легне“, но когато, прегърнал малкия, се изкачи на горния етаж, изведнъж бе обзет от ужасно предчувствие; едва сега разбра, че още през миналия септември, нещо му е подсказвало, че Гейдж скоро ще умре, че Веуикият и Стуашен Оз е наблизо. Съзнаваше, че предчувствието му е било абсурдно, чисто и просто безсмислено суеверие, но все пак се оказа вярно. Още тогава знаеше какво ще се случи. Луис изплиска част от бирата върху предницата на ризата си, а Чърч отвори очи и подозрително го изгледа, за да разбере дали това не е сигнал за започване на вечерния футболен мач, в който вместо топка се използва котарак.

В този миг си припомни въпроса, който бе задал на Джъд и който бе накарал стареца да потръпне и да събори с ръка две празни бирени бутилки, едната от които се бе счупила. За такива нещо дори не се говори, Луис.

Но той искаше да говори за тези неща — или поне да мисли за тях. За Гробището за домашни любимци. За това какво има отвъд това гробище. Хрумна му морбидна, но все пак странно привлекателна

идея. основана върху желязна логика, която не можеше да оспори. Чърч беше убит на шосето, Гейдж — също. Но ето, че сега Чърч беше тук. Безсъмнено се бе променил и до известна степен станал противен, но все пак беше жив. Ели, Гейдж и Рейчъл успяваха все пак да общуват с него. Наистина, Чърч бе започнал да убива птици и бе изкормил няколко мишки, но нали котките по природа са хищници. Чърч в никакъв случай не се бе превърнал в някакъв Франкенкет. Общо взето, бе останал същият, както преди.

„Защо се самозалъгваш? — прошепна му някакъв гласец — Много добре знаеш, че Чърч не е същият, че е чудовище. Враната, Луис... припомни си враната!“

— Боже мой! — произнесе. Луис с толкова смутен и треперещ глас, че сам не можа да го познае.

„Бог“? О, да, разбира се. Сега или никога бе моментът да призове Всевишния, чието име се употребява като заклинание в романите за призраци и за вампири. И така: какво, в Божието име се въртеше из главата на Луис? Мислеше да извърши грозно светотатство, което дори не се побираше в ума му. Дори нещо по-лошо — опитваше се да се самозалъже. Не разсъждаваше логично, а чисто и просто лъжеше.

„Тогава каква е истината? Щом толкова държиш на шибаната истина, кажи ми каква е тя?“

Преди всичко, Чърч вече не бе истинско животно. Изглеждаше като котарак, държеше се като такъв, но всъщност бе само бледо подражание на предишния Чърч. Измамата не се виждаше, но се чувстваше. Луис си припомни едно от редките посещения на Чарлтън, която бе дошла на вечеря малко преди Коледа. Когато се нахраниха, всички се настаниха в хола и Чърч скочи в скута ѝ. Тя веднага го отблъсна и лицето ѝ инстинктивно се изкриви от отвращение.

Всъщност не бе станало нищо особено и едва ли някой го бе забелязал, но все пак... се бе случило. Чарлтън инстинктивно бе усетила, че котаракът не е истински. Луис допи бирата си и отиде да си вземе друга. Каква гадост би било Гейдж да се върне преобразен по същия начин! Луис издърпа халката на кутията и жадно отпи глътка бира. Съзнаваше, че вече е пиан и то до забрава; на сутринта положително щеше да го измъчва страхотно главоболие. „Как отидох махмурлия на погребението на сина си“ от Луис Крийд, автор на „Как

пропуснах да го хвана в решителния момент“ и на много други бестселъри.

Беше пиян. Точно така. И сега той подозираше, че се е напил, за да може трезво да разсъди върху налудничавата си идея.

Въпреки всичко, тя му се струваше непоносимо привлекателна. Вярно, че криеше някакво морбидно великолепие, но същевременно беше блестяща и романтична. Да, именно романтична.

Стори му се, че отново чува думите на Джъд:

„...Правим онова, което ти диктува злата сила. Правим го, защото това гробище е тайнствено място... и ти се иска да споделиш тази тайна... Естествено, измисляш си оправдания, които ти изглеждат правдоподобни..., но най-вече постъпваш така, защото ти се иска. Или защото си принуден.“

Дрезгавият и провлечен глас на Джъд със северняшки акцент отекна в ушите му, побиха го ледени тръпки, цялото му тяло настръхна.

„Има тайни, които никога не бива да се разкриват. Почвата в сърцето на мъжа е по-камениста, Луис — също както земята в старото гробище на микмаките. Мъжът засажда, каквото може... и се грижи за него.“

Луис се залови да си припомня всичко, изречено от Джъд във връзка с гробището на микмаките. Натрупваше цялата информация, сортиреше я и запазваше най-същественото — по същия начин едно време се подготвяше за тежък изпит.

Кучето! Спот!

„Видях белезите от бодливата тел — там козината беше опадала и плътта изглеждала сякаш си вдлъбната.“

Бикът. Още един фиш, който трябва да прибави към досието.

„Лестър Морган погребва там расовия си бик Ханарати... изкачи го на хълма с помощта на шейна... след две седмици Лестър го застреля. Оказа се, че бикът станал кръвожаден, изключително кръвожаден, но не съм чувал нещо подобно да се е случило с другите погребани там животни.“

„Стана изключително кръвожаден.“

„Почвата в сърцето на мъжа е по-камениста.“

„Стана изключително кръвожаден.“

„Не съм чувал нещо подобно да се е случило с други погребани там животни.“

„Правиш го, защото след като веднъж си бил там, индианското гробище те завладява.“

„Ханарати — глупаво име за животно, нали?“

„Плътта изглеждаше някак си вдлъбната.“

„Мъжът засажда, каквото може... и се грижи за него.“

„Плъховете и разкъсаните птици са мои. Аз купих шибаните животни.“

То е и твое място, то е и твоя тайна, то ти принадлежи и ти му принадлежиш.

„Стана изключително кръвожаден, но не съм чувал нещо подобно да се е случвало с другите погребани там животни.“

„Хайде, Луис, признай с какво ще се сдобиеш, когато през нощта преминеш по обляната от лунна светлина горска пътека, докато вятърът вие из клоните на дърветата? Нима отново искаш да се изкачиш по издяланите в скалата стъпала? Когато се прожектира филм на ужасите, зрителите си казват, че героят или героинята трябва да са откачили, щом се изкачват по онези стъпала, но в истинския живот не са толкова практични: пушат, не слагат предпазните си колани, заселват се заедно със семейството си в къща, разположена до шосе, по което денонощно фучат тежки товарни камиони. Е, Луис, какво ще кажеш? Наистина ли искаш да се изкачиш на хълма? Ще оставиш ли сина си да почива в мир или ще провериш какво има зад врата номер едно, две или три?“

„Хей, хей, всички дружно да вървим.“

„Стана изключително кръвожаден... нищо подобно не се е случило... плътта изглеждаше... сърцето на мъжа... мястото е твое... от него се излъчва сила...“

Луис изля остатъка от бирата си в умивалника. Изведнъж му се стори, че ще повърне. Кухнята се въртеше пред очите му.

На вратата се почука.

В продължение на няколко безкрайни секунди (поне така му се стори) Луис се опитваше да си внуши, че не е чул добре, че има слухови халюцинации. Но чуването не преставаше — търпеливо и неумолимо. Изведнъж Луис си припомни прочутата приказка за

маймунската лапа и усети как го обзема вледеняващ страх. Стори му се, че някаква ръка се плъзва в ризата му и впива пръсти в плътта му точно над сърцето. Сякаш имаше физическо усещане за нея — отрязана ръка, запазена в хладилник, която като по чудо се движеше сама и се готвеше да стисне туптящото му сърце.

Да, това бяха глупави страхове, глупави и отвратителни страхове..., но Господи, те съвсем не му се струваха необосновани. О, не! Ни най-малко!

Отправи се към вратата и установи, че не чувства краката си. Вдигна предпазната верижка с изтръпналите си пръсти и отвори вратата, като си помисли: *„Пасков! Сега ще видя Пасков! Възкръснал е от мъртвите и е по-велик от всякога, както дисководещите обичат да представят новата плоча на Джим Морисън. Пасков стои на прага, все още обут с черните спортни гащета, но сега се е превърнал във великан и цялото му тяло е покрито с плесен като хляб, забравен цял месец в кутията. Ще видя ужасната рана на главата му и отново ще чуя предупреждението му: «Не отивай в гробището на хълма, доктор Крийд.» Какво се пееше в онази стара песничка на «Енималс?» Скъпа, моля те, не отивай, знаеш колко много те обичам, моля те, не отивай...“*

Отвори вратата и видя Джъд Крендъл. Старецът стоеше на прага, обграден от тъмните сенки на нощта, която разделяше поклонението пред трупа на сина на Луис от погребението му. Часовникът удари полунощ, а леденият вятър развя побелелите коси на Джъд.

— Говорим за вълка, а той — в кошарата — завадено произнесе Луис и се опита да се засмее. Изведнъж изпита чувството, че се е пренесъл обратно във времето. Отново беше Денят на благодарността. След няколко минути двамата с Джъд ще пуснат вдървеното, необичайно тежко тяло на котарака на Ели в зелен найлонов чувал и ще поемат пътя към Гробището.

„О, не любопитствайте какво има в чувала, по-добре ни пуснете да отидем там, закъдето сме се запътиш.“

— Мога ли да вляза, Луис? — попита Джъд извади от джоба си пакет цигари и тикна една в устата си.

— Слушай, прекалено е късно — отвърна Луис. — Пък и право да ти кажа, попрекалих с бирата.

— Да, усещам по дъха ти — спокойно отбеляза Джъд и драсна клечка кибрит. Вятърът я угаси. Старецът направи прикритие с шепите си и запали втора, но ръцете му трепереха и пламъчето отново угасна. Извади трета клечка, понечи да я драсне, но вместо това впери поглед в Луис, който продължаваше да стои на прага.

— Не мога да запаля пустата му цигара — каза той. — Няма ли да ме поканиш да вляза, Луис?

Луис отстъпи встрани и го остави да влезе.

Настаниха се на кухненската маса и си отвориха по една бира. „За пръв път пием по чашка у нас“ — разсеяно и малко учудено си помисли Луис. Ели извика насън от спалнята си на горния етаж и двамата замръзнаха като деца, които играят „на статуи“. Но викът не се повтори.

— Щом вече си тук, поне ми кажи какво търсиш в дома ми посред нощ, при това нощта преди погребението на сина ми — изрече Луис. Знаеш, че си ми приятел, Джъд, но ми се струва, че прекаляваш.

Джъд отпи от бирата си, избърса устата си с опакото на ръката си и се втренчи в Луис. Погледът му бе толкова твърд и непоколебим, че Луис побърза да сведе очи.

— Много добре знаеш защо съм тук — промълви старецът. — Намислил си нещо немислимо, Луис, и още по-лошо — възнамеряваш да го сториш.

— Мислех само как да се добера до леглото — отвърна Луис. — Може би си забравил, но утре погребвам сина си.

— Боя се, че съм виновен за огромната мъка, която изпитваш в момента — продължи старецът тихо. А може би дори съм отговорен за смъртта на сина ти.

Луис стреснато вдигна очи.

— Какво... Джъд, какви ги дрънкаш?

— Намислил си да го погребеш на хълма — бавно изрече Джъд. — Не отричай, подобна мисъл ти е минала през ума.

Луис мълчеше.

— Можеш ли да ми кажеш до къде се разпростира тайнственото привличане на индианското гробище? Съмнявам се, защото сам не мога да отговоря на този въпрос, въпреки че съм прекарал тук целия си живот. Известно ми е, че микмаките винаги са смятали гробището на хълма за магично място, но магията е някак си... лоша. Научих го от Стани Бий. Баща ми също го потвърди, но по-късно, след като Спот умря за втори път. Сега микмаките, щатът Мейн и федералното правителство са въввлечени в безкрайни съдебни процеси с цел

установяване на действителния собственик на земите, върху които се намира гробището. Всъщност вече не се знае на кого принадлежат те. От време на време някой се обявява за собственик, но не успява да го докаже. Например Ансън Лъдлоу, пра-правнукът на основателя на този град, беше единственият бял човек с най-големи шансове за успех. Прадядо му, Джоузеф Лъдлоу Старши, получи цялата територия, простираща се на изток и на запад от града, като дар от добрия крал Джорджи II по времето, когато Мейн бил само провинция на английската колония в Масачузетс. Но дори и в неговия случай навярно щяло да се стигне до съдебна разправа, защото още един член на фамилията Лъдлоу твърдял, че има права върху земите. Наричал се Питър Димарт и казал, че разполага с документи, доказващи, че е незаконен син на стария Лъдлоу. Освен това, към края на живота си Джоузеф Лъдлоу изпаднал в безпаричие, но за сметка на това все още притежавал земите си и от време на време, когато се напиел, подарявал на едного, петдесет, другиму — сто хектара.

— Нима даренията не са били нотариално заверени? — запита Луис, неволно увлечен в разказа на стареца.

— О, прадедите ни не си падали по точността — отвърна Джъд и запали нова цигара от угарката на предишната. — Оригиналният нотариален акт за земята ти гласи нещо подобно — Джъд затвори очи и изрецитира: — Отрязъкът от земя, който се простира от големия стар клен на хълма Куинсбери до брега на рекичката Орингтън... — Сетне невесело се усмихна и продължи: — Само че големият клен бил повален от буря някъде през хиляда осемстотин осемдесет и втора и до началото на века изгнил и станал на мъх, а през десетте години между Първата световна война и големия борсов крах рекичката Орингтън пресъхнала и се превърнала в блато. Разбираш, че накрая се получила страхотна бъркотия, която не засегна стария Ансън, защото през хиляда деветстотин двавет и първа той бе убит от гръмотевица в околностите на индианското гробище.

Луис стреснато изгледа Джъд, който отпи от бирата си и каза:

— Всъщност това не е важно. Има много земи, собствеността, върху които никога не може да се докаже и накрая печелят само адвокатите, които прибират тлъсти суми от претендентите. По дяволите, онзи Дикенс го е знаел! Предполагам, че в края на краищата индианците ще спечелят и смятам, че е справедливо. Но всъщност това

не е важно, Луис. Дойдох тази вечер, за да ти разкажа за Тими Батерман и за баща му.

— Кой е Тими Батерман?

— Едно от двайсетината местни момчета, които изпратихме в Европа да се бият с Хитлер. Тими замина през хиляда деветстотин четирийсет и втора и година по-късно се върна в запечатан ковчег, покрит с американския флаг. Убиха го в Италия. Баща му, Бил Батерман не е напускал Лъдлоу през целия си живот. Той за малко не полудя, когато получи телеграмата... сетне някак бързо се успокои. Разбираш ли, знаел е за гробището на микмаките. И веднага решил как да постъпи.

Луис отново го полазиха тръпки. Дълго се вира в очите на приятеля си, сякаш се опитваше да разбере дали го лъже. Не, не го лъжеше. Но въпреки всичко Луис се съмняваше в думите му — странно защо историята изплува точно в подходящия момент.

— Защо не ми разкажа всичко това миналия път? — най-сетне промълви той. — След като... след като свършихме онова с котарака. Попитах те дали някога са погребвали там човек, а ти каза, че не са.

— Тогава не беше необходимо да го научиш — произнесе Джъд.
— Но сега трябва да ти разкажа истината.

След дълго мълчание Луис попита:

— Тими ли е единственият, погребван там?

— Единственият, когото лично познавам — мрачно отвърна старецът. Но че старият Бил Батерман е единственият, опитал подобно нещо се съмнявам. Съмнявам се, Луис, много се съмнявам. Знаеш ли, аз съм като Проповедника от Екlesiаста^[1] и не вярвам да има нещо ново под слънцето.

О, понякога производителите променят цвета на захарната капсула, в която е поставено горчивото лекарство, но това е всичко. Не съществува нищо, което вече да не е опитано веднъж и преди това... и преди това.

Старецът впери поглед в покритите си с жълтеникави петна ръце. Часовникът в хола удари — беше дванайсет и половина.

— Казах си, че човек с твоята професия е свикнал да познава болестта по външните симптоми. Реших да поговоря откровенно с теб, след като Мортънсън от погребалното бюро ми съобщи, че си поръчал обикновен ковчег, вместо херметически затворен саркофаг.

Луис дълго гледа, без да продума. Старецът се изчерви, но не извърна очи.

— Изглежда си ме шпионирал, Джъд — най-сетне промълви Луис. — Никак не ми е приятно.

— Не съм питал какъв ковчег си избрал.

— Сигурно, но все пак си го направил — със заобикалки.

Джъд не му отговори. Само се изчерви още повече — лицето му доби цвета на зряла слива, но погледът му нито за миг не се отклони от Луи.

След дълго мълчание Луис въздъхна — чувстваше се безкрайно уморен.

— Ох майната му. — Хич не ми пука. Дори може би си прав. Може би наистина съм го мислил. Във всеки случай и да съм си го помислил, било е подсъзнателно. Не обърнах особено внимание какъв ковчег поръчвам, защото непрекъснато си мислех за Гейдж.

— Сигурен съм, че си мислел за сина си. Но много добре знаеш каква е разликата между обикновен ковчег и херметически затворен саркофаг — нали чичо ти е бил собственик на погребално бюро?

Луис действително знаеше разликата. Херметически запечатаният саркофаг е солидна и масивна конструкция, предназначена да издържи дълго време. Отначало се излива бетон в кофраж, подсилен от метални пръти, а след завършването на погребалната церемония с помощта на кран се поставя леко извития бетонен капак. Последният се запечатва с асфалтова течност, подобна на тази, с която запълват образуваните по шосетата дупки. Чичо Карл беше обяснил на Луис, че веществото (търговското му название бе „Ключалка за вечни времена“), съчетано с огромната тежест на капака, херметически запечатва ковчега.

Чичо Карл, който обичаше да си побъбри със свои колеги (Луис, който няколко лета подред работеше при него навярно минаваше за чирак в професията), разказа веднъж на племенника си историята за ексхумация, извършена по нареждане на прокурора на областта Кук. Чичото отишъл в Глоувълнд, за да надзирава операцията. „Ексхумацията не е проста работа“ — обясни той. Много се лъжат хората, които си въобразяват, че изравянето на трупове става както във филмите на ужасите, с Борис Карлов в ролята на Франкенщайн. Отварянето на запечатан бетонен саркофаг би отнело минимум месец и

половина, ако се извършва от двама души, въоръжени само с кирка и с лопата. Отначало работата потръгнала. Вдигнали надгробната плоча и прикрепили куката на крана към саркофага. Само че капакът не се отворил, както предвиждали. Вместо това, целият саркофаг започнал да излиза от гроба — бетонните му стени вече били овлажнени и започнали да се обезцветяват. Чичо Карл извикал на оператора на машината да спре за малко, защото решил да се върне в Погребалното бюро и да донесе разтворител, с помощта, на който биха могли да размекнат запечатващото вещество.

Операторът на крана не го чул или искал да си поиграе като дете, което върти ръчката на миниатюрния кран в някоя панаирджийска барака и лови евтините трофеи. Чичо Карл казал, че проклетият глупак за малко щял да си получи заслужената награда. Саркофагът почти бил излязъл от земята, чичото и помощникът му чували как водата се стича от него в дъното на гроба (през онази седмица в Чикаго паднали проливни дъждове), но точно в този момент кранът се преобърнал и с трясък се стоварил в дупката. Операторът връхлетял върху предното стъкло на кабината и си счупил носа. „Празненството“ струвало на властите около три хиляди долара — с две хиляди повече, от сумата, предвидена за подобни весели мероприятия.

Всъщност чичо Карл бе разказвал цялата история заради оператора на крана със счупения нос, който шест години по-късно бил избран за президент на синдиката на чикагските шофьори.

Класическата облицовка на гробове беше много по-проста — представляваше обикновен бетонен сандък, който се поставяше в гроба сутринта преди погребението. След края на церемонията и спускането на ковчега гробарите донасяха капака, състоящ се от две или от три части. Поставяха ги вертикално от двете страни на гроба, като подпори за книги. Сетне прокарваха вериги през халките, забити в краищата на всяка част от капака и внимателно ги спускаха в гроба. Всяка част тежеше трийсет-четирийсет килограма. Освен това, капакът не се запечатваше.

Джъд явно намекваше, че отварянето на подобен ковчег може да се извърши сравнително лесно от един човек.

От човек, който ще изрови тялото на сина си и ще го погребее на друго място.

„Шшшт — тихо. Не бива да говорим за тези неща. Те трябва да останат в тайна.“

— Да, знам разликата между херметически затворен саркофаг и обикновена плоча — призна Луис. — Но не мислех за онова... за което си мислиш, че съм си мислил.

— Слушай, Луис...

— Късно е — прекъсна го Луис. Късно е, пиан съм и сърцето ме боли. Но щом си преценил, че непременно трябва да ми разкажеш своята история, по-добре я довърши.

А наум си каза: *„Може би трябваше да започна сеанса с няколко коктейла. Навярно вече щях да съм мъртво пиан и нямаше да го чуя как чука.“*

— Добре, Луис. Благодаря ти.

— Хайде, разказвай.

Джъд за миг замълча, докато събере мислите си, сетне започна разказа си.

---

[1] Става дума за стих 9, глава I на Еклестиаста, Вехт Занет: „Каквото е било, пак ще бъде, и каквото се е правило, пак ще се прави — няма нищо ново под слънцето.“ — Бел. ред. ↑

— По онова време — имам предвид годините на Втората световна война — влакът все още спираше в Орингтън и Бил Батерман беше дошъл с катафалката, за да прибере ковчега със сина си Тими от товарната гара. Четирима железопътни работници свалиха ковчега от вагона — единият бях аз. С влака пътуваше и някакъв тип от „Служба по погребенията“ (така се наричаше армейското погребално бюро), но той дори не слезе на перона, защото се търкаляше мъртво пиян в товарния влак, където имаше още дванайсет ковчега.

Поставихме Тими в задната част на катафалката Кадилак (по онова време наричаха катафалките „експреси“, защото обикновено хората бързаха да погребат мъртвците, преди да са се разложили). Бил Батерман стоеше отстрани и ни наблюдаваше, лицето му беше като издялано от камък и някак си... как да кажа... някак си пресушено. Не пророни нито сълза. Хюи Гарбър, който беше машинист през този ден каза, че онзи тип от армията доста щял да се повози. Обясни още, че на летището Лаймстоун в Преск Айл пристигнал самолет с ковчези, които, заедно с придружителя били натоварени на влакове, пътуващи на юг.

Оня тип от армията, който охранява конвоя се приближава до локомотива, изважда от джоба на куртката си бутилка уиски и казва с мекия си, повлечен южняшки акцент: „Здрасти шефе. Известно ли ти е, че днес караш «призрачен влак»?“

Хюи само поклаща глава.

„Е, да го знаеш от мен. Така у нас, в Алабама, им викаме на влаковете, които карат мъртвци.“ След което, продължава Хюи, изважда от джоба си някакъв лист и се втренчва в него с премрежени очи. „И така, първо ще свалим два ковчега в Хултън, след това има един за Пасадъмкиг, два за Бангор, по един за Дери и за Лъдлоу и така нататък. По дяволите, чувствам се като някой шибан млекар. Искаш ли една глътка?“

Хюи му отказва, като обяснява, че шефовете на железниците не гледат с добро око на машинисти, които вонят на уиски и човекът от

„Служба по погребенията“ не му се сърди, както и Хюи не му се сърди, че е пиан. Хюи каза, че по този случай дори си стиснали ръцете.

И така, влакът продължил по маршрута си, като почти на всяка спирка сваляли покрити със знамена ковчези. Навярно били двайсетина. Продължили така чак до Бостън. На всички гари, освен в Лъдлоу ги посрещали разплакани роднини... а в Лъдлоу Хюи имал „щастие“ да види Бил Батерман, който според думите му, изглеждал като мъртвец, очакващ душата му да се вмирише. Когато пристигнали на крайната гара, Хюи събудил офицера, който спял като пън в дъното на вагона и двамата обиколили всички бардаци. Нашият машинист се напил като никога досега, за пръв път в живота си отишъл при проститутка, а на сутринта се събудил с ужасна треска, защото бил пипнал трипер. Каза ми, че както и да му викат на този влак, призрак или нещо друго, не иска никога повече да го кара.

Закараха тялото на Тими в погребалния салон „Грийнспан“, който се намираще на Фърн стрийт, точно срещу мястото, където сега е новата обществена автоматична пералня, а два дни по-късно с военни почести го погребяха в гробището „Плезантвю“^[1].

Пропуснах да ти кажа, че по онова време жената на Бил Батерман беше мъртва от десет години — умряла бе при раждането на второто им дете, което бе починало заедно с нея. Казвам ти тази подробност, за да разбереш поведението на Бил. Защото ако имаше друго дете, той навярно нямаше да страда толкова много. То може би щеше да му напомня, че не е сам в страданието си, че някой друг има нужда от утеха. Знай, че в това отношение си много по-късметлия от него. Искам да кажа, че имаш Ели и прочие. Имаш сладка дъщеря и жена, които са живи и здрави.

Според писмото, което Бил получил от командира на ротата, Тими бил убит на пътя към Рим на петнайсети юли хиляда деветстотин четирийсет и трета. Тялото му било натоварено на кораб след два дни и пристигнало в Лаймстоун на деветнайсети, а на следващия ден го качили на „призрачния влак“ на Хюи Гарбър. В повечето случаи убитите в Европа редници били погребвани на място, но всички момчета, връщани по домовете си с този влак, се ползвали със специални почести. Тими загинал при атака на вражеско картечно гнездо и посмъртно бил награден със „Сребърна звезда“.

Погребаха го на... на двайсет и втори юли, ако не ме лъже паметта. След четири-пет дни Марджъри Уошбърн, пощальонката, го видяла на пътя, водещ към хамбара на Йорки. Марджи за малко щяла да изпусне кормилото на камионетката и да изхвъркне от шосето — разбираш защо, нали? Върнала се в пощенската станция, хвърлила върху бюрото на Джордж Андерсън тежката кожена чанта с нераздадените писма и обявила, че веднага отива да си легне вкъщи.

— Не ти ли е добре, Марджи? — попитал Джордж. — Бяла си като платно.

— Изплаших се както никога досега отвърнала пощальонката, — но не искам да говоря за това. Няма да споделя дори с Брайън и с мама, нито с когото и да било. Когато отиде в Рая и Исус пожелае да узнае за случилото се, може би ще му кажа, но не съм напълно сигурна.

И си излязла.

Всички мислеха, че Тими е мъртъв. Бяха видели снимката му, поместена заедно с некролога му в „Бангор Дейли Нюз“ и в останалите областни вестници, а повечето местни жители отидоха в града, за да присъстват на погребението му. И ето че Марджи го видяла да върви по пътя.

Всъщност не вървял, а се клатушкарал, както тя най-сетне разказала на Джордж Андерсън, двайсет години по-късно, на смъртното си легло. Джордж ми довери как имал чувството, че Марджи изпитвала непреодолимо желание да сподели, видяното, защото явно я измъчвало години наред.

Разказвала, че Тими бил блед и носел памучни униформени панталони и избеляла бархетна риза, въпреки че навярно било трийсет и пет градуса на сянка. Косата на темето му стърчала, сякаш не била сресвана повече от месец. „А очите му, Джордж! — възкликнала тя. — Очите му приличаха на две стафиди, набучени в тесто за хляб. Сигурна съм, че този ден видях призрак. Ето защо се изплаших до смърт. Никога не съм вярвала в съществуването на призраци, но този наистина го видях с очите си.“

Слухът за „завръщането“ на Тими бързо се разпространи. Скоро го видяха и други хора, например мисис Стратън. Казвахме ѝ мисис Стратън но никой не знаеше точно каква е: стара мома, разведена или сламена вдовица. Във всеки случай живееше сама в двустайна къщичка на пресечката между Педерсън Роуд и Ханкок Роуд и

притежаваше голяма колекция от плочи с джазова музика; мисис Стратън беше готова да организира малка забава за човек, който разполага с излишна десетдоларова банкнота. Та както ти казах, мисис Стратън видяла от верандата си как Тими върви по шосето. Сетне той спрял пред къщата ѝ.

„Стоеше неподвижно с провиснали ръце и леко издадена напред глава като боксьор, който всеки момент ще се стовари по лице на ринга“ — разказваше мисис Стратън. А тя се вкаменила от страх, сърцето ѝ щяло да изскочи от гърдите. После Тими се обърнал, но според мисис Стратън се движел като пиян човек, който се опитва да се обърне кръгом. Единият му крак отишъл напред, а другият се извил навътре и младежът за малко не паднал. „Видната“ ни съгражданка разказваше, че когато Тими се втренчил в нея, усетила как всички сили я напускат. Изпуснала панера с прането, дрехите се изсипали на земята и отново се изцапали.

Мисис Стратън казваше, че очите на Тими... били мъртви и приличали на потъмнели стъклени топчета. Но той я видял ухилил ѝ се и я заговорил. Попитал я дали пази плочите с джазова музика, защото искал да се позабавляват заедно, може би още тази вечер. Мисис Стратън с олюляване се прибрала у дома и цяла седмица не си подала носа навън, а дотогава всичко вече било свършило.

Много хора видели Тими Батерман. Повечето от тях са мъртви — както мисис Стратън, други са напуснали тези места, но все още има няколко стари кримки като мен, които биха ти разказали цялата история, ако успееш да им влезеш под кожата.

Всички ние видяхме Тими да се разхожда по Педерсън Роуд. Изминаваше десетина километра на изток от дома на баща си, сетне се връщаше и тръгваше в обратна посока. По цял ден вървеше напред-назад, а подозирам, че го правеше и през нощта. Представляваше ужасна гледка: — ризата му бе излязла от панталоните, лицето му беше бледо, щръкналата му коса беше на фитили, понякога дюкянът му бе разкопчан, но най-страшното беше изражението му...

Джъд прекъсна разказа си, за да си запали цигара и Луис проговори за пръв път:

— А ти самият видя ли го?

Старецът угаси клечката кибрит и се втренчи в Луис през синкавия дим, който се виеше от цигарата му. И въпреки че историята

му звучеше невероятно, по очите му личеше, че не лъже.

— Да, видях го — каза той. — Навярно си чел книги или си гледал филми, в които става дума за хаитянските зомбита. Не зная дали наистина съществуват, но във филмите показват как се движат с провлечени стъпки и гледат право пред себе си с мъртвите си очи, движенията им са прекалено забавени и непохватни. Тими Батерман изглеждаше точно така, Луис. Приличаше на зомби от някой филм, но всъщност не беше такъв. Беше някак си по-различен, много по-различен. В главата му ставаше нещо, което понякога се забелязваше в погледа му, а понякога — не. В главата му ставаше нещо, Луис. Не мога точно да определя какво, но по дяволите, в никакъв случай не бих казал, че Тими мислеше. Просто не знам как да го нарека.

Първото, което се набиваше в очите, беше злобата му. Представяш ли си как бе заявил на мисис Стратън че иска „да се позабавлява“ с нея? Да, в главата на това странно същество ставаше нещо, Луис, но не вярвам, че то бе способно да мисли или да чувства, нито, че имаше нещо общо с предишния Тими Батерман. Той не мислеше, а сякаш действаше по изпратен отнякъде радиосигнал. Когато човек го погледнеше, веднага си казваше: „Ако ме докосне, ще изкрещя“. Моментално.

И така, Тими продължаваше безспирно да крачи напред назад по пътя. Една вечер, когато се прибрах от работа — мисля, че беше на трийсети юли — заварих у дома началникът на пощенската станция Джордж Андерсън. Седеше на задната веранда и пиеше студен чай в компанията на помощник-кмета Ханибал Бенсън и на шефа на пожарната Алън Пърингтън. Норма също беше при тях, но изобщо не се намесваше в разговора.

Джордж непрекъснато разтъркваше чуканчето от отрязания си десен крак. Беше загубил крака си докато работеше в железниците и чуканчето адски го сърбеше през горещите и задушни летни дни. Но въпреки това беше дошъл заедно с другите.

— Тази история не може да продължава така — обърна се той към мен. — Първо, пощальонката отказва да раздава писмата на обитателите от Педерсън Роуд. Второ, онези от правителството започват да вдигат пара и става много кофти.

— Какво общо има правителството с цялата история?

— Ханибал казва, че му позволили от военното министерство. Обадил се някой си лейтенант Кинсмън, началник отдел „Жалби“, който бил натоварен със задачата да проучи дали става дума за нещо сериозно или за лоша шега.

— Лейтенантът каза, че във военното министерство са получили четири-пет анонимни писма от различни хора и че започвал да подозира, че има нещо нередно — намеси се Ханибал. — Обясни ми още, че нямало да обърнат внимание на едно анонимно писмо; ако получили цял куп писма, написани от един и същи човек, щели да се обадят в щатската полиция и да им съобщят, че в Лъдлоу живее психопат, който има зъб на Батерман. Писмата били анонимни, но по почерка се разбирало, че са изпратени от различни хора, въпреки че съдържанието ми било почти еднакво, в тях се казвало, че Тимоти Батерман може би е мъртъв, но трупът му жизнерадостно се разхожда напред-назад по Педерсън Роуд и се вглежда в минувачите с безжизнените си очи.

— Ако слуховете не престанат, онзи Кинсман ще изпрати инспектор или лично ще дойде да провери какво става — продължи Ханибал. — От министерството искат да знаят какво точно се е случило — дали Тими наистина е мъртъв, или е дезертирал, защото им е неприятно шефовете им да мислят, че си водят досиетата шест за пет. И ако Тими не е погребан в „Плезантвю“, положително ще поискат да разберат кой лежи в земята вместо него. — Ханибал тежко въздъхна и изтри челото си с огромната си носна кърпа.

— Както сам разбираш, Луис, историята никак не беше приятна. Прекарахме на верандата повече от час; пиехме студен чай и обмисляхме какво да правим. Норма предложи да ни направи сандвичи, но никой не беше гладен. Господи, при вида на Тими Батерман човек имаше чувството, че вижда жена с три пици... усеща, че нещо не е в ред, но не знае как да постъпи.

— Поговорихме надълго и нашироко и най-сетне решихме да отидем у Батерманови. Никога няма да забравя тази нощ, дори да живея още толкова. Беше адски горещо, а слънцето бавно залязваше зад облаците и оставяше на небето следи, напомнящи окървавени черва. Никой от нас не изгаряше от желание да отиде при стария Бил, но съзнавахме, че е наложително. Норма го знаеше от началото. Тя ме извика вкъщи под някакъв измислен предлог и каза: „Джъдсън, не им

позволявай да се разколебаят. Въпросът не бива да се отлага и вие трябва да уредите всичко. Сложете край на тази мерзост.“

Джъд спокойно изгледа Луис и продължи:

— Норма употреби точно тази дума, Луис. Не съм си я измислил. Сетне ми прошепна на ухото: „Ако нещо се случи, плюй си на петите. Не се грижи за другите, гледай да се спасиш. Помни какво ти казах: ако нещо се случи, бягай веднага.“

Четиримата се качихме в колата на Ханибал — не знам как го уреждаше, но кучият му син винаги имаше купони за бензин. Докато пътувахме към къщата на Батерман мълчахме, но пушехме като комини. Бяхме изплашени, Луис, изплашени до смърт. Само Алън Пърингтън веднъж отвори уста и каза на Джордж: „Залагам си главата, че Бил се е изкачил на хълма северно от шосе 15.“ Никой не му отговори, но помня, че Джордж кимна с глава.

— Когато стигнахме до дома на Бил Батерман, слязохме от колата и Алън почука на вратата, но никой не му отвори. Ето защо заобиколихме къщата и ги открихме в задния двор. Бил Батерман седеше на верандата и държеше кана с бира, а Тими стоеше в дъното на двора и се взираше в кървавочервеното небе, оцветено от последните лъчи на залязващото слънце. Гледаше втренчено към небето, а лицето му беше обагрено в оранжево, сякаш го бяха драли на живо. А Бил... Бил изглеждаше като човек, когото след седемгодишно преследване дяволът най-сетне е успял да пипне. Плуваше в дрехите си — сигурно беше отслабнал двайсетина килограма. Очите му бяха хлътнали в орбитите и напомняха зверчета, които надничат от бърлогата си, лявата страна на устата му непрекъснато подскачаше от нервен тик. Изглеждаше като човек, разяждан от рак.

Джъд замълча, сякаш обмисляше думите си, леко кимна с глава и продължи:

— Приличаше на прокълнат, Луис. Тими ни забеляза и се ухили. Хиленето беше достатъчно да те накара да изкрещиш. Сетне извърна очи и отново се втренчи в залязващото слънце. Баща му промърмори: „Не ви чух да чукате, момчета“, което си беше чиста лъжа, защото Алън блъскаше по входната врата толкова силно, че би събудил и... и глухите.

— Дълго време никой не проговори, и аз най-сетне казах:

— Бил, чух, че убили сина ти в Италия.

— Станала е грешка — отвърна той и ме изгледа право в очите.

— Така ли? — казвам аз.

— Виждаш го, че стои пред тебе, нали? — продължава той.

— Тогава какво според тебе има в ковчега, който погребва в „Плезантвю“? — намесва се Алън Пъринтън.

— Да пукна, ако знам — отвръща Бил. — Пък и хич не ме интересува.

Сетне изважда пакетче с цигарите си, но те се изплъзват и се разпиляват по пода на верандата и две-три от тях се прекършват, докато Бил се опитва да ги прибере обратно.

— Навярно ще има ексхумация — казва Ханибал. — Не се съмняваш, нали? Телефонираха ни от проклетото военно министерство, Бил. Искат да се убедят, че не си погребал някой чужд син вместо Тими.

— Е, какво по дяволите ме засяга всичко това? — изкрещява Батерман. — Важното е, че момчето ми е при мене. Върна се преди три дни. Улучен е от шрапнел и главата му е позамаяна, затова сега е малко особен, но скоро ще се оправи.

— Престани да ни баламосваш, Бил — казвам аз и изведнъж ме доядява на него. — Когато онези от армията изровят ковчега, сигурен съм, че ще го намерят празен, ако не си го напълнил с камъни, след като си извадил трупа на сина си, в което силно се съмнявам. Зная какво се е случило. Ханибал, Джордж и Алън го знаят, ти — също. Свършил си една щуротия в гората и си създал куп неприятности на себе си и на целия град.

— Предполагам, че знаете пътя към външната врата, момчета — каза Бил. — Не съм длъжен да ви давам обяснения, нито да се оправдавам, нито нищо. Когато получих онази телеграма усетих, че животът ме напуска; почувствах го съвсем осезателно, все едно, че усетих как пикнята се стича по краката ми. Не съм сторил нищо нередно, само си върнах сина... Нямаха право да ми го отнемат. Беше едва седемнайсет годишен и бе единственото, което ми остана от скъпата му майка — постъпката им бе незаконна. Така че армията, военното министерство и Съединените щати да вървят на майната си, както и вие, момчета. Върнах си моя Тими и знам, че той скоро ще се оправи. Нямам какво повече да кажа. А сега изчезвайте. — Устата му непрекъснато подскача от нервния тик, а челото му е покрито с едри

капки пот. В този момент разбрах, че е обезумял. На негово място и аз бих откачил, ако трябваше да живея с това... с това нещо.

Луис усети, че му се повдига. Беше пил прекалено много бира и то набързо. Скоро щеше да си получи заслуженото — чувстваше го по тежестта в стомаха си.

— При това положение нямаше какво да правим, освен да си отидем — продължи Джъд. — На тръгване Ханибал казва: „Бил, Бог да ти е на помощ“. А Бил отвръща: „Бог никога не ми е помагал. Аз съм си помогнал сам.“

В този момент Тими се приближи към нас. Дори походката му не беше в ред, Луис. Вървеше като някакъв стогодишен старец. Вдигаше крака си във въздуха, спускаше го на земята и пристъпваше на едно място, преди да вдигне другия — също като рак, който се учи да ходи. Ръцете му висяха безжизнено от двете страни на тялото. Когато се приближи, забелязахме червените белези по цялото му лице, които приличаха на младежки пъпки или леки изгаряния. Навярно там бе улучен от немската картечница. Куршумите за малко са щели да откъснат главата му.

— При това Тими вонеше на гроб. Миризмата беше отблъскваща, сякаш вътрешностите му се разлагаха. Забелязах, че Алън Пъринтън закри с ръка носа си и устата си. Вонята беше отвратителна. Човек почти очакваше да види червеи да се гърчат из косата на Тими...

— Престани — задавено го прекъсна Луис. — Наслушах се.

— Не си — преднамерено жестоко отвърна Джъд. — Точно така още не си чул най-страшното. Съмнявам се, че ще успея да го предам съвсем точно — трябваше да си там, за да разбереш какво искам да кажа. Тими беше мъртъв, Луис, но едновременно жив. Освен това той... той... той знаеше.

— Какво?

— Да, знаеше всичко — каза Джъд. — Дълго се взира в Алън, сетне се ухили — или по-скоро се озъби — и проговори. Говореше толкова тихо, че трябваше да си напрегам слуха, за да го чуя. Имах чувството, че гърлото му е пълно с пръст. „Жена ти се чука с шефа на дрогерията, Пъринтън. Какво ще кажеш, а? Тя крещи, когато се изпразва. Какво ще кажеш, а?“

— Алън само хлъцна, но всички видяхме, че думите са попаднали точно в целта. Последният път, когато чух нещо за него, Алън Пърингън се намираше в старчески дом в Гардинър — ако е жив, сигурно приближава деветдесетте. Но по времето, за което ти разказвам, той беше петдесетинагодишен. Из града се носеха различни слухове за жена му. Тя беше негова втора братовчедка и точно преди избухването на войната дойде да живее при Алън и при Луис — първата му съпруга. Но ето, че Луис умря, след осемнайсет месеца Алън се ожени за това момиче. Казваше се Лорен и когато той я взе за жена, навярно е била двацет и четири годишна. Поведението ѝ предизвикваше коментариите на местните хора. Мъжете я намираха прекалено свободна, но общо взето нямаха нищо против нея, но жените я смятаха за развратница. Навярно и Алън тайничко е подозирал нещо подобно, защото изкрещява: „Млъкни! Млъкни или ще те пребия каквото и да си!“

— Тихо, Тими — прошепва Бил. Сега изглежда по-зле и от преди, сякаш всеки момент ще повърне, ще пукне или и двете наведнъж.

— Но Тими не му обръща внимание. Впива поглед в Джордж Андерсън и казва: „Внукът, на когото толкова много държиш, с нетърпение чака да пукнеш, дъртако. Той се интересува само от мангизите ти, които смята, че държиш в сейфа си в Източната Бангорска банка. Подмазва ти се, но зад гърба ти се подиграва. Той и сестра му те наричат «стария дървен крак»“. Докато произнасяше последните думи, гласът на Тими се промени. В него се долавяше страхотна злоба, Луис, която навярно би прозвучала в гласа на внука на Джордж, ако..., ако беше вярно всичко онова, което казваше Тими. „Старият дървен крак“ — повтаря Тими. „Сигурно направо ще се насерат, когато разберат, че си беден като църковна мишка, защото си загубил всичко през хиляда деветстотин трийсет и осма! Нали, Джордж? Направо ще се насерат!“ — Джордж отстъпи назад, дървеният му крак се подви; той се строполи на верандата и преобърна каната с бира на Бил, а лицето му беше бяло като фланелката ти, Луис. Междувременно Бил успява да се изправи и изкрещява на сина си: „Тими, престани! Веднага млъквай!“ Но Тими не млъква. Каза нещо лошо по адрес на Ханибал, също и по мой адрес и накрая съвсем... побесня. Яростно изкрещя, а ние... ние заотстъпвахме назад, сетне си

плюхме на петите. Влачихме Джордж за ръцете, защото коланите, които прикрепваха протезата му се бяха уплели и дървеният му крак с обърната наопаки обувка се влачеше след него по тревата.

— Хвърлих поглед назад и за последен път в живота си видях Тими Батерман. Стоеше в задния двор до въжето за пране, лицето му бе обагрено в кървавочервено от залязващото слънце, а по него ясно се виждаха следите от куршуми. Косата му беше разрошена и някак си прашна, кикотеше се и непрекъснато повтаряше с писклив глас: „Старият дървен крак! Старият дървен крак! И роконосеца! И развратника! Сбогом, господа! Сбогом! Сбогом!“. После отново се изсмия или по-точно — нададе вой... нещо в него крещеше... крещеше, крещеше... крещеше. Джъд млъкна. Дишаше на пресекулки.

— Джъд, вярно ли беше онова, което ти каза Тими Батерман? — попита Луис.

— Да — промърмори старецът. — Господи, наистина беше вярно. По онова време понякога посещавах публичния дом в Бангор. Навярно повечето мъже го правят, въпреки че сигурно има някои, които не се отклоняват от правия път. От време на време изпитвах нужда — или може би необходимост — да си го вкарам в чужда плът. Или да платя на някоя проститутка да ми направи нещо, които никога не бих поискал от законната си съпруга. Мъжете имат своите тайни градини, Луис. Не съм извършил нищо престъпно и от осем-девет години не съм се поддал на изкушението. Зная, че дори да бе узнала за посещенията ми в публичния дом, Норма нямаше да ме напусне. Но нещо в нея щеше да умре — навярно завинаги щеше да загуби нежността и невинността, които толкова обичах.

Зачервените очи на Джъд бяха подути и помътнели.

„Старците изглеждат особено неприятни, когато плачат“ — помисли си Луис, но когато Джъд слепешката му протегна ръката си през масата, той здраво я стисна.

— Тими ни казваше само лошото — след кратко мълчание продължи старецът. — Само лошото, а Бог ми е свидетел, че в живота на човека има повече лошо, отколкото добро. Два-три дни по-късно, жената на Алън Пъринтън напусна Лъдлоу завинаги. Местните хора, които я видели точно преди да се качи на влака разправяха, че имала големи синини под очите, а носът ѝ бил натъпкан с памук. Самият Алън никога вече не я спомена... Джордж умря през хиляда

деветстотин и петдесета, но не съм чувал да е оставил нещо на внуците си. Ханибал загуби службата си на помощник-кмет заради някаква история, която много напомняше обвиненията на Тими. Няма да ти разказвам подробности (не е необходимо да ги знаеш), но да кажем, че Ханибал отклонявал в своя полза държавни средства. Говореше се, че ще го дадат под съд за присвояване, но накрая му се размина. Във всеки случай, загубата на поста му беше най-голямото наказание за него, защото през целия си живот Ханибал обичаше да се прави на важна клечка.

В живота на тези хора имаше и добро. А обикновено хората са склонни да забравят доброто. Точно преди войната Ханибал Бенсън основа фондацията, предназначена за построяване болницата в Бангор. Алън Пъринтън беше най-щедрият и добър човек, когото познавам. А старият Джордж Андерсън нямаше друго желание освен завинаги да остане началник на пощата.

Но онова нещо казваше само лошото. Навярно то искаше да запомним само гадното, защото самото то беше такова... и защото знаеше, че сме заплаха за него. Тими Батерман, който замина на фронта, беше симпатично, обикновено момче, може би малко тъпичко, но добродушно. Нещото, което видяхме онази вечер, с обърнато към залязващото слънце лице, беше чудовище. Как биха го нарекли? Зомби? Зъл дух? Демон? Може би в езика ни не съществува дума за подобно същество, но микмаките навярно веднага щяха да разберат за какво става дума.

— За какво? — попита Луис с безжизнен глас.

— Щяха да кажат, че Тими е попаднал във властта на Уендиго — с равен глас произнесе Джъд. Пое си дълбоко дъх, за миг го задържа в гърдите си, изпусна го и погледна часовника си. — Майчице! Колко е късно, Луис. Казах ти много повече, отколкото възнамерявах.

— Съмнявам се — прекъсна го Луис. — Никога не си бил толкова приказлив. Разкажи ми края на историята.

— Една нощ, два дни по-късно, в дома на Батерманови избухна пожар. Къщата изгоря до основи. Алън Пъринтън разправяше, че къщата била подпалена умишлено — от единия до другия край подът бил полят с бензин. Миризмата му се усещаше три дни след като бяха угасили пожара.

— Значи бащата и синът са изгорели?

— Да, само че още преди това били мъртви. Тими беше застрелян с два куршума в гърдите. По-късно се установи, че били от стария армейски Колт, който Бил Батерман винаги държеше под ръка. Намериха пистолета в ръката на Бил. По всичко личеше, че убил сина си, сложил го на леглото и полял пода с бензин. Сетне се настанил на креслото до радиото, драснал клечка кибрит и лапнал дулото на пистолета.

— Господи! — прошепна Луис.

Трупове бяха силно обгорени, но областният лекар заяви, че според него Тими Батерман е бил мъртъв две-три седмици.

Последва тишина, нарушавана единствено от тиктакането на часовника в хола. Дъжд се изправи и каза:

— Разбираш, че не преувеличавах, когато казах, че може би съм убил сина ти, Луис, или най-малкото, че съм виновен за смъртта му. Микмаките познавали онова място на хълма, но това съвсем не означава, че са му вдъхнали злата сила. Ясно е, че отначало те не са живели тук — дошли са от Канада, от Русия или от степите на Централна Азия. Живели в Мейн хиляда или може би две хиляди години — трудно е да се каже, защото цивилизацията им не оставила дълбоки следи по нашите земи. А сега микмаките отново са изчезнали, както безсъмнено някой ден ще изчезнем и ние, въпреки че за добро или за зло, следите от нашето пребиваване ще бъдат по-дълбоки. Но които и да са местните обитатели, онова място на хълма си остава същото, Луис. То не принадлежи никому, никой не може да отнесе тайната му със себе си. От него се излъчва някаква зла сила. Едва сега разбирам, че не е трябвало да те водя там, за да погребеш котарака. Да, от гробището се излъчва странно привличане, от което човек трябва да се пази както за доброто на цялото си семейство, така и за негово добро. Аз... не можах да му устоя. Искях да ти се отблагодаря за дето спаси живота на Норма, но всъщност проклетото място използва добрите ми намерения за осъществяване на дяволските си замисли. Повярвай, че от него се излъчва някаква сила, че то притежава мощ, която циклично се променя, подобно на фазите на Луната. Страхувам се, че сега е във възходяща фаза и скоро ще бъде на върха на силата си. Боя се, че ме е използвало, за да се добере до сина ти. Разбираш ли какво искам да кажа? Очите на стареца умоляващо се втренчиха в Луис.

— Според теб, гробището е знаело, че Гейдж ще умре, така ли?
— попита Луис.

— Не, искам да кажа, че може би то е причинило смъртта на сина ти, защото имах глупостта да ти демонстрирам тайнствената му сила. Което означава, че може би добрите ми намерения са убили Гейдж.

След дълго мълчание Луис промълви с треперещ глас:

— Не ти вярвам.

Не, не можеше и не искаше да повярва — цялата история беше абсурдна. Той здраво стисна ръката на Джъд и промълви:

— Утре погребваме Гейдж. В Бангор. И там ще си остане. Кракът ми никога няма да стъпи в гробището за домашни любимци или в онова място на върха на хълма.

— Обещай ми — дрезгаво произнесе Джъд. — Закълни се.

— Заклевам се — отговори Луис.

Но някъде дълбоко в съзнанието му остана загнездена примамливата идея — приличаше на пламъче, което не иска да угасне.

---

[1] *Pleasantview* (англ.) — в превод означава „приятен изглед“ — Бел. пр. ↑

Но всъщност нищо подобно не се случи.

Заплашителното ръмжене на огромния камион на „Оринко“, пръстите, за миг докосващи якето на Гейдж, Рейчъл, канеща се да отиде на утринното поклонение по пенъоар. Ели, притискаща до гърдите си снимката на Гейдж, която слага столчето му до леглото си, сълзите на Стив Мастерсън, скандалът с Ъруин Голдман, ужасната история на Джъд Крендъл за възкръсването на Тими Батерман — всичко това проблесна във въображението на Луис Крийд през секундите, докато се опитваше да хване засмения си син, който тичаше към шосето. Зад него Рейчъл отново изкрещя: „Гейдж, върни се, не ТИЧАЙ!“, но Луис не си направи труда да вика — знаеше, че всичко ще се размине на косъм. Всъщност не — едно от нещата, които си бе въобразил, наистина се случи — някъде в далечината чуваше ръмженето на приближаващия се огромен камион. Изведнъж в главата му заработи някакъв мнемоничен механизъм и той отново чу онова, което Джъд Крендъл бе казал на Рейчъл през първия ден, когато пристигнаха в Лъдлоу: *„Позволете да ви дам един съвет, мисис Крийд — не позволявайте на децата да излизат на шосето — по него непрекъснато минават камиони.“*

Сега Гейдж тича по леко наклонената поляна, която се слива с ниския банкет на шосе 15. Здравите му крачета забързано тупкат и според всички правила той трябва да забие нос в земята, но малкият продължава да тича и бученето на камиона става все по-силно. Звукът напомняше на Луис хъркащия звук, който понякога дочуваше в просъница. Вечер, в леглото, ръмженето на камионите му действаше успокоително, но сега го ужасяваше.

„Божичко мили, скъпи Иусе, помогнете ми да го хвана, не му позволявайте да излезе на пътя!“

Луис се затича с всичка сила и скочи напред с протегнати ръце, като на финтирац футболист; с крайчеца на окото си забеляза как сянката му се проточва зад него, спомни си за огромната сянка, хвърляна от хвърчилото върху ливадата на мисис Винтън и в този

момент, тласкан от инерцията, Гейдж се озова на шосето. Пръстите на Луис докоснаха якето му... и го сграбчиха.

Дръпна детето назад и се строполи по лице върху покрития с чакъл крайпътен банкет. Носът му се разкървави, жестока болка прониза тестисулите му, в ума му проблесна мисълта: „Ох, ако знаех, че ще играя футбол, щях да си сложа калъф на нишката.“ Но огромното чувство на облекчение го накара да забрави разкървавения си нос и агонията в долната част на тялото си, защото дочу как Гейдж изрева от болка и от негодувание — при падането детето се бе изтъркаляло на полянката и бе ударило главата си. След миг плачът му бе заглушен от бученето на камиона, който отмина с величествено изсвирване на клаксона.

Луис успя да се изправи, въпреки тежестта и болката, която усещаше между краката си. Сграбчи сина си в прегръдките си и нежно го притисна към себе си. След миг и Рейчъл стоеше до тях, лицето ѝ беше обляно в сълзи. Тя извика на Гейдж:

— Никога не излизай на пътя, Гейдж! Никога, никога, никога! Шосето е лошо, чуваш ли, лошо!

А малкият бе толкова стреснат от произнесената през сълзи лекция, че забрави да плаче и с облещени от учудване очи се втренчи в майка си.

— Луис, носът ти кърви — възкликна Рейчъл и внезапно прегърна съпруга си толкова силно, че щеше да го задуши.

— Това не е толкова страшно — отвърна той. — Страхувам се, че вече съм стерилен, Рейчъл. О, Господи, каква ужасна болка!

Жена му се разсмя така истерично, че Луис започна да се притеснява за нея; внезапно си каза: „Ако Гейдж наистина беше умрял, тя сигурно щеше да полудее.“

Но Гейдж не беше мъртъв и всичко това бе само ужасяваща подробност от случката, появила се за миг във въображението на Луис, докато тичаше по зелената поляна в слънчевия майски ден, за да надбяга надвисналата над сина му смърт.

Гейдж тръгна на училище и на седемгодишна възраст за пръв път отиде на летен лагер, където откриха удивителната му способност на плувец. Успя да изненада неприятно и родителите си, като доказа, че може да прекара цял ден далече от тях, без някаква видима психическа травма. След навършване на десетата си година, той прекара цялата

ваканция в лагера „Агауом“ в Реймънд, а година по-късно спечели два златни и един сребърен медал на големия шампионат между различните лагери, който всяка година се провеждаше в края на летния сезон. Той порасна висок и широкоплещест, но си остана същия Гейдж, който доверчиво приемаше всичко, което му предлагаше светът. За него плодовете от дървото на живота никога не бяха горчиви или гнили.

Беше отличен ученик и член на плувния отбор в „Джон Баптист“ — католическо училище, в което бе настоял да се запише, защото то разполагаше с отличен плувен басейн. Още тогава Рейчъл се разтревожи. Луис не беше особено изненадан, когато на седемнайсетгодишна възраст синът му обяви, че иска да приеме католическата вяра. Рейчъл подозираше, че внезапният религиозен фанатизъм на Гейдж е вдъхновен от приятелката му и виждаше в неочакваното му покръстване скорошна женитба. („Готова съм да изям долните ти гащета, Луис, ако тази малка флорца с медала на «Свети Кристофър» не забаламосва сина ни!“ — бе възкликнала тя), провал на всичките му планове за следване и на надеждите му за спечелване на олимпийски медал и предричаше, че на четирийсет години Гейдж ще бъде баща на девет-десет малки католичета. Тогава (поне според Рейчъл), Гейдж ще работи като шофьор на камион, ще има бирено шкембе, ще пуши пури и, произнасяйки католически молитви постепенно, но неотклонно ще върви към смъртта си вследствие на инфаркт.

Луис подозираше, че мотивите на сина му са много по-чисти. Гейдж прие католическата вяра (в деня на покръстването му Луис изпрати на Ъруин Голдман картичка, чието изпълнено с неприкрита омраза съдържание гласеше: „*Може би отгоре на всичко ще се сдобиеш с внук-йезуит. Твой зет-християнин Луис*“), но не се ожени за симпатичното (и съвсем не развратно) момиче, с което ходеше през последната си година в колежа.

Когато го приеха в университета „Джон Хопкинс“, Гейдж успя да влезе в състава на олимпийския отбор по плуване. Шестнайсет години след като Луис се бе надбягвал с камиона на „Оринко“, за да спаси живота на сина си, в края на дълъг следобед, прекаран пред телевизора, двамата с Рейчъл (чиито коси бяха посивели и ѝ се налагаше да ги боядисва с шампоан-оцветител) с гордост видяха как

синът им спечели златен медал за Съединените Щати. Когато камерите на МВС показаха в близък план Гейдж, застанал на почетната стълбичка, с все още стичаща се по лицето му вода, с гордо вдигната глава и очи, вперени в националния флаг, докато златният медал, проблясваше върху гърдите му, а оркестърът изпълняваше американския химн, Луис не издържа и се заплака. Рейчъл също се заплака.

— Струва ми се, че това е върхът на целия ми живот — дрезгаво произнесе той и понечи да прегърне жена си. Но лицето на Рейчъл се изкриви от ужас и тя се състари пред очите на Луис, сякаш изведнъж я бяха връхлетели дни, месеци и години на скръб. Химнът заглъхна, а когато Луис погледна към екрана забеляза, че на стълбичката стои друго момче, чернокож младеж, в чиято къдрава като вълна коса като миниатюрни диаманти все още проблясват водни капки.

Струва ми се, че това е върхът на целия ми живот.

Върхът на шапката му...

Шапката му е...

О, Господи, шапката му е пълна с кръв.

Когато Луис се събуди, беше седем часът и стаята беше окъпана в студената, мъртвешка светлина на дъждовното утро. Усети страхотно главоболие, което сякаш се усилваше и отслабваше паралелно с ударите на сърцето му. Силно се оригна и усети миризмата на престоляла бира, от която му се повдигаше. Беше плакал. Възглавницата му бе мокра от сълзи, сякаш бе прекарал цялата нощ в гледане на сладникави и сантиментални филми. Даже и насън, помисли си той, частица от разума му е знаела истината и е оплаквала случилото се.

Стана и се заклатушка към банята. Сърцето му биеше силно, но неритмично, на пресекулки, главата му все още беше замаяна от изпития предишната вечер алкохол и махмурлукът му беше толкова силен, че имаше чувството, че главата му ще се разцепи. Едва успя да се добере до тоалетната чиния и от устата му като фонтан изригна изпитата бира.

Коленичи на пода и затвори очи, докато усети, че отново е в състояние да се изправи. Слепешката напипа дръжката и пусна водата. Сетне отиде до огледалото, за да провери дали очите му са много зачервени, но откри, че то е покрито с парче плат. И си спомни, че

подчинявайки се на отдавна забравен обичай, Рейчъл бе покрила всички огледала в къщата и се събуваше на прага.

„Без нас в олимпийския отбор по плуване“ — мрачно си помисли Луис, влезе обратно в стаята и седна на ръба на леглото. В гърлото и в устата си усещаше вкуса на престояла бира и той се закле (нито за пръв, нито за последен път), че никога вече няма да докосне тази отрова. Да, Гейдж няма да участва в олимпийския отбор, няма да стане блестящ студент, няма да има приятелка и да приеме католическата вяра, няма да ходи на летен лагер, няма нищо. Маратонките му бяха захвърлени на шосето, якето му — обърнато наопаки, а милото му детско телце, така здраво и набито, беше почти разпокъсано. Шапката му беше пълна с кръв.

Докато седеше на ръба на леглото, с все още зашеметена от изпития алкохол глава, Луис се загледа в прозореца, по който криволичеха дъждовните капки и в този миг, мъката най-после го завладя. Тя връхлетя върху него с пълна сила, като някоя посивяла медицинска сестра от деветия кръг на ада, отне цялата му мъжественост и съкруши последната му съпротива. Той закри лицето си с ръце и се разрида, като се клатеше напред-назад на ръба на леглото. О, какво не би дал, какво не би направил за един последен шанс. Би дал всичко на света. Всичко.

Погребаха Гейдж в два следобед. Дъждът беше спрял, но по небето все още се гонеха големи, разкъсани облаци. Повечето от опечалените носеха черни чадъри, раздадени от собственика на погребалното бюро.

По молба на Рейчъл, директорът на салона, който отслужи кратката надгробна церемония, прочете пасаж от Евангелието на Матей, който гласеше: „А Исус рече: Оставете дечицата, и не ги възпирайте да дойдат при Мене, защото на такива е небесното царство.“ Застанал до гроба, Луис се втренчи в тъста си. За миг Голдман също го погледна, сетне сведе поглед. Цялата му напрегнатост беше изчезнала. Торбичките под очите му приличаха на чували, в които се разнася пощата, а белите му коси, подобни на тънка разкъсана паяжина, се развяваха от вятъра около черната му молитвена шапчица. С посивялата си набола брада, Голдман повече от всякога приличаше на бездомен пияница. Луис остана с впечатлението, че старецът почти не съзнава къде се намира. Въпреки желанието си, Луис не изпита капчица състрадание към него.

Малкият бял ковчег на Гейдж, вероятно снабден с нова ключалка, беше поставен върху две хромирани релси над гроба, земята, около който беше застлана с изкуствена трева. Луис усети болка в очите си от яркозеления й цвят. Няколко кошници с цветя бяха поставени върху изкуствената и някак си неподходящо весела настилка. Луис надникна зад рамото на уредника на погребението и видя нисък хълм, осеян с гробове и със семейни гробници. Очите му се спряха върху мавзолей в неоромански стил, върху фасадата на който беше гравирано името ФИПС. Зад полегатия му покрив лекарят съзря някакво жълто петно. Загледа се в него, като се питаше какво ли би могло да бъде и продължи да се взира в тази посока дори когато директорът на погребалния салон каза: „А сега да сведем за миг глави и мълчаливо да се помолим на Всевишния.“ След няколко минути Луис успя да различи какво има над мавзолея — беше самосвал, паркиран зад хълма, далеч от погледа на опечалените. След края на церемонията, Оз

ще угаси цигарата си в подметката на стуашните си груби обувки и ще пусна угарката в кутията, която носи (гробарите, заловени да хвърлят угарки по алеите на гробищата винаги биваха уволнявани; първо — бе некрасиво и второ — повечето от клиентите на погребалните бюра бяха починали от рак на белите дробове). Сега ще яхне булдозера, ще запали мотора и ще погребее сина му завинаги... или поне до деня на Възкресението.

Възкресение — это една прекрасна дума...

(... която завинаги трябва да забравиш и ти го знаеш добре, мамка му!)

Когато уредникът на погребението произнесе „Амин“, Луис хвана Рейчъл под ръка и я поведе към паркинга. Жена му се опита да протестира („Нека да остана още малко, Луис!“), но той не отстъпи. Когато наближиха колата, Луис забеляза как собственикът на погребалното бюро взима от минаващите покрай него опечалени чадърите, върху дръжките, на които дискретно бе гравирано името на бюро, и ги връчва на помощника си. Последният ги подреждаше на специална стойка, поставена върху мократа трева, която изглеждаше абсурдно сред гробовете. Композицията приличаше на картина от Дали. Луис подкрепи Рейчъл с дясната си ръка, а с лявата хвана облечената с бяла ръкавица ръчичка на дъщеря си. Ели носеше същата рокля, с която бе облечена на погребението на Норма Крендъл.

Джъд се приближи към тях, докато Луис настаняваше в колата жена си и дъщеря си. По всичко личеше, че и старецът е прекарал безсънна нощ.

— Добре ли си, Луис?

Лекарят кимна.

Джъд се наведе и надникна в колата.

— А ти как си, Рейчъл?

— Добре съм, Джъд — прошепна тя.

Старецът съчувствено стисна рамото ѝ и се обърна към Ели:

— А ти, сладурче?

— Много съм добре — отвърна малката и в потвърждение на думите си разтегна устни в ужасяваща гримаса, която минаваше за усмивка.

— Я да видя каква е тази снимка?

За миг Луис си помисли, че дъщеря му ще скрие фотографията и ще откаже да я покаже, но Ели срамежливо я подаде на приятеля му. Джъд пое снимката с големите си, изкривени пръсти, които изглеждаха способни само да дърпат командния лост на големите булдозери или да съединяват железопътни вагони — но същите грубовати пръсти бяха измъкнали жилото от шията на Гейдж със сръчността на магьосник... или на хирург.

— Каква хубава снимка — промълви старецът. — Гейдж изглежда много щастлив, че го возиш на шейничката си, нали?

Ели кимна и отново се разплака.

Рейчъл понечи да се намеси, но съпругът ѝ леко стисна ръката ѝ и я накара да замълчи.

— Много обичаше да го возя — през сълзи промълви Ели. — Непрекъснато се смееше. А щом се приберяхме къщи, мама ни правеше какао и казваше: „Приберете ботушите си.“ Гейдж ги грабваше и започваше да крещи толкова силно, че имаше опасност да ни спуга тъпанчетата: „Ботуши! Ботуши!“ Спомняш ли си, мамо?

Рейчъл кимна.

— Да, сигурен съм, че сте прекарвали щастливи часове заедно — каза Джъд и ѝ подаде снимката. — И въпреки че сега Гейдж е мъртъв, ти завинаги ще запазиш спомена за него.

— Непременно — прошепна малката и изтри сълзите си. — Много го обичах, мистър Крендъл.

— Зная, скъпа.

Старецът се наведе и целуна момиченцето. Изправи се и втренчи враждебен поглед в Рейчъл и в Луис. Младата жена го изглежда изненадано и малко учудено. Но Луис отлично разбра какво иска да каже приятеля му: „Какво правите за Ели? — питаха очите на Джъд. — Синът ви е мъртъв, но дъщеря ви е жива. Какво правите за нея?“

Луис извърна поглед. В момента не бе в състояние да помогне на дъщеря си. Ели сама трябваше да се пребори с мъката, защото мислите на Луис бяха изцяло заети от сина му.

До вечерта небето отново се покри с облаци, тласкани от силния западен вятър. Луис облече тънкото си яке, закопча ципа му догоре и взе ключовете за комбито от закачалката на стената.

— Къде отиваш, Лу? — апатично попита Рейчъл. След вечеря отново бе избухнала в сълзи; плачеше тихо, но сякаш не беше в състояние да спре. Луис я накара да вземе валиум и сега тя седеше на масата в кухнята, а вестникът пред нея бе разтворен на кръстословицата, която се бе опитала да решава. В съседната стая Ели безмълвно гледаше „Малка къща в прерията“, без да изпуска снимката на Гейдж.

— Мислех да отида за пица.

— Не се ли нахрани достатъчно следобеда?

— Тогава нямах апетит — отвърна той (всъщност, така си беше), сетне добави:

— А сега огладнях (този път лъжеше).

Следобеда, между три и шест часа в дома на семейство Крийд бе извършен последния траурен обред — раздаването. Стив Мастерсън и съпругата му донесоха пълна тенджерата с наденица и макарони. Чарлтън бе направила голяма баница с месо.

— Нищо и няма, дори да не я изядете — каза тя на Рейчъл — Може да се претопли.

Семейство Даникер, които живееха малко по-нагоре по шосето, донесоха печен бут. Появиха се и Голдманови с различни пушени меса и сирена. Двамата се правеха, че не забелязват Луис, за което той изобщо не съжаляваше. Дъжд донесе цяла пита от произвеждания от него кашкавал „миша радост“. Миси Дендридж беше направила лимонов сладкиш. А Сурендра Харду донесе ябълки. Обичаят да се раздава за помен явно съществуваше във всички религии.

Присъстващите съзнаваха, че се намират в дом, където има покойник и бяха мълчаливи, но не унили; не пиеха, както на обикновено тържество, но все пак обърнаха по някоя чашка. След като изгълта една-две бири (предишната вечер се бе зарекъл никога вече да

не пие, но сега бе забравил обещанието си), на Луис му хрумна да разкаже някои от погребалните анекдоти, които бе научил от чичо Карл. Навярно на опечалените щеше да е интересно да научат, че при погребенията в Сицилия, неомъжените жени често отрязват парченце от савана на мъртвеца и го слагат под възглавницата си, защото смятат, че ще им донесе щастие в любовта; че при заравянето на мъртвците в Ирландия, често се устройват пародии на брачна церемония и че келтите завързвали пръстите на краката на мъртвците, защото според древното им поверие така щели да попречат на духа на покойния да се движи. Чичо Карл твърдеше, че обичаят да се поставят етикетчета на палците на краката на мъртвците за пръв път се появил в Ню Йорк, където в миналото всички пазачи в моргите били ирландци — ето как се възродило старото суеверие.

Но след като внимателно изгледа гостите, Луис реши, че подобни анекдоти са неподходящи за опечалената компания.

Рейчъл загуби самообладание само веднъж и майка ѝ побърза да я прегърне и да я успокои. Младата жена се притисна до Дори Голдман и се разплака на рамото ѝ; ридаше без всякакви задръжки, не както в прегръдките на съпруга си — може би, защото чувстваше, че двамата с него са виновни за смъртта на Гейдж или защото Луис, потънал във въображаемия си свят, отказваше да сподели мъката ѝ. Така или иначе, тя бе потърсила утешение в прегръдките на майка си и Дори с готовност я притисна до сърцето си, докато сълзите ѝ се смесваха със сълзите на дъщеря ѝ. Застанал зад тях Труин Голдман сложи ръка върху рамото на Рейчъл и изгледа Луис победоносно и злобно.

Ели обикаляше стаята със сребърен поднос, отрупан с малки сандвичи — ролца, набодени с клечки за зъби. През цялото време държеше под мишница снимката на Гейдж.

Луис приемаше съболезнованията, кимаше и благодареше на присъстващите. Замисленото му изражение и хладните му обноски караха хората да си мислят, че той си припомня миналото, нещастията и се пита как ще живее без Гейдж; никой (дори и Джъд) не би предположил, че Луис крои планове за оскверняването на един гроб. О, разбира се, размишляваше съвсем теоретично и нямаше никакво намерение да осъществи плановете си. Беше измислил цялата история само за да ангажира мислите си с нещо.

Да, нямаше никакво намерение да осъществи плановете си.

Луис сиря пред супермаркета в Орингтън, купи два пакета с шест кутии студена бира и телефонира в „Наполи“, за да поръча пица с люти чушлета и с гъби.

— Името ви, господите?

„Веуикият и Стуашен Оз“ — помисли си Луис и побърза да каже:

— Лу Крийд.

— Поръчката е приета, Лу. Слушай, в момента има голяма навалица, ще можеш ли да изчакаш около четирийсет и пет минути?

— Разбира се — отвърна Луис и затвори телефона. Когато се върна в комбито и запали мотора, изведнъж му хрумна, че въпреки наличието на поне двайсетина пицарии в Бангор, беше избрал тази, която се намираше в близост до гробището, където бе погребан Гейдж.

„По дяволите, какво от това?“ — гузно си помисли той. — „В «Наполи» правят отлична пица. Използват прясно тесто, което готвачите подхвърлят и улавят върху протегнатите си юмруци пред очите на клиентите. Всеки път, когато ги видеше, Гейдж умираше от смях...“

Стига толкова.

Мина, без да спре, покрай пицарията и продължи към гробището. Е, навярно предварително знаеше, че ще постъпи точно така, но не правеше нищо лошо, нали?

Паркира до тротоара срещу входа на гробището и пресече улицата по посока на портала от ковано желязо, който проблясваше под лъчите на залязващото слънце. Над вратата имаше арка, върху която с букви от ковано желязо бе написано: ПЛЕЗАНТВЮ. Гледката според Луис, не бе нито приятна, нито неприятна. Гробището бе симетрично разположено върху няколко заоблени хълма, виждаха се дълги алеи, обградени от високи дървета (в полумрака сенките, хвърляни от тях изглеждаха прекалено гъсти и тъмни, а формата им навяваше неприятни асоциации с локви застояла вода в дъното на кладенец), тук-там бяха засадени плачещи върби. В гробището не цареше тишина. Студеният, напорист вятър донасяше грохота на стотиците превозни средства, които се движеха по намиращата се в съседство автомагистрала. Сиянието, което осветяваше притъмняващото небе, идваше от Бангорското летище.

Луис побутна желязната врата и си помисли, че ще бъде заключена, но не беше. Може би още беше рано, пък и защо да заключват вратите на гробището, освен за да го предпазят от вандали, пияници и двойки пубертетчета, които идваха тук, за да се натискат. Отминало беше времето на Дикенс и вече нямаше нужда лекарите да оскверняват гробовете, за да се снабдят с трупове за дисекция.

Дясната част на портала се отвори с леко изскърцване. Луис хвърли поглед през рамо, за да се убеди, че не го наблюдават и се промъкна през вратата. Затвори я след себе си и чу изщракването на ключалката.

Пристъпи в скромното градче на мъртвите и се огледа наоколо.

„Гробът е място за мир и покой, но тук не идват желаещи безброй“ — помисли си той. Кой го беше казал? Май че бе от поема на Андрю Марвел. Защо човешкият разум съхранява толкова безполезни цитати?

Изведнъж му се стори, че дочува гласа на Джъд, който звучеше разтревожено и... изплашено. Точно така — изплашено.

„Какво правиш тук, Луис? Чуй ме, не тръгвай по пътя, който се разкрива пред тебе!“

Луис се опита да прогони гласа от съзнанието си... Каквото и да правеше, причиняваше страдание само на себе си. Никой нямаше да разбере, че е бил тук на смрачаване.

Тръгна по криволичещата пътека, която водеше към гроба на Гейдж. След минута се озова на широката алея, от двете страни на която се издигаха дървета: току-що разлистените им корони тайнствено шумоляха над главата му.

Сърцето му сякаш щеше да изскочи; Гробовете и паметниците образуваха неправилни редици. Наблизо някъде навярно се намираше къщичката на пазача, където имаше карта на „Плезантвю“: план, на който десетте хектара, върху които се простираше гробището бяха разчертани на сектори и на всеки един бяха обозначени закупените гробове и свободните парцели. „Също като в агенция за продажба на недвижими имоти. Предлагаме ви едностайни апартаменти. И места за вечен сън.“ — помисли си Луис.

Изведнъж му хрумна, че мястото, където се намира, ни най-малко не прилича на гробището за животни. Изненадано спря и за миг се опита да разкрие разликата. Гробището за домашни любимци

създаваше впечатление за някакъв ред, като но магия произлязъл от общия хаос. Неправилните концентрични окръжности, които се стесняваха към центъра, грубо издяланите надгробни плочи, скованите от дъски кръстове... Сякаш несъзнателно всички деца, погребали там любимците си усещаха, че трябва да следват концентричното разположение на гробовете, сякаш...

Изведнъж си представи, че Гробището за домашни любимци е нещо като реклама... или по-скоро — начин за привличане на вниманието, подобен на онзи, използван от собствениците на панаирджийски палати. Изкарват пред палатката гълтача на огън и можеш безплатно да видиш част от представлението, защото собственикът знае, че няма да ти прибере парите, без да ти хвърли прах в очите...

А гробовете, гробовете, подредени в окръжности, почти както при друидите!

Гробовете в животинското гробище подражаваха на най-древния религиозен символ: бяха подредени в стесняващи се окръжности, символизиращи спирала, която не води към определена точка, а към безкрайността; спирала, която бе едновременно връщане назад — преминаване от ред към хаос и еволюция — от хаос към ред, в зависимост от гледната точка на наблюдателя. Тя бе символ, който египтяните са издялали върху стените на гробниците на фараоните, а финикийците са изрисували върху могилите на свалените от власт владетели; спиралата може да се види и в катакомбите на древния град Микена; глатарите на келтските кланове на Стоунхендж са я използвали като часовник, за да измерват движението на света; тя фигурира и в християнската Библия под формата на вихрушката, по време, на която Бог се обърна към Йов.

Спиралата представлява най-старият символ на мощ — така според хората в древността изглеждал извития мост, който свързвал света с Отвъдното.

Луис най-сетне стигна до гроба на Гейдж. Самосвалът вече го нямаше, крещящозелената изкуствена настилка също беше изчезнала; и беше прибрана в специален склад от някой подсвиркващ си през зъби работник, който си мисли как вечерта ще изпие няколко бири, в местната кръчма. Мястото, където лежеше Гейдж, бе обозначено от

правоъгълник, покрит с изравнена пръст, с размери метър на метър и половина. Надгробният паметник още не бе поставен.

Луис коленичи; вятърът развя косата му и я разроши. Сега небето бе съвсем тъмно по него се носеха облаци.

„Никой не насочи фенерче в лицето ми и не ме попита какво правя тук. Не се дочу лаят на кучето на пазача. Вратата беше отключена. Времената на осквернителите на гробове безвъзвратно са отминали. Ако дойда с кирка и с лопата...“

Луис с потръпване дойде на себе си. Въпросът бе дали наистина го вярва, дали наистина смята, че е възможно. Представи си какво ще стане, ако някой от гробарите или пазачът го открие, потънал до кръста в наново разкопания гроб на сина му? Представи си, че булевардните вестници пишат за случилото се! Навярно това няма да се случи, но не може да бъде абсолютно сигурен. Освен това, рискуваше да го обвинят в извършване на престъпление. Всъщност в какво точно? В оскверняване на гроб? Едва ли. Действията му по-скоро биха могли да се окачествят като злонамерено хулиганство и вандалство. И дори името му да не попадне във вестниците, извършеното от него положително няма да остане в тайна. Хората по принцип обичат да клюкарстват, пък и едва ли щяха да се въздържат от разпространяването на подобна пикантна история. „Научи ли последната новина? Шефът на амбулаторията при университета в Ороно бил изненадан, докато изравял от гроба двегодишния си син, наскоро прегазен от камион.“

Да, може би няма да загуби работата си, но слуховете положително ще стигнат до ушите на Рейчъл и ще отровят живота ѝ, а пребиваването на Ели в училището ще се превърне в ад, защото съучениците ѝ непрекъснато ще шушукат, зад гърба ѝ. Дори да не бъде подложен на съдебно преследване, той рискуваше да изтърпи унижението да го подложат на тест за психическо освидетелстване.

„Но все пак ще върна към живот Гейдж. Гейдж ще възкръсне!“ Очевидно отговорът беше положителен. Беше си казал многократно, още преди смъртта на Гейдж, че Чърч не е бил мъртъв, а само зашеметен, че някак си успял да се измъкне от гроба и се прибрал къщи. Накратко — получаваше се детска приказка с ужасяващ привкус — нещо като „Котаракът с чизми“, преразказан от Едгар По. Господар неволно затрупва с камъни любимия си котарак. Вярното

животно героично се бори със смъртта, успява да се измъкне от гроба и се връща у дома. Прекрасна история, само че не беше вярна. Чърч беше умрял и гробището на индианците го беше възкресило.

Луис приседна на ръба на гроба и се опита да класифицира сведенията, с които разполагаше, в някакъв логичен ред, доколкото му позволяваше черната магия.

Да започнем с Тими Батерман. Първо — вярваше ли в цялата история, разказана му от Джъд? И второ — имаше ли някакво значение дали вярва, или не?

Подозрително бе, че историята за Тими, бе излязла наяве точно в подходящия момент, но Луис вярваше, че е истинска. Безсъмнено, ако съществуваше място като индианското гробище (а то наистина съществуваше) и хората знаеха за него (както повечето от кореняците в Лъдлоу), то рано или късно някой щеше да се изкуши да опита въздействието му. Луис се смяташе за добър познавач на човешката природа и не можеше да си представи, че местните жители са се задоволили само с възкресяването на няколко домашни любимци и на един расов бик.

Добре, но вярваше ли, че след възкресяването си Тими Батерман се е превърнал във всезнаещ демон? Този въпрос бе по-труден, но Луис предпочиташе да не размишлява върху него, просто защото не искаше да повярва в отговора, макар да знаеше, че твърдоглавството му не води до нещо добро.

Не, не желаше да повярва, че Тими Батерман се е превърнал в дяволско изчадие, но в никакъв случай не можеше или по-точно — не биваше да позволи на желанията си да попречат на обективната му оценка.

Спомни си за бика Ханарати. Според Джъд, Ханарати станал зъл. Тими Батерман — също, по своему. Ханарати бил убит от господаря си, който закарал с шейна трупа му до гробището на микмаките. Тими Батерман бил унищожен от собствения си баща.

Сигурно е вярно, че Ханарати е станал зъл, но нима това се отнасяше за всички възкръснали животни? Не. Случаят с бика не бе неоспоримо доказателство; всъщност Ханарати беше изключение, което потвърждаваше общото правило. Не бива да забравя другите животни — Спот, кучето на Джъд, папагала на старата дама, самият Чърч. Вярно, че при завръщането си не бяха същите и промяната се

набиваше в очи, но поне в случая със Спот тя не бе фатална; ето защо години по-късно Джъд не се бе поколебал да посвети в процедурата по... по...

(възкресяването)

Да, да посвети в процедурата по възкресяването най-добрия си приятел. Очевидно, по-късно старецът бе изпитал чувство за вина и бе побързал да изрече злоещите и объркани пророчества, които дори не можеха да се нарекат философски.

Нима трябва да се откаже от предлаганата му възможност — уникална и невероятна възможност — само защото възкресяването на Тими Батерман завършило с кървав провал? Една лястовичка пролет не прави, нали?

„Нарочно изопачаваш всички факти, за да стигнеш до заключение, което те устройва — запротестира разумът му. — По дяволите, поне бъди честен пред себе си относно метаморфозата на Чърч. Дори да забравиш разкъсаните от него мишки и птици, какво мислиш за самия него? По всичко личи, че е изгубил цялата си интелигентност и изглежда някак си... объркан. Да, «объркан» като че е най-точната дума за състоянието му. Спомни си деня, когато пускаше хвърчилото. Припомни си колко жизнен беше Гейдж, колко бързи бяха реакциите му. Нима не предпочиташ да остане в спомените ти такъв, какъвто беше през този ден? Нима наистина възнамеряваш да възкресиш Гейдж под формата на зомби от някой второразреден филм на ужасите? Или под формата на нещо по-прозаично — умствено изостанало дете. В дете, което, се храни с пръсти и тъпо се взира в образите на телевизионния екран и което до края на живота си няма да се научи да пише името си? Какво беше казал Джъд за кучето си? «Имах чувството, че мия парче месо.» Нима искаш парче месо, което диша? И дори да предположим, че желаеш точно това, как ще обясниш възкресяването на Гейдж на жена си? На дъщеря си? На Стив Мастерсън? На другите хора? Какво ще се случи в деня, когато Миси Дендридж спре колата си на алеята и види Гейдж да кара в двора детския си велосипед? Представяш ли си как ще изкреци от ужас, Луис? Представяш ли си как ще издере с нокти лицето си? Как ще отговориш на въпросите на репортерите? Какво ще кажеш, когато операторите от

предаването «Истински хора» почукат на вратата ти и поискат да заснемат филм за възкръсналия ти син?»

Изведнъж се попита дали последните аргументи са толкова решаващи или са продиктувани от страха му. Нима смята, че препятствията не могат да бъдат преодолени? Че ако Рейчъл заплаче, когато види възкръсналия си син, то ще бъде само от радост?

Да, безсъмнено не биваше да забравя възможността Гейдж да се върне някак си... непълноценен. Но нима ще го обича по-малко? Родителите обичаха деца хидроцефали, аутисти монголоиди, слепи по рождение, сиамски близнаци, деца родени с разменени вътрешни органи. Съществуваха родители, чиито чедата се бяха превърнали в убийци, изнасилвачи и в бич за невинните и които въпреки всичко молеха същите за милост и просека пощада от президента.

— Наистина ли вярва, че ще престане да обича Гейдж, ако се наложи да го повиват до осемгодишна възраст? Ако той не успее да научи азбуката докато навърши дванайсет? Ако никога не се научи да чете и да пише? Може ли да се откаже от мисълта отново да види сина си, да приеме смъртта му като божие наказание, след като има друга възможност?

„Господи, Лукс, нима си въобразяваш, че живееш сам света, под стъклен похлупак. Хората ще кажат.“

Луис гневно пропъди досадната мисъл. В момента изобщо не се интересуваше от хорското мнение, умът му бе зает с много по-важни неща.

Втрени се в изравнената с гребло пръст върху гроба на Гейдж и сърцето му се сви от ужас и от мистичен страх. Без да съзнава, пръстите му бяха нарисували върху земята концентрични окръжности, които образуваха спирала.

Разрови с две ръце пръстта и заличи рисунката. Сетне побърза да се отправи към портала и едва сега се почувства като натрапник; при всеки завой на пътеката изтръпваше от страх, че ще го видят, ще го спрат и ще започнат да му задават различни въпроси.

Когато отиде в „Наполи“, поръчаната пица отдавна беше готова. Бяха я оставили върху голямата фурна, но все пак почти беше изстинала; стори му се прекалено мазна и с вкус на печена глина. Луис отхапа един залък, сетне, докато пътуваше обратно към Лъдлоу, изхвърли през прозореца на колата останалата пица, заедно с кутията.

По природа не беше от тези, дето хвърлят боклуци, където им падне, но не искаше Рейчъл да види почти неначенатата пица в тяхната кофа за смет. Страхуваше се тя да не заподозре, че отиването му в Бангор е било със съвсем друга цел.

Луис започна да размишлява за времето и за обстоятелствата.

Факторът време беше най-важен, може би решаващ. Тими Батерман бил мъртъв дълго преди баща му да го погребе в гробището на микмаките.

„Тими е бил застрелян на 19-ти юли... Погребах го на двайсет и втори, ако не ме лъже паметта. След четири-пет дни Марджъри Уошбърн го видяла да се разхожда по пътя...“

И тъй, да приемем, че Бил Батерман заровил сина си в индианското гробище четири дни след официалното погребение... Не, не бива да рискува с догадки, по-добре да приеме най-вероятната възможност. Три дни. Да кажем, че Тими Батерман се върнал сред живите на двайсет и девет юли. Това би означавало, че са изминали минимум десет дни от момента на смъртта на момчето, до възкресяването му. Всъщност може да са били и дванайсет. Гейдж беше мъртъв от четири дни. Луис беше пропуснал доста скъпоценно време, но все пак можеше да намали на половина срока на Бил Батерман. Стига да... Стига да успее да възпроизведе обстоятелствата, довели до възкресяването на Чърч. Котаракът беше умрял във възможно най-удобното време, нали? Цялото семейство отсъстваше, когато Чърч беше убит. За смъртта му не знаеше никой, освен Джъд и самият Луис.

Рейчъл и децата бяха в Чикаго.

Всичко си идваше на мястото. Луис току-що бе намерил и последното липсващо парче от мозайката.

— Добре ли чух? — попита Рейчъл и смаяно го изгледа. Беше десет и четвърт. Ели си беше легнала, а Рейчъл бе взела още един Валиум — и беше разчистила хола след траурното угощение (фразата „траурно угощение“, подобно на „часове за поклонение пред мъртвеца“, беше ужасяваща и съвременна парадоксална, но все пак най-точно отразяваше начина, по който бяха прекарвали следобеда) и когато Луис се завърна от Бангор, я намери мълчалива и замаяна. Но предложението му успя да я изтръгне от апатията ѝ.

— Да, искам да отидете в Чикаго заедно с родителите ти — търпеливо повтори той. — Зная, че заминават утре. Ако им телефонираш веднага, а след това позвъниш в бюрото на „Делта“, може би ще успееш да купиш билети за техния полет.

— Луис, да не си полудял? След скандала с баща ми...

Луис побърза да я прекъсне и започна да изрежда аргументите си с неприсъщо за него красноречие. Дори изпита огромно задоволство от факта, че лъжите му се удават толкова лесно. Почувства се като футболист, който след дълъг престой на скамейката на резервите, влиза в игра, получава топката и преминава като вихър през противниковите линии, като се движи с необикновена лекота. Всъщност той не умееше да лъже и не бе обмислял с подробности какво ще каже на Рейчъл, но сега изненадано установи, че от устата му се лее порой от правдоподобни лъжи, полуистини и измислени претексти.

— Скандалът е една от причините, поради които искам да заминете заедно с родителите ти. Крайно време е да сложим край на враждата, Рейчъл. Разбрах го... усетих го... още по време на поклонението пред ковчега на Гейдж. Всъщност скандалът започна, когато направих опит да се сдобря с баща ти.

— Луис, не мисля, че заминаването ни за Чикаго е добра идея. Двете с Ели имаме нужда от теб и ти — от нас.

Тя впери очи в лицето му, погледът ѝ беше изпълнен със съмнение, сетне каза:

— Поне ми се иска да вярвам, че е така. Освен това, нито Ели, нито аз сме в състояние да...

— ... да останете тук — натъртено я прекъсна Луис и усети, че лицето му гори, сякаш бе вдигнал висока температура. — Радвам се, че не можете без мене и аз наистина имам нужда от теб и от Ели. Но в момента най-страшното нещо на света за теб е тази къща, изпълнена със спомени за Гейдж. Гейдж е навсякъде, във всички стаи. Зная, че е ужасно за нас двама ни, но ми се струва, че е още по-непоносимо за Ели.

Забеляза, че в очите ѝ проблесна мъка и разбра, че е улучил слабото ѝ място. Изведнъж, дълбоко в себе си, изпита срам от евтината победа. Разисквайки въпроса за смъртта, авторите на различните учебници казваха едно и също: първият импулс на хората загубили близък човек, е да избягат от мястото на тъжното събитие; но

бягството може да доведе до печални последствия, защото не позволява на опечалените да свикнат с действителността. Авторите-психолози единодушно препоръчваха на хората, загубили свой близък, да не заминават, да останат по домовете си и в познатата обстановка да се опитат да преодолеят мъката, докато тя избледнее в хубавите спомени. Но Луис нямаше никакво намерение да извърши намисления от него експеримент, докато жена му и дъщеря му са в Лъдлоу. Непременно трябваше да се отърве от присъствието им, поне за известно време.

— Прав си — отвърна Рейчъл. — Спомените... той сякаш е навсякъде около нас. Докато беше в Бангор, преместих дивана. Струваше ми се, че чистенето ще ми помогне да забравя за... за... но изведнъж се натъкнах на четири от миниатюрните му колички... изглеждаха така, сякаш го чакаха да се върне... и да си поиграе с тях.

Треперещият ѝ глас секна, по лицето ѝ потекоха сълзи.

— Тогава изгълтах втори Валиум, защото отново се разплаках, както сега... о, няма ли край тая шибана мелодрама... прегърни ме, Лу, прегърни ме.

Луис се подчини и силно я притисна до гърдите си, но се почувства като измамник. В ума си трескаво се питаше как да обърне сълзите на Рейчъл в своя полза. „*Страшно момче е този Лу Крийд! Хей хей, всички дружно да вървим!*“

— Колко още ще продължава? — хлипаше Рейчъл. — Никога ли няма да свърши? О, Луис, само да можем да си го върнем — заклевам се, че няма да откъсвам очи от него, че нещастieto никога няма да се случи. Вярно е, че шофьорът караше прекалено бързо, но това в никакъв случай не намалява вината ми... нашата вина. Повярвай ми, никога не съм предполагала, че мога да страдам така. Мъката непрекъснато приижда, струва ми се, че сърцето ми ще се пръсне. Дори в съня си нямам покой, Луис, защото щом се унеса, винаги виждам как Гейдж тича към шосето... започвам да крещя, за да го спра...

— Шшт — промърмори Луис. — Успокой се, Рейчъл. Жена му вдигна към него подпухналото си от сълзи лице.

— Знаеш ли, сигурна съм, че Гейдж не искаше да ни ядоса... за него всичко беше невинна игра — просто камионът се появи в неподходящ момент... Одеве, докато плачех, позвъни Миси

Дендридж... Каза, че прочела във вечерния вестник как шофьорът се опитал да се самоубие...

— Какво?

— Опитал се да се обеси в гаража си. Във вестника пишело, че изпаднал в шок и в дълбока депресия.

— Искрено съжалявам, че не е пукнал — ожесточено произнесе Луис. Стори му се, че чува гласа си отдалече, побиха го тръпки.

„То притежава мощ, която циклично се променя... Страхувам се, че сега е във възходяща фаза...“

— Синът ми е мъртъв, а той е на свобода срещу гаранция от хиляда долара. Навярно ще продължи да се чувства подтиснат и да мисли за самоубийство до деня, в който съдът отнеме книжката му за срок от три месеца и му наложи символична глоба.

— Миси каза, че жена му взела децата и го напуснала — апатично произнесе Рейчъл. — Разбира се, не го е научила от вестника, а от някого, който имал познати в Елсуърт. Шофьорът не бил пиан, нито дрогиран. Никога преди не бил глобяван за превишена скорост. Разказвал, че когато наближил Лъдлоу, изпитал непреодолимо желание да натисне педала до дупка — просто не знаел какво му става. Във всеки случай, така се говори в града.

„Изпитал непреодолимо желание да натисне педала до дупка.“

„От това място се излъчва мощ...“

Луис прогони натрапчивите мисли и нежно докосна ръката на съпругата си.

— Телефонирай на родителите си, Рейчъл. И то веднага. Двете с Ели не бива да останете тук нито ден повече, да, нито ден!

— Не ми се иска да заминем без тебе — запротестира младата жена. — Луис, искам... трябва да останем заедно.

— Ще пристигна в Чикаго след три, най-много четири дни — каза Луис и си помисли, че ако всичко върви според плана му, Ели и Рейчъл ще се върнат след четирийсет и осем часа. Сетне продължи:

— Трябва да намеря някой, който да ме замества поне по няколко часа на ден в амбулаторията. Разбира се, мога да си взема болнични или годишната отпуската, но не искам да натоварвам прекалено много Сурендра. Дъжд ще наглежда къщата докато ни няма, ала все пак трябва да прекъсна електричеството и да складирам продуктите ни във фризера на някое съседско семейство, например у Миси Дендридж.

— Но Ели трябва да ходи на училище...

— По дяволите училището! И без това остават само три седмици до ваканцията. Предполагам, че при сегашните обстоятелства директорът ще я освободи малко по-рано. Всичко ще бъде наред, ще ви...

— Луис?

Изненадан, Луис не довърши изречението си.

— Кажи.

— Какво криеш от мен?

— Да крия ли? — учудено попита той и я изгледа право в очите.

— Не разбирам за какво говориш.

— Сигурен ли си?

— Разбира се.

— Е, няма значение. Ще телефонирам на родителите си... щом това искаш.

— Да, това искам — отвърна Луис и думите сякаш отекнаха с металическо ехо в главата му.

— Може би е за добро... особено за Ели — промълви Рейчъл и се втренчи в него със зачервените си от плач очи, все още леко замъглени от изпития Валиум.

— Струва ми се, че имаш температура, Луис. Струва ми се, че ще се разболееш.

Преди Луис да успее да отговори, тя отиде до телефона и избра номера на мотела, в който бяха отседнали родителите ѝ.

Предложението на Рейчъл бе посрещнато с огромно задоволство от Голдманови. С по-малко задоволство бяха посрещнали новината, че и Луис ще пристигне в Чикаго след няколко дни, но той знаеше, че в края на краищата безпокойството им ще се окаже напразно, защото нямаше никакво намерение да заминава. Притесняваше го единствено мисълта, че Рейчъл не ще успее да се снабди с билети за самолета в такъв кратък срок. Но и тук му проработи късмета. Имаше още свободни места за полетите на „Делта“ до Синсинати, а при проверката чиновничката от бюрото откри две места в самолета, пътуващ от Синсинати за Чикаго, от които се бяха отказали в последния момент. Излизаше, че Рейчъл и Ели ще летят с Голдманови само до Синсинати, но все пак ще пристигнат в Чикаго само един час след тях.

„Всичко се урежда като по магия“ — помисли си Луис, когато затвори телефона и в отговор дочу гласа на Джъд: „То притежава мощ, която циклично се променя... страхувам се, че сега е във възходяща фаза...“

„О, върви по дяволите! — мислено изруга той Джъд. — През последните десет месеца бях принуден да свиквам с какви ли не страхотици, добри ми стари приятелю. И ако предварително ми бе казал дори половината от тях, положително щях да ти отговоря, че разумът ми няма да издържи на напрежението. Чудя се обаче дали да повярвам, че някакво си омагьосано парче земя може да въздейства от разстояние върху чиновничката от бюрото на аеролиниите? Боя се, че е невъзможно.“

— Трябва да приготвя багажа — каза Рейчъл, докато се опитваше да разчете разписанието на полетите, което Луис бе надраскал в бележника до телефона.

— Вземи само големия куфар — промълви Луис. Жена му го изгледа с широко отворени от изненада очи.

— Само един куфар за Ели и за мен? Шегуваш ли се?

— Добре, вземи й две пътнически чанти. Но не си прави труда да опаковаш дрехи, за един месец напред — посъветва я той, като си мислеше: „Още повече че много скоро ще се върнете в Лъдлоу.“ — Вземи онова, което ще ти трябва за седмица или най-много за десет дни. Ако ти потрябва нещо, винаги можеш да го купиш — нали имаш чекова книжка и кредитни карти.

— Но ние не можем да си позволим... — колебливо поде Рейчъл.

В сегашното си състояние Рейчъл като, че бе неспособна да взема решения; изглеждаше лесно уязвима и твърде несигурна. Луис си припомни как навремето го беше отрязала, като й спомена, че се кани да купува нова кола.

— Имам достатъчно пари — каза той.

— Ами..., ако се наложи, можем да използваме парите, които спестяхахме за образованието на Гейдж. Очевидно ще са необходими един-два дни за закриване на сметката, а осребряването на боновете ще бъде възможно едва след седмица...

Лицето й помръкна и тя отново избухна в сълзи. Луис я прегърна и си помисли: „Колко е права. Мъката те завладява и нито за миг нямаш покой.“

— Моля те, Рейчъл, не плачи — промълви той.

Но тя естествено, продължи да ридае. Пък и какво друго ѝ оставаше?

Докато Рейчъл опаковаше багажа в спалнята на горния етаж, телефонът иззвъня. Луис се хвърли към слушалката, убеден, че се обаждат от бюрото на „Делта“, за да съобщят, че е станала грешка и че няма свободни места за нито един полет. — *„Знаех Си, че нещо подобно ще се случи — всичко вървеше прекалено гладко.“*

Оказа се, че не се обажда чиновничката от „Делта“, а Ъруин Голдман.

— Ще повикам Рейчъл — побърза да каже Луис.

— Недей! — рече Голдман и замълча.

„Навярно седи в мотела и се чуди с какъв епитет да се обърне към теб.“

Когато Голдман отново проговори, гласът му изглеждаше напрегнат и смутен. Луис имаше усещането, че тъстът му произнася всяка дума с огромно усилие.

— Не ми трябва Рейчъл — исках да говоря с теб. Дори исках да ти се обадя и да ти се извиня за... за отвратителното си държание. Честно казано, и аз... самият исках да се извиня.

„Боже мой. Ъруин, колко си великодушен! Още малко и ще се подмокрят от умиление!“

— Не е необходимо да се извиняваш — сухо и машинално отвърна Луис.

— Държах се безобразно — продължи Голдман и думите се изтръгнаха на сила от устните му, почти като кашлица. — Предложението ти Рейчъл и Ейлин да ни придружат в Чикаго ме накара да осъзная колко си благороден... и колко низко е било поведението ми.

Имаше нещо много познато в думите на Ъруин Голдман, нещо познато до болка...

Внезапно Луис се сети, какво и стисна устни, сякаш беше захапал лимон. Точно така реагираше Рейчъл (несъзнателно, разбира се), след като бе направила сцена и бе успяла да се наложи. В гласа ѝ винаги звучеше разкаяние: *„Съжалявам, че се държах толкова гадно“*, след като „гадното“ ѝ държание ѝ бе помогнало да получи онова, което иска. Въпреки че гласът на Голдман не бе свеж и

жизнерадостен като този на дъщеря му. в него се долавяха същите нотки: „Съжбялявам, че се държях като мръсник“.

Старецът получаваше обратно дъщеря си и внучката си; те бягаха от Мейн в прегръдките на добрия Ъруин Голдман благодарение на любезното съдействие на компаниите „Делта“ и „Юнайтед“. Желанията му се бяха сбъднали, затова сега можеше да си позволи да е великодушен.

Голдман беше спечелил или поне така си мислеше, „Нека да забравим, че замахнах да те ударя над мъртвото тяло на сина ти, Луис; че те изритах, докато беше на земята; че съборих ковчега и нарочно, за да видиш (или да ти се стори, че виждаш) през откряхнатия му капак ръката на мъртвото ти дете.“

„Можее да ти прозвучи ужасно, Ъруин, дърт задник такъв, но единствената причина, поради която в момента не ти стискам палци да пукнеш, е, че смъртта ти би объркала плановете.“

— Няма значение, мистър Голдман — произнесе той с равен глас. — Боя се, че обстоятелствата накараха и двама ни да излезем от релсите.

— Не, има значение — натърти старецът и Луис беше принуден да признае, че обаждането на тъста му не е тактическа маневра; че думите му не означават фалшиво разкаяние, след като бе получил онова, което иска. Усети, че всеки момент Голдман ще се разплаче, треперещият му глас беше настоятелен. — Да, денят беше кошмарен... за всички нас — продължи Голдман. — И то по моя вина, по вина на стария, упорит идиот. Причиних страдание на дъщеря си в момент, когато имаше най-голяма нужда от помощта ми... причиних страдание и на теб, въпреки че навярно и ти си се нуждаел от подкрепа, Луис. Като научих, че ти си предложил това... след като аз ти казах онова... се почувствах като абсолютно нищожество. И навярно съм си точно такъв — едно нищожество и нищо повече.

На другия ден Луис разбира, че е бил пиан. Пияните не се изразяват по този начин.

„Господи, накарай го да престане да дрънка, защото иначе ще закрещя и ще проваля всичко.“

— Рейчъл може би ти е споменала, че имахме още една дъщеря...

— Зелда — отвърна Луис. — Да, говорила ми е за нея.

— Преживяхме нещо ужасно — произнесе Голдман с треперещия си глас. — Беше трудно за всички ни и особено за Рейчъл, защото бе останала сама, когато почина сестра ѝ. За нас двамата с Дори също не беше лесно, жена ми за малко щеше да полудее...

На Луис му идваше да изкрещи: „А какво мислиш, че и е било на дъщеря ти? Нима смяташ, че децата не могат да изпаднат в депресия? Оттогава са изминали двайсет години, а тя все още ужасно подскача при мисълта за смъртта. А ето че сега трябваше да се сблъска с нея. Мама му стара, цяло чудо е, че Рейчъл е тук, а не е на системи в болницата. Така че не ми говори какво сте преживели двамата с жена ти, мръсник такъв.“

— Откакто Зелда почина, ние с Дори... сякаш се вкопчихме в Рейчъл... старяхме се да ѝ спестим всякакви неприятности... и да изкупим вината си. Чувствахме се виновни, заради болките в гърба..., които Рейчъл изпитваше години след смъртта на сестра ѝ, за това, че не бяхме при нея точно когато е имала най-голяма нужда от нас.

Старецът се разплака. По дяволите, защо трябваше да плаче? Сълзите му трогнаха Луис, накараха го да забрави част от огромната омраза, която таеше в сърцето си. Трябваше да направи нещо, за да я раздуха отново. Насила си припомни, как Ъруин Голдман измъква от вътрешния джоб на смокинга си претъпкания портфейл..., но изведнъж забеляза на заден план силуета на Зелда, нескопосан призрак, изтегнат във вонящото легло, по мъртвешки бледото лице са изписани ярост и агония, ръцете ѝ са свити като нокти на граблива птица. Призракът на семейство Голдман. Веуикият и Стуашен Оз.

— Моля ви — каза той. — Моля ви, мистър Голдман. Ъруин. Престанете. И без това допуснахме много грешки. Не бива да драматизираме нещата повече от необходимото, нали?

— Луис, сега съм убеден, че си добър човек и че съм те преценил погрешно. О, знам какво си мислиш, да не смяташ, че съм толкова тъп? Вярно е, че съм глупак, но не напълно. Мислиш си, че ти казвам всичко това, защото вече мога да си го позволя. Сигурно си казваш: „Дъртакът се размекна, защото получи онова, което искаше“, а едно време се опита да ме подкупи..., но Луис, кълна се...

— Достатъчно — тихо произнесе Луис. — Боя се, че не мога да издържам повече. Съгласен ли си, Ъруин? — сега и неговият глас трепереше.

— Добре — отвърна Голдман и въздъхна, както се стори на Луис, с облекчение. — Още веднъж те моля да ми простиш, въпреки че не си длъжен. Но знай, че се обадох само за да ти се извиня.

— Така да е — отвърна Луис и затвори очи. Главата му се пръскаше от болка. — Благодаря ти, Труин. Приемам извиненията.

— Аз трябва да ти благодаря — промълви старецът. — Действително съм ти страхотно задължен, че ни изпращаш Рейчъл и Ели. Може би така е най-добре и за двете. Ще ги посрещнем на аерогарата в Чикаго.

— Отлично — каза лекарят и изведнъж му хрумна обикновена, но същевременно налудничавата идея. Ще забрави старата вражда... и ще остави Гейдж в гроба му в „Плезантвю“. Вместо да се опитва да отвори затръшнатата врата, ще сложи предпазната верижка, ще дръпне двете резета и ще изхвърли ключа. Ще направи онова, за което беше казал, че става в Лъдлоу: ще уреди всичко и ще вземе самолета за Чикаго. Навярно ще останат там през цялото лято, той, жена му и тяхната дъщеричка с нежно сърце. Ще посетят зоологическата градина и планетариума и ще плуват с лодка по езерото. Ща се изкачи заедно с Ели на върха на „Сиърс Тауър“ и ще ѝ покаже плодородните, задрямали поля на Средния Запад, простиращи се под тях като шахматна дъска. Сетне, в средата на август, ще се върнат в дома си, който сега им се струва толкова тъжен и изпълнен със спомени за миналото и може би ще се помъчат да започнат отначало. Може би ще поставят на стана си нова нишка, защото тази, от която бе изтъкано сегашното съществуване на семейство Крийд, беше накъсана и окървавена.

Но нима не ще има чувството, че убива сина си? Че го убива за втори път?

Някакъв вътрешен глас му нашепна, че е на прав път, но той побърза да го заглуши, защото не искаше да го чува.

— А сега трябва да свършваме, Труин. Искам да се уверя, че Рейчъл е опаковала всичко необходимо, а след това да я накарам да си легне.

— Добре. Довиждане, Луис. И още веднъж бла...

„Мамицата му, ако още веднъж ми благодаря, сигурно ще закрепя!“

— Довиждане, Ъруин — каза той и затвори телефона. Когато се качи в спалнята, завари Рейчъл сред купища дрехи. Върху двойното легло бяха нахвърляни блузи, по облегалките на столовете висяха сутиени, закачалки с панталони бяха окачени на дръжките на гардероба. Обувките бяха подредени под прозореца като войници. По всичко личеше, че Рейчъл стяга багажа бавно, но методично. Луис си помисли, че ще са й необходими най-малко три (или четири) куфара, но знаеше, че е безполезно да спори с нея. Вместо това се зае да събере разпръснатите вещи и да й помогне. Когато затвориха капака на последния куфар, (върху който Луис трябваше да седне, за да успее жена му да го заключи), Рейчъл каза:

— Луис, сигурен ли си, че не криеш нещо от мене?

— За Бога, скъпа, какво има да крия?

— Не знам — спокойно отвърна тя. — Затова питам.

— Какво си въобразяваш? Че ще изприпкам до най-близкия публичен дом или че ще започна работа в цирка?

— Не знам — повтори Рейчъл. — Но имам неприятното усещане, че се опитваш да се отървеш от нас.

— Що за абсурдна мисъл! — разпалено й възрази Луис, но вътрешно се вбеси. Дори и в такъв момент, не можеше да не изпита яд от факта, че жена му толкова лесно чете мислите му.

Рейчъл се помъчи да се усмихне.

— Никога не си умеел да лъжеш, Лу.

Той понечи да запротестира, но Рейчъл го прекъсна.

— Миналата нощ Ели сънувала, че си мъртъв. Чух я, че плаче и отидох да видя какво става. Прегърнах я и полежах два-три часа при нея, сетне се върнах в спалнята. Ели ми каза, че в съня си те видяла да седиш на масата в кухнята. Очите ти били отворени, но знаела, че си мъртъв. Каза още, че чула сирените на пожарните и усетила миризмата на изгоряло. Освен това, чула писъците на Стив Мастерсън.

Луис смутено я изгледа и след дълго мълчание промълви:

— Слушай, брат й умря онзи ден. Съвсем нормално е тя да сънува кошмари, свързани с други членове на семейството...

— Да, и аз така си казах. Но начина, по който тя разказваше съня си... подробностите... стори ми се, че изрече някакво предсказание...

Младата жена невесело се засмя и се опита да се пошегува.

— Може би видът ти предизвиква кошмарите й...

— Вероятно — отвърна лекарят.

Постара се гласът му да прозвучи нормално, въпреки че цялото му тяло настръхна. Усети, че косата му се изправя. „*Стори ми се, че изрича някакво предсказание.*“

— Ела да легнеш при мен — каза Рейчъл. — Въздействието на валиума премина, но не искам да взимам друг. Разбираш ли, че и мен ме е страх. Аз също сънувам кошмари...

— Какво сънуваш?

— Зелда — простичко отговори Рейчъл. — През всичките нощи, откак Гейдж умря, Зелда се появява пред очите ми веднага щом заспя. Казва ми, че идва да ме вземе и този път ще успее. Че двамата с Гейдж ще ме унищожат, защото съм ги оставила да умрат.

— Рейчъл, това е...

— Знам — само сън. Съвсем естествен за настоящия момент. Луис, прегърни ме и пропъди кошмарите.

Двамата лежах притиснати един до друг в мрака.

— Рейчъл, будна ли си?

— Да.

— Искам да те питам нещо.

— Казвай.

Луис се поколеба — не искаше да ѝ причинява повече болка, но непременно трябваше да научи истината.

— Спомняш ли си ужаса, който изживяхме, когато Гейдж беше на девет месеца? — най-сетне попита той.

— Разбира се, че си спомням. Защо?

Когато синът ми навърши девет месеца, Луис бе сериозно обезпокоен от големината на черепа му. Размерите му не отговаряха на тези, посочени в графиката на Бертерие, където по месеци се проследяваше нормалния растеж на главата на новороденото. Към четвъртия месец черепът на Гейдж имаше размери, които се доближаваха до горната граница, а след това продължи да се увеличава. Бебето държеше главата си изправена — противното би било сигурен признак за сериозно заболяване, но все пак Луис го заведе на преглед при Джордж Тардиф, който се смяташе за най-добрия невролог в целия Среден Запад. Рейчъл също се обезпокои и Луис бе принуден да ѝ каже истината: страхуваше се Гейдж да не е хидроцефал. Рейчъл пребледня като платно, но запази самообладание.

— Мисля, че детето е напълно нормално — каза тя.

— Аз също — отвърна Луис. — Но не бива да се правим, че не виждаме, колко му е голяма главата, скъпа.

— Прав си. Не трябва да се самозалъгваме. Неврологът измери черепа на Гейдж и се намръщи, после насочи два пръста към очите на детето. Гейдж рязко се дръпна назад. Тардиф се усмихна, а Луис усети, как му олеква. Неврологът даде на детето топка. Малкият я подържа, после я изпусна. Тардиф я взе и затупка с нея по земята, като наблюдаваше очите на Гейдж. Малчуганът следеше с поглед движението на топката.

По-късно, когато седяха в кабинета му, Тардиф каза на Луис:

— Според мен, има петдесет процента вероятност синът ти да е хидроцефал, дори може би процентът е малко по-висок. Но дори да е така, заболяването не е в остра форма. Малкият е много жив. Чрез новия метод за изтегляне на излишната течност от черепа на пациента ще разрешим проблема..., ако наистина съществува такъв.

— Изтегляне на излишната течност? Но това означава операция на мозъка! — възкликна Луис.

— Много лека операция — уточни неврологът.

Луис бе проучил хирургическата интервенция, прилагана за лечение на хидроцефалията, скоро след като се бе усъмнил, че синът му страда от тази болест. Според него изтеглянето на течността от черепа съвсем не беше безопасно. Въпреки това, предпочете да не спори. Каза си, че трябва да е благодарен, че подобен метод изобщо съществува.

— Освен това, има голяма вероятност детето ви просто да има прекалено голяма глава за деветмесечно бебе — продължи неврологът. — Затова смятам, че е най-добре първо да го прегледаме на скенер. Съгласен ли сте?

Луис се съгласи.

Гейдж прекара нощта в болницата „Нашите милосърдни сестри“, а на сутринта му направиха пълна упойка и пъгнаха главата му в някакъв уред, приличен на огромна сушилня. Рейчъл и Луис седяха в чакалнята на долния етаж, а Ели прекара целия ден пред телевизора в дома на баба си и на дядо си, докато неуморно наблюдаваше епизоди от „Сизъмстрийт“, които Ъруин Голдман беше записал на неговото видео. Очакването се стори безкрайно на Луис. През дългите, тягостни

часове, в главата му се въртяха различни мрачни картини: спиране на сърцето, предизвикано от пълната упойка, смърт по време на операцията, катастрофално умствено изоставане в резултат на същата, епилепсия, ослепяване и какво ли още не. Спомняше си, че си бе казал: „За по-големи подробности, свързани с нещастията, които могат да ви сполетят, обърнете се към участъковия лекар.“

Тардиф дойде в чакалнята едва към пет следобед. Носеше три пури. Тикна едната в устата на Луис, другата между устните на Рейчъл (която бе прекалено смаяна, за да протестира) и запази третата за себе си. Сетне провъзгласи:

— Детето е добре. Няма хидроцефалия.

— Дайте ми огънче — извика Рейчъл, като едновременно плачеше и се смееше. — Ще пуша тази гадост, докато се издрайфам!

Тардиф усмихнато запали пурите им. „Господ го е пазел за шосе 15, доктор Тардиф“ — помисли си сега Луис.

— Рейчъл, да предположим, че Гейдж наистина имаше хидроцефалия и операцията излезеше неуспешна... щеше ли да го обичаш както преди?

— Що за странен въпрос!

— Хайде отговори ми.

— Разбира се, че щях да го обичам независимо от всичко.

— Дори ако беше умствено изостанал?

— Да.

— Нямахте ли да го дадеш в приют?

— Не, не вярвам — бавно изрече Рейчъл. — Навярно с парите, които печелиш сега, бихме могли да го настаним в някое добро заведение..., но все си мисля, че никога не бих се разделила с него... Защо питаш?

— Непрекъснато си мисля за Зелда — каза Луис и отново се учуди на лекотата, с която изричаше правдоподобни лъжи. — Питам се дали още веднъж би издържала при подобни обстоятелства?

— Нямахте да е същото — отвърна Рейчъл. — Гейдж беше... с една дума — Гейдж си беше Гейдж. Той бе нашият син. Това променя всичко, Луис. Признавам, че сигурно щеше да ми е трудно, но... ти би ли искал да го изпратим в приют?

— Не.

— Да заспиваме, Луис.

— Прекрасна идея.

— Усещам, че може би сега ще заспя — прошепна Рейчъл. —
Най-сетне ужасният ден свърши.

— Амин — промълви лекарят.

След няколко минути Рейчъл сънено каза:

— Прав си, Луис... само сънища и небивалици...

— Разбира се — отвърна той и я целуна по ухото. — А сега
заспивай.

„Стори ми се, че изрича някакво предсказание.“

Дълго не можа да затвори очи, а преди да се унесе, през
прозореца му надникна бледият лунен сърп.

На другата сутрин небето беше мрачно, но времето бе топло. Луис здравата се изпоти, докато предаде багажа и взе билетите на Рейчъл и на Ели. Истинско щастие бе да се занимава с нещо и да не мисли за последния път, когато беше изпратил семейството си в Чикаго — това бе първото и последно пътуване на Гейдж със самолет.

Ели изглеждаше отнесена и някак особена. Луис няколко пъти я погледна и забеляза, че е вперила поглед в него със странно въпросително изражение.

„Започваш да придобиваш комплекси на конспиратор, момичето ми.“

Ели не промълви нито дума, когато ѝ съобщи, че заминават за Чикаго, че първо отиват тя и мама и че може би ще останат там цялото лято, само продължи да гребе кашата си (какаова каша, разбира се). След закуска мълчаливо се качи в стаята си и облече дрехите, които Рейчъл ѝ бе приготвил. Луис забеляза, че е взела със себе си снимката, на която вози Гейдж на шейната си. Малката се настани в един от дълбоките пластмасови столове в чакалнята, докато Луис чакаше на опашка за билетите, а високоговорителите бълваха информация за пристигащите и за излитащите самолети.

Съпрузите Голдман пристигнаха четирийсет минути преди излитането. Ъруин Голдман, издокаран в сиво кашмирено палто, изглеждаше елегантен и свеж въпреки необичайно високата температура и като, че не се беше изпотил. Дори Голдман седна при Рейчъл и при Ели, докато съпругът ѝ отиде в бюрото на „Авис“, за да предаде ключовете на взетата под наем кола.

Луис и Ъруин Голдман отидоха при другите по едно и също време. Луис се опасяваше, че старецът отново ще разиграе сцена от пиеската „Сине мой! Сине мой!“, но този път му се размина. Голдман сковано се ръкува с него и промърмори някакъв поздрав. От време на време крадешком и смутено поглеждаше към зет си, което потвърждаваше подозренията, с които Луис се бе събудил тази сутрин: навярно снощи мистър Голдман е бил пиян до козирката.

Изкачиха се с ескалатора на горния етаж и мълчаливо седнаха в чакалнята. Дори Голдман нервно стискаше джобното издание на новия роман на Ерика Йонг, но така и не го отвори. Освен това, непрекъснато и тревожно поглеждаше към снимката, която Ели притискаше до гърдите си...

Луис предложи на дъщеря си да отидат до щанда за книги, за да ѝ купи нещо за четене по време на пътуването. Изненадано забеляза, че Ели продължава да го наблюдава изпитателно. Погледът ѝ не му се нравеше, дори го изнервяше.

— Нали ще се държиш прилично, докато гостуваш на баба и на дядо? — попита той, докато отиваха към книжарницата.

— Да — отвърна Ели и на свой ред попита: — Татко, ще ме арестуват ли от полицията? Анди Пасиока ми каза, че има специални полицаи, които залавят избягали от училище деца.

— Не се безпокой — отвърна Луис. — Ще уредя отсъствията ти с директора и наесен отново ще учиш там.

— Надявам се всичко да се оправи до есента — промълви момиченцето. — Никога не съм била в истинско училище, само в детската градина. Питам се какво ли правят децата в истинското училище? Навярно пишат домашни...

— Сигурен съм, че ще се справиш.

— Татко, още ли не можеш да понасяш дядо?

Луис зяпна от изненада.

— Откъде ти хрумна, че не мога..., че не харесвам дядо ти, Ели?

Малката сви рамене, сякаш темата не я интересуваше особено много.

— Винаги, когато говориш за него, изглеждаш скапано.

— Що за вулгарен език, Ели!

— Извинявай.

Тя отново го изгледа със странно проникателния си поглед и бавно се запъти към полиците с детска литература, където бяха подредени произведенията на Мърсър Майер и на Морис Сендак, на Ричард Скери и на Беатрикс Потър, както и на незабравимия доктор Зюс. „Ах, тия деца — помисли си Луис. — Всичко знаят. Как става тая работа? Възможно ли е пък да са чак толкова чувствителни? Какво знае Ели? Как ѝ се отразява? Ели, какво се крие зад бледото ти лице? Изглеждаш скапано, когато споменаваш дядо. Господи!“

— Ще ми купиш ли тези двете, татко? — попита малката и му подаде томче от доктор Зюс и още едно, което Луис не беше виждал от детските си години: историята на малкия черен Самбо, чиито дрехи един хубав ден били откраднати от тигъра.

„Господи, мислех си, че отдавна са забравили за съществуването на тази книга“ — смаяно си помисли той и побърза да отговори:

— Разбира се, скъпа.

Двамата се наредиха на опашката пред касата.

— Всъщност ние с дядо ти се обичаме — обясни Луис и отново си спомни за историята за бебетата, намирани под зелев лист, разказвана от майка му, както и че си беше обещал — никога да не лъже децата си. Всъщност през последните дни се бе превърнал в изкусен лъжец, но сега нямаше време да размишлява по този въпрос.

— О, така ли! — възкликна Ели, сетне замълча. Мълчанието ѝ го караше да се чувства неловко, затова каза:

— Как мислиш, ще прекараш ли хубаво в Чикаго?

— Не.

— Защо?

Малката изпитателно го изгледа, на лицето ѝ отново бе изписано странното изражение.

— Защото се страхувам.

Луис сложи ръка върху главата ѝ.

— От какво се страхуваш, скъпа? Не се боиш да летиш със самолет, нали?

— Не — отвърна Ели. — Страхувам се, но не знам точно от какво, татко. Знаеш ли, сънувах, че сме на погребението на Гейдж; когато служителят от бюро то отвори ковчега, той беше празен. После ми се стори, че съм вкъщи, погледнах към креватчето на Гейдж, но и то беше празно. Само че цялото беше изцапано с кал.

„Лазаре, стани.“

В този миг, за пръв път от месеци насам, Луис си припомни кошмара, който му се бе присънил след смъртта на Пасков; спомни си ужасяващия сън и как при събуждането си бе открил, че краката му са мръсни, а леглото — изцапано с кал и полепнали борови иглички.

Косъмчетата на тила му настръхнаха.

— Просто си сънувала кошмари — обърна се той към дъщеря си и гласът му прозвуча (поне в собствените му уши) напълно нормално. — Убеден съм, че скоро ще престанат.

— Искан ми се да дойдеш в Чикаго с нас или да останем при тебе — промълви момиченцето. — Моля те, татко, нека да останем. Не искам да отида при баба и при дядо... Искан само да се върна в училището. Съгласен ли си?

— Няма да сме разделени задълго, Ели — каза Луис. — Трябва да... (той преглътна)... имам още малко работа тук. След това веднага ще дойда при вас и тогава ще решим какво да правим.

Очакваше, че дъщеря му ще запротестира и ще прояви типичните за нея капризи. Навярно в момента щеше да ги посрещне с радост, защото щеше да се движи по познат терен и да се отърве от изпитателния ѝ поглед, който го преследваше навсякъде. Но детето остана обвито в загадъчното си мълчание; лицето му беше бледо и сериозно. Навярно можеше да я поразпита още малко, но не смееше; вече му беше казала повече, отколкото му се искаше да чуе.

Скоро след като двамата се върнаха в чакалнята, по високоговорителя обявиха техния полет. Стиснали в ръка бордовите си карти, семейство Голдман, Рейчъл и Ели се наредиха на опашката от пътници, които излизаха от чакалнята. Луис прегърна жена си и продължително я целуна. Тя остана притисната към него още миг, сетне направи място на Ели. Луис вдигна момиченцето и го целуна по бузата. Ели сериозно и замислено го изгледа с големите си очи и промълви:

— Защо устните ти са толкова студени, татко?

— Не зная — отвърна Луис и се почувства още по-неловко. Остави малката на земята и каза: — Нали ще бъдеш послушна, тиквичке?

— Не искам да заминавам за Чикаго — тихо повтори Ели и гласът ѝ почти беше заглушен от смеха и разговорите на останалите пътници. — Не искам и мама да заминава.

— Хайде, Ели, сигурен съм, че ще прекарате добре, ще видиш — произнесе баща ѝ.

— Ти за нас не се тревожи. Но какво ще стане с теб? Какво ще стане с теб, татко?

Сега опашката започна да се движи по-бързо. Пътниците крачеха по рампата към Боинга. Рейчъл хвана за ръка Ели, но момиченцето се задържа и забави движението на опашката. Очите ѝ бяха приковани в лицето на баща ѝ и той изведнъж си спомни колко бе нетърпелива при предишното си заминаване за Чикаго, как припряно повтаряше: „Хайде, хайде... хайде!“

— Татко?

— Тръгвай, Ели, моля те.

Рейчъл погледна към дъщеря си и за пръв път забеляза мрачното ѝ и замислено изражение.

— Ели, какво ти е? — стреснато промълви тя и на Луис му се стори, че долавя страх в гласа ѝ. — Задържаш опашката, скъпа.

Устните на момиченцето потръпнаха и побеляха. Сетне то покорно позволи на майка си да я поведе по рампата. Хвърли последен поглед към баща си — по лицето ѝ беше изписан ужас. Престорено весело, Луис вдигна ръка за поздрав, но Ели не му отговори.

Когато Луис напусна терминала на Бангорските аеролинии, в главата му сякаш се спусна ледена завеса. Изведнъж осъзна, че наистина възнамерява да осъществи плановете си. Умът му, благодарение на който бе успял да завърши медицинския факултет, издържайки се от стипендията си и от мизерната заплата на Рейчъл, която работеше всеки ден от пет следобед до единайсет в някаква закувалня, се нахвърли върху проблема и го раздробил на съставните му части, сякаш Луис отново се подготвяше за изпит — най-важният в живота му. Той възнамеряваше да го вземе с шест плюс и да получи поздравленията на изпитната комисия.

Качи се в комбито, премина моста над река Пенобскот и се отправи към Брюър, градче, разположено в близост до Бангор, на пътя към Ороно. Паркира колата на главната улица, точно срещу магазина за сечива на Уотсън.

— Мога ли да ви помогна? — попита продавачът.

— Надявам се — отговори Луис. — Трябва ми голямо фенерче, от квадратните, както и нещо да замаскирам светлината му.

Продавачът беше дребен и слаб човечец, с олисяло чело и с пронизателни очички. Той се усмихна, но усмивката му беше безкрайно противна.

— Ще браконьерстваш, а, приятелче?

— Моля?

— Ще ходиш на лов за сърни довечера, нали?

— Грещиш — сериозно отвърна Луис. — Нямам разрешение за браконьерство.

Продавачът примигна, сетне се изсмя.

— С други думи — гледай си работата, а? Слушай, невъзможно е да засенчиш фенерчетата от този модел, най-добре да намериш парче кече и да пробиеш дупка в средата му. Така лъчът от фенерчето почти не се вижда.

— Много хитро — каза Луис. — Благодаря за идеята.

— Няма защо. Трябва ли ти още нещо?

— Да — кирка, гребло и лопата. Греблото да е с къса, а лопатата — с дълга дръжка. Освен това искам и здраво въже, дълго около три метра, чифт работни ръкавици и парче брезент с размери два на два.

— Разполагаме с всичко това — изчурулика продавачът.

— Налага ми се да копая септична яма — обясни Луис. — Изглежда, че съм нарушил общинския правилник, освен това някои от съседите ми са адски любопитни. Всъщност не съм сигурен дали няма да ме пипнат дори ако затъмня фенерчето, но все пак съм длъжен да опитам. Чака ме голяма глоба, ако ме заловят.

— Ох, горкичкият! — съчувствено възкликна продавачът. — И да не забравиш да си вземеш щипка за пране, за да запушиш носа си.

Луис учтиво се разсмя. Покупките му възлизаха на петдесет и осем долара и шейсет цента. Плати в брой.

Комбито се отваряше отгоре и Луис не смееше да се върне в Лъдлоу с лопатата, кирката и с греблото. Дъжд се радваше на отлично зрение и на остър ум. Положително щеше да се досети какво е намислил приятелят му.

Внезапно му хрумна, че няма защо да отива в Лъдлоу. Върна се в Бангор по моста Чембърлейн и нае стая в „Хауърд Джонсън“ на „Одлин Роуд“. Отново избра хотел, който се намираще близо до летището и до гробището, където беше погребан сина му. Регистрира се под името Дий Дий Рамон и отново плати в брой.

Опита се да подремне, като си казваше, че има нужда от почивката, предвид тежката нощ, която го очакваше. Или, както пишеха във викторианските романи, предстоеше му „черна работа“, много работа и все „черна“, че щеше да му държи влага цял живот.

Но умът му отказваше да заспи.

Бе оставил портфейла си, монетите и ключовете на нощното шкафче; лежеше напълно облечен (беше свалил само обувките си) скръстил ръце на тила си, в безличното хотелско легло; на стената над него бе окачена безвкусна репродукция, изобразяваща живописно старо пристанище в Нова Англия, към живописния кей, на което бяха привързани живописни лодки. Странното усещане за студенина не го напускаше; чувстваше се напълно изолиран от семейството си, от работата си, от познатата среда. Стаята, в която лежеше, можеше да се намира в който и да е мотел от веригата на „Хауърд Джонсън“ по света — в Сан Диего, в Дъблин, в Бангкок или на Вирджинските острови.

Все едно, че се намираше в празно пространство; само от време на време през ума му минаваше една и съща странна мисъл: много преди да съзре познатите места и лица, ще види сина си.

Непрекъснато си приповтаряше предварително начертания план. Преценяваше всички възможности и търсеше слаби места. При това отлично разбираше, че се движи върху тясна греда, прехвърлена над бездната на безумието. Усещаше, че е на границата на лудостта, тя го обгръщаше изцяло, сякаш пърхаше около него с крилете на златооки бухали, отпавили се на нощен лов.

Дочу отдалеч гласа на Том Ръш: „О, смърт, ръцете ти студени... се вкопчат в моите колене... ти връхлетя отнасяйки любимото същество... кога ще дойде моят ред?“

Лудост. Лудостта го преследваше, дебнеше го, опитваше се да го завладее.

Луис се вкопчи в последните остатъци от здравия си разум, които му служеха като прът за балансиране докато се движеше над зейналата бездна и се залови точка по точка да обмисля плана си.

Тази вечер, около единайсет часа, ще разкопае гроба на сина си; с въжето ще измъкне ковчега; ще извади тялото на Гейдж, ще го увие в брезента и ще го сложи в багажника на комбито. Ще върне ковчега в дупката и ще я запълни с пръст. Сетне ще отиде с колата до Лъдлоу, ще извади трупа на Гейдж от багажника... и ще се поразходи. Да, ще се поразходи из гората.

В случай, че синът му възкръсне, пред него се разкриваха две възможности. Едната бе, Гейдж да се завърне като нормално дете, с малко забавени реакции или дори умствено изостанало, но все пак да си бъде неговият син, синът на Рейчъл и братът на Ели. (Дори и за миг не смееше да се надява, че Гейдж ще се върне непроменен. Но в края на краищата и това не бе съвсем невъзможно, нали?)

Втората възможност бе да създаде някакво чудовище, което се появява от гората зад къщата. Луис вече бе свикнал да приема свръхестественото като нормално, тъй че дори не трепна при мисълта за чудовище, за дяволски изчадия от отвъдния свят, които при възкресяването се вселяват в тялото на Гейдж, напуснато от истинската му душа.

Каквото и да се случи, двамата със сина му ще бъдат сами... Той ще...

Ще поставя диагнозата.

Да, точно така ще постъпи — точно така. Това бе единствената, възможност.

„Ще поставя диагноза не само върху физическото му, но и върху душевното му състояние. Ще взема предвид травмата, нанесена му от нещастния случай, който той може би си спомня или е изтрит от паметта му. Имайки предвид онова, което се случи с Чърч, трябва да очаквам, че синът ми ще прояви по-леки или по-сериозни симптоми на умствено изоставане. Въз основа на наблюденията, извършени в периода от двайсет и четири до седемдесет и два часа, ще преценя дали Гейдж отново може да се завърне сред близките си. Ако пораженията върху мозъка му са прекалено сериозни или след съживяването си той се превърне в зловещо същество, подобно на Тими Батерман, ще го убия.“

Луис откри, че бе намислил с подробности как ще постъпи и в двата случая.

Като лекар, много лесно ще умъртви Гейдж, ако в тялото му се е вселило някакво дяволско същество. Няма да се трогне от неговите молби, няма да се поддаде на никакви хитрини. Ще убие сина си все едно, че е плъх — преносител на чума. Не е необходимо да превръща случилото се в мелодрама. Една разтворена таблетка, или две-три, ако се наложи. Или пък инжекция — в чантата му винаги има морфин. Следващата нощ ще върне тленните останки на сина си в „Плезантвю“ и отново ще ги зарови, надявайки се, че и този път ще има късмет („още не знаеш дали щастието ще ти се усмихне първия път“ — напомни си той). Беше обмислял за по-лесно и по-безопасно да погребее Гейдж в Гробището за домашни любимци, но накрая, поради една или друга причина, се отказа. Първо, защото имаше опасност след пет, десет или дори двайсет години някое дете да разкопае земята, за да погребее любимото си животно и ненадейно да се натъкне на костите на Гейдж. Но имаше и още една причина — простичка, но решаваща — гробището за животни можеше да се окаже... прекалено близо.

След като отново зарови тялото на сина си, ще вземе първия самолет за Чикаго. Естествено, Рейчъл и Ели никога няма да научат за неуспешния му експеримент.

Сетне обмисли втората хипотеза, която изпълненото му с бащинска любов сърце копнееше да се окаже вярна: след завършване на изпитателния срок, двамата с Гейдж ще напуснат къщата, за предпочитане през нощта. Луис ще вземе със себе си всички необходими документи и никога вече няма да се завърне в Лъдлоу. Ще прекарат нощта в някой мотел, може би в същия, в който се намира сега.

На другата сутрин ще изтегли всичките си пари от банката и ще ги смени срещу пътнически чекове на „Американ Експрес“. („*Не напускайте дома си без кредитни карти «Американ Експрес». Особено ако с вас е и възкръсналият ви син*“ — помисли си той и се изкикоти). Двамата с Гейдж ще вземат самолета и ще отлетят някъде далеч, най-вероятно — във Флорида. Оттам ще телефонира на Рейчъл, ще ѝ съобщи къде се намира и ще ѝ нареди двете с Ели да вземат първия самолет, без да съобщава никакви подробности на родителите си. Беше сигурен, че ще успее да я убеди. „*Не задавай никакви въпроси, Рейчъл. Елате при мен, това е всичко. И то незабавно!*“

Ще ѝ каже в кой хотел е отседнал (или по-точно, къде са отседнали).

Рейчъл и Ели ще пристигнат с взета под наем кола. Ще почукат на вратата на хотелската стая, а той ще им отвори, придружаван от Гейдж. Гейдж може би ще бъде облечен с бански гащета.

След това...

Не смееше да разсъждава какво ще стане после; вместо това започна да обмисля плана си от самото начало. Ако всичко върви според предвижданията, навярно ще се наложи да снабди с фалшиви паспорти цялото семейство, за да не бъдат открити от детективите, наети от Ъруин Голдман. Надяваше се, че лесно ще уреди подправените документи.

В обърканото му съзнание изплува денят, когато бе пристигнал в Лъдлоу уморен, нервен и паникьосан и си бе представил, че ще избяга във Флорида и ще започне работа като санитар в Дисниленд. Сега вече подобна идея не му изглеждаше чак толкова невероятна. Представи си, как облечен в бяла престилка, прави изкуствено дишане на някаква бременна жена, която имала глупостта да направи обиколка на Вълшебната планина и припаднала. Дочу гласа си, който казваше:

„Отдръпнете се. Отдръпнете се. Дайте ѝ въздух.“ Непознатата отваря очи и признателно му се усмихва.

Докато във въображението му се редяха прекрасни химери, Луис се унесе. Спеше, когато дъщеря му изпищя и се събуди от кошмар, населен със същества с грабливи ръце и с тъпи, но безмилостни очи точно когато самолетът се намираще над Ниагарския водопад; спеше, когато стюардесата се спусна да провери какво се е случило; спеше, когато напълно сломената и безпомощна Рейчъл се опита да успокои дъщеря си, която непрекъснато повтаряше: *„Гейдж е! Мамо, Гейдж е! Гейдж е жив! Взел е скалпела от чантата на татко! Не му позволявай да ме убие! Не му позволявай да убие татко!“*

Спеше, когато Ели най-сетне се успокои и с широко отворени и пресъхнали от сълзи очи се притисна до гърдите на майка си. Спеше и докато Дори Голдман си помисли колко зле се е отразило на Ели ужасното преживяване и колко поведението ѝ напомня това на Рейчъл след смъртта на Зелда.

Луис спа чак до пет без петнайсет. Когато се събуди, забеляза, че слънцето клони към залез.

„Чака ме черна работа“ — ни в клин ни в ръкав си помисли той и стана от леглото.

Когато в три и десет местно време полет 419 на „Юнайтед Еърлайнс“ се приземи на летището „О’Хеър“ и всички пътници се отправиха към изхода, Ели Крийд беше на границата на истерията, а Рейчъл бе обзета от паника. Не беше чувствала толкова остро нуждата от присъствието на Луис от времето, когато бе завела сама децата в „Макдоналдс“ и Гейдж се беше задавил от шепа пържени картофи.

Ако леко докоснеха Ели по рамото, тя подскочаше и стреснато се оглеждаше с огромните си, изплашени очи, цялото ѝ тяло непрекъснато потръпваше, сякаш бе заредено с електричество. Кошмарът, който бе сънувала по време на полета беше ужасяващ, но Рейчъл не знаеше как да реагира на сегашното ѝ поведение.

Когато влизаше в аерогарата, Ели се препъна и падна. Остана неподвижна на килима върху мокета, заобикаляна от пътниците, (някои я поглеждаха със съчувствие и извъръщаха очи, защото бързаха да се прехвърлят на друг самолет) докато Рейчъл се наведе, помогна ѝ да стане и я взе в прегръдките си.

— Ели, какво ти е? — попита тя, но момиченцето не отговори.

Прекосиха салона по посока на въртележките с багажа и Рейчъл видя родителите си, които ги очакваха. Тя махна със свободната си ръка, за да привлече вниманието им и те се приближиха.

— Казаха ни да не ви чакаме на изхода — обясни Дори. — Затова си помислихме, че... Рейчъл, какво ѝ е на Ели?

— Боя се, че не е добре.

— Има ли наблизо тоалетна, мамо? Повръща ми се.

— Господи! — отчаяно възкликна Рейчъл.

Хвана дъщеря си за ръка и бързо се отправи към тоалетната, която се намираше в другия край на салона.

— Рейчъл, искаш ли да дойда с вас? — провикна се след нея Дори.

— Не, не. По-добре прибири куфарите, знаеш как изглеждат. Сами ще се оправим.

За щастие дамската тоалетна беше празна. Рейчъл поведе дъщеря си към една от трите кабинки, като ровеше из портмонето си за монета от десет цента. Изведнъж с облекчение забеляза, че ключалките им са счупени. Под едната беше написано с флумастер: „Жените също трябва да пикаят сексистки^[1] свине такива.“

Рейчъл побърза да отвори вратата; Ели вече стенеше и се държеше за корема. Тя приклепна пред чинията на тоалетната и се опита да повърне, но не можа. Стомашните ѝ спазми явно се дължаха на нервно изтощение.

Когато Ели прошепна, че се чувства малко по-добре, майка ѝ я заведе до умивалника и изми лицето ѝ. Малката беше бледа като платно, под очите ѝ имаше големи тъмни кръгове.

— Ели, какво има? Няма ли да ми обясниш?

— Не зная точно — отговори дъщеря ѝ. — Почувствах го още, когато татко ми съобщи за заминаването в Чикаго. Усетих, че нещо не е в ред с него.

„Луис, какво криеш от нас? Сигурна съм, че не казваш истината. Дори Ели го чувства.“

Внезапно Рейчъл осъзна, че през целия ден се е чувствала ужасно нервна и напрегната, сякаш е очаквала да се случи нещо лошо. Обикновено ставаше раздразнителна два-три дни преди да ѝ дойде менструацията, готова да се разсмее, да избухне в сълзи или да получи страхотна мигрена, която профучаваше през главата ѝ като експрес и изчезваше като по магия след три часа. И сега се чувстваше по същия начин.

— Какво искаш да кажеш? — обърна се тя към изображението на дъщеря си, отразено в огледалото на тоалетната. — Скъпа, какво може да се случи на баща ти?

— Не зная — отвърна Ели. Сънувах, че с него става нещо лошо. Свързано беше с Гейдж. Или може би с Чърч. Вече не си спомням. Не зная.

— Ели, кажи ми какво сънува?

— Сънувах че се намирам в Гробището за домашни любимци — отвърна момиченцето. — Паксов ме заведе там. Каза, че и татко ще дойде и че ще се случи нещо ужасно.

— Паксов? — повтори Рейчъл и без да знае защо, се скова от страх. Що за име бе това и защо ѝ се виждаше познато? Струваше ѝ се,

че го е чувала и преди — това или някакво подобно име, — но за нищо на света не можеше да си спомни при какви обстоятелства.

— Сънувала си, че човек, на има Паксов те завел в Гробището за домашни любимци?

— Да, непознатият ми каза, че се нарича така. Освен това... — очите ѝ внезапно се разшириха.

— Какво, Ели? Каза ли ти още нещо?

— Да — че е изпратен да ни предупреди, но няма право да се намесва. Каза ми още, че е ... не зная точно... че е близо до татко, защото били заедно, когато душата му е из... из... не си спомням точната дума — изплака тя.

— Скъпа — каза Рейчъл, — навярно си сънувала Гробището за домашни любимци, защото все още мислиш за Гейдж. Сигурна съм, че баща ти е добре. По-добре ли си сега?

— Не — прошепна Ейлин. — Страх ме е. А ти страхуваш ли се, мамо?

— Не, разбира се — запротестира Рейчъл и подсили думите си с енергично поклащане на глава и с усмивка.

Но всъщност се страхуваше, страхуваше се до смърт и непрекъснато се опитваше да си спомни откъде ѝ е познато името Пасков. Имаше чувството, че е чувала да го произнасят при ужасяващи обстоятелства, преди месеци или преди дори години и това чувство я изнервяше.

Усети, че в гърдите ѝ се образува балон, който непрекъснато увеличава размерите си и скоро ще се пръсне. Щеше да се случи нещо страшно и тя беше длъжна да го предотврати. На всяка цена. Но какво? Какво по-точно?

— Сигурна съм, че всичко е наред — промълви тя. — Искаш ли да се върнем при баба и при дядо?

— Да — безжизнено произнесе Ели.

Вратата се отвори и в тоалетната влезе някаква пуерториканка, която водеше със себе си момченце и го гълчеше.

Върху предната част на бермудите му се виждаше голямо мокро петно. При вида на момченцето, сърцето на Рейчъл се сви, защото ѝ напомни за Гейдж. Наново обзелата я мъка ѝ подейства като инжекция с новокаин и успокои нервите ѝ.

— Да вървим — обърна се тя към дъщеря си. — Ще се обадим на баща ти веднага щом отидем у баба и дядо.

— Носеше спортни гащета — внезапно промълви Ели.

— Кой, скъпа?

— Пасков — отвърна Ели. — Сънувах, че носи червени спортни гащета.

Думите на Ели отново накараха Рейчъл да се замисли откъде познава това име и за миг тя усети вледеняващ страх..., който след миг премина.

Тълпа пътници преграждаше пътя им към въртележката с багажа; Рейчъл виждаше само тиролската шапка с перо на баща си. Обърна се и забеляза, че Дори Голдман ѝ маха с ръка. Седеше на пейката до стената и им беше запазила две места.

— Как се чувстваш, миличка? — попита Дори.

— Малко по-добре — отговори Ели. — Мамо...

Тя се обърна към Рейчъл и занемя. Майка ѝ седеше изправена като свещ, притиснала ръка към устата си, лицето ѝ беше побледняло. Беше си спомнила. Обяснението се бе стоварило върху нея със страшна сила. Естествено, трябваше веднага да се досети, но подсъзнателно се бе опитвала да подтисне страшната мисъл. Напълно логично, нали?

— *Мамо?*

Младата жена бавно обърна глава към дъщеря си и Ели чу как изпукаха вратните ѝ жили. Рейчъл свали ръката си от устата и попита:

— Онзи мъж, когото сънува, каза ли ти първото си име, Ели?

— Мамо, какво ти...

— *Каза ли ти първото си име?*

Дори стреснато изгледа дъщеря си и внучката си, сякаш се питаше дали са полудели.

— Каза ми го, но не мога да си го спомня... мамо, болиии меее...

Рейчъл внезапно забеляза, че свободната ѝ ръка се е впила като белезници в китката на дъщеря ѝ.

— Да не е било Виктор?

Ели хлъцна от изненада.

— Точно така, Виктор — извика тя. — Каза ми, че се нарича Виктор! Мамо, да не би и ти да си го сънувала?

— Презимето му не е Пасков, а Пасков — промълви Рейчъл.

— Да, нали ти казах — Паксов.

— Рейчъл, какво има? — намеси се Дори, взе свободната ръка на дъщеря си и потръпна от студенината ѝ. — Какво става с Ели?

— Нищо ѝ няма на Ели — отговори младата жена. — Боя се, че Луис не е добре. Или че ще му се случи нещо много страшно. Стой при Ели, мамо. Трябва да се обадя вкъщи.

Тя стана и се отправи към телефонните кабинки, намиращи се в противоположната страна на залата, докато машинално търсеше в портмонето си монета от двайсет и пет цента. Пусна монетата в отвора, набра нулата и поиска да говори за сметка на отсрещната страна. Но нямаше кой да поеме поръчката. Телефонът в Лъдлоу даваше свободен сигнал.

— Ще позвъните ли по-късно? — попита телефонистката.

— Да — отвърна Рейчъл, окачи слушалката и остана в кабинката, втренчила празен поглед в телефона.

„Каза, че е изпратен да ни предупреди, но няма право да се намесва. Каза ми още, че е..., че е близо до татко, защото били заедно, когато душата му из... не си спомням точната дума.“

— Излетяла от тялото — прошепна Рейчъл и пръстите ѝ се впиха в ръчната ѝ чанта. — Господи, нима това искаше да каже Ели?

Опита се да събере мислите си, да ги подреди. Ставаше нещо странно и явно обяснението му не можеше да се търси единствено в мъката им, породена от смъртта на Гейдж, нито в прибързаното им заминаване за Чикаго, което повече приличаше на бягство.

Какво знаеше Ели за младежа, умрял в лечебницата през първия работен ден на Луис?

„Нищо — неумолимо отвърна разумът ѝ. — Ти запази в тайна случилото се, точно както се опитваше да скриеш от нея фактите, свързани със смъртта — дори с възможната смърт на котарака ѝ. Спомни си идиотския спор с Луис през същия ден. Да, скри всичко от дъщеря си, защото се страхуваше, както се страхуваш в момента. Младежът се казваше Пасков. Виктор Пасков. Помислила ли си колко сериозно е положението, Рейчъл? Има ли още надежда? Не е ли вече прекалено късно? О, Господи, само ако знаех какво става!“

Ръцете ѝ трепереха толкова силно, че на два пъти не успя да пусне монетата в отвора на телефона. Този път поиска да я свържат с амбулаторията на университета в Ороно. Обади се мис Чарлтън и по

гласа и Рейчъл разбра, че е леко озадачена. Не, не е била виждала доктор Крийд тази сутрин и щяла да се изненада, ако днес дойдел на работа. След като даде подробни обяснения на Рейчъл, медицинската сестра отново ѝ изказа съболезнованията си. Младата жена ѝ благодари и ѝ каза да помоли Луис спешно да телефонира в дома на родителите ѝ, ако случайно се яви на работа. Да, той знае номера, отговори тя на въпроса на Чарлтън и изпита неудобство да съобщи на главната сестра (която безсъмнено се досещаше — Рейчъл имаше чувството, че Джоан Чарлтън не е от хората, които пропускат подобни подробности), че домът на родителите ѝ се намира на две хиляди километра от Лъдлоу.

Закачи слушалката с треперещи ръце и усети, че лицето ѝ гори.

„Отнякъде е дочула името Пасков, това е всичко. Господи, детето не живее в стъклена клетка като... като хамстер, или някакво друго животинче. Може би са съобщили за него по радиото или името му е било споменато от някой неин съученик и паметта и автоматично го е съхранила? Какво от това, че Ели не успя да произнесе «излетяла» — това не означава нищо, освен, че подсъзнанието наистина прилича на лепкава хартиена лента, с която ловят мухи.“

Спомни си обясненията на един от преподавателите по психология в колежа. Според него, при подходящи условия, мозъците на обикновените хора са в състояние да запамятат и да изредят имената на всички хора, с които са се запознали, храните, които са консумирали и какви са били атмосферните условия през всеки един ден на тяхното съществуване. Преподавателят подкрепяше невероятната си хипотеза, като твърдеше, че човешкият мозък представлява компютър с огромно количество запамятаващи клетки — не просто шестнайсет хиляди или трийсет и две хиляди, нито дори шейсет и четири хиляди, а милиарди — и че никой не е в състояние да прецени точното количество информация, която „органичните“ чипове са способни да съхранят. Във всеки случай, поради големия им брой отпада необходимостта част от тях да се изтриват, за да бъде записана нова информация. Всъщност човешкият разум от време на време изключва някои от тях, за да ги предпази от препълване с информация, което може да застраши душевното здраве на човека. Преподавателят обичаше да казва: „Навярно няма да си спомните къде сте си оставили

чорапите, ако цялото съдържание на «Енциклопедия Британика» е съхранено в два или три намиращи се в съседство чипове“. Учениците винаги се чувстваха задължени да се засмеят на образното му сравнение.

„Но сега не се намиращ в час по психология, в осветената с неонов лампи класна стая, където на черната дъска са написани термини от психологията, които действат успокояващо и пред които се перчи някой умник — преподавател, опитвайки се да запълни със странните си теории оставащите петнайсет минути от часа. Става нещо страшно и ти отлично го знаеш, усещаш го. Нямам представа какво общо има с Пасков, с Гейдж или с Чърч, но зная, че се отнася за Луис. Какво е то? Нима...“

Мисълта, която ѝ хрумна, накара кръвта ѝ да се вледени. Отново откачи телефонната слушалка и взе монета от жлеба за връщане. Какво, ако Луис е намислил да се самоубие? Може би заради това побърза да се отърве от тях и почти насила ги качи на самолета за Чикаго. Да не би Ели да е имала... о, по дяволите психологията! Да не би да е имала някакво видение?

Този път даде на операторката номера на Джъд Крендъл. Телефонът иззвъня пет... шест... седем пъти. Рейчъл точно се канеше да затвори, когато дочу задъхания глас на стареца.

— 'ло?

— Джъд! Джъд, обаж...

— Един момент, госпожо — прекъсна я телефонистката. — Приемате ли разговор за ваша сметка от мисис Луис Крийд?

— А-ха — отвърна Джъд.

— Извинете, сър — да, или не?

— Тъй ми се струва — произнесе старецът.

Настъпи тишина — явно на операторката ѝ бе нужно време да преведе идиотския му израз, характерен за янките, на обикновен американски език. Сетне все още със съмнение произнесе:

— Благодаря. Говорете, госпожо.

— Джъд, виждал ли си днес Луис?

— Днес ли? Май че не съм. Сутринта ходих за провизии в Брюър, а целия следобед работих в градината зад къщата. Защо питаш?

— О, навярно се безпокоя напразно. Ели сънува някакъв кошмар в самолета, затова исках да чуя как се чувства Луис и да я успокоя.

— В самолета ли? — изведнъж в гласа на стареца прозвуча тревога. — Откъде се обаждаш, Рейчъл?

— От Чикаго. Двете с Ели току-що пристигнахме. Ще останем известно време при родителите ми.

— Луис не е ли с вас?

— Ще пристигне в края на седмицата — отвърна Рейчъл и с мъка овладя гласа си да не се разтрепери. Имаше нещо в тона на Джъд, което не ѝ се нравеше.

— Той ли предложи да заминете?

— Всъщност... да. Джъд, какво има? Нещо не е наред, нали? И ти знаеш какво.

— По-добре ми разкажи съня на Ели — след дълго мълчание промълви Джъд. — Рейчъл, побързай.

---

[1] *Сексизъм* — дискриминация поради пола на човека, особено за жените. — Б. пр. ↑

Когато затвори телефона, Джъд наметна палтото си (небето се бе покрило с облаци и беше задухал силен вятър) и излезе. Преди да пресече шосето, внимателно се огледа, за да се убеди, че не идва камион. Дяволските камиони бяха причинили нещастията. Проклети да бъдат!

Само дето вината не беше в камионите.

Усещаше странната притегателна сила на Гробището за животни и на тайнственото гробище зад преградата от мъртви дървета. Досега шепотът им напомняше приспивна песен, действаща успокояващо и същевременно завладяващо, а сега беше по-тих и зловещ — в него се долавяха мрачни и заплашителни нотки. „*Стой настрана, старче!*“

Но Джъд нямаше да стои настрана, защото бе отговорен за случилото се.

Забеляза, че комбито на Луие не е в гаража. Опита се да отвори задната врата на къщата и установи, че не е заключена.

— Луис? — извика той. Отлично знаеше, че никой няма да му отговори, но му се искаше да наруши зловещата тишина, която цареше в къщата.

Да-а, старостта започваше да му пречи: през повечето време усещаше, че крайниците му са странно натежали и като че му пречат, а след два часа работа в градината изпитваше страхотни болки в гърба и имаше чувството, че в бедрото му се е впил свредел.

Залови се методично да тършува из къщата, търсейки издайнически следи. „*Вижте най-стария крадец на света*“ — невесело си помисли той и продължи работата си. Не откри нищо, което сериозно да го разтревожи: кашони с играчки, непредадени на Армията на спасението, дрехи за момченце, скрити зад вратата, в някой шкаф или под леглото... или още по-страшно — креватче, отново поставено в стаята на Гейдж. Не откри нищо от онова, което търсеше, но все пак имаше неприятното усещане, че празната къща го дебне... сякаш очаква да бъде напълнена с...

„Може би трябва да прескоча до «Плезантвю» и да проверя дали става нещо нередно. Възможно е дори да наля на Луис Крийд и да го покана на вечеря.“

Но той знаеше, че опасността не се крие в гробището в Бангор, а го дебне в тази къща и в околностите ѝ.

Джъд излезе и се върна вкъщи. Извади от хладилника опаковка с шест бири и я занесе в хола. Настани се до прозореца, който гледаше към къщата на семейство Крийд, отвори кутия бира и запали цигара. Часовете минаваха бавно и както често се случваше през последните години, в ума му закръжиха откъслечни спомени от миналото. Ако по чудо прочетеше мислите на Рейчъл отпреди няколко часа, навярно щеше да ѝ каже, че теорията на преподавателя по психология безсъмнено е вярна, но че с напредването на възрастта, способността на разума да изключва маловажната информация намалява, както същевременно се влошава функцията на другите органи на тялото; човек започва да си припомня с поразяваща яснота събития и лица. Избледнелите образи отново приемат предишните си контури и цветове, отдавна забравените гласове вече не са глухи и далечни, а звучат с истинския си тембър. Но според него, това объркване на мозъчната дейност не бе причинено от препълване на информация. Навярно би казал на преподавателя по психология, че подобно явление е просто признак на старческо оглупяване.

Отново си припомни Ханарати, бика на Зак Макгъвърн, кръвясалите му очи и начина, по който се нахвърляше върху всичко, което се движи. Нападеше дори дърветата, когато листата им се полюшваха от полъха на вятъра. По времето, когато Зак най-сетне вдигна ръце, Ханарати бе обезобразил дървената ограда около пасището, където беше затворен. Рогата му бяха нацепени, а главата — окървавена. Когато Зак уби бика, целият трепереше от страх — точно както Джъд в момента.

Старецът пушеше и от време на време отпиваше от бирата си. Смрачи се, но той не запали лампата. Само огънчето от цигарата му проблясваше в тъмнината. Седеше, пиеше бира и не изпускаше от погледа си алеята, която водеше към дома на Луис. Веднага щом приятелят му се прибере (независимо къде е бил), Джъд ще пресече шосето и ще си поговори с него. На всяка цена трябва да се увери, че Луис не възнамерява да извърши някоя глупост.

През цялото време усещаше странното, морбидно привличане на проклетото гробище. То го обгръщаше като огромни, невидими пипала, протягащи се от хълма, осян с разпадащи се скали и с каменни надгробни пирамиди. Отново дочу заплашителния глас:

„Стой настрана старче! Стой настрана или дълбоко ще съжаляваш.“ Стори му се, че гласът го обгръща като тънка струйка мъгла, внезапно появили се от дълбините на разкопан гроб.

Опита се да го заглуши и отчасти успя. Седеше, пушеше, пиеше бира. И чакаше.

Докато Джъд Крендъл седеше в люлеещия се стол с кожена облегалка и се взираше през големия прозорец, и докато Рейчъл и Ели пътуваха по магистралата към дома на Голдманови (Рейчъл непрекъснато си гризеше ноктите, защото не можеше да се отърси от натрапчивия си страх, а Ели седеше бледа и неподвижна), Луис си поръча вечеря в ресторанта на „Хауърд Джонсън“.

Храната беше изобилна и безвкусна — точно от каквото се нуждаеше тялото му. Навън вече се бе стъмнило. Фаровете на преминаващите коли пробождаха мрака като пръсти. Луис упорито се тъпчеше. Пържола. Печени картофи. Гарнитура от фасул, чийто ярко зелен цвят положително не беше естествен. Парче ябълков сладкиш, върху който бе поставена топка топящ се сладолед. Луис се бе настанил на ъглова маса, откъдето можеше да наблюдава всички посетители в ресторанта. Питаше се дали ще види някой свой познат, всъщност до известна степен дори желаше това да се случи. Срещата ще доведе до неизбежните въпроси: „Къде е Рейчъл? Какво правиш тук? Какво става с тебе?“ — а въпросите положително ще създадат усложнения, но може би Луис искаше точно това. Някакво спасение, някакъв изход, начин да избегне извършването на онова, което беше намислил.

Действително, в момента, когато довършваше ябълковия си сладкиш и пиеше втората си чаша кафе, в ресторанта влезе семейство, което познаваше: Роб Гринел, лекар от Бангор и очарователната му съпруга, Барбара. Луис беше сигурен, че ще го забележат, седнал на единична маса в полупразния ресторант, но келнерката ги поведе към сепаретата в противоположната страна на залата и той ги загуби от поглед. От време на време съглеждаше само преждевременно побелялата коса на Роб Гринел.

Сервитьорката му донесе сметката. Той я разписа, като надраска номера на стаята си под подписа, сетне напусна ресторанта през страничната врата.

Навън вятърът бе прераснал в ураган, който изпълваше въздуха с равномерно бучене и караше електрическите жици да вибрират като обтегнати струни. Луис вдигна очи към небето. Не видя нито една звезда, но усети невидимото присъствие на лудо препускащите облаци. Постоя на тротоара, пъхнал ръце в джобовете си, обърна лицето си срещу вятъра. Сетне се обърна и влезе в хотела, качи се в стаята си и пушна телевизора. Беше прекалено рано, за да се залови за работа, а ураганият вятър, който изглеждаше способен на всякакви изненади, го изнервяше.

Остана пред телевизора четири часа и изгледа един след друг осем половинчасови комедийни филма. Отдавна не бе гледал толкова дълго телевизия. Хрумна му, че всички актриси, които играеха главните роли в отделните епизоди, приличат на жени, които той и съучениците му от гимназията наричаха „куродървици“.

В Чикаго, Дори Голдман извиваше:

— Да се върнеш в Лъдлоу? Скъпа, защо искаш да се върнеш в Лъдлоу? Та нали току-що пристигаш оттам?

В Лъдлоу, Джъд Крендъл седеше неподвижно до големия прозорец, пушеше, отпиваше от бирата си, мислено прелистваше страниците на своя албум със спомени от миналото и чакаше завръщането на Луис. Казваше си, че рано или късно приятелят му ще се прибере у дома, също като кучето Ласи от онзи стар филм. Имаше и други пътеки към Гробището за домашни любимци, но Луис не ги знаеше. Ако наистина възнамеряваше да отиде там, пътят му започваше от собствената му градина.

Луис не подозираше какво става в Лъдлоу и в Чикаго; събитията там напомняха снаряди, които се носеха не към него, а, според балистичните изчисления — към мястото, където би трябвало да бъде. Ето защо той продължи да седи и да се взира в телевизора. Не беше гледал нито един епизод от тези сериали, но бе чувал да говорят за тях. В основата на сценария им бяха залегнали всички възможни семейни ситуации: чернокожо семейство, бяло семейство, семейство богаташи, които осиновяват някакво хлапе, което е сто пъти по-умно от тях; самотна жена; омъжена жена; разведена жена. Сетне на екрана се появиха три момичета — детективи, които преследваха престъпниците по сутиени. Луис продължи да седи пред телевизора в хотелската стая,

като от време на време поглеждаше навън, където бурният вятър гонеше огромните облаци по небето.

Когато на екрана се появи лицето на говорителя, който четеше новините в единайсет часа, Луис изгаси телевизора и се залови с изпълнението на плана си, който по всяка вероятност се бе зародил в ума му още в мига, когато беше съзрял на шосето окървавената бейзболна шапка на Гейдж. Отново изпита странната студенина, но някъде под нея сякаш се криеха живи въгленчета. Не го беше грижа, че въгленчетата означаваха жажда, страст или може би похот — важното е, че пропъждаха част от студенината и му помагаша да върви към целта.

Качи се в комбито и запали мотора; в този момент му хрумна, че Джъд има право. Силата на онова дяволско място навярно беше във възходяща фаза; усещаше я навсякъде около себе си; тя го привличаше (или по-скоро го тласкаше) и Луис си каза: *„Мога ли да ѝ устоя? Дори да пожелае, ще съумея ли да ѝ се противопоставя?“*

Сетне подкара колата.

— Не може да бъде! — възкликна Дори Голдман. — Рейчъл... в момента си объркана, може би ако се напиш добре...

Рейчъл безмълвно поклати глава. Едва ли можеше да го обясни на майка си, но усещаше, че непременно трябва да се върне в Лъдлоу. Чувството внезапно бе нахлуло в нея като постепенно засилващ се вятър: отначало се долавя едва забележим полъх сред дърветата, после въздухът започва да се движи по-бързо, вихрушката обгръща всичко наоколо, ураганният вятър надава странни писъци под стрехите, сетне разтърсва цялата къща и тогава разбираш, че навън бушува истински тайфун и че ако вятърът се засили, ще унищожи всичко живо по пътя си.

В Чикаго беше шест часът. В Бангор, Луис тъкмо си поръчваше изобилната и безвкусна вечеря. Рейчъл и Ели почти не докоснаха храната си. Всеки път, когато вдигнеш очи, младата жена забелязваше, че мрачният поглед на Ели е прикован в нея, сякаш я питаше: „Какво ще направиш, за да помогнеш на татко? Кога ще му се притечеш на помощ?“

Рейчъл седеше на тръни и с нетърпение чакаше да звънне телефона — надяваше се, че всеки момент Джъд ще се обади и ще ѝ съобщи, че Луис се е прибрал. Телефонът наистина иззвъня — младата жена подскочи, а Ели за малко не преобърна чашата си с мляко, — но се оказа, че се обажда някаква дама от клуба по бридж на Дори, за да провери дали Голдманови са пристигнали благополучно.

Седяха и пиеха кафе, когато Рейчъл внезапно захвърли салфетката си на масата и възкликна:

— Татко... мамо... много съжалявам, но непременно трябва да се върна в Лъдлоу. Още тази вечер, ако успея да намеря билет за самолета.

Родителите ѝ втрещено я изгледаха, но Ели затвори очи с изражение на облекчение, подходящо на възрастен човек — навярно щеше да изглежда комично, ако лицето на момиченцето не беше въсъчнобледо и обтегнато от напрежение.

Голдманови не разбираха какво става, но Рейчъл не можеше да им обясни внезапното си решение, както не можеше да обясни как лекия полъх на вятъра, който едва разклаща короните на дърветата, внезапно се превръща в ураган, способен да помете небостъргачи. Вече не вярваше, че дъщеря ѝ несъзнателно е запазила името на Виктор Пасков, когато съобщили за смъртта му по радиото.

— Виж какво, скъпа... — поде баща ѝ. Говореше бавно и спокойно, както обикновено говорят на хората, изпаднали в истерия. — Струва ми се, че страховете ти са реакция от смъртта на Гейдж. Отлично разбирам, че двете с Ели сте претърпели силен стрес. Но знай, че рискуваш да рухнеш, ако...

Рейчъл безмълвно се изправи и отиде до телефона в коридора. Отвори указателя, откри номера на „Делта“ в графата „Аеролинии“ и го набра. Дори която я беше последвала, непрестанно бърбеше; казваше, че е по-добре Рейчъл да размисли, че заедно трябва да обсъдят какво да правят по-нататък, може би да съставят план... Ели също се приближи и застана зад баба си. Лицето ѝ все още беше мрачно, но в очите ѝ проблясваше надежда, която убеди Рейчъл, че постъпва правилно.

— Аеролинии „Делта“ — изчурулика приятен женски глас от другата страна на линията. — Казвам се Ким. Мога ли да ви помогна?

— Надявам се — каза Рейчъл. — Абсолютно необходимо е да замина за Бангор още тази вечер. Знаете ли... доста е спешно. Може ли да уредите нещо?

— Страхувам се, че се обаждате прекалено късно — колебливо отвърна служителката.

— Моля ви да направите всичко възможно — настоя Рейчъл и гласът ѝ пресекна. — Ако върнат билет, ще го взема.

— Добре, госпожо. Моля не затваряйте — по линията настъпи тишина.

Рейчъл притвори клепачи и след миг усети как нечия студена ръка я докосна по рамото. Отвори очи и забеляза, че Ели стои до нея. Дори и Търуин си шушукаха и от време на време поглеждаха към тях. „Зяпат ни като че сме откачени“ — уморено си помисли Рейчъл и се опита да се усмихне окуражаващо на Ели.

— Не им позволявай да те разубедят — промълви Ели. — Моля те, мамо.

— Не бой се, голяма сестричке — отвърна Рейчъл и потръпна. Откакто се бе родил Гейдж, двамата с Луис наричаха Ели „голяма сестричка“. Но сега не беше ничия сестричка, нали?

— Благодаря ти, мамо — прошепна Ели.

— Според теб е наложително да замина, така ли? Малката кимна

— И аз съм убедена в същото, скъпа. Но ще ми помогнеш, ако ми разкажеш нещо повече. Нима си разтревожена само от кошмарния си сън?

— Не — отговори Ели. — Сега... сега се страхувам от всичко. Страхът като че се движи вътре в мен. Усещаш ли го, мамо? Все едно, че е...

— Вятър?

Ели въздъхна и потръпна.

— Не можеш ли да ми обясниш по-точно? — продължи Рейчъл.

— Не си ли спомняш повече подробности от съня?

Момиченцето напрегнато се замисли, сетне колебливо поклати глава.

— Спомням си, че сънувах татко, Чърч и Гейдж. Но нямам представа защо бяха заедно.

Рейчъл се наведе й силно я прегърна.

— Всичко ще бъде наред, ще видиш — каза тя, но не й олекна на сърцето.

— Ало, госпожо, чувате ли ме? — прозвуча гласът на служителката от резервациите.

— Да — отвърна Рейчъл и стисна още по-здраво слушалката и рамото на дъщеря си.

— Струва ми се, че измислих начин да отлетите тази вечер за Бангор. Но ще пристигнете много късно.

— Няма значение — прекъсна я Рейчъл.

— Имате ли писалка — прехвърлянето по аерогарите е доста сложно.

— Да — отговори Рейчъл и извади някакъв стар молив от чекмеджето на масичката, върху която стоеше телефонът. Внимателно изслуша обясненията на Ким и си записа необходимото на гърба на стар плик. Когато служителката изреди всички подробности, Рейчъл леко се усмихна и оформи буквата „О“ с палеца и с показалеца си, за да покаже на Ели, че всичко се урежда. Но самата тя още не беше

сигурна, че ще успее. Разполагаше с минимално време за прекачване в различните самолети, особено в Бостън.

— Запазете ми място за всичките полети — каза тя на служителката. — Много благодаря, Ким.

Момичето си записа името ѝ и номера на кредитната ѝ карта. Когато затвори телефона, Рейчъл се чувстваше напълно изтощена, но доволна. Обърна се към баща си и попита:

— Татко, ще ме заведеш ли до летището?

— Навярно трябва да кажа не — отвърна Голдман. — Смятам, че трябва да предприема нещо, за да сложа край на тази лудост.

— Да не си посмял. — пронизително изкрещя Ели. — Мама не е луда, чуваш ли!

Смаян от яростния ѝ изблик, Голдман примигна и отстъпи назад. Настъпи тишина, която бе нарушена от тихия глас на Дори.

— Закарай я, Ъруин. Аз също започвам да се безпокоя. Ще се почувствам по-добре, когато се убедя, че нищо лошо не се е случило с Луис.

Голдман втренчено изгледа жена си, сетне се обърна към Рейчъл.

— Добре, ще те закарам до аерогарата, щом искаш. И... Рейчъл, искаш ли да те придружа?

Младата жена поклати глава.

— Благодаря ти, татко, но е невъзможно. Успях да взема последните билети за всеки самолет. Сякаш Бог ги бе запазил специално за мен.

Ъруин Голдман въздъхна. Рейчъл изведнъж забеляза, че баща ѝ изглежда много стар; хрумна ѝ, че прилича на Джъд Крендъл.

— Имаш време да си приготвиш пътническата чанта — каза той. — Ако карам така бързо, както по времето, когато с майка ти бяхме младоженци, ще стигнем до летището за четирийсет минути. Дай ѝ сака си, Дори.

— Мамо — промълви Ели.

Рейчъл я погледна и забеляза, че лицето ѝ лъщи.

— Какво, скъпа?

— Пази се, мамо — прошепна Ели. — Моля те, пази се.

Дърветата представляваха движещи се форми на фона на облачното небе, осветено от отблясъците на светлините на близкото летище. Луис паркира комбито на „Мейсън Стрийт“, която граничеше с южната част на гробището „Плезантвю“. Тук въздушното течение бе толкова силно, че за малко щеше да изтръгне вратата на колата от ръката му и той трябваше да положи големи усилия, за да затвори. Вятърът изду якето му, когато отвори багажника на колата и извади увитите в брезент инструменти.

Луис застана на тротоара, в сянката между двете улични лампи, притиснал до гърдите си вързопа от инструменти. Огледа се внимателно в двете посоки на улицата, после я пресече и се отправи към оградата от ковано желязо, която се издигаше около гробището. Не искаше да го види никой, дори случаен минувач, който след миг ще го забрави.

Недалеч от него, клоните на стар бряст се огъваха от вятъра и стенеха зловещо. Внезапно му хрумна, че дърветата приличат на олюляващи се гости на някакво импровизирано тържество. Господи, колко го беше страх! Каква ти „черна работа“! Беше си чиста лудост.

Улицата беше пуста, не се виждаше нито една кола. От двете ѝ страни бяха строени като войници стълбовете на уличните лампи. Светлините им образуваха правилни окръжности върху тротоара, където денем, по време на междучасията, навярно играят децата от съседното основно училище: момчетата карат велосипеди, а момичетата скачат на въже или играят на дама, без да обръщат никакво внимание на гробището, освен по време на Халоуин, когато то придобива някакво зловещо очарование. Може би се осмеляват да прекосят улицата и да закачат хартиен скелет върху заострените върхове на оградата от ковано желязо, като се смеят и си разказват традиционните вицове: *„Това е най-популярното място в града. Хората умират да дойдат тук. Защо не бива да се смееш в гробището? Защото всичките му обитатели са в гробовно настроение.“*

— Гейдж — промърмори Луис.

Да, Гейдж беше там, зад оградата, незаслужено затворен в тъмния гроб. *„Ще те освободя, Гейдж — помисли си той. — Ще те освободя, момчето ми, или поне ще се опитам, дори да ми струва живота“.*

Понесъл тежкия вързоп, Луис пресече улицата, застана на отсрещния тротоар, отново се огледа в двете посоки и хвърли увитите в брезент инструменти през оградата. Те тупнаха на земята и леко иззвънтяха. Луис изтупа ръцете си от праха и се отдалечи. Мястото се бе запечатало в паметта му, но в случай, че го забрави, просто трябва да върви от вътрешната страна на оградата, докато види колата си.

Но дали вратата на гробището ще бъде отворена в този късен час?

Спусна се надолу по „Мейсън Стрийт“ по посока на кръстовището. Вятърът издуваше дрехите му и го пронизваше до кости. Сенки танцуваха и се преплитаха върху платното на улицата.

Когато стигна до ъгъла, зави по „Плезънт Стрийт“ и продължи да се движи успоредно с оградата. Внезапно улицата се освети от фаровете на някаква кола и Луис побърза да се скрие зад висок бряст. Не беше полицейски автомобил, а някаква камионетка, която се движеше по посока на „Хамонд Стрийт“, която водеше към магистралата. Когато камионетката отмина, Луис напусна прикритието си и продължи да върви.

„Естествено, вратата ще е отключена. Трябва да е отключена.“

Най-сетне стигна до главния вход. Порталът представляваше арка от ковано желязо, изглеждаше елегантна и ефирна под движещите се сенки, хвърляни от уличните лампи. Луис протегна ръка и се опита да отвори вратата.

Беше заключена.

„Ама че си идиот — разбира се, че ще е заключена — нима наистина си въобразяваш, че ще оставят отворено гробище, което се намира в административните граници на американско градче? Мина времето, когато всички си вярваха и никой нищо не заключваше. Какво ще правиш сега, а?“

Ще се наложи да се прекачи през оградата, с надеждата, че живеещите от отсрещната страна на улицата няма да откъснат очи от

телевизионния екран и да го видят как се катери по желязната ограда като най-стария и най-несръчен гамен на света.

„Ало, полиция? Току-що забелязах как най-стария и най-несръчен гамен на света се покачва през оградата на «Плезантвю». Стори ми се, че умира да влезе там. Да, цялата работа изглежда дяволски сериозна. Мислите, че се шегувам? О, не, говоря ви сериозно. Може би трябва да поразровите тази работа.“

Луис тръгна нагоре по „Плезънт Стрийт“ и сви наляво на следващата пресечка. Високата желязна ограда неуморно го следваше. Вятърът стана по-студен и изсуши потта, избила по челото му и по слепоочията му. Сянката му изтъня и се смали на светлината на уличните лампи. От време на време хвърляше поглед към оградата, най-после спря и критично я огледа.

„Да не си намислил да я изкачиш? Не ме карай да се смая.“

Луис Крийд беше сравнително висок мъж, около метър осемдесет и пет, но височината на оградата бе най-малко три метра, като всяка една от железните ѝ пръчки завършваше с изящен, остър като стрела връх. Но едва ли щеше да имаш време да се полюбуваш на изяществото им, ако, докато се прехвърляш над оградата, се подхлъзнеш и се стовариш с всичките си деветдесет килограма върху тях. Заострените им върхове ще се забият между краката ти и ще прободат тестикулите ти. Ще увиснеш на оградата като прасе, набучено на шиш и ще крещиш, докато някой не извика полицията и те закарат в болницата.

Луис беше облян в пот, ризата прилепваше към гърба му. Наоколо цареше тишина, само от „Хамонд Стрийт“ долиташе далечното боботене на преминаващите коли.

Не може да няма начин да се влезе в гробището.

Не може да няма.

„Хайде, Луис, погледни истината в очите. Може да си откачил, но не чак толкова. Вероятно ще успееш да се изкатериш по оградата, но трябва да си опитен гимнастик, за да се прехвърлиш над заострените ѝ върхове, без да се набучиш на тях. Да предположим, че съумееш да я прескочиш — как ще изнесеш тялото на Гейдж?“

Той продължи да върви. Смътно усещаше, че обикаля в кръг около гробището, без да му хрумне конструктивна идея.

„Добре, ето какво ще направя. Тази вечер ще се прибера в Лъдлоу и ще се върна тук утре късно следобед. Ще вляза през главния вход и ще се скрия някъде до полунощ или до по-късно. С други думи, ще отложа всичко за утре и ще се съобразя с онова, което не съм предвидил.

Прекрасна идея, о, велики свами^[1] Луис..., но междувременно какво да правя с инструментите, които хвърли през оградата? Кирка, лопата, фенерче... накратко, пълна екипировка на човек, който се кани да разкопае някой гроб.

Пакетът падна в храсталаците. За Бога, кой ще го намери?“

Последното звучеше разумно. Но нямаше нищо разумно в задачата, с която се бе нагърбил и сърцето му тихо, но настойчиво му подсказваше, че не ще може да се върне на следващия ден. Ако тази вечер не проникне в гробището, никога няма да го направи, защото никога вече няма да изпита подобна шантова екзалтация. Сега е моментът и ако го пропусне, той не ще се върне.

Докато вървеше по улицата забеляза, че тук сградите са по-малко. От време на време някой осветен прозорец проблясваше от другата страна на платното и Луис забеляза приблягващи силуети по екрана на черно-бял телевизор. Надникна през оградата и видя, че тук гробовете са по-стари, формите им — по-заоблени, рамките им бяха наклонени в една или в друга посока от студовете и от пролетното топене на снеговете. Той наближи друга пресечка. Ако завие вдясно, ще излезе на улица, успоредна на „Мейсън Стрийт“, където беше паркирана колата му. Какво ще прави, когато се озове там, откъдето се бе отправил? Ще получи наградата от двеста долара и ще направи още една обиколка или ще признае поражението си.

Фаровете на някаква кола осветиха улицата и го заслепиха. Луис бързо се скри зад най-близкото дърво и я зачака да отmine. Но колата се движеше много бавно, след миг човекът, който седеше до шофьора, освети с фенерче желязната ограда. Сърцето на Луис щеше да изскочи от страх — покрай него минаваше полицейска кола и хората в нея оглеждаха гробището.

Притисна се плътно до стъблото на дървото и набраздената му кора издраска бузата му. Отчаяно се молеше стволът да е достатъчно дебел, за да го скрие. Светлината на фенерчето се насочи към него. Луис наведе глава, опитвайки се да скрие лицето си, което

издайнически се белееше в тъмнината. Лъчът на фенерчето освети дървото, изчезна за миг, сетне проблесна вдясно от Луис. Той направи крачка встрани, за да се скрие от погледите на полицаите в колата и за миг пред очите му се мярнаха големите въртящи се лампи на покрива ѝ. Застина в очакване да светнат стоповете на автомобила, вратите му да се отворят и прожекторът на покрива да се завърти и да насочи към него лъча си като огромен бял пръст. *„Хей, ти! Хей, ти зад дървото! Сложи ръцете си на тила и излез на светло. Моментално, чуваш ли!“*

Но патрулната кола не спря. Когато стигна до ъгъла, даде мигач по всички правила и зави вляво. Луис с облекчение се подпря на дървото, дишаше на пресекулки, усещаше горчивина в пресъхналата си уста. Няма значение, че полицаите сигурно ще минат покрай неговото комби. Паркирането беше разрешено на „Мейсън Стрийт“ от осемнайсет часа вечерта, до седем сутринта. Колата му не беше единствената на улицата. Около нея бяха спрели много други автомобили, чийто собственици навярно живееха в сградите от другата страна на улицата.

Луис несъзнателно вдигна поглед към короната на дървото, зад което се бе скрил. Брястът се разклоняваше точно над главата му. Навярно би могъл...

Без да се замисли нито секунда повече, Луис сграбчи клона с две ръце и се повдигна. Обутите му в маратонки крака потърсиха опора в стъблото и по тротоара се посипаха парченца от олющената кора. Повдигна се на коляно и след миг се озова, здраво стъпил с единия си крак, върху чатала на бряста. Помисли си, че ако на полицаите им хрумне да се върнат обратно, ще открият много странна птица, кацнала на това дърво. Нямаше никакво време за губене.

Успя да се прехвърли на по-висок клон, надвиснал точно над оградата. Чувстваше се точно като дванайсетгодишен хлапак, какъвто навярно е бил някога. Дървото не беше в покой: полюшваше се леко и някак си успокояващо от поривите на вятъра. Листата му шумоляха и сякаш шепнеха. Луис се огледа и набързо прецени шансовете си. Сетне, без да размишлява повече, страхувайки се да не се разколебае, се отпусна в празното пространство, като здраво стискаше с ръце клона. Клонът беше малко по-дебел от ръката на някой здравеняк. Краката му провиснаха на около два метра от тротоара, а Луис започна да се придвижва към оградата, като местеше ръцете си върху клона.

Последният силно се изви, но не се прекърши. Луис разсеяно забеляза, че сянката му го следва по циментовия тротоар под него. Беше тъмна, с неопределени очертания, напомнящи силуета на човекоподобна маймуна. Леденият вятър прониза тялото му и той се разтрепери. въпреки че лицето и шията му бяха облени в пот. Клонът се привеждаше и пружинираше под тежестта му. С всяко негово движение се огъваше все повече и повече. Ръцете и китките му започваха да отмаляват и Луис се боеше, че овлажнените му от пот длани ще отслабят хватката си.

Най-сетне се добра до оградата. Обутите му в маратонки крака висяха на трийсетина сантиметра от върховете ѝ. Погледнати отгоре, те съвсем не изглеждаха декоративни, а много остри. Внезапно осъзна, че не само тестисите му са в опасност. Ако падне с цялата си тежест върху заострените като стрели шипове, те ще го прободат чак до белите дробове и при повторната си обиколка ченгетата ще открият върху оградата на „Плезантвю“ подранила и изключително зловеща украса за Халоуин.

Дишането му беше ускорено, почти се задъхваше. Опита се да докосне с краката си върха на оградата — чувстваше, че трябва да си откъдне. За миг увисна на клона, краката му се размахваха във въздуха и търсеха, но не намираха опора.

Изведнъж го обля светлина, която ставаше все по-интензивна.

„Господи, кола! Идва насам!“

Опита се да се придвижи по клона, но ръцете му се подхлъзнаха. Усети, че пръстите му отпускат хватката си.

Все още търсейки опора, той обърна глава вляво и огледа улицата изпод протегнатата си ръка. Действително беше кола, но тя се стрелна покрай светофара, без да намали скорост. Какъв късмет. Ако беше...

Ръцете му отново се подхлъзнаха. По косата му се посипаха парченца дървесна кора.

Най-сетне постави крак върху един от заострените върхове, но другият му крачол се закачи за съседния шип. Господи! Още миг и последните му сили ще го изоставят! В отчаянието си, Луис рязко дръпна крака си назад. Клонът се приведе. Ръцете му отново започнаха да се изплъзват. Дочу се прашене на разкъсан плат и ето, че най-сетне стъпи с два крака върху железните шипове. Те се впиха в подметките

на гуменките му и Луис усети непоносима болка, но не се помръдна още няколко секунди. Облекчението, което усещаше в ръцете си и в раменете си, бе по-голямо от болката в краката.

„Навярно представлявам чудесна картинка“ — разсеяно, но с горчивина си помисли той. Хванал се за клона с дясната си ръка, той изтри потната си лява ръка в якето си, сетне повтори същата операция и с дясната.

Остана още миг върху оградата, сетне отново се хвана с две ръце за клона, който сега бе по-тънък и пръстите на Луис го обхващаха почти изцяло. Хвърли се напред по подобие на Тарзан и краката му се отделиха от шиповете на оградата. Клонът заплашително се преви и Луис дочу зловещо прашене. Той слепешката размаха крака във въздуха и се пусна.

Приземи се лошо. Коляното му се удари в някакъв надгробен паметник и болката прободеше горната част на хълбока му. Стиснал коляното си, Луис се затъркаля из тревата, устните му бяха разтегнати в страховита гримаса. Надяваше се, че не си е пукнал капачето. Най-сетне болката попремина и той откри, че може да свива крака си. Навярно няма да му създаде проблеми, ако продължи да върви и не му позволи да изстине. Или поне така се надяваше.

Изправи се и тръгна успоредно на оградата по посока на мястото, където бе хвърлил инструментите си. Отначало изпитваше ужасна болка в коляното и куцаше, но постепенно тя се притъпи. В аптекката на колата имаше аспирин. Трябваше да я вземе със себе си, но сега беше прекалено късно. Държеше под око улицата и се отдръпваше по-навътре, щом забележеше приближаваща се кола.

Когато стигна до „Мейсън Стрийт“, където движението бе поинтензивно, той закрачи на почтено разстояние от оградата, докато съгледа колата си, паркирана от другата страна на улицата. Точно когато се канеше да изтича до храсталците и да измъкне вързопата си, дочу тих женски смях. Скри се зад голям надгробен паметник (не можеше да клекне, защото коляното го болеше) и забеляза някаква двойка, която се задаваше от далечния край на „Мейсън Стрийт“. Мъжът и жената вървяха прегърнати през кръста и преминаваха от едно осветено пространство към друго. Нещо в движенията им и в равномерното редуване на светлина и сянка напомни на Луис за старо предаване по телевизията, което беше гледал преди години. След миг

се досети за заглавието му: казваше се „Шоуто на Джими Дюранте“. Как ли ще реагират двамата влюбени, ако внезапно се изправи, като олюляващ се силует, изникнал сред мълчаливия град на мъртвите, и произнесе с гробовен глас прочутата фраза, с която Джими Дюранте неизменно завършваше предаванията си: „Лека нощ, мисис Калабаш където и да сте!“

Мъжът и жената спряха под уличната лампа, на няколко метра пред комбито и се прегърнаха. Втренчил се в тях, Луис изпита смайване и същевременно омраза към себе си. Свиваше се зад надгробния камък и се взираше във влюбените като призрачно и отвратително същество от долнопробен комикс. *„Нима границата е толкова незабележима? — каза си той (и мисълта му се стори някак си странно позната). — Толкова незабележима, че можеш да я прекрачиш, без да ти мигне окото? Покатерваш се на дървото, спускаш се по клона, скачаш в гробището, дебнеш влюбените... копаеш дупки? Нима е толкова просто? Нима полудявам? Учих осем години, за да стана лекар, но само за една нощ се превърнах в осквернител на гробове или — както биха казали хората — в таласъм.“*

Притисна юмруците си към устата си, за да заглуши вика, който се зараждаше в гърлото му и отчаяно се опита да си възвърне чувството на безразличие и студенина, която бе изпитал малко по-рано. Най-сетне успя и с облекчение се вкопчи в тях.

Когато двойката най-сетне отмина, Луис я изпрати с нетърпелив поглед. Влюбените се изкачиха по стъпалата, водещи към една от сградите. Мъжът отключи и двамата влязоха вътре. Улицата отново притихна. Чуваше се само монотонното бучене на вятъра, който люлееше клоните на дърветата и навяваше мократа от пот коса на Луис в очите му.

Той изтича до сградата, приведе се и затършува из храсталаците. Пръстите му най-сетне напипаха брезента, с който бяха увити инструментите. Когато го вдигна, дочу приглушено звънтене на метал. Притисна го към гърдите си, отпрати се към покритата с чакъл алея, която водеше към главния вход и спря за миг, за да се ориентира. Не беше трудно — трябваше да върви направо и да свие вляво на разклона.

Отново тръгна напред, като се стараяше да се придържа към ръба на алеята, готов да се скрие под сенките на старите кленове, ако срещнеше някой пазач, който прави обичайната си обиколка. Всъщност гробището в малкото градче едва ли имаше нощен пазач, но не биваше да рискува.

Сви вляво и се отправи към парцела, където беше гробът на Гейдж. Внезапно осъзна, че вече не помни лицето на сина си и потръпна от ужас. Замръзна на мястото си, втренчи се в строените в редица гробове, в мрачните фасади на мавзолеите и напразно се опита да си ги припомни. В паметта му изникнаха отделни черти на лицето на Гейдж — меката му и пухкава руса коса, леко дръпнатите му очи, дребните му бели зъби, малкия звездообразен белег на брадичката му, останал за спомен от падането по стълбата на къщата им в Чикаго, — но не успя да ги свърже в цялостен образ. Отново видя как Гейдж тича към шосето за фаталната му среща с камиона на „Оринко“, но кой знае защо не може да види лицето му. Опита се да си припомни как изглеждаше Гейдж, когато го постави в креватчето му вечерта, след като бяха пускали хвърчилото, но паметта му сякаш беше обгърната с черна завеса.

„Къде си, Гейдж?“

„Слушай, Луис, помислил ли си, че може би не правиш добра услуга на сина си? Може би е щастлив там, където се намира? Може би разказите за отвъдния свят не са идиотски бръщолевения, за каквито винаги си ги смятал. Може би той е при ангелите, или пък просто спи. И ако спи, знаеш ли какво искаш да събудиш?“

„О, Гейдж, къде си? Искам да се върнеш при нас!“

Изведнъж Луис се запита дали действително контролира действията си. Защо не може да си спомни лицето на Гейдж и защо упорито отказва да се вслуша в предупрежденията — тези на Джъд и на Пасков, който се беше явил в съня му — или странното безпокойство, което усещаше в сърцето си?

Припомни си паметниците в Гробището за домашни любимци, подредени в грубо очертани окръжности, образуващи спирала, отправена към Голямата Загадка, и отново усети познатата студенина. Всъщност защо стърчи наред алеята и се опитва да си припомни лицето на Гейдж?

Скоро ще го види.

Надгробният паметник вече беше поставен. На него бе написано само: ГЕЙДЖ УИЛЯМ КРИЙД, с двете дати отдолу. Днес някой бе идвал да се поклони на гроба и бе оставил свежи цветя. Кой ли би могъл да бъде? Може би Миси Дендридж?

Луис усети бавните и тежки удари на сърцето си.

Сърцето му биеше силно, но бавно. Ето че бе дошъл решаващият момент. Ако наистина възнамерява да осъществи плана си, най-добре да започне веднага. Предстоеше му много работа, а до зазоряване оставаха само няколко часа.

Луис за последен път надникна в сърцето си и откри, че решителността му не е намаляла. Кимна едва забележимо и извади от джоба си сгъваемото ножче. Разряза прозрачните лепенки, с които беше омотал вързопа. Разгъна брезента в долната част на гроба на Гейдж като спален чувал, и грижливо подреди върху него съдържанието на пакета, все едно, че подреждаше хирургически инструменти, с помощта, на които щеше да зашие рана или да извърши лека операция.

Беше замаскирал мощното фенерче с парче кече, както му бе препоръчал продавачът от магазина за инструменти. Кечето беше прикрепено с прозрачна лепенка. Бе направил дупчица в средата му с помощта на монета от един цент и на скалпела си. Постави до фенерчето кирката с къса дръжка, която може би нямаше да му потрябва — беше я взел за всеки случай. Не се налагаше да отваря херметически запечатан капак и предполагаше, че в прясно изкопания гроб няма камъни. След това извади бела, лопатата, въжето и грубите ръкавици. Нахлузи ръкавиците, грабна лопатата и се залови за работа.

Земята беше мека и лесна за копаене. Гробът бе ясно очертан, а пръстта, която изкопаваше, изхвърляше отстрани. Машинално сравни лекотата, с която сега разравяше гроба на Гейдж и трудното копаене в каменистата, неподатлива почва в индианското гробище, където, ако всичко върви според предвижданията му, ще погребете тялото на сина си преди зазоряване. Там горе положително ще му се наложи да използва кирката.

След това се опита да изпразни ума си от всякакви мисли — те само му пречеха.

Хвърляше изкопаната пръст близо до гроба; движенията му постепенно нарушиха ритъма си, когато дупката стана по-дълбока.

Стъпи в гроба и усети противната миризма на влажна пръст, която му беше до болка позната от времето, когато чиракуваше при чичо Карл.

„Дигър“^[2] — помисли си той и спря за миг, за да избърше потта от челото си. Според чичо Карл, „Дигър“ беше прякорът на всички гробари в Америка, дори приятелите им ги наричаха така.

Отново се залови за работа и спря само още веднъж, за да погледне часовника си. Беше дванайсет и двайсет. Времето като че ли се изплъзваше между пръстите му като мокра връв.

Четирийсет минути по-късно, лопатата удари в нещо твърдо. Луис прехапа горната си устна, докато от нея потече кръв. Взе фенерчето и го насочи към дупката. Видя пръст, диагонално прорязана от някаква сребристосива линия — беше горната част на бетонния капак. Доколкото можа, го разчисти от пръстта, но трябваше да внимава и да не вдига много шум, а на света няма нищо по-шумно от лопатата, която стърже по бетон в нощната тишина.

Справи се и с тази задача, излезе от разкопания гроб и взе въжето, сетне го прокара през железните халки, прикрепени към едната част на бетонния капак. Отново излезе от гроба, разпростря брезента, легна върху него и сграбчи краищата на въжето.

„Внимавай какво правиш, Луис. Това е последният ти шанс.“

„Точно така! Това е последният ми шанс и да пукна, ако не се възползвам от него!“

Уви въжето около китките си и дръпна силно. Правоъгълното парче бетон излезе леко и със скърцане се завъртя около оста си. След като го изправи перпендикулярно на зейналия гроб, Луис измъкна въжето от халките и го захвърли на земята. Нямаше да му е необходимо за повдигане на другата част от капака. Достатъчно е да стъпи върху бетонната рамка и да го повдигне.

Предпазливо се спусна в гроба — страхуваше се да не преобърне бетонния блок, който току-що беше извадил. Имаше опасност при падането си да смаже пръстите на краката му или още по-лошо — да се счупи, защото беше доста тънък. Камъчета се изтъркаляха в дупката и Луис чу как няколко от тях глухо изкънтяха върху ковчега на Гейдж.

Наведе се, сграбчи другата половина от бетонния капак и го вдигна. В този момент усети нещо студено и влажно между пръстите си. Когато изправи и втората половина вертикално на гроба (сега двете части напомняха подпори за книги), Луис погледна ръката си и

забеляза, че между пръстите му се гърчи тлъст червей. Със сподавен вик на отвращение, той избърса ръката си о стената на гроба на сина си.

Насочи фенерчето надолу и видя ковчега, който по време на погребалната церемония беше поставен върху метални релси и заобиколен от изкуствената настилка с противно зелен цвят. Пред очите му беше сейфът, в който трябваше да погребее всички надежди, които беше възлагал на сина си. В гърдите му се разгоря страхотен гняв, напълно противоположен на студенината, която усещаше допреди малко. Що за идиотска мисъл! Никога няма да се примири!

Слепешката потърси лопатата и я сграбчи. Замахна и заудря с нея по ключалката на ковчега — един, два, три, четири пъти. Устните му бяха разтеглени в ужасяваща гримаса.

„Ще те измъкна оттам, Гейдж! Ще видиш!“

Ключалката се счупи още при първия удар с лопатата, но Луис продължаваше да удря по ковчега като че искаше не само да го отвори, а и да му причини болка. В един миг се осъзна (по-бързо, отколкото в други случаи) и ръцете му замряха във въздуха в момента, когато вдигаше лопатата, за да нанесе поредния удар.

Забеляза, че острието на лопатата е извито и назъбено. Захвърли я встрани и изпъзля от гроба — краката му трепереха и бяха омекнали като памук. Усети, че му се повдига — гневът му бе изчезнал също тъй внезапно, както се беше появил. Вместо него в душата му отново се възцари студенина. Никога през живота си не се бе чувствал толкова самотен, толкова откъснат от всичко. Стори му се, че се носи из Космоса като астронавт, чието предпазно въже, прикрепящо го към кораба се е скъсало; и сега той се носи безцелно сред космическия мрак и знае, че ще умре, щом свърши кислородът в скафандъра му. *„Дали и Бил Батерман се е чувствал така?“* — помисли си той.

Отново се просна на земята, този път по гръб, и остана така, докато се убеди, че отново контролира нервите си и може да продължи работата си. Когато чувството му на замайване премина и краката му престанаха да треперят, седна и отново се спусна в гроба. Освети с фенерчето ключалката и видя, че не само е счупена, а напълно унищожена. Въпреки че в яростта си бе замахвал слепешката, ударите му бяха попаднали точно в целта, сякаш водени от чужда ръка. Дървото около ключалката беше станало на трески.

Луис пъхна фенерчето под мишницата си. Подви колене и за миг остана приклепнал, с протегнати напред ръце, като цирков акробат, който трябва да поеме партньора си, извършващ салтомортале.

Напипа жлеба в капака. Спря се за миг, пъхна пръстите си в него, после, след кратка пауза, която не би могла да се окачестви като колебание, отвори ковчега на сина си.

---

[1] *Свами* — титла на обръщение към брамин. — Б. пр. ↑

[2] *Digger* — копач — Б. пр. ↑

Рейчъл Крийд почти успя да стигне от Бостън до Портланд. Почти.

Първият ѝ полет бе точно навреме, самолетът напусна Чикаго в определения час (само по себе си истинско чудо), приземи се, без да чака нито секунда за свободна писта на летището „Ла Гуардия“ (второ чудо) и излетя за Ню Йорк само с пет минути закъснение. Приземи с в Бостън в двацет и три и дванайсет, с петнайсет минути закъснение. Оставаха ѝ тринайсет минути, за да се прехвърли на другия самолет.

Навярно щеше да успее, но автобусът, който се движеше между терминалите на летището „Лоуган“ закъсня. Докато стоеше на спирката, Рейчъл усети, че я обзема паника; пристъпваше от крак на крак, сякаш ѝ се ходеше до тоалетната и непрекъснато местеше от рамо на рамо сака, който ѝ бе дала майка ѝ.

В единайсет и двацет и пет все още нямаше и следа от автобуса — тогава Рейчъл се спусна да бяга. Обувките ѝ бяха със сравнително ниски токове, но се оказаха изключително неподходящи за спринтиране. В един миг усети, че си е навехнала глезена, спря за секунда, изу си обувките и хукна по чорапи. Тичешком премина покрай терминалите на „Алегани“ и „Истърн Еърлайнс“, дишаше трудно и изпитваше страхотна болка в хълбока. Все повече се задъхваше, вече ѝ пареше в гърлото, болката в хълбока ѝ ставаше непоносима, но тя продължаваше да тича. Мина покрай международния терминал и най-сетне забеляза триъгълната емблема на „Делта“. Втурна се през вратата, за малко не изпусна едната си обувка, но успя да я хване във въздуха. Беше единайсет и трийсет и седем.

Един от дежурните служители вдигна очи към нея.

— Полет 104 — задъхано произнесе Рейчъл. — За Портланд. Замина ли вече?

Служителят хвърли поглед към контролния монитор.

— По принцип е още тук — отвърна той, — но от последното повикване на пътниците минаха пет минути, ще позвъня и ще

предупредя да ви изчакат. Имате ли багаж?

— Не — задавено извика Рейчъл и отметна влажната си от пот коса от очите. Сърцето ѝ биеше лудо.

— В такъв случай не чакайте, докато се обаждам. Обещавам, че ще го направя, но ви съветвам да си плюете на петите.

Но Рейчъл вече не можеше да тича със същата скорост — все пак се постара да последва съвета на служителя. Ескалаторът не работеше нощем и тя се изкачи по стълбата, като взимаше по две стъпала наведнъж; в устата си усещаше вкус на медни стърготини. Когато стигна до контролния пост, хвърли сака си на жената от охраната, която стреснато я изгледа, и зачака той да се появи на конвейерната лента след прегледа в кабинката с рентгенови лъчи, като нетърпеливо свиваше и разпускаше пръстите си. Щом видя сака, тя го сграбчи за дръжката и отново побягна. Чантата летеше зад нея и силно се удряше в хълбока ѝ.

Докато тичаше, Рейчъл вдигна очи към един от контролните монитори.

ПОЛЕТ 104 ПОРТЛАНД ИЗЛ. 11.25 НА ИЗХОД 31 ГОТОВ ЗА ИЗЛИТАНЕ.

Изход 31 се намираще в далечния край на коридора. В мига, когато очите ѝ се откъснаха от екрана, думите ГОТОВ ЗА ИЗЛИТАНЕ, се смениха с премигващи букви, които изписаха думата ИЗЛИТАЩ.

От гърдите на Рейчъл се изтръгна отчаян вик и някаква негърка, която тъкмо повдигаше сина си към фонтанчето на чешмата, стреснато я изгледа. Рейчъл се озова на изхода точно в миг, когато служителят, натоварен с изпращането на пасажерите, прибираше подвижния надпис, който гласеше: ПОЛЕТ 104 БОСТЪН — ПОРТЛАНД 11.25.

— Замина ли самолетът? — невярващо запита тя. — Наистина ли замина?

Служителят съчувствено я изгледа.

— Да, госпожо, съжалявам, но самолетът излезе на пистата за рулиране в единайсет и четирийсет. Борихте се мъжката, ако така мога да се изразя. Но това едва ли ще ви послужи за утеха.

Младият човек посочи към огромните прозорци и Рейчъл съгледа голям Боинг 727 с емблемата на „Делта“, който, приличен на Коледна елха със запалените светлини, се отдалечаваше към края на пистата.

— Господи, не ви ли предупредиха, че идвам? — извика тя.

— Да, но когато ми позвъниха, самолетът вече рулираше. Ако го върнех щях да предизвикам страхотна бъркотия на писта номер трийсет, а пилотът щеше да ми скъса задника — да не говорим за стотината пасажери на борда. Наистина съжалявам. Ако бяхте дошла четири минути по-рано...

Рейчъл му обърна гръб и се отдалечи, без да го изслуша докрай. Преди да стигне до контролния пост усети, че ѝ прилошава. Олюлявайки се, влезе в чакалнята на друга аеролиния и седна на пейката, докато ѝ премина. Отново нахлузи обувките си, като преди това измъкна смачкан фас, който бе прилепнал към стъпалото ѝ през скъсания чорап. „Краката ми са мръсни, но хич не ми пука“ — помисли си тя. Изправи се и тръгна обратно към централната зала.

Служителката от охраната я изгледа със съчувствие.

— Изпуснахте го, а?

— Така изглежда — въздъхна Рейчъл.

— За къде трябваше да заминете?

— За Портланд. А оттам — за Бангор.

— Добре, щом толкова бързате, защо не наемете кола? При нормални обстоятелства щях да ви препоръчам да преспите в хотела до летището, но на вас ви личи, че трябва да заминете.

— Точно така — промълви Рейчъл, която вече обмисляше предложението на служителката. — Имате право — това е единственото, което ми остава. Смятате ли, че някоя от агенциите на територията на летището разполага със свободна кола?

— О, не се притеснявайте — отвърна младата жена и се засмя. — Винаги имат свободни коли, стига летището да не е затворено поради мъгла. Което се случва почти непрекъснато.

Но Рейчъл вече не я слушаше, а мислено изчисляваше шансовете си.

Дори да кара с убийствена скорост по магистралата, никога няма да пристигне навреме в Портланд, за да се качи на самолет за Бангор. Налагаше се да измине целия път с кола. Колко ли време ще ѝ отнеме? Зависи от разстоянието. Внезапно в ума ѝ проблесна цифрата четиристотин. Може би Джъд бе споменал, че разстоянието между двата града е четиристотин километра. Едва ли ще успее да тръгне до дванайсет и половина, но ще пътува само по магистралата. Надяваше

се, че ще успее да се движи със средно сто километра в час, без да я глобят за превишаване на скоростта. В такъв случай пътуването, ще ѝ отнеме максимум четири часа. Навярно ще ѝ се наложи да спре, за да отиде до тоалетната и въпреки че в момента изобщо не ѝ се спеше тя познаваше добре възможностите си и знаеше, че по-късно положително ще има нужда от голяма чаша силно кафе. Но при всички случаи щеше да пристигне в Лъдлоу преди зазоряване.

Обмисляйки плана си, Рейчъл се отправи към стълбата — бюрата за наемане на коли се намираха на долния етаж.

— Дано да успеете, госпожо — извика след нея младата жена от охраната. — И умната.

— Благодаря — отвърна Рейчъл и си помисли, че поне този път щастието трябва да ѝ се усмихне.

Ужасна воня го удари в носа. Луис машинално се отдръпна, стори му се, че ще се задуши. Застана на ръба на гроба и се опита да си поеме дъх. В мига, когато си помисли, че е овладял спазмите в стомаха си, от устата му като фонтан изригна безвкусната храна, която си бе поръчал в „Хауърд Джонсън“. След като повърна, задъхано притисна чело към влажната земя, и зачака пристъпът да премине. Сетне стисна зъби, измъкна фенерчето изпод мишниците си и го насочи към отворения ковчег.

Обзе го неопикуем ужас... Всъщност не беше точно ужас, а чувство, подобно на религиозен страх, който човек изпитва, когато сънува най-страхотните кошмари, които при събуждането се заличават от паметта му.

Главата на Гейдж беше изчезнала.

Луис се разтрепери така неудържимо, че трябваше да хване фенерчето с две ръце, подобно на полицаи, който тренира стрелба с пистолет. Въпреки това, светлината продължи да подскача нагоре-надолу и едва след няколко секунди отново успя да насочи тънкия лъч към ковчегата.

„Невъзможно е — каза си той. — Запомни, че онова, което виждаш, е абсолютно невъзможно.“

Освети с фенерчето сантиметър по сантиметър трупа на сина си, като започна от краката. Видя новите му обувки, панталоните на костюма, самото (О, Господи, не е ли абсурдно двегодишно дете да носи костюм), ризата отворена на врата и...

От гърлото му се изтръгна звук, който по-скоро беше яростен вик, отколкото стон. При мисълта, че Гейдж е мъртъв, отново изпита безумен гняв, който измести свръхестествените му страхове и гласа на здравия разум, нашепващ му, че се намира на невидимата граница, разделяща го от лудостта.

Бръкна в задния си джоб и измъкна носна кърпа. Хвана фенерчето с една ръка, застана на ръба на гроба и се наведе напред така, че за малко щеше да се изтърколи в дупката. Ако в този миг

бетонният капак паднеше върху него, положително щеше да му строши врата. Луис нежно избърса с кърпата си мъха, който покриваше лицето на Гейдж. Тъмният му цвят създаваше илюзията, че главата на детето липсва.

Въпреки че беше влажен, мъхът се изтри лесно, като пяна. Трябваше да го предвиди: в деня на погребението валеше дъжд, а бетонният сандък, в който беше поставен ковчегът не беше херметически затворен. Насочи фенерчето надолу и забеляза, че ковчегът лежи в плитка локва. Отстрани с кърпата остатъците от лепкав мъх и видя лицето на сина си. Човекът от моргата явно е знаел, че ковчегът няма да се отваря след толкова ужасна катастрофа, но все пак беше положил максимални усилия — хората от неговата професия винаги бяха изключително старателни. Гейдж приличаше на лошо гримирана кукла. На места главата му беше страхотно издута. Очите му бяха хлътнали дълбоко под затворените клепачи. От устата му се подаваше нещо белезникаво, подобно на език на албинос. Отначало Луис си помисли, че човекът от моргата е прекалил с балсамиращата течност. В повечето случаи беше трудно да се прецени какво количество е необходимо, особено при децата, и често инжектираха прекалено голяма доза.

Изведнъж осъзна, че онова, което се подава от пустата на сина му, не е засъхнала балсамираща течност, а памук. Луис побърза да го измъкне. Устните на Гейдж, които изглеждаха странно отпуснати и прекалено тъмни, се затвориха с едва доловим звук: „Плип!“ Луис хвърли памук на дъното на гроба. Той заплува на повърхността на локвата и проблесна с противна белота сред мрака. Сега едната буза на Гейдж беше хлътнала, като на старец.

— Гейдж! — прошепна Луис. — Сега ще те измъкна оттам, съгласен ли си?

Молеше се да не му попречат, да не бъде изненадан от пазач, който прави редовната си обиколка на гробището или от когото и да било. Но вече не се боеше от това, че ще го заловят; знаеше, че ако лъчът на нечие фенерче го освети, докато, стъпил в гроба, се занимава със зловещата си работа, без колебание ще сграбчи лопатата с извито и нащърбено острие и ще пукне черепа на натрапника.

Пъхна ръцете си под тялото на Гейдж; малкият труп се поклащаше в ръцете му като някое мекотело и изведнъж в ума му

проблесна ужасяваща мисъл: когато го вдигне, тялото на Гейдж ще се разпадне. Ще открият Луис в дъното на гроба, стъпил от двете страни на бетонната рамка, притиснал към гърдите си останките от мъртвото тяло на сина си, докато от гърлото му се изтръгват неистови писъци.

„Хайде, страхливецо, довърши си работата!“

Улови Гейдж под мишниците и без да обръща внимание на покриващата го воняща плесен, го измъкна от ковчегата, както много пъти го бе изваждал от ваничката му. Главата на детето се отпусна назад и на Луис отново му се повдигна, когато забеляза шевовете във формата на полумесец, които прикрепяха главата на Гейдж към раменете му.

Задъха се, отново му се повдигна от ужасната миризма и от усещането, предизвикано от трупа на сина му, който лежеше в ръцете му като някое мекотело. Въпреки това, с последни сили, измъкна Гейдж от ковчегата. Най-сетне се озова седнал на ръба на гроба, поставил трупа на коленете си, спуснал крака в дупката; лицето му бе тъмнолилаво, хлътналите му очи представляваха две черни ями, а обтегнатите му в ужасяваща гримаса устни потръпваха от мъка и от жалост.

— Гейдж — прошепна той, притиснал момчето до гърдите си и го залюля. Пръстите му докоснаха косата на Гейдж, която вече не беше мека и пухкава, а безжизнена като телена жица. — Гейдж, всичко ще се оправи, кълна се. Всичко ще се оправи, всичко ще свърши още тази нощ, о, Гейдж, моля те! Обичам те, Гейдж, татко те обича!

Луис продължи да люлее своя син.

В два и четвърт вече бе готов да напусне гробището. Всъщност изваждането на тялото се бе оказало най-мъчителната фаза от цялата операция — в този момент умът му наистина приличаше на откъснат се от кораба астронавт, който напосоки се носи из вселената. Преди да тръгне, спря да отдъхне — усещаше страхотни болки в гърба, преуморените му мускули се гърчеха и подскачаха. Постепенно силите му се възвърнаха, почувства, че е в състояние да извърви обратния път и да стигне докрай.

Постави тялото на Гейдж върху брезента и го нави на руло, което прикрепил с дълги парчета лейкопласт. След това разреза въжето и завърза двата края на рулото, което заприлича на навит килим. Постави капака на ковчегата, замисли се, отвори го и сложи в него лопатата с

изкривеното острие. Нека остане за спомен в „Плезантвю“, вместо сина му. Затвори ковчега и внимателно спусна върху него едната част от бетонния капак. По-лесно бе да блъсне другата част в гроба, но се боеше да не се счупи с трясък. След моментно колебание, прекара колана си през металните халки и леко спусна бетонното парче на мястото му. Сетне запълни дупката с помощта на бела. Очевидно, изкопаната пръст нямаше да му стигне за запълване на гроба, който скоро щеше да хлътне и може би щеше да направи впечатление на някого. А може би няма? Може би онзи, който го забележи, няма да му обърне внимание? Луис нямаше време да мисли или да се притеснява за това — предстояха му много задачи. Още не се бе заловил за „черната работа“, а се чувстваше адски уморен.

„Хей, хей, всички дружно да вървим.“

— Правилно — промърмори той. Вятърът прошумоля в храсталаците зад гърба му и той разтревожено се огледа. Остави до пакета бела, кирката (която тепърва щеше да използва), ръкавиците и фенерчето. Изкушаваше се да използва фенерчето, но не го направи. Сетне се изправи и тръгна към оградата. След пет минути се озова на мястото, откъдето беше тръгнал. Колата му все още беше паркирана до отсрещния тротоар. Беше толкова близо и същевременно толкова далеч.

Откъсна поглед от комбито и се отправи в друга посока. Този път тръгна покрай оградата и я следва до края на „Месън стрийт“. Тук тя завиваше под прав ъгъл и по продължението ѝ имаше канавка. Луис надникна в канавката и потръпна — беше пълна с безразборно нахвърляни изгнили цветя, които плуваха в застоялата вода, останала след проливните дъждове и топенето на снеговете.

Исусе!

Не, не споменавай името на Исус. Тези цветя са принесени в жертва на много по-древен бог от християнския. Хората са го наричали различно през различните епохи, но най-подходящо ми се струва името, с което го е кръстила сестрата на Рейчъл. Веуикият и стуашен Оз, Бог на всички мъртви същества, които гният в земята, бог на тайнството.

Луис като хипнотизиран се втренчи в рова, където бяха натрупани изгнилите цветя. Най-сетне насила извърна поглед и ахна

като човек, който току-що се е свестил или който излиза от транс щом хипнотизаторът щракне с пръсти.

Продължи пътя си и не след дълго откри онова, което търсеше. Помисли си, че подсъзнанието му автоматично е съхранило спомена за това място още в деня на погребението на Гейдж.

В мрака пред него, брулена, от вятъра се извисяваше криптата на гробището.

Използваха я за съхранение на ковчезите през зимата, когато земята беше толкова замръзнала, че и булдозер не би могъл да я разкопае, както и в моменти, когато напливът от мъртъвци бе необикновено голям.

От време на време, собствениците на погребални бюра се сблъскваха с внезапен прилив на клиенти, който чичо Карл наричаше „студен водопад“. Луис знаеше, че понякога настъпва момент, когато съвсем необяснимо, хората започват да измират като мухи.

— Знаеш ли, Лу, в природата винаги съществува равновесие — беше обяснил чичо Карл. — Ако нямам нито един клиент в продължение на две седмици през май, мога да разчитам, че например през ноември ще имам десет погребения. Само че хората рядко умират точно през ноември и никога — по време на Коледните празници, въпреки всеобщото мнение, че това е периодът, когато смъртността нараства. Казват, че по Коледа душевната депресия взема много жертви, но това са празни приказки. Всеки собственик на погребално бюро ще потвърди думите ми. По Коледа хората са щастливи, изпълнени с оптимизъм и не им се разделя с живота. Най-голям наплив на клиенти имаме през февруари. Старците умират от грип и от пневмония, но това не е всичко. Представи си, че има хора, които са се съпротивлявали упорито срещу рака в продължение на година или на шестнайсет месеца. И ето, че идва лошият стар февруари, те сякаш се уморяват, предават се и метастазите се разпростират из цялото им тяло. Около трийсет и първи януари са в ремисия и чувстват, че са прескочили трапа, а след три седмици ги погребваме. През февруари хората получават я инфаркти, я удари, я бъбреците им отказват да работят. Февруари е лош месец, през февруари хората започват да се чувстват уморени от живота. Явлението е добре познато на хората от нашия бизнес. Но понякога, безпричинно, подобен феномен се наблюдава през юни или през октомври. Но никога през август. Август

е мъртъв сезон. Никога няма да напълниш криптата в гробището през август, освен, ако не избухне главният газопровод или ако градският автобус не падне от някой мост. Но сме имали случаи, когато през февруари трупахме ковчезите един върху друг на три реда и се молихме температурата да се повиши, за да спуснем в земята някои от тях, преди да се е наложило да наемем апартамент, за да съхраняваме непрекъснато прииждащите мъртъвци.

Чичо Карл се бе засмял. Луис, който се бе почувствал посветен в тайна, която не знаеха дори преподавателите му от медицинския факултет, също се бе засмял.

Двойната врата на криптата беше вградена в подножието на затревено хълмче, заоблено като женска гърд. Хълмчето (което изглеждаше прекалено симетрично, за да е естествено) се издигаше на петдесетина сантиметра над шиповете на желязната ограда, чиято височина оставаше непроменена.

Луис се огледа и се покатери по височинката. От другата ѝ страна видя голяма квадратна поляна, която беше незастроена. Не, всъщност грешеше. На няколко метра от оградата имаше някаква постройка, подобна на барака. Навярно също принадлежеше на гробището и в нея съхраняваха необходимите им материали.

Светлината на уличните лампи се прецеждаше през шумолящите от вятъра листа на дърветата — стари брястове и кленове, — които отделяха поляната от „Мейсън Стрийт“. Луис не видя никакво движение, освен потрепването на листата.

Плъзна се обратно по гръб, защото се страхуваше да не си нарани отново коляното, и се върна при гроба на сина си, като за малко не се препъна в навития на руло брезент. Налагаше се да направи два курса — един — с тялото на Гейдж и втори — с инструментите. Когато се наведе да вземе брезентовото руло; усети още по-силна болка в гърба и се намръщи. Тялото на сина му прошумоля от вътрешността на вързопа и Луис се престори, че не чува вътрешния глас, който непрекъснато му нашепваше, че е полудял.

Занесе тялото до хълма, където се помещаваше криптата на „Плезантвю“ (стоманените плъзгащи се врати ѝ придаваха вид на гараж за две коли). Имаше само един начин да се изкачи на хълма, заедно с двайсеткилограмовия си пакет, тъй като вече не разполагаше с въже (за миг съжали, че е побързал да го разреже, сетне си каза, че с

тюккане няма да стигне доникъде) и той се приготви да действа. Засили се и силно приведен изтича по склона. Инерцията го изведе почти до върха, но в последния момент краката му се подхлъзнаха върху влажната трева; когато започна да се плъзга назад, с все сила запрата нагоре пакета, който се приземи почти на върха на хълма. Луис се изкатери догоре на четири крака, внимателно се огледа и след като не забеляза нищо подозрително, облегна върху оградата увитото в брезент тяло на Гейдж. Сетне се върна за инструментите си.

Отново изкачи височината, навлече ръкавиците и постави фенерчето, кирката и лопата до пакета, после седна на земята, облегна се на оградата, сложи ръце на коленете си и си позволи да си отдъхне за няколко секунди. Новият дигитален часовник, който Рейчъл му беше подарила за Коледа, показваше два и една минута.

След пет минути се изправи — чувстваше се отпочинал — и хвърли бела през оградата. Чу го как приглушено тупна на тревата. Опита се да напъха фенерчето в панталоните си, но не успя. Пусна го между две железни пръчки и наостри уши, докато то се търкаляше надолу по хълма, с надеждата, че няма да се удари в някой камък и да се счупи. В този момент съжали, че не се бе сетил да вземе огромна раница, каквато носят на гърба си младежите, тръгнали на автостоп.

Извади ролката с лейкопласт от джоба на якето и прикрепил острието на кирката към брезентовия пакет. Продължи да омотава с лейкопласта двете страни на острието и пакета под него, докато употреби цялата ролка, сетне я пъкна в джоба си. Вдигна вързопа, прехвърли го през оградата (гърбът му ожесточено запротестира; Луис подозираше, че болките ще го измъчват поне седмица след нощната му разходка) и го пусна от другата ѝ страна. Потръпна, когато го чу как се удари в земята.

Преметна единия си крак през оградата, улови се за два декоративни шина и прехвърли и другия крак. Плъзна се надолу, като впиваше краката си в земята между пръчките на оградата и скочи на земята. Озова се в подножието на хълма и слепешком заопипва из тревата. Моментално се натъкна на бела — колкото и слаба да бе светлината, процеждаща се през листата на дърветата, все пак хвърляше отблясъци върху острието на инструмента. За сметка на това, доста се измъчи, докато открие фенерчето — къде ли се бе

изтъркаляло? Залази на четири крака; докато задъхано ровеше из гъстата трева, дочу силното туптене на сърцето си.

Най-сетне забеляза тъмните очертания на фенерчето, което се бе изтъркаляло на около два метра от мястото, където го бе пуснал. Подобно на хълмчето, което замаскираше криптата, правилната му форма се оказа издайническа. Луис го сграбчи, прикри с длан крушката му и натисна бутона. Дланта му се освети и той побърза да изключи фенерчето — явно не се бе повредило при падането.

Сетне разряза с джобното си ножче лейкопласта, с който бе прикрепил кирката към брезентовия пакет, взе инструментите и се насочи към дърветата, които обграждаха поляната. Застана под най-високото от тях и внимателно огледа „Мейсън стрийт“ и в двете посоки. Улицата беше напълно пуста. В далечния ѝ край светеше само един прозорец — изглеждаше като златисто квадратче среднощната тъмнина. Безсъмнено там живееше човек, страдащ от безсъние или инвалид.

Луис напусна скривалището си и с бързи крачки тръгна по тротоара, като с мъка се въздържаше да не затича. След мрака на гробището, светлината на уличните лампи му се струваше прекалено ярка. Чувстваше се безкрайно уязвим, застанал само на няколко крачки от второто по големина гробище в Бангор, стиснал в ръцете си кирката, бела и фенерчето. Ако го съгледаше, дори най-големият тъпанар би се досетил каква я е свършил.

Побърза да пресече улицата, токовете на обувките му затракаха по асфалта. Комбито му се намираше на петдесетина метра, но на Луис му се стори, че разстоянието е най-малко петдесет километра. Облян в пот, той тръгна към колата, като непрекъснато се ослушваше за приближаваща кола, за чужди стъпки или за отварянето на някой прозорец.

Когато най-сетне се добра до комбито, облегна върху него кирката и бела и с треперещи пръсти затърси ключовете си. Нямаше ги. Претърси и двата си джоба, но ключовете ги нямаше — лицето му отново се ороси от пот. Сърцето му лудо заподскача в гърдите, той стисна зъби, опитвайки се да преодолее паниката, която го обземаше.

Най-вероятно ги бе изгубил, когато падна на земята, след като скочи от склона и си удари коляното в надгробния паметник. Навярно сега се търкаляха из тревата. Едва бе успял, да си намери фенерчето

сред гъстата трева, така че вероятността да открие ключовете беше равна на нула. Край на всичко! Съвсем дребна неприятност, която слагаше край на надеждите му.

„Почакай, почакай още секунда! Отново претърси джобовете си. Монетите са тук — щом не си ги загубил, значи не си си загубил и ключовете.“

Бавно и методично претърси джобовете си, извади монетите и дори преобърна джобовете наопаки.

От ключовете нямаше и следа.

Луис се облегна върху колата, като се питаше какво да прави. Навярно би могъл да се прехвърли обратно през оградата. Ще вземе фенерчето, ще остави трупа на сина си там, където е и ще прекара остатъка от нощта в напразно търсене на...

Изведнъж в разума му проблесна светлина.

Наведе се и погледна към кормилото. Ключовете висяха на таблото.

От устните му се изтръгна сподавен стон, той тичешком заобиколи колата, отвори предната врата и ги сграбчи. Внезапно си припомни Карл Малдън, нахлупил на главата си старомодната шапка, на смешното му лице с голям картоф като нос е изписано бащинско изражение, докато произнася предупреждението на „Американ Експрес“ до всички автомобилисти в Америка: *„Затваряйте си добре колите и не си забравяйте ключовете. Не подтиквайте добрите момчета към лоши дела!“*

Луис мина отзад и отвори багажника. Прибра кирката, бела и фенерчето и с трясък го затвори. Направи няколко крачки по тротоара и си спомни за ключовете — този път ги беше забравил на ключалката на багажника.

„Тъпак такъв — смъмри се той. — Ако продължаваш да се държиш толкова глупаво, по-добре се откажи.“

Върна се и прибра ключовете.

Взе Гейдж в прегръдките си и се отправи обратно към „Мейсън Стрийт“. В този момент отнякъде се разнесе лаят на куче. Всъщност животното не лаеше, а виеше и прегракналият му вой изпълни цялата улица. ААААУУУУ!

Луис се скри зад едно от дърветата, като се питаше какво да прави и как ще се развият събитията. Беше сигурен, че след малко ще

светнат лампите във всички къщи.

Всъщност светна само една лампа — над страничния вход на къщата, намираща се срещу дървото, в сянката, на което се криеше Луис. След миг се разнесе прегракнал глас:

— Млъквай, Фред.

— АААААААУУУУУ. ААААААААУУУУ! — отвърна Фред.

— Сканлон веднага го накарай да млъкне или ще извикам полиция — обади се друг глас и Луис изплашено подскочи.

Гласът идваше от същата страна на улицата, където се криеше той и която до този момент изглеждаше напълно безлюдна и пуста. Внезапно осъзна, че е заобиколен от стотици очи, а проклетото куче нападнаше единствения му съюзник — съня. „Да пукнеш дано, Фред“ — помисли си той.

Фред поде нова ария. Изви високо ааааа, но преди да завърши с ууу, изплющя шамар, последван от жалостно скимтене.

Възцари се тишина. След няколко секунди се чу затръшване на врата. Светлината над страничния вход на къщата, където живееше Фред, угасна.

Инстинктът подсказваше на Луис да остане още няколко минути сред сенките. Безсъмнено бе по-разумно да изчака, докато хората заспят, но и без това беше загубил прекалено много време.

— Да вървим — промърмори той.

Прекоси улицата, притиснал брезентовия пакет до гърдите си и успешно се добра до колата. Фред млъкеше. Луис облегна вързопа върху лявата си ръка, а с дясната извади ключовете и отвори багажника.

Тялото на сина му не се побираше вътре.

Той опита да го постави хоризонтално, вертикално и диагонално, но напразно — багажникът на комбито се оказа прекалено малък. Разбира се, можеше да свие пакета и насила да го смести вътре (Гейдж едва ли щеше да има нещо против), но сърце не му даваше да го стори.

„Божичко, помогни ми, трябва да изчезна оттук, не бива да злоупотребявам с късмета си.“

Стоеше на тротоара, прегърнал тялото на сина си и не знаеше какво да прави. Внезапно дочу мотора на приближаваща се кола, отвори предната врата и настани пакета на седалката до шофьора, като

го преви на две места, където смяташе, че се намират коленете и кръста на Гейдж.

Затвори вратата, тичешком се върна и заключи багажника. Колата, която се носеше по улицата, успоредна на „Мейсън Стрийт“ профуча през кръстовището и Луис дочу виковете на пътниците в нея, които явно си бяха пийнали порядъчно. Седна зад волана на комбито и запали мотора. Когато посегна към ключа за фаровете, изведнъж го осени ужасяващата мисъл. Ами ако е поставил Гейдж наопаки, ако е извил коленете му в обратна посока и сега затворените му очи са обърнати към задното стъкло, вместо по посока на движението.

„Няма никакво значение! — пискливо запротестира умореният му разум. — Синът ти е мъртъв, разбираш ли? За мъртвите няма значение посоката на движението!“

„Напротив — има значение. Това там е Гейдж, а не куп стари пешкири!“

Пресегна се и внимателно заопипва под брезента, също като слепец, който се опитва да различи някакъв предмет по формата му. Най-сетне пръстите му докоснаха някаква издатина, която безсъмнено беше носът на Гейдж — слава Богу, беше поставил тялото на сина си правилно.

Едва тогава включи комбито на скорост и потегли към Лъдлоу, като си мислеше, че пътуването ще му отнеме минимум двайсет и пет минути.

В един след полунощ, звънът на телефона наруши тишината в празната къща на Джъд Крендъл и го изтръгна от дрямката му. Старецът неусетно се бе унесъл. Сънуваше, че е двацет и тригодишен и седи на пейката в кантона на железопътната компания „Бангор Арустук“ заедно с двама други железничари, Джордж Чаплин и Рене Мишо. Тримата си подават от ръка на ръка бутилка „Джорджия Чарджър“, уиски контрабандно производство; върху бутилката се мъдри отлично фалшифициран печат на данъчните власти. Навън североизточният вятър е прераснал в ураган и воят му заглушава всичко наоколо, включително тракането на колелата на преминаващите влакове. Тримата са се настанили около тумбестата печка, отпиват от бутилката и наблюдават припламването на въгленчетата зад мътното стъкло и жълтеникавите им отблясъци върху пода, и си разказват истории, които мъжете ревниво съхраняват години наред, подобно на деца, които крият под леглата своите „съкровища“, и ги изваждат на бял свят в нощи като тази. Историите им приличаха на въгленчетата в печката: черни, с гореща сърцевина, обгърнати от раздухваните от вятъра пламъци. Джъд е двацет и три годишен, Норма — жива и здрава (въпреки че сега безсъмнено е сама и си е легнала; едва ли очаква съпругът ѝ да се прибере в такава бурна нощ), а Рене Мишо разказва за някакъв еврейски вехтошар от Бъкспорт, който...

В този миг телефонът иззвъня. Джъд се сепна и подскочи в креслото, сетне се намръщи, защото вратът му се беше схванал. Стори му се, че върху него е паднала огромна тежест и невесело си помисли, че времето, което го разделяше от двацет и третата му годишнина — дългите петдесет и седем години — изведнъж се бяха стоварили върху раменете му. Веднага след това си каза: *„Беше заспал, момчето ми. Много добре пазиш железопътната линия, няма що! И то точно тази вечер, когато трябва да си особено бдителен!“*

Старецът с мъка се изправи — болките в гръбнака му бяха непоносими — и се запъти към телефона в съседната стая.

Обаждаше се Рейчъл.

— Ало, Джъд. Луис прибрали се?

— Не — отвърна Джъд. — Откъде се обаждаш? Струва ми се, че си наблизо.

— Точно така — отвърна младата жена и въпреки че гласът ѝ прозвуча съвсем ясно, Джъд дочу глухо бучене по линията, предизвикано от вятъра, който люлееше жиците, свързващи мястото, откъдето се обаждаше Рейчъл, с Лъдлоу. Да, тази нощ вятърът беше много силен. Воят му неизменно предизвикваше в Джъд представата за хор от мъртъвци, който се намира прекалено далеч, за да се различат думите на песента, която изпълняват.

— Обаждам се от Бидърфорд — обясни Рейчъл. — Намирам се на автомагистрала 95, на трийсетина километра от Портланд.

— Бидърфорд! — възкликна Джъд.

— Не можах да остана в Чикаго. Онова, което накара Ели да изпадне в истерия... започна да завладява и мен. И ти го чувстваш — усещам го по гласа ти.

— А-ха — рече Джъд, извади цигара и я тикна в ъгълчето на устата си. Драсна клечка кибрит в нокътя на палеца и се загледа в пламъчето. Ръката му трепереше. Никога не му се беше случвало — или поне преди да започне този кошмар. Отново дочу зловещия вой на вятъра, конто сякаш сграбчи къщата в шепата си и я разтърси.

„Силата му расте. Чувствам го.“

Незнаен страх, крехък като кристал, прониза старите му кости.

— Джъд, моля те, кажи ми какво става.

Безсъмнено Рейчъл имаше право или по-точно — трябваше да научи какво става. И той възнамеряваше да ѝ разкрие тайната. Навярно след време ще ѝ разкаже цялата история. Ще ѝ обясни как брънка по брънка е била изкована веригата. Инфаркта на Норма, смъртта на котарака, въпросът на Луис (Дали някога са погребвали човек тук?), смъртта на Гейдж... и последната брънка, която най-вероятно Луис изковаваше в момента. Да, ще разкаже всичко на Рейчъл. Но не сега и не по телефона.

— Рейчъл, защо си на автомагистралата, вместо в самолета?

Тя му обясни как бе пропуснала самолета за Бостън.

— Наех кола от „Авис“ — продължи тя, — но не се движа с предвидената скорост. Обърках пътя от летището към автомагистралата и едва сега влизам в Мейн. Не вярвам да пристигна в

Лъдлоу преди зазоряване. Джъд, моля те от все сърце да ми обясниш какво става. Умирам от страх, без дори да зная защо.

— Чуй ме добре, Рейчъл — каза старецът. — Когато стигнеш до Портланд, остани там. Вземи стая в някой мотел и гледай добре да се...

— О, Джъд, не бих могла да...

— ... наспиш. Не се притеснявай. Може би тази нощ ще се случи нещо, може би — няма. Ако стане онова, което си мисля — самата ти няма да искаш да присъстваш. Струва ми се, че мога да се справя с положението. И дано да успея, защото за всичко съм виновен аз. Ако все пак не се случи нищо, ще пристигнеш утре следобед и Луис навярно ще се зарадва, когато те види.

— Не бих могла да мигна тази нощ, Джъд.

— Можеш, можеш — промълви старецът и си помисли, че си бе казал същото преди малко. По дяволите — Петър навярно е разсъждавал така в нощта, когато войниците дошли и отвели Исус. Часовоят бе заспал на поста си...

— Можеш — повтори той. — Ако заспиш зад волана и катастрофираш, какво ще се случи с Луис? А с дъщеричката ти?

— Кажи ми какво става, Джъд! Ако го науча, може би ще послушам съвета ти. Но непременно трябва да знам какво става.

— Когато пристигнеш в Лъдлоу, веднага ела при мен. Не се отбивай у вас. Тогава ще ти разкажа всичко, което знам. А междуременно ще чакам завръщането на Луис.

— Моля те, кажи ми го веднага — настоя Рейчъл.

— Съжалявам, но не мога да говоря по телефона. А сега тръгвай. Щом стигнеш до Портланд, пренощувай там.

Настъпи дълга пауза, докато Рейчъл обмисляше предложението.

— Съгласна съм — най-сетне каза тя. — Може би имаш право — и без това едва си държа очите отворени. Но ми кажи само едно: много ли е сериозно положението?

— Ще се справя, не се притеснявай — спокойно отвърна Джъд. — Във всеки случай, положението не може да бъде по-сериозно, отколкото е сега.

Фаровете на бавно приближаваща се кола осветиха пътя. Старецът се надигна от креслото си и се втренчи навън. Без да

намалява скоростта, колата мина покрай къщата на семейство Крийд и изчезна от погледа му. Джъд отново се отпусна в креслото.

— Добре — каза Рейчъл. — Ще послушам съвета ти. Между другото, изпитвах ужас при мисълта, че ще продължа пътуването си през тази нощ.

— Успокой се, скъпа — промълви старецът. — Запази сили за утре. Обещавам ти, че всичко ще бъде наред.

— И ще ми кажеш всичко?

— Да. Ще изпием по една бира и ще ти разкажа цялата история.

— Добре. Довиждане до утре, Джъд.

— До утре, Рейчъл — каза старецът и затвори телефона, преди Рейчъл да успее да каже още нещо.

Джъд прерови цялата аптечка, но не можа да открие кофеиновите таблетки, които бе сигурен, че са там. Не без съжаление прибра останалите кутии бира в хладилника, направи си чаша силно кафе и се върна в хола. Отново се настани до големия прозорец и се вторачи в пътя, докато отпиваше от чашата си.

Кафето (и разговорът му с Рейчъл), го разсъниха за около три четвърти час. сетне главата отново заклима.

„Не бива да спиш, докато си на пост, старче. Не позволявай на силата да ти влияе; настъпни моментът да плащаш за стореното. Затова не заспивай на поста си.“

Запали нова цигара, глътна голямо кълбо дим и дрезгаво се изкашля. Остави цигарата в пепелника и разтърка очи. По шосето профуча огромен камион, задните му светлини проблеснаха сред тъмнината на бурната нощ.

За пореден път Джъд усети, че заспива; сепна се и си зашлеви два шамара — с горнището и с опакото на ръката си — с такава сила, че ушите му запищяха. В сърцето му се пробуди ужас, подобен на промъквач се на пръсти крадец, който прониква в грижливо пазено скривалище.

„Проклетото място се опитва да ме приспи... хипнотизира ме или нещо подобно. Не иска да съм буден, значи Луис скоро ще си дойде. Да, чувствам го. И то иска да ме извади от играта.“

— Няма да стане — мрачно промълви той. — Няма да стане, чуваш ли? Ще сложа край на всичко. Този кошмар не бива да продължава.

Вятърът застана в стрехите, а короните на дърветата от отсрещната страна на пътя се полюшваха хипнотично. Джъд отново си припомни нощта, прекарана около голямата мечка в кантона в Брюър, който по онова време се намираше на мястото, където в момента се издигаше магазинът за мебели на Евартс. Тримата с Джордж и Рене Мишо бяха разговаряли до зори, а сега само той беше жив. Рене бе загинал, премазан между два товарни вагона през една бурна нощ през март, хиляда деветстотин трийсет и девета, а Джордж бе починал от инфаркт миналата година. Джъд бе единственият останал жив от цялото поколение железничари. Известно е обаче, че с напредването на годините, старците оглупяват. Понякога глупостта се прикрива под формата на доброта, друг път — под маската на гордост — гордост, която те кара да разказваш стари истории, да разкриваш тайни, да преливаш съдържанието на старата чаша в нова, да...

... и ето че еврейният-вехтошар се приближава до мене и казва:

„Има нещо, каквото никога не виждаш. Виждаш тези картички? На тях са изрисувани жени по бански костюми, но щом потъркаш с мокър парцал, ще...“

Главата на Джъд кљюмна. Брадичката му бавно се отпусна върху гърдите.

„... ще ги видиш голи-голенички, като от майка родени. Ама щом изсъхнат, отново се явяват с бански костюми! И това не е всичко! Имам и...“

Докато разказва забавната си история, Рене Мишо усмихнато се привежда и Джъд взима бутилката... усеща я в ръката си и пръстите му машинално се свиват във въздуха.

Цигарата му бавно догаря, сетне пада в пепелника и угасва. Сега на мястото ѝ остава само пепел, все още запазила формата на цигарата.

Джъд заспива.

Четирийсет минути по-късно, когато стоповете на комбито проблеснаха като алени пламъчета от другата страна на пътя и Луис подкара по алеята, водеща към гаража, Джъд не чува и не усеща нищо. Спи непробудно, също като Петър през нощта в Гетсиманската градина, когато римските войници отвели скитника, на име Исус.

Луис намери нова ролка лейкопласт в чекмеджето на кухненския шкаф, както и навито на руло въже, тикнато в ъгъла на гаража, до гумите с големи грайфери, които използваше през зимата. С помощта на лейкопласт прикрепил една към друга кирката и лопатата, а от въжето измайстори нещо като презрамка.

Ще носи сечивата на гърба си, а Гейдж — на ръце.

Преметна въжето през рамо, отвори вратата на комбито и измъкна увитото в брезент тяло. Гейдж беше много по-тежък от Чърч. Имаше опасност да пълзи, когато се добере до гробището на микмаките, а отгоре на всичко му предстоеше да изкопае гроб в каменистата, неплодна почва.

Е, все някак си ще се справи.

Луис Крийд тръгна към вратата на гаража; преди да излезе, с лакът натисна бутона и изгаси осветлението, сетне за миг застана на мястото, където асфалтът граничеше с поляната. Пред себе си виждаше пътечката, водеща към Гробището за животни; различаваше я ясно сред мрака, защото ниската трева, която растеше по нея, сякаш излъчваше сияние.

Силният вятър го тласна назад и вкопчи ледените си пръсти в косата му. За миг Луис усети как в душата му се надига забравеният детински страх от тъмнината, който го накара да се почувства безпомощен и незначителен. Нима наистина възнамерява да навлезе в гората, притиснал трупа до гърдите си и да върви под сенките на дърветата, превиващи се от бурния вятър? При това този път беше сам.

„Не се замисляй. Просто го направи!“

И Луис тръгна.

Когато, двацет минути по-късно, се озова в Гробището за домашни любимци, ръцете и краката му трепереха от умора и той задъхано се отпусна на земята, като постави пакета на коленете си. Остана така още двацетина минути, почти задрямал; вече не се боеше от нищо — умората като, че бе прогонила страха му.

После бавно се изправи, убеден, че не ще успее да изкачи преградата от мъртви дървета, въпреки че замаяното му съзнание му подсказваше, че поне трябва да опита. Струваше му се, че мъртвото тяло на сина му тежи не двайсет, а сто килограма.

Но и този път магията подейства. Луис имаше чувството, че си припомня отдавна забравен сън или по-точно — че отново го изживява. Когато постави крака си върху първия изгнил дънер, отново го обзе странното еуфорично чувство, подобно на екзалтация. Умората не го напусна, но сега бе поносима.

„Върви след мен. Върви след мен и не поглеждай надолу, Луис. Не се колебай и не свеждай очи. Знам пътя, но трябва да се движим бързо и уверено.“

Бързо и уверено — точно както Джъд бе измъкнал жилото на пчелата.

„Знам пътя.“

„Но всъщност има само един път, който води към гробището — помисли си Луис. — Преградата от мъртви дървета или ти позволява да я преминеш, или не.“ Спомни си как веднъж безуспешно се бе опитал да я премине. Този път го стори бързо и уверено, както през нощта, когато Джъд му показваше пътя.

Изкачваше се, без да поглежда надолу, притиснал до гърдите си увитото в брезентов саван тяло на сина си. Отново усети как пръстите на вятъра сграбчват косата му, прокарават тайни тунелчета в нея, разрошват я и я разпиляват по челото му.

Когато се озова на върха, за миг остана неподвижен, сетне бързо се спусна надолу, сякаш слизаше по стълба. Преметнатите през гърба му инструменти глухо звънтяха. След по-малко от минутка краката му отново стъпиха върху пружиниращата, застлана с борови иглички пътека. Зад гърба му се извисяваше преградата от мъртви дървета, която бе по-висока от желязната ограда на гробището „Плезантвю“

Прегърнал тялото на сина си, Луис тръгна по пътеката, докато се вслушваше в стенанието на вятъра сред дърветата. Гробовният му вой вече не го плашеше — почти бе свършил работата си.

Рейчъл Крийд отмина знака, който гласеше „ИЗХОД 8 СВИЙТЕ ВДЯСНО ЗА ПОРТЛАНД УЕСТЪРУК“, даде мигач и се насочи към изходната рампа. Недалече съзря светещата реклама на мотел от веригата „Холидей Ин“, която се открояваше на фона на тъмното небе. Ще се отпусне в хотелското легло и ще заспи. Ще забрави непрестанно измъчващото я напрежение. Ще забрави — поне за няколко часа — ужасното чувство на празнота, породено от смъртта на сина ѝ. Бе открила, че мъката ѝ напомня чувството, което изпитваше след изваждане на зъб: отначало болката е притъпена, но знаеш, че те дебне като котка, която размахва опашката си и е готова да се нахвърли върху тебе. Новокаинът престава да действа... и тогава се сбъдват най-лошите ти очаквания.

„Пасков казал на Ели, че е изпратен да ни пази, но няма право да се намесва. Казал и още, че бил близо до Луис, защото били заедно, когато душата му излетяла.

Джъд знае отговора, но не иска да ми го каже. Сигурна съм, че става нещо нередно, но какво?

Самоубийство? Не! Луис никога не би го сторил. Но все пак видях, че крие нещо от мен... забелязах го в очите му...по дяволите, беше изписано, на лицето му, сякаш искаше да разбере, че ме лъже... и да го спра... като че част от него изпитваше страх... безумен страх...“

„Страх ли? Но Луис НИКОГА не се бои от нищо!“

Изведнъж тя рязко изви волана наляво, колата подскочи и се подчини с бързината, типична за малките автомобили. Гумите изсвириха върху асфалта и за миг ѝ се стори, че колата ще се преобърне. Но колелата отново стъпиха стабилно върху асфалта и автомобилът се понесе по магистралата, покрай изход № 8 и примамливата реклама на „Холидей Ин“. Вдясно от Рейчъл се появи нов знак и надписът, изрисуван с фосфоресцираща боя, призрачно проблесна в мрака: СЛЕДВАЩ ИЗХОД ШОСЕ № 12 КЪМБЪРЛАНД

КЪМБЪРЛАНД ЦЕНТЪР ДЖЕРУСАЛЕМС ЛОТ ФАЛМУТ ФАЛМУТ СЕВЕР

„Джерусалемс Лот“ — какво странно име — помисли си Рейчъл. — Не знам защо, но ми се струва, че звучи зловещо... Ела да спиш в Джерусалем...

Но тази нощ Рейчъл нямаше да спи; въпреки съвета на Джъд бе решила да кара без почивка до Лъдлоу. Джъд знаеше какво става и бе обещал да ѝ разкрие тайната, но все пак беше осемдесет и четири годишен старец, освен това бе загубил жена си само преди три месеца. В никакъв случай не бива да му се доверява. Всъщност не трябваше да позволи на Луис да я убеди да замине, но тогава все още тя бе зашеметена от смъртта на Гейдж. Преследваше я и измъченото лице на Ели, която не се разделяше със снимката на братчето си — приличаше на дете, по чудо останало живо след преминаване на тайфун или след ненадейна тежка бомбардировка. Понякога, през безкрайните безсънни нощи, Рейчъл бе изпитвала желанието да намрази Луис заради мъката, която ѝ бе причинил и затова че ѝ отказа утешението, от което тя така се нуждаеше (нито ѝ позволяваше тя да го утеши), но така и не успя. Все още много го обичаше, а лицето му беше толкова бледо... толкова напрегнато... сякаш непрекъснато беше нащрек.

Стрелката на спидометъра се колебаеше около цифрата сто. Всяка минута колата изминаваше около километър и половина. Навярно ще са ѝ необходими около два часа, за да стигне до Лъдлоу. Все още имаше шанс да изпревари зората.

Тя пусна радиото и въртя бутона, докато попадна на някаква портландска станция, която предаваше само рокендрол. Усили звука до максимум и запя с радиото, като се опитваше да не заспи. След половин час, когато станцията започна да заглъхва, настрои радиото на предавателя от Огъста, свали страничния прозорец и остави студеният нощен вятър да бие в лицето ѝ.

Питаше се дали тази нощ някога ще свърши.

Луис бе преоткрил съня си; обзелото го чувство за нереалност беше толкова силно, че от време на време хвърляше поглед към товара си, за да се увери, че носи увитото в брезент тяло на сина си, а не зелената найлонова торба с котарака. На другата сутрин, след като двамата с Джъд бяха погребали Чърч, се бе събудил, без да се сеца какво са правили, но сега си припомни всичко. Изненадано установи, че отново изпитва същите ярки усещания, че изострените му до крайна степен сетива сякаш съществуват извън него, предпазливо надникват в дълбоката гора и му предават информация по телепатичен път.

Луис следваше извивките на пътеката и отново виждаше местата, където се разширяваше почти колкото шосето, стесняваше се така, че той трябваше да върви с рамото напред, за да не закачи краищата на пакета в гъсталаците или се виеше под огромни и величествени борове. Лъхнато свежото ухание на смола, дочу тихото шумолене на боровите иглички под краката си — странен звук, който по-скоро се усеща, отколкото се чува.

Най-сетне пътеката започна да се спуска надолу. След няколко минути кракът на Луис попадна в плитка локва и затъна в нещо лепкаво на дъното ѝ — в подвижните пясъци, ако твърденията на Джъд бяха верни. Огледа се и видя застоялата вода, сред която растяха тръстики и ниски, грозни храсталаци с необикновено широки листа, характерни за тропическите растения. Отново му се стори, че тук е някак си по-светло, сякаш въздухът е наелектризиран.

„Следващата отсечка трябва да се премине както преградата от мъртви дървета. Трябва да вървиш спокойно и уверено. Върви след мен и не поглеждай надолу.“

„Добре, добре... Между другото, виждал ли си подобни растения някъде другаде в Мейн — или където и да те в Америка. За Бога, що за чудовища са това?“

„Няма значение, Луис. Продължавай да вървиш, това е всичко.“

Луис продължи пътя си. Гледаше в земята, покрита с влажна блатна растителност, докато забеляза първата туфа, сетне запрескача от

една затревена издатина на друга, вперил поглед пред себе си. „Вярата означава да приемеш гравитацията като постулат“ — помисли си той. Цитатът не принадлежеше на негов преподавател по теология от колеж или на професор по философия от университета, а бе небрежно подхвърлен в края на часа от гимназиалния учител по физика на Луис ... и кой знае защо завинаги се беше врязал в паметта му.

Приемайки като постулат способността на гробището на микмаките да възкресяват мъртвците, той навлезе в тресавището на Малкия Бог, притиснал тялото на сина си. В сравнение с миналата есен, сега тук бе много по-шумно. От тръстиките се обаждаха пискуни и гласовете им се сливаха в странен хор, който дразнеше слуха на Луис и му се струваше някак враждебен. От време на време дочуваше гърленото квакане на жаби. Когато направи двайсетина крачки навътре в тресавището, някакво странно същество профуча на косъм от главата му — навярно бе прилеп.

Гъстата мъгла, стелеща се над земята, започна да го обгръща. Първо изчезнаха обувките му, сетне — глезените му, накрая цялото му тяло се обви от блестяща бяла капсула. Стори му се, че наоколо стана по-светло, че сиянието пулсира като загадъчно сърце. Никога досега не бе усещал толкова силно присъствието на природата — тази смесица от странни форми, образуващи жив организъм... може би дори надарен с разум. В блатото кипеше живот, но усещането не идеше само от многогласния хор на пискуните. Луис едва ли би могъл да определи с точност онова, което създаваше впечатлението за оживление. Знаеше единствено, че заобикалящото го тресавище е могъщо и че вибрира от скритата в него сила. Застанал в центъра му, Луис се почувства нищожен и смъртен.

В този миг отново дочу звукът, познат му от предишното идване тук: висок, гърлен смях, който постепенно се превърна в ридание. За миг настъпи тишина, сетне смехът отново се разнесе и прерасна в маниакален писък, от който кръвта на Луис се смрази. Мъглата плавно се стелеше около него. Постепенно писъкът заглъхна и сега се чувстваше само воят на вятъра, но полъхът му не достигаше до Луис — вероятно тресавището се намираще в дълбока падина. Ако вятърът проникне тук, мъглата моментално ще се разсее, но Луис не беше сигурен дали наистина иска да види гледката, която ще се разкрие пред очите му.

„Навярно ще чуеш и звуци, наподобяващи човешки гласове, но знай, че са само гмурците от брега на Проспект. Странно, но оттук се чува много надалеч.“

— Гмурци — прегракнало произнесе той и едва позна собствения си глас, който прозвуча призрачно сред мъглата.

Поколеба се за миг, сетне продължи пътя си. Тресавището като че моменталното наказа заради кратката пауза — когато се прехвърляше на следващата туфа, кракът му се подхлъзна и той за малко щеше да загуби обувката си. В последния момент успя да я измъкне от лепкавата тиня под застоялата вода.

Гласът — ако изобщо беше глас — отново се разнесе — този път от ляво. След няколко секунди прозвуча зад гърба на Луис, точно зад гърба му — стори му се че ако се обърне, ще забележи на сантиметри от себе си покрито с кръв същество, с оголени в ужасяваща гримаса зъби и блещукащи очи. Но този път той не забави крачка. Продължи да газии през локвите от застояла вода, упорито вперил поглед пред себе си.

Изведнъж заобикалящата го мъгла изгуби сиянието си и той видя пред себе си ухилено лице, което сякаш плуваше във въздуха, а от устата му се изтръгваха нечленоразделни звуци. Хълтналите в орбитите му очи бяха дръпнати, като на лицата в класическата китайска живопис, и блещукаха зловещо. Устните му бяха разтегнати в ужасяваща мъртвешка гримаса; долната бе провиснала и разкриваше остатъци от почернели зъби, изтъркани чак до венеца. Луис бе поразен най-вече от формата на ушите му, които всъщност не бяха уши, а рога — не заострени, като на дявол, а завити, като на овен.

Зловещата глава, която плуваше във въздуха, бърбореше неразбираемо и се смееше. Устата ѝ безспирно се движеше, но въпреки това долната устна оставаше провиснала и Луис съгледа черните пулсиращи вени. Ноздрите се разшириха, сякаш, за да поемат въздух и от тях изригнаха кълба белезникава пара. Когато Луис се приближи, езикът на плуващата във въздуха глава провисна навън — беше мръсножълт, дълъг и заострен, покрит с белези се циреи. Пред очите на Луис един от циреите, който още не се бе отделил от кожата, се отвори като люк и от него изпълзя тлъст червей. Езикът бе провиснал надолу, където би трябвало да се намира адамовата му ябълка, съществото заподскача във въздуха — то се смееше.

Луис притисна тялото на Гейдж към гърдите си, сякаш да го защити и продължи пътя си — треперещите му крака се подхлъзваха при всяка крачка.

„Може би ще забележиш пламъчета, които моряците наричат «светлините на Свети Елм». Понякога те добиват странни форми, но не им обръщай внимание — просто гледай встрани...“

Гласът на Джъд прозвуча в ушите му и сякаш го окуражи. Отново тръгна напред, отначало залиташе, сетне овладя движенията си и zakрачи ритмично. Упорито се вираше пред себе си, но все пак забеляза, че лицето (ако наистина беше лице, не зрителна измама — кълбо от изпарения, на което въображението му бе придало човешки образ), неизменно оставаше на едно и също разстояние от него. След известно време то сякаш се изпари и изчезна сред стелещата се мъгла.

„Това не беше блатно огънце!“

Очевидно не беше. Тресавището бе убежище на духове, дори бе пренаселено с тях. Ако човек внимателно се огледаше наоколо, положително щеше да съзре нещо, което да го накара моментално да полудее. Луис стисна зъби и реши да не мисли за това. Не бива да затормозява ума си с кошмарни видения, не бива да...

Нещо се приближи към него.

Той замръзна на мястото си и наостри уши, вслушвайки се в странния звук, който неумолимо се приближаваше. Зяпна от учудване и изненадано установи, че не може да затвори устата си; всички мускули на долната му челюст се бяха сковали.

През целия си живот не бе чувал подобен звук — стори му се, че някакво колосално същество се движи между дърветата. Някъде съвсем наблизо прозвуча пращането на счупени клони и шумоленето на храсталаците, премазани под гигантски стъпала. Просмуканата с вода почва завибрира под краката на Луис. Той внезапно осъзна, че от гърдите му се изтръгват стенания

(О, Господи, какво е това? Какво идва към мен през мъглата?)

и че отново притиска към себе си тялото на Гейдж. Изведнъж забеляза, че жабите и пискуните са замлъкнали и че влажният въздух е изпълнен със странната и отвратителна воня на развалено свинско.

Каквото и да бе онова, което се приближаваше към него, положително беше с гигантски размери.

Луис бавно вдигна глава и ужасено се втренчи в небето, като човек, който наблюдава излитаща ракета. Тежките стъпки на загадъчното същество се приближиха към него и той дочу ужасен трясък, когато някакво прекършено дърво — не клон, а цяло дърво — се стовари близо до него.

Луис съгледа нещо.

За миг мъглата изгуби сиянието си и се превърна в тъмносива маса и сред нея се извиси някаква безформена фигура, висока колкото пететажна сграда. Не беше сянка или безтелесен призрак — Луис усети как съществото пори въздуха с огромното си тяло, дочу тежките стъпки на мастодонтските му крака, които затъваха в просмуканата с вода почва на тресавището.

За миг му се стори, че съзира високо над себе си две оранжеви светлинки. Приличаха на проблясващи в мрака очи.

Тежките стъпки се отдалечиха. Едва когато звукът от тях започна да заглъхва, се дочу колебливото провикване на пискун; отговори му друг, после се присъедини и трети. Намеси се четвърти, пети, шести — пискливите им гласове се сляха в хор, който отново, огласи нощта. Стъпките на съществото, което се движеше бавно, но уверено (всъщност най-ужасяващ бе фактът, че то сякаш знаеше точно къде отива), се отдалечиха в северна посока. Звукът постепенно замираще, докато накрая напълно изчезна.

Едва тогава Луис се осмели да продължи пътя си. Изпитваше ужасна болка в раменете и в гърба си. Целият бе облян в пот, струваше му се, че от глава до пети е облечен в плътно прилепнала мокра дреха. Първите за сезона комари, току-що излюпени и гладни, жадно се нахвърлиха върху него и си устроиха среднощно пиршество.

Боже мой, беше Уендиго — съществото, което обитава северните провинции и което с едно докосване те превръща в канибал. Да, наистина беше Уендиго, което премина на няколко метра от мен.

Луис си каза, че трябва да забрави бабините деветини, че трябва да послуша съвета на Джъд и да не се замисля какво ще види или ще чуе, когато прекрачи границата на гробището за домашни любимци. Да, това бяха гмурци, блатни огънчета или футболистите от нюйоркския „Янки“, излезли на нощна тренировка в гората. Да бъдат каквото си искат, само не същества, които подскачат, пълзят и се гърчат в ничието пространство, разделящо реалния свят от отвъдния. Да има

Бог, да има слънчеви неделни утрини, да има усмихнати пастори, облечени в безупречно бели одежди... да има всичко, с изключение на отвратителните, ужасяващи създания, пълзящи сред тъмната страна на вселената.

Притиснал сина си, Луис продължи да върви и след известно време отново усети солидна почва под краката си. След секунда се натъкна на повалено дърво; сред разсейващата се мъгла, короната му наподобяваше зеленикава четка от перушина, изпусната от икономка с великански размери.

Дървото беше пречупено на две, земята бе обсипана с трески, а на мястото, където беше прекършено, от стъблото все още сълзеше смола, която се стори топла на Луис, когато я докосна, преди да се прехвърли от другата страна. Озова се в огромна вдлъбнатина, от която се измъкна с големи усилия. Въпреки че видя отъпканата хвойна и ниските лаврови храстчета, Луис отказваше да повярва, че това е отпечатък от крак. Навярно можеше да я разгледа по-добре отдалече, но нямаше никакво желание. Продължи да върви, сърцето му биеше лудо, устата му бе гореща и пресъхнала, а тялото — ледено.

Скоро шляпането на калта под краката му се смени с тихото шумолене на борови иглички, сетне той стъпи върху каменистата почва — почти беше стигнал целта си.

Пътеката ставаше все по-стръмна. Луис извика от болка, когато удари пищяла си в някакъв камък и внезапно осъзна, че това не е обикновена скала. Протегна несръчно ръка (усети страхотна болка в скования си лакът) и я опипа.

„Внимавай тук има стъпала. Издялани са в скалата. Просто ме следвай. Озовем ли се на върха, смятай, че сме стигнали.“

Когато сложи крака си на първото стъпало, отново го обзе еуфория, която за втори път прогони умората... или поне му помогна да я забрави. Наум броеше стъпалата, докато се изкачваше сред студения въздух и навлизаше сред непрестанно течащата река на бурния вятър, който развяваше дрехите му и караше брезента, в който бе увито тялото на Гейдж да плющи като корабно платно.

Луис отметна глава назад и отново се загледа в небето, обсипано с безброй звезди. Не успя да различи нито едно познато съзвездие и смутен извърна очи. Стената, която се издигаше встрани от него, не беше гладка, а набраздена, пореста и ронлива и приемаше различни

причудливи форми — пред очите на Луис изникваше ту лодка, ту язовец или намръщено мъжко лице с притворени клепачи. Единствено стъпалата, издялани в скалата бяха съвършено гладки.

Когато се озова на върха, той спря за миг с приведена глава, като леко се олюляваше и дишаше на пресекулки. Струваше му се, че белите му дробове са прободени на хиляди места, а в единия му хълбок сякаш бе забита треска.

Вятърът се въртеше като дервиш в косата му и ревеше в ушите му като дракон.

Светлината му се стори по-ярка, отколкото миналия път. Може би небето е било облачно или не бе обърнал достатъчно внимание? Всъщност едва ли имаше значение: важното бе, че сега виждаше съвсем ясно — внезапно го побиха тръпки.

Разположението на гробовете бе точно както в гробището за домашни любимци.

„Знаеше го, нали? — прошепна му някакъв вътрешен глас, докато той разглеждаше купчината от камъни, които някога са били надгробни могили. — Знаеше го или поне трябваше да се досетиш: не са концентрични окръжности, а спирала...“

Да, на върха на каменистото плато, обърната към студената светлина на звездите и към тъмната вселена, която ги обгръщаше, се извиваше гигантска спирала, сътворена от незнайни ръце (както биха се изразили старците), които я изграждали камък по камък още през първобитното общество. Луис не забеляза нито една надгробна могила — всички са били разчупени, когато погребаните под тях същества, са оживели и са успели да се измъкнат изпод земята, прокопавайки тунел с нокти... или с ръце. Въпреки това, каменните отломки бяха запазили първоначалната си форма на спирала.

За миг в ума на Луис проблесна мисълта: *„Как е възможно пилот, който прелита над района, да не забележи спиралата?“* Сетне си спомни странните рисунки в пясъците на пустинята, направени от индианците в Южна Америка, които бе съзрял на някаква снимка. *„Виждаш ли е някой индианското гробище от въздуха и ако го е виждал, какво си е помислил?“*

Коленичи и с въздишка на облекчение остави тялото на Гейдж на земята.

Постепенно способността му да мисли се възвърна. Измъкна джобното си ножче и преряза лейкопласта, с който бе прикрепил една към друга кирката и лопатата. Инструментите тупнаха върху каменистата почва и иззвънтяха. Луис легна по гръб, с разтворени крака и ръце и за миг остана неподвижен, втренчил неவிждащ поглед в обсипаното със звезди небе.

„Какво беше онова в гората? О, Луис, нима наистина си въобразяваш, че може да има щастлив край пиеса, в която главен герой е съществото, което съгледа преди малко?“

Но сега нямаше връщане назад и той го знаеше.

„Освен това може би всичко ще бъде наред — мислено си бърбореше той. — Който не рискува, не печели. Може би прекалената обич също е риск. Освен това, имам на разположение чантата си, не тази, която е в кабинета ми, а другата, скрита на най-високата полица в банята, която Джъд ми донесе в нощта, когато Норма получи сърдечна криза. Вътре има спринцовки, ако се случи нещо... нещо лошо... никой, освен мен няма да разбере.“ Докато размишляваше, устните му зашепнаха несвързани молитви, а ръцете му слепешката се протегнаха към кирката. Застанал на колене, Луис се залови да копае. Всеки път, когато кирката се забиваше в земята, той се стоварваше върху горния край на дръжката ѝ, като древен римлянин, който се обляга върху меча си. Постепенно гробът се оформи и стана по-дълбок. Когато попаднеше на камък, Луис го изваждаше с кирката. Повечето камъни хвърли върху увеличаващата се купчина изкопана пръст, но най-големите запази.

За надгробната могила.

Рейчъл си плесна няколко силни шамара, докато бузите ѝ пламнаха, но все още ѝ се спеше. Веднъж, когато успя да се отърси от обзелата я сънливост (вече беше в Питсфийлд и беше съвсем сама на магистралата), за миг ѝ се стори, че стотици сребристи очи безмилостно се взират в нея и проблясват алчно като студен живак.

След секунда очите се превърнаха в светоотражатели, монтирани върху преградните перила на автострадата. Колата ѝ се бе отклонила вдясно и се движеше в аварийното платно.

Рейчъл рязко завъртя волана наляво, гумите изсвириха върху асфалта; стори ѝ се, че чува скърцане на метал: предният ѝ калник бе закачил на косъм предпазното перило. Сърцето ѝ подскочи и затупка толкова силно, че пред очите ѝ заиграха черните точки, които се уголемяваха и смаляваха с биенето на пулса ѝ. След няколко минути, въпреки уплахата си от сблъскването с предпазното перило и въпреки крясъците на Робърт Гордън, който пееше „Нажежено червено“ по радиото, Рейчъл усети, че отново се унася.

Хрумна ѝ налудничаво, параноична мисъл. Безсъмнено, сънливостта ѝ се дължеше на страхотната умора, но все ѝ се струваше, че нещо се опитва да ѝ попречи да се добере до Лъдлоу тази нощ.

— Точно така, превръщаш се в параноичка, Рейчъл — промърмори тя, но гласът ѝ бе заглушен от крясъците на певица.

Опита се да се засмее, но не успя. Измъчваше я зловецко подозрение, което в тази късна доба ѝ изглеждаше невероятно правдоподобно. Чувстваше се като герой от комикс, изстрелян с гигантска прашка. Бедният човечец открива, че движението му напред все повече се забавя, докато накрая потенциалната енергия на ластика се изравнява със същинската енергия на прашката... инерцията се превръща... в какво?... въпрос на елементарно познаване на физическите закони... нещо се опитва да ѝ попречи... *хей, ти, стой настрана...* тялото жадува да остане в покой... *например тялото на Гейдж...* но веднъж задвижено...

Този път гумите изсвистяха по-силно — Рейчъл успя да реагира в последния момент. В продължение на няколко секунди колата се движеше притисната до предпазното перило, което се вряза в страничните врати; дочу се стържещ звук и под олющената боя проблесна метал. За миг кормилото отказа да ѝ се подчини и Рейчъл с всички сили натисна спирачката, докато истерично плачеше. Този път бе заспала — не бе задрямала, а наистина беше заспала и сънуваше, докато се движеше по магистралата със сто километра в час... ако не бяха предпазните перила... ако се бе ударила в някой стълб...

Тя сви в алеята за паркиране, изключи мотора, закри лицето си с ръце и се разрида. Беше изплашена до смърт.

„Нещо се опитва да ми попречи да отида при Луис.“

Когато почувства, че се е овладяла. Рейчъл отново потегли. Кормилото явно не бе повредено, но тя подозираше, че служителите от „Авиас“ няма да се зарадват, когато върне ударената кола в бюрото на бангорското летище.

„Няма значение. Всичко с времето си. Най-важното в момента е да изпия чаша силно кафе!“

Рейчъл свърна през първия изход от магистралата, който ѝ се мерна пред очите. След около два километра забеляза ярки неонов светлини, образуващи арка и дочу монотонното ръмжене на дизелови мотори — беше се озовала в паркинг за огромни камиони. Спря пред бензиновата колонка и помоли да напълнят резервоара на колата ѝ („Някой здравата е чукнал дясната ѝ страна“ — едва ли не с възхищение отбеляза момчето от бензиностранцията), сетне влезе в закусвалнята. Лъхна я миризмата на загоряла мазнина и на пържени яйца, примесена с благословеното ухание на силно кафе.

Рейчъл изгълта една след друга, сякаш пиеше лекарство, три чаши кафе, подсладено с много захар. Неколцина шофьори на камиони седяха на бара или в сепаретата и флиртуваха със сервитьорките, които под яркото осветление напомняха уморени медицински сестри, натоварени със задължението да съобщят някаква неприятна новина.

Рейчъл плати сметката си, върна се на паркинга и се качи в колата, но не можа да я запали. При всяко завъртане на ключа се чуваше само глухо изщракване на акумулатора.

Тя заудря с юмруци върху кормилото, но движенията ѝ бяха бавни и безсилни. Нещо се опитваше да я спре. Съвсем безпричинно

новата кола (километражът ѝ показваше, че е на по-малко от седем хиляди километра) отказваше да запали. И ето че не можеше да напусне Питсфийлд, който се намирал едва на седемдесетина километра от Лъдлоу.

Огромните камиони пристигаха и си заминаваха. Тя се заслуша в монотонното им бучене и изведнъж ѝ хрумна или по-точно — беше убедена, — че между тях е и камионът, убил сина ѝ... моторът му не ръмжи, а се киска.

Рейчъл наведе глава и се разрида.

Луис се препъна в нещо и се просна по цялата си дължина на земята. За миг му се стори, че не ще успее да стане — чувстваше се неспособен да се помръдне. Хрумна му, че ще остане на земята, докато се вслушваше в хора на пискуните откъм тресавището на Малкия бог и чувстваше страхотна болка, обхващаща цялото му тяло. Ще лежи тук, докато заспи — или докато умре. Май смъртта бе за предпочитане.

Спомняше си, че бе пуснал увитото в брезент тяло в дупката, която бе изкопал, както и това, че с голи ръце я бе запълнил с изкопаната пръст. Смътно се сещаше, че отгоре бе натрупал камъните, под формата на пирамида...

От тук нататък в паметта му цареше мрак. Очевидно бе слязъл по изсечените в скалата стъпала, иначе нямаше да се намира тук... всъщност точно къде се намираше? Огледа се и му се стори, че разпознава групата от величествени борови дървета, недалеч от преградата от сухи клони. Нима бе преминал през тресавището на Малкия бог, без да го осъзнава? Всъщност вече не се учудваше от нищо.

„Намирам се достатъчно далеч от тресавището. Ще остана да спя тук.“

Мисълта му се стори някак лъжовно успокояваща и го накара да се изправи и да продължи пътя си. Ако остане тук, онова нещо ще го открие... може би точно в този момент то обикаля из гората и го търси.

Вдигна ръка, докосна с длан лицето си и разсеяно установи, че тя е покрита с кръв — навярно бе разкървавил носа си. „Хич не ми пука“ — дрезгаво промърмори той и бавно заопипва земята около себе си, докато ръката му попадна на кирката и на лопатата.

След десет минути пред него се извиси преградата от мъртви дървета. Луис успя да я премине, като непрекъснато се препъваше, но все пак не успя да падне. Когато се озова в подножието ѝ от другата страна, хвърли поглед надолу. Някакъв клон веднага се прекърши („Никога не гледай в краката си“ — беше казал Джъд) и бе веднага последван от друг; кракът на Луис се подхлъзна и той загуби

равновесие. Падна тежко на едната си страна и въздухът със свистене излезе от гърдите му.

„По дяволите, за втори път днес падам в гробище... Струва ми се, че е достатъчно за една нощ!“

Отново заопипва земята около себе си, търсейки кирката и лопатата и най-сетне ги откри. За миг огледа гробището, осветено от звездите. Наблизо бе гробът на СМЪКИ. „Най-послушният на света“ — уморено си помисли Луис. Е ето и последното убежище на ТРИКСИ — УБИТ НА ШОСЕТО. Вятърът задуха още по-силно. Луис дочу тихото звънтене на метал, удрящ се в някакъв твърд предмет — безсъмнено идваше от консервна кутия, която опечаленият стопанин на мъртвото животно грижливо бе отворил с ножчето на татко, сетне бе сплескал с чук и я бе прикрепил върху дебела пръчка. Странният звук отново накара сърцето му да се свие от ужас. Досега чувството му за страх почти бе притъпено от огромната му умора и наподобяваше тихо пулсиране, което се сливаше с биенето на сърцето му. Значи го беше направил. Това ритмично металическо звънтене, идващо от мрака го накара да осъзнае, че го е направил.

Той тръгна през гробището за животни, мина покрай последното убежище на МАРТА — НАШАТА ЛЮБИМА ЗАЙКА, която беше умряла на 1 март 1965 година и край надгробната могила на ГЕНЕРАЛ ПАТЪН, сетне прескочи счупената дъска, отбелязваща гроба на ПОЛИНЕЗИЯ. Металният звън прозвуча някъде наблизо, Луис спря и се огледа. Най-сетне забеляза правоъгълно парче ламарина, прикрепено към полегнала в земята дъска. Напрягайки очи, успя да разчете надписа, който гласеше: РИНГО — НАШИЯТ ЛЮБИМ ХАМСТЕР, 1964 — 1965. Табелката отчасти се бе откачила от подпората си и издаваше металния звук, който отекваше сред дъските, от които бе скована арката пред входа на гробището за домашни любимци. Луис понечи да прикрепя табелката... сетне се вкамени, а косата му настръхна.

Нещо се движеше. Нещо се движеше от другата страна на преградата от мъртви дървета.

До ушите му долетяха приглушени звуци, сякаш някой предпазливо пристъпваше от отвъдната страна; дочу тихото скърцане на боровите иглички, пропукването на сухи съчки и шумоленето на

стъпкани храсталаци. Звучите бяха едва доловими сред воя на вятъра, който огъваше високите борови дървета.

— Гейдж? — прегракнало извика Луис.

Внезапно осъзна, че стои сред мрака и зове мъртвия си син, косата му настръхна от ужас и той безпомощно се разтрепери, сякаш бе обзет от силен пристъп на треска.

— Гейдж?

Звукът заглъхна.

„Не, още е рано. Не ме питай откъде знам — сигурен съм и това е всичко. Онова, което се движи зад преградата, не е Гейдж, а... нещо съвсем друго...“

Звучите отново се разнесоха от другата страна на камарата от мъртви дървета. От другата страна на бариерата. Воят на вятъра почти ги заглушаваше. Сякаш някакво сляпо същество, притежаващо атавистични инстинкти, дебнеше Луис. В преуморения му мозък възникваха ужасяващи и отблъскващи образи: зад камарата го дебне гигантска къртица или огромен прилеп, който, вместо да лети, несръчно подскача сред гъсталаците.

Той заднешком напусна Гробището за домашни любимци и не откъсна очи от преградата — враждебна бариера, от която се излъчваше странно сияние и която прорязваше мрака като дълбок белег — докато тя не изчезна от погледа му. Сетне забърза, а когато се озова на около петстотин метра от мястото, където пътеката излизаше от гората на поляната зад дома му, мобилизира последните остатъци от енергията си и се затича.

След като захвърли кирката и лопатата в ъгъла на гаража, Луис за миг застана неподвижно в началото на алеята; внимателно огледа пътя, откъдето бе дошъл, сетне вдигна очи към небето. Беше четири и петнайсет — скоро щеше да се зазори. От другата страна на Атлантика слънцето вече се бе издигнало в небето, но тук, в Лъдлоу, все още цареше нощ. Вятърът виеше неуморно.

Той излезе от гаража и придържайки се до стената му, влезе в дома си през задната врата. Мина през кухнята, без да запали осветлението и се отправи към малката баня до трапезарията. Този път светна лампата и видя Чърч, свит на кълбо върху казанчето, който се вираше в него с тъпите си, жълтеникави очи.

— Чърч? — промълви Луис. — Струва ми се, че някой те изхвърли навън.

Котаракът продължи да го наблюдава, без да се помръдне от мястото си. Да, наистина го бяха изхвърлили навън; всъщност самият Луис го бе направил — спомняше си го съвсем ясно. Точно както си спомняше, че беше сменил счупеното стъкло в мазето и си бе казал, че е разрешил проблема. Как е могъл да бъде толкова наивен? Когато Чърч искаше да влезе някъде, просто го правеше, защото сега той беше по-различен.

Всъщност присъствието на котарака едва ли имаше значение. Безкрайната умора караше Луис да изпитва безразличие към всичко. Чувстваше се странно изолиран от обикновените хора и подобен на глупавите, залитащи зомбита от филмите на Джордж Ромеро или на един от „горските хора“ от поемата на Т. С. Елиът. „Може би приличам на създание с остри нокти, което се провира през тресавището на Малкия бог и се озовава в гробището на микмаките“ — помисли си той и задавено се изсмя.

— Да, Чърч, аз съм глава, пълна със слама — прегракнало промълви Луис, докато разкопчаваше ризата си. — Точно така, повярвай ми.

От лявата му страна, точно над ребрата, започваше да се оформя грозна синина, а когато свали панталоните си забеляза, че коляното, което бе ударил в надгробния камък, е подуто като балон. Повърхността му вече беше обагрена в моравочерно и Луис предполагаше, че щом престане да се движи, то ще се скове, сякаш е бетонирано. Знаеше, че е получил контузия, която до края на живота му ще го измъчва при всяка промяна на времето.

Протегна ръка, за да погали котарака, сякаш търсеше успокоение в контакта с друго същество, но Чърч скочи от мястото си и залитайки се отправи към вратата, напълно лишен от присъщата за расата му грациозност. На излизане се обърна и изгледа Луис с безразличните си, мътножълти очи.

Луис порови из аптечната, намери тубичка с мехлем „Бен Гей“, седна върху седалката на тоалетната и изстиска от мехлема върху удареното си коляно. Сетне намаза и областта в основата на гръбначния си стълб — болезнена и трудна операция.

Излезе от тоалетната и отиде в хола. Запали осветлението и преди да се изкачи по стълбата, за миг се сиря и се огледа замаяно наоколо. Колко странно му изглеждаше всичко! Точно тук бе стоял на Бъдни Вечер, когато криеше медальона със сапфира в джоба на халата си. Ето и креслото, в което бе седял през онази далечна вечер, докато се опитваше да обясни на Ели истината за смъртта, след фаталната криза на Норма Крендъл — истина, която самият той намираще неприемлива. Коледната елха бе поставен в онзи ъгъл, а върху стъклото на прозореца с прозрачна лепенка беше прикрепена хартиена пуйка, измайсторена от Ели, която напомняше на Луис врана, сътворена от скулптор-футурист. А няколко месеца по-рано, холът бе напълно празен, с изключение на кашоните с покъщнината им, които големият камион на „Юнайтед Ван Лайне“ беше пренесъл от Чикаго дотук. Луис си припомни как натъпканите в кашони вещи му се бяха сторили съвсем незначителни; напомняха му преграда срещу външния враждебен и студен свят, където имената им и семейните им обичаи не означаваха абсолютно нищо.

Колко странно му се бе сторило всичко тогава... би дал мило и драго кракът му никога да не бе стъпвал в университета в Ороно и в Лъдлоу и да не се бе сблъсквал със семейство Крендъл и с всичко останало.

Изкачи се по стълбата по долни гащи, влезе в банята на горния етаж, качи се на стол и взе чантата, която стоеше върху аптечната. Занесе я в спалнята, седна на двойното легло и разгледа съдържанието ѝ. Стига да се наложи, разполагаше с няколко спринцовки, а между лейкопласта, хирургическите ножици и грижливо подредени пликчета с хирургически конци имаше флакончета, съдържащи смъртоносна течност.

В случай, че му потрябват.

Луис затвори чантата и я остави на земята до себе си. Изгаси лампата и се отпусна върху леглото, скръстил ръце зад тила си. Испита невероятно удоволствие да лежи изтегнат в удобното си легло. Мислено отново се пренесе в Дисниленд във Флорида. Видя се, как облечен в бяла престилка, кара бяла камионетка, изрисувана отстрани с прочутия лик на Мики Маус — естествено нищо не биваше да подсказва, че това е линейка, за да не се плашат посетителите. Нали са си платили, за да влязат.

Гейдж седи до него, почернял е от слънцето, а очните му ябълки са синкави — признак на отлично здраве. На няколко крачки от тях стои голямото куче Гуфи и се здрависва с някакво хлапе, което го е зяпнало учудено. Ето го и Мечо Пух, позиращ между две засмени възрастни дами, обути в панталони, докато трета възрастна дама насочва към тях фотоапарата си, а някакво момиченце, издокарано в празнична рокличка вика: „Обичам те, Тайгър. Толкова много те обичам!“

Луис и синът му неуморно патрулират из вълшебната страна, обикаляйки я с бялата си камионетка. Червената въртяща се лампа на покрива ѝ тактично е прикрита. Защото двамата с Гейдж не искат неприятности — о, съвсем не! — но са готови смело да ги посрещнат. Дори и тук, сред този парк, създаден само за невинни удоволствия, опасността дебне отвсякъде: усмихнат човек, който купува филмче за фотоапарата си на „Мейн Стрийт“, внезапно се хваща за гърдите и пада, поразен от инфаркт; бременна жена усеща първите контракции в момента, когато слиза от кабинката на Небесната колесница; дванайсетгодишно момиченце, подобно на тези, които украсяват кориците на списанието на Норман Рокуел, внезапно получава епилептичен припадък, а обутите му в мокасини крака спазматично тупкат по тротоара, сякаш сигнализират, че мозъкът му внезапно е престанал да действа. Не бива да пропускаме хората, които получават слънчев удар, а понякога, в края на горещото лято, в Орландо пада гръм. От време на време можете да срещнете и самия Веуик и стуашен Оз — разхождащ се около входа на тунела, където еднорелсовата железница се шумугва във Вълшебната страна или наднича с глуповатите си очи от въртележките. Луис и Гейдж са свикнали да го приемат като една от обичайните фигури в увеселителния парк, заедно с Гуфи, Мики, Тайгър, Джъмбо и многоуважавания мистър Доналд Дък. Само че никой не иска да се снима заедно с него, нито да го представи на децата си. Луис и Гейдж го познават, защото преди време, в нова Англия са си имали работа с него. Оз само дебне да се задавиш от стъклено топче, да се задушиш, ако случайно пъхнеш глава в найлонов плик или да се овъглиш от високоволтов ток. „Искаш ли да се преселиш във вечността, детето ми? Тогава бръкни с две пръстчета в контакта или в празната фасонка на стената.“ Смъртта се крие навсякъде: в пакетчето фъстъци за двацет и пет цента, в пакета

цигари. Той е на поста си двайсет и четири часа в денонощието, очите му са приковани към мониторите в контролната зала, откъдето наблюдава всички проходи между земния живот и отвъдния свят. Замърсени спринцовки, отровни бръмбари, съборени от вятъра кабели с високо напрежение, горски пожари. Профучаващи през натоварените кръстовища младежи на летни кънки, които помитат невинните дечица. Когато влезете във ваната, за да вземете душ, Оз влиза заедно с вас. „Правете икономия — взимайте душ заедно с някой приятел“. Когато се качвате на самолет, пак той поема бордовата ви карта. Оз е във водата, която пиете, в храната ви. Когато сам и изплашен се провикнете в мрака: „Кой е там?“, дочувате неговия отговор: „Не бой се, старче, това съм аз. Здравсти, как си? А, имаш рак на дебелото черво, така ли? Какъв кеф, приятелю! Септицемия? Левкемия! Атеросклероза! Коронарна тромбоза! Енцефалит! Остеомиелит! Хей, хей, всички дружно да вървим! Наркоманът, който чука на вратата ви, стиснал нож в ръката си. Телефонът, който звъни 5 посред нощ. Кървав бульон в клетките на акумулатор на изходната рампа на автомагистралата в Северна Каролина. Пълни шепи с таблетки — хайде гълтани ги! Странният синкав цвят на ноктите на хора, умрели от задушаване — в отчаяната си борба за оцеляване, мозъкът изсмуква всяка капчица останал кислород, включително този от живите клетки под ноктите. «Здравейте, приятели, казвам се Веуикият и стуашен Оз, но можете да ме наричате само Оз — по дяволите, нали вече сме стари приятели! Отбих се само за да ви подаря лек мозъчен спазъм, сърдечна криза или нещо подобно. Извинете, но не мога да остана нито секунда повече: трябва да се заема с жена, на която предстои седалищно раждане, сетне ще спретна смърт от задушаване с дим в Омаха.»“

А на заден план, момиченцето с празничната рокля продължава да крещи: „Обичам те, Тайгър! Вярвам в тебе! Винаги ще те обичам и ще вярвам в тебе! Освен това, ще остана вечно млада и в сърцето ми не ще има място за друг Оз, освен за безобидния шарлатанин, който Дороти среща в Изумрудения град! Обичам те... Обичам те...”

„Двамата със сина ми патрулираме неуморно... защото най-важното в живота не е нито войната нито секса, а ужасяващата, благородна и безнадеждна битка с Веуикия и стуашен Оз, да, ние патрулираме, седнали един до друг в бялата камионетка, която пътува

под яркото слънце на Флорида. Червената сигнална лампа на покрива е покрита, но винаги е на наше разположение... и никой, освен нас, не знае, че тя е там. Защото почвата в мъжкото сърце е камениста; човек засява, каквото може и се грижи за него.“

Докато в главата му се въртяха объркани мисли, Луис Крийд задряма и една след друга прекъсна линиите, свързващи го с външния свят. Най-сетне и последните мисли се заличиха от екрана на съзнанието му; умората го обгърна и го повлече в мрачната бездна, където нямаше сънища.

Точно преди зазоряване, по стълбите прозвучаха стъпки. Бяха бавни и залитащи, но решителни. Някаква сянка изникна сред тъмния коридор, придружена от отвратителна воня. Дори потъналия в непробуден сън Луис промърмори и се обърна на другата страна, сякаш, за да я избегне. Сетне дишането му отново стана равномерно.

Силуетът остана неподвижен още няколко секунди пред вратата на спалнята, сетне влезе вътре. Луис беше заровил глава под възглавницата си. Две бели ръце се протегнаха, взеха оставената до леглото лекарска чанта и я отвориха, после заровиха из нея — дочу се звънтене на метални инструменти.

Ръцете нетърпеливо опипваха съдържанието на чантата, без да се спрат на лекарствата, ампулите и спринцовките, сякаш не се интересуваха от тях. Но ето че откриха онова, което търсеха и го извадиха навън. Предметът хвърляше сребристи отблясъци под първите лъчи на настъпващия ден.

Сянката напусна стаята.

ТРЕТА ГЛАВА

ВЕУИКИЯТ И СТУАШЕН ОЗ

А Исус, тръгвайки от Себе Си, дохожда при гроба; това беше пещера и камък стоеше отгоре ѝ. Исус каза: дигнете камъка. Сестрата на умрелия, Марта, Му каза: Господи, мирише вече, защото е от четири дена...

И след като се помоли известно време, Исус извика с висок глас: Лазаре, излез вѣн! И излезе умрелият с повити ръце и нозе в погребални повивки, а лицето му забрадено с кърпа. Исус им каза: разповийте го и оставете го да ходи.

Евангелие от Йоана
(перифраза)

— Едва сега ми хрумна за това — истерично извика тя. — защо не се сетих порано! Как не ти дойде наум?

— Какво? — попита той.

— Други две желания — забързано изрече тя. — Досега сме се възползвали само от едно.

— Нима не ти е достатъчно? — гневно попита той.

— Не! — победоносно извика тя. — Ще поискаме още нещо. Бързо иди и го вземи и си пожелай синът ни да възкръсне.

У. У. Джейкъбс
(„Маймунската лапа“)

Джъд Крендъл внезапно се събуди и подскочи толкова рязко, че щеше да падне от креслото си. Нямаше представа колко време е спал — петнайсет минути или три чака. Погледна часовника си и видя, че е пет и пет. Имаше странното усещане, че всички предмети в стаята са разместени, гръбнакът го болеше от прекараната в креслото нощ.

„Глупав дъртако, виж какво направи!“ — упрекна се той.

Но в дъното на сърцето си съзнаваше, че вината не е само негова. Не беше заспал на стола си неволно; нещо го бе принудило.

Тази мисъл го накара да се вцепени от страх, но имаше нещо, което го изплаши още повече: какво го бе събудило. Сторило му се беше, че дочува някакъв звук или...

Затаи дъх наостри уши. Отначало дочу само неравномерното туптене на сърцето си.

Сетне до слуха му долетя някакъв звук, различен от онзи, който го бе събудил. Едва доловимото проскърцване на панти.

Джъд познаваше всеки шум в къщата — знаеше кои дъски и стъпала скърцат и точно в кои части на стрехите вятърът надава зловещи писъци, когато се носи с огромна скорост, както през изминалата нощ. И звукът, който бе чул преди малко, също му беше познат. Масивната входна врата, която разделяше верандата от коридора, се беше отворила. На базата на тази информация, разумът му с лекота идентифицира звука, който го бе събудил — беше предизвикан от откряването на покритата с мрежа врата на верандата.

— Луис? — с напразна надежда извика той, макар да знаеше че това не е приятелят му. Наблизо се намираще някой — или по-точно — нещо — изпратено да накаже него, старецът, заради гордостта и суетата му.

Стъпките бавно се отправиха по коридора към хола.

Старецът отново се опита да извика името на Луис, но от гърлото му се изтръгна само прегракнал звук, защото в този миг усети вонята на съществуването, което се бе промъкнало в дома му на зазоряване. Миризмата беше отблъскваща и натрапчива, подобна на онази, която

се разнасяше от крайбрежните плитчини, на дъното, на които има гниеци отпадъци. В мрачината Джъд различаваше формата на мебелите — скрина в стил рустик, шкафа на високи крака, — но не и точните им очертания. Опита се да се изправи, но краката му изневериха. Мислено изкрещя, че му трябва повече време, че е прекалено стар, за да се сблъска повторно с ужасното преживяване без предварителна подготовка; спомни си изживения страх от срещата с Тими Батерман, а по онова време беше много по-млад...

Летящата врата се отвори и сенките нахлуха на верандата. Една от тях беше по-плътна от останалите. О, Господи, вонята бе нетърпима! В мрака се дочуха провлечени стъпки.

— Гейдж? — извика Джъд и с огромно усилие успя да се изправи на крака. С крайчеца на окото си съгледа пепелта, запазила формата на цигарата, в пепелника с рекламата на „Джим Бийм“.

— Гейдж, ти ли...

От мрака се разнесе ужасяващо мяукане и за миг Джъд имаше усещането, че косите му са се превърнали в ледени висулки. Не синът на Луис се бе върнал от царството на мъртъвците, а някакъв отвратителен демон...

Не беше нито едното, нито другото.

Ужасяващото мяукане се разнасяше от гърлото на Чърч, който се бе притаил пред вратата на хола. Очите му блестяха като мръсни електрически крушки. Джъд прехвърли погледа си от котарака към съществуването, което бе влязло заедно с него.

Той заотстъпва назад, опитвайки се да се концентрира — отвратителната воня му пречеше да мисли. Изведнъж се разтрепери — ужасяващото създание бе донесло със себе си полярен студ.

Джъд се олюля — всъщност котаракът, който се провираше между краката му, се опита да го препъне. При това дяволското животно мъркаше. Старецът го изрита встрани. Чърч се озъби и изсъска.

„Мисли! Мисли бързо, стари глупако, преди да е станало прекалено късно: може би все още има някаква надежда... То се върна, но може да бъде убито отново... Навярно ще успееш да го направиш..., ако мислиш бързо...“

Той заднешком заотстъпва към кухнята и внезапно си спомни, че в чекмеджето до мивката има сатър за месо.

Ритна с крак летящата врата, водеща към кухнята и тя се отвори. Съществува, промъкнало се в дома му все още изглеждаше като неясен силует, но Джъд чуваше тежкото му дишане. Виждаше и бялата му ръка, която размахваше във въздуха и стискаше някакъв предмет, който старецът не успя да различи. Когато Джъд влезе в кухнята, вратата се по-люшна на пружината си. Той най-сетне се обърна с гръб към нея и се спусна към кухненския шкаф. Отвори чекмеджето и напипа гладката дървена дръжка на сатъра. Сграбчи го и отново се обърна с лице към вратата, дори направи няколко стъпки към нея — отчасти бе възвърнал смелостта си.

„Запомни, че това не е дете. Когато открие, че си разбрал номера му, то може да нададе писък, да извика от страх, да се разплаче. Не се оставяй да те измами, както са те мамили досега, старче. Това е последният ти шанс!“

Летящата врата отново се отвори, но отначало в кухнята влезе само котаракът. За миг Джъд го проследи с поглед, сетне отново вдигна очи към вратата.

Кухнята беше с източно изложение и бледа, млечнобяла светлина нахлуваше през прозорците. Не беше силна, но достатъчна, дори прекалено.

Гейдж Крийд влезе в кухнята, облечен с костюма, с който го бяха погребали. Върху реверите и раменете на сакото му, като и върху бялата му риза, растеше мъх. Фината му руса коса бе сплъстена от полепналата по нея пръст. Едното му око упорито се взираше в празното пространство, а другото блещукаше злобно и бе приковано в Джъд.

Гейдж му се хилеше.

— Здравей, Джъд — произнесе Гейдж. (Чуруликаше с гласа на малко дете, но произнасяше думите съвършено правилно.) — Дойдох да изпатят в ада гадната ти, смрадлива стара душа. Нима смяташ, че след като веднъж успя да ме прекараш, рано или късно няма да ти го върна?

Джъд вдигна сатъра и извика:

— Хайде, ела по близо и си извади оная работа, щом си толкова куражлия. Ще видим кой кого ще прекара!

— Норма е мъртва и няма кой да те оплаква — изсъска Гейдж. — Ама че долна курва беше жена ти. Чукаше се с всичките ти приятели,

Джъд. Най-много обичаше да ѝ го вкарват в задника. А сега се пържи в пламъците на ада, тя и проклетият и артрит. *Видях я там, Джъд видях я.*

Залитайки, то тръгна към Джъд. Обувките му оставяха следи от кал върху протрития линолеум. Протягаше ръка към стареца, сякаш искаше да се здрависа с него, а другата криеше зад гърба си.

— Слушай, Джъд — прошепна то.

Устата му се отвори, разкривайки млечните му зъби и въпреки че устните му не се помръднаха, Джъд дочу гласа на Норма:

— *Рогоносец! Нещастен рогоносец! Винаги съм те мразела! Надсмивах ти се! Всички ние ти се надсмивахме. О как се надсмивахме...*

— Престани! — извика старецът и сатъра потрепери в ръката му.

— *Двамата с Хърк се чукахме в нашето легло... чуках се и с Джърдж, както и с всички останали! Знаех, че ходиш при онези курви, но ти дори не подозираше, че си се оженил за такава! Как ти се присмивахме, Джъд! Чукахме се и умирахме от смях...*

— ПРЕСТАНИ! — изкрещя Джъд.

Хвърли се върху дребното олюляващо се същество, облечено в мръсен погребален костюм и точно в този момент котаракът напусна скривалището си под големия месарски тезгях и се стрелна към него. Свило назад уши, животното съскаше страховито — спусна се между краката на Джъд и го препъна. Сатърът изхвъркна от ръката на стареца и, въртейки се около оста си се изпързала по набръчкания и изтрит линолеум. Удари се в перваза на дюшемето и изчезна под хладилника.

Джъд осъзна, че още веднъж са го измамили и единственото му утешение бе, че това никога вече няма да се повтори. Стъпил върху краката му, котаракът съскаше като чайник, устата му бе широко отворена, очите му злобно блестяха. След миг и Гейдж врълетя върху него, устните му бяха разтегнати в ужасяваща усмивка, замаяните му очи бяха кръвясали. Измъкна дясната ръка иззад гърба си и едва сега Джъд видя, че държи скалпела на Луис.

— О, Господи — успя да промълви той и вдигна дясната си ръка, за да парира удара. В този миг му се стори, че е станал жертва на оптическа измама и си каза, че навярно е откачил: изглеждаше, че скалпелът е от двете страни на дланта му. Сетне някаква топла течност ороси лицето му и той разбра, че това съвсем не е оптическа измама.

— Сега е мой ред да те прекарам, старче! — извика съществото с образа на Гейдж и Джъд усети вонящия му дъх. — Ще прекарам не само теб, а всички... които искам!

Джъд замахна и успя да улови китката на Гейдж. Усети, че кожата се бели под пръстите му като изгнил пергамент.

То измъкна скалпела от дланта на стареца, на чието място зейна дълбока рана, и изкрещя:

— Всички..., които ИСКАМ!

Сетне отново замахна със скалпела. И отново. И отново.

— Опитайте сега, госпожо — каза шофьорът, надвесен над двигателя на наетата от Рейчъл кола.

Младата жена завъртя ключа и моторът се запали. Шофьорът затръшна капака, заобиколи колата и се надвеси през прозореца към Рейчъл, докато изтриваше ръцете си с голяма синя носна кърпа. Загорялото му лице бе открито и приветливо, каскетът беше килнат на темето му.

— Много ви благодаря — просълзено произнесе Рейчъл. — Не знам как щях да се справя без вашата помощ.

— О, не се притеснявайте и дете щеше да отстрани повредата за секунди. Но все пак се учудвам — никога не съм виждал нещо подобно да се случи с нова кола.

— Защо? Какво й беше?

— Кабелът на акумулатора се беше откачил. Никой не е бъркал в мотора, нали?

— Не — отвърна младата жена и отново си спомни странното усещане, че е попаднала в някаква гигантска прашка.

— Може би се е разхлабил по време на пътуването — размишляваше на глас шофьорът, сетне продължи: — Във всеки случай ви гарантирам, че вече няма да ви се случи подобна неприятност. Затегнах го здраво.

— Ще приемете ли известна сума в знак на благодарност? — плахо попита Рейчъл.

Шофьорът гръмко се изсмя.

— В никакъв случай, госпожо. Много добре знаете, че ние сме рицарите на шосетата.

Младата жена се усмихна и промълви:

— Е... още веднъж — много ви благодаря.

— Наистина няма за какво — отвърна шофьорът и й отправи широка усмивка, която изглеждаше странно приветлива сред разсейващата се тъмнина.

Рейчъл също се усмихна, бавно излезе от паркинга и се отправи към шосето, водещо към магистралата. Внимателно се огледа и в двете посоки и след пет минути вече отново пътуваше на север по аутобана. Изпитото кафе ѝ действаше по-добре, отколкото очакваше. Сега се чувстваше напълно бодра, сънливостта ѝ бе изчезнала, очите ѝ бяха широко отворени. Отново я обхвана безпокойство, имаше абсурдното усещане, че я манипулират. Възможно ли бе кабелът на акумулатора да се откачи от само себе си?

За да я задържи достатъчно дълго, че да...

Тя нервно се засмя. Достатъчно дълго за какво?

За да се случи нещо непоправимо.

„Що за глупаво и нелепо предположение“ — помисли си тя, но въпреки всичко натисна още по-силно газта.

В Пет часа сутринта точно когато Джъд се опитваше да се предпази от удара на скалпела, откраднат от чантата на добрия му приятел доктор Луис Крийд и когато Ели стреснато се изправи в леглото си и извика от ужас (изплашена от кошмарен сън, който за щастие после не си спомняше), Рейчъл напусна магистралата, премина по „Хамънд Стрийт“, успоредна на гробището, където в ковчега на сина ѝ лежеше само лопатата с изкривено острие и премина по моста в Брюър. В пет и четвърт вече бе на шосе 15 и караше към Лъдлоу.

Беше решила да отиде направо при Джъд и възнамеряваше да спази поне това обещание. Когато мина покрай собствения си дом забеляза, че комбито не е на алеята. Може би беше в гаража, но въпреки всичко къщата изглеждаше задрямала и пуста. Нищо не ѝ подсказваше, че Луис си е у дома.

Рейчъл паркира зад пикапа на Джъд, излезе от колата и предпазливо се огледа. Тревата беше покрита с капчици роса, които проблясваха под първите лъчи на слънцето. Отнякъде се дочу чуруликане на птичка, което моментално затихна. Преди много години, в детството си, тя понякога се събуждаше призори, без да ѝ предстои някакво задължение — в подобни случаи винаги се чувстваше самотна, но с приповдигнат дух — усещайки се някак си пречистена и съвършена. Но тази сутрин не изпита подобни чувства. Измъчваше я безпокойство, което не можеше изцяло да отдаде на прекараните под напрежение двайсет и четири часа, както и на скорошната загуба.

Тя се изкачи по стъпалата, водещи към верандата и дръпна летящата врата — възнамеряваше да използва старомодния звънец на външната врата. Беше очарована от него още първи път, когато двамата с Луис бяха дошли у Крендъл. Гостът трябваше да завърти бутона по посока на часовниковата стрелка и тогава се чуваше мелодичен звън, който напомняше отдавна минали времена.

Рейчъл протегна ръка към бутона, но очите ѝ попаднаха върху изтривалката и тя смръщи вежди. Върху нея имаше кални стъпки. Тя се огледа и забеляза, че водят от летящата към външната врата. Стъпките бяха малки, но всичко личеше, че са оставени от краката на дете. Внезапно ѝ хрумна, че е прекарала цялата нощ в пътуване, но не е забелязала да падне нито капка дъжд. Силният вятър бе разсеял дори характерната за утринните часове мъгла.

Остана втренчена в следите дълго — дори прекалено дълго — сетне с усилие на волята отново посегна към звънеца. Опита се да завърти бутона, сетне отпусна ръка.

„Напразно се опасявам — каза си тя. — Страхувам се от звъна, който ще наруши странната тишина. Дъжд навярно е задрямал и ще го стресна...“

Но не от това се боеше тя. Чувстваше се нервна и странно неспокойна от мига, в който установи, че не може да държи очите си отворени, но сега, при вида на малките стъпки, страх прониза сърцето ѝ. Бяха големи колкото...

Тя се опита да изтласка от ума си ужасяващата мисъл, но беше прекалено уморена и реакциите ѝ бяха забавени.

... колкото краката на Гейдж!

О, престани, няма ли да престанеш?

Рейчъл протегна ръка и завъртя копчето на звънеца.

Звукът му бе още по-силен отпреди, но този път не ѝ се стори мелодичен — напомни ѝ дрезгав, задавен вик сред тишината. Тя отскочи назад и нервно се изсмя, а от гърлото ѝ се изтръгна звук, подобен на нервен и нерадостен смях. Ослуша се в очакване да чуе стъпките на Дъжд, но къщата тънеше в дълбока тишина. Точно се питаше дали ще има смелост още веднъж да завърти металния бутон във формата на пеперуда, когато дочу някакъв звук зад вратата — звук, какъвто изобщо не си бе представяла дори в най-налудничавите си фантазии.

Мяу!... Мяу... Мяу!

— Чърч? — стреснато и озадачено промълви тя. Приблужи се до вратата и се опита да надникне вътре, но не успя — бялото перденце избродирано собственооръчно от Норма, покриваше цялото стъкло.

— Чърч, ти ли си? Мяу!

Рейчъл натисна дръжката и откри, че вратата е отключена. Чърч седеше в средата на входния коридор, увил опашка около лапите си. Козината му беше покрита с тъмни петна. „Сигурно е кал“ — помисли си Рейчъл, после забеляза червеникави капчици по мустаците на котарака.

Чърч вдигна едната си лапа и започна да я ближе, без да изпуска от погледа си Рейчъл.

— Джъд? — извика тя — наистина изплашена. Сетне прекрачи прага.

Не чу отговор. Къщата тънеше в мълчание.

Рейчъл се опита да разсъждава рационално, но внезапно образът на Зелда изникна в съзнанието ѝ и то сякаш се парализира. Спомни си как ръцете на сестра ѝ бяха извити като нокти на граблива птица; как, когато бе вбесена удряше главата си в стената — на това място тапетите бяха разкъсани, а мазилката — изронена. Каза си, че сега не е време да мисли за сестра си. Джъд може би е ранен, може би е паднал все пак е възрастен човек.

„Ето за какво трябва да мислиш, не за кошмарите от детството си, в които виждаш как отваряш вратата на гардероба, от който изскача Зелда с кошмарна усмивка върху посинялото си лице или че влизаш във ваната, а очите на Зелда те дебнат от каналчето или пък сънищата, в които Зелда се крие в мазето зад пещта за парното отопление...“

Чърч раззина уста, в която стърчаха острите му зъби и измяука.

Луис беше прав, не трябваше да го кастрираме; от тогава Чърч не е същият. Луис твърдеше, че ще изгуби агресивните си инстинкти, но сгреши; котаракът продължава да лови различни животинки...

Чърч отново измяука, сетне се обърна и се втурна нагоре по стълбата.

— Джъд? — за пореден път извика Рейчъл. — Там ли си?

Котаракът измяука от най-горното стъпало, сякаш потвърждаваше факта, после тръгна по коридора ѝ изчезна от погледа

й.

„Всъщност как е успял да влезе? Може би Джъд го е пуснал? Но защо?“

Рейчъл нерешително пристъпи от крак на крак, докато се питаше как да постъпи. Най-страшното бе, че се чувстваше някак си... манипулирана... сякаш някаква сила я караше да дойде тук и...

От горния етаж се разнесе тихо, изпълнено с болка стенание и на Рейчъл и се стори, че разпознава гласа на Джъд. Навярно е паднал в банята, може би си е разтегнал сухожилие или си е счупил крака — костите на старците са толкова крехки, а ти малката, защо пристъпваш от крак на крак като че ли ти се пикае — не забеляза ли, че по мустаците на Чърч имаше кръв, истинска кръв. Джъд е ранен, а ти дремеш тук! За бога какво ти става?

— Джъд?

Тя отново чу стенанието и хукна нагоре по стълбата.

Никога досега не се бе качвала на първия етаж в къщата на семейство Крендъл. Коридорът имаше само един прозорец, обърнат на запад и все още тънеше в полумрак. Беше дълъг и широк и водеше към задната част на къщата, успоредно със стълбището, чието елегантно перило от черешово дърво проблясваше сред тъмнината. На стената висеше поставена в рамка снимка на Акропола...

„Там е Зелда! Все пак успя да те намери след толкова много години, сега настъпва звездният ѝ миг; достатъчно е да отвориш вратата и ще я видиш: тялото ѝ е обезформено от гърбицата и от нея се разнася миризмата на урина и на смърт; да, наистина е Зелда и настъпи нейният час — най-сетне успя да те пипне.“

Стенанието отново се разнесе зад вратата вдясно.

Рейчъл тръгна натам. Токчетата ѝ тракаха върху дъските. Струваше ѝ се, че всичко наоколо започва да се деформира, сякаш бе попаднала в друго измерение, но не на времето или на пространството. Почувства, че започва да се смалява. Снимката на Акропола плуваше все по-високо над главата ѝ, а дръжката на вратата скоро щеше да се озове на нивото на очите ѝ. Тя протегна ръка към нея, но без дори да я е докоснала, вратата рязко се отвори. На прага стоеше Зелда. Беше прегърбена и обезобразена, тялото ѝ беше толкова деформирано, че приличаше на джудже, високо шейсетина сантиметра; кой знае защо, беше облечена в костюма, с който бяха погребали Гейдж. Но наистина

беше Зелда. В очите ѝ гореше дива радост, лицето ѝ бе обагрено в тъмновиолетово и тя неистово крещеше:

— *Най-сетне те спипах, Рейчъл. Сега ще ти извия гръбнака като моя и ти ще прекараш остатъка от живота си в леглото, НИКОГА ВЕЧЕ НЯМА ДА ИЗЛЕЗЕШ ОТ НЕГО! Никога! Никога! Никога...*

Чърч стоеше на рамото на Зелда, чието лице непрекъснато трептеше и се променяше. Рейчъл с нарастващ ужас установи, че това изобщо не е сестра ѝ и стомахът ѝ се преобърна. Как бе допуснала подобна глупава грешка? Пред нея стоеше Гейдж. Лицето му не беше посиняло, а изцапано с кръв. Главата му беше издута, сякаш е била счупена и отново сглобена от несръчни и небрежни пръсти.

Рейчъл извика името на сина си и протегна ръце. Детето се спусна към нея и се хвърли в обятията ѝ, като през цялото време държеше едната си ръка зад гърба, сякаш криеше букетче полски цветя, набрани от съседната ливада.

— *Приготвил съм ти изненада, мамо!* — крещеше то. — *Приготвил съм ти изненада! Приготвил съм ти изненада!*

Луис Крийд се събуди от слънцето, което блестеше в очите му. Надигна се от леглото и се намръщи от силната болка в гърба. Всъщност болката не бе силна, а непоносима. Той се отпусна обратно в леглото и огледа тялото си. Господи, беше спал облечен!

Остана още известно време в леглото, опитвайки се да раздвижи скованите си мускули, сетне се изправи.

— По дяволите! прошепна той. В продължение на няколко секунди стаята леко се въртеше пред очите му. Болката в гръбнака му пулсираше като развален зъб, при всяко завъртане на главата си имаше чувството, че жилите във врата му са заменени от ръждясали ленти на трион. Коляното му изглеждаше най-зле. Мехлемът нямаше никакъв ефект. По дяволите, защо не си бе инжектирал кортизон? Крачолът на панталона му се опъваше върху подутината като че отдолу бе пъхнал балон.

— Каква я свършихме! — промърмори той. — Ах, момченце, и този път оплеска работата!

Предпазливо сви болното си коляно и се отпусна на ръба на леглото, стиснатите му устни бяха побелели от напрежение. Опита се да си размърда крака и да разбере откъде идва болката, за да прецени сериозността на контузията; страхуваше се, да не би да...

„Гейдж! Да не би да се е върнал?“

Забравил болката, той скочи на крака. Прекоси стаята, залитайки като мотоциклета-ветеран на Мат Дилън, мина по коридора и влезе в спалнята на Гейдж. Неспокойно се огледа, готов да извика името на сина си, но не видя никого. Надникна в спалнята на Ели, която също беше празна и влезе в стаята за гости в дъното на коридора, чиито прозорци гледаха към шосето. И тук нямаше никой, но...

Някаква непозната на Луис кола бе паркирана от другата страна на пътя, зад пикапа на Джъд.

И какво от това?

Присъствието на чужда кола пред къщата на Джъд не вещаеше нищо добро, ето какво!

Луис повдигна завесата и внимателно огледа малкия син автомобил. Изведнъж забеляза, че върху покрива му лежи Чърч, свит на кълбо — очевидно спеше.

Взира се дълго в него, сетне отпусна завесата. Няма нищо страшно — навярно на Джъд са дошли гости. Освен това беше прекалено рано да се притеснява какво ще стане, ако се появи Гейдж. Чърч се бе върнал по обяд или малко по-късно, а сега бе едва девет часът. Девет часът на прекрасна майска утрин. По-добре да слезе в кухнята и да си направи кафе, а после да намери електрическата възглавничка и да я постави на коляното си.

„... но какво прави Чърч на покрива на онази кола?“

— О, стегни се, Луис — каза си той на глас и закуцука обратно по коридора. Котките спят, където им падне — такава им е природата.

„Правилно, но нали знаеш, че Чърч вече не пресича шосето?“

— Много важно — избърбори той и спря по средата на стълбата (по която слизаше бавно, стъпало по стъпало, като се придържаше о перилата).

Говореше си на глас, което бе лош признак. Беше...

„Какво беше онова, което видях в гората снощи?“

Внезапно хрумналата му мисъл го накара да стисне устни, както преди малко бе сторил от болката при ставането от леглото. Ужасното горско създание му се беше присънило. То присъстваше в сънищата му за Дисниленд, сякаш най-естественото нещо на света бе да е там. Бе сънувал, че то го докосва и омърсява всичките му мечти и добри намерения. Уендиго не само го бе превърнало в канибал, но бе направило от него баща на канибали. В съня си Луис отново бе попаднал в гробището за животни, но този път не беше сам. Там бяха Бил и Тими Батерман, както и Джъд, който приличаше на призрак, повел кучето си на каишка от старо въже за пране. Там бе Зак Макгъвърн, стиснал в двете си ръце стоманена верига, опасваща врата на бика Ханарати. Ханарати лежеше на хълбок и замаяно се оглеждаше с тъните си очи. Кой знае защо, Рейчъл също беше тук. Очевидно по време на вечерята бе съборила шишенцето с кетчъп или бе изпуснала чиния с малиново желе, защото роклята ѝ беше покрита с червени петна.

В този миг иззад преградата от мъртви дървета се извиси в гигантския си ръст Уендиго, жълтеникавата му кожа на влечуго бе

напукана, очите му бяха като огромни фарове, вместо уши имаше масивни извити рога; приличаше на гущер, роден от жена. Докато всички протягаха вратовете си, за да го разгледат по-добре, звярът размаха мазолестия си, с дълъг нокът пръст.

— Престани — прошепна Луис и потрепери при звука на гласа си.

Реши да иде в кухнята и да си направи закуска, все едно не се бе случило нищо необикновено. Да, ще си приготви богата на холестерол закуска, като стар ерген. Две пържени яйца върху препечени филийки, с майонеза и голямо колелце лук. Тялото му миришеше на пот и на напластена мръсотия, но душът можеше да почака. В момента нямаше сили да се съблече; освен това имаше лошото предчувствие, че ще се наложи да разреже със скалпела крачола на панталона, за да освободи подутото коляно. Жалко за хубавите инструменти, но кухненските ножове не бяха достатъчно остри, а шивашката ножица на Рейчъл не би могла да разреже плътната тъкан на дънките му.

Но първо ще закуси.

Той излезе от хола и свърна във входния коридор и още веднъж разгледа малката синя кола, спряла пред къщата на Дъжд. Едва сега забеляза, че автомобилът е покрит с роса, което означаваше, че е тук от доста време. Чърч все още лежеше върху покрива, но сега не спеше. На Луис му се стори, че котаракът се визира право в него с мътните си жълтеникави очи.

Той стреснато отстъпи назад, сякаш го бяха хванали в шпиониране.

Отиде в кухнята, измъкна от шкафа тигана, сложи го на печката и извади яйцата от хладилника. Осветената от слънчевите лъчи кухня изглеждаше чиста и приветлива. Луис се опита да си подсвирне. Той ще си свирука в кухнята, навън ще е чудесна майска утрин и въобще идилията ще бъде пълна. Всичко изглеждаше наред, но не беше. Къщата изглеждаше ужасяващо празна; чувстваше се смазан от усилията си през изминалата нощ. Нещо не беше наред: чувството, че страшната сянка е надвиснала над него, го накара да се разтрепери.

Куцукайки отиде в банята и взе два аспирина с малко портокалов сок. В момента, когато се отправи обратно към печката, телефонът иззвъня.

Луис не вдигна веднага слушалката, а бавно се извърна и тъпо се втренчи в апарата. Чувстваше се като глупак, въввлечен в странна игра, който чак сега осъзнава, че няма никаква представа от правилата ѝ.

„Не се обаждай, Луис. Не се обаждай, защото телефонът означава неприятности, защото е свързан с жицата, която завива зад ъгъла и изчезва в мрака — сигурен съм, че не искаш да узнаеш какво има в другия ѝ край, Луис. Да, точно така, не се обаждай; бягай оттук, колата ти е в гаража — качвай се и дим да те няма, но не се обаждай по телефона.“

Луис прекоси кухнята вдигна слушалката и автоматично се подпря върху центрофугата, както бе правил безброй пъти досега. Дочу гласа на Ъруин Голдман, който произнесе: „Ало?“ и в същия момент забеляза малките, кални стъпки които прекосяваха кухнята. Стори му се, че сърцето му сиря да бие. Имаше чувството, че очните му ябълки набъбват и ще изхвъркнат от орбитите — навярно, ако в този момент види в огледалото лицето си, ще съзре образ, подобен на чудовищата от долнопробен комикс. Следите бяха оставени от краката на Гейдж. Гейдж е бил тук — *промъкнал се е в къщата през нощта*, — но къде ли бе сега?

— Луис, обажда се Ъруин. Луис, чуваш ли ме? Ало?

— Здравей, Ъруин — каза Луис, предварително знаейки какво ще го попита тъстът му. Едва сега си обясняваше присъствието на синята кола пред къщата на Джъд и всичко му стана тясно. Жицата... жицата, която водеше в мрака... сега се движеше бързо покрай нея, като предпазливо местеше ръце върху повърхността ѝ. Все още имаше възможност да я пусне, преди да открие какво има в другия ѝ край, но нямаше право. Нямаше отървяване, щом веднъж се бе хванал на хорото.

— Стори ми се, че връзката прекъсна — казваше Голдман.

— Не телефонът падна — със спокоен глас отвърна Луис.

— Рейчъл пристигна ли благополучно?

— О, да — отвърна Луис докато си представяше синята кола, върху която лежеше Чърч. Очите му отново проследиха калните стъпки по пода.

— Веднага трябва да говоря с нея — настоя старецът. — Става въпрос за Ели.

— Защо, какво се е случило?

— Смятам, че е по-добре да говоря с...

— Рейчъл в момента не е тук — прегракнало произнесе Луис. — Отиде да купи хляб и мляко. Хайде, Ъруин, кажи ми какво се е случило с Ели?

— Наложих се да я заведем в болницата — неохотно отвърна старецът. — Беше сънувала някакъв кошмар или по точно — серия от кошмари. Изпадна в истерия и въпреки усилията ни не можа да се успокои.

— Дадоха ли ѝ приспивателно?

— Какво?

— Приспивателно — нетърпеливо повтори Луис. — Дадоха ли и приспивателно?

— О, да, разбира се. Ели изгълта някакво хапче и едва тогава заспа.

— Каза ли нещо? Каза ли какво я е изплашило? — попита Луис и стисна слушалката толкова силно, че кокалчетата на пръстите му побеляха.

От другата страна на линията настъпи тишина. Този път Луис не я наруши, въпреки че му се искаше.

— Точно затова. Дори много се изплаши — най-сетне промълви Голдман. — Ели бърбеше непрекъснато преди да... преди да се разплаче толкова силно, че думите ѝ станаха неразбираеми. От устата ѝ се лееше истински потоп от думи. Самата Дори беше на границата на... досещаш се на какво.

— Какво каза Ели?

— Непрекъснато повтаряше, че Великият и страшен Оз е убил майка ѝ. Само че не произнасяше името му така. Казваше „Веуикия и стуашен Оз“, точно както го изговаряше другата ни дъщеря. Луис, уверявам те, че хиляди пъти бих предпочел да попитам Рейчъл..., но би ли ми отговорил дали някога сте споменавали пред Ели за Зелда ти за обстоятелствата около смъртта ѝ?

Луис затвори очи; имаше чувството, че земята се люлее под краката му; дочуваше гласа на Голдман като през гъста мъгла.

„Навярно ще чуеш звуци, наподобяващи гласове, но знай, че са само гмурци от брега на Проспект. Странно, но оттук се чува много надалеч.“

— Луис, чуваш ли ме?

— Какви са изгледите за Ели? — попита Луис и сега му се стори, че чува собствения си глас отдалеч. — Смяташ ли, че ще се оправи? Какво казаха лекарите?

— Смятат, че със закъснение е изпаднала в нервен шок, предизвикан от смъртта на Гейдж — обясни старецът. — Прегледа я и личният ми лекар, доктор Латрои, който е отличен специалист. Според него, заболяването ѝ не е сериозно. Просто има висока температура, но когато се събуди, вероятно няма да си спомня нищо. Все пак бих искал Рейчъл да се върне. Страхувам се, Луис. Според мен е по-добре и ти да си дойдеш.

Луис не му отговори. И Господ гледаше врабеца — поне така твърдеше Библията.

Но самият той бе простосмъртен и не можеше да откъсне очи от калните стъпки на пода.

— Гейдж е мъртъв — повтори Голдман. — Зная, че за вас двамата с Рейчъл е трудно да го приемете — но дъщеря ви е жива и има нужда от вас.

„Имаш право Бруин. Вярно е, че си само един дърт пръдльо, но предполагам, че трагедията, разиграла се между двете ти дъщери през пролетта на хиляда деветстотин шейсет и трета безсъмнено ти е помогнала да разбереш какво означава думата «чувствителност». Ели се нуждае от мене, но не мога да се върна при нея, защото се страхувам — ужасно се страхувам, — че ръцете ми са изцапани с кръвта на майка ѝ.“

Луис се втренчи в ръцете си и видя мръсните си нокти.

Бяха набити с пръст, същата, в която бяха стъпвали малките крака, оставили следи по пода на кухнята.

— Прав си — отвърна той. — Напълно те разбирам. Ще пристигнем колкото е възможно по-бързо. Може би още довечера. Благодаря ти, Бруин.

— Направихме всичко възможно — каза Голдман. — Може би двамата с Дори сме прекалено стари. Може би винаги сме били такива.

— Ели не каза ли нещо друго?

Отговорът на стареца отекна в сърцето на Луис като погребална камбана.

— Каза много неща, но все пак успях да различа една фраза: „Пасков казва, че е прекалено късно“.

След като затвори телефона, Луис тръгна обратно към печката; чувстваше се замаян, не знаеше дали да изпържи яйцата или да ги прибере в хладилника. Докато прекосяваше кухнята му прилоша, пред очите му заплуваха черни кръгове и той политна към пода. Стори му се, че пада цяла вечност — имаше чувството, че тялото му се носи из облаците, като самолет, който изпълнява въздушни трикове: лупинги, Имелман, двойно превъртане... Коляното му се удари в пода, болката като светкавица проряза съзнанието му и с измъчен вик той дойде на себе си. За миг остана парализиран, приклепнал на няколко сантиметра от земята, очите му се насълзиха.

Най-сетне успя да се изправи. Леко се олюляваше, но главата му отново се бе прояснила — а това бе най-важното, нали?

Отново и за последен път го обзе желанието да избяга — сега бе по-силен от всякога — той дори опипа ключовете от колата в джоба на дънките си. Ще се качи на комбито и ще потегли за Чикаго, ще вземе Ели и ще изчезне заедно с нея. Безсъмнено, дотогава Годманови ще са разбрали, че се е случило нещо сериозно и непоправимо, но той все някак ще успее да се добере до дъщеря си... ще я отвлече, ако се наложи.

Сетне пусна ключовете и си измъкна ръката от джоба — желанието му да избяга се бе изпарило. Причината не беше в чувството за безнадеждност, вина или отчаяние нито в страхотната умора, която изпитваше. Просто погледът му отново попадна върху калните стъпки по пода на кухнята. Представи си как стъпките прокарват пътека през цялата страна — от Лъдлоу до Чикаго, сетне до Флорида. Ако се наложеше, тези стъпки ще стигнат до края на света. Време бе да пожъне онова, което бе посял: защото създаденото от теб вечно ти принадлежи.

Ще дойде ден, когато, отваряйки вратата, ще се сблъска с Гейдж или по-точно — с някаква ужасяваща пародия на сина си, който зловещо се хили, а ясните му сини очи са пожълтели и гледат лукаво, но тъпо. Или пък Ели ще влезе в банята, за да вземе душ и ще открие във ваната Гейдж, чието тяло е покрито с белези и подутини от фаталната злополука. Той е чист, но от тялото му лъха на гроб.

Да, Луис нито за миг не се съмняваше, че рано или късно този ден ще настъпи.

— Как можах да направя такава глупост? — промълви той и гласът му отекна в празната стая. Отново си говореше на глас но хич не му пукаше.

— Как можах? — повтори той.

„Направи го от мъка, Луис, не от глупост. Има разлика... малка, но основна. И от нея гробището черпи своята мощ. Сигурно е прав Джъд, когато каза, че то е във възходяща фаза. Сега ти също си част от неговата мощ. Но тя не се подхранва само от мъката, а от разума ти — всъщност тя е разяла разума ти. Грешката ти е, че отказа да приемеш неизбежното, но все пак това е присъща на хората слабост. Затова освен сина си, загуби жена си и, по всяка вероятност — най-добрия си приятел. Точно така, Ето какво се случва, когато не прогониш незабавно създаването, което посред нощ чука на вратата ти: настъпва пълен мрак.“

„Мога да се самоубия — помисли си Луис. — Навярно ще объркам плановете му. Имам всичко необходимо в чантата си. То — не зная как да го нарека: индианското гробище, Уендиго или кой знае какво — е организирано всичко от начало до край. То накара Чърч да излезе на шосето, навярно е тласнало и Гейдж под колелата на камиона; то накара Рейчъл да се върне, в удобен за него момент. Сигурен съм, че ще убие и мен... и нямам нищо против.“

„Но нали трябва да оправя кашата, която забърка?“

Точно така. Не бива да забравя, че Гейдж е наоколо. Може би съвсем наблизно.

Луис тръгна след стъпките, които минаваха през трапезарията и хола към подножието на стълбата. Тук те бяха неясни, защото преди час бе стъпил върху тях, без да ги забележи. Луис ги проследи с поглед и забеляза, че водят към спалнята му. „Бил е тук“ — изненадано промълви той и изведнъж забеляза, че лекарската му чанта е отворена.

Обикновено тя бе грижливо подредена, но сега съдържанието ѝ бе разбъркано. Въпреки това Луис веднага забеляза, че скалпелът му е изчезнал. Закри лицето си с ръце и приседна на ръба на леглото. От гърлото му се изтръгваха приглушени, отчаяни стонове.

След малко сложи чантата на коленете си и започна да рови из нея.

Отново е на долния етаж.

Вратата на килера се открехва; дочува се шум от отварянето на вратата на кухненския шкаф, после тя се затръшва. Прозвучава бръмченето на електрическа отварачка за консерви, накрая — шум от отварянето и затварянето на гаража. Най-сетне къщата опустява под яркото майско слънце, също тъй пуста, както през онзи августовски ден миналата година, когато е очаквала пристигането на новите си собственици... които рано или късно ще дойдат. Може би този път ще бъдат младоженци без деца, но за сметка на това пък преливащи от радост, изпълнени с надежда и планове за бъдещето, които имат слабост към вино „Мондави“ и бира „Льовенброй“. Съпругът навярно е шеф на кредитния отдел на „Нортисٹ Банк“, а жената е стоматологична сестра или в продължение на три години е работила като сестра в офталмологичен кабинет. Той навярно собственоръчно ще нацепи дърва за камината; тя, обута в джинси с висока талия, ще се разхожда из ливадата на мисис Винтън и ще събира изсъхналите есенни листа, за да ги подреди във ваза на масата в хола. Косата ѝ, вързана на конска опашка, е единственото ярко петно под притъмнялото небе. Младата жена не знае, че някъде високо над нея витае невидимо хвърчило, носено от силния вятър. Младоженците се радват, че не са се поддали на суеверията, свързани с тази къща, и са проявили здрав разум, когато я купили, независимо от страшните истории, които се разправяли за нея. Ще разказват на приятелите си как се сдобили с дома си на безценица и ще си разменят шеги за призрака, който се крие на тавана, сетне ще изпият още по чаша вино или бира, може би ще играят на табла или на карти.

И може би ще имат куче.

Луис спря на банкета до шосето и изчака, огромният камион на „Оринко“, натоварен с химически торове да профучи покрай него. После пресече пътя и тръгна към дома на Джъд, следван от сянката си. В едната си ръка държеше отворена консерва с котешка храна.

Чърч го забеляза, поизправи се и подозрително го изгледа.

— Здравсти, Чърч — извика Луис, докато оглеждаше притихналата къща. — Искаш ли закуска?

Остави консервата върху багажника на синята кола и впери поглед в котарака, който пъргаво скочи от покрива и зарови муцуна в кутията. Луис пъхна ръка в джоба на якето си. Сякаш прочел мислите му, котаракът обърна главата си към него. Луис се усмихна и отстъпи встрани. Животното отново започна да яде, а той измъкна спринцовката от джоба си. Свали целофановата ѝ опаковка и я напълни със седемдесет и пет грама морфин. Пъхна голямата ампула в джоба си и се приближи до котарака, който недоверчиво го изгледа. Луис му се усмихна и промълви:

— Хайде, похапни си, Чърч. Хей, хей, всички дружно да вървим, нали така?

Погали котарака, който се наежи, но все пак продължи да се храни. Луис го сграбчи и заби иглата дълбоко във вонящата му плът.

Чърч се замята като дявол, драскаше, плюеше и се опитваше да се изтръгне от ръцете му, но Луис го сграбчи здраво и натисна буталото на спринцовката докрай. Едва тогава отпусна ръце. Животното скочи на земята — съскаше като чайник, а безумните му жълтеникави очи проблясваха злобно. Иглата все още стърчеше от хълбока му; при скока спринцовката потрепери, сетне падна и се счупи. Луис не се разтревожи — в чантата му имаше още.

Котаракът направи няколко стъпки към шосето, сетне сякаш се сети нещо, зави обратно и тръгна към къщата.

Малко преди да стигне до нея, започна да се олюлява. Все пак успя да се добере до стълбата, опита се да скочи на първото стъпало,

но падна. Остана проснат по хълбок на поляната пред верандата, дишането му почти спираше.

Луис надникна в колата и най-лошите му страхове се потвърдиха. Не напразно значи сърцето му е тегнало като камък цяла сутрин. На предната седалка видя чантата и шала на Рейчъл и пластмасова папка на „Делта“, откъдето се подаваха самолетните билети.

Обърна се и се отправи към къщата. Забеляза, че хълбоците на котарака вече не потръпват. Чърч беше мъртъв — за втори път.

Луис го прескочи и се изкачи по стълбата към верандата.

— Гейдж?

В антрето бе хладно. Хладно и тъмно. На Луис му се стори, че едносричната дума пада в тишината като камък, запратен в дълбок кладенец. Той се ослуша за ехото от първия камък и изхвърли още един.

— Гейдж?

Тишина. Дори тиктакането на стенния часовник в хола бе престанало — никой не го беше навил тази сутрин.

Но на пода имаше следи от стъпки.

Луис тръгна по коридора и влезе във всекидневната. Лъхна го миризмата на цигарен дим, с която бяха пропити всички мебели. Видя креслото на Джъд до прозореца. Беше блъснато встрани, сякаш старецът бе станал внезапно. На перваза стоеше пепелник и в него имаше пепел, запазил формата на догоряла цигара.

„Джъд е седял на пост до прозореца. Но кого ли е чакал? Мен, разбира се. Чакал е завръщането ми. Но ме е изпуснал. Някак си ме е изпуснал.“

Погледът му попадна върху четирите бирени кутии, подредени като войници на масата. Джъд не би могъл да заспи от четири бири, но може би му се е наложило да отиде до тоалетната. Каквато и да бе причината, поради която бе пропуснал завръщането на Луис, съвпадението изглеждаше прекалено голямо, за да е случайно.

Стъпките приближаваха до креслото до прозореца.

Отпечатъци от котешки лапи, размазани и някак си призрачни, се смесваха със следите от човешки крака. Сякаш Чърч бе подскачал

напред-назад из пръстта, изпопадала от малките обувки на Гейдж. Сетне следите се отправяха към летящата врата, на кухнята.

Луис ги последва, сърцето му биеше лудо.

Отвори вратата и видя разкрачените крака на Джъд, старите му зелени дочени панталони, карираната му бархетна риза. Старецът лежеше проснат в голяма локва кръв, която на места вече засъхваше.

Луис притисна ръце към лицето си, сякаш, за да ослепее, да не вижда страшната гледка. Но тя не искаше да изчезне. Отворените очи на Джъд си оставаха втрещени в него, погледът му сякаш обвиняваше Луис, може би обвиняваше себе си за въвличането на приятеля си в смъртоносната игра.

„Но дали е така?“ — помисли си Луис.

Джъд бе научил за съществуването на гробището на микмаките от Стани Бий, който го е знаел от баща си, а баща му го узнал от дядо си, канадски французин — последният търгувал с индианците по времето, когато президент на Съединените щати бил Франклин Пиърс и Гражданската война още не била избухнала.

— О, Джъд, съжалявам! — прошепна Луис.

Джъд продължи да се взира в него с празните си очи.

Краката му се раздвижиха автоматично; внезапно му се стори, че се намира тук в Деня на благодарността — не през нощта, когато със стареца бяха занесли Чърч на загадъчния хълм зад гробището за домашни любимци, а по време на празничната вечеря, която бе споделил с Норма и с Джъд. Норма бе сложила на масата голяма пуйка, тримата се смееха и оживено разговаряха; мъжете отваряха кутия след кутия бира, а старицата бавно отпиваше от чашата си с вино. Норма извади бяла покривка от долното чекмедже на бюфета, точно както правеше той в момента, само че я бе разпростряла върху масата и я бе прикрепила с два елегантни оловни свещници, докато той...

Луис видя как бялата покривка се издува над тялото на Джъд като току-що приземил се парашут и за негово облекчение закрива мъртвото лице на стареца. Моментално върху бялата тъкан се появиха тъмночервени петънца като розови листенца, които се разширяваха.

— Съжалявам — каза Луис за трети път. — Искрено съ...

Думите замряха на устните му. От горния етаж долетя някакъв звук. Беше едва доловим и плах, но всъщност *преднамерен*. Да, беше абсолютно сигурен. Някой искаше той да го чуе.

Ръцете му искаха да се разтреперят, но той не им позволи. Пристъпи към кухненската маса, бръкна си в джоба и извади три спринцовки. Разкъса целофановата им опаковка и ги подреди върху карираната мушама. Извади и три ампули с морфин и напълни спринцовките. Сега и трите съдържаха достатъчно голяма доза морфин, за да убие кон — ако се наложи, — че дори и бика Ханарати.

Пъхна ги обратно в джоба, излезе от кухнята, мина през всекидневната и сиря пред най-долното стъпало на стълбата.

— Гейдж? — извика той.

От тъмнината на горния етаж се разнесе кикот — студен и нерадостен смях, от който Луис го побиха тръпки. Той тръгна нагоре по стълбата.

Стори му се, че се изкачва с часове. Помисли си, че навярно също толкова дълъг (или също толкова ужасяващо къс) се струва пътят до бесилката на осъдения на смърт, който крачи с привързани на гърба си ръце, знаейки, че ще пикае тогава, когато вече не може да диша.

Най-сетне изкачи последното стъпало; застанало неподвижно, пъхна едната си ръка в джоба, вперил поглед в стената. Не знаеше колко време е стоял така. Внезапно усети, че разумът започва да го напуска — усещаше го съвсем осезателно и дори му се струваше интересно. Навярно така се чувства отрупаното със сняг дърво (ако дърветата изобщо могат да чувстват) няколко секунди преди да бъде повалено на земята.

— Гейдж, искаш ли да отидем заедно във Флорида? — най-сетне извика той и отново дочу приглушения кикот.

Луис обърна глава и видя жена си да лежи мъртва в средата на коридора. Тази, при която бе отивал, стиснал между зъбите си роза, сега бе просната там, а краката ѝ бяха разкачени също като на Джъд. Беше облегната върху стената, а главата ѝ бе извита под странен ъгъл. Приличаше на жена, заспала докато чете в леглото си. Луис тръгна към нея.

„Здравей, скъпа — помисли си той — Най-сетне се завърна вкъщи.“

Кръвта бе опръскала тапетите и по тях се бяха образували идиотски петна. Рейчъл навярно е била наръгана десетина или дори двайсет пъти, кой знае. Скалпелът му си беше свършил работата.

Изведнъж той се изтръгна от унеса и видя жена си, *действително* я видя. Луис Крийд закрепця.

Письците му отекнаха глухо сред стените на къщата, обитавана само от мъртъвци. Той продължи да крещи; очите му изхвъркнаха от орбитите, лицето му бе почервеняло, косата — настръхнала. Звучите, изтръгващи се от подутото му гърло напомняха камбаните на ада — ужасяващи писъци, които бележеха не края на любовта му, а началото на безумието му; връхлетяха го всички ужасяващи образи, запечатани в паметта му. Видя как Виктор Пасков умира на пода на лечебницата и парченцата от зеления найлонов чувал в мустаците на възкръсналия Чърч; видя пълната с кръв бейзболна шапка на Гейдж по средата на шосето, но най-ясен бе образът на адското изчадие, което бе съзрял в тресавището на Малкия Бог, чудовището, което бе прекършило дебелото дърво, Уендиго — чудовището с жълтеникави очи, бродещо из северните провинции, мъртвото същество, което с докосването си превръща хората в канибали.

Рейчъл не бе просто убита.

Някой бе... някой бе забил зъби в гърлото ѝ.

(ТРАК!)

Шумът отекна в главата на Луис. Беше звук на реле, което дава на късо и завинаги излиза от строя, звук от падане на гръм, звук от отваряща се врата.

Луис замаяно вдигна очи, писъците все още не бяха замрели в гърлото му — и най-сетне видя пред себе си Гейдж. Устата му беше изцапана с кръв, тя се стичаше и по брадичката му, устните му бяха разтегнати в сатанинска усмивка. В дясната си ръка държеше скалпела на Луис.

В момента, когато Гейдж замахна към него. Луис автоматично отстъпи крачка назад. Скалпелът изсвистя покрай лицето му и детето се олюля. „Непохватен е като Чърч“ — помисли си Луис и го ритна през краката. Гейдж тромаво тупна на земята, Луис се хвърли върху него и го яхна, като притисна с коляно ръката, която държеше скалпела.

— Не! — извика съществото, задъхано от тежестта му. Лицето му конвулсивно се гърчеше. Очите му на насекомо блестяха от безсмислена омраза. — *Не! Не! Не!*

Луис плъзна ръката си в джоба и напипа спринцовката. Трябваше да действа бързо. Съществото под него се мятеше като риба и не изпускаше скалпела, въпреки че той здраво притискаше китката му с коляното си. Луис впери поглед в лицето му, което в продължение на няколко секунди претърпя странни метаморфози. Отначало прие образа на Джъд, вперил мъртвите си очи в пространството, сетне се превърна в смазаното лице на Виктор Пасков, който безсмислено въртеше очите си; накрая на Луис му се стори, че вижда отражение на собственото си преbledняло безумно лице. Миг след това образът му отново се промени и се превърна в лицето на горското чудовище — с ниско чело, мъртвешки жълтеникави очи и провиснал, разцепен език. Устните му се разтегнаха в страховита гримаса и то изсъска.

— *Не, не нееее!*

Съществото безпомощно се замята. Спринцовката изхвъркна от ръката на Луис, падна на земята и се изтъркаля по коридора. Той измъкна втората и я заби в кръста на Гейдж.

Ужасяващото създание изпищя и се замята с такава сила, че за малко щеше да го отхвърли встрани. Луис изръмжа, измъкна третата спринцовка и я заби в ръката на Гейдж, като натисна буталото докрай. Сетне се изправи и заднешком заотстъпва по коридора. Гейдж бавно стана и се заклатушка към него. След около пет крачки скалпелът се изплъзна от ръката му, заби се в дъските на пода и трепна. Още пет крачки и странната жълтеникава светлина в очите на Гейдж започна да избледнява. Още две и той падна на колене.

Вдигна глава и за миг Луис видя сина си — истинския си син, — който го гледаше с уплашени, пълни с болка очи.

— Татко! — извика той и се строполи по лице на пода.

За миг Луис остана неподвижен, после предпазливо се приближи към Гейдж, очаквайки поредния номер. Но този път нямаше измама, съществото не се нахвърли върху него със свити като нокти на граблива птица пръсти. Той плъзна ръка по шията на Гейдж и напипа пулса му, който все още се усещаше. За последен път в своя живот Луис Крийд влезе в ролята си на лекар и продължи да притиска пръсти към врата на Гейдж, докато туптенето не замря завинаги.

Когато сърцето на Гейдж най-сетне престана да бие, Луис стана и отиде в далечния край на коридора, отпусна се в ъгъла и се сви на

кълбо. Искаше му се да стане колкото е възможно по-малък. Хрумна му, че може да се смали, ако си пъхне палеца в устата. Така и направи.

Остана така близо два часа... сетне постепенно в главата му се зароди план — ужасяващ, но съвсем изпълним. Измъкна си палеца от устата. Чу се звук като от изваждане на тапа. Луис отново

(Хей, хей всички дружно да вървим)

се зае за работа.

Влезе в стаята, където се бе крил Гейдж, смъкна чаршафа от леглото и го занесе в коридора, после нежно, с любов уви в него тялото на жена си. Тананикаше си, но не го съзнаваше.

В гаража на Джъд, до косачката за трева, Луис откри червена петлитрова лейка с бензин — надяваше се да му стигне. Започна от кухнята, където трупът на Джъд лежеше под бялата покривка. Обля го с бензин, сетне, наклони лейката към пода влезе във всекидневната и напои с жълтеникавата течност килима, канапето, етажерката за списания и столовете; после по същия начин премина през антрето и задната стая. Миризмата на бензин бе силна и упойваща.

Кибритът стоеше върху пакета с цигари до креслото, където Джъд бе седял в напразно очакване на приятеля си.

Луис взе кутийката и се отправи към външната врата. Спря на прага, хвърли зад себе си запалена клечка кибрит и излезе навън. Къщата моментално пламна и Луис усети, че кожата на врата му се свива от топлината. Грижливо затвори вратата и за секунда застана неподвижно, наблюдавайки как оранжевите пламъчета играят зад пердетата на Норма.

Прекося верандата, отново забави крачка, вслуша се в пращането на огъня, който постепенно обхващаше къщата и си припомни как преди цяла вечност двамата с Джъд пиеха тук бира.

Сетне слезе по стъпалата и се отдалечи.

62

В момента, когато взе последния завой преди къщата на Луис, Стив Мастерсън забеляза дима. Не идваше от дома на колегата му, а от

къщата на старчока, който живееше отсреща, от другата страна на шосето.

Стив бе тръгнал към Лъдлоу, защото се притесняваше за Луис — и то много. Джоан Чарлтън бе разказала за мистериозното обаждане на Рейчъл и той се питаше къде ли е сега Луис... и какво е намислил.

Тревогата му бе смътна, но не спираше да го тормози: знаеше, че няма да се успокои, докато не отиде в Лъдлоу и не се увери, че всичко е наред..., доколкото можеше да бъде — наред предвид печалните обстоятелства.

С настъпването на пролетта приливът на пациенти в лечебницата като по чудо секна. Сурендра заяви, че ще се справи сам и насърчи Стив да посети колегата тим. Стив Мастерсън яхна хондата си, която едва миналата седмица бе извадил от гаража, където бе прекарала зимата, и отпраши към Лъдлоу. Знаеше, че кара по-бързо, отколкото е необходимо, но го гризеше безпокойство, съчетано с абсурдната мисъл, че вече е прекалено късно. „Що за глупост“ — помисли си той. но в стомаха си усещаше подтискащо чувство, подобно на онова, което бе изпитал миналата есен при вида на умирация Пасков. Чувстваше се неприятно изненадан, сякаш се бе случило нещо безвъзвратно. Стив Мастерсън не беше вярващ (докато беше в колежа, в продължение на два семестъра членуваше в Дружеството на атеистите и го, напусна едва когато настойникът му обясни — насаме и съвсем неофициално, — че по този начин рискува да бъде лишен от стипендия за следването си), но смяташе, че улавя не по-зле от всеки друг промените в биоритмите, които обикновено се наричат предчувствия. Струваше му се, че смъртта на Пасков по странен начин е предопредила трагичните събития през цялата година. Да, годината наистина беше кошмарна. Двама роднини на Сурендра бяха хвърлени в затвора по политически причини и Сурендра бе споделил със Стив, че по всяка вероятност единият от тях — чичо, когото много обичал — вече е мъртъв. Индиецът се бе разплакал и при вида на сълзите, които се стичаха по обикновено спокойното лице на колегата му, Стив здравата се изплаши. Майката на мис Чарлтън беше подложена на тотална мастектомия^[1] и жилавата медицинската сестра смяташе, че старицата има много малки шансове да оздравее.

След смъртта на Виктор Пасков, Стив бе ходил на четири погребения — на балдъзата му, убита при автомобилна катастрофа, на

свой братовчед, починал от токов удар в резултат на глупав пиянски облог (басирал се с приятелите си, че ще успее да се изкачи на върха на електрически стълб); на един от дядовците си и разбира се — на погребението на момченцето на Луис.

Той изпитваше топли чувства към Луис и искаше да се увери, че нищо лошо не се е случило с него. В края на краищата, много му се беше струпало...

Когато съзря големите кълба дим, които се носеха към небето, кой знае защо веднага си помисли, че пожарът е дело на проклетия Виктор Пасков, който със смъртта си като, че бе премахнал невидимата бариера, предпазваща обикновените хора от необикновената поредица от нещастия. Стив побърза да се упрекне за абсурдната си мисъл: къщата на Луис си беше на мястото, спокойна и бяла под утринните лъчи на пролетното слънце, прекрасен образец на класическата колониална архитектура на Нова Англия.

Хора тичаха към къщата на стареца. Когато Стив пресече шосето и спря мотора на алеята пред дома на Луис, видя как някакъв мъж скочи на верандата на горящата къща, приближи се до входната врата, сетне се отдръпна. И хубаво направи, защото след секунда стъклото ѝ се счупи и навън лумнаха огромни пламъци. Ако онзи глупак бе успял да отвори вратата, огънят щеше да го изпече като пиле.

Стив слезе и подпря хондата върху педала. За миг бе забравил за Луис, привлечен от древната мистерия на огъня. Половин дузина съседни бяха заобиколили горящата къща; с изключение на кандидат-героя, който все още беше на поляната, всички те стояха на почетно разстояние. След миг избухнаха стъклата на прозорците, обърнати към верандата. Микроскопични парченца от тях се разхвърчаха във въздуха. Кандидат-героя наведе глава и си плю на петите. Пламъците обхванаха външната стена на верандата като алчни пръсти. Бялата боя моментално се покри с мехури. Пред очите на Стив един от бамбуковите столове започна да пуши, сетне избухна в пламъци.

Сред прашенето на огъня Стив дочу гласа на кандидат-героя, който пискливо изкрещя:

— Къщата ще изгори, сигурен съм. Свършено е с Джъд, ако е вътре. Сто пъти му казвах да не държи керозит в килера.

Стив понечи да се провикне и да попита дали са уведомили пожарникарите, но точно в този момент се дочу далечното виене на

сирени. Очевидно идваха много пожарни коли. Но кандидат-героят имаше право: с къщата беше свършено. Сега през всички прозорци на фасадата изригваше огън, пламъците, подобни на тънка прозрачна завеса, се издигаха към стрехата.

Стив изведнъж се сети за колегата си и се обърна. Но Луис явно не беше тук, иначе щеше да стои на поляната заедно със съседите си.

Внезапно погледът му бе привлечен от някакво движение.

Отвъд асфалтовата алея пред дома на Луис имаше поляна, завършваща в подножието на нисък хълм. Въпреки че бе още зелена, тимотейката бе израснала високо тази пролет, но Стив все пак успя да съгледа някаква пътека, разчистена и окосена като игрище за голф. Тя криволичеше по склона на хълма и навлизаше под разлистените дървета с дебели стволоче, които се извисяваха на хоризонта. Стив видя нещо или някой точно на границата, където зелената тимотейка отстъпваше място на тъмнозелените борове. Стори му се, че за миг съгледа някакво бяло петно, което моментално се изгуби под сенките на дърветата. Въпреки че видението след секунда изчезна от погледа на Стив, на него му се стори, че е видял човек, който носи голям бял вързоп.

„Това е Луис — внезапно си каза той с абсолютна сигурност. — Това е Луис. Побързай да го настигнеш, защото тази нощ е станало нещо ужасно и ако не го спреш много скоро ще се случи нещо още по-ужасно.“

Той нерешително застана в началото на алеята, като пристъпваше от крак на крак; побиха го тръпки.

„Стив, момчето ми, изплашен си до смърт, нали?“

Да точно така. Беше изплашен до смърт и то безпричинно. Все пак имаше нещо... нещо

(привлекателно)

да, нещо привлекателно в пътеката, която криволичеше по склона на хълма и може би водеше към гората. Всички пътища водят нанякъде.

„Луис! Мисли за Луис, тъпако! Спомни си, че заради него дойде тук. Нали не си пристигнал в Лъдлоу, за да се разхождаш из гората.“

— Какво намери, Ранди? — извика кандидат-героят. От мястото, където стоеше, Стив чуваше свършено ясно пискливия му и все още странно оптимистичен глас.

Отговорът на Ранди бе почти заглушен от воя на сирените на пожарните коли.

— Мъртъв котарак.

— Изгорял ли е?

— Не — отвърна Ранди. — Просто е мъртъв.

Като че диалогът от отсрещната страна на пътя накара Стив отново да се сети за онова, което бе съзрял — или му се бе сторило, че е съзрял — в далечината. Това е бил Луис.

Краката му автоматично се раздвижиха, той тръгна към пътеката, която водеше към гората и горящата къща остана зад гърба му. Когато стигна до гората, беше плувнал в пот и с облекчение навлезе под гъстите сенки. Наоколо ухаеше на бор и на смърч, на дървесна кора и на смола.

Когато се озова в гората, Стив несъзнателно се втурна в галоп. Сърцето му биеше лудо, дъхът му със свистене излизаше от гърдите му. Премина тичешком разстоянието, където пътеката беше наклонена (направи му впечатление, че е отлично поддържана), но се умори и се задоволи само да върви бързо. Когато стигна до арката пред входа на Гробището за домашни любимци, усещаше непоносима болка вдясно, точно под мишницата.

Той разсеяно погледна към подредените в концентрични окръжности гробове, към табелките, направени от сплескани ламаринени кутии, към надгробните паметници, изработени от стари дъски. Вниманието му бе привлечено от невероятната гледка в срещуположната страна на поляната. Съзря Луис, който се катереше по високата преграда от мъртви дървета, очевидно неподвластен на закона за гравитацията. Изкачваше се бавно, стъпка по стъпка, приковал очи право пред себе си, като сомнамбул или като хипнотизиран. Вързопът, който бе привлякъл вниманието на Стив, бе в ръцете му. От близо очертанятията му не оставяха никакво съмнение: беше човешко тяло, увито в чаршаф. От чаршафа се подаваше женски крак, обут в черна обувка с нисък ток. Изведнъж Стив осъзна с ужасяваща сигурност, че Луис носи тялото на Рейчъл. Косата на Луис беше побеляла.

— Луис! — изкрещя Стив.

Луис не се поколеба, не се сиря. Продължи да се изкачва. Достигна до върха на камарата от мъртви дървета, сетне заслиза от

другата ѝ страна.

„Ще падне! — помисли си Стив. — Досега имаше дяволски, невероятен късмет, но ей-сега ще падне... *Дано да се отърве само със счупване на крака.*“

Но Луис не падна. Спусна се в подножието на преградата и за миг изчезна от погледа на Стив. Сетне отново се появи и пое към гората.

— Луис! — отново изкрещя Стив. Този път Луис спря и се обърна.

Стив бе поразен от гледката, разкрила се пред очите му: освен белите коси, сега Луис имаше лице на грохнал старец.

Отначало той не позна Стив. Сетне в главата му сякаш се задейства реостат и лицето му се проясни. Устните му потръпнаха спазматично и след миг Стив разбра, че Луис се опитва да се усмихне.

— Стив — колебливо и с прегракнал глас произнесе Луис. — Здравсти, Стив. Ще я погребя. Сигурно ще се наложи да го направя с голи ръце. Навярно ще свърша

едва привечер. Там горе почвата е много камениста. Едва ли изгаряш от желание да ми помогнеш.

Стив отвори уста, но от гърлото му не се изтръгна нито звук. Въпреки изненадата и ужаса си усети, че наистина *иска* да помогне на Луис. Тук, сред гората, това му се струваше съвършено естествено.

— Луис — най-сетне дрезгаво произнесе той. Какво се е случило? О, Господи, какво правиш? Ами Рейчъл... в къщата ли е била по време на пожара?

— С Гейдж изгубих прекалено много време — промълви Луис. — Някакъв зъл дух се всели в него, защото чаках прекалено дълго. Но с Рейчъл ще е по-различно. Сигурен съм, Стив.

Докато говореше, той леко се олюляваше и на Стив изведнъж му стана ясно, че Луис си е изгубил ума. Да, полудял е, освен това беше уморен до смърт. Обърканият разум на Стив се вкопчи в последната си мисъл и забрави предната.

— Все пак си помисли дали не искаш да ми помогнеш — каза Луис.

— Дори и да исках, не бих могъл да се изкатерия по купчината дърва.

— Можеш, разбира се — рече Луис. Много е лесно. Трябва да се движиш бързо и уверено и изобщо да не свеждаш очи. Ето тайната.

Сетне Луис се обърна и се отдалечи. Стив няколко пъти извика името му, но той вървеше към гората, без да се обърне. В продължение на няколко секунди Стив виждаше белия чаршаф, който проблясваше сред дърветата, сетне и той изчезна от погледа му.

Стив тичешком прекоси гробището и слепешката се заизкачва по преградата от мъртви дървета. Отначало търсеше опора за ръцете си, опитвайки се да премине бариерата с пълзене, после успя да се изправи на крака. В този миг го обзе чувство на еуфория — сякаш бе вдъхнал с пълни гърди чист кислород. Беше абсолютно убеден, че ще стигне до върха и успя, движейки се бързо и уверено. Олюлявайки се, спря на върха и се загледа в Луис, който вървеше по пътеката — защото тя продължаваше и от другата страна на преградата.

Луис спря и се обърна към Стив, без да изпуска увитото в окървавен чаршаф тяло на жена си. После промълви:

— Може би ще чуеш гласове. Но това са само гмурците от брега на Проспект. Странно, но оттук се чува много надалеч.

— Слушай. Луис...

Но Луис вече се бе обърнал и отново крачеше по пътеката. Още миг и Стив щеше да го последва — едва успя да се въздържи.

„Трябва да му помогна, щом ме моли... да, сигурен съм, че искам да му помогна... Тук става нещо необикновено и изгарям от желание да разбера точно какво. Струва ми се, че е... много... важно. Че има някаква загадка, някакво тайнство.“

Сухо клонче изпука под краката му. Прашенето му прозвуча отсечено, като изстрел на стартов пистолет. В този миг Стив осъзна къде се намира и какво възнамерява да направи. Усети вледеняващ страх и трмаво се обърна кръгом. Пазеше равновесие с протегнати напред ръце, гърлото и езика му бяха пресъхнали от ужас, на лицето му бе изписано смаяното изражение на човек, който при събуждането си установява, че докато е спал се е озовал на покрива на небостъргач.

„Рейчъл е мъртва. Може би дори е убита от Луис. Луис е обезумял, напълно е полудял, но...“

Но Стив чувстваше, че тук се крие нещо много по-страшно от опасността самият той да обезумее. Сякаш в гората бе скрит някакъв

гигантски магнит, който притегляше частица от разума му, притегляше го към мястото, за където Луис бе понесъл Рейчъл.

„Хайде, момчето ми, тръгни по пътеката... тръгни по пътеката и виж накъде води. Да, мой малък Стив, ще видиш нещо изумително, нещо, за съществуването, на което приятелите ти от Дружеството на атеистите в колежа в Лейк Форест дори не подозират.“

Сетне, може би, защото бе поело храната, необходима му за един ден, дяволското място сякаш изгуби интерес към Стив и престана да упражнява натиск върху съзнанието му. Той направи две крачки и залитна. Отново сухите клончета с прашене се пречупиха под тежестта му, левият му крак се подхлъзна и попадна сред преплетени съчки; заострените им върхове измъкнаха маратонката му и се забиха в крака му. С огромно усилие го измъкна и падна с главата надолу в Гробището за домашни любимци, като се изтърколи на милиметри от някаква дъска, която като нищо можеше да пробие стомаха му.

Изправи се на крака, замаяно се огледа и се зачуди какво точно се бе случило. Но дали изобщо се бе случило нещо? Вече му се струваше, че е сънувал.

В този миг, от дълбините на гората, която се простираше отвъд преградата — гора толкова гъста, че слънчевите лъчи никога не проникваха през зелените корони на дърветата — се разнесе глух кикот, който отекна силно, като гръмотевица. Стив дори не смееше да си представи как изглежда съществото, способно да издаде подобен звук.

Той побягна, без да направи труд да обуе маратонката си; опита се да изкрещи, но не можа. Все още напрягаше гърлото си да извика, когато се метна на мотоциклета и зави обратно към шосе 15, където за малко щеше да бъде пометен от пожарната, идваща от Брюър. Косата му беше настръхнала под мотоциклетния шлем.

Когато се прибра в апартамента си в Ороно, почти не си спомняше, че е бил в Лъдлоу. Обади се в университетската амбулатория, каза на Чарлтън, че е болен, взе приспивателно и си легна.

Стив Мастерсън повече никога не си спомни какво се бе случило през този ден... освен в най-дълбоките си сънища. И в тях той виждаше как нещо огромно и страшно минава покрай него — нещо,

което бе протегнало чудовищната си ръка, за да го докосне и я бе отдръпнало в последния момент.

Някакво същество с огромни жълтеникави очи, блестящи като мощни фарове.

Понякога Стив с вик се събуждаше от тези кошмари, с изцъклени от страх очи и си казваше: *„Струва ти се, че крещиш, но, това са само гмурците от брега на Проспект. Странно, но този звук се чува много надалеч.“*

Но все пак не знаеше и никога не можа да си спомни откъде му е хрумнала странната мисъл или какво означава.

Следващата година той прие предлаганата му работа в Сейнт Луис, на другия края на страната.

От момента, в който бе видял Луис Крийд за последен път, до заминаването му за Мисури, Стив нито веднъж не стъпи в Лъдлоу.

---

[1] Ампутиране на гърдата — Б. ред. ↑

ЕПИЛОГ

Полицаяте дойдоха късно следобед. Разпитаха Луис, но не изказаха никакви подозрения. Пепелта все още бе топла и огледа на пожара не можеше да започне. Луис старателно отговаряше на всичките им въпроси и полицаяте изглеждаха доволни от показанията му. За щастие, разговаряха навън и Луис носеше шапка. Ако видеха белите му коси, служителите на закона положително щях да се усъмнят. Това щеше да е лошо. Добре, че той носеше грубите си градинарски ръкавици, защото ръцете му бяха разранени и разкъравени.

Тази вечер Луис реди пасианси дълго след полунощ.

Точно когато отново подреждаше картите върху масата, дочу отварянето на задната врата.

„Каквото посееш, това ще пожънеш и то си е вечно твое“ — помисли си Луис Крийд.

Дочу приближаването на бавни, скърцащи стъпки, но не се обърна. Очите му останаха вперени в картите. Видя дама пика и я покри с ръка.

Стъпките спряха точно зад него.

Тишина.

Ледена ръка докосна рамото на Луис. Гласът на Рейчъл бе дрезгав като че гърлото ѝ беше пълно с пръст.

— Скъпи — каза тя.

Издание:

Стивън Кинг. Гробище за домашни любимци

Издателска къща „Плеяда 7“, София, 1993

Превела от английски Весела Прошкова

Редактор Александра Божкова

Художник: Петър Станимиров

Предпечатна подготовка ИК „Плеяда 7“

ISBN 954-409-083-5

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.